

**CATALOGUE OF PERSIAN
MANUSCRIPTS IN THE MATENADARAN**

This project has been sponsored
by the Iran Heritage Foundation

The book has been published by a grant from the “JTI ARMENIA” CJSC
to the “Friends of Matenadaran” Benevolent Fund

Ծրագիրը իրականացվել է
«Իրան հերիթեժ» հիմնադրամի հովանավորությամբ

Աշխատությունը իրատարակվել է «Մատենադարանի բարեկամներ» բարեգործական
հիմնադրամի աջակցությամբ, «Զեյ Թի Այ Արմենիա» ՓԲԸ նվիրաբերած միջոցների հաշվին

«ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ»

ՄԵՍՐՈՊ ՄԱՇՏՈՑԻ ԱՆՎԱՆ ՀԻՆ ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ ԳԻՏԱՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԻՆՍԻՏՈՒԹ

ՑՈՒՑԱԿ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ

ԶԵՌԱԳՐԵՐԻ

Կազմեց՝

ՔՐԻՍՏԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍԻ ԿՈՍԻԿՅԱՆ

Երեքան 2017

MATENADARAN
MESROP MASHTOTS INSTITUTE OF ANCIENT MANUSCRIPTS

**CATALOGUE
OF PERSIAN MANUSCRIPTS IN THE
MATENADARAN**

By
KRISTINE PETROS KOSTIKYAN

YEREVAN 2017

Տպագրվում է «Մատենադարան» Մեսրոպ Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի
գիտահետազոտական ինստիտուտի և ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտի
գիտական խորհուրդների որոշմամբ

**Published by the decisions of the Scientific Councils of the Matenadaran and Institute of
Oriental Studies, NAS RA**

Կոստիկյան Քրիստինե

Ցուցակ Մատենադարանի պարսկերեն ձեռագրերի, Եր.: «Նարի»
հրատ., 2017, 348 էջ:

Հատորն ընդգրկում է Մեսրոպ Մաշտոցի անվան Մատենադարանում
պահվող պարսկերեն ձեռագրերի նկարագրությունը: Գիրքը նախա-
տեսված է ձեռագրագետների, իրանագետների և իսլամագետների հա-
մար:

Kostikyan Kristine

Catalogue of Persian manuscripts in the Matenadaran, Yerevan, “Nairi”
publishing house, 2017, 348 p.

The current volume includes the description of Persian manuscripts kept in
the Mashtots Institute of Ancient Manuscripts. The book is foreseen for
codicologists, iranologists and islamologists.

ISBN 978-9939-0-2144

© Կոստիկյան Քրիստինե, 2017
© Մ.Մաշտոցի անվան Մատենադարան, 2017

TO MY FATHER

INTRODUCTION

The Matenadaran collection of Persian, Arabic and Turkish language manuscripts was achieved mainly through acquisitions and individual or institutional donations. The original core of the Persian section consisted of two hundred and one pieces was the collection kept in the Holy Etchmiadzin library around 1880s. In 1903 this collection was enriched with 30 manuscripts of Khachik Vartapet Dadian, an outstanding Armenian clergyman, who had gathered the manuscripts in the Armenian villages of Qarabagh and Iranian Azerbayjan. Another large portion of the manuscripts were collected after Armenian Genocide in 1915 and brought to Holy Etchmiadzin from the devastated Armenian territories, among them 35 works written in Arabic script.

When the Matenadaran opened in 1959 as Mesrop Mashtots Institute of Ancient Manuscripts, the oriental manuscripts' collection was enriched by former holdings of Myasnikyan State Public Library, the Lazarev Institute of Oriental languages in Moscow¹ and Yerevan State University collections.

A succession of donors, such as H. Hazarian, V. Salatian, A. Aivazian, V. Samuelian, H. Edgarian, A. Hovhannesian, etc. increased and improved the quality of the collection from 446 volumes in 1958² to 2214 in 2006³.

After a recent significant and generous contribution of over four hundred manuscripts in Arabic script made by M. Minasian, the Matenadaran collection of Oriental manuscripts now contains a total of 2715 volumes of which 450 contain works in Persian. This number however may increase after a study and description of the manuscripts identified earlier as works in Arabic and Turkish. The Arabic script collection of the Matenadaran has no published catalogue yet. The present catalogue contains the descriptions of all the manuscripts identified as works with Persian texts in the former handwritten catalogue, which is not detailed and often not correct⁴. The work on catalogue was done in the period from 2005 to 2017.

The majority of the historical, poetic and medical Persian manuscripts were previously in possession of Armenians from Tabriz, Isfahan, Iravan, Salmast, Marand, Khuy, Maragha, Darband, Baku, Shirvan, Astrakhan, Tiflis and St. Petersbourg. The pages of these manuscripts feature notes and commentaries in Armenian and indicate the interest of their owners towards the history of Iran and its culture. For instance, a note written by Tsatur, son of Minas, the seventeenth century Armenian physician of New Julfa in Isfahan, approves the contents of *Zakhīrah-i Khvārazmshāhī* (The Treasury of the Khvārazmshāh) by Zayn al-Dīn Isma‘īl Gurgānī (n. 1149). This manuscript, copied in 1472-5s, was rebound in 1747 in New Julfa by an Armenian binder. An Armenian inscription states that the binding was prepared in memory of the above named Tsatur, son of Minas. Another display of individual Armenian's interest in Persian arts of the book is furnished by the presence of scribes with Armenian origin, such as Mīrzā Yazdānbakhsh b. Mīrzā Tātūs, the copyist of a *Durrāh-i Nādirah* (n. 22) which was copied in Ahar in 1819. Mīrzā Yazdānbakhsh, the Persian equivalent of the Armenian name Astvatsatur,

¹ Established in 1815 by Joachim, the grandson of Khoja Ghazar (Lazar) from New Julfa of Isfahan.

² Yeganian O., Zeitunian A., Antabian P., Ts‘uts‘ak dzeragrats‘ Mashtots‘i anvan Matenadarani (Catalogue of [Armenian] Manuscripts of Mashtots Matenadaran), vol. I, Yerevan, 1965, p. 190 (in Armenian).

³ Ter-Vardanyan G., Matenadarani dzeragreri ache 1993-2006 t‘t‘ (The growth of the manuscripts of the Matenadaran in 1993-2006), Bulletin of Matenadaran, 17, Yerevan, 2006, p. 343 (in Armenian).

⁴ Matenadaran, A handlist of the Arabic, Persian and Turkish Manuscripts, v. 1-23 (in Armenian).

was the son of Mīrzā Tātūs, an early nineteenth century scribe who signed and left his seal imprint on numerous chancellery documents⁵.

Next of these scribes is Mīrzā Yūsuf Nersesov, who was not only a scribe, but also the author of a History of Qarabagh entitled *Tārīkh-i Sāfi* (A Truthful History), with personal biographical details given in the preface. He was an Armenian named Hovsep, born in Hadrut a village of Qarabagh. At the age of 8-9 years old he was kidnapped by Persian bandits and brought to Iran. Once converted to Islam, he took service with the Shāh and was taught Persian, Turkish and Arabic. Later on he became a scribe in the office of Amīr Khān Sardār, the uncle of the Qajar crownprince ‘Abbās Mīrzā⁶. After the second Russo-Persian war in 1826-1828, Mīrzā Yūsuf returned to Qarabagh, his native land, where, Archbishop Baghdasar Hasan-Jalalyan christened him again.

In 1853 Mīrzā Yūsuf left for the Dāghistān and was there in the service of Grigori Orbeliani, the Commander-in-Chief of the Northern Dāghistān Army, as a translator. There, in 1856, he compiled a new edition of *Darband nāmah* (History of Darband) (n. 239) for Hakob Lazarians, who was a Russian army officer in Dāghistān. This *Darband nāmah* contains chronicles from the period of Sasanid kings, the Arabs' military campaigns and the spread of Islam in Dāghistān down to the year 1064.

Taken altogether, the Matenadaran collection of Persian manuscripts provides a comprehensive panorama of the written culture, sciences and history of the Iranian people.

The roughly thirty manuscripts contain chronicles and historical material, such as History of Vassāf, *Zafar nāmah* of Niżām al-Dīn Shāmī, *Hasht Bihisht* of Ḥakīm al-Dīn's Bidlīsī, the first 5 volumes of Mīrkhwand's *Rawżat al-ṣafā*, the first volume of Khvāndamīr's *Habīb al-siyyar*, *Sharaf nāmah* of Sharaf Khān Bidlīsī, *Tārīkh-i ‘ālam ārā-yi ‘Abbāsī* of Iskandar Bīg Turkimān, the History of Nādir Shāh by Mīrzā Mahdī Khān Astarābādī and *Tārīkh-i Danābilah* of ‘Abd al-Razzāq Dunbulī, etc.

One of the most interesting manuscripts of this group is the *Humāyūn nāmah*, the oldest Persian manuscript of the Matenadaran (n. 561). It was transferred there in 1956 from the State Public library, although at an earlier point in time it was in the Lazarev Institute in Moscow.

Humāyūn nāmah is the versified history of Iran and Islamic dynasties from the times of Prophet Muḥammad to Khvārazmshāh Jalāl al-Dīn (d. 1231). The author Ḥakīm Zujjājī, a thirteenth century poet, mentioned twice in the text (f. 4b and 16a), wrote his work in imitation of the *Shāhnāmah* of Firdawsī, in the same *mutaqārib* metre and dedicated it to Juvaynī brothers- Shams al-Dīn and ‘Alā al-Dīn Juvaynīs, the high officials of the three Ilkhanid rulers from 1262-1284. The Matenadaran copy contains the first volume of the work narrating the life of Prophet Muḥammad. According to the inscription on the opening page's roundel ex-libris the copy was made for the library of Shams al-Dīn Juvaynī. The manuscript is not only the sole copy of the *Humāyūn nāmah*'s first volume⁷ and also a corporeal witness of the production of early manuscripts in Baghdaḍ.

Another distinctive manuscript of historical significance in the Matendaran Collection is a compilation of approximately 200 letters and decrees of Ḥusayn ‘Alī, Ghulām ‘Alī and Muḥammad, the Khāns of Īravān in the period from 1764 to 1805, by Mīrzā Muḥammad Musallam the chief scribe of the chancellery. This is an important source of the social-economic and political history of Īravān Khānate and more broadly that of Eastern Armenia. Among other material it contains the correspondence of the Khāns with Īrakl II, the king of Georgia, along with neighbouring Khānates' rulers, high officials of the Khān's administration, decrees appointing officials and one confirming the rights of Ghugas as catholicos of all Armenians.

⁵ Matenadaran, Archive of Catholicosate, f. 1e, doc. 664, 690; Archive of Melik-Shahnazarians, f. 241, doc. 27, 39, 43, 44.

⁶ Mirza Yusuf Nersesov, A Truthful History, Yerevan, 2000, p. 34 (in Armenian and English).

⁷ ‘Alī Pīrnīyā published the whole text of the *Humāyūn Nāmah* on the basis of the Matenadaran manuscript and the manuscript kept in the University library of Pishavar in Pakestan (Ḥakīm Zajjājī, *Humāyūn Nāmah*, edited by ‘Alī Pīrnīyā, part I, vol. 1, 2, Tehrān, 1383, part II, vol. 1, 2 1391 (in Persian)).

Among the Matenadaran holdings in the area of medicine, special mention must be made of twelve manuscripts. These are apart from the abovementioned work of Zayn al-Dīn Gurgānī, two copies of its abridgment named *Khufī-i ‘Alāyī* (n. 213, 626), a seventeenth century copy of Ḥājī Zayn al-‘Aṭṭār’s *Ikhtīārāt-i Badī’ī* (n. 30), 19th century copies of Sultān ‘Alī Gūnābādī’s *Dastūr al-‘Ilāj* (n. 28), Muẓaffar al-Shafā’ī’s *Qarābādīn* (n. 1146) and ‘Alī Afzal Qazvīnī’s *Manāfi’i Afzalīyye* (97) and finally four copies of Muḥammad Tankābūnī’s *Tuhfat al-Mu’mīnīn* (n. 19, 464, 1893, 2171).

The works devoted to Islamic theology and jurisprudence are essential components in the Islamic world of book and they form a large group in the Matenadaran collection as well as the works comprising the pearls of Persian poetry and didactic literature.

Two albums of selected calligraphic specimens and miniature paintings published by Armen Tokatlian (in English)⁸ and Raisa Amirkbeian (in Russian and French)⁹ have already exposed the most interesting works of the collection to the readers and therefore we now abstain from a new remark on this side of the manuscripts.

I would like express my deep gratitude to Ani J. Avetisyan, Movses Khecho and Mihran Minasyan who prepared the descriptions of the parts in the manuscripts in Turkish and Arabic languages. I am also grateful to Jan Just Witkam, Muhammad Bagheri, Mehdi Baghi, Vahan Ter-Ghevondyan, Gevorg Ter-Vartanyan and Armen Malkhasyan for offering helpful comments in the description of some manuscripts. I thank A. Topchyan for revising the English version of the catalogue. My thanks also go to Pavel Chobanyan, Ruben Safrastyan and Grigor Arakelyan for organizing my short period work on the catalogue in the Parliament Library of Iran.

Notes on the presentation and use of the catalogue

The entries aim at supplying the following information in the order presented below:

- (a) A bibliographical description of the text namely, the name of the author, the title, the date and place of composition.
- (b) A physical description of the manuscript including: all information available in it concerning the time and place of its composition, the names of the copyist, patron and binder; foliation, size, paper, number of lines, script, illuminations, rulings of the folios, ink, binding, the state of the manuscript: missing parts and damaged folios.
- (c) References to other copies of the works in major collections throughout the world. Here, references are also made to significant bibliographical sources such as C. A. Storey's survey of Persian literature and A. Munzavi's combined catalogue.
- (d) The transliteration of Persian, Arabic and Turkish is done according to the present guides for transliteration and Romanization in Middle East and Islamic studies¹⁰. Many works in the Persian language appear under Arabic titles. Similarly, many authors with Arabic names write in Persian. The system of transliteration, therefore, has been selected in accordance with the language of the text as opposed to the name and nationality of the author or the language of the title. The same rule we adopted for the titles of the works in Turkish and Arabic.
- (e) The following marks are used in the text: []- for the titles or names identified through comparison with other copies; ///- for the illegible parts in the text, ... to indicate that the part has continuation.

⁸ A. Tokatlian, Persian Treasures in Erevan (A Selection of Manuscripts from the Matenadaran Collection), Paris, 2013.

⁹ R. Amirkbeian, La Calligraphie et la Miniature de L’Orient (Collection du Matenadaran), Erevan, 2012.

¹⁰ See: <http://guides.nyu.edu/mideast> (last visited 2.11.2015).

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-SAFĀ, VOL. II

روضۃ الصفا، جلد ۲

MS 1 (Collection of Arabic Script Manuscripts, Matenadaran (C.A.S.M)).

Baṣra; dated *Rajab* 5, A.H. 1004 (March 5, A.D. 1596); 251 folios; paper; 41.5 x 27 cm; 30 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink; entire text set within a complex frame (black, one gold, red, blue); black leather binding with tooled and gold painted onlays in the shape of central mandorla, two pendants, four cornerpieces and border decorations, the doublure is of red leather with cut ornamental mandorla; incomplete at the beginning.

Muhammad b. Khāvandshāh, known as Mīrkhvand, is a Persian historiographer (1433-1498) who wrote a general history named *Rawżat al-ṣafā fī sīrat al-anbīya va al-mulūk va al-khulafā* in 7 volumes. The second volume is a history of Prophet Muhammad and the first four Caliphs.

عمره ای اهل ملال و رایات خضرآیاتش نزهت فزای حدایق آمال طالبان اسیاب گمانست...

در اوقات این دعاگو بیان عرش و مقیمان // واجب بود که دست تأمین برآورند.

تمت المجلد الثاني ... من روضۃ الصفا تحریراً فی یوم الخمیس شهر ربیع الفی دار العباد
البصره

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 361-78. Munzavī, vol. 1, pp. 619-622.

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمن (منشی)

TĀRĪKH-I ‘ĀLAM ĀRĀ-YI ‘ABBĀSĪ, VOL. II, PART I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه ۲، مقصد ۱

MS 2 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi‘ II* 14, A.H. 1094 (April 12, A.D. 1683); copied by Ḥājī Mullā Husayn ‘Alī‘abādī; 301 folios; paper; 23 x 35 cm; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with paper pasteboard and pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Iskandar Bīg Turkimān was Shāh ‘Abbās the I’s (1560-1633) court historiographer, who completed the *Tārīkh-i ‘ālam ārā-yi ‘Abbāsī* in 1628/9. It is a history of the Safavid Shāhs down to the end of Shāh ‘Abbās I’s reign and consists of a preface (مقدمه) and two volumes (صحیفه). The MS contains the first part of the second volume (from Shāh Abbās’s birth down to his coronation).

صحیفه دوم از تاریخ عالم آرای عباسی: Title (f. 1b):

عنوان صحیفه سلطنت و عالم آرایی پادشاهان کامکار و دیباچه دیوان خلافت و کشور خدایی
شهریاران گردون اقتدار که بر حسب الملك و الدين توأمان ناظمان ...

خاتمه کتاب را که در صدر دفتر ایمانی شده بآن مجلد انجمام دهد يفعل الله ما يشاء و بحکم ما ي يريد

قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب المستطاب الموسوم بعالم آرای العباسی فی رابع العشر [sic] (f. 301b):
من شهر ربیع الآخر سنہ ۱۰۹۴ من الهجرة النبویه علی ید الاقل الی ضعف المحتاج الی رب الغنی بن حبیب الله حاجی ملا
حسین علیبادی غفر الله ذنوبهما بمحمد واله الطیبین الطاهرین.

Notes: Birthday and death statements dated A.H. 1295, 1303, 1300 and 1311.

See other copies: *Munzavī*, vol. 2, pp. 1024-5. *Storey*, vol. 2, pp. 873-81.

3

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 3 (C.A.S.M).

Undated; copied by Ibn Mashhadī Ḥusayn Bābā; 230 folios; laid paper; 20 x 31.5 cm; 22 lines to the page, written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink with rubrication in brown; red cloth binding with paper pasteboard and blue paper doublure; incomplete at the beginning (lacking one folio).

Mīrzā Muḥammad Raftī‘ al-Dīn Vā‘iz Qazvīnī’s (d. about A.H. 1105 (A.D. 1693/4)) work on ethics consisting of a preface (مقدمه) and sixteen chapters (مجلس). The MS contains the first 14 chapters.

Beginning (f. 1a): در شب معراج همباز کشش اش زمین دلگرم نبودی از رشك آسمان نیاسودی...

End (f. 230b): برابر قلوب دردمدان سازگار گوارا گردانید.

Colophon (f. 230b): قد وقع التکمیل عن کتابة هذا [sic] الوریقات الشریفه و حرره عن نسخ الصحیح علی ید الحقیر المذنب الفقیر الاضعف بین الطلاب بن مشهدی حسین بابا حسنعلی فی خامس

فتحعلی (f. 103a); محمد علی 109a; عبده علی (f. 107a); الراجی احمد (f. 167b)

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 826. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1205-6. Browne, Persian manuscripts, p. 59. Pertsch, Verzeichnis, p. 312, etc.

4

BAZĪL

بدیل

HAMLAH-I HAYDARĪ

حمله حیدری

MS 4 (C.A.S.M.).

Qīzchah; dated A.H. 1235 (A.D. 1819/20); copied by Muḥammad b. ‘Abd al-Khāliq Ashyānī for Āqā Muḥammad Šūrat; 127 folios; tinted (blue) paper; 20 x 34,5cm; 25 lines to the page, written in *Shikastah* script and arranged in 4 columns, black ink with rubrication in red and erased at the beginning of the work; dark brown leather flexicover, smaller than the MS with white (damped and discoloured) doublure.

Muḥammad Raftī‘ Khān Bazīl (d. A.H. 1123 (A.D. 1711/2) wrote his *masnavī* as a kind of rhymed paraphrase in imitation of the *Shāhnāmah*. He narrated the lives of Prophet Muḥammad, the first four

caliphs and left the work unfinished. It was completed twelve years later, in A.H. 1135 (A.D. 1723), by Najaf, who added an older poem on the same subject, by Sayyid Abū Tālib of Isfahān.

Beginning (f. 1b): بسملة، بنام خداوند بسیار بخش خردبخش و دین بخش دینار بخش
 End (f. 127a): بان گشت نزدیک گردد زاه شود همچو شب روز روشن سیاه.
 Colophon (f. 127a): این چند کلمه بتاریخ هیجدهم شهر شعبان المعلم در قریه قیزجه بهجه عالیشان معلی مکان مستغنى التعريف والتوصیف اقا محمد صورت اتمام پذیرفت تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بیست پنجم شهر مژبور ازید حقیر فقیر تراب اقدام المؤمن محمد بن عبد الخالق اشیانی ترقیم صورت اتمام یافت ملتمس از مطالبه گنه کار چنان است که چنانچه سهو یا خطای اتفاق افتاده باشد بقلع عفو اصلاح ان کرده و کاتب فقیر را بدعای خیر فرمایند که هر آینه باعث اجر حمل و تولد جبران در نزد ملک جلیل بهجه ایشان خواهد بود. فی سنہ ۱۲۳۵.

See other copies: Munzavī, vol. 3, pp. 1626-8. Storey, vol. 1, pp. 588-9.

5

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی
 HAQQ AL-YAQĪN FĪ USŪL AL-DĪN
 حق اليقين في اصول الدين

MS 5 (C.A.S.M).

Dated *Rabī‘ II*, A.H. 1234 (January 28 – February 26, A.D. 1819); copied by Ṭālib Khān; 203 folios; paper with laid and chain lines; 30 x 21 cm; 21 lines to the page, written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with brown stamped central mandorla, two pendants framed with two fillets, a running pattern and an orange paper doublure; one flyleaf at the beginning; some folios at the beginning and at the end are damp stained.

A full description of Shiīte theology completed on Sha'bān A.H. 1109 (A.D. 1698) by Muḥammad Bāqir b. Muḥammad Taqī Majlisī (1627-1699), the mullābāshī and great theologian in the times of the Safavid Shāhs Sulaymān and Sultān Husayn. The work consists of six parts and an epilogue (خاتمه). (باب)

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله الواحد الاصد الصمد الفرد العليم القدير الذى ليس كمثله شي...
 End (f. 203a): و در مرتبه تجویز و اجمال میگذاریم
 Colophon (f. 203a): تمام شد رساله حق اليقین بتایید رب العالمین در شب دوشنبه سیم من شهر سنه ۱۲۳۴ در ید اقل .۱۲۳۴
 العباد طالیخان بجهة نور چشم قلمی شد انشاء الله تعالى ... تمام شد رساله حق اليقین
 See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 33. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 1, pp. 31, 76, vol. 3, p. 179, vol. 5, p. 494.

6

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی
 ABVĀB AL-JINĀN
 ابواب الجنان

MS 6 (C.A.S.M.).

Şadaqiyān, a village in Salmās; dated *Jumādā II* 11, A.H 1237 (March 4, A.D. 1822); copied by Muḥammad Ja’far; 87 folios; ff. 86b-87a are blank; paper with laid and chain lines; 20,5 x 30 cm; 24 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq*, *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of fillets and a running pattern, and

blue paper doublure; incomplete at the beginning; damp stamped at the edges.

See about the work MS 3. The MS contains a part from the middle of the 9th chapter to the end.

Beginning (f. 1a): من آنست که گناهی کرده ام و هر گاه بخاطر میرسد از ندامت آن خورد و خواب بر من تلخ میگردد ...

Colophon (f. 85b): قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد احقر العباد محمد جعفر ذاكر جناب سيد شهدا ساكن قرية صدقيان من محال سلماس غفر الله له ولوالديه بحق محمد وآل الامجاد في احدى عشر شهر جمادى الثاني يوم ثلثا في سبع ثلاثون و ماتين بعد الالف من الهجرة النبوية سنة ١٢٣٧.

F. 85b. A *rubā'ī* dedicated to Imām 'Alī by an unknown author.

Beginning (f. 85b): من آنست که گناهی کرده ام ...

Seal (f. 85a): الواثق بالله الغني عبده محمد جعفر ١٢٣٠:

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرابادی

DURRAH-I NĀDIRAH

دره نادره

MS 7 (C.A.S.M.).

Undated; 194 folios; tinted (blue) paper; 21 x 33.5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and interlinear commentaries in red and black; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of running pattern, and blue paper doublure.

A history of Nādir Shāh from his rise to death written by his secretary Mīrzā Muḥammad Maḥdī Khān Astarābādī, who died between 1761 and 1766. Although this work is written by the author of *Tārīkh-i Nādirī* and contains substantially the same subject-matter, it is quite different from it. Instead of a plain narrative it is an elaborate and artificial composition written in imitation of the history of Vaṣṣāf.

بسم الله الرحمن الرحيم
بسم الله الرحمن الرحيم
Beginning (f. 1b): دیباچه کتاب فصاحت قرین مخطوط و مدح آن مده و آفرین جهان آفرینیست ...

End (f. 194a): فقل للدهر است اصبت فالبس بز عمق دوننا ثوبي حداد اذا قدمت خاتمه الزرايا فقد عرضت سوقك
الكساد

On f. 194b are notes about the book's purchase and its contents (in Persian and Armenian):

این کتاب خریده شد فی ۲۰ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۳۱.

Միրզա Մէհման Խանի գրած Նատր շահի պատմությունն է:
See other copies: Storey, vol. 2, pp. 911-3. Munzavī, vol. 2, pp. 964-5.

ŞĀ'IQAH AL-ĀRĀ

صاعقه الارا

MS 8 (C.A.S.M.).

Dated *Safar* 28, A.H. 1263 (February 15, A.D. 1847); 182 folios; f. 1a is blank; paper; 21 x 34,5cm; 21 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla, a frame of two running patterns, and white paper doublure; the beginning of the MS including the part with the author's name is erased; ff. 1b-2a are with ink leakage from humidity.

A treatise on Islamic religious controversies by an unknown author to refute the sectarian doctrines. The work is based on the Qurān, *hadīses* and works of the Muslim theologians Kalīnī and Shaykh Ahmad Abī Ṭālib. It consists of two parts (باب), each divided into chapters (صاعقه). The first part contains arguments of Muslim lawyers on various issues of Islamic law (فقها در مسائل شرعیه در اختلاف) and the second part deals with disagreements about Islamic precepts (در تحقیق بعضی مسائلی که مخالفت نموده اند).

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله الهايى الانام وشارع الحدود و الحكم و مبين الحلال و الحرام ...

مسائل در ابواب عبادات و معاملات و سائر حدود اسلام در اضعاف این صحایف متعدد است والحمد لله (f. 182b) اولاد خیر و صلی الله علی محمد وآلہ.

کان الانقطاع عن ذلك في بیست و هشتم شهر صفر المظفر سنه ۱۲۶۳ . این ساعقه رادر مدرسه
مباركه تمام نموديم با همه مشقت خط نداشتيم اما لاعلاج نوشتم احتياجم بکسی نباشد . ۱۲۶۳

See other copies: *Munzavī*, vol. 9, p. 397.

6

MIRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ṢAFĀ, VOL. II

روضة الصفا، جلد ١

MS 9 (C.A.S.M).

Undated, repaired in A.H. 1204 (A.D. 1789/90); copied by different hands; 266 folios; paper; 22 x 32; 23-25 lines to the page written in *Nasta' līq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication and invocations from the Qurān in red; brown leather binding with blind tooling and green paper doublure; the following parts of the MS (ff. 1a-2a, 119b-120a, 255b-266b) were substituted in the 19th century with new ones; the folios are damp stained at the outer corners.

The first volume of Mīrkhwand's *Rawżat al-ṣafā* is a history of the pre-Islamic world, the prophets and the early kings of Persia, down to Yazdagird.

بسم الله، زيب فهرست نسخه مفاخر ابنيای عالیمکان و زینت دیباچه مآثر سلاطین گردون توان شکر: منعم است ...

السلام على من اتىكم الهدى تمت بعون الملك الوهاب.

المتوكل على الله الغني عبده مراد على ١٢٠٩
هذا الكتاب روضة الصفا الجلد الاول من المتملكات [sic] الاقل العياد F. 1a. An ownership note by Murād 'Alī:
المحتاج الدعا المؤمنين كربلاوي مراد على که این کتاب را احدی از مسلمان غصب کند لعنت خدا و نفرین رسول گرفتار

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 87-8. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. pp. 16-7. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library pp. 26-9 Browne Persian Manuscripts p. 105, 108, 110; etc.

10

[GARSHĀSP NĀMAH]

گ شاسنامہ

MS 10 (C A S M)

Undated; 287 folios; Eastern paper with laid lines; 21 x 32 cm; 29 lines to the page written in *Naskh* script and arranged in four columns, entire text set within a frame of two red rules; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with a blind

stamped central mandorla and pink paper doublure; incomplete at the end; folios disjoined from the spine; repaired at the margins in 19th century.

A version of *Garshāsp nāmah*, an epic poem written in imitation to Abū al-Qāsim Firdawṣī's *Shāhnāmah* with the beginning similar to *Shāhnāmah*.

Beginning (f. 1b):

بنام خداوند جان و خرد کز او برتر اندیشه برنگذرد

End (f. 287b):

یکی گفت ما بندگان توئیم نیایش کن پاک جان توئیم

F. 287b. A note of purchase of the MS from bookseller Mullā Ḥasan for 3 *tūmāns*:

در دار السلطنه هزار و دویست و پنجاه و شش از ملا حسن کتاب فروش بمبلغ سه تومان پنجه زار گرفته شد.

Seal (ff. 1b, 2a): عبده محمد تقی ۱۲۵۵

11

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I ‘ĀLAM ĀRĀ-YI ‘ABBĀSĪ, VOL. I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفه اول

MS 11 (C.A.S.M.).

The MS was repaired in A.H. 1284 (A.D. 1867/8), when ff. 292a-345b were added; the older part (ff. 1a-290b) is undated; 345 folios; paper; 18 x 33 cm; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (gold, black); brown leather binding with gold stamping and white paper doublure; one flyleaf at the end; several pages at the beginning are damp spotted.

The MS contains the first volume of Iskandar Bīg Turkimān's history of Shāh Abbās from his birth to his coronation.

Beginning (f. 1b):

بسملة، چون نشر محمد کبریاری آله‌ی که بیرون از دایره عقول و افهام است ...

End (f. 345b): بتوفیق الله تعالی صورت آرزوئی که درخیزیده خیال رقم ارتسام دارد بخوبترین وجهی درصفحة بیان چهره کشا گشته صحیفه دویم بروفق مدعای انجام پذیرد و این تازه عروسان بلاغت را عقد و می‌بیست و فتوحات دست داده و ابد الدهر به نیکی از ان گیرد که باقی بود از شناگستان همی در جهان نام آوران.

Notes of a varied nature:

- On f. 345b is the date of the MS's restoration . ۱۲۸۴

- On f. 7a is an account about the earthquake in Istanbul in A.H. 1311 (A.D. 1893/4).

Ownership notes:

تاریخ عالم آرای امانت عالیجاناب آخوند ملا علی اکبر مرحوم حاجی قاسم (f. 1a)

این از مال عالیشان رفیع‌مكان عزت و سعادت نشان محمد وحشی مطاع اقا علی محمد (f. 1a)

این کتاب از مال لواحق ولد سید الفتی سلطان از تاریخ هفدهم ربیع الثانی سنه ۱۱۷۷ (f. 1a)

Seal (f. 1a): محمد قاسم ...

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 1024-5.

15

KAMĀL AL-DĪN HUSAYN B. ‘ALĪ AL-VĀ‘IZ KĀSHIFĪ

كمال الدين حسين بن على الواقع كاشفي

ANVĀR-I SUHAYLĪ

انوار سهیلی

MS 12 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Muharram*, A.H. 1156 (February 25 – March 27, A.D. 1743); copied by Ḥasan b. Karbalā’ī Ja’far; 215 folios; paper; 19,5 x 32cm; 22-23 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; ff. 1b-212a of the text are set within a frame of blue and red rules; black leather binding with brown stamping and green paper doublure.

The Persian version of the story of Kalīla and Dimna by Kamāl al-Dīn Husayn b. ‘Alī Vā‘iz Kāshifī (d. A.H. 910 (A.D. 1504/5)) in 14 parts (باب).

Beginning (f. 1b): بسمة. حضرت حکیم علی الاطلاق جلت حکمة که وضایف لطایف حمد و ثنای او ...
 وصلی الله علی محمد واله الطاهرین المعصومین وسلم تسليماً کثیراً بحمد الله که برغم زبانه بپایان آمد: این شیرین فسانه کتابی بین بكلک صدق مرقوم با انوار السلیهیش گشته موسوم
 تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ دوازدهم شهر محرم الحرام حقیر فقیر سراپا تقصیر حسن: بن مرحوم کربلائی جعفر در دار السلطنه تبریز اختتام پذیرفت محتشم علیه الرحمة تحریراً" فی شهر محرم الحرام مطابق سیچقان ئیل سنه ۱۱۵۶.

See other copies: *Munzavī*, vol. 1, pp. 281-2.

NIZĀMĪ

نظمی

MAKHZAN AL-ASRĀR, KHUSRAV VA SHĪRĪN, HAFT PAYKAR

مخزن الاسران، خسرو و شیرین، هفت پیکر

MS 14 (C.A.S.M.).

Īravān; dated *Zī Hajjah* 22, A.H. 1255 (February 26, A.D. 1840); copied by Ibn Muḥammad Naqī Nakhchavānī; 227 folios (has also pagination in Arabic numerals), ff. 1a-3a, 145a are blank; paper; 24,5 x 16 cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; entire text set within a frame of blue and red rules; cloth binding enclosed in tooled black leather cover at the edges and spine, with white paper doublure.

The MS contains the three poems of Niẓāmī Ganjavī’s (Jamāl al-Dīn Abū Muḥammad Ilīyās b. Yūsuf) (A.H. 535 – 598 (A.D. 1140/1-1201/2) *Khamsah* with a preface in prose:

I. Ff. 3b-41b. *Makhzan al-Asrār*.

Beginning of the preface (f. 3b): بسمة، سلطان العارفین و قدوة المحققین عارف معارف یقین منظور
 اولیاً لله الارضین محرم کعبۃ توحید ...

Beginning of the poem (f. 3b): هست کلید در گنج حکیم بسم الله الرحمن الرحيم

II. Ff. 42a-144b. *Khusrav va Shīrīn*.

Title (f. 42a): کتاب خسرو شیرین
 Beginning (f. 42a): نظامی راره تحقیق بنمای خداوندار توفیق بگشای

III. Ff. 145b-227a. *Haft Paykar.*

تاریخ بهرام گور Title (f. 145b):

ای جهان دیده بود خویش از تو هیچ بودی نبود پیش از تو
حرره ابن محمد نقی نخجوانی الاصل ایروانی المسكن در بیست و دویم ماه ذی الحجه
الحرام هزار و دویست و پنجاه و پنج از هجرت گذشت.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 564-572. Browne, Persian manuscripts, p. 303-6. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 595-606, 1557; etc.

14

VAŞŞĀF

وصاف

TAJZIYAH AL-ĀMSĀR VA TAZJIYAH AL-‘ĀŞĀR (TĀRĪKH-I VAŞŞĀF), VOL. I

تجزیة الامصار و تجزیة الاعصار (تاریخ و صاف)، جلد ۱

MS 15 (C.A.S.M.).

Tabrīz; dated A.H. 1268 (A.D. 1851/2); copied by ’Alī B. Zayn al-’Abidīn; 174 folios; paper; 21 x 31 cm; 15-16 lines to the page written in *Naskh* script, and marginal commentaries written in *Shikastah Nasta’līq* script by a later hand; black ink with rubrication in red; entire text set within a frame of red and blue rules; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and coloured paper doublure; two flyleaves at the beginning and three at the end.

Shahāb al-Dīn ‘Abdallah b. Fazlallah Shīrāzī, better known as Vaşşāf al-Hāzrat is a historian of the Mongol period Iran. He has finished his historical *Tajziyat al-āmsār va tazjiyat al-‘āşār* also known as *Tārīkh-i Vaşşāf* in 1328. The MS contains only the first volume of the work covering the period of Khūbīlāy Khāqān’s reign and Ilkhanid state down to 1284.

Beginning (f. 3b): بسملة، حمد و سُتْيَاشى كه انوار اخلاصش آفاق و انفس را چون فاتحه صبح صادق ...

End (f. 173a): وهو في رجا ياجير الظلمه اقوم من سراج قمر منير.

Colophon (f. 173a): قد فرغ تسويد هذا المجلد من المجلدات الخمس من تاريخ وصاف بيد اقل العباد على ابن زين العابدين العلم في محروسة التبريز سنة ۱۲۶۸.

On f. 173b are extracts from various Arabic works on theology such as *Majma’ al-bahriyin*.

On f. 174b are *rubā’īs* in Persian.

On f. 174ab are cryptograms.

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 918-9. Storey, vol. 2, pp. 769-775.

15

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

DURRAH-I NĀDIRAH

درة نادره

MS 16 (C.A.S.M.).

Dated *Sha'bān* 29, A.H. 1272 (March 6, A.D. 1856); 142 folios; laid paper with watermarks; 31 x 20 cm; 13-14 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red, black leather cover over paper pasteboard with yellow paper doublure.

17

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 142b) MS 7.

Colophon (f. 142b):

تمام شد کتاب روز شنبه بیست و نهم شهر شعبان المعظم سنه ۱۲۷۲.

16

‘ABD AL-ŞAMAD HAMADĀNĪ

عبد الصمد همدانی

BAHR AL-MA’ĀRIF

بحر المعارف

MS 17 (C.A.S.M.).

Undated; 241 folios; paper; 20,5 x 31cm; 29-30 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and names in red; black leather binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

A treatise on religious metaphysics written in Karbalā by ‘Abd al-Şamad Hamadānī, a famous *sūfi* theologian, who was put to death A.H. 1216 (A.D. 1801/2). The attributes of Allah, as well as the rules of *sūfi* behaviour and *sūfi* stories are discussed in this work.

Beginning (f. 1b): بسم الله يا احدي يا فرد و يا صمد صل على صفوتكم و صفوتي ...

End (f. 241b): وهو المشهور بقولهم بيش وراء عبادان قرية تمت الكتابة بعون الملك الوهاب.

See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh (3625), vol. 12, p. 2630. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 3, pp. 180-181, vol. 6, p. 510, etc.

17

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقى مجلسى

HAYĀT AL-QULŪB, VOL. 1

حيات القلوب، جلد ١

MS 18 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 10, A.H. 1204 (August 22, A.D. 1790); copied by ‘Alī Muḥammad b. Maṭlūb Amīd; 314 folios; f. 314ab is blank; paper with laid and single chain lines; 20,2 x 30cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, a frame of fillets, and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the cover is worn out, the folios are disjoined from the spine and one another.

A biography of the prophets and 12 Imāms in 14 chapters (باب) written by Muḥammad Bāqir b. Muḥammad Taqī Majlisī.

The title is on the front flyleaf:

كتاب جامع الابواب حیات القلوب

بسملة حیات قلوب مرده دلان ابوادی ضلالت و حرمان بحمد خداوندی بی مانند است ...

و براین موضع ختم کردیم جلد اول از کتاب حیات القلوب را.

Colophon (f. 313b): در عشر ذو الحجه الحرام سال ۱۲۰۴ از هجرت نبوی ... بید حقیر فقیر سر و پا تقصیر علی محمد بن ملک امید.

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 582-4. Munzavī, vol. 3, pp. 1631-2.

18

MUHAMMAD MU'MIN B. MUHAMMAD ZAMĀN ḤUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی
TUHFAT AL-MU'MINĪ

تحفة المؤمنين

MS 19 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1127-1128 (A.D. 1715 - 1716); 420 folios (pagination in Arabic numerals ۱-۱۲۱, on ff. 299-420); Eastern paper with laid and chain lines; 22 x 31 cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; red cloth binding with black leather spine and white paper doublure; incomplete at the beginning; repaired.

Muhammad Mu'min Tankabunī, the court physician of Shāh Sulaymān the Safavid, composed the *Tuhfat al-Mu'minī* to make corrections in the *Ikhtīrāt-i Badī'i*, the medical work widely used in his lifetime. The work consists of two parts. The first part has five chapters (تشخیصات), the second – two (دستورات).

فصل اربعه و بجهة خشکی و تری و تازگی و امثال آن مختلف الصورة هر گاه شخص آنرا در و بلدى: (f. 1a)
دون و یا در فصلی دون فصلی یا ...

تشخیص ثانی – در ذکر صفات ادویه مفرده و اغذیه بفرده و ترکب و بیان افعال کلیه و مشابه
کلی و تفسیر اسمی و لغاتی که درین تالیف مذکور میشود

End (f. 419b): ریسمان بر اشجار نصب کند طیور که بر آن نشیند پای به پست کردند.

Colophons: قد تمت التشخیصات علی ید الحقیر الفقیر ۱۱۲۸.

(ff. 419b – 420a) قد تم با اوروته فی الدستورات من جامع المؤسوم بتحفة المؤمنین من مؤلفات افلاطون الثاني جالینوس
الزمانی میرزا محمد مؤمن التکابنی و ید المحتاج الى الله العنی والمتوسل وبـا التبـی وـوالـه شـکـر کـه اـینـ نـامـهـ باـتمـامـ رسـیدـ و
پـیـشـ تـراـنـ عمرـ بـپـایـانـ رسـیدـ هـزارـانـ درـودـ هـزارـانـ سـلامـ زـماـ برـمـحمدـ وـآلـشـ. تمامـ تـحرـیرـاـ فـی دـواـزـدـهـ شـهـرـ شـوـالـ سـنـهـ ۱۱۲۷.
ایـنـ نـوـشـتـمـ تـاـ بـمـانـدـ رـوزـگـارـ منـ نـمـانـ خطـ بـمـانـدـ رـوزـگـارـ

Note (f. 420b): عـبـدـهـ عـلـیـ عـسـکـرـ

See other copies: Munzavī, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3347-3350, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 477-8. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1271-3. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 268. Pertsch, *Verzeichnis*, pp. 584-7, etc.

BAZIL

بدیل

HAMILAH-I HAYDARĪ

حمله حیدری

MS 20 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1277 (A.D. 1860/1); 198 folios; laid paper; 21 x 30cm; 25-26 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red and arranged in 4 columns; tooled brown leather binding with lithograph paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-197b. See about the work, its beginning and the end MS 4.

Colophon (f. 197b): تمام شد کتاب حمله حیدری بعون الملك العلام ۱۲۷۷.

On f. 198a is an elegy on Shiite martyrs and a *rubā'i* by Abū Sa'īd Abū al-Khayr.

MUHAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدی بن ابی ذر النراقی

MUHRIQ AL-QULŪB

محرق القلوب

MS 21 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 7, A.H. 1236 (September 5, A.D. 1821); 132 folios; paper with watermarks; 20,5 x 29,5cm; 23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication, underlines and invocations from the Qurān in red; brown paper wrapper with cloth spine and green paper doublure.

A history of Shiīte Imāms and their martyrdom in two forewords and 20 chapter (مجلس) by Muhammād Mahdī B. Abī Zar al-Nirāqī (d. 1794/5).

Beginning (f. 1b):

بسمة، حمد و سپاس تحفة بارگاه حکیمی است جلت عظمة که خاکدان دنیا ...

لعنة الله عليه وعلى سایر ظالمین آل محمد صلی الله علی محمد وآل محمد وعذابهم عذاباً.

Colophon (f. 132a): تم بالخير والعافية والشكر لله من البداية الى النهاية في ٧ شهر ذى الحجه الحرام سنة ١٢٣٦.

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 642-3. Munzavī, vol. 3, pp. 1759-60.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرابادی

DURRAH-I NĀDIRAH

درة نادره

MS 22 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah*, A.H. 1234 (September 21 – October 20, A.D. 1819); copied by Mīrzā Yazdānbakhsh b. Mīrzā Tātūs; 224 folios, paper with laid lines and watermarks; 20 x 30cm; 9 lines to the page written in large *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with rubrication, interlinear commentaries and notes in the margins in red; black leather binding with stamped onlays of brown paper in the shape of central mandorla, two pendants, and white paper doublure; one (1/8) flyleaf at the beginning and one (1/8) at the end.

Ff. 1b-224b. See about the work, its beginning and the end MS 7.

قد فرغت من تسويد هذا الكتاب المسمى بدرة الناديره الحقير ميرزا يزدان بخش ابن ميرزا طاطوس مسيحي الله الغفور من جميع اقسام الدهور احرساهما في يوم الجمعة شهر ذى حجه الحرام سنة ١٢٣٤ رابع وثلاثون و مائتين بعد الالف واحد عن هجرة النبوة.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرابادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 23 (C.A.S.M.).

Undated; 270 folios; paper; 19,5 x 29cm, 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script, black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; 4 miniatures on pages 64a, 96a, 142b, 200b; tooled green leather cover over paper pasteboard and white paper pasteboard; three flyleaves at the beginning and three at the end; incomplete at the end.

Mīrzā Muḥammad Maḥdī Astarābādī's history of Nādir Shāh from his rise to his death in 1747, entitled also as *Tārīkh-i Jahāngoshā-yi Nādirī*.

بسمة، برداپایان رموز اگاهی و دقیقه شناسان حکمت‌های الهی واضح است که ... Beginning (f. 1b):

با رنچ دلپذیر چنان است که هر گاه چنانچه غلطی و سهو و نسیان و خطای دیده باشدن بکاتب الحروف: End (f. 270b)

Note about gifting the MS to the Matenadaran: on the doublure of the upper cover (in Russian): "Подарена мне Мирза Гусейном"; (In Armenian): "Նուէլ Մայր Աթոռի Մատենադարանին հանգուցեալ Աբգար Հովհաննիսեանի ընտանիքից ի ձեռն Ստեփանոսի Կանայեանց – պատմութիւն պարսից ի լեզու պարսիկ 1905 մարտ 1 յունիսի Վաղարշապատում:

An ownership note on flyleaf Ia (in Armenian): Պատմութիւն պարսից ի լեզու պարսիկ: Ի գրոց Աբգարու Յովհաննիսեան:

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 905-911. Munzavī, vol. 2, pp. 946-8.

23

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-SAFĀ, VOL. III

روضۃ الصفا، جلد ۳

MS 24 (C.A.S.M.).

Undated; polygraphic work; 189 folios; f. 1a, 181ab is blank; paper; 19 x 29cm; 19, 22 lines to the page: the older part is written in neat *Nasta'līq* script, the new part - in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (red, blue, green, gold, red); an illuminated head piece on f. 1b; black leather binding with green paper doublure; one flyleaf at the beginning; incomplete at the end; repaired in the 19th century, when some of the old folios (1, 15, 19, 22, 23, 40, 44, 48, 61, 68, 71-3, 97, 123, 149-51, 159, 160, 163-189) were substituted with new ones.

The third volume of Mīrkhvand's *Rawzat al-safā* is a history of the twelve Shi'ite Imāms and of the Umayyad and Abbasid Caliphs.

بسمة، حمد و ثنای که سبحان عالم (ملا اعلی) بالدارادای شمه از آن عاجز آیند و شکر و ... Beginning (f. 1b)

کار پیر بجائی رسید که خر بفروخت و اسبی بخرید و خار بفروخت و کوشکی خرد روی مختصم بآن End (f. 189b): پیر بر خورد...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 89-90, Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 18-9. Browne, Persian Manuscripts, p. 105, p. 110; etc.

24

SURŪRĪ

سروری

MAJMA‘ AL-FURS

مجمع الفرس

MS 25 (C.A.S.M.).

Darband; dated *Ramazān* 3, A.H. 1078 (February 16, A.D. 1668); copied by Ibrāhīm b. Babuallah; 248 folios, paper; 17 x 28cm; 17 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with rubrication and the words explained in red and a larger script; brown leather binding with yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

21

Muhammad Qāsim b. Hājī Muhammad Kāshānī, poetically called Surūrī wrote his dictionary of Persian words explained in Persian in A.H. 1008 (A.D. 1599/1600). There the words are arranged according to their initial and final letters.

Beginning (f. 1b): بسمة، ابتدای کلام هر هنرور و انتهای سخن هر خردمند هنر پرور شایسته و سزاوار...

End (f. 248a): چه خود را محروم ساخته اند از تحریر کتاب توحید و نعمت و منقبت.

Colophon (f. 248a): و از مرتبه انصاف و مرحومت و شفقت تمام شد نسخة فرهنگ سروری کاشانی در ۳ ماه رمضان المبارک سنه هزار و هفتاد و هشت در باب الابواب در بند العبد اللهم غفر الله بمجمع المؤمنين والمؤمنات وسلم تسليماً كثيراً كثيراً الحقير المحتاج الباري ابراهيم ولد بايو الله.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 498. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1342-3. Browne, Persian manuscripts, p. 230. Pertsch, Verzeichnis, p. 192, etc.

25

HUMĀY MARVAZĪ

همای مروزی

ZĪNAT AL-MADĀYAH, V. I

زينة المدائح، جلد ۱

MS 26 (C.A.S.M.).

Undated; 181 folios; paper with laid lines; 18 x 29 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script and arranged in one and two columns; black ink; Arabic translations of some parts in the margins; brown leather flexicover framed with the blind stamped brown leather of the doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-180b. A collection of panegyric poems devoted to Fath 'Alī Shāh Qajar written by various poets and compiled by Muhammed Ṣādiq Humāy Marvazī in A.H. 1223 (A.D. 1808/9). The work consists of three parts: one *ārāyish* and two *pīrāyish*.

Beginning (f. 1b): بسمة، ای ذکر تو گلپوش بازار سخن رنگین زنبورک برگ بازار سخن
End (f. 180b): نباز از هر لب باجی مهی بنموده رخساری برقص از هر کناری سروقدی کرده جولانی

Ff. 181a-b. Cryptograms.

On f. 1b is a note in red concerning the work: دیوان قصیده جات فتحعلی خان ملک الشعرا.
See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi Instituta Narodov Azii, part 1, p. 305. Rieu, Supplement, p. 84. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 2, p. 338, etc.

26

MUHAMMAD B. 'ABD AL-KHĀLIQ MA'RŪF

محمد بن عبدالخالق معروف

KANZ AL-LUGHAT

كنز اللغت

MS 27 (C.A.S.M.).

Undated; 261 folios; paper with laid and chain lines; 18,5 x 28,5 cm; 21 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink, the words which are explained are underlined with red ink; red leather binding with blue and golden onlays in the shape of central mandorla, two pendants, corner and edge – pieces, dark blue thick paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; damp stained at the edges.

22

An Arabic-Persian dictionary, where the words are arranged according to the initial and final letters. It is stated in the *Jahān-ārā*, that the *Kanz al-Lughat* was written for Kar Gīyā Sultān Muḥammad, who reigned in Gīlān in 1447/8 - 1478/9.

Beginning (f. 1b): بسملة. ابتداء هر سخن آن خوبتر در هر مقام که بود با حمد معبد خدای پاکنام جواهر کنوش لغات حمد و ستایش نثار بارگاه ...

End (f. 261b): و او فعل مشتق مضارع است ازوی پای جمع. تمت بعون.

F. 1a. A note of transfer of the book's ownership to Sayyid ‘Alī Javush’zādah, the new owner by legal purchase for 2 *tūmāns*: كنز اللغة ٢ تومان

استصحابه الفقير الحقير بالشرا، الشرعي السيد على المدعو بجاؤش زاده سنة ١١٩٩ ذى الحجه.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 507-8. Browne, Persian manuscripts, p. 240-1. Pertsch, Verzeichnis, p. 219. Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy..., p. 2, pp. 132-3, etc.

27

SULTĀN ‘ALĪ ṬABĪB GŪNĀBĀDĪ

سلطانعلی طبیب گونابادی

DASTŪR AL-‘ILĀJ

دستور العلاج

MS 28 (C.A.S.M.).

Undated; 179 folios; paper with watermark; 19 x 27,5cm; 19-23 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; brown leather binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end; damp stained at the edges.

Sultān ‘Alī Ṭabīb began the composition of this detailed handbook on therapeutics in A.H. 933 (A.D. 1526/7) at the request of Abū al-Muzaffar Maḥmūd Shāh Sultān. The work consists of a preface (مقدمة) and two parts (مقالات), each divided into smaller chapters (فصل، باب). The MS contains the work from its beginning up to Chapter 8 of Part 2.

Beginning (f. 2b): بسملة، سپاس وستایش حضرت علیمی راکه نسخه بی سقم الذی انزل الداء از کلیات حکمت بالغه او موجزیست ...

The last subtitle (f. 177b): باب هشتم در سمو

End (f. 179b): شیر تازه هند تا از آن منهال کند پس روغن گاو مسکه و جند ...

F. 1ab is from other MS containing an unknown medical work.

Seal (f. 2a): //، عباسعلی ۱۱۲۰.

See other copies: A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 178. Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3455, etc.

28

SURŪRĪ

سروری

MAJMA‘ AL-FURS

مجمع الفرس

MS 29 (C.A.S.M.).

Undated; 196 folios; paper with laid and single chain lines; 18 x 28 cm; 20-21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and words explained in red; brown leather binding framed with blind stamped two fillets and a running pattern, blue paper doublure; incomplete at the end.

23

See about the work and its beginning (on f. 1b) MS 25.

End (f. 196b):

کرد توفیق چو داد اتمامش مجمع الفرس سروری نامش
آنچه شرط بلاگست با تو میگویم تو خواه از سخن پندگیر خواه ملال. تمت الكتاب.

‘ALĪ B. HUSAYN ANSĀRĪ, KNOWN AS HĀJĪ ZAYN AL-‘ATTĀR

علي بن حسين انصاری مشهور به حاجی زین العطار

IKHTIĀRĀT-I BADI‘Ī, VOL. I

اختیارات بدیعی، جلد ۱

MS 30 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi' I* 15, A.H. 1065 (January 20, A.D.1655); 394 folios; paper; 18 x 28 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink, the names of the drugs - in red; red leather binding with blind stamped central mandorla, and a lithograph paper doublure; damp stained at the edges.

‘Alī B. Ḥusayn Anṣārī, known as Ḥājī Zayn al-‘Aṭṭār (d. A.H. 806 (A.D. 1403/4) is the second Persian physician after al-Jurjānī. Ḥājī Zayn al-‘Aṭṭār composed his pharmacopeia *Ikhtiārāt-i Badī’ī* in 1368/9. The work consists of a foreword (مقدمة), two parts (مقالات) and an epilogue (خاتمه). The drugs are arranged in alphabetical order. The MS contains only the first volume: the part on drugs from A to P.

احد احتما مستعمل، كنـد و خـمـهـا، تـازـهـ و اللـهـ اعـلـمـ بالـصـوـابـ.

تمت المجلد الاول من كتاب الموسوم باختيارات بديعي في دوازدهم شهر ربیع الاول سنہ ١٠٦٥
والحمد لله علی، بعمانة وصلی اللہ علی، محمد المصطفیٰ خیر خلقہ واللہ وصحیہ یعمیت.

Seal (ff. 1b, 394b): // احمد الحسيني //

See other copies: Munzavī, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3267-9, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 469. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1252-4. A Descriptive and Analytical Catalogue, p. 257. Browne, Persian manuscripts, p. 212, etc.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 33 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi‘ I* 28, A.H. 1220 (June 27, 1852); 159 folios; paper; 17 x 27cm; 19 lines to the page written in *Shikastah-Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; brown leather cover with blind tooling over paper pasteboard and lilac paper doublure.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 159a) MS 23.

قد تم الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ يوم الاربعاء بیست و هشتم شهر ربیع الاولی شهور سنہ ١٢٢٠ هو الله تعالی العزیز.

F. 159a. A note of purchase dated A.H. 1268 (A.D. 1851/2) by Muḥammad Taqī b. Ḥājī Ghulām ‘Alī: بتاریخ شهر جمادی الثانی این کتاب تاریخ نادری را در استرباد بجهة نور چشم احمد بمبلغ دوازده هزار خریده شد متوجه که هر وقت این کتاب را بخوانند کمترین را از یاد فراموش نکرده دعائی در حق من بکنند که خدا نور ازین غیرتم خلاصی

بخشش. کتبه محمد تقی بن حاجی غلامعلی تبریزی نویسنده قونسلگری استراباد سنه ۱۲۶۸
Seal (f. 159a): یا امام محمد تقی:

31

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)
اسکندر بیگ ترکمن (منشی)
TĀRĪKH-I 'ĀLAM ĀRĀ-YI 'ABBĀSĪ, VOL. I
تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفة اول

MS 34 (C.A.S.M).

Undated; 176 folios; paper; 18 x 27cm; 22 lines to the page written in *Nasta' līq* script; black ink with rubrication in red; the binding is repaired: the upper cover is a contemporary binding, the lower cover is of black leather with tooling over paper pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning; repaired in the 19th century; lacking one folio at the beginning and one at the end.

An 18th century abridgement of the first volume of Iskandar Bīg Turkimān's history.

شگرف نامی و صحیفة گرامی را بتاریخ عالم آرای عباسی موسوم گردانیده ...
Beginning (f. 1a): بعد از ان هر چند سال وقایع زمان دولت سعادت پیوند حضرت اعلی شاهی را که صورت وقوع یافته بود:
End (f. 176b): در مقصد ثانی جلد دویم بتحریر برآورده بود.

F. 1a. A note about bringing the book to Tīhrān dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3):

تاریخ عالم آرای ۱۱ شهر شوال المکرم ۱۲۵۸ دخل دار الخلافه الطهران.

Seal (ff. 1a, 21b): ۱۱۶۷ عبده محمد

32

HUMĀY MARVAZĪ
همای مروزی
ZĪNAT AL- MADĀYAH, VOL. I
زینة المدایح، جلد ۱

MS 35 (C.A.S.M.).

Hamadān; dated A.H. 1249 (A.D. 1833/4); copied by 'Abd al-Maṭlab b. Ja'far al-Husaynī; 173 folios; paper with laid lines and watermarks; 17 x 27 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta' līq* script and arranged in one and two columns; black ink; brown leather binding with gold and green stamped central mandorla, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; damp stamped.

See about the work MS 26.

Beginning (f. 1a): برایان این بود که دیهم آنکه لعلی خلق عظیم بر فرقش نهادند ...
End (f. 174a): رخساری برقص از هر کناری سروقداری کرده جولانی.
Colophon (f. 174b): قد تم بالخیر هذا [sic] النسخه الشریفه المسمی بزینة المدایح بید حقیر الفقیر المذنب محمد عبد
المطلب بن جعفر الحسینی فی مدرسه الطیبۃ البلدہ الهمدان اللهم اغفر لی ولوالدی تحریرا" فی شهر محرم الحرام
الحرام سنه ۱۲۴۹ تم تم.

25

ISKANDAR NĀMAH

اسکندر نامه

MS 36 (C.A.S.M).

Undated; 143 folios; paper with laid lines and watermarks; 16.5 x 26.5cm; 23 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page which are often cut during restoration, light brown leather binding framed with 3 fillets, a running pattern, blue paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; repaired with paper at the outer edges in the 19th Century.

A legendary history of Alexander of Macedon in prose.

خواجه بهرام از ایشان احوال پرسید گفتند ای خواجه بدانکه در دشت یلاق دو برادرند که یکی را بهروز و دیگر را فیروز یلاقی میگویند...

The first subtitle (f. 5a): سحر کردن رعد جادو و بر همزدن لشکر اسکندر و کشن اسکندر رعد جادو را

The last subtitle (f. 142ab): مولود شدن اسکندر اصغر و خشم کردن اسکندر از گلندام بانو و او را بخانه پدرش فرستادن و شفا یافتن اسکندر اصغر

در آنوقت گرشاسب دلاور از پهلوانی بذره کمال رسید و بعزم تسخیر قدیم در الکه هندوستان نهاد.

MUHAMMAD TAQĪ TABRĪZĪ

محمد تقی تبریزی

KHAVĀŠ AL-ḤAYVĀN

خواص الحیوان

MS 38 (C.A.S.M.).

Undated; 124 folios; paper; 13.5 x 24.5cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with rubrication and the types of animals in red; black leather cover with white paper doublure; one flyleaf at the end; ff. 46a-52a have been partially burnt; the MS was repaired in the 19th century and the first folio was substituted with a new one, the upper cover is lacking, incomplete at the end.

An abridged translation of Kamāl al-Dīn Muḥammad Ḏamīrī’s Arabic work *Hayāt al-ḥaywān* on medical properties of animals by Muḥammad Taqī Tabrīzī. The work was translated by Shāh Abbās II’s order and consists of 28 chapters (باب) each divided into three parts (فصل).

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم ...

باب بيست و هفتم دريا مشتمل بردو فصل چه ياء مكسوره نياerde

End (f. 123b): زهره اورا باب شهدانچ سایده در بينی صاحب صداع سعوط کند نفع عیم ين بخشد و الحمد لله الذي وفقنا على الاتمام وصلی الله على محمد وآلہ الطاهر.

F. 124ab. Instructions concerning praying (*namāz*), fasting (*rūzah*), going to pilgrimage (*haj*), and other religious duties of a Muslim.

See other copies: Munzavī A., Fihristvārah, v. 5, p. 3845, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 842. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1509-10. Persidskie i tajikske rukopisi instituta narodov, part 1, p. 178, etc.

‘ABD AL-RAZZĀQ B. HUSAYN AL-LĀHĪJĪ

عبد الرزاق بن حسين الاهيجى

GAWHAR-I MURĀD

گوهر مراد

MS 39 (C.A.S.M).

Dated *Ramazān* 23, A.H. 1079 (February 25, A.D. 1669); copied by Nāṣir al-Dīn Muḥammad b. Muḥammad Qāsim; 224 folios; wove paper; 19 x 25,5 cm; 21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; commentaries in the margins; brown leather binding with blind stamped central mandorla, and marbled paper doublure, the upper cover is disjoined from the spine.

A treatise on metaphysics and Shiite theology by ‘Abd al-Razzāq b. ‘Alī b. al-Husayn al-Lāhījī, born in Lāhijān, lived in Qum in the time of Safavid Shah ‘Abbās II (1642-1666). The work consists of a preface (مقدمه), three books (مقالات) and an epilogue (خاتمه).

گوهر مراد عبد الرزاق لاهيجى Title page (f. 1a):

بسم الله الرحمن الرحيم، گوهر مرادی که غواص فکرت را از دریای حیرت در کف اندیشه آید...
 و هذا آخر ما اردنا والحمد لله المفضل المنعم والصلوة والسلام على رسوله واهل بيته الكرام.
 قد فرغ من تسويد هذه الرسالة له الشريفة في يوم الاثنين ثلث شهر رمضان المبارك سنة (f. 224a)
 الف سبعين و تاسع من الحجرة النبوية على العبد المذنب العاصي ناصر الدين محمد بن مقرئ محمد قاسم بچشتانی غفر
 الله له ولواليها وبجميع المؤمنين بحق محمد وآلهمة اجمعين سنة ١٠٧٩.
 مولود فرزند اعز ارشد ارجمند محمد افضل في تاريخ ربع شب يكشنه بيست و دویم شهر رمضان المبارك (f. 224b)
 افضل حسن بعد الهجرة النبوية انشاء الله بكمال منتهای پری برسد و ازین گوهر مراد در خواندن بهرهور گردد بحق محمد
 واله اجمعین ١٠٧٩.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 32. Rieu, Supplement, p. 4. Sobranie vostochnykh rukopisey, vol. 9, p. 465, etc.

NIZĀMĪ

نظامي

KHAMSAH (THE FIVE POEMS)

خمسه

MS 43 (C.A.S.M.).

Dated *Jumādā I*, A.H. 968 (January 18-February 17, A.D. 1561); copied by ‘Abd al-‘Alī b. ‘Abdallah Sayfi; 261 folios; ff. 256a-261b are blank; paper; 18 x 24,5cm; 26 lines to the page written in *Nasta’līq* script (the restored part is in *Shikastah-Nasta’līq*), arranged in four columns and set within a frame (red); black ink with rubrication (the titles of the poems) in red; black leather binding with central mandorla and two pendants, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; the older part has been badly damaged from humidity; repaired in the 19th century, when some of the old folios were substituted with new ones (ff. 254a – 261b).

Nizāmī’s (*Jamāl al-Dīn Abū Muḥammad Ilīyās b. Yūsuf*) five poems with a foreword in verse:

I. Ff. 1a-3b. Foreword.

Beginning (f. 1a):	گر چه خداوند ماست	خواجه مع القصه که در مستند ماست
II. Ff. 4b – 25a. <i>Makhzan al-asrār</i> . See the beginning MS 13.	تم بالخير والسعادة والاقبال في اوایل شهر جمادی الاول سنة ٩٦٨ وكاتبہ اقل خلق الله	تم بالخير والسعادة والاقبال في اوایل شهر جمادی الاول سنة ٩٦٨ وكاتبہ اقل خلق الله
Colophon (f. 25a):	عبد العلی سیفی بن عبد الله.	عبد العلی سیفی بن عبد الله.
III. Ff. 25b-83b. <i>Khusrav va Shīrīn</i> . See the beginning MS 13.	تم الكتاب بعون الملك الوهاب اختر نهاد الاثنين غره شهر جمادی الاخر سنة ٩٦٨.	تم الكتاب بعون الملك الوهاب اختر نهاد الاثنين غره شهر جمادی الاخر سنة ٩٦٨.
Colophon (f. 83b):	بی نام تو نامہ کی کنم باز	ای نام تو بهتر سر آغاز
IV. Ff. 84b - 130a. <i>Laylī va Majnūn</i> .	Colophon (f. 183a):	تم في شهر رجب سنة ٩٦٨.
Beginning (f. 84b):	زما خدمت آید خدایی تراست	خدایا جهان پادشاهی تراست
V. Ff. 131b – 183a. <i>Haft Paykar</i> . See the beginning MS 13.	Ff. 83b –84a. A recipe of ink from Musammā Nīshāpūrī's <i>Favāyid</i> .	
Seal (f. 25a):	با الملک // ٩٩٢	

37

‘URFĪ
عرفی
DĪVĀN
دیوان

MS 48 (C.A.S.M).

Undated; 93 folios; Eastern paper; paper; 15 x 23,5cm; 19 lines to the page written in mixed script and arranged in one and two columns (on ff. 15a-93b the text goes into the margins); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; repaired and rebound; not original binding: black leather flexicover with blind stamped central medallion and two pendants, yellow paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning, in the middle (ff. 14-15) and at the end, the first folio is damped.

Hājī Sayyid Muḥammad b. Zayn al-Dīn ‘Alī Shīrāzī’s (‘Urfī Shīrāzī, d. A.H. 999 (A.D. 1590/91)) *dīvān* with a preface in prose (ff. 8a-13b) by ‘Abd al-Bāqī (f. 11b), who gives some information about ‘Urfī’s life and mentions the name of Muḥammad Qāsim Sarājā, the son of Muḥammad ‘Alī Iṣfahānī, as the person who prepared the present *dīvān* in A.H. 1024 (A.D. 1615). The *dīvān* contains:

Ff. 1a-7b. *Risālah-i nafsīyah* or *nafs-i nafti*. ‘Urfī’s philosophical work about spirit in prose. The work is incomplete at the beginning:

Beginning (f. 1a): و ترا در دام عزلت اندازم و آسیب و غریب ترا از مردم و آفت زبان ترا از نامردم دور دارم
Ff. 8a-13b. ‘Abd al-Bāqī, *Dībāchah* (the preface of ‘Urfī’s *dīvān* in prose):

حمدی که نخستین مایه اش معراج دانشمندان سزد و توحیدی که اولین حرفش سر لوحه مجموعه طراز
دیوان حقیقت و دفتر پیرای کتاب طریقت و معرفت ستایشگری خالقی را سزاست...

Ff. 14ab, 62a-85a in the margin. *Qaṣīdas*.

Beginning (f. 14a): تبارک الله از آن آسمان شتابگرنک که نعل آینه رنگش ندیده رنگ درنگ...
Beginning (f. 62a): که شکایت بخون بیلا بد بدر گوش داد و اندازد

28

Ff. 15a-83b. *Ghazaliyyāt*.

Beginning (f. 15a):

ندادی ادن منزل ساختن کر ادن شاه آینی مرا کی حد آنبودی که سازد جایگاه اینجا

Ff. 83b-87b. *Rubā'īyāt*.

Beginning (f. 83b):

یارب نفسی ده که ثنا بردازم وین نغمه باهنگ نوا پردازم

Ff. 85a-88a in the margin. *Muqatṭa'āt*.

Beginning (f. 85a):

تهمت فسق بمن کرد یکی کفر اندیش کایزد از صورت او معنی آدم برداشت

Ff. 87b-95b. *Masnavīs*: *Majma' al-abkār. Farhād va Shīrīn*, incomplete.

Beginning (f. 87b)

بسم الله الرحمن الرحيم موج نخستست ز بحر قديم

Beginning (f. 88a in the margin):

بنام آن حکیم مصلحت کار قدم لغزان عقل پیش بردار

Beginning (f. 93a in the margin):

خداؤندا دلم بی نور تنگ است دل من تنگ و کوه طور سنگ است

End (f. 93b):

صباحی دلگشا چون خنده حور که شادی مست بود اندوه مخمور

Seal (f. 2a): // اسمعیل

F. 8a. The preface is entitled: *كتاب معراج نامه*

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts pp. 798-803. Fihrist-i nusakh-i khaṭṭī Kitābkhana-yi Millī-I Iran, vol. 6, pp. 159, 777, etc.

38

JĀMĪ
جامی
HAFT AWRANG
هفت اورنگ

MS 51 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 952 (A.D. 1545/6); 152 folios; ff. 99a-100a are blank; (polished) paper; 15,5 x 23 cm; 19 lines to the page written in *Nasta'īq* script and arranged in 4 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with a black onlay in the shape of central medallion and marbled paper doublure; one flyleaf at the end; damp spotted; repaired in the 19th century when some of the folios (ff. 21ab, 24ab, 39ab, 124a-125b, 132a-133b, 138ab, 143a-144b) were substituted with new ones.

Nūr al-Dīn ‘Abd al-Rahmān Jāmī, who died in A.H. 898 (A.D. 1492/3), may be called the last of the classical poets of Persia. The MS contains the following poems of his *Haft Awrang*:

I. Ff. 1b-43b. *Subḥat al-Abraar*.

Beginning (f. 1b):

المنة الله که بخون گرختم یکچند چو غنچه عاقبت بشگفت

Colophon (f. 43a):

ختم الله لنا بالحسنى وهو مولانا نعم المولى تمت ٩٥٢.

II. Ff. 44a-100b. *Yūsuf va Zulaykhā*.

Beginning (f. 44a):

الهی غنجه اميد بگشای گلی از روضه جاوید بنمای

III. Ff. 100b-152b. *Laylī va Majnūn*.

Beginning (f. 100b):

ای خاک تو تاج سربلندان مجنون تو غسل هوشمندان

End (f. 152b):

شد عرض زطبع فکرت اندیش در طول جهارمه کمابیش

F. 152b (in the margin). An astrological prognostication dated A.H. 1140 (1727/8).

The title of a poem of the MS, written on a paper piece is pasted to the spine: *يوسف و زليخا*

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 644-6. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 746-61. Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy, pp. 254-6, etc.

29

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی
ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 53 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi‘ II* 2, A.H. 1129 (March 16, A.D. 1717); copied by Abū al-Hasan Muḥammad Salīm; 315 folios; f. 315b is blank; paper; 15 x 22 cm; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; tooled red leather binding with white paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; damp stained.

See about the work MS 3.

بسملة. بهترین متنی که سر خیل کاروان فنون مجاور است تواند بود خوشترین کلامی که ...

Colophon (f. 315a): اتفق الفراغ من تحریره في يوم الاثنين دویم شهر ربیع الثانی من شهور سنّة ۱۱۲۹ من الهجرة
النبویه المصطفویه صلی الله علیه و الله کتبه این المحتاج الى رحمة رب الرحیم ابو الحسن محمد سلیم //

F. 315a. An owner's note by // Bahrām: صاحبه و مالکه عبد // بهرام:

هو العبد الغلام عبد بهرام؛ بهرام // (f. 315a)؛ عبد شکر الله (f. 314b)

KITĀB-I QAHRAMĀN-I QĀTIL

كتاب قهرمان قاتل

MS 54 (C.A.S.M.).

Undated; copied by Husayn ‘Alī Kamtar for Ma‘ṣūm Bīg; 61 folios; ff. 1a, 61ab are blank; paper; 19 x 23,5cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah* script; black ink; brown cardboard binding (damaged).

Stories and tales about two brave brothers Qahramān and Qahtārān.

بسملة، الحمد لله رب العالمين وسلام على خير خلقه محمد واله طاهرين اما بعد اما راویان: Beginning (f. 1b):
ا خبار و ناقلان اثار چنین روایت کرده اند که طالع مراد را ...

End (f. 60b): و خود بعبادت مشغول شد اما قهرمان بر سر و خرمان خوشدل شد.

Colophon (f. 60b): که این کتاب تمام شد روز یکشنبه بیست ششم ماه جمادی الآخر حسین علی کمتر نوشته از برای
یادگار اما چهار روز بود معصوم بیک مرحوم شده بود در حق او فاتحه بخوانند تمام.

See other copies: *Munzavī*, vol. 1, p. 455.

COLLECTION

مجموعه

MS 55 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; 100 folios; 14 x 23.5 cm; brown leather binding with violet paper doublure; the covers are disjoined from the spine.

I. ŞĀ'IB
 صائب
 GHAZALS
 غزلیات

Dated A.H. 1083 (A.D. 1672/3); 71 folios; ff. 1a, 71b are blank; paper; 14 x 23,5; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* and *Shikastah Nasta'līq* scripts and arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red, entire text set within a complex frame (gold, blue, black); an illuminated head piece (f. 1b); the folios are damp stained.

Ff. 1b – 71a. Mīrzā Muḥammad ‘Alī Shā’ib of Iṣfahān (1603-1677/8) was in the service of the Mughul Shāh Jahān (1628-1658). Later on he returned to Iran and served Shāh ‘Abbās II. The MS contains the *ghazals* of the poet.

Beginning (f. 1b):	زیر این زنگ نهان آینه سیمایی نیست	چمن سبز فلک را چمن آرای نیست
End (f. 71a):	ندانستم که خطر فتنه آخر زمان گردد	رخط گفتم زمان حسن او آخر شود صایب
Colophon (f. 71a):		تم. سنہ ۱۰۸۳

II. SUNBUL'ZĀDAH VIHBĪ
 سنبل زاده و هبی
 TUHFĀH-I VIHBĪ
 تحفة و هبی

Undated; copied by Sayyid Muhammed Laṭīf; 29 folios; ff. 72a-b, 73a, 96b, 97ab, 98a, 100a are blank; paper with watermarks; 14 x 23,5cm; 21 lines to the page written in *Nasta'līq* script with the elements of *Ruq'ah*, arranged in 2 columns within a frame (ff. 73b-4a, bronze) (ff. 75a-96a, red); black ink; some folios are disjoined from the spine.

Ff. 73b – 96a. Sunbul'zādah Vihbī, whose proper name was Muḥammad b. Rashid, wrote his Persian-Turkish Dictionary entitled *Tuhfah-i Vihbī* in verse in 1781/82. The work consists of 57 *qaṭ'as* and one *masnavī*. The Persian words are arranged in the dictionary in alphabetical order.

Beginning (f. 73b):	بسملة، حمد بیحد او کرم فرمایه	که انک نعمتیدر بی غایه
End (f. 96a):	هزاران شکر ایدوب حقه دیدم تاریخ اتمامن بحمد الله بو زیبا تحفة و هبی تمام اولدی.	
Colophon (f. 96a):		کتبه سید محمد لطیف.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 515. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, pp. 143-4. Arabische, Türkische und Persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, p. 331; Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Gülpaygani (Ayetullah) Kütüphanesi, s. 109. Literature: A History of Ottoman Poetry by E. J. W. Gibb, Volume IV, p. 257.

F. 98b, in Persian. A *qaṣīda* devoted to Imām ‘Alī by Mawlavī.

Beginning (f. 98b): من علی را دوست دارم دوست کردار ما کور گردد هر دو چشمش هر که دشمن دار ماست:

F. 99ab. Scribbling.

HASAN B. 'ABD AL-RAZZĀQ GĪLĀNĪ

حسن بن عبد الرزاق گیلانی

SHAM'-I YAQĪN (or AYĪNAH-I DĪN)

شمع یقین (یا آئینه دین)

MS 56 (C.A.S.M.).

Dated *Shawwāl* 14, A.H. 1201 (July 30, A.D. 1787); copied by Najaf 'Alī Marāghī; 293 folios; paper with laid and chain lines; 16,5 x 22,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta 'līq* script; black ink with rubrication in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a running pattern, brown leather doublure, the spine is repaired with leather.

Hakīm Mīrzā Ḥasan b. 'Abd al-Razzāq Gīlānī (Lāhījī) (1610/11-1679/80) was one of the Shiite theologians of Safavid Iran. His treatise on various issues of Islamic theology dealing with the problems of monotheism, the leadership of 'Alī and his descendants, life after death and the duties of a Muslim, consists of a foreword and five parts (باب).

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم...
 End (f. 293a): الحمد لله رب العالمين كله هو اهله بحمد الله تعالى وحسن توفيقه بمنتهى مقصود رسيد.
 Colophon (f. 293a): قد وقع الفراغ من تحرير وتسوية كتاب شمعيقين بعون وعناية ملك الحق المبين على يد احقر خليقه بنى لاشيء، عن الحقيقة على اكبر بن نجف على مراغي غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه في يوم السبت رابع عشر من شهر شوال ختم الله بالخير والاقبال مائتان واحد بعد الالف من الهجرة النبوية سمت اتمام و صورت اختتام پذيرفت سنہ ۱۲۰۱.

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran*, vol. 5, pp. 40-45, etc.

NIZĀMĪ

نظمی

HAFT PAYKAR

هفت پیکر

MS 57 (C.A.S.M.).

Undated; 60 folios; thick paper; 16,5 x 22,5cm; 21 lines to the page written in *Shikastah Nasta 'līq* script, arranged in 4 columns and set within a complex frame (red, violet); black ink, spaces are left blank for the subtitles; cloth binding with blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Beginning (f. 1a): بر در تو زند دست بزد گیتی و آسمان گیتی کر
 End (f. 60b): فاسخ رانکرد کس باور هیچ بدین داوری نشد یاور

F. 40a. An ownership note dated A.H. 1247 (A.D. 1831/2):

این کتاب به تحت تصرف حقیر فقیر المحتاج الى ملک رب قدر کمترین رضاقلی بن مرحوم مغفور رضوان پناه حاجی حسن بیک الان براعتنش الاجل ساکن تبریزی در آمد حبسه عطاها مخدوم معظم مکرم برادر جانی میرزا محمد حسین است سنه ۶ شهر ذی حجه الحرام ۱۲۴۷.

افوض امری الى الله عبده رضاقلی:

FIQH-I FĀRSĪ

فقه فارسی

MS 58 (C.A.S.M).

Undated; 208 folios; wove paper; 17 x 23 cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and invocations from the Quran in red; catchwords at the bottom of each verso page; light brown leather cover with a frame of 3 fillets and a running pattern over yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning, in the middle (ff. 22-23, 49-51, 206-207) and at the end, the sequence of some folios is mixed (f. 50a must follow f. 54b); the MS is damaged from humidity.

An anonymous work on Islamic jurisprudence. The subtitles are the following:

(f. 43b) الجهاد كتاب (f. 86a) ، كتاب الحج (f. 64b) ، كتاب الخمس (f. 62a) ، كتاب الزكوة (f. 55a) ، كتاب الصوم
 كتاب (f. 151a) ، كتاب الوصية (f. 139b) ، كتاب البيع (f. 123b) ، كتاب المكاسب (f. 115a) ، كتاب الامر بالمعرفة (f. 113b)
 كتاب الصلوة (f. 152a) ، كتاب النكاح (f. 179b) ، كتاب الطلاق (f. 202a) ، كتاب الميراث (f. 205a)

بر پنج نماز مذکور نزدیک باشد که بر انگیزاند ترا پروردگار در جائی ستوده خلائق بدانکه مراد... .

و امر بغير واجب نباشد پس از واجب باشد بر اهل بیت رسول الله صلی الله علیه و آله و معلوم است که

فرقی نیست میان اهل بیت و باقی.

من کتب الفقیر العزیز الغفار لطفعی: Alī ‘Alī

The title is on a small paper piece is pasted to the spine: فقه فارسی

MĪRZĀ AHMAD B. LUTF ‘ALĪ AL-TABRĪZĪ

میرزا احمد بن لطفعلی التبریزی

RISĀLAH DAR NAMĀZ

رساله در نماز

MS 62 (C.A.S.M.).

Dated *Rajab* 15, A.H. 1258 (August 22, A.D. 1842); copied by Mullā Farajullah Tabrīzī for Ibn Ḥājī Muḥammad Ṣādiq; 214 folios; ff. 206b-214b are blank; paper; 15 x 22,5cm; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; entire text set within a complex frame (red, blue); black leather binding with cut and stamped golden central mandorla, two pendants, and yellow paper doublure.

Mīrzā Ahmād Mūjtahid b. Luṭf ‘Alī Tabrīzī's (d. A.H. 1265 (A.D.1848/9) treatise on the rules of praying (*namāz*) in 8 chapters (باب).

هذا كتاب رسالة مجتهد عصر ميرزا احمد سلمه الله: Title (f. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم السلام على خير خلقه محمد واله الطاهرين صلوات الله
 وسلمه عليه وعليهم اجمعين... Beginning (f. 1b):

از قیام بطريقی که ممکن باشد نماز کند به تفضلی که در نماز یومیه گذشت.

تمام شد این کتاب رساله در پانزدهم شهر ربیع المبارک سنّه هزار و دویست پنجماه و هشت هجری: Colophon (f. 206a):
 از بعثت محمد نبوی صلی الله علیه و آله نویسنده این حقیر کثیر المذهب ملا فرج الله تبریزی هر کس مطالعه کند این حقیر
 را دعای خیر فراموش نکند.

Ownership notes on the doublures of both covers by Ghafār b. Hājī Muḥammad Ṣādiq:

این مال غفار بن حاجی محمد صادق بن مرحوم مهدی اسمعیل بن مرحوم جعفر قاده‌ی بتاریخ رجب المرجب سنه ۱۲۵۸
رساله میرزا جراری: A note about the work on a paper piece pasted to the spine

46

COLLECTION

مجموعه

MS 65 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Muharram* 8, A.H. 1215 (April 1, A.D. 1800) (1), *Sha'bān* 14, A.H. 1214 (January 11, A.D. 1800) (3); polygraphic work, one of the copyists is Allahvirdī b. Khvājah Muḥammad (3); 127 folios; ff. 1ab, 127ab are blank; tinted paper with laid lines and watermarks; 16,5 x 22 cm; 14-15 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; black leather flexicover with a frame of blind stamped running pattern and blue paper doublure; damp stained at the edges of the folios.

(1) Ff. 2a – 17b. An Arabic-Persian Dictionary (فرهنگ عربی بفارسی). A dictionary by an unknown author, where the Arabic words arranged in alphabetic order are explained in Persian.

بسمة، حمد بیحد و شنای بیعدد برخداي عزوجل را که عقول در ادراک حقیقت ذات اوهم و فهوم در احاطه گنه معرفت صفات...

شهامت بزرگ فربه شدن و بسیاری شدن و زیرک شدن و تمام عقل شدن بسالت جوانمردی.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمت هذه نسخه [sic] في يوم دوشنبه ثمان عشرون شهر محرم الحرام سنة خامس عشر مایتین بعد الف من الهجرة النبوية سنة ۱۲۱۵.

(2) F. 18a. Arabic grammatical forms.

(3) Ff. 18b-126b. Karīm al-Dīn Dasht Bayāzī, (كریم الدين دشت بیاضی), *Sharḥ-i Niṣāb al-Ṣabiyān* (شرح نصاب الصبيان). A commentary on Abū Naṣr Farrāhī's *Niṣāb al-Ṣabiyān* by Muḥammad b. Faṣīḥ b. Muḥammad, known as Karīm al-Dīn Dasht Bayāzī.

بسمة، الحمد لله رب العالمين و صلى الله على محمد واله اجمعين. اما بعد این شرحیست بر رساله: نصاب صبيان...

نام مادر آدمیان تانیث احوال افعل صفة انه و حوه ارباب علم یعنی زنگار گون شدن.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الاثنين على يد اضعف الضعفاء واحقر الحقراء، المحتاج إلى رحمة رحيم الرحمة وشفاعت حضرت محمد المصطفى صلى الله عليه واله وعلى مرتضى وفاطمه زهراء، وحسن المجتبى وحسين شهید کربلا وتسعة المعصومین من زریه الحسینی علیهم التحیة والثنا، کاتب الحروف اللهویردی بن خواجه محمد غفر الله تعالى ذنوبهما واستر في الدارین عیوبهما بحق محمد واله التاريخ شانزدهم ماه ذی الحجه الحرام من شهور مائستان الرابع عشر بعد الف من الهجرة النبویه صلى الله عليه واله وفي ۱۴ شهر شعبان المعتظم سنة ۱۲۱۴.

عبدہ فتحعلی: Seal (f. 17b):

See other copies: Baevskiy, Opisanie, vol. 5, pp. 27-29. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1296.

47

COLLECTION

مجموعه

MS 66 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 74 folios; 15,5 x 22 cm; black leather flexicover framed with a running pattern and white paper doublure.

34

I. LUGHAT-I BADI'I

لغت بدیعی

Dated *Sha'bān* 22, A.H. 1287 (November 18, A.D. 1870); 7 folios; ff. 1a, 5a – 7b are blank; paper with watermarks; 15,5 x 22cm; varied number of lines to the page written in mixed script, arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red.

Ff. 1b-4b. Badi'i Tabrizi's (d. 1572/3) Persian – Persian short dictionary in verse (known also as *Musalasāt-i Badi'i*, مثلاسات بدیعی), where 96 words are explained.

بسم الله، از پس حمد خداوند زمین و آسمان در لغت نظمی کنم تبین همچو لؤلؤ در جهان

هست بدیعی زدست دلشمه راست مفترت ساز سیراتش الهی ای الله اکسا جان.

Colophon (f. 4b): قد فراغ من تسویید هذه الاوراق في يوم شنبه ۲۲ شهر شعبان المعظم سنہ ۱۲۸۷.

F. 2a. Notes of birth dated A.H. 1298 and 1304.

See other copies: Sobranie vostochnykh rukopisey..., vol. 11, pp. 157-9. Fihrist-i kitabkhana-yi markazi-yi dānishgāh, vol. 9, p. 1199, vol. 10, p. 1745, etc.

II. A TREATISE ON MEDICINE

رساله در طب

Undated; 8 folios; ff. 8a, 14b-15b are blank; paper with pressmarks and watermarks; 15,5 x 22cm; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; incomplete at the end.

Ff. 8b – 14b. A treatise in 30 chapters by an unknown author containing advices to the Caliph about healthy life.

بسم الله. چون خلیفه بغداد بخلافت نشست خلق باوی بیعت کردند نامه نوشت نزد اطباء...

End (f. 14a): شود درد آب بیفزاید بیماری گران و درد شش رازیان دارد شیر خر.

III. MUKĀTIBĀT

مکاتبات

Dated *Shawwāl*, A.H. 1254 (December 18, 1838 – January 16, 1839); 9 folios; f. 16a is blank; 15,5 x 22cm; 13-14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq*; black ink.

Ff. 16b – 23b. The letters of Ḥājī Sayyid Muḥammad Bāqir, the grand *vazīr* and Mr. McNeill J., the ambassador of Great Britain in Iran concerning the Eastern boundaries of Iran in A.H. 1254 (A.D. 1838/9).

نسخه ارسال و مرسول که فیما بین وزیر مختار دولت انگلیس و سرکار شریعت مدار قدوة

المحققین حجۃ الاسلام والمسلمین جناب حاجی سید محمد باقر سلمه الله تعالیٰ واقع شده است اینست...

End (f. 23b): و خلاف مقررات ان بظهور ترسانیده والله على ال碧اع الهیه.

IV. 'ALI B. MUHAMMAD QŪSHCHĪ

علی بن محمد قوشچی
KHULĀSAT AL-HISĀB FĀRSĪ
خلاصة الحساب فارسي

Undated; 27 folios; ff. 24a, 44a-50b are blank; paper with pressmarks and watermarks; 15,5 x 22cm; 13-15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink.

Ff. 24b –43b. 'Alī b. Muḥammad al-Qūshchī's (d. A.D. 1474) treatise on arithmetic and geometry.

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله اجمعين. أما بعد این کتاب مشتمل بر سه
مقاله است : مقالة اول در حساب اهل هند و این مشتمل است بر مقدمه و دو باب در صور اعداد و مراتب آن ...

و عمل بپایان رسائیم و هم چنین هر چند که خواهیم واله اعلم بالصواب.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1224-5. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 430.

V. COLLECTION

مجموعه

Dated *Zī Hajjah*, A.H. 1294 (December 7, A.D. 1877 – January 5, A.D. 1878); 23 folios; ff. 51a, 72b-
74b are blank; paper; 15,5 x 22cm; 14 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in
red.

(1) Ff. 51a – 71a. [‘Alī B. Muḥammad Qūshchī] [علی بن محمد قوشچی] [*Risālah dar ha'yat*]
رساله در [هیئت]. ‘Alī b. Muḥammad Qūshchī's treatise on astronomy with astrological tables.

بسم الله الرحمن الرحيم حمد لله رب العالمين حمد انشاء كزین والصلوة والسلام على محمد واله فصل اول
در حساب جمل و آن برایین ترتیب است ...

اگر کسی زیاد ازین خواهد رجوع نماید با کتب العلم عند الله و رسول.

Colophon (f. 71a): روز چهارشنبه في شهر ذى الحجه الحرام سنه ١٢٩٤ تمام شد كتاب سی فصل.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh*, vol. 11, p. 1176. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 409.

(2) Ff. 71a-72a. 'Abd al-Qādir Rūyānī (عبد القادر رویانی), *Mukhtaṣar Dar Ma'rifat-i Taqvīm* (مختصر
متقویم). Niẓām al-Dīn 'Abd al-Qādir Rūyānī's (d. A.H. 925 (A.D. 1519)) short treatise on the
calendar, consisting of a preface, two chapters (باب) and an epilogue. A copy incomplete at the end.

بسم الله الرحمن الرحيم لله تعالى الصلوة على النبي الامي این مختصریست در معرفت متقویم خالی
از اطنااب مشتمل بر مقدمه و دو باب و خاتمه ...

End (f. 72a): فصل سیم

Ownership notes on the doublure of the lower cover: این مال مختص ملک طلق حسب الامر محمد صادق.
في ٢٤ شهر رجب مرجب ١٢٩٨ ...

جناپ مستطاب فضائل الاداب عمدة العلماء العظام سرکار ...
See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (1197.48) vol. 8, p. 618. *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī*
Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 2, p. 430, vol. 5, pp. 287, 358, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 67 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1313 (A.D. 1895/6); copied by Mīrzā Sayyid Muḥammad Shīrāzī; 95 folios; ff. 1a, 73a, 91b – 95b are blank; paper; 15,5 x 22 cm; 17 lines to the page written in *Nasta’līq* and *Naskh* scripts, arranged in one and two columns; black ink with rubrication in larger script; catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with white paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a- 72b. *Vafā’ī* (وفائی), *Dīvān* (دیوان). The *dīvān* of Ḥājī Mullā Fathallah b. Ākhūnd Mullā Ḥasan Vafā’ī (A.H. 1208-1303 (A.D. 1793/4-1885/6), one of the famous theologians and poets of his time. The *dīvān* contains:

I. Ff. 1b-46b. 25 *qaṣīdas* (panegyrics) devoted to Imām ‘Alī, Imāms Ḥasan, Ḥusayn and other Shiīte leaders.

هذا كتاب ديوان وفائي

تاكه خدائى كند خدائى محمد دست من دوام ولدى محمد

II. Ff. 46b-60a. 7 elegies in various poetical forms: *masnawī*, *bahārīyah*, *mukhammases*.

مثنوي در مرثيه ميفرماید

باز ديوانه شدم ريخته گو من حين الله اللهم تکفيرگو

بهاريه در مرثيه ميفرماید

غم امسال افزون تر زياد است که در ماہ محرم نو بهار است

مخمس در مصيبة می فرماید

شه دین گفت به تن زخم مرا مرهم از اوست شکر اورا که مرا عهد درق محکم از اوست

III. Ff. 60a-63b. 40 *rubā’īs*.

در معنی حرف باید بر بردن يا مرده و دومه وفائي مردن

IV. Ff. 63b-71a. 24 *ghazals*.

بسه ام يا زيه پيمانه می سمان را تا سمانه می تازه کنم اعيان را

V. Ff. 71a-72b. 2 *qaṭ’as*.

قطعه که جناب حاجی ملا اسماعیل المتخلص بفارس از عجم فرستاده و جواب خواسته

ای شاعر که چون تو سخن سنجی از عدم نهاده پای دایره روزگارها

جواب قطعه فارس از وفائي

ای فارس که بر فرس طبع فارسي هستي سواره و دگران بي سوارها

هر گز وفاز غير وفائي که منت جز تامي از وفا بتمام ديارها

Colophon (f. 72b): قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المسمى بدیوان وفائي شوشتری على بد الاقل السادات واحقر
الضعفاء، ميرزا سيد محمد شيرازی اميد اينکه هر کس بخواند اورا رخ دهد التماس دارم که بفاتحه کاتب را ياد و شاد نماید در
سال بيجين ييل فرخنده تحويل حديث دليل در شهر ذى قعده الحرام سنة ١٣١٢ من الهجرة النبویه.

(شوشتری) ميرزا عبد الرسول شوشتری (مداح) (2) Ff. 73b-91b. Mīrzā ‘Abd al-Rasūl Madāh-i Shushtarī, Panegyric poems and elegies devoted to Imām ‘Alī, Ḥasan, Qāsim b. Ḥasan and other Shiīte leaders by the 19th century Persian poet Mīrzā ‘Abd al-Rasūl Madāh.

هذا بعض ديوان القصاید والمراثی ميرزا عبد الرسول المتخلص بمداح شوشتری.

قصیده في مدح الامام على بن ابي طالب

زجایی خیز ساقیا بصحن گلستان درا که دری گذشت و بوستان زد از بهار افزا

شوشتري مداح شد ماتم سرای شاه دین هم بطورس دهم نجف هم حیدرآباد

قد تمت الكتاب بعون الملك الوهاب لعنة خدا و نفرین حضرت رسول بر کسی باد که این کتاب را طمع کند یا سرقت نماید. بتاريخ روز پنجشنبه غره شهر ذی الحجه الحرام مطابق بیجین ٹیل سنّة ۱۳۱۳.

49

JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD B. AS‘AD DAVĀNĪ

جلال الدين محمد بن اسعد دوانى

LAVĀMI’ AL-ISHRĀQ FĪ MAKĀRIM AL-ĀKHLĀQ

لوامع الاشراف في مكارم الاخلاق

MS 69 (C.A.S.M).

Undated; 51 folios; paper; 13,5 x 22,5cm; 25 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with authors' names and subtitles in red; entire text set within a complex frame (black, gold, green); tinted paperback hardcover with orange paper doublure and a spine of artificial leather; repaired in the 19th century, during which the first page was attached to the end of the MS.

Jalāl al-Dīn Davānī (A.H. 830-908 (A.D. 1426/7 – 1502/3)) was one of the outstanding philosophers of his time. *Lavāmi’ al-ishrāq*, his famous work on ethics, commonly known as *Akhlāq-i Jalālī*, consists of three books (لامعه), each divided into several chapters (لمعه). The MS contains an abridgement of the work by an unknown author.

رقم این نقش براعت شعار و ناظم این عقد شایست آثار فقیر جانی محمد بن اسعد دوانی ...

زبدۀ این کتاب و خلاصۀ این مطالب این دایره است و اگر تغییر ان بتوفيقی سیادتی کافی بود و صورت دایره اینست.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1190-2. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, pp. 551-2, etc.

50

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلص بكاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 70 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 22, A.H. 1238 (August 30, A.D. 1823); copied by Ja’far Abū al-Qāsim Tabrīzī; 100 folios; tinted (dark and light blue) paper with watermarks; 16 x 21 cm; 17 lines to the page written in mixed script; black ink; black leather flexicover with a frame made of four blind stamped fillets, white (damped) paper doublure; the cover is disjoined from the spine.

Ibn Shams al-Dīn Muhammad Sharīf’s wrote *Khazān-i bahār* on ethics with moral tales and anecdotes in A.H. 1060 (A.D. 1650). It consists of a foreword (مقدمه)، 14 chapters (اساس) and an epilogue (خاتمه).

بسملة، چمن ارای فرج بعد از شدت در خزان بهار و بروزگار لطف شامل حضرت سبحانی است که...
کتاب خزان بهار و فرج بعد شده و انبیس العارفین است. تم

باتمام رسید و نهایت انجامید کتاب خزان و بهار بعون ملک الجبار روز شنبه و دویم ذی حجه
الحرام شهر مطابق ثمانیه و ثلثین و مائین بعد الف من الهجرة النبویه المصطفویه علیه و آلہ آلاف الثیق والتحیه علی ید اقل

38

سادات جعفر ابو القاسم تبریزی فی المدرسه وطالبه غفر الله بکاتبه ولوالديه ولجمیع المؤمنین بعسر بلیغ وتصدیق تمام از نسخ متعددہ مقابله نموده تا که باین مرتبه تصحیح شده بزمت بسیار دماغ سوزانیده شهر شعبان ۱۲۵۶.
See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1218-9. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭi Kitābkhāna-yi Millī-i Iran, vol. 5, pp. 260, 304, vol. 6, pp. 234, 236. Sobranie vostochnykh rukopisey AN Uzb. SSR, vol. 3, p. 114.

51

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 71 (C.A.S.M.).

Dated *Safar* 22, A.H. 1296 (February 15, A.D. 1879); 62 folios; paper; 16,5 x 22 cm; 19 lines to the page written in *Ta'līq* script; black ink; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Sa'adī Shīrāzī's (Abū Muḥammad Muṣliḥ al-Dīn b. 'Abdallah, died A.H. 691 (A.D. 1292)) famous poem on ethics written in A.H. 655 (A.D. 1257).

منت خدایرا عز و جل که طاعتیش موجب قربتیست و بشکر اندرش مزید نعمت هر نفسی که...

یا ناظر افیه سل بالله مرحمت علی المصنف واستغفر لکاتبه واطلب

لنفسک من خیر ترید بها من بعد ذلک غفر انالصاحبہ

بتاریخ بیست و دویم شهر صفر المظفر سنه ۱۲۹۶ هجری با تمام رسید.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 597-602. Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds, pp. 302-303. Browne, Persian Manuscripts, p. 335-8; etc.

52

COLLECTION

مجموعه

MS 73 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; 112 folios; 12,5 x 22,5 cm; dark brown leather binding with red leather spine, and framed with the brown leather of doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; ff. 98a-110b are damp spotted.

I. COLLECTION

مجموعه

Undated; 7 folios; tinted (pink) paper with laid lines; varying number of lines to the page written in *Shikastah* and *Nasta'līq* scripts, arranged in 1, 2, 3 and 4 columns; black ink, the names of the poets in red; the folios at the beginning of the MS are worn at the edges.

(1) F. 1a. An astrological table of the first day of each month ascribed to Imām Ja'far al-Ṣādiq.

من قول ایام جعفر صادق علیه السلام که اگر خواهی که غره هر ماهی را بدانی...

(2) Ff. 1b – 2a. *Khatṭ-i bayāzī* (خط بیاضی).

Beginning (f. 1b): این نسخه که بنحو کل برونقست بر ورقست از رشک صفات کل بزیر عرقست که صد ورق است در گلستان گلزار هر صفحه ازین هزار کل راسبق ...

(3) Ff. 2b – 3b. [Hasan Kāshī] ([*Haftband*], حسن کاشی].

Beginning (f. 2b): السلام ای سایه خورشید رب العالمین آسمان عز و تمکین آفتاب داد و دین See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, vol. 13, p. 3306.

(4) Ff. 4a – 5b. [*Tuhfat al-mulūk*] (تحفة الملوك). A work in 40 chapters on ethics containing moral advices to kings by an unknown author¹¹. The copy is incomplete at the end.

Beginning (f. 4a): الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله اجمعين وسلم تسلیماً كثیراً اما بعد این کتاب مشتمل بر آنکه حکماً از کتب قدماً اختیار گرداند ...

End (f. 5b): مرد مدرس آنچه نخرد سرمایه توحید بصیر بلندی جوی.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (2596, 4891) vol. 9, p. 1440, vol. 14, p. 3955. Vorozheykina, Opisanie, vol. 7, pp. 92-4, etc.

(5) *Rubā'īs* (رباعیات): Kamāl (ff. 5b).

(6) *Ghazals*: Anvarī (ff. 5b), Ḥusayn Tabrīzī (ff. 7b), Kamāl (ff. 6a-7a).

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; polygraphic work: one of the copyists is Ḥabīballah; 34 folios; paper with laid lines; varying number of lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with the names of poets in red; lacking folios between ff. 16-17.

(1) F. 8a. A private letter.

(2) *Ghazals* of various poets. The names of the following poets are mentioned: ‘Abd al-Vāsi’ (ff. 26a – 28b), ‘Alī Qulī Bīg (f. 13a), Amīd Ray (f. 19b), Amīr Barmī Hamadānī (f. 22b), Anvarī (f. 40a), Fuzūlī (in Turkish, f. 40b), Ḥazītūnī (f. 16b), Khvājah Muḥammad Nīmgar (f. 23a), Khunā’ī (f. 9a), Majīd Baylaqānī (ff. 20b, 23b - 26a), Muḥammad Şūfi (ff. 8b, 9a), Najīb al-Dīn Jarpaḍiqānī (ff. 18a – 19a), Vālihī Qumī (f. 16a), Zākī (f. 8b).

(3) *Rubā'īs* of various poets. The names of the following poets are mentioned: Āqā Razī Isfahānī (f. 29a), Bābā Faghānī (f. 9a), Fayżī (f. 29a), Ghīyāṣ al-Dīn Maṇṣūr (f. 9a), Kamāl (ff. 40a), Khunā’ī (f. 9a), Malik Qumī (f. 29a), Muḥammad Bāqir Dāmād (f. 29a), Mīrzā Ghāzī (f. 29a), Nazīrī (f. 29a), Sanā’ī (f. 29a), Vālihī (f. 29a).

(4) *Sāqī nāmahs* by:

A. Ff. 9b – 13b. Khvājah Ḥusayn (خواجه حسین).

Beginning (f. 9b): بیا دل به خمخانه اهل راز بکس جام معصر صورت گذان

B. Ff. 13b - 15b. Mullā Muḥammad Şūfi (ملا محمد صوفی).

Beginning (f. 13b): دلا دست بردار ازین گرد دار بمستی و دیوانگی سر برار

¹¹ The name of the author is missing. In some catalogues the work is ascribed to Jalāl al-Dīn Isfahānī (*Fihrist-i kitābkhāna-yi Majlis-i Shawra-yi Millī*, vol. 17, p. 156.), in others - to ‘Abdallah Anṣārī (Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, p. 960, Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, p. 895).

C. Ff. 29b-30a. Malik Qumī (ملک قمی).	Beginning (f. 29b):	بیاتانیم باده ناب گو	خراباتیم باده ناب گو
D. Ff. 31b-32b. Ḥakīm Partavī (حکیم پرتوی).	Beginning (f. 31b):	بمستی بدر بردہ روزگار	دلا پرده بردار از روی کار
See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, p. 948.			
E. Ff. 33a-34b. Tālib (طالب).			
Beginning (f. 33a): سرم را بار شوری در کمین است که بیسوز دل اهم اتشین است:			
F. F. 41b. Zuhūrī. ظهوری.	Beginning (f. 41b):	ثناها میکنم ایزد پاک را	ثريا ده طارم تاک را
See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 822, 824. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh... (4869, 4944), vol. 14, pp. 3903, 4054.			
(5) Ff. 30b-31a. <i>Vīs va Rāmīn</i> (ویس و رامین). A passage from the <i>masnavī</i> .			
لبان او شکر دندان زگوهر سخن خون گوهر الوده شکر Beginning (f. 30b):			
(6) F. 35a. A copy of Shāh ‘Abbās’s decree addressed to <u>Zū al-Fiqār Khān</u> , dated A.H. 1013 (A.D. 1604/5) ¹² .			
صورت رقمی که نواب همیون شاه ۱۳ شهر ربیع الثانی سنه ۱۰۱۳ امرحوم ذو الفقار خان نوشته: Title (f. 30b):			
(7) Ff. 35b – 38b. Sa‘adī (سعدی), <i>Tarjīt</i> (ترجمی).			
ای زلف تو هر چمن کمندی چشمت مگر شمه سحر بندی Beginning (f. 35b):			
(8) <i>Abyāt</i> by Ḥakīm Shafā’ī (ff. 38a, 39a), Jamāl al-Dīn ‘Abd al-Razzāq (f. 41b), Rūdakī (f. 38b), Shahāb al-Dīn ‘Abd al-Rahmān (f. 38a).			
(9) f. 39a. A <i>qaṭ’ā</i> about the date of victory over thieves by the scribe Ḥabīballah.			
تاریخ فتح دزدان لمحره حبیب الله Title (f. 39a):			
از قضای فلکی طایفه از دزدان در کمینگاه ستم دام بلا نهادند Beginning (f. 39a):			
فتح دزدان شه صاحبقران عباس ثانی که باد هفت اقلیمش مسخر			
(10) F. 39b. Jāmī (جامی), <i>Tuhfat al-Aḥrār</i> (تحفة الا حرار). An extract from Jāmī’s <i>Tuhfat al-Aḥrār</i> .			
شرحه اسا با ولایت علی صیعلی تبرک جعی و جلی Beginning (f. 39b):			
(11) F. 40a. The years of Shāh Isma‘īl I’s and Shāh Tahmāsb I’s death in <i>abjad</i> numbers composed in verse.			
در تاریخ دوازدهم شهر محرم الحرام هجری محمد کریم الحسینی وارد نخجوان شدم که انشا الله بزوی از دوستکام عدل مراد خود با ابوی ام مراجعت نمائیم. فی شهر محرم الحرام سنه ۱۸۰۶			

III. ANTHOLOGY

بیاض

Dated *Safar* 12, A.H. 1051 (May 23, A.D. 1641) (f. 45a); *Jumādā II* 18, A.H. 1185 (September 28, A.D. 1771) (f. 104a); polygraphic work; one of the copyists is Qāsim ‘Alī Mūsavī (45a); patron: ‘Īsā Mīr Muḥammad Ḥusayn Raft‘allah; 71 folios; ff. 63a, 69a are blank; tinted (blue and yellowish) paper; the number of columns and lines to the page vary; written in *Nasta’līq* script; black ink with the names of the

¹² This document has been published: see Papazian H., Matenadarani parskeren vaveragrerě, Hrovartakner (The Persian Documents of the Matenadaran, Decrees) vol. II, Yerevan, 1959, doc. I (in Armenian and Russian)).

poets in red; lacking folios between ff. 100-101, etc); some of the folios are disjoined from the spine; folios 98a-110b are damp stained.

The names of the following poets are mentioned:

(1) *Ghazals*: ‘Alī Naqī (ff. 75a, 81b), ‘Amīd Bukhārī (f. 56b), Amīr Khusrav (f. 71b), Aqdasī (f. 67a), Awḥadī (f. 66b), Fayżī (ff. 58b, 81b), Hājī Tāhir Jarbadānī (f. 61b), Ḥakīm Ṭufaylī (f. 93a), Imāmvirdī (f. 81b), Jamāl al-Dīn ‘Abd al-Razzāq (f. 78a), Majzūb (f. 61b), Mīrzā Faṣīḥī (f. 93a), Muḥammad Ṣūfī (f. 68a), Qāzī Nūrī (f. 42a-43b), Sanā’ī (ff. 57a, 62a), Sarājah ‘Alī Tikillū (f. 104b), Sha‘nī Tikillū (f. 44a), Tāhir (f. 70a), Tālib (f. 81b), Valī Dasht Bayāzī (f. 74a), Zāhir Fāryābī (f. 83a).

(2) Extracts from the *maṣnavīs* by: ‘Abdī (f. 49a), Abī Shāmlū (f. 108a), Amīr Khusrav Dihlavī’s *Duvalrānī-i Khīzr Khānī* (f. 44a), Aqdasī’s *Sāqī nāmah* (f. 101a), ‘Attār (f. 68a), Bābā Tāhir (f. 45a), Firdawsī (f. 50a), Hāshimī (f. 48b), Jāmī (f. 44b), Mīr ‘Āqilī’s *Farhād va Shīrīn* (f. 90a), Mīr Ghīyāṣ al-Dīn (f. 110b), Muḥammad Ṣūfī (f. 44b), Muḥtasham (f. 69b), Muḥammad Qulī Salīm (f. 88b), Niẓāmī (ff. 46a, 105a-107b), Sanā’ī’s *Hadīqat al-Haqīqat* (ff. 45a, 62ab), Shaykh Bahā al-Dīn Muḥammad (f. 49b), Vahshī (ff. 47b, 75a), Vālihī Qumī (f. 90b).

(3) *Qasīdas*: Anvarī (ff. 84a, 91a, 93b), Ḥakīm Zayn al-Dīn Azraqī (f. 63b), Jamāl al-Dīn ‘Abd al-Razzāq (ff. 64b, 78a), Khāqānī (ff. 84b, 100a), Muṣhafaqī (f. 45b), Salmān (f. 102a).

(4) *Qat’as*: Anvarī (f. 71a), Hājī Haravī (f. 71a).

(5) *Rubā’īs*: Abū al-Ḥasan Manjīk (f. 108a), Āzar (ff. 70a, 81b), Bahā al-Dīn (f. 69b), Muḥammad Qulī Salīm (f. 56b), Muṭahar Kāshmīrī (f. 68b), Qudratī (f. 81b), Vahmī (f. 68b), Valī Dasht Bayāzī (f. 68b).

(6) *Abyat*: Tāhir (f. 70b), Zuhūrī (f. 70b).

(7) Ff. 42b-43a. A short review of the life and works of the 11th century poet Abū al-Ma‘ālī Mas‘ūd Sa‘d Salmān.

Beginning (f. 42b):

ذكر اشعار ابو المعالى مسعود سعد سلمان...

اگر چه این مجموعه از رنجان خط مشکفام صاحب بیاض که بعضی از افراد او مفهوم است مشام (f. 45a) جان ناظران معطر بود لیکن از انجا که کمال ذات سیادت صفات ملکی ملکات آصف آیات حضرت عالیجاه اشراق و اخلاق دستگاه آفتاد فلک سیادت و افادت و وزارت اعیسی میر محمد حسین رفیع الله قدرة و عز شانه بود مخلص فدوی قاسمعلی الموسوی را باشاره انچه ازین بیاض بیاض بود رخصت تحریر فرمود بدینجهة متاسی نمود. تحریراً فی ۱۲ شهر صفر ختم بالخير الظفر سنه ۱۰۵۱.

در ۱۸ شهر جمیدی الثانی سنه ۱۱۸۵. (f. 104a)

Ownership notes: (f. 77a) امانت آخوند ملا مهدی است

این مجموعه حقیقت از اول مال حقیر بود مفقود گذشته بود بعد از زمانی (A) Flyleaf دیده و شناختمش حبذا یافته شده دوباره بمبلغی گرفتم مخلص ... خلف دلسوز ایروانی ۱۲۹۶.

On the flyleaves are notes of birth and death, dated A.H. 1296 and A.H. 1308.

Seal (f. 100a): /// محمد.

pasteboard with red paper onlays in the shape of central mandorla and two pendants; damaged, repaired; the folios 14-19 were added in A.H. 1260, originally f. 20a was to follow f. 13b.

(1) F. 1ab. A fragment of MS on Arabic grammar.

(2) Ff. 2b-18a. Mīrzā Ahmād Tabrīzī (رساله الصوم), (*Risālah al-Sūm*). Mīrzā Ahmād Tabrīzī's treatise on the rules of fasting (*sūm*).

Beginning (f. 2b): بسم الله الرحمن الرحيم . وain رساله مشتمل است بر مقدمه و چند فصل ...

End (f. 18a): صلوات الله عليه وآبائه وابنائه الطيبين الطاهرين.

Colophons: (f. 18a) قد تمت رسالة الشريفة في يوم ثلثا عشرين شهر ربیع الاول من شهور لوثی ئیل خیریت تحويل تركی مطابق سنّة ۱۲۶۰.

(f. 20a) قد تمت هذه الرسالة الشريفة من تصانیف میرزا احمد مجتهد تبریزی در یوم سه شنبه ۲۴ شهر جمادی سنّة ۱۲۵۷.

(3) Ff. 19a-21b. Prognostications, prayers and divination.

Beginning (f. 19a): مخفی نخواهد بود که چون خواهی که استخاره کنی بر کلام خدا پس اختیار کن ساعتی را که صلاح باشد ...

Seal (f. 20a): //عیسی//

MUKĀTIBĀT

مکاتبات

MS 75 (C.A.S.M.).

Undated; 20 folios; paper; 16 x 22 cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Correspondence between the Ottoman and Persian governments in 1858-1859 concerning the boundary of the two countries in the Makū region and the migrations of the Kurdish tribes Zīlānī, Jalālī and Ḥaydārānlū.

The titles of the letters are:

سود عریضه سرکار امین الدوله و وزیر دول خارجه و سردار کل در ۱۴ شهر ذی قعده الحرام ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 1b)
بسركار امين الدوله و وزير دول خارجه در ۱۴ شهر شوال نوشته شده. (f. 3b)

سود عریضه سرکار خداوند گاری امین الدوله و وزیر دول خارجه کاغذ اویل فی ۹ شهر شوال نوشته شده. (f. 3b)
سود عریضه سرکار امین الدوله و وزیر دول خارجه که در ۱۴ ذی قعده نوشته شده است. (f. 4b)

سود عریضه امین الدوله و وزیر دول خارجه نوشته شده ۴ شهر محرم الحرام. (f. 6b)
سود کاغذ امین الدوله معادل الوزرا و وزیر دول الخارجه و سردار کل. (f. 8a)

سود عریضه سرکار خداوند گاری امین الدوله در ۲ شهر محرم الحرام ۱۲۷۶ نوشته شده. (f. 8b)
سود اعریضه سرکار خداوند گاری سردار کل رزم مجده العالی بتاریخ ۱۴ شهر ذی قعده الحرام ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 9a)

سود کاغذ سرکار خداوند گاری سردار کل رزم مجده العالی فی ۲ شهر ذی الحجه الحرام سنّه ۱۲۷۵ نوشته شده. (f. 10b)
سود کاغذی که سردار خداوند گاری سردار کل روم حمزه العالی نوشته شده است. (f. 12a)

سود عریضه سردار کل که در ۲۰ شهر ذی حجه الحرام قلمی شد. (f. 12b)
سود عریضه سردار کل که در ۵ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 13b)

سود عریضه سرکار خداوند گاری سردار کل فی ۶ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 14b)
سود عریضه سرکار خداوند گاری سردار کل فی ۲۲ شهر ذی قعده الحرام نوشته شده. (f. 15b)

- فهرست مطالب که بنظر فرقی می آید باعث اباده است اینست که عرض مسکنه با بعد از ان چه طور کند بهم (f. 16a) موقوف است بالتفات و مرحمت سرکار بندگان عالی.
- سود عریضه سرکار سردار کل که ۴ شهر محرم الحرام نوشته شده ۱۲۷۶. (f. 17a)
- سود عریضه سردار کل که ۴ شهر محرم الحرام نوشته شده. (f. 17b)
- سود کاغذ سرکار خداوندگاری سردار کل روم حمزه العالی. (f. 19a)
- سود رقمه سرکار خداوندگاری سردار کل روم مجده العالی بتاريخ شهر ذی الحجه الحرام. (f. 19b)
- سود کاغذ معاون الوزرا فی يوم پنجم شهر ذی الحجه الحرام. (f. 20a)
- سود کاغذ معاون الوزرا که در ۴ شهر محرم الحرام ۱۲۷۶ نوشته شده است. (f. 20b)

55

COLLECTION

مجموعه

MS 82 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 265 folios; 15,5 x 21,5 cm; two covers attached to one another: the old cover is of brown leather and the new - of paper), two flyleaves at the end.

I. JĀMI' AL-ĀYĀT WA JĀMI' AL-AKHBĀR

جامع الآيات و جامع الاخبار

In Arabic; dated *Zī Hajjah* 29, A.H. 1257 (February 11, A.D. 1841); edited and copied by Aḥmad al-Ḥusaynī; 127 folios; ff. 72b-74b are blank; wove paper; 13 lines to the page written in *Nasta'līq*, *Naskh* scripts; black ink with rubrication and interocations from the Qurān in red.

Ff. 1b-127b. A collection of Qurānic verses and historical accounts collected from the works of wellknown theologians.

بسم الله الرحمن الرحيم
Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم يكمن في كل خير يكمن في كل خراب
وعجزت عن نعته اوهام الواصفين ...

Colophon (f. 127b): تمت كتابة جامع الاخبار بعون الملك القلام هر كه خواهد دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کار
في بيست و نهم ذى الحجه الحرام سنه ۱۲۵۷. انا المصحح احمد الحسيني.

II. A TREATISE ON ISLAMIC THEOLOGY AND JURISPRUDENCE

رساله در علم دین و فقه

In Persian and Arabic; undated; 138 folios, ff. 128b, 129b, 130b-137b, 138b, 140ab, 142ab, 143b, 144b-145b, 146b-152b, 154b-155b, 159b, 162b, 163b, 164b, 167b-169b, 170b, 172ab, 177b, 178b, 179b-180b, 181b, 183b, 184b, 187b, 188b, 189b, 193b-194b, 196b, 198b, 201b, 204b, 206b-208b, 212b, 214b, 215b-216b, 218b, 219b-223b, 229b-234b, 236b-237b, 243a-267b are blank, on some of the folios (like f. 155a) only the titles are written; paper with watermarks GM; varying number of lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication.

Ff. 128a – 242a. An anonymous work on Shiīte theology and law based on the Qurān and *hadīṣes*. It deals with religious themes concerning monotheism, prophets, Caliph ‘Alī and Shiīte Imāms, justice,

في العدل, (f. 129a) في التوحيد, (f. 128a) في اثبات الصانع which are: في مخلفت النفس والهوى قال الله تعالى (f. 130a) في الامانة, (f. 131a) في النبوة, (f. 132a) في فضائل الحسن, في فضائل الحسين, (f. 141a) في فضائل امير المؤمنين, (f. 139a) في سورة النازعات في فضائل امام, (f. 146a) في فضائل الـ ٤, (f. 145a) في فضائل امام محمد باقر, (f. 144a) في فضائل على بن الحسين في فضائل (f. 152a), (f. 151a) في فضائل القائم, في فضائل حسن العسكري, في فضائل محمد بن على (f. 147a), (f. 150a) في فضائل القرآن, (f. 157a) في العالم, (f. 156a) في العلم, (f. 155a) في الاسلام, (f. 154a) في الايمان, (f. 153a) في الشيعه (f. 159a) في التهليل, (f. 162a) في فضيلة السورة, (f. 161a) في فضيلة الحمد, (f. 160a) في فضيلة بسم الله, (f. 163a) في السواك, (f. 167a) في التوبه, (f. 166a) في الاستغفار, (f. 165a) في الصلوة على اكبر, (f. 164a) في التبصيح (f. 168a) في فضيلة صلوة الليل, (f. 172a) في فضائل صلوة الخمس, (f. 171a) في اوقات الصلوة, (f. 169a) في الوضوء, (f. 173a) في فضيلة المساجد, (f. 177a) في صلوة الجماعة, (f. 175a) في كيفية الصلوة, (f. 174a) في تارك الصلوة, (f. 178a) في الجهاد, (f. 182a) في الحج, (f. 181a) في الصوم, (f. 180a) في الزكوة, (f. 179a) في الجمعة, (f. 183a) في السلام, (f. 187a) في صدقة, (f. 186a) في المون, (f. 185a) في حقوق الوالدين, (f. 184a) في بر الوالدين في, (f. 193a) في حلة الرحمن, (f. 192a) في التزويج, (f. 191a) في اللسان, (f. 189a) في النظر (f. 198a) في الصبر, (f. 197a) في الاخلاص, (f. 196a) في الخوف, (f. 195a) في الاخلاق, (f. 194a) في الانذن (f. 206a) في السخاء, (f. 205a) في الفقر, (f. 202a) في التوكل, (f. 201a) في كظم القيظ, (f. 200a) في الزهد, (f. 199a) في, (f. 213a) في كسب الحال, (f. 212a) في السواك, (f. 211a) في الشكر, (f. 209a) في الشكر, (f. 210a) في الاخوان, (f. 207a) في الرزق في, (f. 218a) في الغيبة, (f. 217a) في الحسد, (f. 216a) في رد المظلوم, (f. 215a) في الظلم, (f. 214a) في الصدق و الكذب في ذكر, (f. 238a) في ذكر الدنيا, (f. 235a) في الصراط, (f. 228a) في القيمة, (f. 224a) في صفة الجنة, (f. 219a) في الريا الخمر والربا (f. 241a).

Beginning (f. 128a):

في اثبات لصانع ابو الا رجاء، از حضرت ٤ استفاده دلیل بر حدوث عالم نمود...

End (f. 242b):

از این شیوه سخن بسیار در زیان قلم می آمد.

56

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 85 (C.A.S.M.).

Ūlūkhānlū; dated A.H. 1259 (A.D. 1843); copied by Mīrzā Muḥammad b. Mashhadī ‘Alī; 122 folios; paper; 16,5 x 21,5cm; 16-17 lines to the page written in mixed script and arranged in two columns; black ink with rubrication; black leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp spotted.

Nūr al-Dīn ‘Abd al-Rahman Jāmī’s poem *Yūsuf va Zulaykhā* included in his *Hāft Awrang*.

Beginning (f. 1b):

بسملة، الهی غنچه امید بگشای کلی از روپه جاوید به نمای

End (f. 121a):

زبان را گوشمال خاموشی ده که هست از هرچه گویی خواموشی ده.

Colophon (f. 121a):

تمت الكتاب بعون المنة الله الملك الله الوهاب در يوم سه شنبه در غرة شهر ربیع الثانی نزدیک

بعصر تنگ سنه ١٢٥٩ کاتبه الحقیر الفقیر ساقی کتور.. میرزا محمد ولد مشهدی علی ساکن قریه اولوخانلو.

الراجی الى الله عبده میرزا محمد: Seal (f. 121b)

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 645, 648-9. Browne, Persian manuscripts, p. 355-58, etc.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

DURRAH-I NĀDIRAH

درة نادره

MS 86 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1260 (A.D. 1844); copied by ‘Azīm Qarājadāghī; 74 folios; paper; 17 x 21,5cm, 14 lines to the page written in *Na sta’līq* script; black ink with subtitles in the upper margin of the pages; interlinear and marginal commentaries; black paper cover over paper pasteboard with a cloth spine; two flyleaves at the end.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 74a) MS 7.

تم بالیمن والسعاده حرره عظیم قراجه داغی شاگرد جناب فضایل مآب علامی فهامی استاد الكل
والكل آقا میرزا محمد حسین زند عمره ای نام تو آرایش عنان کلام وی باد تو آسایش هر بی آرام در خیر امکان تصور هر گز
بی نام تو آغاز نگیرد انجام سنه ۱۲۶۰.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 87 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1219 (A.D. 1804/5); 179 folios; thick tinted (blue) paper; 16 x 21,5cm; varying numbers of lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink with the names of poets in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla and blue paper doublure; two flyleaves at the beginning.

A collection of *qaṣīdas*, *ghazals* and *lughazes* by the following poets: ‘Abd al-Vāsi‘ Jabalī (ff. 56a, 58b, 73b, 84b, 157a), Adīb Ṣābir Tirmidī (f. 72a), Āhī Jaghatā’ī (f. 79b), ‘Alī Naqī (f. 165b), Anvarī (f. 5a), Āqā Muḥammad Bāqir Vafā’ī (f. 173b), ‘Āshiq (f. 171b), Awḥadī Marāghah (f. 89a), Badī’ī Tabrīzī (76b), Bayram Khān Bahārlū (f. 143a), Darvīsh Majīd Tāliqānī (ff. 152b, 157b), Fakhrī Qazvīnī (f. 145b), Falakī Shīrvānī (ff. 78a, 143a), Firdawsī (f. 141b) Hājī Luṭf ‘Alī Bīg Āżar Bīkdil (ff. 100b, 123a-124b, 147b), Hāfiẓ (ff. 165b, 166b), Ḥakīm Awḥadī (f. 5a), Halālī Jaghatā’ī (ff. 84a, 142b), Ḥātam Kāshānī (f. 86b), Ḥātif Iṣfahānī (f. 149a), Ḥazītūnī (f. 54b), Hijrā Tafrishī (f. 155a), ‘Iz al-Dīn Shīrvānī (ff. 61a, 67b), Jāmī (f. 163a), Kamāl (f. 161a, 139a, 164b), Khāqānī (f. 36b), Khazīn Lāhījī (f. 154a), Lāmi‘ Jurjānī (f. 84b), Mahdī Bīg Asbarlū (f. 158b), Majid Hamgar (f. 140b), Malik (f. 66b), Manūchihr Shaṣtkallah (f. 139b), Mīr Samārqandī (f. 65b), Mīr Sanjār Kāshānī (f. 83a), Mīrzā Fathallah (f. 60a), Muhtasham Kāshānī (ff. 46a, 161a), Mushtaq Iṣfahānī (ff. 76a, 81b, 85a, 143b, 171b, 175a), Nāṣir Khusrav (f. 64a), Niżām Astarābādī (f. 44a), Raftiq Iṣfahānī (f. 149b, 157a), Rashīd Vaṭvāṭ (f. 82a), (Ustād ‘Aṭāallah) Rāzī (f. 81a), Sa‘adī (ff. 1b, 160b, 165b, 166a, 170a, 173b), Ṣabā Qamarī (f. 152b), Salmān Sāvujī (ff. 28a, 60a, 81b), Sanā’ī (f. 64b), Sarāj al-Dīn Qamarī (f. 59b), Sayyid Rāzī (f. 79a), Sayyid Zū al-fiqār (f. 81b), Shahāb al-Dīn Ghaznavī (f. 81b), Shāh Tāhir (f. 55b), Sha’nī Tikillū (f. 87b), Sharāb ‘Āmirī (f. 68b), Sharaf Jahān (f. 65b), Shu‘lah Iṣfahānī (ff. 69b, 137b, 143a, 150a), Tabīb Iṣfahānī (ff. 153a, 155a), Tufaylī (f. 59b), ‘Ubayd Zākānī (f. 65a), Umīd Tahrānī (ff. 74b, 75b, 88b), ‘Unsurī Balkhī (ff. 68a, 74b,

76a), ‘Urfī Shīrāzī (f. 91b), Vahshī Ufuqī (f. 52a), Valī Dasht Bayāzī (f. 85b), Zahīr al-Dīn Fāryābī (f. 16a).

تمت الحمد لله سنة ١٢١٩.

On ff. 123a-124b *bayts* corresponding to some dates in *abjad* numbers:

تاریخ عروسی ابو الفتح خان زند من کلام آذربیکدلی f. 123a

تاریخ مسجدی که در شیراز کریم خان زند بنا کرده بود من کلام آذر ۱۱۸۵ f. 124a

تاریخ وفات کریم خان زند جلوس ابو الفتح خان پسر او من کلام آذر f. 124b

تاریخ قتل رشید بیک و جهانگیر خان افشار من کلام آذر f. 124b

F. 137b. Shu’la Isfahanī, *Lughaz*. لغز باسم شمشير من کلام شعلة اصفهاني

59

BAHĀ AL-DĪN MUHAMMAD B. HUSAYN ‘ĀMILĪ

بهاء الدين محمد بن حسين عاملی

JĀMI’-I ‘ABBĀSĪ

جامع عباسی

MS 88 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1254 (A.D. 1838/9); 144 folios; paper with laid and chain lines; 15 x 21cm; 14 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication and underlining in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with two fillets, and white paper doublure; one flyleaf at the end; ink stained.

The *Jāmi’-i ‘Abbāsī* was Shaykh Bahā‘ī’s (Bahā al-Dīn Muhammad b. Ḥusayn ‘Āmilī A.D. 1546/7-1620/1) popular work on Shi’i jurisprudence. It was interrupted in A.H. 1030 by the author’s death.

Beginning (f. 1b): بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على اشرف الاولين والآخرين ...

End (f. 144b): بعضی برانند که درینوقت کل مبلغ که وجه اجاره است

Colophon (f. 144b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب سنة ١٢٥٤ .

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 25. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1391-2. Persische Handschriften, t. I, p. 289. Pertsch, Verzeichnis, p. 250-1, etc.

60

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 89 (C.A.S.M.).

Undated; 89 folios; Eastern paper with laid and chain lines; 15,5 x 22cm; 12-13 lines to the page written in *Shikastah-Nasta’līq* and arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with a frame of fillets and white paper doublure; a burned hole on the first folio, the last folio is disjoined from the spine.

Hāfiẓ-i Shīrāzī, originally called Shams al-Dīn Muḥammad b. Kamāl al-Dīn, is considered the greatest Persian lyric poet of the 14th century. The MS contains the following works:

I. Ff. 1b-86b. *Ghazals*.

Beginning (f. 1b): بسمة، الايا ايها الساقى ادر كاسا" وثاولها که عشق اسان نمود اول ولی افتاد مشكلها

II. Ff. 87a-88a. *Qatās*.

Beginning (f. 87a): ساقیا باده که اکسیر حیاتست بیار باتق خاکی ماعین یقاگردانی

III. Ff. 88ab. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 88a): ایام سبا بست سراشا اوشین هر غزوه نهپ خراب اولین

End (f. 88b): یک آدم دمسازندارم نفسی یک همدم همنشینندارم جز غم.

Colophon (f. 88b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

F. 89a. Scribbling.

F. 89b. Numerous stampings of two seals: عبد الراجي محمد على ... يا على ... and

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 627-8. Browne, Persian manuscripts, p. 346. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 721-8.

61

COLLECTION

مجموعه

MS 92 (C.A.S.M).

The MS is a palimpsest; undated; polygraphic work: one of the copyists is 'Abd al- Razzāq Dunbulī; 40 folios, ff. 1a, 6b-8b, 12a, 14a-b, 19a-40b are erased and blank; thick paper (ff. 19a-b are gold sprinkled); 14,5 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* (the former text) and *Shikastah Nasta'līq* (the new text) scripts arranged in one and two columns separated with horizontal and diagonal lines; black ink; ff. 1b-2a have decorated borders and interlinear gilding; red leather binding with a frame of fillets and a running pattern; 8 flyleaves at the beginning and 8 at the end; repaired; on f. 15b the written part is badly damaged from humidity.

The original text has been partially erased and left blank or overwritten in the 19th century.

I. The former text:

KAMĀL

كمال

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

The original text is left undamaged on ff. 11ab, 12b, 13ab and contains the *ghazals* of Kamāl.

II. The new text:

COLLECTION (JĀMI‘ JAMĪ‘)

مجموعه (جامع جمیع)

(1) Ff. 1b-2a. A praise of God in verse.

Beginning (f. 1b): بسمة، در آغاز حمد تو لی ذو الجلال من و کلک و دل هر سه گشتیم لال

(2) F. 2b, in the margin. Sa‘adī, *qaṣida*. A panegyric devoted to ‘Alā al-Dīn Juvaynī.

Beginning: بسمة، اگر مطالعه خواهد کسی بهشت برین را بیا مطالعه کن نو بهار روی زمین را شافت

بیست که از گل و نسرین همان که صورت آدم کند بیلاله طین را...

48

(3) F. 2b, in the centre. A preface in prose.

محافل فضل و افضال و صدر نشینان صفة فهم و کمال ... که چون جامع مجموعه بواسطه تصاریف زمان: Beginning
و گردش دوران در اوان صبی از وطن مالوف شهر شیراز ... افتادم و از انجا باصفهان ...

(4) Ff. 3a-10b. Moral advices and tales in prose and verse. The names of the following authors are mentioned: Ahlī Shīrāzī (8b), Bābā Afzalī (5ab), Bīstāmī (4a), Ghazalī (5a), Ḥaydar Mu‘ammāyī (8b), Khāqānī (5b), Nīāzī (5b, 8b), Ṣā’ib (10b).

(5) f. 5a, in Arabic. Platon (أفلاطون), proverbs (قال).

F. 13a, in the margin. Note by Ḥasan ‘Alī stating that the copyist of the MS was his uncle ‘Abd al-Razzāq Bīg Dunbulī and that the book’s ownership was transferred to him by ‘Alī Āqā:

این اوراق خط مرحوم مغفور آقای عبد الرزاق بیک دنبی است که جامع جمیع کمالات صورت و معنوی بوده اند رحمة الله عليه حرره العبد الاقل حسنعلی.

خدموم گرامی علی اقا حفظه الله تعالی این اوراق را برسم هدیه بجهة این خاکسار آورده بودند بیانصافی دانستم که خط عمومی بزرگوار ایشانرا از خانواده ایشان دور کنم لهذا بیکورق از آنها کفايت کرده مابقی را بخودشان سپار کردم.
حرر في شهر رجب المرجب ۱۲۷۵.

62

MĪR SAYYID ‘ALĪ TABĀṬABĀ’Ī

میر سید علی طباطبائی

RISĀLAH-I ĀYAT

رساله آیت

MS 93 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi‘ II* 12, A.H. 1233 (February 19, A.D. 1818); 107 folios; paper; 15 x 20,5cm; 18 lines to the page written in *Shikastah Nasta‘līq* script; black ink with rubrication in red; tooled black leather flexicover with orange paper doublure.

A collection of extracts in five chapters (باب) from Mīr Sayyid ‘Alī Tabāṭabā’ī’s (d. A.H. 1231 (A.D. 1815/6) *fatvā*’s on purity (طهارت), praying and blessing (زکوٰۃ, صلوٰۃ), fasting (صوم) and the tax of the fifth part (خمس).

Title (f. 1b): این کتاب رساله آیت از ایاتی و سیادتی پناه میر سید علی دامه ظله العالی طباطبائی

Beginning (f. 1b): بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام [sic] علی خیر خلقه محمد واله اجمعین

End (f. 107a): هر کاه بمن باشد این بود مسائل ماخوذه از فتاویٰ جناب سیدتی و استادتی و ایاتی پناه میر سید علی دام ظله العالی در فروع که جهت برادران دینی در احکام مهم عبادات جمع آوری گردید.

Colophon (f. 107a): بعون الله تعالى در تاریخ دوازدهم ربیع الثانی من الشهور [sic] سنه ۱۲۳۳.

63

COLLECTION

مجموعه

MS 95 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 78 folios; 16 x 21 cm; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. NARRATIONS

روايات

In Persian; dated *Zī Hajjah*, A.H. 1253 (February 26 – March 27, A.D. 1838); polygraphic work; 36 folios; ff. 1a, 26b are blank; thick paper with laid and chain lines; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink.

Ff. 1b –36b. Narrations about Prophet Muhammad's life.

Beginning (f. 1b):
بسم الله الرحمن الرحيم والسلام على أشرف الأولين والآخرين محمد عليهما جمعين
چون درین کتاب مذکور میشود که در شهر جهودان مردی بود عبد الله نام ...

End (f. 36b):
و ايضاً باید دانست که آبا رسول خداتا آدم عليهما السلام همگی مسلمان و صالح و اوصیا انبیا بوده‌اند
و قول بکفرانشا و همچنین کفرآبا، سایر انبیا عظیم الشأن باطل و عاطل است و این از جمله ...

Colophon (f. 26a):
تمت الكتاب في ۲۰ شهر ذى الحجّة الحرام سنة ۱۲۵۳.

II. RISĀLAH DAR BAYĀN-I BA'ZĪ SĪGHĀ'HĀ

رساله در بیان بعضی صیغها

In Persian; dated A.H. 1235 (A.D. 1819/20); 10 folios; tinted (blue) paper; 25 x 21,5; 16 lines to the page written in *Naskh* script; black ink.

(1) F. 37a, in Persian. *Bayts*.

(2) Ff. 37b –46a. A treatise on Arabic grammar by an unknown author.

Beginning (f. 37b):
بسم الله الرحمن الرحيم والسلام على سيد المرسلين والله اجمعين اما بعد بدانكه
این رساله ایست در بیان بعضی صیغه‌ای است که دور بذهن می‌آید ...

End (f. 46a):
چون امر بنا کنند تاکه حرف مضارع بود انداختند پاکه لام الفعل است بصوب جز می بیفت و شود.
Colophon (f. 46a):
تمام شد سنه ۱۲۳۵.

(3) F. 46b. Calculations in *sīyāq* numbers.

III. PROSODY

عروض

A bifolium with text in Persian; undated; thick paper; varying number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink.

Ff. 47a –48b. An extract from unknown work on prosody.

Beginning (f. 47a):
تضمين عبارت از انسنت که شاعر شعر غیر رادر ضمن شعر ... مذکور سازد خواه یم ثبت باشد زیاد
خواه مضراع باشد خواه کمتر ...

End (f. 48b):
و انواع اشاراتی بکار رفته عقول فصحا در ان متغير است و خواهیم آن در غایت حسن و نهایت کماست.

IV. COLLECTION

مجموعه

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 22 folios; ff. 49a, 71a-b are blank; (I) 11 lines to the page; (II) 16-17 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red.

(1) Ff. 49b-67a, in Arabic. Ibn Abū al-Hadīd al-‘Alavīyah (ابن ابو الحدید العلویه) 7 *qasāīd* سبعه (قصاید). The *qaṣīdas* are devoted to the victory of Muslims at Khaybar in A.D. 629.

Title (f. 49b): هذه قصاید سبعه العلویه ابن ابو الحدید فی ذکر فتح خیبر

Beginning (f. 49b): الا ان نجد المجد ایض ملحوظ ولكن جم المحالک مرہوب

(2) Ff. 67b-70a, in Persian. *Lughat-i Badī’ī* (لغت بدیعی). See about the work and its beginning MS 47,I.

End (f. 70a): تا بود از روزگارش ازوی این نام نشان ساز سیراتش الهی در میان انس و جان

تمت الكتاب بعون الوهاب

Seal (ff. 49b, 67a): ۱۲۵۵ یا قاسم الازراق:

V. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1231 (A.D. 1815/1816) (1), A.H. 1232 (A.D. 1816/7) (2); 8 folios; f. 72a is blank; paper with laid lines and watermarks; 17 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; the folios are repaired at the edges.

(1) Ff. 72b-75a. Abū al- Qāsim al-Qārī (ابو القاسم القاری) (or) (آلی). *La ’lī* (بسمله، ای کلام از انتظام نام ذات در نظام). A treatise on the rules of Qurān reading written in 1651 by Abū al- Qāsim Qārī (d. 1672/3). The work consists of 87 *abyāt*. The full title of the work is *Nazm al-la ’lī fī tajwīd kalam l-muta ’alī*.

Beginning (f. 72b): وی ز شهر شکرین شکرت شیرین بکام

End (f. 75a): ناظم امیر الحمد و سوره یاد آرگاه

Colophon (f. 75a): تمت الكتاب بعون الوهاب سنه ۱۲۳۱.

See other copies: Storey, vol. 1, p. 222. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (2839, 3091).

(2) Ff. 75a – 78b. A treatise on pauses during Qurān reading in three parts (مقصد) by an unknown author.

Beginning (f. 75a): بدانکه وقف در لغت ایستادن و بریدن است و در آنجا سه مقصد است...

End (f. 78b): الاستاد الكامل فرا گرفته باشد پس احتیاط تمام باید کرد که تا در حین تلاوت لحنی واقع نشود تا در خواندن قران ماجور و مثاب باشد.

Colophon (f. 78b): والله الهدای الى الثواب سنه ۱۲۳۲ ولدی.

Seal (f. 78b): عبد الراجی حسن محمد:

‘ALĪ AFZAL B. MUHAMMAD AMĪN QĀTI’ QAZVĪNĪ

علی افضل بن محمد امین قاطع قزوینی

MANĀFI’-I AFZALĪYAH

منافع افضلیه

MS 97 (C.A.S.M.).

Dated *Sha ’bān* 9, A.H. 1280 (January 19, A.D. 1864); copied by ‘Abd al-Şamad b. Muhammed Ḥasan; 126 folios; paper; 14 x 21 cm; 14 lines to the page written in *Nasta ’līq* script; black ink with rubrication in red; tooled black leather flexicover with white paper doublure.

‘Alī Afzal b. Muḥammad Amīn Qātī’ Qazvīnī’s work on medicine was written in A.H. 1051 (A.D. 1641/2). It consists of a foreword (فاته), thirty chapters (منفعت) and an epilogue (خاتمه).

Title (f. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة على محمد واله اجمعين ... و بعد چنین گويد اقل الاقلين على:
افضل طبيب بن محمد امين قزويني المشهور بقاطع ...

End (f. 126b, in the margin): تریاک و زعفران و صندل سرخ پوش در بندنی با آب جار بموضع دخل طلا نمایند.

Colophon (f. 126b): تمت الكتاب بعون الله تعالى في شب نهم شهر شعبان المعظم سنة ١٢٨٠ يد اقل العباد عبد الصمد
ابن محمد حسن.

See other copies: Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3731-2, Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2546), vol. 9, p. 1341, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 98 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; dated Shawwāl, A.H. 1252 (January, A.D. 1837) (3), Rabi‘ II 11, A.H. 1255 (June 24, A.D. 1839) (8); polygraphic work; 157 folios (has also other foliation with Arabic numerals: ١٤٧-١ corresponding to 1-158); ff. 1a, 40b, 62b – 63a, 111a – 120b, 137a – 157b are blank; paper; 13 x 21,5 cm; varied number of lines to the page written in *Nasta’līq* and *Naskh* scripts, black ink; entire text set within a complex frame (red, black); contemporary brown artificial leather binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1b-39b, in Persian. *Ziyā’ al-īqān va jalā’ al-iż‘ān va jinān al-īmān* ضیاء الایقان و جلاء لاذعان (وجنان الایمان). An anonymous Persian translation of the first part of Muḥammad b. Ya’qub Ibrāhīm Kalīnī’s *Al-Kāfi* on Shiah traditions (*hadīses*).
هذا كتاب نصره الناظرين (by a later hand) (f. 1b):

Beginning (f. 1b): بسم الله، سپاس رزین الأساس مبدعی راست که احمد مصطفی را برای هدایت خلق آفرید...
End (f. 39b): ایشان که نهاده بودند انرا در جای نمازهای خود که چون فارغ می شدند از نماز میدیدند آنرا.
(2) Ff. 3a-39b, 41a, (in the upper margin), in Arabic. Muḥammad b. Ya’qūb Kalīnī محمد بن یعقوب (الکافی)، [Al-Kāfi].

Beginning (f. 3a): بسم الله. محمد بن یعقوب الکافی قال حد ثنی على بن ابراهیم عن ابن فضاله عن حفص
المودن عن عبی عبد الله عليه السلام و...
End (f. 39b): لا يتبعنا عبد ابدا الا احبه والله لا يدع احد اتبعنا ابدا الا بغضنا ولا والله لا يبغضنا احد ابدا الا عصى الله ومن:
مات عاصى لله اخزا الله واکبه على وجهه في النار والحمد لله رب العالمين وسلم تسليماً "كثيراً"

(3) Ff. 41b-62a, in Persian. Mīrzā Muḥammad Khalaf, *Risālah al-Badiyyā* رساله (میرزا محمد خلف). A treatise on religious tenets and arguments of the authors of *hadīses* in five chapters (فصل).

Beginning (f. 41b): الحمد لله الذي منير النور من الظلام والصلواة[sic] على محمد سيد الانام اما بعد اين مختصریست:
در بيان تحقيق مسلک محدثین واجتهادین ...
End (f. 62a): اینست خلاصه مضمون بعضی فقرات کلام انحضرت وانحدث بطوله در رساله المحکم والمتساہیه موجودات:

و حقاً فقط این یک حدیث برای ابطال رغم اهل اجتهاد کافی است.

Colophon (f. 62a): قد وقع الفراغ من هذا المختصر بالاستعمال ومع شتت الحال وتورع البال في اواخر شهر شوال سنه ١٢٥٢ من الهجرة النبوية على باخره واله الف الف الصلوة والتحية من کلام میرزا محمد خلف وراتبه على ودام.

(4) Ff. 63b – 109b, in Persian. Muḥammad Bāqir Majlisī (محمد باقر مجلسی), The translation of three *hadīses* (ترجمة سه حدیث).

بسم الله الرحمن الرحيم السلام على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين رساله ايست: Beginning (f. 63b): در ترجمة بعضی از احادیث شریفه ...

شاید هدایت یابد یا حجت براو تمام تر گردد والله یعلم حقایق الامور وهو الهدای ابی سوا السبیل تمام شد: End (f. 108b)

(5) F. 64a, (in the margin), in Persian. Naṣīr al-Dīn Tūsī (نصر الدین طوسی), The Names of Imāms (اسامی حضرات ائمه). A work ascribed to Naṣīr al-Dīn Tūsī, where the numeral value of the names of Shiīte Imāms in *abjad* numbers are presented.

بسم الله الرحمن الرحيم السلام على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين رساله ايست: Beginning (f. 64a): استخراج نموده ...

End (f. 64a): ایمان ۱۰۲، اسلام ۱۳۲.

(6) Ff. 64b-65a (in the margin), in Persian. *Mu‘ammās* by different authors with the names of Shiīte Imāms and their numeral value in *abjad* numbers.

معما باسم ان سرور. چشم بگشا زلف نکن خانمن بهر نسکین دل بزبان من ... Beginning (f. 64b): اهل الله ۱۰۲، اصحاب على ۲۱۳، اصحاب یمین ۲۱۲.

(7) F. 110ab, in Arabic with interlinear Persian and Turkish translation. ‘Alī B. Abī Ṭālib (علی بن ابی) [دوازده کلمه] (دوازده کلمه)، طالب [Twelve advices].

بسم الله الرحمن الرحيم السلام على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين رساله ايست: Beginning in Arabic (f. 110a): التوریت اثنی عشر کلمة ونقل بها الى العربية ...

روایت کرده شده است از بدر سنگ او فرمود که اخبار کردم من از نوریت دوازده کلمه و نقل کردم انها را بعربی ... Beginning in Persian (f. 110a):

(8) Ff. 121a – 136b, in Persian and Arabic. Mawlavī Ḥusayn ‘Alī Khālaf (مولوی حسین علی خالف) *Tabsirat al-Munāẓirīn* (تبصرة المناظرين). Commentaries on the Imāmite doctrine based on esoteric (*Bāṭinī*) and exoteric (*Zāhirī*) interpretations of Islamic revelation.

بسم الله الرحمن الرحيم السلام على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين رساله ايست: Beginning (f. 121a): این سطرجی چند است در بیان منهاج اهل حدیث از فرقه امامیه که موسوم اند باهل علم و یقین ...

تمت رساله فرق بین طریقه الاخبار والاصول از عبد ظلوم وجهول ورقه الله اقتضا، عتره الرسول فی الفروع والاصول ووقاة ید متعسف صاحب الكلام الفضول ومع قوله القبول لدی ذوی العقول امین امین.

تمام شد بتاریخ یازدهم ماه ربیع الثانی روز سه شنبه سنه ۱۲۵۵ هجری مقام الكو رساله مسمی Colophon (f. 136b): تبصرة المناظرين من کلام مولوی حسین علیخالف حبیب مرحوم ومفقر.

(1) Ff. 1a – 30a. [Hātīfī] [هاتفی], [Laylī va Majnūn] [ليلی و مجنون]. The poem is incomplete at the beginning.

Beginning (f. 1a):	بنگر که چه سعیها نمودی	صد بار فزونم آزمودی
End (f. 30a):	چون یافت سعادت تمامی	این نامه نام بخش نامی
	کاحسنست احسنست تم بالخیر.	دادند شد ازین کهن دیر

Colophon (f. 30a): تم الكتاب بعون الملك الوهاب والصلوة والسلام على محمد واله وجهاب الذين مجنون ابو تراب.
كتبه الفقير الحقير المحتاج الى رحمة الله محمد القراباغي عفى الله له ولوالديه سنة ١٢٢٤.

See other copies: Catalogue of the Persian Manuscripts found in the National Library Cyril and Methodius, pp. 138-9; Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhana-yi Millī-I Iran, vol. 6, p. 200.

(2) Ff. 30b – 42a. [Hāfiẓ] [حافظ], Selections from dīvān (منتخبی از دیوان). Contains:

I. Some *qaṣidas* referred to Hāfiẓ.

Beginning (f. 30b): مقدّرى كه زاثار صنع كرد اظهار سپهر و مهر و مه و سال را دليل و نهار

II. *Masnavīs*.

Beginning (f. 33b): الا اي اهوی و حشی کجائی مرا با تست بسیار آشنائی

F. 42b. A note of birth dated *Safar* 4, A.H. 1252 (May 21, A.D. 1836):

67

COLLECTION

مجموعه

MS 100 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated *Rabi'* I, A.H. 1264 (February 6 – March 7, A.D. 1848); polygraphic work; 53 folios; 16,5 x 21,5cm (oblong); tinted (blue) paper; varying number of lines to the page written in different directions and in *Shikastah* and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a-6a, 10a–13b, in Persian and Arabic. Cryptograms, divination (رمل، طلاسم). Cryptograms, prayers and instructions for curing some diseases, fear, etc.

(2) Ff. 7a-6b in Persian. *Ta'bīr-i khvāb* (تعبیر خواب). Interpretation of dreams by an unknown author.

Beginning (f. 7a): هو الله بدانکه حکماء بنای تعبیر خواب را بر پست داشت حروف ابجد ترتیب داده اند...
End (f. 6b): بجهة جامه پوشیدن روز یکشنبه، دوشنبه و چهارشنبه و پنجشنبه و جمعه خوب است دیگر روزها خوب نمی شود تمام شد.

(3) Verses in Turkish by:

a. Ff. 8a-9b. Mullā Ahmed Fā'īz Derbendī, *Nūhe-i sīne'zan* (ملا احمد المتخلص بالفایز دربندی). An elegy on the martyrdom of Shi'ite Imāms at Karbalā. (نوحه سینه زن)

Beginning: مدد يا على يا حيدرو يا ساقى كوش غصنفر شهر قبر ايا فاتح چنبر

b. F. 14a. Hūveydā (هويدا), *Masnavī* (Masnavī) (متّوی). Beginning: عارف مستقبل عالم ماضی السلام عليكم ايهم الغاضب

(4) F. 12b, in Persian. *Daf'-i mūsh*. A method to do away with mice.

(5) Ff. 19a-16a, in Persian. Astrology (اخترشناسی). An extract from an unidentified work on astrology with tables.

Beginning (f. 19a): در بيان دانستن ساعت واحكام آنها اول باید دانست که هر کی که خواهد کارها را بوقت و ساعت نیک بعمل آورد اولاً باید بداند که آفتاب در

کدام برجست و عدد ایام دخول آفتاب رانیز بداند ...

(6) Ff. 20a – 19b, in Arabic. [A praise of God and Prophet] (الحمد لله والحمد لرسول الله)

Beginning (f. 20a): بسم الله الرحمن الرحيم في كل مطلع و ملوك الجميع الحقيقة الاتم الاشتمل و مراتك
الارفع الاحسن الاجمل ...

(7) Ff. 14b-15b, 19b, 20b (written in the opposite direction), in Persian. *Inshā'* (انشاء). Copies of various documents: deeds of purchase and lease, civil acts like marriage and divorce, etc. Some of the documents are dated A.H. 1264 (A.D. 1828/9) and A.H. 1287 (A.D. 1870/1).

(8) Ff. 44b-23b (written in the opposite direction with diagonal lines), in Arabic. An unidentified work on Islamic jurisprudence (*fiqh*).

Beginning (f. 44b): العظيمه الفوائد الجسيمه مماهو محتاج اليها يرتكبه ...

(9) Ff. 45b – 49a, in Persian. About the days of the Lunar months (فصل در اخبارات ایام ماهها). A narrative about some important events in the history of Shiite Islam which had happened on certain days of the lunar months, the origin of the names of the months and the Nawruz.

فصل در اخبارات ایام ماههای دوازدهگانه محرم ازین جهه اورا محرم نام گذاشت ...

End (f. 49a): و روزه اینروز حرامست بالاتفاق بر حاجیان و غیره از مسلمانان و یازدهم دوازدهم و سیزدهم این
ماه ایام تشریق است.

(10) Ff. 51b – 49b, in Persian. *Faṣl dar bayān-i tārik al-ṣalwah* (فصل در بیان تارک الصلوة). A chapter from an unidentified work about those who don't praise the God.

Beginning (f. 51b): قال الله تعالى قوله الحق يتسائلون عن المجرمين ماسلكم في سقر قالوالم نك من المصلين
يعنى آن کسانیکه نماز راضایع گرداند و متابعت نفس شهوت بوده اند.

End (f. 49b): و خواب رخصت انس است که بعد از خفتن تخوابد تمام شد.

(11) F. 52a, in Arabic and Persian. A marriage contract.

Beginning: الحمد لله الذي احل النكاح بفضلة. وحرم الزنا بعدله الناكح البالغ العاقل ...

(12) F. 52b, in Arabic. A praise of Shiīte Imāms.

Beginning: صل يارب على شمس الشخصي نور حق وسراج العالمين وعلى البدر المنير بعده حجة الله امير المؤمنين ...

Colophon (f. 23a): قد فرغ من تسويد هذه العجالة منشيها في يوم السبت من وقت ظهر من ربیع الاول من شهر سنه
١٢٦٤ من الهجرة المقدسه على مهاجره الاف الثنا والتحیه حامدا" مصلیا" مسلما" متغفر ا".

COLLECTION

مجموعه

MS 101 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Muharram* 1, A.H. 1224 (February 16, A.D. 1809); copied by Muḥammad Ja'far b. Ḥājī Ḥusayn 'Alī Baqī (Muqaddam) (89b) for Mīrzā Muḥammad Khalīl (7); 123 folios; ff. 63b – 69b, 70b-71a, 123b are blank; 15,3 x 20cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* with the elements of *Shikastah* and *Naskh* (9) scripts; black ink with titles in red; not original binding: rebound in a brown leather flexicover smaller (15 x 20cm) than the folios.

(1) F. 1a, in Persian. Prognostication (رمی). A prognostication about each day of the months in the solar year.

Beginning (f. 1a): از وصایای جناب سید المرسلین بجناب امیر المؤمنین در باب سر تراشیدن در ایام شهور اول ماه
عمر را کوتاه کند ...

(2) Ff. 1b – 52b, in Persian. *Kitāb-i Falāhat* (كتاب فلاح). A treatise on agriculture by an unknown author in 12 chapters (فصل) and one epilogue (ختامه).

بسملة، والاعتصام بكرم العظيم الحمد لله خالق الحب والنبوى...اما بعد اين مختصریست در معرفت: Beginning (f. 1b): بعضی امور که اهل فلاحت بکار آید...

وگاه گاهی بروند چه اگر دیر روند بغايت وحشی شوند و چون بعد از آن در آيند متفرق شوند.

(3) Ff. 53a – 63a, in Persian. *Sūfi* philosophical ideas with medical recipes and invocations from the Qurān.

Beginning (f. 53a): هو الله تعالى. بر خواطر زاکیه عقلای عالم و ضمایر صافیه فضلای بنی آدم وضوح تمام و ظهرور بالا کلام دارد که لباس حیات ادمیان مستعار است ...

(4) F. 70a, in Persian. *Khavāṣ-i ‘Anāgū’ī*. Magic.

Beginning (f. 70a): که از جمله محرمات است بنده درگاه حسن هشتباخی که از میرزا خقویردی حکیم باشی مراغه مسموع نموده بجهة دوستان قلمی مینماید...

(5) Ff. 71b-72a, in Persian. A recipe of preparing alcoholic drinks.

Beginning (f. 71b): عرق بجهة خود اینجانب ترکیب نموده بودند

(6) Ff. 72b-89b, in Persian. Shaykh Muhsin ‘Ajamī (شيخ محسن عجمي), *Majmū‘ al-Hukamā’* (مجموع). A treatise on medicine, based mainly on works of Galen, Platon and other classical authors.

Beginning (f. 72b): بسملة، این الفاظ چندان از اشارات جمع کرده شد تا فایده گیرند و این مختصریست از جاماسب و غالینوس و ارسطو و ارسططالیس و سقراط و افلاطون و لقمان و محمد ذکریا و یوسف ...

End (f. 89b): مدر البول و الحیض نصل و سیر با اجبر جهه گزیدن عقرب در زنبور مأثر ...

Colophon (f. 89b): حرره محمد جعفر بن حاج الحرمین شریفین حاجی حسین علی مقدم فی اول المحرم فی یوم پنج شنبه سنہ ۱۲۲۴ .

(7) Ff. 90a – 116a, in Persian. Geomancy (رمل). A work on prognostication in 28 chapters based on the words of Daniel the evangelist.

Beginning (f. 90a): بسملة، الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد والله اجمعين اما بعد اين رساله ايست از گفتار دانیال عليه السلام و حکماء، قدیم ...

End (f. 116a): اما غله و حبوبات بسیار بود و چیزهای ارجیف والله اعلم تم الكتاب.

Colophon (f. 116a): تم هذا الكتاب حسب الاشارة والخواهش اقا المخدوم ام اخوى ميرزا محمد خليل طول الله عمره في يوم سه شنبه تمام شد مسوده گردیده بجهة یادگاری از خواطرش داعی محمود منشی نفسی نموده حرره محمد جعفر حاجی حسین علی باقی.

(8) Ff. 116b – 123a, in Arabic. Prognostication (رمل). A prognostication about the weather on certain days of the year.

Beginning (f. 116a): بسملة، اذا دخلت السنہ من اول المحرم بالسبت تكون ستا كثیر البرد وكثير الاهویه ويقل فيها الحیطه والشعیر...

End (f. 123a): يقتل رجل في ارض الحجاز ويكثر ما العيون والله اعلم واحكم تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

F. 1a. A note about the death of the copyist's maternal uncle dated *Rabī‘ II* 14 A.H. 1232 (A.D. 1817): برحمت خدا رفتن اقا کریم خالوی ام شبی دوشنبه ۱۴ شهر ربیع الثانی هذه السنہ سیچقان ثیل ۱۲۳۲:

A TREATISE ON THE PRINCIPLES OF ISLAMIC THEOLOGY AND IDEOLOGY

رساله در اصول و عقاید اسلام

MS 102 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1232 (A.D. 1816/7); 136 folios; f. 136ab is blank; paper; 15 x 20cm; 16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red and in the margin; block pressed light brown leather binding with orange coloured paper doublure.

A treatise on various issues of Islamic ideology and philosophy and its five basic principles by an unknown author.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين صلوات الله عليه: Beginning (f. 1b):
وعليهم ابد الابدين وبعد بر هر مکلفی لازم است معرفت اصول دین و فروع آن و این رساله ایست در عقاید...

End (f. 135b): و در این احتمال وجوب هم هست والله اعلم بحقایق الامور...

Colophon (f. 135b):

تم ۱۲۲۲

70

COLLECTION

مجموعه

MS 103 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 85 folios; ff. 19ab, 41b – 42b, 74ab, 84ab are blank; 15,5 x 20,5cm; paper; brown leather flexicover; incomplete at the beginning.

I. JA'FAR ṢĀDIQ

جعفر صادق

FĀI NĀMAH

فالنامه

Undated; copied by Ḥusayn Ashtīyānī; 18 folios; paper with watermarks; 14-16 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'liq* scripts; black ink.

Ff. 1b-18b. A treatise on prognostication ascribed to Shiite Imām Ja'far Ṣādiq. According to the preface, Imām Ja'far worked on this book about 50 years. Afterwards it was kept by the Caliphs, then by the Ottoman Sultān Mahmūd.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين قال رسول الله: Beginning (f. 1b):
صلى الله عليه واله وسلم انقوا فراسه المؤمن فانه بنظر بنور الله... این قال قران بغايت مجربيست

العبد الجانی حسین اشتیانی کتبه.

Colophon (f. 18b): See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (2018), vol. 8, p. 635.

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 66 folios; paper with watermarks; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 19b-40b. Copies of various documents: deeds of purchase and lease, testaments, petitions, etc. One of the documents (ff. 20b-21a) is dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4).

سپاس و ستایش بیقياس آفریننده را سراست که تخم وجود انسان را بدست قدرت ازل در: Beginning (f. 19b): آب و کل افسانه طراوت در عونت صنوبر و ازاد داد و بتعلیم و علم ادم الاسماء تاج و بقدکرمانا بنی آدم برسد...

(2) F. 40b. The horoscope of prince Rizā Qulī.

(3) Ff. 42b-84a. Mukātibāt (مکاتبات). Some letters of Qajar period.

(4) F. 71ab. *Bayts* by an unknown author.

(5) F. 81b. Calculations in *sīyāq* numbers.

[NĀZIM HIRĀTĪ]

[ناظم هراتی]

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 107 (C.A.S.M.).

Tabas; dated *Jumādā I* 26, A.H. 1243 (November 15, A.D. 1827); copied by Mīrzā Muḥammad Amīn Sāvarī; 240 folios; paper; 14,5 x 20,5 cm; 11 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script arranged in two columns; black ink with subtitles in red; black leather binding with gold stamped onlays and green paper doublure.

Mullā Nāzim Hirātī (d. 1670/1) was the court poet of 'Abbās Qulī Khān Shāmlū, the *biglarbig* of Hirāt. By the latter's order he wrote his *maṣnavī Yūsuf va Zulaykhā* in 1648-1662.

Title, not correct by a later hand is on f. 1b: هذا كتاب يوسف و زليخا من كلام شيخ نظامي

Beginning (f. 1b): بسم الله، خدايا چون سپهر سینه بگشا دلم طوطى کن و آئينه بنما

End (f. 239b): بيشه جامي که مست باده کام کنم آغاز شکر حسن انجام

Colophon (f. 239b): تمت الكتاب بعون ملك وهاب في ٢٦ شهر جمادى اول در قصبة طبس معموره صورت اتمام
پزيرفت كتبه الحقير الفقير العاصي محمد امين ميرزاي ثاورى .

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 692. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 876. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, No. 1130.

COLLECTION

مجموعه

MS 110 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated *Rabi' I* 2, A.H. 1305 (November 18, A.D. 1887); copied by Mahdī Ākhūndzādah Najlū; 215 folios; ff. 6b, 7b–8a, 20a, 58b, 80b, 81a – 100b, 123a, 142b – 143a, 145ab, 151b, 175b, 190b, 200b – 206a are blank; Russian paper with pressmarks (Фабрика Сергеева № 6, РОСТОВ, ПАНЧЕНКО); 16,5 x 21,5cm; 11-13 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; block pressed black flexicover with white paper doublure.

A collection of legends and narratives by different authors relating about the martyrdom of Shi'ite Imāms.

The Persian parts with *bayts* in Turkish are the following:

(1) Ff. 9b-19b. Prophet Muḥammad's prognostication about the events following his death.

Beginning (f. 9b): در بيان بعضی لوازمات است که باید قبل احوالات وفات بیان کردن از حضرت موسی بن جعفر عليهما السلام ...

غصب من ترا به جهنم دید از دنبال از استماع این کلام در حال خود شست ان بقعه الدعی القوم الطاعیل به ایجادیک محل سی استقرداسعه الله خطیه دوم را بخوان و بعد شروع نگردانید ورق و السلام .^{۱۲}

(2) Ff. 146a – 51a. Narrations about the miracles ascribed to Imām Husayn (حسین در معجزات امام).

Beginning (f. 146a): در کتاب مجمع البحرين از تناسیق ولد سید نغمه ابو حسین است که پادشاهی بود در چین و

- اورا وزیری بود در نهایت کفایت و دوراست... ارث بعد از و نسلان" بعد نسل به فاطمه زهرا منتقل است الحدیث در لسان الوعاظین سر سخن بطي.
- (3) Ff. 152a – 173b. The death of Imām Husayn (وفات امام حسین عليه السلام). A narrative with *bayts* in Turkish relating about the battle, which took place on *Muharram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680) and the death of Ḥusayn b. ‘Alī in the field of Karbalā.
- Beginning (f. 152a): مجروحان شمشیر شمات و زخمیان خنجر خیانت نامداران القاب حکم و برد باری و جرعه خواران صحبای صبر و سوگواری...
- End (f. 173b): که در نظر امام عليه السلام مقبول افتاد الا لعنة الله على القوم الظالمين //
- (4) F. 174a. About Muslim Religion (در مذهب مسلمانان). A short review of the Muslim religious schools.
- Beginning (f. 174a): حالاً بيان بشود که چرا طایفة ناجیه را جعفری مذهب گویند و حال انکه اثنا عشری هم و هر اقالی که قدم بمیدان هدایت گذشته از یک مذهب به آنجناب باین سبب است ...
- (5) F. 174b. *Saghr-i jāmi'*. A magic table of the letters. It is ascribed to Imām Rizā.
- (6) Ff. 176a – 190a. About Imām Mūsā b. Ja’far’s martyrdom (جعفر فی بیان شهادت امام موسی بن). بسملة، اسامی اهل کلمه ولید بن عبد الملک قاتیل بیمار کربلا هوشام خون اشام حاج بن یوسف ...
- The parts in Turkish are the following:
- (1) Ff. 1a-6a. About the Sacred town of Mecca (في كييفيات مكه معظمها). The part contains the description of Mecca as well as the pilgrimage to it.
- Beginning (f. 1a): ان اول بيت وضع للناس للذى بيكة مبركه هذا للعالمين خير ايات بينات... ومن دخله كان امناء... وقال الله ...
- (2) Ff. 20b-38b. About the death of Prophet Muhammad (في بيان وفات حضرت محمد). واما حوف البلاء في بيان وفات جناب سيد كافيات وشرف مخلوقات حضرت محمد ...:
- Title (f. 20b): السلام على النبي الاجي العربي الجهانسمى القرشى المكى المدى التهامى نور الانوار سليل...
- Beginning: (مقدمة غزوة خيبر).
- (3) Ff. 39a-58a. A narrative about the beginning of the Holy War at Khaybar (جناب فاضل مجلسى و صاحب حملة حیدری و صاحب طوفان الباکا، و صاحب مقتل بحار امام محمد باقر عليه السلامدن روایت ایلیوبلار اوگونکه جناب رسول خدا...).
- Beginning (f. 39a): جناب فاضل مجلسى و صاحب حملة حیدری و صاحب طوفان الباکا، و صاحب مقتل بحار امام محمد باقر عليه السلامدن روایت ایلیوبلار اوگونکه جناب رسول خدا...)
- (4) Ff. 59a-69b. A narration about the Holy War against Amīr ‘Amr b. ‘Abdūd and his murder. کیفیت غزوة خندق و بجهنم فرستادن جناب امیر عمرو بن عبدود:
- Title (59a): صاحب حملة حیدری و صاحب جمالی و حزن و شیخ مقید و طبری و سایرین روایت ایله کی غزویه اخراج ماہ مبرک رمضاندا هجرنون بشنجی ایله واقع او ...
- (5) Ff. 70a-80a. *Majlis* I. About the Capture of the Caliphate from Imām ‘Alī. مجلس اول غصب خلافت جناب مولای متقيان امیر المؤمنان:
- Title (70a): جناب مقدس اردبیلی ملا حیدر نرامی و فاضل حجله عليه الرحمه تسلیم الى قمی هلالی دن دعیالدین و سلماندن روایت ایدیلر...
- (6) Ff. 101a-21a, 121b-22b, 123b-30a, 130b-36a, 136b-42a. Chapters about Fāṭimah Zahrā. مجلس اول وفات جناب فاطمه زهرا سلام الله عليهها هو دختر جناب پیغمبر:
- Title (f. 101a): یازدیلار جناب پیغمبر آخر الزمان ایله که دنیادن رخت ایله دی اصحاب یقلييلار او جناب و فن: ایله ديلر هر کی اوز ایونیه رجوع ایدوب جناب فاطمه اتابون ین خالی کوروب اغلاردی ...
- حديث فاطمه زهرا در بیان فضایل (f. 121b):
- Beginning (121b): كتاب لسان الوعاظین ده سهل بن محمد صادر آن محمددن روایت ایلوب ...
- Beginning (f. 123b): زفاف جناب صدیقه کبر فاطمه زهرا سلام الله عليهها:
- Beginning (f. 123b): عقد بندان شواهد آثار انشارائق اطهار و ناکحان عرائس ابکار افکار صداقت شعار...
- Beginning (f. 130b, 136b): مجلس دوم و سیم زفاف فاطمه زهرا:

بیله که عرض اولوئندی قصص النجہ حاجی یازار همان زرا هر که جناب امیرده ایدی هچ قلچ
کارکر اولموردی ایله که وقت زفاف اولدی جناب پیغمبر بیویور ...

(7) Ff. 143b-44b. The prayers of the night of *Ramazān* (صلوات شب رمضان).

حضرت امیر مؤمنین ۲۴ بیویوردولار ماه مبارک در ملوفاندا چاقوردولار و بیوردولار

(8) Ff. 163b-165b, 175a. *Mullā Haydar* (ملا حیدر), *Marāshīs* and *masnavīs* (مراشی و مثنویات). Elegies on
Shiite Martyrs.

(9) Ff. 191a-98b, 207b-15a. *Majlis X. About Imām ‘Alī Rizā*

مجلس دهم نوشید امام رضا امام ضامن یعنی: Subtitle (f. 191a)

Beginning (f. 191a): اولدوبلا غربت چون مثلا رضا سوز جگرله سالدی جهانه نوارضا ...

(10) Ff. 199a-200a, 206b-207a. About ‘Alī Akbar (فی علی اکبر).

بیوردی لیلا بالا مدان ال چک وقت شهادت کچوردریلر لابد قالوب علی اکبر اون دورت کجه یوق: آنی کی خمه دن کفاره کتوردی ...

فی ۲۰ ماه جمادی الاول فی یوم جمعه ۱۳۰۹. (f. 121a)

الله لعنة الله على قوم الظالمين تحريره في سنة ۲۴ ماه رجب ۱۳۰۸. (f. 130a)

تمام شد حرره وهو مهدی آخرond زاده نجلو في ۲ ربیع الاول سنۃ ۱۳۰۵. (f. 215a)

فی غرہ ذی القعده ۱۳۰۷. (f. 215a)

فی غرہ ذی القعده سنۃ ۱۳۰۸. (f. 216a)

Notes of a varied nature:

On f. 215b-216b are overcrossed notes about debts.

F. 215b: تاريخ بكل آمدن کاموش همزه علی بکاموش زین العابدين في ۱۷ ماه رمضان المبارك سنہ ۱۳۱۰.

F. 216a. An owner's note by *Mashhadī Haydar*:

مال خاص مشهدی حیدر آخرond حاجی ملا ابراهیم را بود ساکن قریۃ نجلو سفلی.

73

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدین محمد شریف المتخلص بکاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 113 (C.A.S.M.).

Dated *Shawwāl*, A.H. 1210 (April 9- May 8, A.D. 1796); 174 folios; tinted (blue and yellow) paper; 14,5 x 20cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah* script; black ink with names and subtitles in red; light brown leather flexicover with green paper doublure.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 174a) MS 50.

نسخه این کتاب را بر سبیل امانت یکی از برادران بندہ گرفته از روی کتاب می نوشته و چون صاحب در هنگام کوچ می بوده در کمال استعجال قلمی شد فی شوال المکرم ۱۲۱۰.

74

COLLECTION

مجموعه

MS 115 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zī Qa'dah* 8, A.H. 1229 (October 22, A.D. 1814) (1); *Shawwāl* 8, A.H. 1235 (July 19, A.D. 1820); copied by ‘Abd al-'Alī b. Hidāyatallah al-Husaynī (1),

60

‘Abdallah (3); 64 folios; thick paper; 14 x 20 cm; 15-16 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta’līq* and *Shikastah-Nasta’līq* scripts; black ink; cardboard binding with red leather spine and edges; repaired in the 19th century.

(1) Ff. 1b – 51a. Niżām al-Dīn Mullā Ahmād Arḍabīlī (شواهد), (*Shavāhid*). Mawlānā Niżām al-Dīn Mullā Ahmād Arḍabīlī’s (d. 1737/8) work which explains the *bayts* in Sīyūṭī’s commentary.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على محمد خير خلقه وآلها اجمعين چنین گوید
احقر عباد نظام الدين ملا احمد اردبیلی...

End (f. 51a): اگر سهوی و غلطی شده باشد امیدوار است که قلم عفو و اغماض بر او کشیده از شهود خطادر گذرند
والله اعلم بالصواب واليه المرجع والمأب.

Colophon (f. 51ab): قد تمت النسخه الشريفه الموصوفة بالشواهد باعانت ملك الواهد على يد اقل عباد
واضعف الطلاب واحقر السادات الراجي الى رحمة خالق الاذلى عبد العلى بن هدايت الله الحسيني الشهير بآقا برائى عفى الله
جراء بهما في يوم السبت والثامن شهر ذى قعده الحرام من السنين ١٢٢٩.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4494), vol. 13, p. 3418.

(2) Ff. 51b – 54a. Sharaf al-Dīn Jurjānī (شرف الدين جرجاني), (*Al-Sughrā fī al-Manṭiq*). Mīr Sayyid Sharaf al-Dīn Jurjānī’s (1339/40-1413/4) short work on logics.

Beginning (f. 51b): بسم الله، هر چه در ذهن در آید اگر خالی از حکم باشد آن را تصور خواهند چون انسان...
تمت هذا بعون الله تعالى.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1190. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (3251), vol. 11, p. 2209.

(3) Ff. 54a –64b. Sharaf al-Dīn ‘Alī Jurjānī (شرف الدين جرجاني), (*Al-Kubrā fī al-Manṭiq*). Sharaf al-Dīn Jurjānī’s larger work on logics.

Beginning (f. 54a): بسم الله، بدانکه آدمی را قوتی است دراکه که منتقبش گردد دروی صور اشیاء چنانکه...
Colophon (f. 64b): تمام این رساله مسمی بکبرا در روز سه شنبه هشتم شهر شوال المکرم بدست احقر عباد
عبد الله بعد از هجرت نبی سنه ١٢٣٥.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 812. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1190, Sobranie vostochnykh rukopisey, vol. 11, p. 61.

(4) F. 1a. Ḥaram (حرم), *Rubā’īs* (رباعيات).

Seal (f. 64b): عبد اسماعيل محمد

A collection of about 100 historical documents of Nādir Shāh's period compiled by his secretary Mīrzā Mahdī Astarābādī.

Beginning (f. 1b): بسملة. جند این بیاض دل آرا که بزر و رنگین پر و بالی است که از جلد نگارین گشوده...

End (f. 91b): عمال دیوانی و مبادرین عمال و اشتغال مملکت و کلانتران و اصناف برایا و عام سکنه و متوطنین و متعددین مشار الیه را قابل این امور دانسته و از قول و فعل او تخلف جایز روا ندانند.

Colophon (f. 91b): تم بالخير والاعافية سنه ميمونه مباركه در تاريخ ششم شهر ربیع الاول باشد و سنه بيجين ئيل وتسعه وثلاثون ومائتين بعد الف من الهجرة النبوية صلی الله عليه وآلہ ودر روز دوشنبه شد تمام بال تمام.

See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (4355, 4538), vol. 13, pp. 3312, 3485. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 5, p. 653, vol. 6, pp. 234, 711.

76

BRAHMAN

برهمن

MUNSHA'ĀT

منشآت

MS 117 (C.A.S.M).

Undated; 117 folios; ff. 55b-58a are blank; paper; 12 x 21cm; varying number of lines to the page written in *Nasta'līq* with the elements of *Shikastah* script, entire text set within a complex frame (red, black); black ink with rubrication in red; brown leather flexicover with white paper doublure; one flyleaf at the end; damp stained.

A collection of letters addressed to Shāh Jahān and the high officials of India. The author is Chandarbhan Brahman (d. 1662/3) who was the secretary of Afzal Khān, the grand *vazīr* of Shāh Jahān, then – the latter's chronologist.

چون از عنفوان شباب این برهمن عقیدت کیش و // بدریافت دقایق شعر انشاء بهم رسید و بعد از فراغ مطالعه کتب و رسائل و تواریخ ...

End (f. 54b): دولت پایدار دو شمنان نگوشسار باد و الدعا و السلام تمت تمام شد کار.

Seals: (f. 55a) افوض امری الى الله عبده سعد الدين محمد ۱۰۳۳ (f. 58a) عبده احمد الحسيني

(ff. 56a, 57a) افوض امری الى الله عبده على قلی ۱۱۵۴

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 397. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1153-4. Pertsch, Verzeichnis, p. 1017.

77

COLLECTION

مجموعه

MS 119 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Muharram*, A. H. 992 (January 14 – February 13, A.D. 1584); copied by Muḥammad Ḥājī Sa'd al-Dīn Mātamī; 40 folios; Eastern paper; 13,5 x 20cm; 6 lines to the page written in *Dīvānī* and *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding with brown leather spine and white paper doublure; damp stained.

62

(1) Ff. 1b-35b. *Mawlānā Rīyāzī* (مولانا ریاضی). *Rawżat-i rīyāzī* (روضه ریاضی). A manual for scribes with rules and forms for writing various decrees (*yarlıghs*, *mīṣāls*, *manshūrs*, *khiṭābs*, etc), and letters, as well as a review of the Arabic scripts.

كتاب انشای افصح اروضی المتكلمی مولانا ریاضی علیه الرحمن و الغفره الموسوم بروضه ریاضی
دبيری بیاموزای جان من   که گزی سرافراز در انجمان

فصیح تر بیانی که زبان شکر جانبی دلگشای فصاحت نمای لمعای کامل زبان بدان میشود...
وصلى الله على النبي المختار والاختيار الاطهار وسلمًا تسليماً".

End (f. 35b):

Colophon (f. 35b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمام شدن كتاب في التاريخ شهر محرم الحرام. حرره العبد محمد حاجی سعد الدین ماتمی سنہ ۹۹۲ سنه اثنین و تسعین تسعماہیه.

(2) Ff. 36a-40b. About knowing geometry and *sīyāq* numbers (در دانستن حساب هندسه و سیاق). A short review of geometry and *sīyāq* numbers by an unknown author.

Beginning (f. 36a): کلمه چند در باب حساب هندسه و سیاق بدانکه هندسه و سیاق جهار مرتبه است لفاد و عزاب و
مات الوف ...

End (f. 40b): حساب هندسه ۱، ۲، ۳ ... ۱۰۰۰ عفی عنها.

Seal (ff. 35b, 40b): یا رحیم

78

THE STORY ABOUT SULTĀN MALIK SHĀH

داستان سلطان ملک شاه

MS 121 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1277 (A.D. 1860/1); copied by Muḥammad Taqī Tabrīzī for Imām Qulī Tabrīzī; 105 folios; tinted (blue, yellow, green and pink) paper; 12,5 x 20,5cm; varying number of lines to the page written in *Nasta'liq* and *Shikastah* scripts; black ink; brown leather flexicover; three flyleaves at the end.

A story about Sultān Malik Shāh and his sons: Ārchah and Shīrūyah.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله الطاهرين. اما بعد راویان اخبار و
ناقلان اثار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار بدین گونه روایت کرده اند که در شهر گذشته ...

End (f. 105b): و تا چهل روز پادشاهان و سپاه در آنجا جمع بودند بعد از آن هر یک از شاهزادگان رخصت و انعام
گرفته بولایت خود رفتند و خود بعیش مشغول شد و این حکایت از ایشان ملوکانه بماند و کتاب سنہ ۱۲۷۷.

Colophon (f. 105b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب من يد اقل الكتابت محمد تقى تبريزى في شهر جمادى الثانى
بااهتمام مخدومى ام اقا امامقلی تبریزی دمه بقایه سنہ ۱۲۷۷ اتمام پذیرفت فالهه علی راوی والله العالم.

79

A SHORT REVIEW OF CEREMONIES OF THE PILGRIMAGE

مختصر در بیان مهمات مناسک عمرة و حج

MS 122 (C.A.S.M.).

Undated; 27 folios; ff. 26a-27a are blank; paper with watermarks; 15 x 20,5; varying number of lines to the page written in *Naskh* script; black ink; black leather flexicover with yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end.

An anonymous short review of the rituals and religious duties of Muslims during pilgrimages.

63

Beginning (f. 1a): بسم الله الرحمن الرحيم والبible العتيق وجعله مطافا للناس يأتون إليه من كل فج ...
 وآخر بخورد ضامن است قيمة إنچه را که خورده است.
 End (f. 25b):
 Colophon (f. 25b): تم بعون الله سبحانه وحسن توفيقه وچون در کمال استعجال مرقوم گردید اگر سهوی یا خطائی اتفاق افتاده باشد معذور است الحمد لله رب العالمين وصلوات وسلامة على خير خلقه محمد واله اجمعين صلی الله عليه واله الطاهرين.

80

IBN ‘ĀSHŪR ‘ABD AL-LAṬĪF AL-TABRĪZĪ
 ابن عاشور عبد اللطيف التبريزى
 ‘ĀŪN AL-MUHAŠILĪN
 عن المحصلين

MS 123 (C.A.S.M).

Undated; 229 folios; paper; 14 x 20cm; 16-17 lines to the page written in mixed script; black ink; brown leather cover with paper doublure; incomplete at the beginning and at the end.

A Persian commentary of Abū ‘Abdallah Muḥammad b. ‘Abdallah b. Maṭlik al-Ṭāyīr’s *Alaqiyah* on Arabic grammar written by Ibn ‘Āshūr ‘Abd al-Laṭīf Tabrīzī.

Beginning (f. 1a): وكمال وعلامة پيش واقبال باشد صلوٽ بهترین خواهد بود ابواب الفت وداد را بایلاع
 مصادقت و اتحاد...
 End (f. 229b): وفك حيث مدغم فيه سكن لكونه بمضمير الرفع اقترب نحو حللت ما حلته وفي جزم وشبه الجزم تخير
 قفى و فك.

A note about the contents of the MS on a small paper piece pasted to the spine: الفيه و شرح الفيه

81

COLLECTION

مجموعه

MS 125 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā I*, A.H. 1263 (April 17 – May 17, A.D. 1847); polygraphic work: one of the copyists is Mīrzā Muḥammad ‘Alī b. Ḥājī Mullā ‘Abdallah Ḥukminādī; 112 folios; f. 59a is blank; paper; 15,3 x 21,2cm; 17-18 lines to the page written in *Nasta’līq* with the elements of *Shikastah*, and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red and arranged in one and two columns; black leather flexicover with grey paper doublure.

(1) Ff. 1b – 58a. Shams al-Dīn Muḥammad Shams Fakhrī Isfahānī (شمس الدين محمد شمس فخرى) (معيار جمالي و مفتاح ابو اسحقى), (*Mi'yār-i Jamālī va Miftāh-i Abū Isḥāqī*) (اصفهانى), A treatise on Persian prosody written in A.H. 744 (A.D. 1343/4) by Shams al-Dīn Muḥammad Isfahānī.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم ومجيد الله كردگار موژده های نوربخش مهر و ماه
 پادشاه بی وزیر و کارسازی مشتر قهرمان بی شریک و ملک داری سپاه
 End (f. 58a): دماغ وفا نکرد که او را هم نویسد والسلام على من ایتی الهدى.
 Colophons (f. 58a): تمام شد كتاب معيار جمالي مولانا شمس فخرى اصفهاني که بنام شیخ ابو اسحق پادشاه خطه شیراز در سنه هفتصد و چهل و چهار تصنیف کرده و در صفحه روزگار یادگار نهاده و آن مشتمل بود بر چهار فن در صنایع اشعار دوفنش قلمی گردید و دو فن از مولف دیگران چون نوشته شده بود پیش ازین کتاب لهذا آن دو فن دیگر ننوشتیم و در

64

کتابهای که پیش ازین نوشته بودم مجلد ساختم فی شهر جمادی الاول شهور سنه ۱۲۶۳. میرزا محمد علی بن حاجی ملا عبد الله حکمنادی.

See other copies: Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, pp. 177, 201. Baevskiy, Opisanie, vol. 4, pp. 10-12. Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 70. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (4443), vol. 13, p. 3404.

(2) Ff. 59a-95a. Rashīd Vaṭvāṭ (رشید و طوطاط), *Hadāyiq al-Saḥar va Daqāyiq al-Shi'r* (حدائق السحر) (فی دقایق الشعر). Muḥammad b. Muḥammad ‘Abd al-Jalīl al-‘Umarī Rashīd al-Dīn's (known as Rashīd Vaṭvāṭ) work on Persian prosody. The author, who lived in the 12th century was "the king of the poets" (*Malik-al-shu'arā*) in the service of Khvārazmshāh Sultān Abū al-Muẓaffar Atsīz (A.D 1140/1-1156/7).

بسمة. الحمد لله على ما افاض علينا من نعمه المرعنة الحياض وستنه ... اما بعد چنین گوید مؤلف: Beginning (f. 59b): این کتاب محمد بن عبد الخلیل العمری المعروف بالرشید... .

و من بر لفظ فرخی این کتاب را تمام کردم که همیشه روزگار پادشاه فرج و همایون باد تم. End (f. 95b): See other copies: Pertsch, Verzeichnis, p. 27, 90. Rieu, Supplement, p. 122, etc.

(3) Ff. 96a – 97b. ‘Aīn al-Khāṭir (عون الخاطر). An anonymous short treatise on prosody.

بسمة. این مختصریست در علم عروض که آن را عنون الخاطر نام نهاد موجز بطريق نظم تا هر که خواهد آن را ضبط تواند کرد

End (f. 97b): بر شمر هشت ره تو از فاعلی فاعلن فاعلن فاعلن. تم العروض.

(4) Ff. 97b – 110b. ‘Atā'allah b. Maḥmūd al-Ḥusaynī (عطاء الله بن محمود الحسيني), *Risālah dar 'Ilm-i Qavāfi* (رساله در علم قوافي). Amīr Burhān al-Dīn ‘Atā'allah b. Maḥmūd al-Ḥusaynī's (d. 1523) treatise on rhymes in 9 parts (حروف), which is the last chapter of his larger work on metrics entitled *Risālah-i vafī dar qavā'i id-i 'ilm-i qavāfi*.

بسمة، سپاس بیقياس صانعی را که تاسیس بدایع مصنوعات و نظم سلسلة موجودات بی دخیلی: Beginning (f. 97b): و شریکی نمود و بنور معرفت که روف هدایت است...

End (f. 110b): امید که باشد همگی صدق و صواب کر شهود خطای شده باشد واقع رب اغفرلی انک ایت الوهاب. See other copies: Ethé, Catalogue of Persian manuscripts, pp. 1136-7. Rieu, Supplement, p. 125, etc.

(5) Ff. 110b –111a. [Abū Naṣr Farrāhī] [أبو نصر فراہی], [Nisāb al-Ṣabiyān] [نصاب الصبيان]. An extract from Abū Naṣr Farrāhī's wellknown Arabic-Persian dictionary.

Beginning (f. 110b): في بحر الهزج المثمن السالم

End (f. 111a): فعالن فعلون فعلون - تقارب چو مقصور شد خوش دریست

Notes of a varied nature:

On f. 58b are notes about a pilgrimage to Najaf by later hand.

On f. 112b is an interpretation of a dream, dated A.H. 1311 (A.D. 1893/4).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1091 (A.D. 1680) (2); 61 folios; ff. 39b-40a, 61b are blank; polished paper with watermarks; 15,5 x 21cm; 16 (1) and 14-15 (2) lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* and *Nasta'līq* scripts; black ink; black leather binding with pink paper doublure.

(1) Ff. 1b-39a. *Risālah-i Humāyīn* (رسالہ ہمایون). A treatise on eloquence and meanings of words by an unknown author in four chapters (باب) with a preface (مقدمہ) and an epilogue (خاتمه). The author states in the foreword that he started the work after finishing his *Gulshan*. The copy contains the preface and first three chapters (ff. 3b, 12a, 19a).

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله الذي اجل عقود لسان الفصحاء، واسهل معضلات الكلم على البلغاء، وافتتح ابواب البداعة بطبع الشعراء، واشرح صدور الفارغين بالعلم والاشاء... چون تالیفات شکالی و شروح شراح بلسان عرب بود و اکثر ناس را از حاصل نمی شده لاجرم ترقیم رساله بزیان خطی فارسی جاری شد ...

End (f. 39a): و اعراب مثال دیگر هو گوید و نیز خرج عن الظلم تم.

واعرب مثال دیگر هو گوید و نیز خرج عن الظم تم.

(2) Ff. 40b-61a. *Amīrzādah Farīdūn* (امیرزاده فریدون), *Mīrāt al-Afkār* (مرات الافکار). A treatise on philosophy, where various issues related to the universe, the creation of the world, the relationship between the form and contents, etc. are analysed on the basis of works by ancient Greek philosophers.

بسملة. بی نظیر خدای که جنس حیوان آفرید و نوع انسان برگزید قوه دراکه است داد و صورت: Beginning (f. 40b):

اشیاء، دراکه اش نهاد تصور دانش ممکن نیست و تصدیق بوجودش واجب است ...

صورت محتاج بهیوتی جواب ما گفته‌یم که بـشکل که یک محتاج ذات دیگری است نه بشـکلش تـا دوـتـی لـازم بـیـایـد.

Colophon (f. 61a): سنه ۱۰۹۱

83

HĀFIΖ

حافظ

DİVÂN

دیوان

MS 128 (C.A.S.M.).

Undated; 185 folios; paper with watermarks; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta' liq* script and arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with paper pasteboard and yellow paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; damp stained; folios are disjoined from the spine.

MS contains the following works of Hāfiẓ:

I. Ff. 1b-158b. *Ghazals.*

صاحب دیوان هاگوی نمیداند حساب کاندرین طغرا نشان جسته لله نیست Beginning (f. 1a):

II. Ff. 159a-167b. *Masnавīs.*

Beginning (f. 159a): مرا باتست بسیار آشنایی
الا ای آهون و حشی کجایی

Beginning (f. 163b): مشود در کا بخاست گنج روان پیا ساقی از گنج دیر مغان

III. Ff. 169b-171a. *Mukhammas.*

Beginning (f. 163b): در عشق تو ای صنم چنانم گر هستی خویش در کمانم

IV. Ff. 171a-178b. *Qat 'as.*

زخواب مستی دوشین چو دیده بگشودم سفیده دم که شدم محروم سرای سرور: Beginning (f. 171a)

V. Ff. 178b-185b. *Rubā'īs.*

Beginning (f. 178b): آن به که ز خیام باده دلشاد کنم و ز آمده و گذشته یاد کنم

End (f. 196b): اسرار کرم ز خواجه قیر پرس مردی ز کننده در چنبر برس

عبدة زین العابدین // Seal (ff. 160a, 161a):

COLLECTION

مجموعه

MS 129 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 91 folios; 15 x 23,2cm; contemporary cloth binding with paper pasteboard and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. MĪR MUHSIN B. MĪR AHMAD ĀQĀ MĪRZĀDAH QARĀBĀGHĪ

میر محسن بن میر احمد آقا میرزاده قراباغی

PAND NĀMAH

پندنامه

Shūshī; dated *Safar* 15, A.H. 1309 (September 20, A.D. 1891); copied by Mīrzā Muhammad Taqī Ārāzūf; 82 folios; ff. 1ab, 81a-82b are blank; paper; 15 x 22cm; 7 and 14 lines to the page; written in *Shikastah Nasta'īq* script; black ink with subtitles and interlinear Turkish translation on first page in red.

Ff. 2a-80b. 500 moral advices collected by Mīr Muhsin b. Mīr Ahmad Āqāmīrzādah Qarābāghī.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآلله واصحابه اما بعد اين پندنامه سودمند پسندیده را که مشتمل است بر پانصد پند نواب میر محسن بن میر احمد آقا میرزاده قراباغی از اقوال ائمه طاهرين واز تجارب مجربيين متقدمين و متآخرين ...

Beginning (f. 2b): بدترین عقاید آن است که خداوندیکه زاد ولد و تناسل ندارد و بی مثل مانند و بی شبیه و نظیری و بی همان راشریک قرارداده مشرک باشد و السلام.

Colophon (f. 80b): تمام شد پندنامه نواب میر محسن بن میر احمد آقا میرزاده قراباغی در شهر شوشی قراباغ مرقوم: گردید کتبه عبد الحقیر میرزا محمد تقی آرازو ف گنجه فی یوم سه شنبه ۱۵ شهر صفرالمظفر سنہ ۱۳۰۹.

F. 1a. A note concerning the contents in Armenian: «Առակը խրատականք պարսկերեն».

II. PAND-I LUQMĀN

پند لقمان

Dated *Sha'bān* 1, A.H. 1288 (October 16, A.D. 1871); 9 folios; ff. 83a, 91a-92b are blank; paper; 21,2 x 13,5; 10 lines to the page written in *Nasta'īq* script; black ink.

Ff. 84a – 91a. 100 pieces of advice of Luqmān the Wise to his son.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد وآلله الطاهرين اما بعد اين چند پند سودمند دل پسند است که لقمان حکیم پسر خود را ...

End (f. 90b): دست بطعام مکن چون کسی بر تو مقدم باشد جانب هم کاسه نگاه دار بلقمه مردم منکر تا آخر بیاران موافقت کن در دست شستن از فروت رکسر.

Colophon (f. 90b): در غرہ شعبان المعلم فی سنۃ ۱۲۸۸ تحریر پذیرفت.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1209. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (1970), vol. 8, p. 583.

ABŪ AL-QĀSIM B. MUHAMMAD ‘ĪSĀ AL-HUSAYNĪ AL-FARĀHĀNĪ

ابو القاسم بن محمد عیسی الحسینی الفراهانی

‘ARŪZ

عروض

MS 130 (C.A.S.M).

Undated; 7 folios; paper; 21,5 x 16cm; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; oil painted cardboard binding with lilac paper doublure, dated A.H. 1297 (A.D. 1879/80).

Mīrzā Abū al- Qāsim *Qāyim-maqām* Farāhānī, also known as *Sayyid al-vuzarā* (1779-1835), was one of the outstanding political figures of Qajar Iran. He wrote several works, one of which is this short one on Persian prosody.

Beginning (f. 1b): بسمة. ابتدای هر سخن و افتتاح هر کلام بنام پروردگاری شایسته و مبرا است...

End (f. 7b): بین العمل والعلم والصفان الاولان لا يفدان.

Note of the binder on the doublure of upper cover: تصحیف اخی الوالد جافارفنجی // علی و جنت فی ۱۲۹۷

[HASAN DIHLAVĪ]

[حسن دھلوی]

DĪVĀN

دیوان

MS 132 (C.A.S.M.).

Undated; 176 folios; ff. 31b, 32a, 176b are blank; Eastern paper with laid lines; 13 x 22cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns and set within a complex frame (black, gold, blue); black ink with subtitles in red; coloured head pieces on ff. 1b, 32b; catchwords at the bottom of each verso page; black leather with pink coloured stampings and pink coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century, when some of the original folios were substituted with new ones.

Amir Hasan Dihlavī known also as Khvājah Ḥasan (A.H. 649-738 (A.D. 1251/2-1337/8) was one of the wellkown Persian poets of India. The MS contains his *dīvān* consisted of:

Ff. 1b-31a, 168a-170b. *Qasīdas*.

Beginning (f. 1b): چکنم بند بسته اکرم از قضا دید باید این قدرم

Ff. 32b-166a. *Ghazals*.

Beginning (f. 32b): ای روی و مویت آیتی حکم امید و نیم را حکمی میخواهی بکن ایستاده ام تسلیم را:

Ff. 166a-167b. *Sāqī nāmah*.

Beginning (f. 166a): بیا ای گهر جوی دریای عیب زدر هر چه داری برون کن زجیب

F. 170b. *Qat’as*.

Beginning (f. 170b): هر که ترانیک گفت نیم درم سنگ به که مكافات او کنی تو به منها

Ff. 170b-176a. *Rubā’is*.

Beginning (f. 170b):	عفو تو پذیرای پشیمانها	ای فضل تو بخته‌شوی نادانیها
End (f. 176a):	جهان بخیر همایونش تازه بادامین	همیشه تا جهان از همای ذکر کنند
Flyleaf A. Ownership note by Jamīl b. Sayyid Iravānī:	مال جمیل بن سید ایروانیرا	
Seals: (7b)	عبده ... جمیل: flyleaf B: عبده محمد صالح ۱۱۱۹	

See other copies: Rieu, Catalogue of Persian manuscripts, vol. II, p. 618. Ethé, Catalogue of Persian manuscripts, vol. I, p. 707-9. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, Teil 1, p. 44, 307, etc.

NI'MAT'ALLAH

نعمت الله

LUGHAT

لغت

MS 133 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish; dated *Jumādā I*, A.H. 1105 (December 29-January 28, A.D. 1693); copied by Jahbar b. Pīr Ahmād Irzirūmī; 238 folios (has also foliation in Arabic numbers 1-234), f. 238a is blank; paper; 19 lines to the page written in *Ruq'ah* script; the Persian words are in red ink and the Turkish- in black; not original binding: brown leather binding with blind stamped central mandorla and marbled paper doublure (rebound with leather at the spine and edges); two flyleaves at the beginning and one at the end; damp stained at the outer edges.

Ni'mat'allah b. Ahmād b. Qāzī Mubarak al-Rūmī's (d. A.H. 969 (A.D. 1561/2)) Persian- Turkish dictionary written in A.H. 947 (A.D. 1540/1).

Beginning (f. 1b):	بسم الله الرحمن الرحيم	بسم الله الرحمن الرحيم
End (f. 237b):	يوبیه آرزومند یوهه مثله یهره مثله یهتر مثله.	يوبیه آرزومند یوهه مثله یهره مثله یهتر مثله.
Colophon (f. 237b):	قد تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب هذه اللغة الشريفة نعمة الله بن احمد بن مبارك الرومي	قد تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب هذه اللغة الشريفة نعمة الله بن احمد بن مبارك الرومي
	رحمة الله عليه عن يد اضعف الضعيف جهبار بن پیر احمد الارضرومی غفر له ولوالديه في يوم الثلاثاء في وقت العشاء و ماه	رحمة الله عليه عن يد اضعف الضعيف جهبار بن پیر احمد الارضرومی غفر له ولوالديه في يوم الثلاثاء في وقت العشاء و ماه
	جمادي الاولى لسنہ خمس و مائیہ بعد الالف من هجرة النبویة صلی الله علیہ وسلم سنہ ۱۱۰۵.	جمادي الاولى لسنہ خمس و مائیہ بعد الالف من هجرة النبویة صلی الله علیہ وسلم سنہ ۱۱۰۵.

Ownership notes:

-On the doublure of the lower cover by Muḥammad al-Sa'ad:

تشرف بتملکه العبد الفقیر محمد السعد بن السيدالسيد الله تعتمده الله تعالى بغفرانه واسکنهما بحبوبه جنانه عفى عنه

-F. 1a: صاحب بکراف بن الحاج علی بقا:

On f. 1a, 2b, 3a are *bayts* in Turkish and Persian, medical recipes.

On f. 238b are a *mu'ammā* and a *qat'a* in Persian.

Seal (f. 2a, 237b): همیشه سایه معبدی محمد سعد خان:

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 514. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden Universit, vol. I, pp. 15-18, 26-28, 339-41. Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu Isparta, s. 616; Iran Kütpahaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Maraşî Neceffî Kütpahanesi, s. 34, Sazman-i Lügat – Nâme-i Dehhuda Kütpahanesi, s. 50; Tehran Üniversitesi Merkez Kütpahanesi, s. 59; Tehran Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Kütpahanesi, s. 63; Tehran Üniversitesi Hukuk-Siyasi, Bilgiler ve İktisad Fakültesi Kütpahanesi, N C-154, s. 64; Medrese-i Ali-i Şehid Mutahhari Kütpahanesi, s. 88; Melik Milli Kütpahanesi, s. 101; Ibn-i Sina Anıt Mezar Kütpahanesi (Hemedan), s. 124.

JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD B. AS'AD DAVĀNĪ

جلال الدين محمد بن اسعد دواني

LAVĀMI' AL-ISHRĀQ FĪ MAKĀRIM AL-AKHLĀQ

لوامع الاشراق في مكارم الاخلاق

MS 134 (C.A.S.M).

Isfahān; dated *Rabi'* I 1, A.H. 1075 (September 22, A.D. 1664); 202 folios; paper; 14,5 x 20 cm; 11 lines to the page written in *Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (red, black); black ink with rubrication in red; the upper cover is of red leather with gold stamping over paper pasteboard with lithographic paper doublure, the spine is of brown leather; the lower cover is lost; one flyleaf at the beginning (with worm eaten parts); some of the original folios had been substituted with new ones in the 19th century.

See about the work MS 49.

Beginning (f. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم، افتتاح كلام بنام واجب الاعظام سلطانی سزد که ...

End (f. 202b):

بحق عین الاعیان محمد واله واخواص سن ذو الاعیان وحمد الله رب العالمين.

Colophon (f. 202b):

تم في تاريخ يوم أحد غرة شهر ربیع الاول سنة ١٠٧٥ في اصفهان

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD KĀSHIF

ابن شمس الدين محمد شريف المتخلس بكاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 135 (C.A.S.M.).

Dated *Muharram* 5, A.H. 1254 (April 1, 1838); 120 folios; paper with watermarks; 15,5 x 21,5cm; 15 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; light brown leather cover framed with three fillets and a running pattern, grey paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 50.

End (f. 120a):

لمؤلفه وى گفت راي زين که باید خزان بی بهار این چنین.

Colophon (f. 120a):

تمت هذا الكتاب في ٥ شهر محرم الحرام ١٢٥٤.

Seals: (ff. 1b, 2a) (f. 16a), يا امام محمد رضا (f. 16a), لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده زين العابدين (f. 125a), لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده محمد باقر (f. 125b).

TA'BĪR-I KHVĀB

تعبير خواب

MS 142 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 899 (A.D. 1493/4); 68 folios; paper; 14 x 20cm; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; cardboard binding with leather spine and white paper doublure; the upper cover is disjoined from the spine; folios are damaged from humidity.

Ff. 1b-67b. A book on the interpretation of dreams in 59 chapters (باب) ascribed to Prophet Muhammad and Ibrāhīm b. ‘Abdallah Kirmānī.

Beginning (f. 1b): بسمة. در خبر است امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجہه او گفت چون خوابی بینی یا کسی از بهروی خوابی بیند و اجب کند داشتن تعبیر آن...
 End (f. 67b): و این علمی شریف است که از پیغمبران یادگار مانده است و از امامیان و خلفاء رسول الله علیهم ترحمین: و تصنیف محمد بن سید نی و ابراهیم بن عبد الرحمن الله والله الکرمانی است
 Colophon (f. 67b): این کتاب را در وقت حاجت نیک ناقل باید کردن تا تعبیر هر خواب درست و راست آید و بهیج کس میل یا کرده تعبیر باید که تعبیر گوید و اگر این وصیتها را بجا نیارد و در وقت تعبیر کم و بیش گوید لاجرم راست نیاید و هر که افعل است و با داشش است در وقت حاجت نیکو ناقل بکند و این را خوار ندارد تا در دو جهان عزیز گردد و بر خوددار شود و فدای تعالی رحمت کند بر حافظ و صاحب وقاری و کاتب این نسخه را آمین یا رب العالمین سنه ۸۹۹.

F. 68a Imām Ja'far's views about dreams and their interpretation.

91

MUHAMMAD JA'FAR B. MUHAMMAD ŞAFİ FĀRSI

محمد جعفر بن محمد صفوی فارسی
 FIQH-I JA'FARI, V. I
 فقه جعفری، جلد اول

MS 149 (C.A.S.M).

A copy with author's signature and seal (1b); dated *Rabi'* I 14, A.H. 1275 (October 22, A.D. 1858); 81 folios, f. 81b is blank; paper; 13 x 20,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; red leather cover with blind tooled ornamentation framed with black leather of the doublure.

The first volume of Muhammād Ja'far b. Muhammād Ṣafī al-Fārsī's (d. 1863/4) work on the Shi'i Islamic jurisprudence. The part deals with the rules of praying and ritual ablution.

Beginning (f. 1b): بسمة. الحمد لمن ظهر عباده بصبغة الله... و بعد چنین عرض مینماید من هو الظالم النفس
 الكادسي النا عيسى محمد جعفر بن محمد صفوی الفارسی خدمت برادران ایمانی که...
 End (f. 81a): هر گاه مستمر بماند مرضی یا مسانی فی که موجب افطار ستم تا شهر رمضان دیگر مضایا قضا است
 و تصدیق یک مذلان است والیها.

F. 1b (in the upper margin). Author's sealed note about the correctness of the copy:

این نسخه جلد اول فقه جعفری است که این حقیر کثیر الحقیر خادم مذهب جعفری محمد جعفر فارسی نوشته بودم و بشهادت معتبری صحیح است ۱۴ شهر ربیع الاول ۱۲۷۵.

Seal (f. 1b): محمد جعفر صفوی محمد:

92

MĪRZĀ MUHAMMAD ŞĀDIQ

میرزا محمد صادق
 MUNSHA'ĀT
 منشآت

MS 151 (C.A.S.M).

Undated; 85 folios; thick paper; 14 x 20cm; 15-16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; brown leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants, four cornerpieces and white paper doublure, the cover was repaired at its spine and edges with leather; ff. 77-85 are damaged from humidity.

71

A collection of copies of official letters and decrees of the Safavid Shāhs of the 17th century and several prefaces (دیباچه), such as the preface of Mīrzā Muḥammad Tāhir written to his work on Persian prosody (68a), etc. The collection was compiled by Mīrzā Muḥammad Ṣādiq Muṣṭawfī.

انشاء، صحایف مجده و ثنا برای حصول رضای پروردگار // هر نامه نامی که خامه منشیان
فصاحت نشان بترتیب آن مباد رسانید...

على مرالدھور والا زمان الطاف ملک منان مورد دعائی پر وجودت خواهند باقی ما ظلع المدام بيشه
قد تمت.

بیکی از ارباب وفاق مشتمل بر بعضی اصطلاحات اهل سیاق نوشته شد. (f. 5b)

دیباچه که بر بیاض بالتوسل الزمانی مقرب الخاقانی میرزا محمد حسین طبیب خاصة شریفه (f. 6a)
که بندگان اشرف اقدس بعنوان خاقان خلداشیان صاحبقرانی بخط مبارک خود // نوشته اند.
بیکی از دوستان نوشته اند. (f. 7b)

بعزیزی نوشته اند ظاهراً بنظر علی بیک نوشته شد. (f. 8b)

كتابي خالي از لفظ عربي که مباشرین قزوين نوشته اند. (f. 10b)
بحسن بیک نوشته اند. (f. 12a)

بمیرزا فصیح برادر خود نوشته اند. (f. 14a)
نامه که مصحوب کلاغلی سلطان // بخوندگار روم نوشته اند. (f. 15a)

دیباچه که بر رساله امارت پناه زمان سلطان در تعلم جوارح تالیف نموده نوشته شده. (f. 16b)
جواب کتابت حاکم تمیان که بذوقفارخان نوشته بوده اند نوشته. (f. 19a)

ايضاً" بمشارالیه نوشته شده. (f. 21a)
بعد العزيز خان (حاکم اورگنج) نوشته شد. (f. 21b)

ايضاً" بمشارالیه نوشته شده. (f. 22a)

با ابو الغازی خان حاکم اورگنج نوشته شد. (f. 22b)

بمیرزا زین العابدین منشی ممالک نوشته باشد. (f. 23a)

در قضیه نذر محمد خان بعد العزيز خان نوشته شده. (f. 23b)
کتابت که از جانب یکی از حکام سرحد نوشته اند. (f. 25a)

مسوده کمترین که مقرر شده بود که عالیجاه بیگلربیگی آذربایجان بوزیر اعظم خوندکار قلمی نماید. (f. 25b)
جواب نامه خوندگار که مقرر شده که مهدی خان بیک بعد از روانه شدن اسماعیل اقا به ایلچی روم برد و (f. 27a)
رفتن او موقع فرستاده شد.

بمرحوم محمد معصوم ولد مرحوم حسین بیک منشی نوشته شده. (f. 28b)
مسوده که بجهة اختتام قران مجید نوشته شده. (f. 29a)

رقمی که در طلب ملا محمد محسن کاشی نوشته شده. (f. 30a)
بياران قزوین نوشته. (f. 31a)

ايضاً" بياران قزوین نوشته اند. (f. 32a)
بعد العزيز خان نوشته شده. (f. 32b)

صلح نامه که بجهت مهدیخان سلطان عرب نوشته شده که بعد العزيز نویسد. (f. 32b)
از جانب میرزا تقی اعتمادالدوله بعدالقدر خان نوشته شده. (f. 36a)

در عذر غفلت و طلب معدرت از بخششنه نوشته. (f. 37a)
در باب فوت میرزا هادی ولد خود بمیرزا فصیحی نوشته شده. (f. 38a)

بعد العزيز خان نوشته شده. (f. 41a)
بمیرزا محمد باقر وزیر خود نوشته شده. (f. 42a)

بمیرزا محمد نصیر ضابطه نویس نوشته شده. (f. 43a)
پادشاه اروس نوشته شده. (f. 44a)

در جواب عبد العزيز خان نوشته. (f. 45a)
بیکی از دوستان نوشته. (f. 47b)

بدوسنی نوشته شده. (f. 48a)
 دیباچه که برساله علم حکمت که فارسی نوشته اند. (f. 48b)
 پادشاه هند در طلب قندهار نوشته شده. (f. 50b)
 درین محاصره قندهار بدولت خان حاکم آنجا نوشته شد. (f. 53a)
 بعد از فتح قندهار پادشاه هند نوشته شده. (f. 55b)
 کتابتی که باقا رضی و میر شاهمیر نوشته شد. (f. 57b)
 سواد فتح نامه قندهار که بمالک محرن نوشته و فرستاد نشد. (f. 58b)
 سواد فتح نامه هزیمت چقای و باسم رستم خان. (f. 60a)
 بیکی از دوستان نوشته شده. (f. 62a)
 بیکی از حکام نوشته اند. (f. 62b)
 دیباچه اشعار یکی که بجهة سلاطین نوشته اند. (f. 63a)
 مقرری هر ساله محمد بیک. (f. 64a)
 رقم خلعت پوشیده روز مولود اشرف که بمیرزا شفیع منجم شفقت شده. (f. 64b)
 رقمی که در باب فتح ثانی قندهار رستم خان نوشته شده. (f. 65a)
 در باب طلب اسب بیکی از آشنايان نوشته اند حسین بیک. (f. 66b)
 جواب رقهه مذبور که مرحوم حسین بیک نوشته. (f. 67b)
 دیباچه که بررساله که در علم عروض و قافیه تالیف نموده نوشته اند. (f. 68a)
 مکلف ساختند که رساله مختصر در علم عروض و قوافی پرداخته آید. (f. 71b)
 در جرای آب و سیورغال محمد بیک و اعتماد الدوله نوشته شد. (f. 72a)
 رقم آیالت شخصی یا وزارت. (f. 72b)
 دیباچه رقم صراف باشیگر معصوم اقا محسن. (f. 73a)
 دیباچه رقم نظارت و سرکاری کل معادن مشار الیه. (f. 73a)
 بیکی از دوستان باخوان خود میرزا یوسف بوجه نصیحت نوشته اند. (f. 73b)
 در باب القاب مخلص بلاشتبا و عمدہ مقربان درگاه محمد بیک رقهه که بحسن بیک منشی نوشته اند. (f. 76a)
 کتابتی بملامحمد مهدی نوشته شده. (f. 76b)
 بحسن بیک منشی نوشته اند. (f. 77a)
 بابو الغازی خان نوشته اند. (f. 78b)
 کتابتی که بمیرزا تقی دولت آبادی خالی از لفظ عربی نوشته اند. (f. 79a)
 بدوسن نوشته اند. (f. 80a)
 در دیباچه رقم شخصی نوشته اند. (f. 80b)
 در باب عرض مطلب مظلومان نوشته شده. (f. 82a)
 در پرسش با قضیه شخصی نوشته اند. (f. 83a)
 باورنگریب پادشاه هندوستان نوشته شده. (f. 83b)

Scribe exercises on f. 1a.

Dated *Rabī' I* 17, A.H. 1199 (January 28, A.D. 1785); copied by Muḥammad Mu'min Tabrīzī; 88 folios; paper with watermarks; 13 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles and words explained in red; brown leather binding with marbled paper doublure, the spine is repaired with other leather.

An abridgement of Surūrī's dictionary (see about the work and its beginning MS 25), which explains words beginning with the letters from A to N.

نهی در نورد یعنی بی نام نشان در اصطلاح الشعراً بمعنى در سوراخ نهی باشد.
قد فرغ من تسویید هذا الكتاب في يوم الاحد في سابع عشر ربیع الاول من يد الاقل عباد الله محمد
مؤمن تبریزی سنہ ۱۱۹۹ .

COLLECTION

مجموعه

MS 156 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1210 (A.D. 1795/6) (9); *Rajab* 4, A.H. 1237 (March 27, A.D. 1822) (5), *Muharram* 12, A.H. 1238 (September 29, A.D. 1822) (8); polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Qāsim b. Ḥājī Ghulām ‘Alī (5); 102 folios; paper (white and blue); 15 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with rubrication in red; black leather flexicover with white paper doublure.

(1) F. 1a. *Abjad-i Kabīr* (ابجد کبیر).

(2) Ff. 1b – 2a, 17a (in the margin). Narrations (روايات). The narrations are about the early history of Islam.

Beginning (f. 1b): بگاهی اهل بیت علیه السلام آورده اند ...

(3) F. 2b. *Ta’rīf-i Imām Husayn* (تعريف امام حسین). Panegyric devoted to Imām Husayn.

Beginning (2b): بی سربلند خامس الساعد اینست از ظلم شمر بیدار کرده همین ارض را مقام ...

(4) F. 3a. A praise of God (حمدله).

(5) Ff. 3b – 16b. *Risālah dar tawhīd* (رساله در توحید). A treatise on Islamic monotheism in five chapters (فصل).

Beginning (f. 3b): بسمة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله الطاهرين
المعصومين صلوات الله عليهم اجمعين كثیر کثرا اما بعد در بیان توحید باید دانست که ...

End (f. 16b): والائمه الهدایف تهیه واثنا تمام رلی.

Colophon (f. 16b): تمام شد این مختصر نافع در شب چهارم رجب المرجب سنہ ۱۲۳۷ علی ید حقیر کثیر التقصیر
المحتاج الى رحمة الله تعالى محمد قاسم بن حاجی غلامعلی عفی الله عن جرائمها.

(6) Ff. 17b – 66a. Muḥammad Bāqir Majlisī (محمد باقر مجلسی), Translation of two *hadīses* (حدیث). The translations are from the book on ‘Alī’s resurrection (رجعت).

Beginning (f. 17b): بسمة. الحمد لله العالمين والصلوات على اشرف الانبياء والمرسلين محمد وغرتة المعصومين
اما بعد چنین گوید فقر خاکسار محمد باقر بن محمد تقی ...

End (f. 66a): سجدة سهو دراینجا واجب تمام شد کتاب رجعت علی.

(7) Ff. 17b-18a (in the margin). The date of Muḥammad Bāqir Majlisī’s death in *abjad* numbers in verse (تاریخ وفات ملا محمد باقر مجلسی).

Beginning (f. 17b): حیف از متصدی سردر دین شیخ الاسلام مفید ایمان

(8) Ff. 66b-99a. An abridgement of Prophet Muḥammad’s last will (رسول خدا مختصری ازوصایای جناب).

Beginning (f. 66b): یا باذراین بی اختری فقال عزتی وجلالی ما ادرک العابدون درک النکاعندی بدستی که پروردگار
من مرا خبر داد ...

Colophon (f. 99a): تمت رساله المختصره الوصایای جناب خاتم انبیا چند حدیث ائمه هذا علیهم صلوات الله الملك
الوهاب در روز یکشنبه ۱۲ محرم الحرام من شهور ۱۲۳۸ .

(9) Ff. 99a – 101b. *Muḥarram nāmah* (محرم نامه). A story from Quṭb al-Dīn Ravindī's *Qīṣāṣ al-anbīyā*.

قطب الدين راويندي در كتاب قصص الانبياء روایت نموده است از حضرت امام جعفرصادق عليه السلام حضرت فرمود که در كتاب دانيال پيغمبر عليه السلام نوشته است ... و بهمديگر آيند و روند والله اعلم.

End (f. 101b):

(10) Ff. 101b-102a (in the margin). *Ta'rīf-i amīr al-mu'minīn* (تعريف امير المؤمنين). A *qaṣīda* devoted to Imām 'Alī.

Beginning (f. 101b): اى حال ز خاک ما تيره بهار آورند کيست وز چو خشك ميده به بار آورنده کيست ...
Colophon (f. 101b): تمام شد ۱۲۱۰.

(11) F. 102a. *Vaṣīyat nāmah-i 'Alī* (وصیت نامه علی). Imām 'Alī's last will.

Beginning (f. 102a): وصیت میکند که گواهی میدهد وحدانیت خدا و آنکه اورا شریکی نیست ...

Seals: (ff. 1a, 66a), العبد المذنب محمد نقی (ff. 3b, 66a), افروض امری الى الله عبده محمد صادق

(ff. 3b, 17a, 66a), العبد نقی: (ff. 4a, 66a), افروض امری الى الله عبده محمد قاسم.

95

MUHAMMAD B. QAVĀM B. RUSTAM B. MAHMŪD BADR KHAZĀNAH

محمد بن قوام بن رستم بن محمود بدر خزانه

BAHR AL-FAZĀ'L FI MANĀFI' AL-AFĀZIL

بحر الفضائل في منافع الأفاضل

MS 157 (C.A.S.M.).

Undated; 226 folios; paper with watermarks; 14,5 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with gold stamped central mandorla, two pendants, cornerpieces and white paper doublure; incomplete at the end.

Muhammad b. Qavām b. Mahmūd Badr Khazānah's (14th century) Persian-Persian dictionary consisted of 28 chapters (قسم). The words in the dictionary are arranged in alphabetical order. The MS contains the work from its beginning up to Part 3 of Chapter 13.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم

End (f. 226a): و از کیش بکیش سوتده صدره کسوت معتادست.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1351-2, 1608-9. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (3269), vol. 12, p. 2228.

96

MUHAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدی بن ابی ذر النراقی

MUHRIQ AL-QULŪB

حرق القلوب

MS 158 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi'* I 9, A.H. 1228 (March 12, A.D. 1813); 284 folios; paper; 15,5 x 21cm; 20, 21 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with paper pasteboard; the first and the last pages are pasted to the covers as doublures.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 284a) MS 20.

Colophon (f. 284a): التمام حرر في ۹ شهر ربیع الاول سنہ ۱۲۲۸.

75

ANTHOLOGY

بیاض

MS 159 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Qa‘dah*, A.H. 1240 (June 17- July 17, A.D. 1825); copied by Mahdī Qulī for Muṣṭafā Khān and Naṣrallah Khān, the sons of Muḥammad Rahīm Khān; 54 folios; thick paper; 22 x 10,5cm (oblong); 20 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, arranged in 2 columns; black ink with names and subtitles in red; some of the folios are set within a frame (black); decorated cloth binding framed with tooled leather at the edges and a calico spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; ff. 23b, 24a are ink stained, ff. 41a-48b - with ink leakage from humidity.

A collection of poems of various poets. The names of the following poets are mentioned: Hāfiẓ (ff. 30b, 42b-44b), ‘Iṣmat (f. 45a), Jāmī (ff. 41a, 47b, 50b), Kamāl (f. 13a), Khusrav (f. 11b), Muhtasham (f. 52a), Muṭrībī (f. 8a), Nażīrī (f. 27b), Qaṣṣāb (f. 27a), Sa‘adī (ff. 2b, 4b, 28a, 31b, 32b, 38a), Shāhidī (f. 4a), Yūsuf (f. 30a).

تمه الپذير بتوفیق خالق بی نیاز بر حسب الخواهش ویناالتمنای صاحبان مصطفی خان و نصر الله: Colophon (f. 54a)
خان ولدان عالیشأن محمد رحیم خان نواده ... دودمان مقرب الخاقان حسین خان سردار و حسن خان سارو اصلان عمر دولت
مستدام را قم الحروف محمد بیک الله ... تحریر شد فی یوم یکشنبه شهر ذی القعده الحرام سنے ۱۴۲۰.

F. 54a. Scribbling.

COLLECTION

مجموعه

MS 163 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; İgidlū (village in Sardārābād region); dated *Rabi‘ II* 6, A.H. 1259 (May 6, A.D. 1843) (2), *Muharram* 21, A.H. 1263 (January 9, A.D. 1847) (6); copied by Ghulām ‘Alī b. Karbalā’ī Yūsuf (2), Mullā Muḥammad Ḥanīfah (6); 274 folios; thick paper; 17 x 22cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles (in the text and in the margins) and underlining in red, with marginal corrections and additions; dark brown leather binding with gold stamped central mandorla, two pendants and blue paper doublure; damp stained at the edges.

(1) Ff. 1a – 2a (by later hand), in Persian. Philosophical discourses about the basic principles of Islam.

اما مجيد بر حضیر میز طالبان در جه اخوی و متحوک سلسله علوم مرتبه دنیوی مخفی، و مستور تماناد... Beginning (f. 1a)

باید بهشت را بمهیش و مهیش را باشد تا این عضو می‌باشد.

(2) Ff. 2b-270b, in Persian. Muḥammad Qāsim B. Ibrāhīm Khuyī (محمد قاسم بن ابراهیم خوئی), *Tuhfat al-Zākirīn* (تحفة الذاكرين). Muḥammad Qāsim B. Ibrāhīm Khuyī's work is on the life of Prophet Muhammad and the martyrdom of Shiīte Imāms.

هذا كتاب تحفة الذاكرين من مصاب سد الشهداء

Beginning (f. 2b): بسم الله الرحمن الرحيم، الحمد لله، أما بعد اين تشنہ لب فیوض بانی ... محمد قاسم بن ابراهیم خویی ...

End (f. 270ab): گفتم اگر یک کلمه بگوییم خون من حلال باشد. لعنة الله على قوم الظالمين ولعنة الله على اعدائهم او مخالفیهم و معاندیهم الى يوم القيمة.

تمت الكتاب تحفة الذاكرين ومصيّبتها أئمة الطاهرين صلوات [sic] الله عليهم أجمعين يعون الله

الخالق [sic] السموات والارضين في يوم جمعه في السادس شهر ربیع الآخر سنہ ۱۲۵۹ شمان [sic] وخمسین ومئاتین بعد الف من الهجرة النبوة الحمد لله على اتمامه حقیر فقیر کثیر التقصير وقليل الحسنة وكثيرة السيئة اقل العباد... غلامعلی بن کربلائی یوسف ساکن قریۃ ایگدلو من محل سرداراباد غفر الله له ولوالدیه ...

Colophon of the scribe in Turkish (f. 272b):

خطاب ایدردی منی تشنہ بو کتاب ایدتی ترکتی طاقمی حالمی خراب ایدتی سنہ ۱۲۵۹.

(3) Ff. 271a-273a, in Persian. Narrations (روایات). The narrations are about the events which happened after the martyrdom of Shiite Imāms.

Beginning (f. 271a): و در مقتل عربی مذکور است بعد از شهادت سید شهدا اخر آن بزرگوار بمدینه رسید
End (f. 273a): و صاحب این کار بعد از ساعتی می آید

(4) Ff. 273b-274a, in Turkish. *Şifāt-i subūt-i ṣābit* (صفت ثبوت ثابت). A passage about the attributive names of Shiite Imāms.

Beginning (f. 273b): صفات ثبوت ثابت است
اول عالم یعنی جانب اقدس الاهینیک ذات مقدس...

End (f. 274a): پس لازم دور صفات عین ذات اولسون...

(5) F. 274a, in Persian. A passage of an unidentified work with moral advices to Muslims.

Beginning: ...میرویم زیراکه هر جزوش بدستیاری این // شده است
End: یعنی خود میعاد خلاف نکند میعاد اکتفاء باین نمودیم و السلام

(6) F. 274b, in Persian. The 7 attributes of Allah (صفت الله هفت است):

Beginning: اول مرکب نیت. مرکب آن چیز را گویند که دو چیز را بریکدیگر آمیزش باشد ...
End: و میباید ازین صفات ها خدا را بری دانسته باشی که اعتقاد و کامل باشد.

Colophon (f. 274b): فی ۲۱ محرم ۱۲۶۳ حرره ملا محمد حنیفه.

HAKİM NĀŞIR KHUSRĀV'S BIOGRAPHY

احوال ناصر خسرو

MS 164 (C.A.S.M).

Dated *Muharram*, A.H. 1303 (October 10 – November 9, A.D. 1885); copied by 'Alī b. Muḥammad Rizā Tabrīzī; 10 folios; ff. 1a, 10b are blank; tinted (light violet) paper; 14 x 20cm; 16-18 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; cloth binding overpacked with marbled paper, the doublure is of white paper.

The Isma'īlite poet Nāṣir b. Khusrav b. Ḥārīṣ ‘Alavī Qubādiyyānī's autobiography which was attached to the Tabrīz edition of his *dīvān* and was the main source for the later legends composed about him.

Beginning (f. 1b): بسملة. حکیم ناصر خسرو علوی حقیقت احوال نسباً وحسباً "بنگارش رساله که خود در
وقایع احوال خود نوشته است ...

End (f. 10a): لهذا چند ورقی از احوال جانب معزی اليه بر سبیل اختصار مرقوم شد.

Colophon (f. 10a): والسلام راقمه العبد الاقل الاحرar على بن محمد رضا تبریزی في شهر محرم الحرام من شهور
سنہ ۱۳۰۳.

Literature: Browne, Literary History of Persia, vol. II, p. 218.

[AMĪR KHUSRAV DIHLAVĪ]

[امیر خسرو دهلوی]

[DUVALRĀNĪ-I KHIZR KHĀNĪ]

[دولرانی خضر خان]

MS 166 (C.A.S.M).

Undated; 122 folios; paper (yellowish); 11 x 20 cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; the folios and the cover are worn and damp spotted.

Amīr Khusrav Dihlavī’s (A.D. 1253/4-1324/5) poem *Duvalrānī-i Khizr Khānī* is about the love between Khizr Khān, son of Sultān ‘Ala al-Dīn and Duval Rānī, the daughter of Ray Khān Gujarati.

که داتا باشد و نصف بهر چيز زمينها يك بيک دиде تميز Beginning (f. 1a):

بتانرا گرچه گاه روی کندن بمویه رسم باشد موی کندن End (f. 122b):

F. 85b (in the margin). Note by a later hand:

.۱۱۴۹هـ تفعل کردن کمتر به خلقان کثیر الخطاط سید حسین هفت دهم ربیع الاول سنہ

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 612, 617. Katalog vostochnykh rukopisey AN TajSSR, vol. 2, pp. 159-160.

‘ALĪ B. MUHAMMAD QŪSHCHĪ

علی بن محمد قوشچی

KHULĀSAT AL- HISĀB FĀRSĪ

خلاصة الحساب فارسي

MS 167 (C.A.S.M.).

Undated; 47 folios; paper; 12 x 20cm; 16 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather cover over pasteboard with yellow paper doublure; two flyleaves at the beginning and five at the end; repaired.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 47, IV.

End (f. 47b): تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Seal (f. 47b): عبده محمد //

SA‘ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 169 (C.A.S.M.).

Dated *Sha'bān* 20, A.H. 1079 (January 24, A.D. 1669); copied by Ibrāhīm b. Aḥmad; bound by Mullā ‘Alī Akbar; 159 folios; paper; 14 x 20,5cm; 14 lines to the page written in *Nasta’līq* script and arranged in 2 columns; black ink with rubrication in red; brown leather binding with copper coloured central

mandorla, two pendants framed with two fillets and a running pattern, the doublure is of white paper; one flyleaf at the beginning and two at the end; damaged from humidity; repaired in the 19th century.

Ff. 2b-157b. Sa‘adī’s wellknown poem *Būstān* (written in A.D. 1257) with an anonymous Turkish translation in the margins.

Beginning (f. 2b): حکیم سخن در زبان آفرین
End (f. 157b): امید در دنده را روایت کن

Colophon of the copyist (f. 157b):
تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب حفظه الله تعالى كاتب بندہ في يوم الحساب:
على يد اضعف العباد واحقر الطلاب الحقير الفقير المذنب المحتاج الى رحمة الله وشفاعت المصطفى ابراهيم بن احمد عفى
الله له ولوالديه واحسن اليهما واليه ولجميع المؤمنين والمومنات آمين يا رب العالمين وفي وقت الضحى في يوم پنجشنبه
آخر شهر شعبان تاريخ سنه الف وسبعين تسعه من الهجرة النبوية المصطفويه عليه السلام وعلى آله واصحابه اجمعين.

Colophon of the binder (f. 2b): این کتاب را در جلد گرفتم از آن سبب این مهر زدم ملا على اکبر

Seal (f. 2b): عبده على اکبر:

F. 158ab. *Siyāq* numerals.

Ff. 158b-159b. Scribe exercises and scribbling.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 597, 602-4. Browne, Persian manuscripts, p. 331-3, etc.

103

HALĀLĪ

هلالی

SHĀH VA DARVĪSH

شاه و درویش

MS 170 (C.A.S.M.).

Dated *Rajab*, A.H. 1085 (October, A.D. 1674); copied by Muḥammad Ḥasan b. Ḥājī Rizā; 48 folios; paper; 11,5 x 18,5cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink; two graphyte miniatures on ff. 33a, 38b; black leather flexicover with a cloth spine and white paper doublure.

Badr al-Dīn Halālī, born in Astarābād, got his education under Mīr ‘Alī Shīr Navāī’s control. He was put to death as a Shiīte heretic in A.H. 939 (A.D. 1532/3) by ‘Ubayd Khān Ūzbig’s order. *Shāh va darvīsh* is one of Halālī’s two surviving *masnavīs*.

Beginning (f. 1b): باسمله، ای وجود تو اصل هر موجود هستی و بوده و خواهی بود
قصه لیل بخوان قصه مجنون عشق تو می منوم دیگر او ان

Colophon (f. 48b, in the margin): قد تم هذا الكتاب موسوم بشاه درویش فی شهر رجب المرجب ... راقمه حقیر
محمد حسن بن حاجی رضا فی شهر رجب المرجب در وقت عصر در مسجد اقا سید حسن تحریر شد سنہ ۱۰۸۵

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 783-4. Browne, Persian manuscripts, pp. 366-7. Pertsch, Verzeichnis, p. 36. Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds, p. 375, 377, etc.

104

COLLECTION

مجموعه

MS 171 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 119 folios; ff. 1a, 65a, 120ab are blank; 11,5 x 19,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles and titles in red; the

text on ff. 65b-111b is set within a complex frame (black, gold); brown leather flexicover, the spine is of a different leather.

(1) Ff. 1b – 26a, in Persian. Jamāl al-Dīn Muḥammad Khvānsārī (جمال الدين محمد خوانساری) (*Risālah* رساله). Jamāl al-Dīn Muḥammad Khvānsārī's (d. 1713) work on Islamic jurisprudence, particularly the rules of praying (*namāz*) and blessing (*salavāt*) written during the reign of Shāh Sultān Husayn (1694-1722).

Beginning (f. 1b): بسملة، جواهر آبدار ستایش و بنایش شایسته نثار بارگاه جناب کبریانی است که...
End (f. 26a): و قول بکراحت قوی تراست والحمد لله على التوفيق لاتمام الكلام فيما قصدناه في هذه المقالة والصلة
والسلام على محمد خاتم الرساله واله الاصفیاء، سید اولی الهدایة والدلالة تمت الرساله.

(2) Ff. 26b – 49a, in Persian. Muḥammad Bāqir Majlisī (محمد باقر مجلسی) (*Risālah* رساله). Muḥammad Bāqir Majlisī's treatise on the rules of praying (*namāz*) in 5 chapters (فصل)، a foreword (خاتمه) and an epilogue (مقدمه).

Beginning (f. 26b): بسملة. الحمد لله الذي اذاح [sic] ظلمات الشبهات والشكوك والا وهام عن مناهج المسائل
والا حكام بشرعية سيد الانام وروایات اهل بيته الكرام صلوات الله عليه وعليهم ...
End (f. 49a): باینجا ختم شد این رساله عجاله در مشهد مطهر منور امام المؤمنین ومولى المسلمين وبضعه سید
المرسلین علی بن موسی الرضا صلوات علیه وعلى ابائة الطاهرين واولاده الطیبین والحمد لله اولاً واخراً وصلی الله علی
محمد وآلہ المقدسین تمت.

(3) Ff. 49b – 64b, in Arabic. Muḥammad Bāqir Ibn Muḥammad Taqī (محمد باقر بن محمد) (*Risālah* رساله). A treatise on the *Shar'iyya* laws.

الحمد لله الذي ارتفع عن مطارات الافهام فلا توزن صفات عظمته بميزان العقول...فيقول الفقير
إلى رحمة ربه الغافر بن محمد تقى محمد باقر بن لما الفيت كثیر" عن مهمات المسائل الشرعية مبنية على معرفة القدر...
هذا اخر ما اوردنا ايراده في هذه الرساله والحمد لله اولاً واخراً والصلة على سيد المرسلين واشرف
المقدسین محمد خاتم الرساله واله الطاهرين معادن الحكمة والشرف والنبلاء تمت.

(4) F. 64ab, in Arabic. *Fī al-ṣūm*, (في الصوم). A paragraph about the rules and time of fasting.

Beginning (f. 64a): لوندران یصوم شهراً قبل ما بعد قبله شوال فقبل هو ذوالقعده و قبل شهر رمضان ...
End (f. 64b): لكنه ليس بابع ما نقلنا في توجيه شعبان فتامل جم دام ظله العالى تمت.

(5) Ff. 65b-119b, in Persian. Jamāl al-Dīn Muḥammad Khvānsārī (خوانساری جمال الدين محمد) (*Risālah* رساله). A treatise on Islamic theology and jurisprudence in a preface (فصل) and 5 chapters (مقدمه).

Beginning (f. 65b): بسملة. ثمرة شجره عبارت ازائي حمد وثنای حکیم حکمت افرینی است که...
End (f. 119b): مرضی باشد و خوشنود باشی از واکن انبیا را میراث نمیبود که حضرت من متکلمات حقیر...
Seal (ff. 2a, 49b, 119b): محمد علی ۱۲۵۲

Collective volume with texts in Persian; undated; polygraphic work; 201 folios; ff. 2a, 77b-78b, 200b-201a are blank; paper; 9 x 20,5cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with the names of poets in red; erased parts on ff. 73b, 74a,b, 75a,b, 76a,b; black leather flexicover framed with three fillets and a running pattern; torn folios between ff. 62-63, 196-197.

Poems of various poets. The names of the following poets are mentioned: Abū al-Farāj (165a), Abū Sa‘īd (168a), Afshār (139a), Ahlī (197a), ‘Alī Javīd (102b), ‘Amāk Gīlānī (66a), Anvarī (95b), Āqā Muḥammad Māzandarānī (169b), ‘Aṭṭār (195b), Āzār (165a), Bahā‘ī (84b), Faghānī (7a), Fakhr al-Dawlah (103b), Farīb Tīhrānī (164b), Faryād Gyarmā (83b), Faṣīḥī (7b), Hāmid (161a), Hātif (168b), Havas (19b), Ḥayvānī (167b), Imām Qulī (169a), ‘Ināyatallah (168b), Jāmī (167a, 168b, 173b, 175b, 180b), Kalīm (167b, 172b), Khāqānī (85b, 168a, 172b), Khayyām (69b-76b, 167b), Mīr ‘Abd al-Fattāḥ (131a), Mīrzā Muḥammad Ḥasan Fānī (136a), Mīrzā Najīb Ṭabīb (166b), Muḥammad Shafī‘ Marāghah-i (Akhyar) (3b), Mużaffar Kāshī (169a), Naṣīb (65b), Nāzīm (160b), (Mīrzā Aḥmad) Nīzātī (135a), Nīzām (79a) Qāsim Anvār (163b), Qūshī (149a), Rafīq (10b), Sa‘adī (162b, 166a, 197b-198), Ṣafī Qulī Bīg (150a-152b), Sā’ib (8b), Tāhir Qumī (168b), Ṭālib (8a, 171b), Ṭarzī (77a), Ṭūfān (B Doublure), Ṭughrūl (164a), ‘Urfī (171a), Zahīr Fāryābī (164a), Zahīrī (164b), Zuhūrī (97a).

The following works are mentioned:

- (1) F. 3b. Muḥammad Shafī‘ Marāghah-i (Akhyar), *Sāqī nāmah* (ساقی نامه).

Beginning (f. 3b): از باد بخش عمر ابد خاص عالم را ساقی ز شمع باد برافروز جام

- (2) F. 14a. Mihrī, *Ta‘rīf-i sarāpāy* (تعريف سراپای).

Beginning (f. 14a): ای بت چاپک شیرین حرکات جلوه باز تو چون آب حیات

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, 796a, 850b. Rieu, Supplement, p. 235. Bodleian 1168. Pertsch, Verzeichnis, p. 696. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (4239), v. 13, p. 321.

- (3) F. 17b. Mīrzā ‘Alī Rīzā Tajallī, *Ta‘rīf-i sarāpāy* (میرزا علی رضا تجلی).

Beginning (f. 17b): بر سرم دیگر همای عشق مار زنخست طرح آشیان از خارخار

- (4) Ff. 21ab, 22a, 24a. Nīzāmī, *Laylī va Majnūn* (لیلی و مجnoon) (نظمای). Extracts from the poem.

- (5) F. 29a. Janbī, *Nigāristān* (نگارستان).

Beginning (f. 29a): نگارستان طراز و خوش بیانی سحر صورتگر چین معانی

- (6) F. 35b. Naṣīb Gīlānī, *Qazā va qadar* (نصیب گیلانی).

Beginning (f. 35b): شنیدم روزی از روییده موی سمندر مشترت سروانه خوبی

- (7) F. 40a. Muḥammad Qulī Salīm, *Qazā va qadar* (محمد قلی سلیم).

Beginning (f. 40a): شنیدم روزی از خونابه نوشست چو گل از پاره تن خرقه پوشست

See other copies: Pertsch, Verzeichnis, p. 697. Rieu, Supplement, p. 234.

- (8) F. 53a. Ḥasan Kāshī, *Haftband* (حسن کاشی).

Beginning (f. 53a): السلام ای سایه ات خورشید رب العالمین آسمان عز و تمکین آفتاب داد دین

- (9) F. 56b. ‘Urfī, *Harās Mamās* (عرفی).

Beginning (f. 56b): این بارگاه کیست که گویند بیهراں کای اوچ عرش سطح حضیض تراعاس

See other copies: Ethé, Catalogue of the Persian manuscripts, vol. I, p. 798.

- (10) F. 65a. A legend about the death and the grave of ‘Umār Khayyām (روایتی در مرگ و قبر عمار خیام).

Beginning (f. 65a): در تاریخ قدیم مسطور است که وفات ایام الحکماء مولانا عمر خیام نیشابوری

- (11) F. 81b. Ṭabīb, *Sāqī nāmah* (طبیب).

Beginning (f. 81b): بساقی گفت در میخانه مست بدست ساغر میخانه سبحست

- (12) F. 87a. [Mullā Muḥammad Rīzā Nū‘ī Khabūshānī], *Muhabbat nāmah* or *Sūz va gudāz* (ملا محمد رضا نوعی خبوشانی). (محبت نامه یا سوز و گدان) Nū‘ī Khabūshānī (d. A.D. 1610) was from Khurasan,

who migrated to India during the reign of Akbar (1556-1605). The *masnavī* is about an Indian princess who burned herself on her husband's pile.

الهی خنده ام را نالگی ده سرشکمرا جگر پرکالگی ده Beginning (f. 87a):

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 674. Rieu, Supplement, p. 267. Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, No. 1064. Pertsch, Verzeichnis, p. 696.

(13) F. 98a. Mīr ‘Abd al-Fattāḥ Mūsavī Marāghī (ساقی), (*Sāqī nāmah*) (میر عبد الفتاح الموسوی المراغی). (نامه).

سروش خواب شرار محفل جان که اندر شهر بند ذات انسان Beginning (f. 98a):

(14) F. 99b (in the margin). Mīrzā Mahdī (میرزا مهدی), *Laylī va Majnūn* (لیلی و مجنون). Beginning (f. 99b):

گویا که الف بست استاد کاین حرف هزار معنی داد Beginning (f. 99b):

(15) Ff. 153b, 154a. Mīrzā Sa’ad al-Dīn (میرزا سعد الدین), *Mukhammas* (مخمس). Beginning (f. 154a):

ساقی بده شراب بخور می شدم سرتا بپای زخم و نابسورم شدم (نامه).

(16) F. 161b. Bābā Faghānī (بابا فغانی), (*Sāqī nāmah*) (ساقی نامه).

خوش ان حالت که بگشایی از خواب سرخوش دیده Beginning (f. 161b):

نگاهی بوی مشتاقان کنی دزدیده دزدیده

(17) Ff. 185b-190b. Shaykh Bahā al-Dīn al-‘Āmilī (شیخ بها الدين العاملی), *Nān va ḥalvā* (نان و حلوا) (نان و حلوا). Shaykh Bahā al-Dīn al-‘Āmilī’s (d. 1620/1) *masnavī* on ascetic life.

بسم الله الرحمن الرحيم اللهم آمين اللهم إله العالمين إله العرش العظيم إله العرش العظيم

اللهم إله العالمين إله العرش العظيم إله العرش العظيم

اللهم إله العالمين إله العرش العظيم إله العرش العظيم

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 679. Pertsch, Verzeichnis, p. 698, etc.

(18) Ff. 191a-196a. Mawlānā Muhsin al-Kāshī (مولانا محمد محسن الكاشي), *Ab-i Zulāl* (آب زلال). The *masnavī* is with a preface in prose.

المثنوي المسمى بآب زلال المعارف الكامل مولانا محمد محسن الكاشي المتخلص Title (f. 191a):

Beginning: بالفيض ظهر الله رمه و هو هذا قال رحمة الله الغني محمد المشتهر بها الدين العاملی ...

ورسانند فيض اورا بمستعدان درود خصوصاً ملايكه وانبيا وائمه واوصيما سلام الله عليهم مادامت الارض.

(19) F. 196b, in Arabic with parallel Persian translation. One of Imām ‘Alī’s statements من قال امام (علی).

(20) Ff. 199a-200a. Scribe exercises and scribbling.

Seal (f. 17a) عبده راجی محمد نقی

A collection of moral anecdotes and tales in 20 chapters (لمعه) by B. Shams al-Dīn Muḥammad Sharīf, whose pen-name was Kāshīf (A.H. 1030).

بسملة. سپاس و ستایش کریمی را که حلیه خلتش زیوریست زیبند و رشحه محبتش گوهریست
ارزنه گلشن امید از نسیم عنایتش تازه روی ...

سخن گو که روز خموشیش پیش درین دم که هستیم باشیم شاد که خواهیم این روز را کرد یاد.

Colophon (f. 49b): تمت الرساله موسومه بسراج المنیر فی شهر صفر المظفر من السنہ المیمونه سنہ ۱۲۲۹.

On f. 1a is a note of transfer of the MS's ownership by inheritance:

انتقال من متروکات والدی المرسوم الی حرره فی ۷ شهر جمادی الاول ۱۲۷۹.

Seal (f. 1a): حسین ۱۳۰۷، ... محمد صادق:

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 861. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1199-1200, etc.

107

SA‘ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 177 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 975 (A.D. 1567/8); 122 folios; paper; 10 x 17cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script and arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 1b); red cloth binding with white paper doublure; damp stained; incomplete at the end; repaired in the 19th century.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (122a) MS 51. Colophon (f. 122a): سنہ ۹۷۵.

108

COLLECTION

مجموعه

MS 178 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; Rasht; dated A.H. 1230 (A.D. 1814/5) (3a, 48b), A.H. 1252 (A.D. 1836/7) (f. 82a); A.H. 1255 (A.D. 1839/40) (ff. 7a, 78b); polygraphic work: the copyists are Āqā Buzurg Pāshā, Ḥasan ‘Alī Shikāyatī; patron: ‘Alī Akbar Khān; 81 folios; paper (white and orange) with watermarks; 9 x 20 cm; varied number of diagonal lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script and arranged in 2 columns; black ink; red leather cover framed with brown leather at the edges, the spine is of artificial leather.

(1) *Ghazals, rubā’īs, tarjībands* and other poems by the following authors: Akhgyar (f. 40a), Āzār (ff. 59b, 66a), Bābā Tāhir (f. 67a), Fath ‘Alī Khān Kāshī (f. 5a), Hāfiẓ (ff. 24a, 25a), Hājī Āqā Muḥammad Maqbūl (f. 3b), Halālī (f. 24b), Hātifī (ff. 80a-82a), Havas (f. 1b), Jāmī (ff. 27a, 30a, 41a, 50a, 69a, 77a), Khurram (ff. 2b, 5b, 74a, 76b), Khusrav (ff. 49b, 71b), Mawjī (f. 2a), Mīr Rāzī (f. 47a), Mīrzā Ibrāhīm (f. 43a), Muhtasham (ff. 28a, 60a, 61a, 73a), Rafīq (ff. 44a, 74b, 76b), Sa‘adī (ff. 10a, 14a, 43b, 48b, 77a), Ṣā’ib (f. 68a), Shāhab (ff. 47b, 62a, 67b, 72a), Shukūh (f. 42b), Ṭūfān (f. 49b), ‘Urfī (f. 35a).

(2) F. 3a. Fath ‘Alī Khān (فتحعلی خان), Satire (*Hajv*) on ‘Alī Qulī Khān Yazdī (هجو علیقلی خان یزدی).

حاکم مملکت نزد یزید اول آنکه نامش بقئی به نقی گشته مثل Beginning (f. 3a):
(3) F. 8a. *Hikāyat-i tājir-i Baghdādī* (حکایت تاجر بغدادی). A story about a merchant from Baghdad.
(4) F. 8b. A preface of the collection (دیباچه مجموعه).

این نادره مجموعه اقلیم سخن گلهای کلام را بود چون گلشن Beginning (f. 8b):
(5) F. 53b, 77a. Narrations (روایات).

آورده اند که گبری بود و همسایه داشت
آورده اند که شیخ سعدی با دو نفر دیگر پا را ز خانه خویش ...
Colophons: (f. 2b) اینچند کلمه در یوم پنجم شنبه سیم شهر شوال المکرم در حال پریشانی تحریر شد مرکب شاهد
حال است که تقصیر از نویسنده نبود باری امید عفو است حرره آقا بزرگ پاشا بتاریخ ۱۲۳۰.

حرره آقا بزرگ پاشا شهر شوال سنه ۱۲۲۰. (f. 5a)
در دارالسلطنة رشت در عهد محمد شاه قاجار. (f. 7a)
حرره حسنعلی شکایتی سنه ۱۲۵۵. (ff. 7a, 78b)
این کتاب جزء بیاض را بحسب الخواهش صاحب قبله‌گاهی ام علی اکبر خان تحریر پذیرفت. امید که قبول مقبول (f. 48b)
فرمایند. ۱۲۳۰.

تمام شد در یوم دوشنبه موافق هشتم شهر شوال بتاریخ سنه ۱۲۳۰ (f. 50a)
حرره آقا بزرگ پاشا. (f. 52a)
حرره الراجی آقا بزرگ پاشا. ۱۲۳۰.
حرره حسنعلی شکایتی سنه ۱۲۵۲ (f. 82a).

109

DAVĀZDAH BURJ

دوازده برج

MS 182 (C.A.S.M.).

Undated; 118 folios; f. 118ab is blank; paper; 12,5 x 18,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; red leather flexicover with brown leather spine and brown leather doublure.

An astrological work with tables and geometric figures by an unknown author in 12 chapters (باب).

بسم الله الرحمن الرحيم
Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين وصلى الله على محمد وآلـهـ اجمعـيـنـ چـنـينـ گـوـينـدـ حـكـماـ سـلـفـ کـهـ
فلـکـ بـدوـاـزـدـهـ قـسـمـ اـسـتـ وـ هـرـ قـسـمـیـ رـاـزـ وـ بـرـجـیـ خـوـانـدـ ...

End (f. 117b): وـ چـونـ کـوـاـکـبـ مـسـتـقـيمـ باـشـنـدـ شـمـالـیـ بـوـنـدـ وـ چـونـ رـاجـعـ بـوـنـدـ وـ اللـهـ اـعـلـمـ بـصـوـابـ.
Seal (f. 1a): لا إـلـهـ إـلـاـ اللـهـ إـلـاـ حـقـ الحقـ المـبـيـنـ عـبـدـ مـحـمـدـ تـقـيـ ۱۱۴۰.

110

COLLECTION

مجموعه

MS 183 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zī Hajjah* 22, A.H. 1092 (January 2, A.D. 1682) (1); 105 folios; paper; 12 x 19cm; 11 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; brown leather framed with four fillets over pasteboard, white paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century when the MS was rebound in wrong order: the first 16 folios continue the second work, the beginning of which is on f. 25b; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 17a-25a. An extract from an unidentified work about the birds and their taming.

بیابان رود در طلب موش و مانند آن نیز کند بتمامی ...

که اورا بفارس شاه مرغان خوانند اورا بجهة تفرج بیاموزند او نیز گنجشک و بگیرد و بمنقار برخلاف جانوران دیگر که بپای گیرند اینست آنچه ما دانستیم و از استادان بما رسیده است والله اعلم بالصواب.

تمت کتاب [sic] بعون الله الملك الوهاب في تاريخ سبت ثالث وعشرين من شهر المبارك ذى حجه: Colophon (f. 25a) الحرام في سنہ اثنان وتسعین والف من الهجرة النبویة صلی الله علیه وآلہ وسلم تسليماً "کثیراً" کثیراً تمت

(2) Ff. 25b- 105b, 1a- 16b. [Muhib 'Alī b. Nizām al-Dīn 'Alī Khalīfah], *Bāz nāmah* (بازنامه). Khān-i Khāsmahallī b. Nizām al-Dīn 'Alī Khalīfah known as Muhib 'Alī (d. 1581) was the grand *vazīr* of Babur, the ruler India. His *Bāz nāmah* dedicated to falconry and zoology, consists of 61 chapters (باب).

Beginning (f. 25b):

بسمة طاير فرخندة حى قديم
خطبة ذى بال همسون خطاب خال و خط نقطه ام الكتاب

The last subtitle (f. 105b):

باب در تربیت جانوران
برخلاف آن غرض کلی آنکه مقدار طعمه جانور در وقت بشناسند و هر جانور که باشد اورا گوشت فربه: (f. 17a), محمد على

See other copies: Munzavī, Fihristvārah, v. 5, p. 3864, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 485. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 1, p. 322.

111

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدین محمد شریف المختلص بکاشف

SIRĀJ AL-MUNĪR

سراج المنیر

MS 186 (C.A.S.M.).

Dated the end of *Rabi'* I, A.H. 1030 (February, A.D. 1621); 73 folios; f. 73ab is blank; paper; 12 x 20; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles in red; brown artificial leather cover over pasteboard with pink paper doublure, the spine and the outer edges are of green artificial leather.

See about the work, its beginning (f. 1b) MS 106.

با یعقوب بیازدهم آواز یعنی غنیمت شمر این نفس که تا دم براری کوش بن غنچه
تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بتاريخ يوم سنه ٢٤ شهر جمادی الاول رب الارباب يوم جمعه اواخر ربیع الاول سنه ثلاثين والف من الهجرة النبویه بحمد الله ... الملك اللطیف شمس الدین محمد و توفیقاته که این بی بضاعت قلیل الاستطاعة اقل العباد شریف رفع الله شهر جمادی الثانی باختتم انجامید امید که در هنگام مطالعه کاتب.

112

COLLECTION

مجموعه

MS 188 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; dated A.H. 1303 (A.D. 1885/6) (131b), A.H. 1304 (A.D. 1886/7) (80b), A.H. 1305 (A.D. 1887/8) (140b); 160 folios (has foliation in Arabic numerals); ff. 122a-123a, 132a-133b, 143b, 150a - 158a are blank; paper with Russian pressmarks: № 6, 'ФАБРИКИ № 6, СЕРГЬЕВА'; 17,4 x 22cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah* *Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink; black cloth binding with paper pasteboard, white paper doublure and artificial leather spine: paper with painted arms is pasted over the upper cover; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) F. 1ab, in Arabic. God praising and prayers to the Prophet Muḥammad حمد الله والرسول (الله).

از تاریخ شهداء (شیعی). Extracts from various works such as *hadīṣes* included in Shaykh Ḥasan b. Muḥammad's *Vāḥidah*, Nasīm Khādim's *Ayyām-i Ḥasan ‘Askarī* (f. 5b), ‘Abdallah b. Fazl's *Iqbāl* (f. 52ab), ‘Alī b. Fāzil Māzandarānī's works (63b), etc., about the war against infidels (*jihād*), events from the lives of Prophet Muḥammad, Imām ‘Alī and Shiite martyrs. The story of the revelation of the Holy Qurān to Prophet Muḥammad, and the collection of the parts of the Qurān by the followers of Muḥammad and the Caliphs.

مجلس اول در بیان رجعت جناب صاحب الامر صلوات الله عجل الله فرجه است

در کتاب اختیار است مجلس اعلی الله مقامه که خط شریف و کتاب لطیف ان بزرگوار است ...

پس حضرت رسول این آیة را تلاوت فرماید الحمد لله.

(3) Ff. 109a-121b, 123b-131b, 134a-143a, in Turkish. Passages from the history of Shiite martyrs (از تاریخ شهداء شیعی). Poems and narrations in prose about the events in Karbalā, about Imām Ḥusayn and other Shiite martyrs from various works such as *Murūj al-Zahab*, *Nūr al-Ayūn*, *Ayyām-i Ḥasan ‘Askarī*, *Javāhir-i Ighān*, Muḥammad Bāqir Majlisī's *Haqq al-Yaqīn* with verses and paragraphs in Persian.

کیفیة رجعت Beginning (f. 109a):

بسملة، پتر چو آخره ایام غیبت مهدی ایدر ظهور جلد لیله حضرت مهدی ...

جناب علی اصغر احوالی بیله گورنده یوزین دوتدی باجی سکینه که یعنی باجی //

(4) Ff. 144a – 149b, in Persian. Narrations are about the history of Shiite Islam, Prophet Muḥammad and his followers.

پس آن جوان خود را بر سپاه کفار چند نفر از ان بلاعینان بر حمن فرستاد...

آن جوان سعادت نشان نیزه بر سینه آن ملعون چنان زد که سرنیزه از پشتیش بیرون آمد فی الحال از

اسب افتاده ...

(5) Ff. 158b-160b, in Turkish. Narration refers to the life of Prophet Muḥammad.

روایتی بر گون بر سائل جناب پیغمبرden مجددن سئوال ایله‌دی که یا رسول الله من قرضدارم...

شهربربردن ایشکه چخدن بر طرفت العنیده مدینه یتشدی گوندن بر از گجمشدی // حرره فلان.

اینها در زمان ما که در تاریخ ۱۳۰۴ دیدم و شنیدم. (f. 80b)

(f. 131b). ۱۳۰۴.

تمت ۱۳۰۵. (f. 140b).

Dated A.H. 907 (A.D. 1501/2); 67 folios; yellowish thick paper; 12,5 x 17,5cm; 11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles and stone-names in red; entire text set within a frame of two red rules; incomplete at the beginning; white cardboard binding with white paper doublure, black leather spine and outer edges; one flyleaf at the end.

A treatise on mineralogy and the properties of stones. In the preface, the author names himself Muḥammad Abū al-Ḥasan Khāvirānī and says he has translated Ibn Ishaq's Arabic work on mineralogy

into Persian by order of ‘Arūs Khātūn, daughter of the Artukid *Amīr* Fakhr al-Dīn Qarā Arslān (1144-1167). The work consists of three parts (فصل).

جوهري نامه

Beginning (f. 1b): بسمة، شکر و سپاس خدای را که عزیز و جبار است شکننده کامه است که قهار است چنین گوید ابو محمد بن ابو الحسن الخوارنی ... و این کتاب را کشف الاسرار فی معرفة الاحجار نام نهاده ...

End (f. 67a): وقت که سلیمان علیه السلام مسجد بیت المقدس را بنا فرموده بود جهت سودن و سنبیدن یواقتیت را وصلی الله علی سیدنا محمد واله اجمعین الطیبین الطاهرین.

Colophon (f. 67a): تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب تاريخ سبع و تسعمايه سنه ٩٠٧.
On the doublure of the upper cover are medical recipes.

114

COLLECTION

مجموعه

MS 195 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā I* 24, A.H. 1236 (February 27, A.D. 1821); 62 folios; tinted (blue) paper; 10 x 16,5cm; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with titles and subtitles in red; brown leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants, and violet paper doublure.

(1) Ff. 1b – 48a. *Abū al-Qāsim* (ابو القاسم), *Mi‘rāj nāmah* (معراج نامه). The night ascension of Prophet Muhammad.

هذا كتاب معراج نامة ختم انبيا ابو القاسم: Title (f. 1b)

Beginning (f. 1b): بسمة. الحمد لله رب العالمين والعاقبة المتقين والصلوات والسلام على سيد الانبياء المرسلين محمد: اما بعد بدانکه در اخبار امد است ...

Colophon (f. 48a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تحريراً في شهر جمادى الاول سنه ١٢٣٦.

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 605. Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy, v. 2, p.215.

(2) F. 48b. A cryptogram (طلسم).

(3) Ff. 49a – 62a. *Ta‘bīr-i khvāb* (تعبير خواب). A work on interpretation of dreams ascribed to Imām Ja’far al-Ṣādiq.

Beginning (f. 49a): بسمة، بدانکه علم تعبير خواب علم شریف و لطیف است و حضرت جبرئیل علیه السلام بجهة حضرت یوسف علیه السلام آورده است ...

Colophon (f. 62b): تمام شد ۲۴ فی شهر جمادی الاول سنه ١٢٣٦.

115

COLLECTION

مجموعه

MS 196 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 972 (A.D. 1564/5); 177 folios; ff. 1a, 27a, 174b-176b, 177b are blank; paper; 10,5 x 17cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink; brown leather cover with paper pasteboard, and white paper doublure; two flyleaves at the beginning; damp stained, f. 98 has mouse eaten edges and a burnt hole.

(1) Ff. 1b-26b, in Turkish. [Kemal Pasha'zade] (کمال پاشازاده), *Risale-i Yayye fi lisan al-Farsi* (رساله یائیه فی لسان الفرسی). The name of the author is not mentioned in the work, but supposedly it is

Kemal Pasha'zade (Mevlana Imam Shems ed-dīn Ahmed b. Suleyman b. Kemal, the *shaykh al-Islam*, who died in 1533). The treatise is on the use of the letter ی at the end of words in Persian.

بسملة، بوصحایف پر لطایفک تسویدنه داعی و باعث مضمون مکنوننده مندرج و مندرج اولن ...

بو رساله که خیرله اختتام بولدی حرف اخیری تمامی ایله تمام اولدی و السلام تم.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Turkish Manuscripts, p. 142. Flügel, Die arabischen, persischen Handschriften, ss. 131-2.

(2) Ff. 27b-174a, in Turkish. [Kemal Pasha'zade] (کمال پاشازاده), *Daqā'iq al-haqā'iq*.

The author's name is not mentioned in the text but it has been identified as Kamāl Pāshā'zādah's work in verse about the differences in meanings and morphological structure of Persian homonyms and synonyms. The differences in meanings are explained in bayts.

دقایق الحقایق: The title of the work is on the doublure of upper cover:

بسملة. سپاس بی قیاس خدای بی همتایه که گلزار بدیع الاثار بیاننده ازهار رنگین معانی اظهار ایلدنی ...

ابرش اول معاندن عبارتدر که لسان ترکیده اوکا ابرش دیرلر اما ترک ابرشک الغت مدک تلفظ ایدر اصلده ممدوه و دکلدور. بونکده اطلاقی باعتبار الوصفر والسلام. تم.

Colophon (f. 174a): سنه ۹۷۲.

(3) F. 177a. Persian-Arabic equivalents and a *bayt* by an unknown author.

Flyleaf Ba. An ownership note: من متخلکات الحقیر عبد الفتاح بیک سلم الله

Seal on the doublure of lower cover: احمد //

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Volume II, p. 514. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, ss. 130-1. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and Other Collections in the Netherlands, vol. I, pp. 300-1, 360-1, etc.

116

COLLECTION

مجموعه

MS 198 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Pitriburkh (St. Petersbourg) (81a, 93b), Qārāqaytāq (72a); dated *Jumādā I* 20, A.H. 1151 (September 5, A.D. 1742) (81a), *Rabi‘ I* 12, A.H. 1155 (May 17, A.D. 1742) (77a), *Jumādā I* 5, A.H. 1290 (July 1, A.D. 1873) (33a); polygraphic work: one of the copyists is Mīrzā Dāvud (77a); 185 folios; ff. 6b-15a, 16b- 32a; 155b –184a are blank; paper; 8,5 x 17cm (oblong); the text is written in various directions and has varied number of lines to the page written in *Nasta’līq* and *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles and authors' names often in red; brown leather flexicover with black leather doublure, black leather at the spine and the outer edges.

(1) Ff. 1b – 15a, 47b – 50b, 77a, in Persian. *Munsha’at* (منشآت). Private letters.

(2) Ff. 2b, 73a-76a, in Persian. Proverbs and advices (حکمت و پند).

(3) Poems by various authors. The names of the following authors are mentioned: ‘Alavī (ff. 15b-33a), Aşaf (f. 73b), Bābā Tāhir (f. 185ab), Hāfiẓ (f. 73b), Jāmī (f. 105a), Kalīm (ff. 150b-144b), Khayyām (f. 111a), Khvājah Nāṣirī (f. 185ab), Mīrzā Muḥammad Nāṣirī (ff. 155a-152b), Mīrzā Ṣādiq Muḥammad Mawlavī (f. 3a), Naṣīb (f. 73b), Nāṭiq (ff. 103a-99a), Ṣafī Qulī Bīg (f. 73b).

(4) F. 33a, in Persian. A recipe for love (نمسخه بجهة عشق).
Beginning: نسخه مفرح یاقوتی که جهة بیش دل عاشقان نافع است...

(5) F. 33b, in Persian. Muḥammad Qulī Salīm (محمد قلی سلیم), *Qazā va qadar* (قضايا و قدر). شنیدم روزی از خونابه نوشت چو گل از پاره تن خرقه نوشت Beginning (f. 33b):

(6) Ff. 44a – 46a, in Persian. Mīrzā ‘Alī Tajallī (میرزا علی رضای تجلی), *Mi'rāj-i Khīyāl* (معراج خیال). Mīrzā ‘Alī Tajallī's (d. A.H. 1088 (A.D. 1677/8) erotic poem.

Beginning (f. 44a): در سرم دیگر همای عشق یار ریخت طرح آشیان از خارخار
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 738. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-I Iran, vol. 1, pp. 94-95.

(7) F. 47a, in Persian. A narrative about Shāh Nimbruvt (روایتی درباره شاه نمبروت).

Beginning: در تواریخ آمده است که سبب تمرد نمبرود آن بود که حکما در زمین بابل که تختگاه او بود هفت ظلم ساخته بودند ...

(8) Ff. 51b – 52a, in Persian. *Kunūz al-Rūmūz* (کنوز الرموز). A short treatise on ethics and medicine in 10 chapters.

Beginning (f. 51b): بسم الله على افضاله والصلوة على محمد والله اما بعد اين رساله ايست مشتمل بر خلاصه:
اقوال علماء و نقاده اعزال حکما، منظوي برده فصل و خاتمه و هر فصل را به خاصیت مخصوص است و مسمی شده است
بكنوز الرموز ...

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1196-7. Pertsch, Verzeichnis, p. 316, etc.

(9) Ff. 52a- 59a, in Persian. A treatise about love (رساله در بیان عشق و محبت و حالات او).

Beginning (f. 52a): حمد و سپاس بیقياس صانعه را که شمع جمال خوبان دلربا را بنور حسن و ملاحت بر افروخت ...
End (f. 59a): مصرع خوش و عالی میکنم از عاشقان آیین کنید تمت الرساله بعون الملك الوهاب.

(10) Ff. 59a – 62a, 72b – 71a, 144a-137b, 152a-151a, in Persian. *Hikâyât* (حكایات). Stories and tales.
Beginning (f. 59a): حکایت آورده اند که نوبتی مامون ده نفر از زنان خود طلبیده سؤال نمود ...
Beginning (f. 72b): راویان اخبار و ناقلان آثار چنین آورده اند که در ملک نیشابور جوانی بود فرزانه ...
Beginning (f. 144a): آورده اند که در زمین هند پادشاهی بود نام او کردوست شاه آن پادشاه باشوع داد و عدل آراسته بود ...

Beginning (f. 152a): الحمد لله رب العالمين الصلوة والسلام على محمد والله اجمعين چنین گوید مخترع این حکایت
که در یونان زمین پادشاهی بود عقل نام

(11) Ff. 62a-71a, in Persian. [Mihr ‘Alī Bīg Dāghistānī] [مهر علی بیک داغستانی] [Reports].
The reports refer to the visit of Nādir Shāh's envoy to Moscow in A.H. 1149 (A.D. 1736/7).

Beginning (f. 62a): بدروه عرض بازیافتگان مجلس بهشت آیین میرساند که از مراحم بی کران جناب ربیانی و میامن
ماشر معدلت و رافت طی مسافت نموده ...

Literature: Tbilisskaya kollekcia persidskikh firmanov, vol. 1, p. 168.

(12) Ff. 93b-81a, in Persian. Nū‘ī Khabūshānī (نوعی خبوشانی), *Sūz va gudāz* (سوز و گدان). See MS 105 (12).

(13) Ff. 111a-143b, in Persian. Muhtasham Kāshānī (محتشم کاشانی), *Marsīyah* (مرثیه). Muhtasham Kāshānī's (10th century) elegy on the martyrdom of the Shi'ite Imām.

Title (f. 111a): واقعه مقبل در شهادت حضرت امام شهید

Beginning (f. 111a): محروم آمد و تجدید شد غراری حسین رسید موسم طوفان کربلا بی حسین

(14) Ff. 105b-107a, in Arabic. Prayers (ادعیه).

این نسخه از علاج مسن نوشته اندعلوی حسب الخواهش نوشته است فی پنجم شهر جمادی (f. 33a)
Colophons: (f. 33a) الاول سنه ۱۲۹۰.

در وقت زود ظهر روز پنجشنبه دوازدهم شهر ربیع الاولی سنه ۱۱۵۵ در قاراقیطاق با تمام سرایای میرزا داود پرداخت (f. 77a)
بتاریخ اوایل شهر جمادی الثانی سنه ۱۱۵۱ در دارالسلطنه پتری بورک پای تخت پادشاه خورشید کلاه بتصنیع این (f. 81a)
چند ورق پرداخت. تم.

بتاریخ جمعه بیستم شهر جمادی اول سنه ۱۱۵۱ در دارالسلطنه پتری برخ قلمی گردید. (f. 93b)

117

SA‘ADĪ

سعدی

KULLIYĀT

کلیات

MS 199 (C.A.S.M).

Undated; 270 folios; f. 1a is blank; paper; 9 x 16cm; 15 lines to the page written in small *Nasta’līq* arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red and in the margins; entire text set within a complex frame (gold, pink, black, orange); illuminated head pieces (ff. 25b, 73b, 165b, 178b, 183a, 253b); the first folio was added later; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and yellow paper doublure; lacking folios between ff. 264 and 265; incomplete at the end; the first eight folios are damp stained.

A collection of Sa‘adī’s works with ‘Alī b. Abī Naṣr Bisutūn’s preface written in A.H. 734 (A.D. 1335). Contains the following works:

I. Ff. 1b-2a. *Dībāchah* (دیباچه).

بسمله. شکر و سپاس معبدی را جلت قدریه که افریننده مخلوقات عالمست و روزی دهنده بنین و بنات بنی آدم کریمی ...

II. 2b-5a. *Risālah-i avval dar taqrīr-i dībāchah* (رساله اول در تقریر دیباچه).

Beginning: بسمله، سپاس ببعد و غایت و ستایش بیحد و نهایت افریدگاریرا جل جلاله ...

III. Ff. 5a-16a. *Risālah-i duvvum dar majlis-i panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه).

Beginning (f. 5a): الحمد لله الذي خلق الوجود من العدم ...

IV. Ff. 16a-17a. *Risālah-i sivum dar su’al-i ṣāḥib dīvān* (رساله سوم در سوال صاحب دیوان).

Beginning (f. 16a): بسمله. صاحب صاحب قران خواجه زمان نیکو سیرت و صورت ...

V. Ff. 17a-18a. *Risālah-i chahārum dar ‘aql va ‘ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق).

Beginning (f. 17a): سالک راه خدا پادشه ملک سخن ای ز الفاظ توافق پر از دریتم ...

VI. Ff. 18a-23a. *Risālah-i panjum dar naṣīḥat al-mulūk* (رساله پنجم در نصیحت الملوك).

Beginning (f. 18a): بسمله. الحمد لله على نعمة ... بعد از شنای خداوند عالم و ذکر بهترین فرزند آدم در نصیحت ارباب ملوک و مملکت ...

VII. Ff. 23a-25a. *Risālah-i shishum dar si risālah* (رساله ششم در سه رساله).

Beginning (f. 23a): شیخ سعدی علیه الرحمن فرمود که در وقت مراجعت از زیارت کعبه ...
End (f. 25a): تمت الرساله ملک شمس الدین تازیگو.

VIII. Ff. 25b-73a. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

Beginning (f. 25b): يا ناظرا فيه سل بالله مرحمة على المصنف واستغفره بصاحبه

IX. Ff. 73b-144b. *Būstān* (بوستان); See MS 102.

End (f. 144b):	خدايا بعفوم مكن نا اميد هزاران درود و هزاران سلام زما بر محمد عليه السلام .	بضاعت نياوردم الا اميد
X. Ff. 145a – 165a. <i>Qasāīd</i> (قصاید).	تاکی آخر چو بنفسه سر غفلت در پیش حیفه باشد که تو در خوابی و نر کس بیدار	دل شکسته که مرهم نهد دگر بارش يتیم خسته که از پایی برکشد خارش
XI. Ff. 159a-162a. <i>Marāṣī</i> (مراشی).	Beginning (f. 159a):	ندانمته چه مکافات این گنه یابی
XII. Ff. 162a-165a. <i>Mulam ‘āt</i> (ملمعات).	Beginning (f. 162a):	تو خون خلق بريزى و روی برتابی
XIII. Ff. 165b – 178a. <i>Muqāt ‘āt-i Ṣabāḥīyah</i> (مقاطعات صباحیه).	Beginning (f. 165b)	الحمد لله على نعمة وابدا المزید من كرمه واشهد ان لا اله الا الله الموصوف بقدمه وان محمد عبده ورسوله الطاوى السموات بقدسه وصلى الله عليه في
XIV. Ff. 178b – 182b. <i>Tarjīt ‘āt</i> (ترجمیات).	Beginning (f. 178b):	اى زلف تو هر خمی کمندی
XV. Ff. 183a – 253a. <i>Tayibāt</i> (طیبات).	Beginning (f. 183a):	چشمت بگو شمه چشم بندی
XVI. Ff. 253b – 266b. <i>Badāyi</i> (بدایع).	Beginning (f. 253b):	صانع پروردگار روحی توانا
	End (266b):	اول دفتر بنام ایزد دانا
	Colophon (f. 73a)	آنکه انگار کنی عالم درویشان را توجه دانی که چه سود ابرسرست ایشان را مردی نه بقوتست و شمشیرزنی آنسست که حکمی که توانی نکنی انی المسنی وانت مولا الحسن قد اشارت واطلب الاحسانا تم الكتاب بعون الملك الوهاب وصلی الله علی خیر خلقه وصلی علی خیر خلقه محمد واله الا جمعین.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 594-600. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 655-76. Browne, Persian manuscripts, p. 327-30. Pertsch, Verzeichnis, pp. 800-6, etc.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 200 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated *Shawwāl*, A.H. 1301 (July 25 - August 23, A.D. 1884); copied by Muḥammad Ṣādiq b. Ḥājī Ḥasan Tabrīzī; 120 folios; ff. 77ab, 101a-120b are blank; paper with Russian pressmark Медянск. Фаб. Первушина въ № Вятке 5; 11 x 17cm; 11 lines to the page written in *Shikastah*, *Nasta’līq* script, arranged in 2 columns and set within a frame (black); black ink; blue artificial leather cover over pasteboard and pink paper doublure, repaired with black artificial leather at the spine and edges; one flyleaf at the beginning and two at the end.

(1) Ff. 1b-56b. Muḥammad ‘Alī Surūsh (محمد علی سروش), *Nūhahs* (نوحه‌ها). Surūsh's (1813-1868/9) elegies on the martyrdom of Shiite Imāms and the events in Karbalā.

Beginning (f. 1b):	دارم اندر دست خوئین خانه تاکه بنویسم مهبت نامه
Colophon (f. 56b):	بید العبد المذنب العاصی الحقیر الفقیر المحتاج برحمة لا شبیه له ولا نظیرة [sic] محمد صادق بن: مرحوم المغفور المبرور حاجی حسن تبریزی سمت [sic] التحریر یافت تحریرا" فی شهر شوال المکرم سنہ ۱۳۰۱.
(2) Ff. 57a-60b. Hātif (هاتف), <i>Bayts</i> , <i>ghazals</i> , <i>qaṣāīd</i> , <i>tarjīt'band</i> (آبیات، غزلیات، قصاید، ترجیع بند).	هذا كتاب من بعضی آبیات وغزلیات وقصاید متفرقه ترجیع بند من کلام هاتف
Beginning (f. 57a):	ای فدائی تو هم دل و هم جان وی نثار رهت هم این و هم آن
(3) Ff. 61a – 64b. Nāṣir Khusrav (ناصر خسرو), <i>Tarjīt'band</i> (ترجیع بند).	

- ای رخت آفتاب کشور حال تاب مهرت مه منور حال
- (4) Ff. 69a – 73a. Bābā Tāhir Ūrīyān (بابا طاهر اوریان), *Rubā'īs* (رباعیات).
- زگشت خواطرم جز غم نروی زباغم جز گل ما تم نروی
- Beginning (f. 69a):
- (5) F. 73b. Madhūsh, *Qaṣīda* (قصیده). اگر شیر یزدان بکیهان نمیشد به کس تاب ذات یزدان نمیشد
- Beginning (f. 73b):
- (6) F. 74b. Hāyat, *Qaṣīda* (هایت). قصیده.
- مانند علمی کیست در این چرخ مطبق داماد نبی شیر جدا صاحب سنجر
- (7) F. 75b. Khākī, *Qaṣīda* (حکی). قصیده.
- چو اندر گیتی بحرب گرد برضای فلک مسکن عقاب شب بر آمد از فراز قیرگون توشن: Beginning:
- (8) F. 76b. Parvīn Tīhrānī, *Qaṣīda* (پروین طهرانی). قصیده.
- چون گشت بیحساب رخ آن فلک جناب خورشید در فکند زخجلت نرخ نقاب Beginning:
- (9) Ff. 78a-84a. *Rubā'īs*, *qaṣīdas* of different poets without mentioning their names.
- (10) Ff. 85a – 95b. Vafā'ī Shushtarī, *Qaṣīdas* and *ghazals* (وفائی ششتاری). قصاید و غزلیات.
- من کلام وفائی ششتاری فی منقبت مظہر العجایب علی بن ابی طالب قصیده در مدح و منقبت شبهه: Title (f. 85a): پیغمبر علی اکبر
- طبع شراف نیم از شعله آذر او را بلبل نطقم از کجا طبع سمندر اورا Beginning (f. 85a):
- (11) F. 95b. Shāh Tāhir, *Qaṣīda* (شاه طاهر). قصیده.
- باز وقتست که بر طبق تقاضای فلک افکند بر سر ایوان چمن گل توشك Beginning:
- (12) F. 98a. ‘Urfī, *Qaṣīda* (عرفی). قصیده.
- منم آن سحر بیان گزند و طبع سلیم نزد ناطیقه نام سنجم بی تعظیم Beginning:

119

JUNG-I MANĀQIB

جنگ مناقب

MS 201 (C.A.S.M).

Undated; 143 folios; ff. 1a-4b, 140a-143b are blank; laid paper; 12 x 17,5cm; 12 lines to the page written in *Nasta’līq* script; arranged in one and two columns and set within a frame of gold and red rules; black ink with subtitles in red; blue cloth binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired and rebound in the 19th century, when the first four and the last three folios were added; ff. 109-139 are damp stained.

A collection of eulogies (*manāqib*) to Imām ‘Alī and other Shiīte Imāms by the following authors:

Amīr Fayzī (f. 116a), Āzar (ff. 53b, 58a, 82b, 83b), Ḥāfiẓ (ff. 73b, 74b), Hayāt (f. 38b), Ḥayratī (f. 121b), Ibn Badr (f. 39b), Kamāl (ff. 47a, 85a, 95a, 99a), Kāshī (ff. 11a, 29b, 34a, 68a, 69a, 103a, 105a), Khvājū (f. 86b), Mīr Ḥājī (ff. 125b, 128b), Muḥammad b. Ḥusām (ff. 12b, 14b, 16b, 18a, 77a, 89b, 92b, 93b), Nizām Astarābādī (ff. 6b, 123a, 129b, *Mi’raj-i khīyāl* on f. 139a), Nizām Mu‘ammā’ī (f. 120a), Rafīq (f. 59a), Sa‘adī (ff. 26b, 70b, 102a), Ṣādiq (ff. 127a, 133a, 135b), Sāyil (ff. 22a, 24b), Shāh Shujā’ (f. 21b), Sultān Muḥammad Astarābādī (f. 114a).

اشجاع مدحت خیر النسا رادر بهشت گوش خیرات جسان پیوسته بر املای من
زنسا جان نقش انگیز صنعت خاله صانع هویدا شد هزاران گل برین زنگار گون دیبا

'ABD AL-QĀDIR RŪYĀNĪ

عبد القادر رویانی

MUKHTAŞAR DAR MA'ARIFAT-I TAQVİM

مختصر در معرفت تقویم

MS 202 (C.A.S.M).

Dated *Ramazān* 7, A.H. 1187 (September 22, A.D. 1773); 18 folios; f. 18b is blank; paper; 11 x 17,5cm; 11 lines to the page written in mixed and *Naskh* script; black ink with rubrication in red; grey paper cover over cardboard with white paper doublure, the spine and outer edges are of red artificial leather; one flyleaf at the beginning; f. 1a is ink stained.

See about the work and its beginning (1b) MS 47,V(2).

و طریقه محمودیه و خالی السیر خاصه که از نخست منصرف بود هیچ کاری را نشاید.

End (f. 18a): تمت تم قد تمت هذا الرساله بعون الملك العلام في يوم الثالثا سابع شهر رمضان المبارك سنة ١١٨٧
Colophon (f. 18a): علی کاتبه و حاربه.

Seals: (f. 3a) (on the doublure of upper cover) عبده عباس (یا امام محمد تقی)

[SHAYKHĪ]

[شیخی]

FIQH IN VERSE

فقه منظوم

MS 203 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 14, A.H. 1136 (May 7, A.D. 1724); 103 folios; paper; 12,5 x 18,5cm; 7 lines to the page written in *Nasta'līq* and *Shikastah-Nasta'līq* scripts; arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; frequent interlinear commentaries; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and two at the end; repaired.

Ff. 1b-100b. A treatise in verse on Islamic jurisprudence and philosophy, where questions concerning the behaviour and duties of a Muslim during praying (*namāz*), purification (*vuzū'*), alms (*zakāt*), pilgrimage (*haj*) and fasting (*ṣūm*) are discussed. The author names himself Shaykhī (f. 100b) and states that he finished his work in A.H. 844 (A.D. 1440/1). He also gives some details of his biography: his birthplace was Qā'īn and he lived for some period in Jām and then in Khavāf.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم که نامه شار بدين نام است

End (f. 101a): سعى تاظم در محل انتفاع باد و دلها را برین نظم اجتماع

ای خبیر از حال نفس نادمه مرحمت فرما بحسن خاتمه

Colophon (f. 100b): بتاریخ ۱۴ شهر شعبان المعظم فی سنّة ست و ثلاثین مایه و الف.

See other copies: *Munzavī*, vol. 11, p. 1563.

(2) Ff. 101b – 103b. *Jāmī'*, *Ghazals, rubā'īs*.

Beginning (f. 101b): گر ز خورشید جمالت ذره پیدا شود هر دو عالم در میان ذره ناپیدا شود

Seals: (f. 20a) ملا شاه محمد

Three other illegible seals on f. 20a.

MUHAMMAD KARĪM B. MAHDĪ QULĪ TABRĪZĪ

محمد کریم بن مهدیقلی تبریزی
BURHĀN-I JĀMI‘

برهان جامع

MS 205 (C.A.S.M.).

Undated; 170 folios; paper; 11,5 x 18; 11 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the end.

Muhammad Karīm b. Mahdī Qulī Tabrīzī, the tutor of Bahman Mīrzā, wrote this Persian-Persian dictionary in the last year of Fath ‘Alī Shāh Qajar’s reign (1797-1834). It consists of a foreword (مقدمه) and 29 chapters (باب). The MS contains the words beginning with the letters A to M.

Beginning (f. 1a): بسم الله الرحمن الرحيم...
 The last subtitle (f. 168b): و باب رافحه الف
 End (f. 168b): و اورا ارسسطو و ارسطاطیس و غیره نیز گویند.

NAṢĪR AL-DĪN MUHAMMAD B. MUHAMMAD AL-ṬŪSĪ

نصیر الدین محمد بن محمد الطوسي

AKHLĀQ-I NĀṢIRĪ

اخلاق ناصری

MS 207 (C.A.S.M.).

Undated; 156 folios; paper; 11 x 17cm; 19 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; cloth binding with pink paper doublure, the spine is of black leather; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end.

The celebrated philosopher and astronomist Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (d. A.D. 1292/3) made an abridged Persian translation of Abū ‘Alī b. Miskawayh’s Arabic work *Kitāb al-Tahārat* on ethics and entitled it *Akhlaq-i Nāṣirī*. The work consists of two parts (مقالات), each divided into two chapters. The MS contains the first part of the work and the second part up to its 7th subtitle.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم...
 اوی و هو الذی ...
 وبعضی اصحاب فلاحت خاصیتی دیگر یاد کرده اند درخت خرم را از همه عجیتر و آن آنست که درختی:
 می باشد که میل کند بدراحتی و باز نمیکرد از کشن هیچ درخت دیگر جز از ...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 441. Browne, Persian manuscripts, p. 205. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1181-5, 1600. Pertsch, Verzeichnis, pp. 304-5, etc.

SULAYMĀN KHĀN

سلیمان خان

MUKHTAŞAR-I ‘ILM-I HISĀB

مختصر علم حساب

MS 208 (C.A.S.M).

Undated; 37 folios; paper; 10,5 x 16,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* and *Naskh* scripts; black ink; red leather flexicover with a coloured paper doublure.

A short treatise on arithmatics and algebra written for pupils by the Georgian colonel Sarkār Sulaymān Khān.

Beginning (f. 1b): اجتماع اشیا متشابه را که از یکنوع باشد عدد گویند مثلاً در کنار خیابان عددی از اشجار نشانده اند

A note concerning the contents of the MS (f. 1a): کتابچه مختصر نکات انحساب که سرکار سلیمان خان سرهنگ گرجی بجهة شاگردان مدرسه مبارکه تقریر آن میشود.

ZUHŪRĪ

ظهوری

SĀQĪ NĀMAH

ساقی نامه

MS 209 (C.A.S.M.).

Samarqand; dated *Jumādā I*, A.H. 1112 (October 14 – November 13, A.D. 1700); 164 folios; ff. 87ab, 126ab are blank; paper; 9 x 16,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in two columns; black ink; black leather binding with blind stamped central mandorla and two pendants over pasteboard with an orange paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; repaired in the 19th century.

Nūr al-Dīn Muḥammad Zuhūrī Tarshīzī (d. 1615/6) was from the Turshīz settlement of Khurāsān. In his early age he went to India and settled in Bijapur. His *sāqī nāmah* is a panegyric devoted Burhān Nizām Shāh.

Beginning (f. 2a): جهان کهن را مبارک نوی
که کرد بحسرت سخنها تمام چو در آخر نامه رد وسلام

Colophons: هر که خواهد دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کارم جهت یادآوری ابو نصر (f. 70b in the margin)
نهیدی رقم نمود و اگر دنیشی چو غنچه بصورت حل است هر جا که بیدارگره اعتقاد را.

در رشتہ اختتام انتظام پذیرفت ساقی نامه غلام ملک بچنوری عواض بحر والا گوهري ملا ظهوري (f. 164b)
قایینی فی اواسط شهر جمیعی الاول در بلده سمرقند سنه ۱۱۱۲

خداداد الراجی حسن محمد بن: عبد الرجی حسن محمد

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 678-9.

MUHAMMAD B. 'ALĪ AL-NŪNDĀKĪ

محمد بن على النوندакى

RISĀLAH DAR 'ILM-I MU'AMMĀ

رساله در علم معما

MS 211 (C.A.S.M).

Undated; 171 folios; paper; 9 x 15cm; 17 lines to the page written in small *Nasta' liq*, arranged in one and two columns; entire text set within a complex frame (blue, red, gold, black); black ink with subtitles and names in red; an illuminated head piece (f. 1b); dark brown leather cover over pasteboard framed with 6 fillets and a running pattern; one flyleaf at the beginning and two at the end.

A treatise on *mu'ammās* by Muḥammad b. 'Alī al-Nūndākī (16th century), who states in the preface that he discussed some questions with people, experienced in poetry and then wrote the work by order of 'Abd al-'Azīz Bahādur Khān. The treatise is also known as a commentary (*sharḥ*) of *Dastūr-i mu'ammā* by Mīr Husayn b. Muḥammad Nīshābūrī.

Beginning (f. 1b): بسملة، بعد از تتفیص تسمیه و تخصیص انبیه بمالک الملکی که ذات بی مثالش از ...

End (f. 171b): حرف اول از مصراع اخیر ظاهر است والحمد لله او لا واخرا وظاهر اباطنا" والصلوة على سيد الاولين
والآخرين وعلى آلدوا أصحابه الطيبين الطاهرين.

Ownership notes by Muḥammad Ya'qub Sultānī, Ya'qub 'Alī, Gharīb Ughlū:

(f. 1a) هذا الكتاب من كتب الفقير الحقيـر محمد يعقوب سلطانـي غـفرـلـه سـنـه ٩٧١ اـيـنـ كـتابـ اـزـ فـقـيرـ حـقـيرـ كـمـتـرـ // .١٠٥١ / .١٢٣٨

اـيـنـ نـوـشـتـمـ تـاـ بـمـاـنـ يـادـگـارـ مـنـ نـمـامـ خـطـ بـمـانـدـ رـوزـگـارـ فـيـ شـهـرـ رـبـيعـ الثـانـيـ .

اـيـنـ كـتابـ اـزـ بـنـدـهـ حـقـيرـ الفـقـيرـ يـعـقوـبـ عـلـىـ بـرـادـرـ زـادـهـ يـوسـفـ بـيـكـ گـرجـيـ فـيـ شـهـرـ رـبـيعـ الـأـوـلـ سـنـهـ .١٢٤٠

غـرـبـ اوـغـلـوـ خـلـيلـ اـفـنـدـيـ (Flyleaf Ia) in Turkish

غـرـبـ اوـغـلـوـ خـلـيلـ اـفـنـدـيـ (Flyleaf Ia) in Turkish

A note concerning the contents of the MS (Flyleaf Ia) رموز المعما

On flyleaf Ib is a cryptogram and *bayts* in Persian;

On flyleaf IIa are *bayts* in Turkish.

Seal (ff. 55a, 143a, 162a): بـنـدـهـ اـبـراهـيمـ

See other copies: Sobranie vostochnikh rukopisey AN UzbSSR, vol. 11, p. 251. Fihrist-i kitābkhana-yi markazi-yi dānishgāh..., (4317) vol. 13, p. 3280. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhana-yi Millī-i Iran, vol. 6, pp. 152-3.

MUŞTAFĀ B. IBRĀHĪM TABRĪZĪ QĀRĪ

مصطفی بن ابراهیم تبریزی قاری

TUHFAT AL-ABRĀR

تحفة الابرار

MS 212 (C.A.S.M.).

Undated; copied by Mullā Bābā; 44 folios; paper; 11 x 16cm; 13 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; coloured cardboard binding with a spine of black cloth.

Muṣṭafā b. Ibrāhīm Tabrīzī Qārī (1598/9-1669/70) at first wrote his larger work on the rules of Qurān reading dedicated to Shāh 'Abbās II, and then in 1656/7 he abridged and entitled it *Tuhfat al-Abrār*. This work consists of a preface (باب) and two parts (فصل) (باب), each in five chapters (فصل).

Beginning (f. 1b): بـسـمـلـةـ، شـكـرـ وـسـپـاسـ وـسـتـایـشـ بـیـ قـیـاسـ مـرـقـادـرـیـ وـ حـکـیـمـیـ رـاـسـزـدـ وـ شـایـدـ ...

End (f. 43a): سوره صاف بقارت وهبض والله التوفيق.

Colophon (f. 43a):

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد اقل الكتاب ملا بابا.

On f. 44ab are *bayts* by an unknown author.

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, vol. 13, p. 3054. Storey, vol. 1, p. 223.

128

COLLECTION

مجموعه

MS 213 (C.A.S.M.).

Undated; 105 folios; ff. 1a, 100a-105b are blank; laid paper with chain lines and watermarks; 11 x 15,5cm; 17-21 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather cover framed with fillets and a running pattern over white paper doublure; incomplete at the end.

(1) Ff. 1b-86b. Zayn al-Dīn Abū Ibrāhīm Isma‘īl b. Ḥusayn Gurgānī (زین الدین ابو ابراهیم اسماعیل بن) (*Khufī-i Alāyī*). Zayn al-Dīn Ibrāhīm Gurgānī (or al-Jurjānī) was the first notable physician (d. A.H. 531 (A.D. 1136)) who wrote in Persian. Gurgānī wrote his work *Khufī-i Alāyī* in two parts as an abridgement of his comprehensive medical work *Zakhīrah-i Khvārazmshāhī*. The first part is on theoretical medicine (in two *maqālah*) and deals with health care and diagnosis. The second part (in seven *maqālah*) is on practical medicine and contains advices to physicians, for the treatment of local diseases, fever, measles, tumours, etc.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والعلويه المتقين والصلوة على محمد واله اجمعين چون مصنف اين:
كتاب سيد اسماعيل جرجاني که ...

و زهره گاو و بز و نمک سرکین بز بهم سرشته ضماد کردن پا زهر همه زهرهای جانوران گزنده است.
والله اعلم بالصواب.

See other copies: *Munzavī*, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3468-71, Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 475. A Descriptive and Analytical Catalogue, p. 130-1.

(2) Ff. 87a-92b. Description of some plants used for medical purposes. Medical recipes.

Beginning (f. 87a): معجون کمونی زیره صدر درم زنجیبل بیست درم فلفل ده درم نانخواه ۲۰ درم ...
End (f. 92b): آهسته آهسته از بسیاری بکمی باز آرنده تا بتدریج از عادت افیون باز ایستند.

(3) Ff. 93a-6b. An extract from Zayn al-Dīn Ibrāhīm Gurgānī's *Zakhīrah-i Khvārazmshāhī*.

Beginning (f. 93a): باب دویم از گفتار نوزدهم اندر افراط حیض و باز گرفتن ان بباید دانست که از افراط حیض بسیار: بیماریها تولد کند ...

End (f. 96b): و اندر تابستان بدید آید و بعضی زان باشند که بدین بطر با یکدیگر مجامعت کنند از ... و جالینوس بدین: گواهی دهند و در دفن منکر است.

(4) Ff. 97a-9b. An extract from an unidentified medical work on the treatment of cholera and fever.

Beginning (f. 97a): معنی تغیر هواست و بر گشتن او همچنانکه آب اندر ابدان دیر بماند طبیعت او بگردد ...
End (f. 99b): و تن بیمار بخانه گرم بپوشانند تا حرارت بظاهر تن کنند و بنفس هوا خنک بدن او میبرند.

129

COLLECTION

مجموعه

MS 214 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Rajab* 27, A.H. 1290 (September 20, A.D. 1874) (2), *Rajab*, A.H. 1290 (August 25-September 24, A.D. 1874) (3), *Jumādā II* 20, A.H. 1282 (October 11, A.D.

1865) (5); polygraphic work: copied by Muḥammad ‘Alī b. Qrkallah (4), Maḥmūd b. Muḥammad Kāzim Tabrīzī (5), Muḥammad Rafī‘ b. Ḥājī Muḥammad ‘Alī Mirzā (1,2,3) for Ḥājī Muḥammad Karīm Khān; 93 folios; 11 x 17,3cm; ff. 32a, 36b, 39a, 78b, 79a are blank; paper with Russian pressmarks: ‘ФАБРИКИ № 6 СЕРГЕЕВА’, ‘ФАБРИКИ № 5 ГОНЧАРОВА’; 12-15 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* and *Naskh* scripts; black ink; black leather flexicover; the upper outer corner of the lower cover and the last folios have mice eaten traces.

(1) Ff. 1b-31b. Zayn al-‘Ābidīn b. Ja’far al-Kirmānī (زین العابدین بن جعفر الكرمانی) (*Risālah dar radd-i yahūdīyyah*). (رساله در رد یهودیه) (1844-1956/7) was one of the leaders of the Shaykhī sect of Shiite Islam. According to the preface of his work, he wrote it to refute the religion of the Jews.

بسم الله رب العالمين وصلى الله على محمد وآلـهـ الطـاهـرـينـ وـلـعـنـةـ اللهـ عـلـىـ اـعـدـائـهـ ومـخـالـفـيـهـ اـجـمـعـيـنـ إـلـىـ يـوـمـ الدـيـنـ اـمـاـ بـعـدـ چـنـيـنـ گـوـيدـ بـنـدـةـ مـسـكـيـنـ جـانـيـ زـيـنـ العـابـدـيـنـ بنـ جـعـفـرـ الـكـرـمـانـيـ ...
End (f. 31ab): ...والسلام عليكم من قبلكم من أهل الهدایة والاستبصار ورحمة الله وبركاته.

تمت الكتاب المستطاب معجله در تاریخ شب چهارشنبه سیزدهم شهر رمضان المبارک که شب: Colophon (f. 31ab): اول جشن کوچک تمام شد رساله مبارک در ید محترش بندۀ ذلیل عاصی محمد رفیع بن الحاج علی تبریزی میرزا عفا الله عن جرائمها التماس از مطالعه فرماینده‌گان دارم که هرگاه غلطی به بینند اصلاح فرموده بدعای خیر یوم فرمایند فی یوم سه شنبه شانزدهم شهر رجب المرجب سنه هزار دویست// هجری با تمام پذیرفت.

(2) Ff. 32b - 36b. *Risālah dar ‘ālam-i ghayb*. (رساله در عالم غیب) A treatise about the life after death by an unknown author.

بسم الله ولا حولا ولا قوـةـ الاـ بـالـلـهـ وـصـلـىـ اللهـ عـلـىـ مـحـمـدـ وـآلـهـ الطـاهـرـينـ وـلـعـنـةـ اللهـ عـلـىـ اـعـدـائـهـ اـجـمـعـيـنـ هـرـگـاهـ بـخـواـهـیـمـ بـیـانـ کـنـیـمـ اـزـ عـالـمـ غـیـبـ اـزـ بـرـایـ اـهـلـ الـهـ شـهـادـةـ درـنـهـایـتـ اـشـکـالـ وـصـعـوبـتـ اـسـتـ ولا حـوـلـ ولا قـوـةـ وـالـاـ بـالـلـهـ عـلـىـ الـعـظـيمـ فـیـاـسـبـحـانـ اللـهـ مـنـ سـؤـ سـرـیـرـتـنـاـ وـفـسـادـةـ قـلـوبـنـاـ وـشـرـورـ اـنـفـسـنـاـ اـیـنـ: End (f. 36b): مواعظـ حـسـنـهـ وـحـجـجـ بـالـغـهـ كـامـلـهـ در بلده طيبة همدان در تاریخ چهارشنبه شهر ربیع الاول ۱۲۸۳ جناب مستطاب اقای مستغنی

اـوصـافـ وـالـاـلقـابـ حاجـیـ مـحـمـدـ كـرـیـمـ خـانـ اـعـلـیـ اللـهـ مـقـامـهـ فـرـمـودـهـانـدـ حرـرـهـ مـحـمـدـ رـفـیـعـ بنـ الحاجـ عـلـیـ مـیرـزاـ عـفـاـ اللـهـ عـنـ جـرـائـمـهـاـ فـیـ ۲۷ـ شـهـرـ رـجـبـ المرـجبـ ۱۲۹۰ـ بـالـتـامـ پـذـيرـفتـ.

(3) F. 37ab. Ḥājī Muḥammad Karīm Khān (Hajī Muḥammad Karīm Khān) (دو کلمه). *Du Kalamah*. (Hajī Muḥammad Karīm Khān (1810-1871/2) was also a leader of the Shaykhī sect. Later on he founded the Karīmkhānī branch of the sect. The paragraph contains his philosophical views on life, love, the human beings and animals.

صفـحةـ درـسـیـ جـنـابـ اـقـایـ بـزـرـگـوارـ وـمـوـلـایـ وـالـتـبـارـ حـاجـیـ مـحـمـدـ كـرـیـمـ خـانـ روـحـنـالـهـ الفـدـاءـ فـرـمـودـهـ اـنـدـ ...

وـصـلـىـ اللهـ عـلـىـ مـحـمـدـ وـالـهـ الطـاهـرـينـ وـلـعـنـةـ اللهـ عـلـىـ اـعـدـائـهـ وـغـاصـبـ حقوقـهـ وـنـاصـبـ شـعـیـتـهـ اـجـمـعـيـنـ منـ الدـنـىـ يـوـمـ الدـيـنـ.

حرـرـهـ مـحـمـدـ رـفـیـعـ بنـ الحاجـ عـلـیـ مـیرـزاـ مـرـحـومـ فـیـ شـهـرـ رـجـبـ ۱۲۹۰ـ.

(4) F. 38b. A paragraph from Arabic grammar.

(5) Ff. 39b-78a. Muḥammad ‘Alī b. Qirk’allah (محمد علی بن قرخالله) (*Risālah-i Mukhtaṣar*). (رساله) (رساله مختصر). A short review of *shūfi* religious philosophy.

بـسـمـ اللهـ وـسـلـامـ عـلـىـ عـبـادـهـ الـذـيـنـ الـمـصـطـفـیـ بـدـانـکـهـ خـداـونـدـ عـالـمـ جـلـیـ شـانـهـ ذاتـیـستـ اـحـدـیـهـ کـهـ ...

آـمـیدـ کـهـ عـقـولـ اـزـ اـینـ مـحـرـومـ فـرـمـایـنـدـ مـخـفـیـ اـزـ وـجـودـ وـکـرـمـ خـودـ

تمـامـ شـدـ اـینـ رسـالـهـ مـخـتـصـرـ بـیدـ اـقلـ العـبـادـ مـحـمـدـ عـلـیـ بـنـ قـرـخـالـلـهـ اـزـ خـوانـدـگـانـ التـمـاسـ دـعاـ دـارـ

که انشاء الله تعالى بدعای خیر ... فرمایند این رساله مختصر بید اقل.

(6) Ff. 79b-93b. Fuzūlī. (فضولی) *Sīḥat va maraz* (صحت و مرض). Fuzūlī's (d. 1562/3) *ṣūfi* work in prose.

بسملة. هو الله تعالى شأنه العزيز صحت و مرض فضولی عليه الرحمة - پاک نهادی بود روح نام در همه فضیلت تمام فضایش عالم لاهوت مقامش عالم حبروت روزی بسرش هوای سفر افتاد و ...

بمنزل اصلی پیوست و از قید راه زمان زیست هر چند یکه برگردانی ماند.

End (f. 93b): عاقبت خود را بخود رساند حرره محمود بن محمد کاظم تبریزی روز شنبه ۲۰ شهر جمادی الثانی:

.۱۲۸۲

F. 38a. Scribbling.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 833. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 3, p. 377, vol. 5, p. 73, vol. 6, p. 879.

130

ṬĀHIR VAHĪD

طاهر وحید

DĪVĀN

ديوان

MS 215 (C.A.S.M).

Undated; 74 folios; Eastern paper with laid lines; 8 x 14,5 cm; 11 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text arranged in one and two columns and set within a complex frame (blue, red); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, and blue paper doublure; the binding is framed with other leather at the edges; the cover and the folios are disjoined from one another.

'Imād al-dawlah Mīrzā Muḥammad Ṭāhir Vahīd of Qazvīn (d. A. H. 1110 (A.D. 1698/9) was the court historiographer of Shāh 'Abbās II and a poet. The MS contains the following works:

I. Ff. 1b-71b. *Ghazals*.

Beginning (f. 1b): زانکه نه بیند کسی آینه را از قفا بسملة، ای بت آیینه رو روی مگردان زما

II. Ff. 72a-74a. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 72a): در راه تو چشم اشکباری داریم ای دوست بیا که با تو کاری داریم

End (f. 74a): پی رخصت شاه تندیش جدا کنم بندربند تمام شد

131

SHARḤ-I TAJVĪD-I ABŪ AL-QĀSIM QĀRĪ

شرح تجوید ابو القاسم قاری

MS 216 (C.A.S.M).

Dated *Safar* 18, A.H. 1224 (April 5, A.D. 1809); copied by Ḥasan b. Ḥusayn Mūsavī; 53 folios; ff. 1a, 53b are blank; paper; 10,5 x 15,3cm; 11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; light brown leather flexicover with a white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first and the last folios are pasted to the flyleaves.

A commentary on Abū al- Qāsim Qārī's work about the rules of Qurān reading by an unknown author.

این تجوید از سید ابو القاسم قاری

Beginning (f. 1b): بسملة. ای لطیفی که از کلام خوشت راه یابند کمراهان ضلال و از امینان وحی تنزیلت عالم از
فیض کشیده الامان شکر و سپاس مران متكلمی را سراست...

End (f. 53a): خلاصه امید از کرم عمیم قاریان کلام مجید کریم آنست که خطاو سهو این منظومه را بنوک خامه
باصلاح اورتند و قلم عفو و بر او بکشد و ناظم اورا بافاتحة حیزی یاد کنند.

Colophon (f. 53a): قد وقع الفراق [sic] من الشرح والكتابة على يدى الحقير الفقير حسن بن حسين الموسوى تمت
في يوم چهارشنبه هجدهم شهر صفر المظفر سنة ١٢٢٤.

الحادي شیخ حسن عرب سنه ١٣١١:

Seal (f. 1b): مظہر لطف الہی قاسم

132

ANTHOLOGY

بیاض

MS 217 (C.A.S.M.).

Undated; 95 folios; paper with watermarks; 14,5 x 7,5cm (oblong); 8-10 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script, arranged in 2 columns: each column set within a frame of two gold rules and entire text- within a complex frame (black, blue and gold); black ink with subtitles and names in red; illuminated head piece on the doublure of the upper cover; brown leather flexicover; the first folio pasted to the upper cover as a doublure; the sequence of the folios is broken (f. 95 should follow f. 72, f. 95 should be at the beginning); lacking folios between ff. 89 and 90, 90 and 91, 91 and 92, 92 and 93.

(1) Ff. 2a-20a. ‘Āshiq, Dīvān (دیوان) (عاشق). The following works are included: *ghazals* (ff. 2a-11b, 95a), *rubā’is* (ff. 12a-14b), *musaddases* (f. 15b), *mukhammases* (ff. 15b-20a).

(2) *Ghazals* by following authors: Hāfiẓ (ff. 20a, 45a-51b), Jāmī (f. 34b-45a), Muhtasham (ff. 20b, 51b-55b), Sa‘adī (21a-34a).

(3) Ff. 56a-60a. ‘Alī Mihrī ‘Arabī (علی مهری عربی), *Sar’ū’pā-yi Mihrī* (سرپاپی مهری). A *masnavī* by ‘Alī Mihrī ‘Arabī (d. 1717/8).

ای بت چاک شیرین حرکات جلوه ناز تو چون آب جنات Beginning (f. 56a):

(4) Ff. 60b-67a, 79b. *Laylī va Majnūn* (لیلی و مجنون). The following parts of the anonymous poem are included:

گدایی بودن مجنون: Subtitle (f. 60b):

سلطان سریر چو رویی شاهنشه کشور نکوئی Beginning:

پوست پوشیدن مجنون خراب: Subtitle (f. 65a):

مضراب کش نوای این چنگ از رشتة مصدر آرد آهنگ Beginning:

چاه وصال لیلی و مجنون: Subtitle (f. 79b):

بیانی دایر از تو محفل خاک بلا گردان دو دست دور افلات Beginning:

(5) Ff. 68a-72b, 76b-79b, 93a-94b. [Jāmī], *Yūsuf va Zulaykhā* (یوسف و زلیخا). The following subtitles are included:

خریدن یوسف: Subtitle (f. 93a):

چو شد یوسف بخوبی گرم بازار شدندش مصریان یکسر خریدار Beginning:

آمدن زلیخا بطلب کاری و اظهار مطلب کردن قبول نکردن یوسف: Subtitle (f. 76b):

چون دایه با زلیخا اینخبر گفت زگفت او چو زلف خود آشت
 ملامت کردن بزنان مصر زلیخا را از عشق یوسف
 Beginning: نسازد عشق را کنج سلامت خوشار سوایی و گوی ملامت
 (6) Ff. 86b-90b. *Khusrav va Shīrīn* (حسرو و شیرین). The following parts of the anonymous poem are included:

Subtitle (f. 86b): تکلم کردن شیرین با اهل خرم خسرو
 Beginning: زبان دان رموز کیمی کیست که گویم عقد کیمیا چیست
 Subtitle (f. 88b): وداع کردن شیرین با زنان خسرو
 Beginning: تب پر شکوه ماه پرشکایت کل خویش لهجه سرو خویش عبادت

غزلیات شیخ سعدی

133

MUHAMMAD JA'FAR B. MUHAMMAD ŞAFİ FĀRSĪ

محمد جعفر بن محمد صفى فارسى

VAJİZAH

وجیزه

MS 218 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3); 116 folios; ff. 3b, 114b, 115b are blank; paper with laid and chain lines; 10 x 15,5cm; 12 (I) and 15 (II) lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with rubrication in red; illuminated head pieces on ff. 1b, 4b, a miniature painting on f. 3b; ff. 1b, 4b, 5a have border decorations; light brown leather binding framed with three fillets, a running pattern, and grey paper doublure.

Ff. 4b – 116b. Muhammed Ja'far b. Muhammed Şafî Fârsî (جعفر بن محمد صفى فارسى). Muhammed Ja'far Şafî Fârsî's (d. 1863/4) treatise about praying (*namâz*), based on Sayyid Muhammed Bâqir Shifatî's *Tuhfat al-Abraar*.

Beginning (f. 4b): بسم الله هذه رساله موسومه بالوجيزه بحمدك الله اجعلنا لا نعمك من الشاكرين اولئك من
 الذاكرين وصل على خير خلقك محمد واله الطاهرين و...
 و همچنین است حال در تشهید منشی در رکعت اخیره.

End (f. 114a): (قصیده في مدح محمد باقر شفت)

Ff. 1b-3a. A *qaṣīda* devoted to Muhammed Bâqir Shifatî:
 Beginning (f. 1b): بحمد الله كه باز از لطف داور قوى شد بازوي شرع پيمبر

Colophon (stating of the copy's correspondence to the original work):

(f. 115a) بحمد الله كه از توفيق ملك غلام تصحیح شد این رساله شریفه موسومه بالوجيزه که مختصیریست از کتاب مستطاب موسوم بتحفه البار سرکار شریعت مدار ملاند الخواص والقوام وحید الدهر و فرید الانام محق شریعت سید الانام وارث علوم الاعلى الاعلام سرکار حجه الاسلام قد الله ظلاله على مفارق لانام ادام الله المسلمين نقیباء و جعلنا الله فداء در مسجد سرکار ایشان مقابله ان من اوله الى هذا المقام باهتمام تمام رسید. الحمد لله الذي وهبنا بتصحیح هذه الكتاب وهو الملك الوهاب والمیر المرجع وصلی على نبیه الذي هو الشرع ثواب وعلى اولاده الذين هم في الدين نواب سیما ابن عمد على الدق صوفی مدینه العلم باب وانا حقیر الطلاق العبد المذنب الجانی سمی امام الثانی ابن // ۱۴۷۰ // سنّة ۱۲۵۸.

Note concerning the contents of the work (f. 4a): هو الله تعالى

رساله فارسى که در مسائل نماز از کتاب تحفة البار من تاليفات جناب شامخ الانقباب حقایق و معارف انتساب ...السید محمد الباقر اطال الله بقاء استخراج شده که معمول به عامه مومنان گردد.

Seal (f. 4a): محمد باقر بن محمد تقی

See other copies: Pertsch, Verzeichnis, p. 254. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhana-yi Millī, vol. 2, p. 214.

JĀMĪ'

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

يوسف و زليخا

MS 221 (C.A.S.M).

Kūrakanlū; dated *Jumādā I* 3, A.H. 1258 (June 12, A.D. 1842); copied by Sayyid Isma‘īl b. Sayyid Ḥasan; 121 folios; paper with watermarks (ff. 89-121) and brownish (100, 101); 17 x 21cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles and occasional interlinear translations in red; cloth binding with white paper doublure framed with leather at the spine and edges; one flyleaf at the end; damp stained.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 121b) MS 56.

تمام شد این نسخه دل گشا غم کاست نشاط افزا مسمی یوسف زلیخا تصنیف مغرفت پناه رضوان دستگاه افضل الشعرا، مولانا جامی ندیم سلطان حسین بیغرا از دست حقیر الفقیر اکبرهم کبره واحقرهم حرماسلالات ذات العظام سید اسماعیل بن المرحوم المغفور سلاله النجاء العظام سید حسن غفر الله له ولوالدیه در روز یکشنبه وقت غروب آفتاب در ماه جمادی الاول ۳ من هجرة النبوة المصطفیه ثمان خمسین میاتان بعد الف سنه ۱۲۵۸ تمام شد این کتاب در روز یکشنبه و در وقت غروب آفتاب و در ماه جمادی الاول و در قریۃ (f. 121b, in the left margin) کورکنلو و در سنه ۱۲۵۸ از دست حقیر الفقیر سید اسماعیل بن المرحوم المغفور سید حسن غفر الله له ولوالدیه آمین یامعین.

Seal (f. 1b): محمد جعفر...

On f. 1a are a cryptogram and scribbling.

ASTROLOGY

اخترشناسی

MS 224 (C.A.S.M.).

Undated; 23 folios; ff. 2a, 4ab, 23ab are blank; paper; 15 x 20,5cm; 16-17 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles, names of planets in red; the text on ff. 1-18 is in prose, the rest (ff. 19-23) - in verse and arranged in three column; grey cloth binding with pasteboard and yellow paper doublure, the spine is of black cloth; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning.

An extract from an unidentified astrological work.

Beginning (f. 1a): گشتن اصواب و الحال و فساد اهل طرب و برده و عشق آوردن مشایخ برابه آمدن نکاحها...

End (f. 22b): الثور: به درج تیز جد بهرام است دل دانا همیشه باطام است.

[NIZĀM AL-DĪN ‘ABD AL-’AIĪ BĪRJINDĪ]

[نظام الدين عبد العلي بيرجندى]

MUKHTAŞAR DAR MA'RIFAT-I TAQVİM

مختصر در معرفت تقویم

MS 225 (C.A.S.M.).

Undated; 112 folios; paper; 14,5 x 21 cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles, the names of the planets in red; commentaries in the margin; contemporary binding; one

flyleaf at the beginning and one at the end; the succession (sequence) of the folios was broken during the restoration of the MS (the first page is put at the end and the pages are in complete disorder); incomplete at the beginning and at the end.

A treatise on astronomy and astrology, with tables and astronomical calendars. Nizām al-Dīn ‘Abd al-‘Alī Bīrjindī or Barjandī (d. A.D. 1527/8), was one of the wellknown astronomers of his time. His work discusses various questions about the time of praying, the direction of the Qa’aba, the calendars of the Chinese, Arabs, etc. It was written in 1478/9 and consists of a preface (مقدمه) and 20 chapters (باب).

Beginning (f. 112a): اما بعد این مختصریست در معرفت تقویم تمام مشتمل بر بیست باب تقویم در لغت بمعنی تصحیح است ...

End (f. 41b): باب بیست در معرفت اصولی که در اختیارات بکار آید.

On f. 13a is Note of a date: // بتأريخ ٢ شهر ذى حجه الحرام سنة ١١٨٥

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1225-6. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 5, p. 189, etc.

137

THE OLD PERSIAN WORDS MIXED IN ARMENIAN

ارمنی دلنے مخلوط اولنمونش فرس قدیم الفاظلاری

MS 229 (C.A.S.M.).

In Persian, Turkish, Armenian and Russian; dated A.H. 1309 (A.D. 1891/2); 12 folios; paper with pressmark № 6 (ff. 1-6); 18,5 x 23 cm; 15 lines to the page in *Nasta’līq* script and arranged in 1 and 4 columns; black ink; marbled paper over pasteboard and pink paper doublure, with artificial leather at the spine, edges; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 2a-7a. Persian- Turkish dictionary (فرهنگ فارسی به عثمانی). The dictionary represents the Persian loan-words in Armenian with their Turkish equivalents in no order. The author’s name is not mentioned in the work. It is full of corrections, later additions.

Beginning (f. 2a): باب الالف
آزاد آذرا ود
ازران او جوز

(2) Ff. 1b, 7b-12b, in Armenian, Russian and Turkish. A review of town Shūshī (شوشی در باره شهر). The review contains statistic data about the districts, the ethnic population, merchants, poets, scribes and Muslim clergymen of Shūshī in the second half of the 19th century.

Colophon (f. 1a): فی شهر ربیع الاول ۱۳۰۹

138

MĪRZĀ MUHAMMAD TAQĪ

میرزا محمد تقی

MAJMA‘ AL-LUGHĀT

مجمع اللغات

MS 230 (C.A.S.M.).

Shūshī (I); dated *Safar* 26, A.H. 1309 (October 1, A.D. 1891) (1); polygraphic work, one of the copyists: Mīrzā Muhammad Taqī (1); 49 folios; paper with Russian pressmark; 18 x 23cm; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* script and arranged in 2 and 4 columns; black ink; grey artificial leather cover

103

over pasteboard with black cloth spine and orange coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1b – 42a. Persian- Turkish abridged dictionary (فرهنگ مختصر فارسی به عثمانی). The author's name is not mentioned. Ff. 39a-46a contain verb equivalents arranged partially in alphabetical order. The rest of the words are included in the following thematic groups:

(39ab) کشی آدلاری – دیشفاری اصطلاحاتی nice words, 40ab – ایو اصطلاحی difficult words, 41a عورت آدلاری female names [Muslim], 41b عورت آدلاری female names [Muslim], 43a-46 Persian- Turkish verbs).

مذهب شریعت یولی... Beginning (f. 1b):

(2) Ff. 47a-48b. Muslim names (اسماء اسلامی).

Colophon (f. 42a): تمام شد کتاب لغت فی ۲۶ ماه صفر المظفر یوم چهارشنبه ۱۳۰۹ حرره عبد الحقیر میرزا محمد

تقی گنجه در شهر قراباغ مشهور بقلعه شوشی تحریر گشت این نوشتم تا بماند یادگار من نامن خط بماند روزگار

F. 1a. A dated note about the contents of the MS: مجمع اللغات فی شهر ربیع الاول ۱۳۴۹

139

TWO DECREES

دو فرمان

MS 231 (C.A.S.M).

In Persian with interlinear Turkish translation; Tabrīz; undated; copied by Khvājah Shimshād Muḥarram ‘Alī; 17 folios; paper; 14.6 x 23.2cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink; grey artificial leather cover over pasteboard with orange coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp spotted.

Copies of two decrees concerning the history of Gandzasar Monastery in Qarabagh. The originals of these decrees are kept in the Matenadaran archive of Catholicosate and are published by H. Papazian in his work “Persian decrees of the Matenadaran”, vol. I (doc.3); vol. II (doc. 6).

Beginning (f. 1b): امرا و حکام و داروغگان و اصول و اعیان و اشراف و اهالی ملکان و کداخدايان

Colophon (f. 8a): العلی احقر المخادم خواجه شمشاد محرم اعلی

140

[SHARAF AL-DĪN JURJĀNĪ]

[شرف الدین جرجانی]

[AL-KUBRĀ FĪ AL-MANTIQ]

[الکبرى في المنطق]

MS 232 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1267 (A.D. 1850); 16 folios; paper with watermarks; 16 x 20 cm; 13 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained at the upper edges.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 74(3).

End (f. 16b): الا هجر نیست پس لا شجر باشد.

Colophon (f. 16ab): قد وقع الفراغ من تسويد الوراق في يوم الجمعة ۱۲۶۷ الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله الطاهرين.

میرزا محمد مسلم

MUNSHA'ĀT

منشات

MS 233 (C.A.S.M).

Īravān; undated; 239 folios; f. 1a is blank; paper; 15,5 x 22,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; double illuminated head piece (f. 2b); red leather binding framed with a running pattern and white paper doublure; one flyleaf at the beginning; the text on some pages is erased and discoloured partially or entirely (211b –218b, 224a-225b, 233b-239b); some folios are disjoined from the spine.

A collection of copies of about 200 letters and other documents of Husayn 'Alī, Ghulām 'Alī and Muḥammad, the Khāns of Īravān in 1764 - 1805. Some of the documents are dated A.H. 1201 (1786/7). These documents were collected by Mīrzā Muḥammad Musallam (f. 22a), the chief scribe of Husayn 'Alī Khān.

Beginning (f. 2b): بسملة، فصيح ترين کلامي که اريش صورت نطق منشيان بدايع نگار ممالک معنى نماید...

End (f. 239b): وبالمره منحل گردد والسلام على من اتبع الهدى

The titles of the documents:

f. 28b مسودة كتابتي که مرحمت و غفران پناه حسینعلی خان طاب ثراه بعالیجاه احمد خان در باب حصل و ارسال
صبيه خود قلمی نموده.

f. 30a مسودة كتابتي که مرحوم معظم در باب تکلف عاليشأن کلبعلي بيک ولد عاليجاه احمد خان قلمی نموده است.

f. 31a مسودة كتابتي که در جواب رقيمة عاليشأن کلبعلي بيک که يك قبضه خنجر بجهه عاليجاه محمد خان ولد مرحمت
و غفران پناه حسین على خان فرستاده قلمی نموده شده.

f. 32b مسودة كتابتي که عاليجاه ... معظم الیه بجهه طلب موازی يکراس اسب از احمد خان مراغه قلمی شده.

f. 34a مسودة كتابتي که عاليجاه رضوان ارمگاه در باب عباسقلی خان باعیان و عمال بلده نخجوان قلمی نموده است.

f. 35a مسودة مراسله که عاليجاه معظم الیه در جواب مکاتبه عاليجاه احمد خان دنبلي نوشته بود.

f. 36b مسودة مراسله که عاليجاه مرحمت و غفران پناه معظم الیه بعالیجاه گرگين قلمی نموده است.

f. 37b مسودة مکاتبه که مرحوم خان معظم الیه که بيکی از خوانين گرجستان قلمی نموده است.

f. 38b مسودة كتابتي که خان معظم الیه بده فال زوجه گرجستان قلمی نموده

f. 41b مسودة مكتوبی که خان مرحمت نشان بعالیجاه احمد خان دنبلي قلمی نموده در خصوص ميرزا جعفر معمار

f. 42b مسودة جواب مراسله احمد خان دنبلي که در باب محاربه خود با امامقلی خان افشار قلمی نموده بود.

f. 44a مسودة مراسله که خان مغفرت نشان در باب تهنیت و مبارکبادی بگرگين خان نوشته بود.

f. 47b مسودة كتابتي که بندگانعالی در باب فرستادن يکراس اسب بکلبعلي بيک ولد احمدخان دنبلي نوشته.

f. 48b مسودة كتابتي که خان مغفرت نشان در باب طلب جام روزنه حمام بکلبعلي بيک پسر احمد خان دنبلي
قلمی نموده است.

f. 49b مسودة مكتوبی که خان مرحمت نشان در خصوص ادائی طلب مشخصی بکلبعلي بيک مزبور قلمی نموده است.

f. 51a مسودة رقمیکه خان مغفرت نشان در باب سفارش شخصی باحمد خان قلمی نموده.

f. 52a مسودة تنسیخه که خان مغفرت نشان در خصوص طلب و مرخصی دختر خود باحمد خان قلمی نموده است.

f. 53b مسودة مراسله که خان مرحمت نشان در باب تهنیت قدم زوجه احمد خان در كعبه معظمه نوشته.

f. 55a جواب مراسله که احمد خان در باب اقمشه و شیرینی بخان مغفرت نشان قلمی نموده بود.

f. 56a جواب مراسله که احمد خان در باب طلب ميرزا جعفر معمار بخان مغفرت نشان قلمی نموده بود.

f. 57b جواب مکاتبه که کلبعلي بيک در باب ارسال رخت // يکعدد تکيه بلند بخان مغفرت نشان نوشته بود.

f. 59a مسودة مكتوبی که خان جنت آشیان در باب فرستادن مبلغی بده فال زوجه والی قلمی نموده است.

- f. 60a مسوده مکاتبه که خان مرحمت نشان در باب فرستادن خانه و کوچ میرزا محمد علی طبیب باحمد خان دنبلي قلمی ساخته.
- f. 61a جواب مکاتبه که گرگین خان در باب خواهش چند راس قاطر بخان مرحوم قلمی نموده بود.
- f. 62a جواب مراسله که احمد خان در باب طلب خانواران متفرقه بخان مرحمت نشان قلمی نموده بود.
- f. 63b مسوده مکتوبیست که بجهة احدي از آشنایان که خواهش نموده بودند نموده شده.
- f. 64b جواب مراسله که احدي از منشیان که مرتبه وزارت داشت قلمی نموده بود نوشته شد.
- f. 65b جواب رقمی که ملازمان جناب مقدس القاب اقا محمد باقر ... از کربلائی // قلمی نموده بود.
- f. 66b مسوده مراسله احدي از آشنایان بجهة نوشتن به جعفر قلی بیک پسر احمد خان // نموده بود.
- f. 68a مسوده مکاتبه که خان مغفرت نشان در باب بعضی مواد باحمد خان دنبلي قلمی نموده است.
- f. 69a جواب تعزیت نامه که دده فال بمرحوم غلامعلی خان پسر خان مغفرت نشان قلمی نموده بود.
- f. 70a جواب تعزیت نامه که احمد خان بمرحوم غلامعلی خان نوشته بود قلمی گردید.
- f. 71b مسوده عریضه که بندگانعالی بعد از ارسال فرمان و تشریفات فاخره به حضرت خواندگار قلمی نموده.
- f. 74a جواب رقیمه که یوسف پاشا وزیر اعظم پادشاه روم به بندگان عالی قلمی نموده بود.
- f. 76b عریضه پادشاه سکندر جاه روم که در باب حکومت نعمان پاشای قارص قلمی گردیده.
- f. 78b عریضه که بندگانعالی در جواب فتحنامه مازندران بعلی مرادخان زند بعد از شکست محمد خان قاجار که از مازندران بجهة بندگانعالی قلمی نموده بود.
- f. 80b جواب فتح نامه که بندگانعالی بوالی والاشأن قلمی و ارسال نموده بود.
- f. 81b مسوده مکاتبه که خود بجهة اسطوراب بیکی از فضلاء اصفهان قلمی نموده.
- f. 82b مسوده تعلیقه که بجهة وزارت یکی از ارباب فضل و کمال که بندگانعالی عطا و احسان فرموده بود.
- f. 83b مسوده مکتوبی که بجهة عالیجاه سلیمان پاشا حاکم چلدر و اخسقه قلمی گردیده.
- f. 85a مسوده تعلیقه که بجهة منصب منجمی یکی از فضلاء قلمی گردید حکم عالی شد.
- f. 85b مسوده تعلیقه که بجهة عطای منصب خلافت اوج کلیسیا بیکی از محراسیایان قلمی گردیده // ۱۱۹۴-۱۱۹۵ سنه.
- f. 87a مسوده وثیقه که در باب منصب تولیت موقوفات بیکی از فضلاء قلمی گردیده.
- f. 88a مسوده وثیقه که در باب تدریس مدرسه خانی بجهة یکی از فضلاء قلمی گردیده.
- f. 88b تعلیقه منصب اقایی میرزا اقای سپکی که از جمله بزرگان اکراد بوده قلمی شده.
- f. 90a مسوده جواب ملفوظه که احمد خان در باب فتح دارالسلطنه تبریز قلمی نموده بود.
- f. 91a عریضه که اهالی الکا، ایروان بعد از وفات مرحوم حسینعلی خان بخدمت والی والاشأن قلمی نموده اند.
- f. 92b مسوده کتابتی که خود بیکی از احباء عراقی قلمی نموده است
- f. 93b مسوده مکاتبه که مرحوم غلامعلی خان مرحمت نشان در جواب مراسله والی والاشأن قلمی نموده بود.
- f. 96b مسوده جواب مکاتبه که احمد خان در باب تجدید لباس ماتم و عزا بغلامعلی خان قلمی نموده بود.
- ff. 97b-98a مسوده تعزیه نامه که بعد از فوت احدي از اقرباء ان قلمی گردیده شده.
- f. 99b مسوده مکاتبه که در جواب مراسله یکی از خوانین آذربایجان قلمی گردیده بود.
- f. 101a مسوده مکاتبه که یکی از دوستان بجهة نوشتن بعروسوی خواهش نموده بود.
- f. 102a مسوده مراسله که بجهة بندگان والی والاشأن در خصوص بعضی امور قلمی گردیده.
- f. 103a مسوده مراسله که در باب تهنیت عید بوالی والاشأن نوشته شد.
- f. 104a مسوده مراسله که در خصوص تهنیت حرکت و نصرت بوالی والاشأن قلمی گردیده.
- f. 105a مسوده مکاتبه که در باب فرستادن میوه بوالی والاشأن قلمی گردیده.
- f. 105b تعلیقه که بجهة اعطای زمین زراعت بیکی از ارباب فضل و کمال قلمی گردیده.
- f. 106a مسوده تعلیقه که در باب اعطای منصب نقابت بیکی ارباب استعمال و قابلیت قلمی شده.
- f. 106b مسوده مکاتبه در باب برخی مواد بسلیمان پاشا حاکم ولايت چلدر قلمی شده.
- f. 110a مسوده جواب مکاتبه که در خصوص بعضی امور بوالی والاشأن قلمی گردید.
- f. 111a مسوده عریضه پادشاه سکندر جاه ممالک روم در ایذا، فرمانی که ارسال شده بود قلمی گردیده.
- f. 113a مسوده تعزیه نامه که بجهة بعضی از خوانین آذربایجان قلمی شده است.
- f. 115a مسوده تعزیه نامه که بجهة والد گرگین خان پسر والاشأن گرجستان قلمی گردیده.

- مسوده تعزیه نامه یکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده شده. f. 116a
 مسوده مکتوبی که بندگانعالی در باب تفرقه بیکی از خوانین آذربایجان قلمی داشته. f. 117a
 مسوده وثیقه که در باب اعطای منصب قضابیکی از فضلا قلمی گردیده شده. f. 118b
 مسوده تعزیه نامه که عزیزی بیکی از یاران اصفهان قلمی نموده است. f. 119a
 مسوده جواب تعزیه که یکی از خوانین نوشه بود قلمی گردیده. f. 120a
 مسوده ملفوظه که مرحوم غلامعلی خان در باب باج سوداگری بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 120b
 مسوده ملفوظه که مرحوم حسینعلی خان در باب دوقی باحمد خان قلمی نموده بود. f. 121b
 مسوده مکاتبه که در باب بعضی مواد بجهة ابراهیم خلیل خان جوانشیر قلمی گردیده. f. 123a
 مسوده ملفوظه که والدہ بندگانعالی در باب خواستگاری دختر باحمد خان قلمی نموده است. f. 124a
 مسوده مکاتبه که مرحمت و غفران پناه حسینعلی خان بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 125b
 مسوده ملفوظه که مرحوم معظم در باب بعضی مواد باحمد خان قلمی نموده بود. f. 126b
 مسوده مکتوبی که خان مرحمت نشان در تهنیت عید بوالی والاشأن گرجستان قلمی نموده بود. f. 128a
 مسوده مکتوبی که خود در بعضی مواد بیکی از فضلای خوبی قلمی نموده. f. 129a
 مسوده مکتوبی که خود در بعضی مواد بیکی از یاران اصفهان قلمی نموده بود. f. 131a
 دیباچه مکتوبی که بیکی از خوانین آذربایجان در بعضی مواد قلمی گردیده. f. 132a
 مسوده مراسله که بیکی از حکام سرحد روم بجهة بعضی مواد قلمی شده. f. 132b
 مسوده مکتوبی که در باب بعضی مواد بیکی از خوانین آذربایجان قلمی گردیده. f. 133b
 مسوده جواب تعزیت نامه که یکی از خوانین آذربایجان قلمی شده. f. 134b
 مسوده مکاتبه که در باب ارسال خلعت که از والی آمده بود نوشته شده. f. 135b
 مسوده مکاتبه که در باب بعضی امور بوالی والاشأن قلمی نموده شده. f. 136b
 مسوده مکاتبه در باب ارسال چند دسته قوش بیکی از بزرگان قلمی شده. f. 137b
 مسوده مکتوبی که در جواب تعزیت نامه بوالی والاشأن قلمی نموده شده. f. 138b
 مسوده مکتوبی که در جواب تعزیه بیکی از امرا آذربایجان قلمی شده است. f. 139b
 مسوده مراسله که خود بیکی از طالبان علمان کربلایی معلى قلمی نموده بود. f. 140b
 مسوده مکتوبی که خان مرحمت نشان در باب عطای سرگردگی بپسر خود بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 141a
 مسوده مراسله که خود در اوایل حال بیکی از دوستان اصفهان قلمی نموده بود. f. 143a
 مسوده عریضه که خود در ایام تحصیل از اصفهان به حسینعلی خان مرحمت نشان قلمی نموده بود. f. 144a
 مراسله که در باب خانواران متفرقه بسلیمان پاشای اخسقه نوشته شده. f. 145b
 مراسله که در باب ارسال چارآینه و سایر اشیاء بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 147b
 مراسله که در باب ارسال شتر و اقمشه و سایر اشیاء بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 148b
 مسوده تعزیت نامه خان مرحمت نشان که بگرگین خان پسر والی والاشأن نوشته. f. 150a
 مسوده تعزیت نامه که خان مرحمت نشان که بوالی والاشأن نوشته شده. f. 151a
 جواب مراسله که در باب فرستادن قدر اشیاء و اجناس قلمی شده بود بوالی والاشأن نوشته شده. f. 152b
 مراسله که در باب ارسال چارآینه و سایر اشیاء بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 154a
 مراسله که خان مرحمت نشان در باب تهنیت عید بوالی والاشأن نوشته شده. f. 155a
 مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در باب فرمان علیمرادخان زند بوالی والاشأن نوشته. f. 156a
 مسوده مراسله که خود بیکی از یاران که منجم بود قلمی نموده. f. 157a
 تصحیح و رستگاری فرمان یکی از پادشاهان صفوی در باب ددهفال نوشته بود. f. 157b
 مسوده مراسله که خود بیکی از احباء اصفهان قلمی نموده بود. f. 158a
 مسوده مکاتبه که خود در جواب مکاتبه مصطفی بیک نقاش اصفهانی نوشته شده. f. 159a
 دیباچه مکتوبی که در باب فرستادن فرزندان // در مخدرات قلمی شده. f. 159b
 دیباچه مکتوبی که در باب بعضی مواد بیکی از خوانین نوشته شده. f. 159b
 مسوده مراسله بندگانعالی در بعضی جهات بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده است. f. 160a

- مسوده مراسله که بندگانعالی در بعضی جهات بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 160a
- مسوده ملفوظه که در باب رسیدن فرمان و خلعت و مکاتبه وزیر اعظم بیکی از خوانین قلمی شده. f. 161b
- مراسله که خان مرحمت نشان در باب فرستادن اقمشه و اجناس بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 162b
- مسوده مکاتبه که در باب رسیدن فرمان و خلعت از دربار قیصری بسلیمان پاشا قلمی شده. f. 164a
- عریضه که در باب ارسال ایلچی پادشاه اروس بعلیمرادخان زند قلمی نموده بود. f. 165b
- تعليقه که در باب ایشیک اغاسی گری احدي از بزرگان قلمی گردیده. f. 166b
- مسوده مراسله که خود در باب فرستادن خانوار چند بیکی از دوستان نخجوانی قلمی نموده است. f. 167a
- مسوده مکتوبی که خود بملا محمد خوشنویس نخجوانی قلمی نموده است. f. 168a
- مسوده مراسله که در باب رسیدن فرمان علیمرادخان بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 169a
- مسوده جواب مراسله که در خصوص اخذ طلب شخصی یکی از خوانین نوشته شده بود. f. 169b
- مسوده مراسله که در باب فرستادن وجوه مستمری بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 171a
- مسوده ملفوظه که بجهة تعزیه یکی از مخدرات احمد خان قلمی شده. f. 171b
- مسوده مراسله که در باب تهنیت عید و فرستادن پیشکش بوالی والاشأن قلمی گردیده. f. 172b
- مسوده مراسله که در باب تعزیه بیکی از بزرگان قلمی گردیده. f. 173b
- مسوده جواب مراسله که در باب تهنیت رسیدن فرمان قیصری بیکی از پاشایان روم نوشته بود. f. 174a
- تعليقه که بندگانعالی در باب احسان زمین زراعت بیکی از فضلا داده بودند. f. 176a
- مسوده ملفوظه که بندگانعالی در تعزیه یکی از خوانین دنبلي قلمی نموده بودند. f. 176b
- مسوده مراسله که در باب ارسال تحايف و هدایا بوالی والاشأن قلمی گردیده بود. f. 178a
- مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در باب وداعی بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 178b
- مراسله که خود بیکی از سادات دار السلطنه تبریز که شاعر بود قلمی نموده. f. 180a
- مراسله که بندگانعالی بیکی از فضلای ایروان که عازم روم بود قلمی داشته. f. 181a
- مسوده مراسله که بجهة یکی از دوستان که در باب تاجری شاعر بیکی از اقایان قارص نوشته. f. 182a
- مسوده مکاتبه که بندگانعالی در باب ارسال قشون بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 183a
- مسوده ملفوظه که مرحوم غلامعلی خان بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده. f. 184a
- مسوده مکاتبه که بندگانعالی بیکی از باشچیان عساکر لگزی قلمی نموده بود. f. 184b
- مسوده مکاتبه که بندگانعالی در باب بعضی امور خان لگزی نوشته. f. 185a
- مسوده مراسله که بندگانعالی در باب اظهار دوستی و مودت بعم خان لگزی قلمی نموده. f. 185b
- مسوده مراسله که بندگان عالی در باب اظهار دوستی و استخلاص اسراء باحمد خان جونکه تای لگزی نوشته. f. 187a
- مسوده مراسله که بندگان عالی در بعضی خصوص بعم خان لگزی نوشته بودند. f. 187b
- تعليقه که بندگانعالی در باب اقایی و بزرگی احمد افایی کرد زیلان قلمی نموده بود. f. 188b
- ویچه که بندگانعالی در باب نیابت زیارت والدین خود بیکی از سادات نجف قلمی نموده بود. f. 189a
- عریضه که اهالی اعیان الکاء ایروان بوالی والاشأن قلمی نموده بودند. f. 190a
- مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در باب سردار اروس قلمی نموده بود. f. 191b
- مراسله که خان مرحمت نشان در باب سردار روس بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 193b
- مسوده عریضه که بندگانعالی بمحمد خان قاجار قلمی نموده بود. f. 194b
- مسوده مراسله که بندگانعالی بیکی از میرزايان تبریز قلمی نموده بودند. f. 195b
- مسوده مکاتبه که بندگانعالی بوزیر اعظم پادشاه روم قلمی نموده بود. f. 196b
- مسوده عریضه که بندگانعالی بپادشاه روم قلمی نموده بودند. f. 197b
- مسوده مکاتبه که بندگانعالی بیکی از باشچیان لگزی قلمی نموده بود. f. 199a
- مسوده مکاتبه که در باب استرداد اموال یکی از حاجاج قلمی نموده بود. f. 199b
- مسوده ملفوظه که در باب شکایت یکی از خوانین قلمی نموده بودند. f. 200b
- مسوده مکاتبه که در باب رسیدن خلعت بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 201a
- مسوده مکاتبه که در باب فرستادن عروسانه پاپوش بوالی والاشأن قلمی شده. f. 202a
- مسوده عریضه که یکی از بزرگان بیکی از خوانین آذربایجان قلمی نموده بودند. f. 203a

عریضه که بندگان عالی در باب سفارش شخص بمحمد خان قاجار قلمی نموده. f. 204a
 مسوده جواب ملفوظه که در باب پرسش حال قلمی شده بود. f. 205a
 مسوده جواب مکتوبی که در خصوص پرسش حال بیکی از خوانین قلمی نموده بود. f. 206a
 مسوده مکتوبی که بندگان عالی در باب اظهار فوت والدۀ خود بوالی والاشأن نوشه. f. 206b
 مسوده مکتوبی که در باب فوت والدۀ خود بدده فال قلمی نموده بودند. f. 208a
 مسوده مکتوبی که در باب فوت والدۀ خود گرگین خان پسر والی والاشأن قلمی نموده. f. 208b
 عریضه که بیکی از طلبه علوم بیکی از ولات آذربایجان قلمی نموده بود. f. 209a
 مسوده مراسله بندگان عالی در باب شخصی بوالی والاشأن قلمی نموده بود. f. 210a
 مسوده مکاتبه که خان مرحمت نشان در جواب مراسله بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 210b
 مسوده مراسله که خان مرحمت نشان در جواب مراسله بدده فال قلمی نموده بود. f. 211a
 دیباچه دیگر ff. 219a-220a
 مسوده مکاتبه بیکی از وزراء روم قلمی گردیده. f. 220b
 مسوده مکاتبه بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 221a
 مسوده جواب مراسله که بیکی از صدقاء که عازم جنوب مکه معظمه گشته از بلده شام نوشته بود قلمی گردید. f. 221a
 مسوده مراسله که بندگان عالی در باب ارسال مبلغی از وجود مقاطعه بوالی والاشأن قلمی نموده. f. 222a
 مسوده مکاتبه که بندگان عالی در تعزیه خدارت // همشیره خود قلمی نموده است. f. 222b
 مسوده مراسله که بیکی از اجلاء ارباب نجابت واستعداد قلمی گردید. f. 225b
 مسوده مکاتبه که بیکی از احباب ارباب کمال قلمی گردید. f. 226a
 مسوده تعزیه نامه که از جانب بیکی از اعزه بیکی از بزرگان // قلمی گردیده. f. 226b
 مسوده مکاتبه که بندگان عالی بجهة برخی // بوالی // قلمی نموده. f. 227b
 مسوده عریضه که بندگان عالی در باب شکوه بعضی اشرار بد از عظمت خواندگار روم اظهار کرده. f. 228a
 مسوده عریضه که بندگان عالی در باب صلح و سازش میان پاشای بایزید به خواندگار روم اظهار کرده. f. 230a
 مسوده ملفوظه که از جانب بیکی از اعزه ایروان بیکی از بزرگزادگان تبریز قلمی گردیده. f. 236b

Notes of a varied nature:

On f. 129b, in the margin, is a name: ۱۲۹۸ عبدالله ایروانی

F. 239b. Notes both in Persian and Armenian about giving the MS to 'Abbās Qulī Iravanski for a month in 1898: در ۱۹ شوال سنة ۱۸۹۸ بعنوان امامت دادم بعالیجاه عباسقلیخان ایروانسکی که بعد از یکماه بخودم رد فرماید اخوند عبدالله حاجی زاده

1898թ. այս գիրքը հանձնեցի Աբբաս Ղուլի-խան Երևանցուն, որպեսզի մեկ ամիս անց այն վերադառնի:

Notes concerning the contents of the MS on the doublure of upper cover (in Armenian): «Հիւտէին Ալի Խան, Եղբայր Հասան - Ալի Խան Ղաջարի 1764թ.; Երևանի Հիւտէին Ալի-խանի Արխիվը, թուական 1196 տես էջ 6-7»:

A note about the MS and its code is on a paper piece pasted on the lower cover (in Armenian): «Համար 5032/1121/ 24 յԵրևանի Հյուսեյին Ալի Խանի արխիվը, Ճեռագիր, Նյութ-թուղթ, որակ-լավ, կազմ-հատ կաշի, Տեղ-Երևան, Ժամանակ Հիջրի 1196»:

red paper cover and black paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end; lacking folios between ff. 152 and 153.

(1) Ff. 1b-110b, in Arabic. *Al-Sharḥ al-Risālah al-Fāḍil al-Mahshī* (الشرح الرساله الفاضل المھشی). A commentary of Al-Fāḍil al-Mahshī's treatise about oratory and Islamic jurisprudence.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم لا إله إلا الله ملائكة ربنا يحيى عليه السلام يبدها بما ... لما ورد من الحديث كل امر ذي بال ...

End (f. 110b): أقل تكفار كلامه ولعل هذا الشاره الى ترجيع التوجيه الثاني.

Colophon (f. 110b): تمت الكتاب بعون الوهاب من يد احقر الطلاب ملا بيک نظر في يوم سنه ١٢٥٧ في بلدة بخارا.

(2) Ff. 113b–145b, in Arabic. *Mawlānā ‘Iṣmāt* (رساله), *Risālah* (رساله). A commentary of a treatise on Islamic jurisprudence.

Beginning (f. 113b): بسم الله عذاب القبر للكافرين لو اعلم ان الترتيب الطبيعي العادي تقىضى تقديم قوله وسؤال منكر ونفي على عذاب القبر ...

End (f. 145b): قد تم تمت الرساله المنسوبيه اقا مولانا عصمت امير.

Colophon (f. 145b): من يد الطلاب ملا بيک نظر.

(3) Ff. 147a-153a, in Persian. *Dar Sifat-i Murvārīd* (در صفت مروارید). A treatise of an unknown author in 7 chapters (فصل) on the useful and medical properties of pearls based on the views of philosophers and physicians.

Beginning (f. 147a): در صنعت اوستاد محقر فيلسوف المغربي رحمت الله عليه گويد که بستانند مرواريد خورد و صاف و سپید و چند نوبت باب نمک بشويند ...

End (f. 153a): بعد از آن بآب پاککرده بشويند سفید و آبدار ببرون آيد

(4) Ff. 157b – 160a, in Persian. *Dar bārah-i rawghan* (در باره روغن). A short overview of the various usages and properties of oil.

Beginning (f. 157b): باب در بيان کشیدن روغن مالگیکنی ببار و نیم بیسر مالگیکی بگوید و بعد و یک را پر آب کند: و بردهن و یک جامه بنهد ...

End (f. 160a): و باید هفتگان داده بخورد و اگر از را داده زیاده کند اسم بخواند یاعظیم ذالثنا حرر و ذا العز والحمد والکبریا قلایزل غره تمت.

An ownership note on the doublure of the upper cover by Mīr Ḥikmat امانت میر حکمت

143

COLLECTION

مجموعه

MS 235 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; the MS was bound on *Shawwāl* 16, A.H. 1244 (April 21, A.D. 1829) by order of Āqā Bīg Shādiqv; 80 folios; 14,3 x 24,3cm; lacquered cardboard binding with yellow paper doublure; three flyleaves at the beginning and three at the end; the covers have the following inscriptions:

Upper cover. A *rubā’ī* of Hāfiẓ beginning: مردی زکننده در چنبر برس ...

The colophon of the binder: با آنکه بنده راهمه اعصار بان شود هم شکر نعمت بتوانم تمام کرد

Lower cover. A *rubā’ī* of Hāfiẓ beginning: نه قصّه آن شمع چکل بتوان گفت ...

The colophon of the binder: حسب الامر العالی اعني ولی النعمة اقا بیک بولکوونک طول الله این کتاب مجلد شد ۱۲۴۴

In the middle part of the covers: سال خرم فال نیکو حال سالم مال بر اصل ثابت نسل باقی تحت عالی بخت رام

I. MUHAMMAD ŞĀLIH B. ‘ABD AL-VĀSI’
محمد صالح بن عبد الواسع
TAQVĪM-I SHARĪ
تقویم شرعی

Dated A.H. 1110 (A.D. 1698/9); 28 folios; yellowish paper; varied number of lines to the page written in *Ta’līq* script with astronomical and astrological tables, entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red and gold; damp stained.

Ff. 1b-27b. An abridgment of Amīr Muḥammad Şālih b. ‘Abd al-Vāsi‘ Khātūnābādī’s (d. A.H. 1126 (A.D. 1714) work on astrology entitled *Taqwīm al-Mu’mīn*, which contains astrological prognostications for each day of the year A.H. 1136 (A.D. 1723/4).

بسم الله الرحمن الرحيم على محمد واله الامرين اما بعد چنین گويد الفقر العباد
الى رحمة ببرور الغني محمد صالح بن عبد الواسع الحسنى ...

The astrological tables have the following subtitle: جدول معرفت نیک و بد ایام و لیالی ماه جرکه

End (f. 27b): نخست از پی ساعت سعدونحس چو تاریخ جوشد برآین توقيع برآورد جزوی را تقویم شرعی زتقویم
شرعی برآورد جزوی ۱۱۳۶ سنه ۱۱۱۰ .

II. PHILOSOPHY
فلسفه

Undated; 13 folios; f. 28a is blank; tinted paper (white, light brown, blue); 19-21 diagonal lines to the page written in *Naskh* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red.

Ff. 28b-40b. An unidentified philosophical work on Islamic ideology in 7 chapters (فصل). It discusses the creation of the world, the spirit and the body, precepts of the Shaykhs. The anonymous author tries to prove the idea of monotheism.

Beginning (f. 28b): بسم الله سوالاتی که حضرت امیرزاده اسکندر که حاکم شیراز بوده از حضرت سلطان العارفین
سید شریف عرض کرده اول در باب آفرینش و سببی که باعث افرینش بوده ...
End (f. 40b): مقصود از رموز زیرکان راه دین و واصلان مراتب یقین در باب توحید تشویق طالبانست نه بیان ...

III. [HASAN KĀSHĪ]
[حسن کاشی]
QAŞĀ‘ID
قصاید

Undated; copied by Khān Muḥammad according to the order of Āqā Ḥājī; 18 folios; f. 41a is blank; paper; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text set within a complex frame (violet, red, gold, black); black ink; an illuminated head piece (f. 41b); repaired in the 19th century.

Ff. 41b-58b. Hasan Kāshī’s *Hastband* and other panegyrics.

Beginning (f. 41b): سلام ای سایه ات خورشید رب العالمین آسمان عز و مسکین آفتاد داد دین

دوستان بشنوند از نبینای داد و دین اوخلوتا اسقیایی فی جهنم خالدین.
بنابر فرموده مخدوم و ملاذ فقرا شیعه یکرنتگ علی مرتضی علیه التحیه و الثنا حضرت آقا ای اقا: بنا بر فرموده مخدوم و ملاذ فقرا شیعه یکرنتگ علی مرتضی علیه التحیه و الثنا حضرت آقا ای اقا: حاجی سلمه تعالی مسوود نمود امید که هر گاه ملاحظه نمایند مخلص باخلاص خود را یاد نمایند العبد خان محمد.

IV. COLLECTION

مجموعه

Dated *Shawwāl* 16, A.H. 1244 (April 21, A.D. 1829); 22 folios; ff. 69b-72a, 76b-79a, 80b are blank; tinted (white and pink) paper; varied number of lines to the page written in *Nasta’līq* and *Naskh* (ff. 72b-76a) scripts; black ink with subtitles and titles in red.

(1) *Qaṣīdas* (ff. 59a-66a) and *rubā’īs* (80a) by an unknown author.

(2) Ff. 66b-69a. *Tarīqah-i ghālib* va *maghlūb* (طريقه غالب مغلوب). Divination about winning and losing based on the *abjad* numbers of the names.

در احکام غالب و مغلوب که حکیم ارسطاطالیس بن بقوماس قدوینی وزیر حضرت ذوالقرنین از برای او وضع کرده بود...
End (f. 66b):

طریقه غالب و مغلوب بنحویکه از حکما، صایب الفکر رسیده اصلاً و قطعاً "تخلفی نمی نماید": آن است که اسم بزرگ هر دوازکر بحساب حمل جمع نموده هشت و هشت طرح نماید و هر چه از نام ایشان بجا مانده باشد باین جدول ملاحظه کند از مطلب مطلع گردد.

حسب الفرموده اعلیحضرت سامی رتبت قدسی فطرت عدالت طیب ملک خلف فلك رفت (f. 66a)
مخدومنی بلادی قبله گاهی ... "نه الله عن المكاره عکس پذیر صورت مراتب استشفاع داعی گردیده که هر گاه که ملاحظه نمایند مخلص خود را بدعای خیر یاداوری نمایند العبد الاقل افقر العباد واحو جهم الى الله الحواد الواشق الى الحی القیوم مذنب الحقیقی..."

(f. 68b) بتاريخ یوم سه شنبه ۱۶ شهر شوال المکرم حسب الفرموده حجت و سجدت دستگاه مخدوم معظم مطاع مکرم اقا بیک پولکونیک دام اجلاله قلمی شد من سنّة ۱۲۴۴.

(3) Ff. 72b –76a. *Savād-i vaqf nāmah-i Shāh ‘Abbās-i Ā'lī* (سوان و قفنامة شاه عباس اعلی). A copy of Shāh ‘Abbās I’s *vaqf nāmah* granting half of the benefits from the *kāravānsirāy*, market, houses, orchards and other estates belonging to him in Isfahān to the Shiite Mosque in Madīnah. The *vaqf nāmah* was recorded by Bahā al-Dīn Muḥammad ‘Āmilī.

سوان و قفنامه نواب گیتی ستان علیین آشیان عباس اعلی انار الله برهان

از قرار و قفنامه بخط مرحوم شیخ بها الدین محمد عاملی که در خزانه عامله ضبط است.

(4) F. 79b. *Ghurrah-i māh* (غرة ماه). Prognostications about the first days of each month ascribed to Imām Ṣādiq.

از حضرت امام جعفر صادق منقول است که هر که خواهد غرہ ماه را بداند از هجرت حضرت نبوی: نهصد و شتاد و سال طرح کند...

F. 1a. An owner’s note by Āqā Bīg Ṣādiqūv: هو المالك الحقيقى

این نسخه شریفه در سنّة ۱۲۴۰ برسم یادگاری از عالیشان حسن بیک بن غفران پناه حاجی قاسم بیک منصورخانوف داخل کتبخانه عالیجاه رفیعجاگاه بولکونیک و کولار آقابیک خلف الصدق غفران پناه چنت ارامگاه میرزا صادق لشکرنویس صادیقوف گردید اللهم زده توفیقاً و حفظه من البلايا بحرمه خیر البرایا جرى ذلك التحریر في ۱۵ شهر ربیع المرجب سنّة ۱۲۵۵.

F. 1a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Oriental Languages: "В библиотеку Лазаревского Института Восточных языков. Отъ А. Крымского.

¹³ The names of the patron and scribe are erased.

تحریر افی سنه ذی الحجه سنه ۱۲۶۷.. سنه ۱۲۷۰.

F. 59a, in the margin: ۱۲۶۷.

On doublure of lower cover are *bayts* by Jāmī.

Seal (f. 1a): بولکونیک اقابیک صادیقوف ۱۲۴۱

144

SHĀHĪ
شاهی
DĪVĀN
دیوان

MS 237 (C.A.S.M).

Undated; 48 folios; paper; 12 x 19,5 cm; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* script and arranged in 2 columns; entire text set within a complex frame (gold, green, brown, blue); black ink; illuminated head piece (f. 1b); ff. 44b – 47b are added by a later hand; golden cusped cartouches mark poem divisions; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; repaired in the 19th century, when ff. 45a - 48a were substituted with new ones.

Āq Malik b. Jamāl al-Dīn Fīrūzkūhī, known as Shāhī (d. A.H. 857(A.D. 1453)), was from the family of Sarbidārs. The MS contains his *dīvān* consisted of:

I. Ff. 1b-47a. *Ghazals*.

ای نقش بسته نام خطت باسرشت ما این حرف شد ز روز ازل سرنوشت ما

II. F. 47ab. *Qat’as*.

ای که در بزم طرب جام و دمادم میزند خون دل ناخورده چند از عاشقی دم

III. Ff. 47b-48a. *Rubā’īs*.

آتش سودای تو در هر جانی بشنو سخنی دلشدۀ حیرانی

محرم بارا سر رفت نبود مالاها رقمیست کنون هم سر برگشتش. تم

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 640. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 740-1, etc.

145

DARBAND NĀMAH

دریندانمه

MS 239 (C.A.S.M.).

Tamīr Khān Shūrah; dated March 1856; edited copy by Mīrzā Yūsuf; 20 folios; paper; 17,5 x 22,5cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink; contemporary bindng; one flyleaf at the beginning and one at the end.

A new edition of the history of Daghestan from ancient times to A.H. 456 (A.D. 1063/4) compiled by Mīrzā Yūsuf [Nersesov]. The history comprises the periods of Sasanid rule, the Arab conquest and the spread of Islam in the Caucasus.

Beginning (f. 1b): داغستان طرف شمالی منقسم بهفت اقلیم است

113

۱ تومان و اسم حاکم آن تومانشاه بوده است

تمام شد درین دنامه از قرار نوشته جات متعدد

فی تاریخ مارت سنه ۱۸۵۶ حرره میرزا یوسف.

F. 20a. An account of the taxes levied on the regions of the Daghestan.

خرجیکه سرانه ملک اوار میگرفته از چرکس و شماخی سوای شهر عسکر...

F. 20a. A note concerning the contents of the MS in Russian: Извлечение из разных летописей Дагестана собранныхъ мною въ теченіи восьми леть. Як. Лазарев. 1856 года марта 22. упр. Тамирь-Хань-шура.

146

HĀTIFĪ

هاتفي

TĪMŪR NĀMAH (ZAFAR NĀMAH)

تیمورنامه یا ظفرنامه

MS 242 (C.A.S.M.).

Undated; 83 folios; paper; 12,5 x 20,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in two columns and set within a complex frame (blue, red, gold and black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); red leather binding with white paper doublure; damp and burn stained; the first 6 folios are disjoined from the spine; repaired in the 19th century; incomplete at the end.

The *Tīmūr nāmah* is one of the *masnavīs* of ‘Abdallah Hātifī Khabūshānī Jāmī’s (d. A.H. 927 (A.D. 1520/1) *Khamsah*, on which the author worked for more than 40 years. The poem consists of 4656 *bayts*.

Beginning (f. 1b): بسم الله بنام خدائي كه فکرو خرد نيارد كه تا گنه او پي برد

End (f. 83b): سو شود از نظامي و خسر و ترا كه از فعلش نيسست يكجوترا.

See other copies: *Munzavī*, vol. 2, pp. 936-7.

147

JĀMĪ'

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

يوسف و زليخا

MS 243 (C.A.S.M.).

Ārālīk Kūlānī; dated *Safar* 24, A.H. 1268 (December 19, A.D. 1851); copied by Mullā ‘Alī b. Mashhadī Ṣilāḥ; 166 folios; paper; 15,5 x 21cm; 12 lines to the page written in *Nasta'līq* script and arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red; red cloth binding with pasteboard, white paper doublure and leather spine; one flyleaf at the end; the cover is worn out.

Ff. 1b-163b. See about the work, its beginning and the end MS 56.

Colophon (f. 163b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في تاريخ ٢٤ صفر المظفر روز پنجشنبه تمام شد على يد الحقير: الفقير المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى ملا على مشهدی صلاح ساكن آرالیق کولانی عفو عنهم ولدء ما عفو کن با غفور یا شکور با عالم بغیب تو عفو کن یا الله صفر المظفر ۱۲۶۸.

On ff. 164b – 165b in Persian, Turkish and Arabic. *Bayts* by unknown authors.

114

[AMSALAH]

[امثاله]

MS 250 (C.A.S.M).

Būzchālū; dated *Jumādā II* 15, A.H. 1271 (February 4, A.D. 1855); copied by Fath ‘Alī; 34 folios; paper; 11 x 18cm; 14 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; black leather cover framed with fillets and a running pattern over pasteboard with white paper doublure.

A treatise of an unknown author on Arabic grammar (verbs and their conjugation, *masdar*) in 9 chapters.

Beginning (f. 1b):
بدانکه مصدر در لغت عربی بازگشتن کاه ابل و غنم را گویند و در اصطلاح علماء صرفین کلام است و ازوی نه وجه باز میگردد...

End (f. 33a):
معنایش چنین است که آیا میزنیم ما این زمان یا در زمان آینده.

Colophon (f. 34a):
تمام شد از برای یادگاری اخوی ام عالیجناب اخوند ملا کاظم ساکن بوزچالو بدست فتح علی فی شهر ۱۵ جمادی الآخر سنة ۱۲۷۱.

F. 1a. A note of transfer of the book's ownership to 'Abd Hamadānī:
قد انتقل الى العبد همداني: // نام صاحب صوم حاجی محمد ۱۳۶۹
كربالائي عبد كاظم قيمتش //

Seal (f. 1b):
يا امام موسى كاظم:

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhana-yi Millī*, vol. 6, p. 363

MURĀSILIJĀT

مراسلات

MS 251 (C.A.S.M.).

Undated; copied by Qāsim Khān Khudavīrdūf; 28 folios; paper; 11 x 17cm; 15 lines to the page written in *Shikastah* and *Naskh* scripts; black ink; white cardboard binding; one flyleaf at the end.

A collection of copies of letters, civil acts, deeds of purchase and lease compiled as a manual for scribes. One of the documents is dated A.H. 1270 (A.D. 1853/4). Ff. 26b-27b contain the *sīyāq* numbers for *dīnār*.

Beginning (f. 1b):
الحمد لله الذي احل البيع والشراء او حرم الغصب والربا وصلى الله ...
لعنت بتوا باد اى قايق و فاجر حسود و ملحد لعنت بتوا باد نفرین بتوا باد باقى مباد هر خواهد بقائى تو ...

End (f. 28a):
بقائى تو روشن مباد هر که بیند بقائى تو.
Colophon (f. 28a):
تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المسميات بمراسلات على يد الحقير الفقير محتاج الى رحمة رب العنى قاسم خان خداويردوف.

Note on the doublure, dated A.H. 1273: ۱۲۷۳
ابتدای درس چهاردهم در روز پنجم شنبه شهر

Seal (ff. 15b, 28b):
بنده آل محمد قاسم:

COLLECTION (DARBAND NĀMAH)

مجموعه (درینه نامه)

MS 252 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 52 folios; 18,3 x 23cm; green cloth binding with pink coloured paper doublure, black artificial leather spine and outer edges; five flyleaves at the beginning and three at the end; repaired and rebound: the original cover was kept and serves as a flyleaf.

A. PARTS IN TURKISH

Dated A.H. 1269 (A.D. 1852/3); copied by Mullā Mīrzā ‘Alī Efendī al-Shehīr; 20 folios (ff. 5-6, 25-42); ff. 5a, 6b, 41b-2b are blank; paper; 17,5 x 22cm; 15 lines to the page written in *Shikastah* (5b-6a) and *Naskh* (25b-41a) scripts; black ink; in the margins of the following folios (27ab, 28ab, 29ab, 30a) are abridged translations of some parts into Armenian and Russian.

(1) Ff. 5b-6a. A passage from a history of Sasanid rule over Dāghistān, narrating particularly about the construction of towns and fortresses in the Caucasus by the Sasanid king Khusrav Anūshīrvān.

وقتی که نوشیروان عادلدن کوزینک ایلشقی اولان اوغلی قباد شاه بیوکلک مستندنده اکلشوب ...

خارجهم المخاص باب الابواب كتبه في سنة ١٢٢٩. من كتبه العبدة الحقير عين الفقيراني استاد

التحریر الملا مرزه على الافندي الشهير ادام الله فنون امين بحریت سید الثقلین برحممنک یا رحم الرحمنین في سنة ١٢٦٩.

(2) Ff. 25b-41a. A part of the history of Dāghistān from the earliest times down to the A.D. 733/4, including the periods of the rule of the Sasanid kings Qubād I and Khusrav I Anūshīrvān, and the Arabic campaigns against Dāghistān.

بسملة. بو كتاب دربند شهرنک بیاننک ایدر و حله داغستان الكاشنک اصلین و نسلین سولر بلدرر: ...
اول دربندپادشاهی و نوشیروان و عجم پادشاهی ...

B. THE PART IN PERSIAN

Undated; 13 (7 – 24) folios; f. 16b is blank; tinted (blue ff. 9a-16b, 18a-25b) paper; 17,5 x 22cm; 12 lines to the page written in *Shikastah* script with various notes in the margins in Armenian and Russian with pencil; black ink; incomplete at the end.

Ff. 8a-25b. A history of Dāghistān from its conquest by Arabs down to A.D. 1207/8 in 3 chapters.

تمامی قلعجات که در سر راه بوده فتح نموده حاکمهای جدید گذاشته چون شهر شیروان و
مسکور رسید ...

End (f. 25b): فرمود که رفته سلم راتقریر و تصویر نمایند که جنود قاهره را برداشتہ تمامی قلعجات
See other copies: Munzavī, vol. 2, p. 963.

C. PARTS IN ARABIC

Dated A.H. 1269 (A.D. 1852/3); 11 folios (ff. 1-4, 43-49); ff. 1a, 2a, 3b are blank; paper; 17,5 x 22cm, 16 x 11cm; 16 lines to the page (43-49) written in mixed script; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 1b-4b. The genealogy of the rulers of Dāghistān originating from Abū Muslīm, who according to the author, was the first Arab to settle in Dāghistān. Then the author narrates the legendary history of the Arab conquest of Dāghistān and gives information about the taxes levied on that region.

بيان اجداد سلاطیننا من امیر حمزه اوسوم بن خان محمد بن احمد بن احمد بن خان اوسومی:

ابن مسلم الذي هو اول من سكن ولاية داغستان بن الملك بن شيخ اسحق بن عبد الله بن الشعبي بن منصور: ...
بن جعفر بن قاسم بن عمر بن حمزه بن عبد المطلب بن هاشم بن عبد مناف.

روى ان بناد انوشیروان ملك التركى والخزر وجميع الروسى اقتلاسنى... وامر جميع اهل
تبرستان ان يتبعوا شمخال وان يكون له خراج اهل جميع داغستان من گرجستان الى هران ماخلاقيتاً و تبرستان فان

خارجهمالحفظ باب الابواب. كتبت في سنة ١٢٦٩.

(2) Ff. 43a-49b. A passage from the history of Sasanid rule in Dāghistān, the construction of fortresses by Sasanid kings and the Arabic campaigns against the region. At the end of this part the author notes that the work was translated from Turkish.

Beginning (f. 43a):

بعد خرابها جددها انوشروان واما نورمان قد اعطي لهم ملكا ...

End (f. 49b): ولا يجيئ حاكم دربند ويحفظ بلده ويصلى الجمعة مع الامام في مسجد كبير وامد ابو مسلم هگذا

في كل الامور والله اعلم بالصواب واليه المرجع والماب.

Notes concerning the contents of the MS:

On the paper pasted to the flyleaf IIIa (in Armenian): “Գիրք հնագոյն Դէրբէնդ նամէ, N 4746/303, N7, պատմագրական բաժնի համար”.

On f. 3b (in Russian): “Пророках, а также о дербенде наим”.

On f. 25b (in Russian): “Здесь подробно и лучше других Дербентиков повествуется обо (///) и городов времен Аспандиера (///) возобновленного Хосровом Нушираном”.

See other copies: Storey, vol. 2, pp. 1274-6.

Literature: Derbend-Nameh, or The History of Derbend, by Mirza A. Kazem-Beg, St. Petersburg, 1851. Minorskiy, Istoria Shirvana i Derbenda 10-11 vekov, Moscow, 1963.

151

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 254 (C.A.S.M).

Dated *Zī Qa'dah* A.H. 1254 (January 16 –February 15, A.D. 1839); copied by Muḥammad Ja'far b. Tārīvirdī; 102 folios; paper; 16 x 21cm; 11-13 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, framed with fillets and a running pattern, white paper doublure; repaired in the 19th century.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 51.

End (f. 102a): در كريمي كه حسد گنه دارد كرمش عبيها فرو پوشد.

خاتم الكتاب بعون ملك الوهاب بتوفيق بارى عز اسمه وزين جهده چنانکه رسم مؤلفاش در

شعر مستعد فان بطريق استعاره بالتنفع نرفت تمت الكتاب بعد من ملك الوهاب كاتب الحروف عاصى محمد جعفر بن

مرحوم تاريوردى غفر الله لك في شهر ذى القعده سنة ١٢٥٤.

152

[MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD AL-RŪMĪ]

[مولانا جلال الدين محمد الرومي]

[MASNAVĪ-I MA'NAVĪ]

[مثنوي معنوي]

MS 258 (C.A.S.M).

Undated; 38 folios; f. 1a is blank; paper; 15,5 x 23,5cm; 21 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in 4 columns and set within a complex frame (blue, gold, black); black ink, subtitles are often lacking; illuminated head piece on f. 1b; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at

117

the end; the text is overstamped from the opposite pages and therefore it has become partially illegible; repaired; lacking folios between ff. 5-6; incomplete at the end.

The fourth part (دفتر) of Mawlānā Jalāl al-Dīn Rūmī's (1207/8-1273/4) *Masnavī-i ma 'navī*.

بسم الله الرحمن الرحيم الظعن الرابع إلى احسن المرابع واجل المنافع تسر قلوب العارفين بمطالعه...

هر کسی را دعوی حسن و نمک سنگ مرگ اند نمکها را محک.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, 584-6. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 630-40.

153

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 259 (C.A.S.M).

Undated; 49 folios; tinted (pink) paper; 12,5 x 20,5cm; 13-14 lines to the page written in *Nasta'līq* script; the entire text is arranged in two columns and set within a frame of green and red rules; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, the text-block is put into new margins.

Ḩāfiẓ's *dīvān* containing only his *ghazals*.

بنده آصف عهدم که درین سلطانیش صورت خواجهگی وصیت درویشانست

زاهد اگر بخورد قصورست قصد تو مارا شراب تاب قصورست یارحور.

154

BAHĀ AL-DĪN MUHAMMAD B. IBRĀHĪM AL-TIRMIZĪ

بها الدين محمد بن ابراهيم الترمذى

TANBĪH AL-GHĀFILĪN

تنبیه الغافلین

MS 260 (C.A.S.M.).

Undated; 39 folios; paper; 15 x 20cm; 14 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'līq* scripts; blank ink with subtitles in red; entire text set within a frame of green and red rules; pink artificial leather binding with white paper doublure and blue cloth spine; incomplete at the beginning and at the end; one flyleaf lacking at the beginning and one at the end.

Bahā al-Dīn Tirmizī's (or Sarmadi, Samarqandī's¹⁴) treatise on the duties and the behaviour of a Muslim. The work consists of a foreword (باب) and an epilogue (خاتمه) (مقدمه), 9 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

يادگار بماند و مزین بآیات قرآن و احادیث حضرت پیغمبر م بر تمامت مؤمنین...

پیش از آنکه اختیارم از دست ما بیرون شود آمین یارب العالمین.

تمت كتاب تنبیه الغافلین بعون الله الملك المعین اللهم اغفر مکاتبه والوالدين المکاتب [sic] يا

النبي وآلها اطهار تمت الكتاب بعون الملك الوهاب من يوم الثالث في وقت العصر (the rest is missing)

See other copies: Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 6, p. 472. Fihrist-i Kitābkhāna-yi Majlis-I Sjawra, vol. 12, p. 26. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2216), vol. 9, p. 891.

¹⁴ The author's name has different spellings in other manuscripts.

HASAN B. MUHAMMAD 'ALĪ YAZDĪ

حسن بن محمد على يزدي

MIŞBĀH AL-ṬARIQ

مصباح الطريق

MS 263 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1238 (A.D. 1822/3); copied by Bābā b. Mullā 'Alī Akbar Dilmaqānī; 102 folios; ff. 1a, 102ab are blank; paper with watermarks; 11 x 17 cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; brown leather cover over pasteboard with white paper doublure.

Hasan b. Muhammād 'Alī Yazdī's work on Islamic jurisprudence. In the preface, the author states that it is an abridged translation of Sayyid Muhammād's *Islāh al-'āmāl*. In the three chapters (مقصد) of the work, the rules of religious purity, fasting, praying and alms are explained.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم نصيحة لمن عمل بالاعلام والدلائل...

End (f. 101b): وآخر دوائي بخورد كه بجهة آن بخواب رود آنخواب نيز ضرر ندارد.

Colophon (f. 101b): وقد فرغ من تحرير هذه [sic] الكتاب اقل عباد الله بابا بن ملا على اكبر ديلمقانى في ثمان ثلاثة ومائتان بعد الف من الهجرة النبوية سنة ١٢٣٨.

Seal (f. 102b): ԳԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱՎԻԴ 1897:

SA'ADĪ

سعدی

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

MS 264 (C.A.S.M.).

Undated; 67 folios; paper; 11 x 16 cm; 12 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red and gold; illuminated head pieces on ff. 1b, 3b; marginal decoration and interlinear gilding on ff. 1b and 2a; upper cover is a glazed pictorial paper with floral design over pasteboard and oil painted paper doublure, the lower cover of the original binding is lacking and it is substituted with new cover; incomplete at the beginning; one flyleaf at the beginning and one at the end.

The MS contains the beginning of Sa'adī's *Gulistān* and four of his works in prose:

(1) Ff. 1b – 3a. *Gulistān*, see the MS 51.

(2) Ff. 3b-21b. *Naṣīḥat al-mulūk*, see the MS 117.V.

(3) Ff. 21b-27b. *Risālah-i avval dar madh-i Sultān Ābāqā* (رساله اول در مدح سلطان آباقا).

(4) Ff. 27b-29a. *Risālah dar ḥikāyat-i Shams al-Dīn Muḥammad Tāzīgū* (رساله در حکایت شمس الدین) (محمد تازیگو).

(5) Ff. 29b-53a. *Risālah dar majlis panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه).

End (f. 65a): تمت الرساله بحمد الله وحسن توفيقه

F. 6a (in the margin). A note: تاریخ رفتن ملای اسماعیل جمعه یکشنبه ۲ شهر محرم سنّة ۱۲۶۸

Seal (f. 1b): عبد على

HĀFIΖ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 265 (C.A.S.M).

Dated A.H. 965 (A.D. 1557/8); 124 folios; Eastern paper; 10 x 15 cm; 13-14 lines to the page written in small *Nasta’līq*, arranged in one and two columns and set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso pages; brown leather binding framed with fillets and a running pattern, pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first page is added later; repaired in the 19th century; some of the folios are disjoined from the spine; the sequence of the folios is broken, folios are lacking between ff. 28-29, 33-34, 65-66, 90-91.

The following works are included in the *dīvān*:

I. Ff. 1b-95b, 98a-118b. *Ghazals*: Beginning see MS 61, I.

II. Ff. 96a-98a. *Tarjī’band*.

Beginning (f. 96a):

ای داده بباد دوستداری این بود وفا و عهد باری

III. Ff. 118b-119b. *Qat‘as*.

Beginning (f. 118b):

بها الدين والحق طاب مثواه امام سنت وشيخ جماعت

IV. Ff. 119b-124b. *Rubā’īs*.

Beginning (f. 119b):

مردی ز کننده در چنبر برس اسرار کرم ز خواجه قبر پرس

End (f. 124b):

هنگام گل و لاله و باران بسر مست خوش باش دمی که زندگانی اینست

Colophon (f. 124b): تم الكتاب الديوان بعون الله الملك المنان سنه خمسين وستين وتسعمائه

The title of the work is on the upper cover: هذا كتاب حافظ

An owner’s note on the doublure of the upper cover by Muḥammad Bāqir Bīg:

صاحب این کتاب حافظ محمد باقر بیک ولد میرزا جعفر

در شانزدهم نوییار کار قارس تمام شد بعد از چهار ساعت از ظهر گذشته ۱۸۵۵

F. 1a (in Russian) 29 октября 1857 года призвали изъ унтер-офицеру 1858

Прапорщик Худавердов

كمترین محمد علی تفعل کردم در رفتن سفر این غزل آمد فی شهر او قتیابر سه شنبه سنه ۱۸۵۸ .

به این حال رات فعل کرد محمد باقر شب نوروز سنه ۱۸۴۸ .

COLLECTION

مجموعه

MS 268 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā I* 19, A.H. 1258 (June 28, A.D. 1842); copied by Mullā Ḥasan known as Imām al-Īravānī; 159 folios; f. 1a is blank; paper with watermarks; 21,5 x 36cm; 15 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts, entire text set within a frame of blue and red rules; black ink with subtitles in red and yellow; glazed pictorial leather cover with Persian inscriptions (dated A.H. 1258) over pasteboard with pink paper doublure; one flyleaf at the beginning.

(1) Ff. 1b-141b. Mīrzā Muḥammad Maḥdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرابادی), *Durrāh-i Nādirah* (دره نادره). See about the work and its beginning (1b) MS 7.

(2) Ff. 141b-145b. Muḥammad Maḥdī b. Muḥammad Naṣīrī [Astarābādī] (محمد مهدی بن محمد) [استرابادی]. *Vaqf-nāmchah* (وقف‌نامچه). According to the *vaqf nāmchah* Muḥammad Naṣīrī bequeathes his religious books to his sons.

Title (f. 141b): صورت وقف‌نامچه کتب خود کبرین عز اسهال مشار الیه انشا فرموده

Beginning (f. 141b): فواید طریفه حمد و سپاس و ظرایف فریده شکر بیقیاس که نتیجه الاصداق...

Colophon (f. 141b): وقد تمت خاتمه الزرایا فقد عرضت سوچک الكساد هم قد فرغت من تسوييد هذه الكتاب المسمى بدرة النادرية على يد الحقير الفقير ملا حسن المشتهر بامام الایروانی //في يوم الاربعاء تسعه عشر شهر جمادی الاولی سنة ثمان خمسین مایتان بعد الالف من هجرة النبویه عليه والله الف التحية والثنا من الان الى يوم الحزا.

(3) Ff. 145b – 156b. About the months of lunar *Hijrā* (در باره ماههای هجری قمری). This part discusses the month-names of the lunar *Hijrā* calendar, and their origin and gives prognostications concerning them.

Title (f. 145b): در ذکر تاریخ عرب که اشهر و اشرف تواریخ است مبدأ آن از هجرت رسالت پناه است چه مبدأ آن از هجرت رسالت پناه است و سال او دوازده ماه قمریست

Beginning (f. 145b): محرم الحرام و آئینه اول است از سال عرب و وجه تسمیه بمحرم آئین است که در اینماه قتال از محramات بوده است.

(4) Ff. 156b - 159b. [Lughat-i Badī'ī] [لغت بدیعی]. See the MS 47, I.
Beginning (f. 156b): بیان الفاظ چندانکه بر ترتیب اعرابیست

پس زحمد خالق ارض و جان خان در لغة نظمی کنم انشا چو لولوی عمان
End (f. 159b): چونکه در بحر گنه غرقست اور ادست گیر در صف بازار محشر ای الله انس و جان

F. 1b. A note of transfer of the book's ownership by purchase: قد انتقال بالبیع الشرعی ۱۵ میان

Seals: (f. 1b, 159b) «Ա. Ա. Մայանիկյանի անվան Պետական Հանրապետության»:
«Ա. Ա. Մայանիկյանի անվան Պետական Հանրապետության»:

159

NISHĀT

نشاط

DĪVĀN

ديوان

MS 270 (C.A.S.M).

Undated; 101 folios; ff. 36a, 101a are blank; paper; 20,5 x 31cm; 17 lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in one and two columns; set within a complex frame (blue, gold, red, black); black ink; an illuminated head piece (f. 1b); ff. 1b, 2a have marginal decorations and interlinear gilding; glazed oil painted paper back pasteboard wth oil painted doublure.

Mīrzā ‘Abd al-Vahāb Mu‘tamid al-Dawlah, known as Nishāt (1761/2-1828), was one of the well-known poets, also a calligrapher and the minister of foreign affairs (in 1821-1824) of Qajar period Iran. The MS contains his *musajja*'s, *masnavīs*, *ghazals*, *qaṣīdas*, *sāqīnāmah*, *rubā’īs*.

I. Ff. 1b – 10b. *Musajja*.

Beginning (f. 1b): این خوابست این نه بیداری این نه مستی است این نه هشیاری

II. Ff. 11a – 32b *Masnavīs*.

Beginning (f. 11b): ای خوش آغاز غم زدار عشق ای خوش انجام به ز آغاز عشق

III. Ff. 33a-35b, 75b-78b (in Arabic), 78b – 79a (in Turkish). *Qaṣīdas*.

121

هوا باو و هوس باران طمع و خاک خپرا درین گلشن زهی نادان که بند دل گشاید پا
IV. Ff. 36b- 74a, 79b-96b. *Ghazals*.

پیداست سروحدت از اعیان ایاتوی العکس فی المرایا والنفس فی القوى
Beginning (f. 36b):
V. Ff. 74b-75b. *Sāqīnāmah*.

کشتن عاشق مباحثی مباح اقتلونی لیس فی قتلی خباج
Beginning (f. 74b):
VI. Ff. 97a-100b. *Rubā'īs*.

ای عشق تو راحت دل و جان بودی در پیش تو هر مشکلی آسان بودی
End (f. 100b): بدل نزدیکتر باشی تو از دل که هم اندر تو دل هم دردی تو

On f. 101b are *bayts* in Persian by an unknown author.

On f. 1a is an illegible note in Russian, dated 1877.

Seal (f. 1a): لا الله الا الله الملك الحق المبين عبد الله عبد الله ///

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (2758), vol. 10, p. 1620. *Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 2, p. 2180.

160

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 271 (C.A.S.M).

Undated; 170 folios; paper with laid and chain lines; 21 x 30 cm; 25 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; pink artificial leather cover over pasteboard, with white paper doublure and blue cloth spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

See about the work MS 3. The MS contains the first 13 chapters.

Beginning (f. 1a): اکمال الدین و اتمام النعمة از بعضی حکماء، کمثیلی نقل کرده و ملخص معنی آن این است ...
End (f. 169a): ممکن نیست که یاری خود را ازیشان دریغ دارد و زاری بیچارگان را بر سینه گذارد و ...

161

PROPHET MUHAMMAD'S TREATY ('AHD NĀMAH)

عهدنامہ محمد پیغمبر

MS 272 (C.A.S.M.).

Tabrīz; dated *Sha'bān* A.H. 1296 (July 21 – August 19, A.D. 1879); copied by Muḥammad ‘Alī Tabrīzī; 6 folios; ff. 1a, 5b, 6ab are blank; paper; 22,5 x 35cm; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Prophet Muḥammad's treaty with Christians living in Iran, and other region of Arab Caliphate, who agreed to pay *jizyah*: the adults of the middle class size of 4 *dīnārs*, and the richer people were paying 12 *dirhams*. Those tax-payers, called *zimmīs*, were declared the subjects of the Prophet under his protection. According to the treaty nobody had the right to cause them harm, destroy their churches, take as *jizyah* greater sums than stipulated in the 'ahd nāmah and convert the *zimmīs* to Islam by force.

Beginning (f. 1b): بسملة، این کتاب خطیت معروف و سجلیست محصور و سندیست مضبوط و عهديست که

122

وغيره وطريق كيد مشركين را ياد ندهند ومال خود را... بايشان نسپرند...

حرره معلم ارامنه دار السلطنه تبريز لم المزنب الجانى محمد على التبريزى في شهر شعبان ١٢٩٦.

F. 6b (in Armenian). A note about the usefulness of the treaty for the Christians and the translation of the colophon by H. Acharian: Թուղթ վոր օգտակար է քրիստոնյաներից և այլոց գրեց (արտագրեց) ուսուցիչ հայոց ի մայրաքաղաքն Թավրիզ Մահմեդ Ալի Թավրիզեցի հիջրայի 1294 թվին (1877թ.):

Տեղեկացրեց Հ. Աճառյանը:

Literature: Kostikyan, K. Mkrtumyan G., Muhammad margarei ev Ali b. Abu Talib Khalifayi anunits hayeri het knkvats dashnagrere vorpes patmakan pastatghter (Pacts signed with Armenians on behalf of Prophet Muhammad and the Caliph Ali b. Abu Talib as Historical documents), Journal of Armenian Studies, n.3(15), 2015, pp. 118-149.

162

AMĪN AHMAD RĀZĪ

امين احمد رازى

HAFT IQLĪM

هفت اقلیم

MS 277 (C.A.S.M).

Dated *Muharram* 7, A.H. 1075 (July 31, A.D. 1664); copied by Muhammed Tāhir b. Muhammed Qāsim Tabrīzī; 340 folios; f. 340b is blank; paper; 23 x 34,5cm; 23 lines to the page written in *Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles, names in red; red leather binding with gold and green stamped central mandorla, two pendants framed with fillets and a running pattern with yellow paper doublure; one flyleaf at the end.

Khvājah Mīrzā Amīn Ahmād Rāzī was the *kalāntar* of Ray. He wrote his biographical dictionary entitled *Haft Iqlīm* in A.H. 1002 (A.D. 1593/4). It contains information about the famous people of the time (*sūfīs*, writers, poets, etc.) according to the geographical regions where they lived and created their works (about 1560 people).

Beginning (f. 1b):

بسم الله، خرد هر کجا کنجی آرد پدید بنام خدا سازد آنرا کلید

End (f. 340a):

این تمام تقصیر کوتاه و ازید بلکه ... آمیز کردند تا آب روی مقصور مقوای و هو ارحم.

Colophon (f. 340a): كتبه العبد المزنب الراج محمد طاهر بن محمد قاسم تبريزى الجامى في شهر هفت محرم الحرام سنة ١٠٧٥.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Vol. I, pp. 335-7. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 380-499. Browne, Persian manuscripts, p. 188.

Literature: Krachkovskiy, Selected works, vol. 4, p. 531.

163

SHĀH NĀMAH

شاهنامه

MS 285 (C.A.S.M.).

Undated; 356 folios; paper; 21,5 x 35cm; 26 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; 70 coloured miniatures on ff. 2a, 3a, 4a, 14a, 18b, 24b, 30b, 34b, 39a, 43ab, 44b, 51a, 57b, 58b, 64b, 68b, 76b, 81a, 85b, 90b, 91a, 92b, 99a, 102a, 108b, 115b, 119a, 127a, 132b, 137b, 148a, 155a, 161b, 166b, 173ab, 177b, 184b, 190b, 193a, 194ab 197b, 205a, 207a, 211a, 214b, 222b, 226b, 231a, 234b, 239b, 244b, 250a, 255b, 276b, 284b, 299a, 306b, 315a, 320a, 325a, 333b,

123

338a, 353b, 356a; brown leather flexicover with paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Shāhnāmah in prose by an unknown author.

Beginning (f. 1b): بسمة. اما راویان اخبار و ناقلان آثار و مهدسان کهن و خوشچینان خرمن سخن بداینگونه روایت کرده اند...

End (f. 356b): دست از جنگ باز داشته گفت این شکریست اگر برایشان غالب شویم مفاخریست.

See other copies: *Munzavī*, vol. 3, p. 1001.

164

NIZĀM AL-DĪN SHĀMĪ

نظام الدين شامي

ZAFAR NĀMAH

ظفرنامه

MS 286 (C.A.S.M.).

Dated *Rajab*, A.H. 1097 (June, A.D. 1686); 528 folios; paper; 32 x 16cm; 26 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text arranged in one and two columns and set within a complex frame (red, blue, black); black ink with subtitles in red; black leather binding with brown leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the covers and the folios are disjoined from the spine; repaired in the 19th century.

Tīmūr Lang’s court historiographer Nizām al-Dīn Shāmī (d. 1431) wrote the history of Tīmūr’s conquests entitled *Zafar nāmah* in 1404.

Beginning (f. 1b): بسمة. افتتاح تاریخ جهانداری و ابتدای نامه ظفر و بختیاری حمد و سپاس حضرت پادشاهی تواند: بود...

End (f. 528b): عنانرا عجب دولتی داده دست که دارد بجبر کرامت نشست نگهبان باد جزین در حق زین ندام صواب انوار او در خیر و شر صلح بیکار او.

Colophon (f. 528b): تمت تم ... در آخر رجب المرجب سنہ ۱۴۹۷.

On flyleaves are *bayts* by Nishāṭ dated A.H. 1242.

See other copies: *Munzavī*, vol. 3, p. 1020. *Storey*, vol. 2, pp. 787-9.

165

ALLAH QULĪ B. SHĀH MĪRZĀ MAHZŪN SALMĀSĪ

الله قلی بن شاه میرزا مهزون سلماسی

MAŞĀ’IB AL-ABRĀR VA NAVĀ’IB AL-AKHYĀR

مصالح الابرار و نوایب الاخيار

MS 287 (C.A.S.M.).

Undated; 190 folios; paper with chain lines; 21,3 x 33,5cm; 28 lines to the page written in mixed script with subtitles often in the margins; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; damp stained; repaired.

124

Allah Qulī b. Shāh Mīrzā Maḥzūn Salmāsī (d. 1815) wrote a history of the martyrdom of Shi'ite Imams' by order of the crown prince 'Abbās Mīrzā. It consists of a preface (مقدمه), 14 chapters (مجلس) and an epilogue (خاتمه).

نواله‌گو چشم چشم چون گشود و از بهار نو از دیده های خرتین ماء سو معین سرشک...
معاویه تا حد خام جمعی را با سرهنگی باستقبال ایشان فرستاد که اول ایشان را از مولات علی بن ابی طالب.

See other copies: *Munzavī*, vol. 3, p. 1771.

166

COLLECTION

مجموعه

MS 288 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 90 folios; 20 x 14 cm; black leather flexicover with white paper doublure; some folios are damp stained and soiled from smoke, repaired and rebound; ff. 34, 53 are substituted with new ones.

I. AMSALAH

^{۱۵}امثله

F. 1b, in Persian; 1 folio attached to the MS; Eastern paper with laid lines; 11 lines written in Naskh script, black ink with the title in red.

A MS fragment with the beginning of the Persian work on Arabic grammar (see the MS 148).

هذا كتاب امسله
Title (f. 1b):

بسملة. بدانکه مصدر اصل کلام است مصدر را دو معنی است از روی اصطلاح از روی لغت مصدر صادر:
شنن گاه شتر را گویند ...

F. 1b. Seal: عبده عند الجواب

F. 1a. Scribbling.

II. MĪR SAYYID SHARĪF JURJĀNĪ

میر سید شریف جرجانی

ŞARF-I MĪR

صرف میر

In Persian; undated; 32 folios; tinted (blue and white) paper; varied number of lines to the page written in *Naskh* script and different hands; black ink with rubrication in red.

Ff. 2b-33b. Mīr Sayyid Sharīf's (1339/40-1413/4) Persian work on Arabic grammar, particularly on flexion. It is written as a manual for those who study theology.

بسملة. بدان اسعدک الله تعالی فی الدارین که کلمات لغت عرب بر سه گونه...
End (f. 33b): و در اسم مفعول گویند مذهوب بهما مذهوب بهم تا آخر.

On f. 2a are scribbling and *bayts* in Persian by an unknown author.

F. 3a. Seal: //محمد

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 525. Browne, Persian manuscripts p. 262, etc.

^{۱۵} In the text is امسله.

III. [AL-TAŞRĪF AL-KALĀM]

[التصریف الكلام]

In Arabic; undated; 18 folios; paper; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; marginal commentaries and samples in Persian and Arabic, the text on f. 35b has an interlinear Persian translation; catchwords at the bottom of each verso page.

Ff. 34b-52b. A treatise on Arabic grammar by unknown author written for those who study theology.

Beginning (f. 34b): بسمة. اعلم ان التصریف في اللغة التغییر وفي الصناعة تحويل الاصل الواحد الى امثاله مختلفه لمعان مقصود...

End (f. 52b): رحمة واحدة ودرجتها درجة واحدة والفعلة بالكسر للنوع من الفعل تقول هو حسن الطعمه والجلسه تمت.

F. 34a. Scribbling, a date: ١٢٧٢، سنه ٥ seals: خاتون خان: // عبد الراجي محمد على: // على هاشم عبده، عبد الراجي محمد على، خاتون خان: See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 1, p. 353, vol. 6, pp. 358-9.

IV. ‘ABD AL-QĀDIR B. ‘ABD AL-RAHMAN AL-JURJĀNĪ

عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني

AL-‘AWĀMIL FĪ AL-NAHŪ

العوامل في النحو

In Arabic; dated A.H. 1223 (A.D. 1808/9); 15 folios; paper; 14 lines to the page in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; f. 56b has marginal commentaries in Persian and Arabic; catchwords at the bottom of each verso page.

Ff. 53b-67b. Jurjani’s commentary of Mulla Muhsin’s work on Arabic syntax.

Beginning (f. 53b): بسمة، الحمد لله رب العالمين والسلام على نبيه محمد واله اجمعين اما بعد فان لعوامل في النحو على ما الفه الشیخ الامام الفاضل عبد القاهر بن عبد الرحمن الجرجاني...

End (f. 67b): والرفيع والوضيع عن معرفتها ومن حفظها يحاصل له بصيرة في النحو.

Colophon (f. 67b): تم هذه [sic] الكتاب بعون الملك الوهاب تم في سنه ١٢٢٣.

On f. 53a are scribbling, the beginning of the work III.

Seals (53a): كنیز فاطمه خان بیکم (63a); عبده عند الجواب:

See other copies: Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, p.112 Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 2, p. 79.

V. ARABIC MORPHOLOGY AND SYNTAX

صرف و نحو عربي

In Persian; undated; 5 folios; paper; varying number of lines to the page written in *Naskh* script.

(1) F. 68a. The ending of an unidentified work on Arabic grammar.

End (f. 68a): چون سار زید وائرته وخرج زید واستخر جنه.

Colophon (f. 68a): كتبه ابو طالب ولد زمان خان بتاريخ سنه ١٢٠٨ الشهير ربيع الثاني.

(2) Ff. 68b – 72b. An extract from an unknown work on Arabic grammar (lexicography) with samples in Arabic with Persian interlinear or marginal commentaries.

Beginning (f. 68b): ونصر ينصر نصرا" فهو نصر...

VI. SHARAF AL-DĪN JURJĀNĪ
 شرف الدين جرجاني
 AL-KUBRĀ FĪ AL-MANTIQ
 الكبرى في المنطق

In Persian; dated A.H. 1258 (A.D. 1842/3); copied by Ghafār; 17 folios; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red.

Ff. 73b-90a. See about the work and its beginning MS 74(3).

End (f. 90a):

پس لا حجر باشد لكن حجر است.

Colophon (f. 90a):
 قد فرغ من تسويد هذا الكتاب في شهر جمادى اولى في يوم شنبه في وقت الظهر كتبه الحقير الفقير:
 أهل العباد احقر الطلاب غفار عفى الله عنه بمحمد ... سنة ١٢٥٨.

Seals: (f. 90b) محمد...، يا ابراهيم

On f. 73a is a cryptogram.

167

KAMĀL AL-DĪN HŪSAYN B. ‘ALĪ AL-VĀ’IZ KĀSHIFĪ
 كمال الدين حسين بن على الواقع كاشفی
 ANVĀR-I SUHAYLI
 انوار سهیلی

MS 292 (C.A.S.M.).

Undated; copied for Hājī Muḥammad Ḥusayn; 133 folios; paper with watermarks; 20 x 29cm; 23 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text set within a complex frame (3 gold and 7 black); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 1b); ff. 1b, 2a have border decorations and interlinear gilding; brown cardboard binding with artificial leather spine and blue coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 114-118 are attached upside down.

See about the work MS 12.

Beginning (f. 1b): این نسخه که انوار سهیلی است بنام مقبول بود بخاطر خواص و عوام...
 End (f. 133a): کلام به که کنم ختم سخن والسلام.
 Colophon (f. 133a): حسب الفرمایش خیرالحاج زایربیت الله حاجی محمد حسین سمت تحریر پذیرفت قربان حکم او: گذشت بردم که هر غلطی و خطای از من دیدی همه را چشم پوشیدی دور پر خیر فهمت کردم که هر نوعی که می بینی همه را ندیده هشیاری بهمه جهة مرا جلال نما.

168

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ
 میرزا محمد مهدی خان استرابادی
 TĀRĪKH-I NĀDIRĪ
 تاریخ نادری

MS 293 (C.A.S.M.).

Undated; 135 folios; paper with watermarks; 18,5 x 29,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah* - *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; black leather cover over pasteboard, the first and the last folios of the work are pasted to the covers as doublures; incomplete at the end; the cover is damaged with a sharp instrument.

127

See about the work and its beginning (on doublure of upper cover) MS 22.

هذا كتاب تاريخ نادری: Title (on the doublure of upper cover)

ابواب مقاصد در کف تقدیر ایزد بیهودت است تسخیر صورت تیسر: End (on the doublure of the back cover);
Seals: on doublure of the upper cover: ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԽԱԶԻԿ ԴԱՎԻԴԱՆ 1897;
عبده اسد الله .۱۲۰۵. ۱۳۵b

169

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدين محمد الرومي

MASNAVİ-I MA'NAVİ

مثنوی معنوی

MS 295 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā I* A.H. 996 (March 29 – April 28, A.D. 1588), *Rajab* 2, A.H. 998 (May 7, A.D. 1590); copied by 'Ajamī; 341 folios; paper; 11,5 x 23cm; 23 lines to the page in the centre and 16-18 lines in the margins written in *Nasta'līq* script; entire text is arranged in two columns in the centre, and 1 column in the margin and set within a complex frame (red, gold); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece and decorated borders on f. 1b; black leather cover with red stamped central mandorla, over pasteboard with blue paper doublure; damp stained; ff. 1b and 2ab were substituted with new ones in the 19th century.

The MS contains the six *daftars* with short prose prefaces:

Ff. 1b-55a. I *daftar*.

بسملة، هذا كتاب المثنوي وهو اصول اصول الدين في كشف اسرار الوصول واليقين...

Colophon (f. 55a): تم المجلد الاول في يوم الاربعاء من شهور جمادى الاول سنة ٩٩٦.

Ff. 55b-104b. II *daftar*.

المجلد الثاني (f. 55b):

بيان بعضی از حکمت تاخیر این مجلد که اگر ...

Beginning (f. 55b):

Ff. 105a-166a. III *daftar*.

آغاز مجلد سیم از مثنویات مولانا جلال الدين وحی علیه الرحمن: Title (f. 105a)

ای ضیاء الحق حسام الدين بیا این سیم دفتر که سنت شد بار

Ff. 166a-215a. IV *daftar*.

المجلد الرابع المثنوي المولوی المعنوی: Title (f. 166a):

الطعن الرابع الى احسن المرابع و اجل المنافع تسر قلوب العارفین ...

Beginning (f. 166a):

Ff. 215a-273b. V *daftar*.

مجلد پنجم از مثنویات مولوی: Title (f. 215a):

شه حسام الدين که نور انجم است طالب آغاز شعر پنجم است

Beginning (f. 215a):

Ff. 273b-341a. VI *daftar*.

الشكر لله المجلد السادس المنة لله: Title (f. 273b):

آغاز مجلد ششم از دفترها، مثنوی و بيان معنوی که مصباح ظلام ...

تمت المثنوی المعنوی المولوی قدس سره بتاريخ ۵ ربیع الاول سنه ۹۹۸.

على يد الضعيف ح الی ع ج م ی غفر الله لنا ولوالديه

On f. 106b is a name in Russian: Аббас Кули Хан Эриванский

Seal: 55a //, 341b Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, 584-6. Browne, Persian manuscripts, p. 313-4. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 630-40, etc.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

INSHĀ'

انشاء

MS 305 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā II* 20, A.H. 1281 (November 21, A.D. 1864); copied by Rustam b. Qarāpāpāq; 88 folios; paper; 17,5 x 22cm; 13 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; dark brown leather cover over pasteboard with white paper doublure and a green lithograph paper pasted to it; the cover is cracked.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 87b) MS 75.

قد تم بالخير فرغت من تسويده تصنيف المهدى خان بعون ملك المنان ... كه مسمات بشهر رمضان: Colophon (f. 88a) الذى انزل فيه القرآن في يوم // بيستم شهر جمادى الآخر سنة تنگوز ثيل خيريت تحويل سنة ١٢٨١. في يد اقل العباد خلف الصدق رستم احمد من طایفة قراپاپاق از اولاد خاتون بیکی.

COLLECTION

مجموعه

MS 307 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Jumādā I* 14, A.H. 1231 (March 12, A.D. 1816) (4), *Şafar* 21, A.H. 1265 (January 16, A.D. 1849) (3); polygraphic work; 124 folios; 15 x 21cm; tinted (blue) paper with watermarks; 15 lines (4) and varied number of diagonal (3) lines to the page written in *Naskh* (1,4) and *Shikastah Nasta'līq* (3) scripts; black ink with subtitles in red (4); brown leather flexicover framed with a running pattern; three flyleaves at the beginning.

(1) Ff. 3a- 4a. Taqī Kirmānī (تقی کرمانی), *Risālah* (رساله). A preface to the poet's *dīvān*, where the author states that he composed his *ghazals* while staying at home because of an illness.

بسملة. احمده على نواله مصليا" على احمده وصحابه واله - اما بعد منکوس اسلوب شيعي موسوم بتقی کرمانی مرید مشافعی چارتاری طنبوری مرید معصومعلی که ...

(2) F. 4a. Muḥammad Shaffī' Mūrqūzlū (رباعیات), *Rubā'īs* (رباعیات).

(3) Ff. 4a-7a, 118a-124a. A history of Shiīte Islam (تاریخ اسلام شیعی). A passage from a history of Shiīte martyrs taken from the '*Ayūn al-Akhbār* and *hadīses*.

بسملة. شیخ صدوق ۴ رحمة در کتاب عیون الاخبار علیه النخبة والناس حکایتی نقل میکند: از مامون علیه العنه که از خلفائی ما در این اوراق مینماییم...

تمام شد این حدیث تا اینجا باقی را در ورقهای اول کتاب خواهم نوشت انشا الله تعالى چهارشنبه: ۲۱ شهر صفر ۱۲۶۵.

(4) Ff. 7b – 112b. Ibrāhīm B. Valīallah Astarābādī (ابراهیم بن ولی الله استرآبادی), *Risālah-i Ḥusnīyah* (رسالة حسنيه). A controversial work in defence of the Shiīte tenets, especially with regard to the prerogatives of 'Alī and his descendants. The author, Ibrāhīm B. Valīallah Astarābādī, says he has translated this work from an Arabic original which he found in the possession of a pious Sayyid in Damascus, on his return from a pilgrimage to Makkah and Madīnah in A.H. 958 (A.D. 1551).

بسملة، حمدله، اما بعد چنین گوید فقیر حقیر ... ابراهیم استرآبادی الملقب بگرگین که ...

تمت الرساله الشريفه المعينه بعون الله الملك المبدع والمقاله في رابع عشر شهر جمادى الاول
سنة ١٢٣١.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 30. Pertsch, Verzeichnis, p. 246.

(5) Ff. 113a – 115a. *Masnavīs* by an unknown author.

Beginning (f. 113a):	که حکمش بود بر تن و جان روان	بنام خداوند جان روان
	فرازنده نه رواق سپهر سپهر	فروز تتوانم ماه مهر مهر

F. 1a. A praise of God dated A.H. 1299 (1881/2):

Ff. 2a, 121b. Scribe exercises and scribbling.

Seals: (f. 1a) //; (f. 121b) پ. ۱۲۱۳۷-۱۲۱۴۸ ۱۸۹۷: عباسقلی //;

172

COLLECTION

مجموعه

MS 308 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Ramazān* 1, A.H. 1248 (January 22, A.D. 1833) (1), A.H. 1248, *Shawwāl* (February 21-March 22, A.D. 1833) (3); all the texts are copied by the same hand; 77 folios; ff. 35b, 36a are blank; paper with watermarks; 16 x 21cm; 13-16 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq*, *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in brown; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; damped at the edges.

(1) Ff. 1a-2a, in Persian. Narration (روايت). The narration is related in the form of a dialogue between Imām ‘Alī, Jābir Anṣārī, Fāṭimah and ‘Umār on issues concerning the behaviour of a Muslim.

پس حضرت تحسین کرد حضرت فاطمه را بعد از آن گفت جای علی بن ابی طالب خالیست...

بعد از آن غسل را تناول نموده اند سلام الله علیهم اجمعین.

Colophon (f. 2a): تمام شد شب یکم در ماه رمضان المبارک سنّة ١٢٤٨.

(2) Ff. 2b – 4a, in Arabic. Prophet's speech (قال النبي). The Prophet's speech is on the punishments for some sins.

Beginning (f. 2b): اما يوم القيمة على عشرة اضعاف ...

(3) Ff. 4a – 35a, in Persian. Naṣīr al-Dīn Abū Naṣr Ṭūsī (ناصر الدين ابو انصار طوسی), *Miftāḥ-i Daqā’īq* (مفتاح دقائق). Naṣīr al-Dīn Ṭūsī (1200-1274) was the famous astronomer and philosopher of Hulagu Khān. He wrote a number of works on mathematics, astronomy, physics, economics and philosophy. His *Miftāḥ-i Daqā’īq* is on Islamic theology and jurisprudence. It discusses in dialogues various questions of the Islamic religion regarding praying (*namāz*), fasting (*sūm*) and pilgrimage (*haj*). The author says every true Muslim must know the answers to the 600 questions discussed in the work.

بسم الله الرحمن الرحيم رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه وآل الطاهرين اما بعد چنین گويد: مصنف اين كتاب ناصر الدين خواجه ابو انصار طوسی ...

End (f. 35a): اگر پرسند که ایام الشریف چه معنی دارد سنّة ١٢٤٨ فی شهر شوال المکرم.

(4) Ff. 36b-77b, in Persian. Bahā al-Dīn Muḥammad b. al-Tarmadī (بها الدين محمد بن ابراهيم الترمذى), *Tanbīh al-ghāfilīn* (تنبیه الغافلین) (in the text). See about the work MS 154.

بسم الله الذي امرنا بالطاعة ونهانا عن الجهل ... اما بعد چنین گويد مؤلف اين كتاب و محرر اين مقاله الواثقه بالفعل بها الدين محمد بن ابراهيم الترمذى ...

130

آسمانها موکل کرده است چون کرا الکایبین که رقیب و دارنده آمد اعمال بنده گانست.
Seals: (f. 1a) ۱۸۶ میک دی ۱۸۹۷ (f. 6b) عبده الراجی علی بیک ۱۲۸۶
(ff. 33a, 35a, 61a) عبده علی حسین ۱۲۴

COLLECTION

مجموعه

MS 311 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1265 (1848/9) (1); all the texts are copied by the same hand; 102 folios; tinted (blue) paper; 14,5 x 22,6cm; 18-19 lines to the page, written in *Nasta'īq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

(1) Ff. 1a – 99a. *Nishāṭ* (نشاط), Selections from *dīvān* (ديوان). See about the poet MS 159.

The collection contains the following works of the poet:

I. Ff. 1a-53b. *Masnavīs*.

Beginning (f. 1a): بندگان را خواست ایزد آزمود داد چون مخلوق را بگیر وجود

II. Ff. 54b-95a. *Ghazals*. See the beginning in MS 159, IV.

III. Ff. 95a-98b. *Rubā'īs*.

Beginning (f. 95a): بی موش و بی یا رفیق یارم کن یارب که هر چه جزو بیزارم کن

End (f. 98b): بدل نزدیکتر باشی تو از دل که هم اندر تو دل هم در دلی تو.

Colophon (f. 98b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمام شد سنة ۱۲۶۵ معتمد الدولة متخلص به نشاط.

(2) Ff. 98b- 102b. *Surūsh*, *Ghazals* (غزلیات). See about the author MS 118(1).

Beginning (f. 98b): جور ورزد صبر و رزم غیر ازین تدبیر چیست دل بیاری داده ام تا بر سرم تقدیر چیست

End (f. 102b): و ای بر حالم اگر کار چنین میگذرد. گفت بسرباز بکاک اسیری زینت

On f. 54a is a medical recipe in Turkish.

ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی

NIŞĀB AL-ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

MS 314 (C.A.S.M.).

Undated; 32 folios; tinted (blue) paper; 15x 20,5cm; 7-8 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in one and two columns; black ink; cardboard binding with artificial leather spine and white paper doublure; incomplete at the end.

Abū Naṣr Badr al-Dīn Muḥammad b. Abū Bakr b. Ḥusayn Ja‘far Farrāhī (d. A.D. 1242/3) wrote his versified Arabic-Persian dictionary in 1220/1. It was a popular school book in which the words are arranged according to the initial and final letters. The work consists of a short preface in prose and 27 chapters written in 9 poetical forms.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين اما بعد چنین Beginning (f. 1b):

گوید ابو نصر فراهی که بعد از رحمت فضل الهی حسد حافظه ...
End (f. 32b): گنج چشم موجزش دنبال هازل مسخره ای برده آفتاب زروری تو بشعله.
Names on the doublure of the upper cover in Russian: ‘Князь Меликъ Парсаданъ, Шаруро-Дараалаяз; Агамвили Рафаель’.

Seal (f. 1b): محمد مهدی///
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 504. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1294-6, 1604-5, etc.

175

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD SHARĪF KĀSHIF

ابن شمس الدین محمد شریف المتخلس بکاشف

KHAZĀN VA BAHĀR

خزان و بهار

MS 315 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1233 (A.D. 1817/8); 115 folios; laid paper with single even chain lines; 16,5 x 21,5cm; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning; repaired.

See about the work MS 50.

Beginning (f. 1b): غزال ختن بیابان پرتو اندارد نه اینکه چون زبان آوران نقل بی مزه...
The first subtitle (f. 6b): اساس اول در صبر
End (f. 114b): در هیچ نفاق از شدت و فرج خالی نه علیه توکلت من شرور الشداید شد.
Colophon (f. 114b): بتوفیق خدای الانام این کتاب شب جمعه شد تمام سنه ۱۲۳۳.

176

COLLECTION

مجموعه

MS 316 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 58 folios; 15,5 x 20,5cm; brown leather flexicover with blue paper doublure; the quires are disjoined from the spine; incomplete at the end.

I. ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی

NIŞĀB AL-ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

Dated *Safar* 26, A.H. 1253 (June 1, A.D. 1837); 32 folios; paper with watermarks; 8 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in one and two columns; black ink.

See about the work MS 174.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم. چنین گوید ابو نصر فراهی کتاب من بخوان گر على خواهی حسد حافظه ...
End (f. 32a): ناس و انس و انس ادمیان پدر و مادر و ادم و حوا.
Colophon (f. 32a): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب يوم چهارشنبه نزدیک ظهر بیست ششم صفر المظفر سنه ۱۲۵۳.
F. 32b. A medical recipe (in Arabic).

132

II. 'ABD AL-QĀHIR B. 'ABD AL-RAHMĀN JURJĀNĪ
عبد القاهر بن عبد الرحمن جرجاني
AL-'AWĀMIL FĪ AL-NAHŪ
العوامل في النحو

In Arabic; dated A.H. 1260 (A.D. 1844); 26 folios; f. 33a is blank; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; marginal commentaries to the text.

Ff. 33b – 58b. See about the work and its beginning MS 166, IV.

End (f. 58b):

Colophon (f. 58b):

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱԴԵԱՆ 1897

لكن تحصل به بصيرة

تم کتاب ...العوامل فی النحو فی شهر شوال سنہ ۱۲۶۰

177

MASHHADĪ ‘ALĪ AKBAR

مشهدی علی اکبر

ACCOUNT BOOK

دفتر حساب

MS 319 (C.A.S.M).

Īravān; dated A.H. 1306 (A.D. 1888/9); autograph document; 22 folios; paper; 19,5 x 22,5cm; written in mixed script; white cardboard binding.

The account book of the merchant Mashhadī ‘Alī Akbar, son of Hājī ‘Alī contains notes on prices of various goods, names of creditors and amounts of debts, sometimes – crossed out. There are also copies of some documents concerning loans (8b, 9a, 10ab, 11ab).

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱԴԵԱՆ 1897.

178

COLLECTION

مجموعه

MS 320 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1258 (A.H. 1842/3); polygraphic work: one of the copyists is Muhammed Tafrishī; 82 folios; laid paper with chain lines; 10,8 x 21cm (oblong); varied number of lines to the page arranged in one and two columns, written in different directions in *Nasta’līq*, *Shikastah-nasta’līq* and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end, lacking folios between ff. 23 and 24; damp stained; the sequence of the folios is broken: f. 26b must follow f. 24, then is the f. 25, afterwards –f. 27a.

(1) Ff. 1a –5a, 20a, 24a – 25b, 26ab, 32a-57a, in Persian. Narrations (روايات). The narrations are about the death of Imām ‘Alī and martyrdom of Shiite Imāms at Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680).

- حسینش راز صحرا سر بریدت تن اورا بخاک و خون کشیدند
- (2) Ff. 5b – 6a, in Persian. *Qasīda* (قصیده). A *qasīda* by an unknown author the lines of which begin with the letters in alphabetical order.
- الف اول بود از خالق یزدان گل سرخ لب برادر سر از خاک چه مستان گل سرخ
- (3) F. 6a, in Persian. A prognostication (رمل).
- (4) Ff. 6b – 19b, in Arabic. Prayers (ادعیه).
- (5) Ff. 13b – 14a, in Persian. *Dar aḥkām-i ghasal* (در احکام غسل). About the rules of ablution according to Islam.

- در احکام غسل دادن نیت اول: نیت کند بخداو آخر پیوسته به تکبیر احرام نماید و شهادتین بگوید: بما بطريق...
- (6) Ff. 20b-21a, in Persian. *Marsīyah* (مرثیه). Zaynāb Khānum's speech in an elegy on Imām Husayn's death.
- سحر مستوفی ماتم بدیوان خانه غم شد صلازد خیل ماتم را که ایام محرم شد
- (7) Ff. 21a-23b, 57b-63a, in Turkish. Narrations (روايات). The narrations in prose and verse are about the Shiite Martyrs.

- روایت ایلیوب اولکون حسین تشنه جگر که قالدی بحر بلاده او بیکس(؟) و یاور
- خرابیه تیشوب خمیده سیر گورنده اسیران آل پیغمبر
- (8) Ff. 27a – 31b, 56b, in Persian. *Nūhah* (نوحه). Elegies on the death of Shiite martyrs.
- ای کشته تیغ ستم نوجوان اکبر ای صید مقتول حرم پیکش مادر
- برگشته صحرای بلاظلم رسیده از خون رخت بسته جنایات سکنه
- (9) Ff. 63b-66b, 71ab, in Persian. Sa‘adī (سعدي), *Ghazals* (غزلیات).
- (10) Ff. 72a-73a, in Persian. Khāqānī (خاقانی), *Masnawī* (مثنوی).

- جولان گهت فلک چه بمیدان دارد دو نام چرخ رقص تو کهکشان
- (11) F. 73a, in Persian. Muhtasham (محتشم), *Ruba‘īs* (رباعیات).

Written in the opposite direction:

- (12) F. 82b-79b, in Persian and Arabic. Prayers and cryptograms (ادعیه و طلاسم).
- (13) Ff. 79a, 78b, in Persian. *Marāṣī* (مراشی).
- چه شود اگر زمیان رسم ستم برداری تا بگویند بمن یا رستم کرداری
- (14) Ff. 78a, 77a-75a, in Persian. Medical recipes (نسخ طبی).

Colophon (f. 1a) تمام شد کتبه عبد المحمد تفرشی ۱۲۵۸.

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱՂԵԱՆ 1897

F. 78b. The date of the death of Muḥammad Shah Qajar:

تاریخ وفات مرحوم محمد شاه در یوم چهارشنبه روز عید رمضان المبارک سنه ۱۲۶۴.

In Persian and Turkish, undated; copied by Muṣṭafa Naṭīf; 24 folios; f. 1a is blank; paper with chain lines; 21x14cm; 13 lines written in Naskh script arranged in 2 columns within a frame (bronze); black ink; illuminated head piece on f. 1b; brown leather binding with pasteboard and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the leather on the spine is worn out.

Ff. 1b-24a. Muqlalī Ibrāhim Shāhidī's (d. 1550) *Tuhfah*, the Persian-Turkish dictionary written in 1513. It consists of 27 *qat'as*, in which the words are arranged in alphabetical order.

Beginning (f. 1b):

قدیم قادر و بینا و دانا

End (f. 24a):

شاهدی یه هر کم ایلرسه دعا

كتبه الفقير الحقير مصطفى نظيف من تلاميذ اسماعيل الذهبي بحافظ القرآن غفر له ذنوبهما وستر: عيوبهما امين وبحرمة طه ويسين وبحرمة سيد المرسلين تمت.

هذا شعایری مرغوب

See other copies: Rieu, Catalogue of The Turkish Manuscripts, pp. 139-40. Flügel, Die arabischen, persischen, türkischen Handschriften, pp. 135-7. Arabische, Türkische und persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, s. 330. Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University, pp. 13-14, etc.

180

IBRĀHĪM B. VALĪ ALLAH ASTARĀBĀDĪ

ابراهیم بن ولی الله استرابادی

RISĀLAH-I HUSNĪYAH

رساله حسنیه

MS 326 (C.A.S.M.).

Dated *Ramazān* 10, A.H. 1259 (October 4, A.D. 1843); 81 folios; f. 1a is blank; paper; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; black leather flexicover with blind stamped central mandorla and two pendants framed at the edges with the red leather of the doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained, on ff. 53-54 ink leakage from humidity.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 171(4).

End (f. 80b):

معاویه روز بروز متوجه نشد باز بتحصیل آمد بخدمت حضرت.

Colophon (f. 80b):

تمت الكتاب بعون الملك والوهاب در روز جمعه في دهم شهر رمضان المبارك ١٢٥٩.

Flyleaf B Munzavī (منزوی), *ghazals* (غزلیات).

Seal (f. 1a): عبده احمد بن بابا ١٢٤٩

181

GEOMANCY, PROGNOSTICATION

رمل

MS 329 (C.A.S.M.).

Undated; 114 folios; f. 114a is blank; thick paper; 11 x 17cm; 10-11 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; black leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants and white paper doublure; the upper cover is damaged and smaller than the folios; the inner marginal part of the folios is damp stained.

A work on geomancy and prognostication ascribed to the famous astronomer Naṣīr al-Dīn Tūsī.

Beginning (f. 1a):

بسملة. نسخه رمل انداختن از خاجه نصیر طوسی عليه الرحمة نقل وارد شده است که نسخه

غرعه انداختن چند طور است ...

End (f. 113b):

مجموعاً هفت اندام خندان زاینده فلان رابحق محمد و علی و فاطمه والحسن والحسین.

Seal (f. 114b): ۱۸۹۷

135

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 332 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā I* 10, A.H. 1262 (May 6, A.D. 1846); 213 folios; paper with watermarks; 13,5 x 21cm; 15 lines to the page written in *Shikastah*, *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and pink paper doublure; the cover is damaged and the folios are disjoined from one another.

The *dīvān* contains the following works:

I. Ff. 1b-188a. *Ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61, I.

II. Ff. 188a-189b. *Qat'as*.

Beginning (f. 188a): فساد چرخ نه بینیم و نشنویم همی که چشمها همه کورست و گوشها همه کر

III. Ff. 189a-190a. *Sāqī nāmahs*.

Beginning (f. 189a): گر کسان قدر می بدانندی شب نخفتی و زرنشانندی

IV. Ff. 190a-192a. *Tarjī'band*. See the beginning MS 157, II.

V. Ff. 192a-195b. *Tarkībband*.

Beginning (f. 192a): ماهی چو تو آسمان ندارد پیروی چو تو بوستان ندارد

VI. Ff. 196a-204b. *Maṣnavīs*. See the beginning MS 83, II.

VII. Ff. 204b-213b. *Rubā'is*.

Beginning (f. 204b): جز نقش تو درنظر نیابد مارا جز کوی تو رهگذر نیابد مارا

کاش حافظ بزدی دم خط و شعر و هنر اردده دو ثبات خورد مستره کربودی.

وقع الفراق من تحریر هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب بتاريخ يوم پنجشنبه دهم

شهر جمادی او لا من شهر سنه ۱۲۶۲.

On f. 1a is the name Hovhannes Beg Esayants (in Armenian): Յովհաննէս Բէկ Եսայանց:

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

ـمیرزا محمد مهدی خان استرابادیـ

INSHĀ'

انشاء

MS 333 (C.A.S.M.).

Undated; 60 folios; paper; 16 x 25,5cm; 15 lines to the page written in *Shikastah* *Nasta'līq* script; black ink with rubrication in red; red artificial leather cover over pasteboard with white paper doublure and black leather spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

See about the work MS 75.

Beginning (f. 1a): قوۃ عاقله و بنھج الحق خرد و نھایت الادراك مدرکه و نھج البلاغه نطق و افصاح فصاحت و لآلی

تقریر و خصایص انسانیت کرامت فرموده و بلطف کامل ...

End (f. 60b): کربلا شده و جو رانی که در سیرابی آب و رنگ دجله بعداد داشت هم مشرب دریاچه ساوه گشته اشک
چشم من از شور ریختها ....

COLLECTION

مجموعه

MS 334 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1301 (A.D. 1883/1884); 236 folios; ff. 2b, 42ab, 59b, 108ab, 118b-125a, 152ab, 163a – 166b, 191a, 222b-223b, 235b-6a are blank; 17 x 21,5cm; paper with Russian pressmarks: ПАНЧЕНКО РОСТОВ № 6; varied number of lines to the page written in *Shikastah*- *Nasta’līq*, and *Naskh* scripts; black ink; binding is lost; damp stained.

A collection of narratives about the lives of Shiite martyrs collected from the *hadīses* and works such as *Khulaṣat al-akhbār*, *Līsān al-vā’iẓīn*, *Rīyāḍ al-shuhadā*, *Bahr al-ansāb*, etc. The stories about Shiite martyrs are embellished with *bayts* and elegies. Some stories have parts both in Persian and Turkish. The collection begins with prayers in Arabic.

Beginning (f. 1a):

السلام عليك يا من بخره منحور وصدده مكسور وراسه ...

The collection has the following subtitles:

(1) Ff. 1a-2a, in Turkish. *Masnavī* (مثنوی). The *masnavī* of an unknown author relates about the events happened in Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61 (October 10, A.D. 680).

(2) Ff. 3a-14b, in Persian. كيفية اظهار کرامات رأس مطهر جناب سید الشهداء عليه السلام

(3) Ff. 15a-18b, in Persian. ورود اهلیت اطهر بشهر کوفه

(4) Ff. 19a-41a, in Persian. در بیان شهادت جناب امام حسین

(5) Ff. 43a – 59a, in Persian and Turkish. في بيان شهادت امام موسى بن جعفر

(6) Ff. 60a -78b, in Persian and Turkish. در بیان رسیدن اهلیت بکربلا

(7) Ff. 69a-78b, in Turkish. در بیان ماقع احوالات صفین، مجلس دوم

(8) Ff. 79a – 86b, 87a - 96a, in Persian. در بیان ماقع احوالات صفین

(9) Ff. 96b- 107b, in Arabic, Persian, Turkish. در بیان دخول اهلیت رسول به مجلس یزید جهول

(10) Ff. 109a – 118a, in Persian with *bayts* in Turkish. مجلس سیم وداع فرمودن جناب سید شهید مدینه

(11) Ff. 125b – 137b, in Turkish, Arabic, Persian. در بیان شهادت و رشادت وداع جناب ابو الفضل عباس

(12) Ff. 138a-144b, in Persian and Turkish. مجلس سیم در بیان کشتن مارد بن صدیق را

(13) Ff. 144b-150b, in Turkish. مجلس چهارم در بیان زره پوشیدن جناب عباس و سوار شدن

(14) F. 151ab, in Persian. فضایلیکه مخصوص به جناب امام حسین است

(15) Ff. 153a-161b, in Arabic and Turkish. بمثمن رفتن جناب سید سجاد

(16) F. 162ab, in Persian. روایت در باره امام حسین

(17) Ff. 167a-174a, in Turkish. مجلس پنجم بجهاد رفتن جناب عباس و کشتن انسورو

(18) Ff. 175a-184a, in Persian and Turkish. مجلس کشتی گرفتن جناب رسول خدا با بو جهل لعین

(19) Ff. 185a-190b, in Turkish. مقدمه مولود جناب سید الشهد عليه السلام

(20) Ff. 191b-197b, in Persian and Turkish. في بيان شهادت جناب على اصغر

(21) Ff. 198a-222a, in Turkish, Persian, Arabic. في كيفية زفاف مولانا قاسم بن الحسن عليه السلام

(22) Ff. 224a – 235a, in Persian, Turkish and Arabic.

في بيان كيفية ذره الصدانا اكتبها على طبقها قدره الفاضل في اكسير عباد الله و اسرار و شهادته

Colophons:

(ff. 41a, 59a) . ١٣٠١

(f. 78a) تمام شد در هشتم ربیع الثاني ١٣٠١

(f. 190b) تمام ٢٤ ماه ربیع الثاني سنہ ١٣٠١

این کتاب مراثی در نزد اهل کتاب اسد الله امانت است مال مختص ملا محمد حسین مرحوم:
است سنه ۱۳۱۸.

F. 236b. Scribbling.

185

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWŻAT AL-ŞAFĀ, VOL. V

روضۃ الصفا، جلد ۵

MS 337 (C.A.S.M.).

Baghdād; dated *Sha'bān* 11, A.H. 1041 (March 4, A.D. 1632); copied by 'Alī Khān Bīg Ardabīlī; the first and the last folios of the MS belong to an older one having a colophon, the rest are new folios, written in the 19th century.

249 folios; paper; 20 x 31cm; 21 lines to the page written in *Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (black, gold, green, blue); black ink with subtitles in red and green; black leather binding with red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

The 5th volume of *Rawżat al-şafā* contains a history of Changīz Khān and his successors down to Tīmūr Lang.

Title (f. 1a): جلد پنجم از جهه جلود هفتم تاریخ روضة لاصفا من افادات طبع محمد بن خاوند شاه مشهور بمیرخوند ذکر یافت

Beginning (f. 1b): بسمله، ارایش دیباچه مناقب و ماشر سلاطین رفیع مقدار و نمایش روزنامچه خصایص...
End (f. 249a): و متواتیات اخروی از عاجل و اجل اکفاء و اقران سرافراز گردد بمنته و فضله و عونة و طوله بمحمد کثیرا.
Colophon (f. 249a): تمت الكتاب شریف [sic] بعون الله الملك اللطیف فی تاریخ یازدهم شهر شعبان المعتظم سنة ۱۰۴۱
احد واربعین والف على ید اضعف عباد الله علیخان بن علی بیک ساکن اردبیل در حالتی که همراه اردبیل معلى از دار السلام
بغداد متوجه دارالسلطنة اصفهان شد...

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 91-2; Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, pp. 20-1. Browne, Persian Manuscripts, p. 107, 109, 246, etc.

186

HUMĀY MARVAZĪ

همای مرزوی

TUHFAH-I 'ABBĀSĪ

تحفة عباسی

MS 338 (C.A.S.M.).

Undated; 35 folios; tinted (white, blue, yellow and pink) paper; 12 x 20cm; 12 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained at lower edge.

A treatise on ethics written for the crown prince 'Abbās Mīrzā, son of Fath 'Alī Shāh Qājār in seven chapters (تحفه)، a foreword (مقدمه) and an epilogue (خاتمه). The author is Mīrzā Muḥammad Ṣādiq Khān known with his literary pseudonym Humāy Marvazī.

Beginning (f. 1b): بسمله، صاحبان انصاف و اخلاق و واقفان اسرار انفس و آفاق دانند ...

138

مبارا زاندیشه برحل گزندش میباد زبان آوری کاندرین امن و داد نیایش نگوید زباش میباد.
See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 6, p. 320-1.

187

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

HAQQ AL-YAQĪN FĪ USŪL AL-DĪN

حق اليقين في اصول الدين

MS 341 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1105 (1693/4); copied by Mīrzā Muḥammad Rafī‘ Kāmrān al-Ḥusayn; 330 folios; paper; 18 x 23,5cm; 21 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather binding with red leather doublure; the margins of the ff. 4-22 are worn out, the margins of the first 3 folios - repaired.

See about the work and its beginning (2b) MS 5.

End (f. 330b): والصلوة على سيد المرسلين محمد وغيريه الاكرمين ولعنة الله على اعدائهم اجمعين ...

Colophon (f. 330b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد الضعيف الحقير بن ميرزا محمد رفيع مير كامران

الحسين التبريزى فى شهور سنة ١١٥ خمس و مائة بعد الالف.

F. 330b. An ownership note: از مال میرزا ابراهیم ولد ابراهیم ...

خریدم این کتاب را از خاتون زوجه مرحوم ابوالحسن کربلائی و بمبلغ دو هزار دویست و پنجاه دینار ۱۲۸۸.

Ff. 1b, 2a. The names of Shiite Imāms and their attributions with short biographical data in a table.

Seals: (f. 1a) سلام على ابراهيم ... ۱۲۸۸ (f. 330b) ۱۸۹۷; and four other illegible seals.

188

MUHAMMAD B. AS’AD AL-TUSTARĪ

محمد بن اسعد التستری

A SELECTION OF JĀMI‘ AL-HIKĀYĀT

منتخبات جامع الحكايات

MS 342 (C.A.S.M.).

Dated Ramaḍān, A.H. 775 (February 14 March 16, A.D. 1374); 320 folios; f. 1ab is blank; paper; 15 x 25cm; 25 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); marginal corrections by the copyist and later readers on some pages; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and red leather doublure; damp stained.

Muhammad b. As’ad b. ‘Abdallah al-Tustarī al-Ḥanafī (d. A.H. 730 (A.D. 1329/30) was one of the court poets of Shāh Sultān Muḥammad Khudābandah and made a selected translation of Muḥammad ‘Aūfi’s *Jawāmi‘ al-hikāyāt wa lawāmi‘ al-riwāyāt*.

Beginning (f. 2b): بسملة، سپاس و حمد و فراوان و شکر و ستایش بی پایان آفریننده مکان و زمان ...

End (f. 320b): و هیچ جواب نتوانست گفت. تم.

Colophon (f. 320b): قد تم هذا الكتاب بعون الله الوهاب ووقع الفراغ من تحرير هذه النسخة في اواسط رمضان

المبارك سنة خمس وسبعين وسبعمائة.

139

F. 1a. Notes about some events which happened in A.H. 1094 (A.D. 1682/3):

وصول عسکر اسلام به قلعه سچه ۱۰۹۴. استیلای عسکر کفار به قلعه استرفون و بسطوی فی .۹۴.

Miscellaneous notes and verses on ff. 1b-2a and doublures

F. 2a. Ownership notes:

الله حبی، من کتب ... رستم بن احمد الشروانی

الله هو المالک تملکه العبد المفتر الى الله المقتدر السيد مصطفی بن رجب غفر الله له ولوالديه.

Seal (f. 2a): three other illegible seals.

See other copies: *Munzavī*, vol. 1, pp. 308-9.

189

ASTROLOGY

اخترشناسي

MS 344 (C.A.S.M).

Undated; 94 folios; paper; 14 x 19,5cm; 14 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; black leather binding with white paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; f. 94 is torn at its lower edge.

An extract from an unidentified work on astrology and geomancy.

Beginning (f. 1a): طالع دوم شود پریزاد از پری گوید که هر که بدین طالع بیچار شود ...

End (f. 94a): اسکن غالب النیة اسکن بصاحب.

190

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 345 (C.A.S.M.).

Irvān; dated *Jumādā I* 2, A.H. 1248 (September 27, A.D. 1832); copied by Mullā Taqī b. Mashhadī Āqā Mīrzā; 119 folios; paper; 17 x 21,5cm; 11 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; miscellaneous marginal notes in Armenian; dark brown leather flexicover with blind stamped two pendants and white paper doublure; one flyleaf at the end; incomplete at the beginning; the cover is worn out at its outer edges, one folio is lacking at the beginning.

See about the work MS 51.

قطعه: ای کریمی که از خزانه غیبت کبر و ترسا و ضیفه خوبداری

هر جا که نویسنده بدارند جاوید اثار قلم نام هنرمندانرا

این نوشتم تا بماند یادگار - ترکی - من نمامن خط گذاشتمن روزگار

خطیمی آشفته کورسنگ ای یکیم عیب ایلمه جون زمانه کروشندن حالمیز آشفته دور

بوئی یازدیم یادگار اولماق ایچون هر او خویان بر دعا قلمق ایچون

تمت الكتاب گلستان بعون الملك المستعان كاتب الحروف حقير الفقير المذنب العاصي محتاج: Colophon (f. 118b)

رحمة الله تعالى ملا تقي ولد عاليجناب مشهدی اقا میرزا ساکن بلده سعدی چخور ایروان في يوم پنجشنبه دوم شهر

جمادی الاولی سنة ۱۲۴۸.

F. 119a. Fālnāmah, فالنامه.

F. 119b, in Turkish. *Bayts* by an unknown author.

AB doublures. Scribe exercises and scribbling with Arabic, Armenian and Russian letters.

140

Ownership and reading notes by Mnatsakan Sargisov on the flyleaf (in Armenian) «Այս քիթաբս
պատկանի Ովակիմի, քիթաբը կարդում եմ Մնացական Սարքիսով».

191

RISĀLAH-‘I JAFR

رسالة جفر

MS 348 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1226 (A.D. 1811); copied by Ḥusayn b. Muḥammad; 12 folios; paper; 22 x 34,5cm; 24 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

An anonymous work about the magic power of the letters.

Beginning (f. 1a): بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وعترية الطاهرين در باب دانستن
رموزات این علم بدانکه ...

End (f. 12b): بعضی اکابر در این عمل مبالغه در احفا کرده اند و الله اعلم.

Colophon (f. 12b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب على يد احقر عباد الله حسين بن محمد سنة ١٢٢٦

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱՌԵԱՆ 1897.

192

SA‘ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 349 (C.A.S.M.).

Undated; 55 folios; paper; 16 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; the entire text arranged in 2 columns; the text on ff. 53a-55b is set within a frame (blue); black ink with subtitles in red; brown leather binding with white paper doublure; incomplete at the beginning and at the end; some of the folios are disjoined from the spine; the cover is damaged.

See about the work MS 102.

Beginning (f. 1a): ذکر بر جفا پیشه بیشتابتی کی از دست قهرش امان یافته

The first subtitle (f. 2a): در نعت خواجه هردو پسران محمد مصطفیٰ صلی الله علیه

The last subtitle (f. 55b): حکایت مناسب جان و موافق مقال

End (f. 55b): بدن گفتم ای ننگ مردان بمیر که کودک رود پاک و آلوهه پیر

193

NARRATIONS

روايات

MS 350 (C.A.S.M.).

Undated; 34 folios; paper; 22,5 x 31,5cm; 23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, the two folios at the beginning are attached upside down.

Narrations and stories about Prophet Muḥammad, Imām ‘Alī, Fāṭimah down to the 4th year of *Hijrā*.

141

گفت یا رسول الله این سخن اصلی ندارد و از جمله مفتریات منافقاتست و بربین سخن دلیلی دارم
حضرت فرمود که کدام است آن گفت آنکه ما از عقب تو روزی در تماز بودیم ...
پس حضرت ابو سلمه را طلبید و لوای برای وی مرتب ساخت.

194

COLLECTION

مجموعه

MS 351 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 113 folios; 16 x 21cm; red cloth cover, the first and the last folios of the MS are pasted to the covers as doublures.

I. INSHĀ' VA TARASUL

انشاء و ترسل

Undated: 12 folios; paper; 14 lines to the page written in mixed script; black ink.

Ff. 1b – 12b. Copies of letters, petitions, deeds of purchase, cheques and other civil acts, some of them dated A.H. 1286 (A.D. 1869/70).

Beginning (f. 1b): حمد و سپاس بیقیاس مر خدایرا که آفریننده جهان و درنده زمین و آسمان و روزی دهنده انس و جان است ...
End (f. 12b): سنه ۱۲۸۶ اشکال مخصوصه را ایتمه رک بین الدولة مرحود اولان.

II. SA'ADĪ

سعدی
BŪSTĀN
بوستان

Undated; 70 folios; 17 lines to the page written in mixed script; arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page; lacking folios in the middle (100b-101a) and at the end.

See about the work and its beginning (f. 44b) MS 102.

End (f. 113a): گر ادیب برایش آتش سجود تو واپس چرا میبری دست.

F. 44a. A copy of a private letter.

F. 79a. Scribbling.

Seals: 77a منظر لطف الهی حسن الموسوی 79a؛ عبده محمد قاسم

Ff. 13a-42b. Lithograph books:

(1) Ff. 13a – 26a. *Mukhtasar-i tarasul* (مختصر ترسل). An abridgement of the correspondence during Fath ‘Alī Shāh’s rule, published in A.H. 1279 (A.D. 1862/3);

(2) Ff. 28a – 42b. *Abū Naṣr Farrāhī* (ابو نصر فراهمی) (*Nisāb al-Ṣabiyān*) (نصاب الصبيان). Published in Mashhad, A.H. 1277 (A.D. 1860/1).

GEOMANCY

رمل

MS 352 (C.A.S.M).

Undated; 31 folios; paper; 17,5 x 21cm; varied number of lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Geomancy, prayers and cryptograms.

Beginning (f. 1a): که مذکور میشود نوشته بر پارچه نیز گذاشته به همان گرفت ابریشم بدوند...
End (f. 31b): و اگر عزم حرکت و یا سفر داری بغاایت مبارک است و البته جمعیت بسیار بتورسد و هر امیدی که داری حاصل شود.

COLLECTION

مجموعه

MS 353 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; undated; 76 folios; Russian paper with pressmarks; 11,5 x 18cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 1a – 39a. Astrology and geomancy (اخترشناسی, رمل و طلاسم).

Beginning (f. 1a): اگر خواهی بدانی که بچه زنان از چه سبب تلف میشود نام او و نام مادر بحساب ابجد جز دوازده که طرح کن ...

(2) Ff. 39b - 40a. Astrolabe (اسطرباب).

(3) Ff. 41b – 64b. Interpretation of dreams (تعییر خواب).

Beginning (f. 41b): طاؤس. سوال کردی که بخانه عدد قرعه اورا از جایی بجائی رفتن خوبست.

(4) Ff. 65a-76b. Geomancy and cryptograms (رمل و طلاسم).

F. 20b. A note about debt, dated A.H. 1328: من که عباس هستم از مشهدی محمد علی مقدار چهارصد پنجاه بمن رسیده بتاريخ یوم پنجم شنبه ۷ ماه جمادی ۱۳۲۸.

IMĀM ‘ALĪ’S TREATY (“AHD NĀMAH)

عهندنامه امام علی

MS 357 (C.A.S.M.).

Dated *Shawwāl* 2, A.H. 1105 (May 28, A.D. 1694); 1 folio; paper; (scroll) 84 x 24cm; 58 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink, the word ‘Allah’ and ‘‘Alī’ with their attributes are in red.

Imām ‘Alī’s treaty concluded with *zimmī* Armenians. According to the title it was translated from the original document written in *Kufic* by Imām ‘Alī.

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خاتم النبيين محمد واله الطاهرين اما بعد این کلمات ترجمة عهندنامه ایست که هشام بن عبید بن وقارص بفرموده حضرت شاهمردان شیریزدان العبد الله الغالب ومطلوب كل طالب على

بن ابی طالب علیه الصلوٰۃ والسلام بخط کوفی را و برخی قبل الشہر بذی الکفل علی نبینا و علیہ السلام نوشته در شهر صفر
سنه اربعین ...

End: و این را محافظت نمایند همیشه تا اینکه بر پا باشند زمان و ساعت و اخرتش دنیا والحمد لله رب العالمین
Colophon: تحریرا" ۲ شهر شوال سنه ۱۱۰۵ .

Note in the margin confirming the correspondence of the copy to the original:

سود موافق و مطابق اصل است و اصل ملاحظه شد. محل متونی شیخ صفی.

On the backside of the document concerning the significance of the document (in Armenian) «ՄԵծ
Մահմատ փեղամպարի գիրն է որ յայլազգիքն հայոց ազգին զոռ չանին»:
Seal: مظہر لطف خدا سبحان فیض جوری علیست عالم جان ۱۱۳۱

198

PROPHET MUHAMMAD'S TREATY ('AHD NĀMAH)

عهدنامه محمد پیغمبر

MS 358 (C.A.S.M).

In Arabic with interlinear Persian translation; undated; 1 folios; paper; scroll 332 x 18cm; 120 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with invocations from the Qurān and the name of Prophet Muḥammad in red; the upper part of the MS is torn, the lower-part added in later period and has no Persian interlinear translation.

See MS 161.

Beginning: الملعوب و... اهل نصرانية في شرق ارض العرب وغيره اعجم وقربها وبعيدها
In Arabic شرق زمين از عرب وغيره و عجم نزديك و دور ....
In Persian

End: يوم الاثنين تمام اربعة اشهر من السنة الرابعة من هجرة المدينة وكفى بالله شهيدا" على ما في هذا الكتاب كتب
لاجل کلسايی در دمشق من تبدل منها فعليه لعنت الله والله اعلم واحكم.

199

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل و طلاسم

MS 361 (C.A.S.M).

Undated; 44 folios; thick paper; 11 x 22cm (oblong); 11 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; entire text set within a frame (red); black ink with rubrication in red; contemporary binding; incomplete at the beginning and at the end; repaired; damp stained.

200

COLLECTION

مجموعه

MS 367 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 95 folios (has foliation in opposite direction too); 11 x 21cm (oblong); marbled paper cover with brown artificial leather spine and corners over pasteboard with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

144

I. COLLECTION
مجموعه

Undated; polygraphic work: the copyists are Ja'far Ḥusaynī, Muḥammad Maḥdī, Mīrzā Rizā Ḥusaynī Mūsawī; 47 folios; paper with watermarks; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* and *Naskh* scripts and in different directions; black ink.

(1) *Ghazals, rubā'īs, qaṣīdas, qat'as* and *mukhammases* of different authors. The names of the following authors are noted: 'Alī Naqī (f. 10b), 'Arāqī (f. 4a), 'Āshiq (ff. 30a, 33b), 'Aṭṭār (f. 34b), Bahā'ī (f. 41b), Fahmī (f. 16b), Hāfiẓ (ff. 18ab, 20a), Ḥarīf Jandaqī (f. 33b), Jāmī (ff. 11ab, 12b, 13b, 41b, 42a), Kalīm (ff. 1a, 30b), Mīr Mushtaq (ff. 38a, 40b, 41a), Muḥtasham (ff. 10b, 11b, 12a, 14b, 15b), Mu'min (f. 22a), Qaṣṣāb (f. 35a), Rafīq (f. 13b), Sa'adī (ff. 8a, 19a), Ṣabahī (f. 39a), Sayyid Rizā Nīshāpūrī (ff. 44a, 46b), Shanī (ff. 4b, 7a, 12a), Vafā (f. 19b), Vahshī (f. 31b).

(2) F. 13a. Mawlānā Muḥammad Bāqir Dāmād's advice to Shaykh Bahā al-Dīn and the latter's answer:

مولانا ملا محمد باقر داماد در مقام نصیحت بشیخ بها الدین میگوید
از قرض فلک تا نشود پیش مجوز انگشت غردن خواهد بیش مجوز:
مولانا شیخ بها الدین در مقام جواب بملأ محمد باقر میگوید
زاهد بشمع این زهد و ره ارزانی چه دانم و بی ذهن و بی ایمانی

(3) F. 16a. Imām 'Alī (علی), *Ramal* (رمل).

هذا رمل حضرت امیر المؤمنین Title:

امیر المؤمنین شیر خدا بود سر مردان عالم مرتضی بود Beginning:

(4) Ff. 19b, 45a. *Maktubat-i 'ishqī* (مکتوبات عشقی). Love letters in verse by:

a. F. 19b. *Filānī* (فلانی).

سوخته آتش فراق و گداخته تویه اشتیاق و مهجور پریشان Beginning:

b. F. 45a. Sayyid (سید).

نامه بجانب حبیب خطاب بباد صبا Beginning:

(5) F. 21a. Naṣīr Hamadānī (نصیر همدانی), A medical recipe for burning love:

نسخه که نصیرای همدانی بجهت حرارت عشق نوشت Title (21a):

تخم خرفه خال، بنفسه خط ... Beginning:

(6) Ff. 26a – 30a. *Khavāṣ-i ism'hā Allah* (خواص اسمها الله). Prayers, religious advices and geomancy with the attributive names of the God.

بسملة. بدانکه خواص اسماء الله بسیار است و جمیع معجزات و کرامات انبیا و اولیا از برکت اسماء، الله است ... Beginning (f. 26a):

و اگر بدخو شوهر بخورد و اگر زن بدخو باشد زن بخورد End (f. 30a):

(7) F. 36a. *Hikāyat* (حکایت). Beginning:

صد سال سفر کردم با شیخ نود ساله ...

(8) F. 36b (in Persian and Arabic). Prayer of *ṣīghah* (دعای صیغه). Beginning:

بدانکه بجهت صیغه اخوت اگر از هر وقت بخوانند صحیح و افضل در روز عید غدیر ...

حرره العبد العاصی الحقیر الفقیر المحتاج الی رحمة الله سید جعفر الحسینی. (f. 7a)

حرره العبد الاقل محمد مهدی این چند کلمه یادگاری قلمی شد. (f. 24a)

تمام شد حسب خواشن مخدّم مطاعی آقا علی هراتی کمترین مصطفی رشت همدانی الاصل نوشتم (f. 30a)

بشرط هر وقت خواند و هر کس خواند کمترین رفراخوش نکند والسلام.

گردید الداعی میرزا رضا الحسینی الموسوی. (f. 43b)

II. COLLECTION
مجموعه

In Persian, Arabic and Turkish; undated; polygraphic work; 49 folios (ff. 48a-98b); paper; varied number of lines to the page written in small *Shikastah Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink; lacking folios between ff. 90-89.

(1) Ff. 98a-94a (written in opposite direction), in Persian. *Laylī va Majnūn* (مجنون و لیلی). Parts of the poem by an unknown author.

Beginning (f. 98a): بمحنون زاهدی گشت ای بداخلتر گناهی از محبت نیست بدتر

(2) *Ghazals*, *qaṣīdas* and *maṣnavīs* in Turkish and Persian without mentioning authors' names (f. 50b). The names of only the following authors are mentioned: Jāmī (ff. 91b-90b), Mīrzā Ṣāḥib al-Fawq al-Dīn Muṣṭafā (Fawqī) (ff. 89a-52b), Qurbānī Kafīrof (f. 98b), Sa‘adī (ff. 94a-91b).

(3) Ff. 51b-50a. A *tarjī'band* by an unknown author.

Beginning (f. 51b): یارب بفضل خویش بکن عمر من زیاد فاغفرلنا بفضلک یا سامع الدعا

(4) F. 48a, in Persian and Arabic. *Sharh-i khuṭbah-i Ādām* (شرح خطبه آدم). A commentary on Adam's *khuṭbah*.

منقول است در رساله ابو الغر محمد بن محمود عبد الرحمن الهمدانی رحمة الله عليه که چون حضرت حق سبحانه و تعالی آدم بفرست خرد بید قدرت خود بهشت فرود آورد و بر همه ملایکه برگزید...

(4) F. 49a, in Persian. *Sharh-i du‘ā-yi buzurgvār* (شرح دعای بزرگوار). A commentary on the great prayer.

Beginning: بدانکه هر که این دعا را بخواند پا با خود داراثواب آن چندان باشد...

Seal (f. 98a): اسمعیل قربانی کفیروف (۱۱۲۳)

F. 98b. A name: قربانی کفیروف

201

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرآبادی

INSHĀ'

انشاء

MS 368 (C.A.S.M.).

Dated *Jumādā II* 4, A.H. 1237 (February 26, A.D. 1822); copied by Mullā Nūr ‘Alī b. Karbalā’ī Ganjalī; 74 folios; paper with watermarks; 14,5 x 21,5cm; 11 lines to the page (2a-7b, 9a-12b), 15-16 lines to the page (13a-73b) written in *Nasta'līq* with the elements of *Shikastah*; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; lacking folios between ff. 7-8, 70-71, 13a-73b; f. 8ab is added later; some of the subtitles are missing.

(1) Ff. 2a-73b. See about the work MS 75.

Beginning (f. 2a): دیباچه که شاهزاده کامکار امامقلی میرزا میرزا استرآبادی فرموده.

بسم الله الرحمن الرحيم. جند این بیاض دل آرا مه تزرو رنگین پروا بالیست که از جلد نگارین شهر بر نقش نگار گشوده ...

End (f. 73b): مشار اليه را مبادر این امر دانسته از قول و فعل تخویف جایز رواندارند.

Colophon (f. 73b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المشهور بالانشاء ميرزا مهدى خان بن محمد نصیر استرآبادى جلد پنجم من كتاب تحریرا" في شهر جمادى الآخر من شهر سنه ۱۲۳۷ باتمام رسيد. كتبه الحقير الفقير ملأنور على ولد

کربلائی گنجعلی غفرله ولوالدیه.

(2) F. 74ab. Khān Ni'mat al-Dawlah (خان نعمتة الدولة), *Bayts* (ابیات).

Notes of a varied nature:

تاریخ آمدن ملا اسماعیل فی شهر ۲۰ محرم حرام سنه ۱۲۶۳ (f. 74b)

از تاریخ ۲۶ شهر آبریل و سنه ۱۸۳۲ حکم کمترین نور علی مواجب حقیرم از خزینه و از دیوانخانه (f. 1a)

Seals: (ff. 9a, 74b) (سلام علی ابراهیم ۱۲۱۱ f. 71a); عبده قاسم (محمد یوسف ۱۲۳۴ f. 21a)

(ana Abdallah ۱۱۴۶ ff. 72b, 73a)

202

HĀTIFĪ

هاتنی

TĪMŪR NĀMAH (ZAFAR NĀMAH)

تیمورنامه یا ظفرنامه

MS 369 (C.A.S.M.).

Undated; 159 folios; paper; 12 x 20,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in 2 column; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 49a-56b are attached in wrong direction; incomplete at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 146.

دلیران و شهزادگانرا اساس ز تخمین فزون بیشتر از قیاس: End (f. 159b)

203

COLLECTION

مجموعه

MS 371.

In Persian and Turkish; undated; 29 folios; thick paper; 10 x 24cm (oblong); 16-19 lines to the page written in *Nasta'līq* script; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning.

(1) Ff. 1a – 11b, in Turkish. A narrative (روایت). The narrative relates about the murder of Shi'ite martyrs.

Beginning (f. 1a): که حضرت رسول سنی ایستر و منم کریبانم دو توب کشان...

End (f. 11b): حضرت امام حسین آل‌جی شهباز کی پروازه کلور اوئی جهندن چخارور. تمام شد.

(2) F. 1b, in Persian. *Marsīyah* (مرثیه). The elegy is devoted to Shi'ite martyrs.

Beginning (f. 1b): ای چرخ غافلی چه بیداد کرده و زکین چهادر ان ستم آباد کرده.

(3) Ff. 11b- 28a, in Persian. A passage about the tragical events in the field of Karbalā (در وقایع کربلا).

Beginning (f. 11b): مخفی نیست که اعظم وقایع کربلا و اصعب قضایای آندشت بلا قصه شهادت سرور ششصدان است: کیفیت آن بر این طریق است ...

(4) F. 29ab, in Turkish. Sayyid b. Ṭavus Muhammed b. Ahmed [بن احمد]. A narrative (روایت). The narrative relates about the miracles which happened after visiting the grave of Imām Huseyn.

Beginning (f. 29a): سید بن طاووس محمد بن احمد روایت ایدر که او دیدی منم همایم واریدی که هر آیده بر مرتبه امام حسیننک زیارتنه کیدردی...

F. 29b. Scribbling.

147

COLLECTION

مجموعه

MS 375 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; polygraphic work; 24 folios; paper; 11 x 18cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

(1) Ff. 1a-7a. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 1a): خواهد که بداند زن حامله پسر زاید یا دختر انگشت درست کرده این لوحها نهاده مضمونش مفهوم گردد...

(2) Ff. 7a – 17a. *Ta'bīr-i khvāb* (تعبیر خواب). Interpretation of dreams the authorship of which is ascribed to Imām Ja'far.

Beginning (f. 7a): تعبیر نامها در خوابست از حضرت رسول ...

(3) Ff. 17a – 24b. *Tāla' nāmah* (طالع نامه). Astrology.

Beginning (f. 17a): باب طالع نامه زنان این است ...

باب هفتم طالع میزان بهران که جالینوس و جاماس حکیم چنین گفته اند ...

COLLECTION

مجموعه

MS 391 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; undated; 115 folios; 15 x 20 cm; brown leather flexicover framed with two fillets and a running pattern with yellow paper doublure.

I. COLLECTION

مجموعه

Dated *Sha'bān* 7, A.H. 1211 (February 5, A.D. 1797) (I); 99 folios; ff. 1a, 99b are blank; laid paper with watermarks; 10 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'līq* scripts black ink with subtitles in red; marginal commentaries, corrections.

(1) Ff. 1a-96a. Muḥammad b. Isma'īl (known as Abū 'Alī) (محمد بن اسماعیل معروف به ابو علی), *Zahr al-Riyāz* (زهرالریاض). A treatise on Islamic law (particularly on the rules of praying, ablution and fasting) in 7 chapters (باب). In the preface, Muḥammad b. Isma'īl states, that the work was written at the request of his friends as an abridgement of the greater work *Riyāz al-masā'il* by Mīr Sayyid 'Alī Tabāṭabā'ī.

كتاب رساله اقامير سيد على: Title (f. 1b):

بسم الله الرحمن الرحيم... اما بعد مخفى نماند که جمعی فارسی زبانان... استدعا نمودند از جانب ...
سید على طباطبائی ...

احوط اختصاص انسن بصورت اضطرار واحوط مبادرت نمودن است بروزه روز سیم بعد از ایام مذکوره:

Colophon (f. 96a): تمام شد این کتاب به بیست هفت شعبان معظم فی شب شنبه سننه ۱۲۱۱.

(2) Ff. 96a-99a. Prayers and *Sūrahs* read for some purposes. The paragraph is about the prayers, *āyats* and religious ceremonies useful for medical and other purposes.

Beginning (f. 96a): هر کس در وقت خوابیدن وضو سازد و صد مرتبه صلوات بر محمد و آل محمد بفرستد و هفت مرتبه سوره توحید را بخواند ...
 End (f. 99a): اگر دست علی دست خدانيست چرا دست دیگر مشکل گشانيست. تمام.
 Ff. 18b-22b (in the margin). Various issues of Islamic jurisprudence in dialogues ascribed to Shi'i Imāms.

II. MUHSIN B. MURTAZÁ
 محسن بن مرتضی
 TARJUMA AL-ŞALVĀT
 ترجمه الصلوات

Dated *Zī Qa' dah* 11, A.H. 1222, (January 10, A.D. 1808); copied by Hājī Bīg; 16 folios; f. 100a is blank; laid paper with chain lines; 12-13 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* and *Naskh* scripts, arranged in one and two columns; black ink; marginal commentaries and corrections on each page.

- (1) Ff. 100b-114a. A Persian translation of prayer in 6 chapters (باب) by Muhsin b. Murtazá.
 Beginning (f. 100b): بسمة، هر که نه گویا بتخانوش به هر چه نه یاد تو فراموش به ...
 End (f. 114a): و شواب اثرا بجهت این بندۀ بنویسنده الله اعلم و الله رحانی.
 Colophons: تمت الكتاب بعون الملك الوهاب والله اعلم بالصواب اللهم صل على محمد وال محمد (f. 114a)
 و به نستعین تاریخ در شب یکشنبه دو ساعت گذشته که یازدهم شهر ذی قعده الحرام بود تمام گردید سنّه ۱۲۲۲.
 تمام شد این کتاب به کتابت حاجی بیک در عرض دو ماهه تادانند خوش بویشان بیچاره. (f. 115b)
- (2) F. 114b. An interpretation of dreams.

206

COLLECTION

مجموعه

MS 392 (C.A.S.M.).

In Persian, Turkish, Arabic and Russian; undated; 6 folios; paper; 18 x 11,5cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah- Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; worn at the edges; combined fragments of different manuscripts.

- (1) F. 1b, in Persian. [*Amsalah*] [امثله]. A passage from the work. See the MS 148.
 Beginning: بدانکه مصدر اصل کلام است ...
- (2) Ff. 2b, 3a, 4ab, in Persian and Turkish. Copies of civil acts, deeds of purchase and lease, two of which are dated A.H. 1221 (A.D. 1806/7) (f. 4a) and A.H. 1241 (A.D. 1825/6) (f. 4b).
 Beginning (f. 2b): بسمة. الحمد لله الذي اجل البيع والسرای وحرم ...
- (3) F. 5a. A paragraph about the Islamic doctrine.
 Beginning: رکن دوم باوری بمالا یکتانه که ...
- (4) F. 6a, in Russian. Names: Ara Бек Корчибашов, Печела Ханъ, Мирза Паشا Бек.
- (5) F. 6b, in Arabic. A paragraph in calligraphic *Naskh*.
- F. 2a. An owner's note by Asadallah: صاحب اسد الله

‘ĀSHIQ IŞFAHĀNĪ

عاشق اصفهانی

GHAZALS

غزلیات

MS 393 (C.A.S.M).

Īravān; dated *Muharram* 6, A.H. 1245 (July 8, A.D. 1829); 136 folios; ff. 2b, 3a are blank; paper with watermarks; 20,5 x 13,2cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink; marbled paper cover over pasteboard with white paper doublure and leather spine; one flyleaf at the beginning and two at the end.

Āqā Muḥammad ‘Āshiq Iṣfahānī (1695/6-1767/8) was a poor man who earned his living as a tailor, but he had poetical genius and excelled especially at amatory poems. The MS contains ‘Āshiq’s *ghazals*.

Beginning (f. 3b): بسمة، در داکه تلافی نتوانند جفا را روزیکه شناسند بتان اهل وفا را

End (f. 136a): تاب و توان رفت از دلم صبر و شکست من بماند در گنج حسرت عاقبت من ماندم و غمهای او.

Colophon (f. 136a): تمہ الکتاب غزلیات میرزا محمد عاشق اصفهانی علیہ الرحمۃ فی ششم شهر محرم الحرام اما

بنحوی نسخه مغلوط بود که در نوشتن او دل بجان آمد اگر غلطی درین نسخه ملاحظه گردد از طرف نسخه بدانند صحیح کرده مخلص را منتی گذارند و امید که حقیر را صاحبان ذوق و شوق بر حمّت دلشاد فرمایند.

Notes of a varied nature:

F. 136b. An evidence about the epidemic of plague in Īravān region in the year A.H. 1245 (A.D. 1829), when the book was written: حقیقت حال در سالیکه ناخوشی طاعون که در خطة ایروان بحد اشتداد انجامیده

بود که این حقیر بنابر خلجان دل و ترس قلب عقیدت منزل حواس خود را بنوشتند این کتاب جمع نمود که بلکه از تختیلات فاسد که باعث بر هلاکت بني نوع انسانست بری گردد مدت پانزده روز از خانه بیرون نیامده و این غزلیات را بانجام رسانید امید از جلیل الجبار آنستکه کسیکه نظر اخذ و سرقت و تعارف و غیره باین دوخته باشد در هر دو عالم روسياه و ازین گردد مگر انى ذوق و شوق دوروز و سه روز بردہ از مطالعه آن مخطوط گردد ۱۲۴۵.

تاریخ قدغن کردن بسکاویج سردار که قبالجات و سایر کاغذ باید در دیوانخانه اروسی مرقوم خواهد شد ۱۶ ماه مایس ۲a سنہ ۱۸۲۸.

F. 136b, in Russian. An ownership note: БИБЛІОТЕКА ЭРИВАНСКОЙ ГИМНАЗИИ.

محمد التقی (Seal (f. 136b):

JAVĀD ḤUSAYNĪ

جواد حسینی

BAYĀN-I AHVĀLĀT

بيان احوالات

MS 394 (C.A.S.M.).

In Persian, Arabic and Turkish; dated A.H. 1289 (A.D. 1872/3); 545 folios; ff. 1a, 158a, 459a, 543a-5b are blank; tinted paper (green, yellow, blue, pink etc.) with watermarks and pressmarks: BATH; 21x14cm; 17-18 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; red cloth pasted over black artificial binding with pasteboard and

pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end and lacking folios between ff. 108 and 109.

The work describes the life and martyrdom of Shiite Imāms. The author states in the preface that he has used the material from the Qurān, Traditions (*hadīṣes*) and a number of works in Arabic, Persian and Turkish such as Muḥammad Muṣṭir b. Vajih al-Dīn's *Miftāḥ al-jinān*, the works of Shaykh Bahā'ī, Mīr Husaynī and so on. The work contains parts in verse and prose.

(1) Ff. 1b-13b, 14b, 15b-20b, in Arabic. A preface, where the author relates about the events in the field of Karbalā and Imām Ḥusayn's martyrdom;

Beginning (f. 1b):

يا امام جواد ادرکنى

بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على نبينا محمد سيد المرسلين وآلله الطيبين الطاهرين ...

اما بعد فنقول احقر عباد الله تبارك وتعالى جواد الحسيني ...

End (f. 20b):
الذى هو شفيع المذنبين والزائرين الباكين وشيعة جده ومحبى ابيه عليه السلام يوم الجزاء يا رب اوصلنى:
[بوالى] وامتنى في تربتهم وعن باضعاف ما في علمك من العدد كل الاعداء.

(2) Ff. 14ab, 21a-6a, 37b-47b, 54a-6a, 58b-65b, 109a-23b, 126b-32b, 149a-57b, 158b-253b, 265a-538b, 459b, in Persian. Religious preachings, *qaṣīdas* praising God, Prophet Muḥammad, *munājāts* and elegies about Shiite martyrs.

Beginning (f. 14a):

حمد لا يحصى كنم خدارا بخشاینده است و مهربانی است

صلوة بي حد برد بر محمد واساس شغل است و حبيب رحمني است

(3) Ff. 26a-37b, 47b-53b, 56b-8b, 66a-108b, 124a-6a, 133a-48b, 247a-51b, 254a-64b, 538b-42b, in Turkish. *Qaṣīdas* praising God, Prophet Muḥammad, Imām Ḥusayn and narrating about the tragical events, which happened at Karbalā on *Muharram* 10, A.H. 61.

Beginning (f. 26a): يا مولى اي ليوب برى مجنون عشقون ستون قيلوب حيران وقاله چو بلبل شيدا جنون ستون

كه اولدوم اقطاع ارضين ايچره خجل حاڪستر الكل //

End (f. 542b):
Colophon (f. 2a): الجمعة عشر شهر صفر تسع شهانين بعد الف و مائتين سنة ١٢٨٩ ان بيان احوالات مير حسیني است
بطريق اجمال نشوند ارباب ازو پريشان حال.

Note on the doublure of lower cover (in Armenian): «393-ը և 394-ը միացված է»:

209

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 396 (C.A.S.M.).

Undated; 149 folios; paper with watermarks; 15,5 x 21 cm; 14 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; grey cloth binding with pasteboard and white paper doublure; damp and oil stained; ff. 146-149 are disjoined from the spine, folios are lacking between ff. 145-146.

The *dīvān* contains the *ghazals* and a *sāqī nāmah* of the poet. See its beginning (f. 1b) MS 61.I.

End (f. 149b): بميان نويid سرودى فرست بياران رفته درودى فرست

Ownership notes: F. 1a (in Armenian) “Աւետիք Յ. Բարսեղեան, Նոր Զուղա 1244”.

151

F. 2a, in the upper margin (in Armenian) “Գրադարան Ճեմարանի Մատենադարանին Մեսրով
Բարսեղեանից, 1906- ապրիլին”.
Seal (f. 149b): “Նվեր Մատենադարանին //”

210

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل، طلاسم

MS 398 (C.A.S.M).

Undated; 34 folios; paper; 15,5 x 21,5 cm; 11-14 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damped, with discoloured and illegible folios; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

Prognostications about some diseases, prayers for their treatment and cryptograms.

Beginning (f. 1a): رحم او را زرداب گرفته باشد و در وقت جماع کتف زن درد کند چهارم آنکه موضع رحم برگردیده باشد علامت او آشست که وقت سرزن درد کند...

211

GEOMANCY AND PRAYERS

رمل و ادعیه

MS 400 (C.A.S.M).

In Persian and Arabic; undated; 29 folios; paper; 11,5 x 17,5cm; 11 lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

Divination and prayers for some purposes.

Beginning (f. 1a): من الناز بعفوك يا مجير سبحانك يا عادل ...

End (f. 29b): در میان نماز شام و خفتن کند بخواند در هر رکعت الحمد يکبار و هر یک.

212

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 404 (C.A.S.M).

Undated; 19 folios; yellowish paper; 16 x 22,5 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in gold; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

See about the work MS 51.

Beginning (f. 1a): مصلحت دید بر ظهر ورق بنوشت درد ان گرد یکی از متعلقان واقف شد ملک را اعلام کرد

End (f. 19b): گفت ای ملک درین دنیا بجنیش از تو بکریم و بعیش خوشتر و بمرگ برابر و بقایات بهتر...

Seal (ff. 1b, 7a, 17a): مصطفی //

152

COLLECTION OF FABLES AND TALES

مجموعه حکم و حکایات

MS 405 (C.A.S.M).

Undated; 35 folios; paper; 15,2 x 20cm; 13 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; some parts are illegible; incomplete at the beginning and at the end.

A collection of moral tales and fables by an unknown author.

Beginning (f. 1a): این بدر رفت و بر ایشان شد بر هر شهر بستم بر زیر دوست دارش روز سختی دشمن زور آورست با رعیت صلح کن وزجنگ خصم این نشین ...
پادشاهی بکشتن بیگناهی فرمان داد گفت ای ملک بموجب خشمی که ترا بر منست آزار خود نجوى ...

ALBUM

مرقع

MS 407 (C.A.S.M.).

Collective volume with fragments of different manuscripts in Chaghatai and Persian.

4 folios; ff. 1a, 3a, 4a are blank; paper pasteboard (ink, opaque pigments and gold on paper); black marbled paper over pasteboard with artificial leather spine, corners and blue paper doublure; the first line on f. 1b and the scribe's name on f. 4b are erased.

I. [HAYDAR TURKİGÜY]

[حیدر ترکیگوی]

[MAKHZAN AL-ASRĀR]

[مخزن الاسرار]

Undated; in Chaghatai; 3 folios; ff. 1a, 3a are blank; 30 x 18cm; 6 lines to the page in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns, entire text set within a complex frame (gold, black, green, blue) contained with ornamented squares (ff. 1b-2a), black ink; illuminated rectangles above and below the text and in the outer margins; ff. 2b, 3b, 4b are with floral and faunal marginal decorations in gold and interlinear gilding.

Ff. 1b-3b. Haydar Turkigüy (or Khvārizmī) was a 15th century Chaghatai poet, who wrote the poem *Makhzan al-asrār* in 1409-1414 and dedicated it to Iskandar Sultan.

Beginning (f. 1b):

...فتح و ظفر آیتی دورای حکیم

End (f. 3b): حق نیک آتی پیرله غفور رحیم باشلاجبا هر ایشینی دانا حکیم

Other copies: Freer Gallery of Art and Arthur M. Sackler Gallery, Accession number: S1986.54 (http://www.asia.si.edu/collections/edan/object.php?q=fsg_S1986.54&bcrumb=true, October 30, 2015).

Literature: A. Tokatlian, Persian Treasures in Erevan (A Selection of Manuscripts from the Matenadaran Collection), Paris, 2013.

II. HĀFIZ

حافظ

QAT‘A

قطعه

Dated A.H. 961 (?) (A.D. 1553/4); in Persian; 1 folio (f. 4b); f. 4a is blank; 27,5x17cm; 8 lines written in *Nasta’līq* script, arranged diagonally and vertically, set within a complex frame (gold, black, blue with inner border of meandering floral vine); black ink; margins decorated with golden interlace flowery and figures painted inside lobed medallion on top.

رسید مژده که آمد بهار سبزه دمید وظیفه گر رسید مصرفش گلست و نبید

Colophon (f. 4b): فی شهور سنہ ۹۶۱

215

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

INSHĀ’

انشاء

MS 408 (C.A.S.M.).

Tabrīz: workshop of Mīrzā ‘Abdallah; dated A.H. 1269 (A.D. 1852/3); copied by Ustād Allahvirdī; 17 folios; paper; 14 x 22cm; 18 lines to the page written in *Shikastah - Nasta’līq* script; black ink; some of the subtitles are missing, some of them are written in the margins; black leather flexicover with white paper doublure; one flyleaf at the end; lacking folios between ff. 1-2.

See about the work and its beginning (f. 1a) MS 75.

End (f. 17b): همچنین است که گوش زد شهریار فلک اقتدار شده.

Colophon (f. 17b): در دار السلطنه تبریز در کارخانه حقیر العباد میرزا عبدالله بحسن اهتمام برادر مکرم استاد الهویردی شرف اتمام پذیرفت سنہ ۱۲۶۹.

Seals: (f. 1a), (f. 2a), عبده فرج الله سید محمد حسین

216

TĀL‘A NĀMAH

طالع نامه

MS 409 (C.A.S.M.).

Undated; 43 folios; paper; 17,3 x 22cm; 12 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; during restoration the first five folios were attached upside down; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

A work on astrology and geomancy with cryptograms ascribed to Imām ‘Alī.

Beginning (f. 5b): الحمد اگر خواهد کسی را محب خود سازی بپار بکسان ...

154

ZĪJ-I ŞABĀ'Ī

زیج صباحی

MS 412 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1204 (A.D. 1789/90); 1 folio; scroll; parchment; 114 x 8,5cm; text with tables and geometrical figures written in *Naskh* script; the text is partially erased.

An astronomical calendar composed in accordance with Şabī al-Baṭṭāmī's work *Al-zīj al-ṣabī* and with marginal commentaries in Turkish.

Note: in the lower margin: صباحی

[BĪDIL]

[بیدل]

DĪVĀN

دیوان

MS 424 (C.A.S.M.).

Undated; 210 folios; paper; 15 x 25 cm; 15 lines to the page written in *Ta'līq* script; arranged in one and two columns, set within red rules; black ink; brown leather binding with black stamped central mandorla, two pendants framed with 5 fillets, a running pattern and pink paper doublure; one flyleaf at the end; folios are disjoined from the spine; incomplete at the beginning.

Mīrzā 'Abd al-Qādir known as Bīdil (d. A.H. 1133 (1720/1) is one of the famous Persian poets of India. The MS contains his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): دل از کمظر فی طاقت نه پست احرام آزادی بسنگ آید مگر این جام و گردد عذر خواه آنجا...

End (f. 210a): بی فایده در تلاطم اباد ظهور رحت اش ستاند جو به کننده ریخت.

COLLECTION

مجموعه

MS 425 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; dated A.H. 1138 (A.D. 1725/6) (1); A.H. 1176 (A.D. 1762/3) (2); polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Dāghistānī; 46 folios; paper (white and yellow); 15 x 21cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah-Nasta'līq* script, arranged in one and two (ff. 1a-5a) columns; black ink; red calico over pasteboard with pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; edges of the folios are worn, damped.

(1) Ff. 1b – 4a, in Persian. Jāmī, *Qaṣīda*.

القصيدة المشهورة بكنگر ایوان المنسوب الى ملا جامي Title:

كنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برتر است رخنه ها دان کش بدیوار حصار دین دراست

حرر هذه القصيدة المشهورة بكنگر ایوان المنسوب الى ملا جامي المرحوم نور الله مضجعه بعفوه

العمیق محمد داغستانی لاجل ملا خلیل اخوی مکانی طول الله العمره [sic] العزيز بکرمه وجوده وفاض عليتابرہ واحسانته
الى یوم القيمة والحسابه امين سنہ ۱۱۲۸.

(2) Ff. 5b – 9b, in Persian. Jāmī, *Risālah*.

الرسالة المسمى بجلا الروح مولانا جامي

علم كيست عشق و گنج خاموش که سائيش سبق ناداني و دانادم طفل سبق خوانش

تمت الرساله المسمى بجلا الروح لمولانا جامي رحمه الله عليه ست سبعين ومائة والاف من الهجرة

النبوية مصطفى سنة ١١٧٦

(3) F. 10a. A praise of God and the statements of Prophet Muhammad.

(4) Ff. 10b – 46b, in Turkish. Poems (اشعار). The poems of the following authors are included:

Rubā'īs by 'Arifi (f. 38b), Baqi (f. 13ab), Jifati (f. 10b), Na'i (f. 12b).

Gofses by Abu al-Sa'ud Efendi (f. 42b), Ahmed (f. 11b), 'Asheq Omer (ff. 20ab, 21b, 29ab), Asheq Zolfi (f. 29b), Kemal Pashazadeh (f. 42b), Kühari (ff. 11b, 12ab, 21a-22a, 31a, 32ab), Mejnuni (f. 11ab), Osman (f. 34a), Sipahi (ff. 11a, 31a, 33b).

Ghazals by 'Abd (f. 43b), 'Abidi (f. 23a), 'Alevi (ff. 16a, 26a, 37a, 43ab), 'Ali (f. 14a), Allahi (f. 44a), 'Arfani (f. 35a), 'Asheq Omer (f. 31a), 'Asheq Zulfi (f. 29b), Baqi (ff. 17ab, 19ab, 26a, 27b, 33b, 40b, 41b), Faqiri (f. 30b), Feraqi (14a), Furi (f. 15b), Gülshani (f. 24b), Haki (f. 22b), Hasan (f. 18b), Hatifi (f. 18a), Hayalı (f. 41a), Hayrati (ff. 34b, 40b), Hedayi (f. 28a), Huseyn (ff. 14b, 26b), Ibrahim (f. 27a), Ja'feri (f. 30b), Jami'i (f. 18b), Khatayi (f. 40a), Khiyali (f. 41a), Mirazi (f. 37a), Murid Oghlu (f. 23a), Nasimi (f. 40a), Nejati (f. 16a), 'Osman (f. 34a), Qalandarii Yahya (f. 25b), Qarari (f. 16b), Quri (ff. 41a, 43a), Rühri (ff. 14b-15a), Seyri (f. 37b), Sultan Sulayman (f. 26b), Talibi (f. 35a), Tasmi (f. 40a), 'Ubaydī (f. 23a), Yahya Efendī (ff. 15b, 19a, 25b, 37b), Za'sif (f. 30a), Zati (f. 28a).

Semayı Sayel Oghli (f. 28b), Kühari (ff. 21a-22a, 31b, 32ab).

Tajnīses by 'Asheq Alte (f. 33a), Muhammed Jani (f. 32b), Qurbani (f. 25a), Sayel Oghli (f. 25a), Yahya (f. 33a).

Nazires to the ghazals of Tale (f. 30a), Baqi (f. 27a)

(5) F. 42a, in Turkish. *Bab-i Sharait al-Ikhlas* (باب شرائط الاخلاص). The way of reading the Ikhlas Surah for some purposes entitled.

(6) F. 44a. A cryptogram.

(7) F. 45b, in Arabic and Turkish. *Sūrah al-anbīyā* (سورة الانبياء); The *sūrah* of the Qurān with Turkish translation in two columns.

Colophon (f. 46a):

تمت بعون من الله الملك الوهاب سنة ١٢٢٩

Note on the doublure of upper cover stating that the MS consisted of various fragments gifted to the Matenadaran by Setrak Barkhudarian (in Armenian and in Turkish): «Այս ձեռագիր ժողովածուն, վոր բաղկացած է 45 թերթից, ձեռագրատան մանր-մունը թափթփված հատուկտորներից է կազմված: Այս թերթիկերը ստացվել են 1938թ. Հնագետ Սեղրակ Բարխուդարյանից». [Signature]: 13/VII. ایش بو مجموعه ال یازیلار ایوندہ توکولمش قرخ بیش ورقدن عبارت ینگی دن نوپلويوب جلد سازه ویريلدي ایول آیگ 1940. ۱۲ سنده سنہ ۱۹۴۰ علی شعبانوف.

white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end; repaired in the 19th century; the sequence of some folios is broken.

See about the work and its beginning (f. 1a) MS 102.

جهان آفرین گریه ناری کند کجا بندہ پرهیز گاری کند.

Colophon (f. 126a): تاریخ کتابت سنہ ۱۲۴۸.

Flyleaf B. An owner's note dated A.H. 1289 (A.D. 1872/3) by Ismā'īl:

صاحب این کتاب بوستان صاحب اسماعیل ولد اوستاد رضا ۱۲۸۹.

A note of birth dated A.H. 1298 (1880/1).

221

CRYPTOGRAMS

طلasm

MS 431 (C.A.S.M.).

Undated; 22 folios; paper with watermarks; 11,5 x 17,7cm; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

222

GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل، طلامس

MS 432 (C.A.S.M.).

Undated; 56 folios; paper; 11,7 x 18,5cm; 10-11 lines to the page written in mixed script; blue ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

223

GEOMANCY, CRYPTOGRAMS AND PRAYERS

رمل، طلامس و ادعیه

MS 433 (C.A.S.M.).

In Persian and Arabic; dated *Rajab* 1, A.H. 1263 (June 15, A.D. 1847); 26 folios; f. 8ab is blank; paper; 17,5 x 21cm; 11 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; unbound; folios are worn out; incomplete at the beginning and at the end.

Colophon (f. 6b): تحریراً فی شهر غره رجب المرجب سنہ ۱۲۶۳.

224

MĪR ‘ĀŚĪ

میر عاصی

POEMS

اشعار

MS 435 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; undated; polygraphic work: one of the copyists is Mīr Ja'far Tirjānī Marandī Īravānī; 75 folios; ff. 21b, 39b, 42b, 45b, 46, 59b, 62b, 71b, 72b, 73b are blank; unbound papers of various sizes; script is mixed; black ink; some parts of the text are over-crossed.

157

Mīr ‘Āṣī Rashtī Ḥṣfahānī’s (Muhammad Muhsin b. Muhammad Rafī‘s) poems written on folios of different quality and often on the backside of some documents. Most of the poems are panegyrics and elegies devoted to Imām ‘Alī (4b), Imām Ḥusayn (42a, 69a), but there are also some *ghazals*.

The Persian poems are on the following folios: 3ab, 4a, 9a, 11a, 13ab, 14ab, 15ab 17b, 22a, 25a, 26ab, 28a, 30ab, 36ab, 38ab, 41ab, 47a, 48a 49ab, 50ab, 54ab, 55ab, 61b, 62a, 63ab, 64a, 74a.

The poems in Turkish are on the following folios: 1a, 2a, 5ab, 6ab, 7a, 8ab, 10a, 15ab, 16ab, 19b-20a, 21a, 23ab, 25ab, 31a, 32ab, 33ab, 34a, 35ab, 37a, 43ab, 44ab, 46b, 51a, 52ab, 53ab, 56ab, 57ab, 60a, 61a, 65a, 66ab, 67ab, 68ab, 69ab, 71a.

Folios with poems in both Persian and Turkish are the following: 27ab, 29ab, 39a, 40a, 42ab, 58ab, 70ab, 73a.

The poems are written on the backside of the following documents:

- 1) F. 1b. A bill, dated A.H. 1305 (A.D. 1887/8);
- 2) F. 2b. A last will, dated *Muharram* 22, A.H. 1310 (July 18, A.D. 1892);
- 3) F. 7a. A bill, dated *Zī Qa‘dah* 29 (July 18, A.D. 1890);
- 4) F. 18a. A marriage certificate dated *Sha‘bān*, 1311 (January 8-February 7, 1894);
- 5) Ff. 19a-20b. A purchase deed of the village Qarā-qurūq dated A.H. (1889/90);
- 6) Ff. 22b, 65b, 72b. Letters;
- 7) F. 37b. A fragment of a lease document of an orchard in Noragegh;
- 8) Ff. 47b, 68b. A marriage contract;
- 9) Ff. 64b, 74b. A list of debtors of a shop;

F. 61a: اقل التراب میر جعفر ترجانی المرتندی در ایروان رقمی ۱۳۱۰.

225

COLLECTION OF TALES AND NARRATIVES

مجموعه حکایات و روایات

MS 442 (C.A.S.M.).

Undated; polygraphic work; 36 folios; laid paper (1) with chain lines to the page (2); 15 x 20,3cm; 14 lines to the page written in mixed (1) and *Ta’līq* (II) scripts; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired, with worm eaten traces and torn parts.

(1) Ff. 1a-4b. The narratives and stories are about the prophets and leaders of Islamic religion.

Beginning (f. 1a): *بمن دادی پس حضرت عیسی نظر افکند بسوی شمعون و گفت ...*

End (f. 4b): *و بر طعام دمه حضرت بسم الله الشافى بسم الله الكافى بسم الله بمعافي بسم الله الذى لا تضر مع اسمدشى فى الأرض.*

(2) Ff. 5b-36b. The narratives and tales are about the times of the Arab Caliphate.

Beginning (f. 5b): *روایت کرده اند از اصبع بن بنانه که در عهد خلافت عمر پیر مردی بود زنی بخواست...*

End (f. 36b): *بر امام متعرض الطاعات با عبد الله الحسین عليه السلام مظلوم و مقتول با.*

COLLECTION

مجموعه

MS 444 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Rajab*, A.H. 1316 (November 15-December 15, A.D. 1898); copied by ‘Alī Aḥmar Īravānī (1); 22 folios; f. 12ab is blank; 13 x 21cm; paper; 18 lines to the page written in *Naskh* and mixed scripts; black ink; cloth binding with pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; burn traces at the edges.

(1) Ff. 1a – 11b, in Persian. A treatise about the visit to the Great Makkah (رساله در باره زیارت به مكه). An abstract of an unidentified work on Islamic *fiqh* entitled as the V chapter (About Pilgrimage). (معظمه)

در بیان حج است بدان هر که خواهد که حج کندست است که در اول ذیقعده ترک سر تراشیدن نماید...
Beginning (f. 1a):

بدانکه هر گاه کس خواهد عمره تا فله دیگر بکند باید باین عمر بین ده روز فاصله باشد والسلام

Colophon (f. 11b): قد فرغت من تسویید الاوراق فی یوم عید ولادت ائمهٰ و قد مضی ثلاثة عشر یوماً من شهر ربیع المرجب وكان بحصه صلی الله علیه وآلہ من المکه الی المدینه ستة عشر وثلاثماً [sic] بعد الف ۱۳۱۶ بامصاحبتن جناب آخرond ملامحمد المتخلص بهبیچاره حرره قشلاقی تصحیح نمودیم داناللغانی علی اصغر ایروانی.

(2) Ff. 13a – 22b, in Arabic. ‘Alī b. Muḥī al-Dīn al-Jāmī ḫālī al-Āmilīn (العاملين), *Tabṣurat fī al-mīrāṣ* (تبصرة في الميراث). The author states that he wrote this work on inheritance in A.H. 1008 (A.D. 1599/1600) at the request of some of his followers. The work is incomplete.

Beginning (f. 13a): بسم الله الرحمن الرحيم...فيفيقول الفقير إلى الله الغني على بن محبي الدين الجامعي العاملى انه قد التمس من بعض الاخوان و جماعته ...

End (f. 22b): نظرتو إلى الموارث الثاني فان لم يخالفنا.

COLLECTION

مجموعه

MS 452 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Īravān; dated A.H. 1234 (A.D. 1818/9) (1,2); copied by Ibn Khvājah Husayn Qurbān Qulī Kajūrī for Ākhūnd Mullā Muḥammad Bāqir Īravānī (1,2); 273 folios; ff. 229b – 230a, 273b are blank; paper with watermarks; 19,5 x 29cm; 19 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; marginal corrections, additions and commentaries of a late period in Arabic; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and red leather doublure; the leather of the upper cover is partially damaged; the quires are disjoined from the spine.

(1) Ff. 2b-229a, in Persian. Muḥammad Maḥdī b. Abī Zar al-Nirāqī (محمد مهدی بن ابی ذر النراقی), *Muhrīq al-qulūb* (حرق القلوب). See about the work and the beginning (f. 2b) MS 20.

و ای بر او زینت زیان کاری بزرگ که علاجی از برای او متصوریست ...

End (f. 229a): تمت الكتاب محرق القلوب في يوم جمعه نوزدهم شهر رجب الموجب حسب الخواهش عاليجناب :
Colophon (f. 229a): فضائل مآب علامی فهاماً آخوند ملا محمد باقر ایروانی کتب العبد المذهب العاصی غریق لجه بحر معاصی ابن خواجه
حسین قربانقلی کجوری در هنگام ساخلوی ایروان بودیم درسر پل زنگی در ایام پیگاری قلمی آمد که بنظر صاحبان فهم
و گمان بر سد کحل و اصلاح آن پرداخته حقیر را پر ایراد نگیرند المسافر و // بود سنه ۱۲۳۴.

(2) Ff. 230b – 271b, in Arabic. A narrative history of Shiite martyrs taken from traditions (*hadīses*). The authorship is ascribed to Abū Muḥannaf.

بسمة، رواه ابو محنف يحيى بن لوط الاذدي عن يحيى بن سعد قال حدثنا ابو المنذر وقال Beginning (f. 230b): حدثنا عبد الله بن محمد النشامي قال حدثنا عبد الله الدزدي عن جده قال دخلت انا وسليمان بن صرد الخزاعي عن الامام الحسن بن علي عليهما السلام فقلنا...

والحمد لله رب العالمين قد تمت النسخه الشريفه قليله اللفظ كثير المعنى من كلام ابو محنف Colophon (f. 271b): رضي الله عنه كتبه العبد المذنب العاصي غريق لجة بحر معاuchi ابن اقا حسين قربانقلی مازندرانی من محال کجور در سال بارس ئیل ساخلوی قلعه ایروان بودیم در ایام پیکاری در سر پل زنگی تحریر یافت چون حقیر پر رتب در عزیز نداشت و هر گاه غلطی داشته باشد ایراد نگیرند سنه ۱۲۳۴

(3) F. 272a, in Arabic. A paragraph about the rules of pilgrimages during ashura holiday.

هذا الدعا المزبور مروت عن الرضا ۴

شيخ مرتضى Notes of a varied nature: On f. 1a is the name of Shaykh Murtazá:

- F. 1a. A *vakf* statement dated Ḫādīt al-Ṣafār 5, A.H. 1270 (A.D. 1853) by Shukrallah b. Sa‘īd and Ahmad Khān: بسمة، الحمد لله الواقع على الضمائر وكسرائي والصلوة والسلام على نبيه ووصيه والله الاطهار اما بعد الحمد والصلوة برکافة شيعيان ومواليان امير المؤمنان مخفى و مستور نماند که قربة الى الله تعالى وقف موید و حبس مخدل نمود این یک جلد کتاب محرق القلوب و ابو محتف را عالیجاه بلندجایگاه عزت و سعادت همراه عظمت و اقبال دستگاه شکرالله خان سعید این غفران پناه و رضوان آرامگاه احمد خان بر جمیع مؤمنین و مؤمنات بلده ایروان و در ضمن صیغه وقف شرعی تولیت او را قرارداد نمود باقل الخالیق حاجی ملا مهدی بن مغفور حاجی ملا مصطفی و بعد المسممة باولاد قابلین این حقیر و بعد با علماء، این بلده بشرط ان لا بتياع ولا يوهب ولا يرهن ولا يخرج من بلا الوقف و با اذن مولی هر کس که ببرد بعد از رفع احتياج باز بمولی رد نماید و بدون اذن صریح کسی نبرد و هر کس بخلاف عمل کند بلعنت خدا گرفتار خواهد شد و ثواب او بر ارواح والدین وبخود واقف الى يوم القيمة خواهد رسید فمن بدله بعد ما سمعه فانها ائمه الذين يبدلونه وقفها "صحیحا" شرعاً وصیغه وقف شرعی على النهج المزبوره جاري گردید في ۵ صفر المظفر سنه ۱۲۷۰.

افوض امری الى الله شکر الله Seal (f. 1a):

228

MUHAMMAD B. ‘ABD AL-KHĀLIQ B. MA’RŪF

محمد بن عبدالخالق بن معروف

KANZ AL-LUGHAT

كنز اللغة

MS 453 (C.A.S.M).

Dated *Sha'bān* 5, A.H. 957 (August 19, A.D. 1550); copied by Mūsā b. Maḥmūd; 232 folios; paper with watermarks; 20 x 29cm; 25 lines to the page written in *Ta’līq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; dark brown leather cover over pasteboard with brown leather doublure.

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 26.

قد فرغ من اتمام هذا الكتاب بعون الله الملك الوهاب حاماً له ومصلياً" اقل عباد الله موسى بن الحسن بن محمود في يوم الجمعة الخامس عشر من شعبان سنہ سبع وخمسون وتسعمائیه.

Notes of purchase of the book:

On f. 3a, dated A.H. 1084 (A.D. 1673/4) by ‘Abd al-Vaṣī b. Mīrzā Muḥammad:

صار بالبيع الصحيح الشرعی من ممتلكات العبد العاصي ابن میرزا محمد عفی الله تعالیٰ لهم بحمی محمد والله الامجاد فی سنہ ۱۰۸۴ اربع وثمانین وalf هجري.

On f. 230b, stating that the MS was bought for 7 *tūmān* 3000 *dīnār* from Ḥājī Husayn Gīlakī in Rasht in A.H. 1018 (A.D. 1609/10):

كتاب کنز اللغة را بتاريخ ۲۳ شهر جمادی الثانی در بلده رشت از يك گيلک مدمق

تیز مغزی حاجی حسین نام شخص بمبلغ هفت تومان سه هزار دینار تبریزی ابتدای نمود سنه ۱۰۹۸.

F. 2a. *Bayts* in Persian.

Ff. 2b, 230b – 231b. Fragments of various documents: deeds of purchase and civil acts.

F. 232a. *Siyyāq* numbers; in Arabic *Khuṭbah ṣīghah ‘aqd nikāh* خطبه صيغه عقد نکاح

Seal (f. 3a): يا امير المؤمنين ۱۱۳۱

229

MUHAMMAD NAQĪ B. AHMAD BURŪJIRDĪ

محمد نقی بن احمد بروجردی

‘AYN AL-BUKĀ

عين البكا

MS 454 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30); 198 folios; paper with watermarks; 21 x 30cm; 22 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; black leather cover with pasteboard and brown paper doublure; lacking one page at the beginning; the first 20 folios are damp stained.

Muhammad Naqī b. Ahmād Burūjirdī's work *‘Ayn al-bukā* about the events in Karbalā on October 10, A.D. 680 and the murder of Imām Ḥusayn, was written in A.H. 1199 (A.D. 1784/5). The work consists of 23 chapters (باب).

صاحب الزمان صلوا الله وسلامة عليه وعليهم اجمعين الطاهرين المعصومين اما بعد لالى:
ثنای بی منتهی مجری الكلکی را سزاست که ...

گریه کنندگان بر جناب امام حسین مگذار که در آتش بسوختند و ایشان رادر بهشت عنبر سرشت از شراب: ظهور سیراب گردان بحق محمد واله الامجاد ...

Colophon (f. 198b):
والحمد لله على اتمامه والصلوة والسلام على صاحب اسلامه اعني محمد صاحب كلامه اللهم اغفر:
لكاتبه ولوالديه بحق محمد واله الاطهار .۱۲۴۵

See other copies: Storey, vol. 1, p. 642. Munzavī, vol. 3, p. 1721.

230

FATHALLAH B. SHUKRALLAH AL-SHARĪF AL-KĀSHĀNĪ

فتح الله بن شكرالله الشريف الكاشاني

MANHAJ AL-SADIQĪN FĪ ILZĀM AL-MUKHĀLIFĪN

منهج الصادقين في الزام المخالفين

MS 455 (C.A.S.M.).

Undated; 346 folios; paper with watermarks; 19 x 29cm; 19 lines to the page, the older part (ff. 2b – 344a) in *Nasta’līq*, *Naskh* scripts; ff. 1b – 2b, 345a – 346a are written by a later hand in *Shikastah Nasta’līq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication and underlining in red; brown leather binding with pasteboard and white paper doublure; damp stained in the inner parts of the folios; repaired; the original folios were substituted with new ones (ff. 1b - 2b, 345a - 346b).

Fathallah b. Shukrallah's commentary on the Qurān entitled *Manhaj al-Sādiqīn fī ilzām al-mukhālifīn* was written in 1574 according to the principles of the Shiīte doctrine. The MS contains the commentary on the part from سورة الاحسان to سورة الفتح.

161

هذا تفسير مولانا ملا فتح الله Title (f. 1b):

سوره الفتح، ابی بن کعب از حضرت رسالت نقل کرده که هر که این سوره را بخواند هم چنان است Beginning (f. 1b):
که با محمد در روز فتح مکه حاضر بوده و در روایت دیگر چنان است...
و عرب می گویند حبک است و حبک الكونین. End (f. 346b):

عبدہ عبد الله بن محمد موسوی Seal (ff. 3a, 344b):
See other copies: Storey, vol. 1, pp. 137-8. etc.

231

COLLECTION

مجموعه

MS 456 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; 63 folios; 15 x 22cm; dark brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and violet paper doublure; damaged; incomplete at the end; folios and quires are disjoined from the spine and one another.

I. MUHAMMAD HUSAYN ĪRAVĀNĪ

محمد حسین ایروانی

RISĀLAH DAR MU'ĀLIJAH-I DU'ĀĪ VA DAVĀ'Ī

رساله در معالجه دعائی و دوائی

Undated; 27 folios; paper with watermarks; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; incomplete at the end.

Ff. 2b-27b. Muhammed Husayn Īrvānī's medical work discusses the religious causes of diseases and their treatment by religious methods and prayers. The work consists of a preface (مقدمه), an epilogue (خاتمه) and 5 chapters (فصل).

بسم الله، أما بعد أهل طلاب علوم رباني محمد حسين الايراني برقلوب صافيه برادران ايماني
ومبتليان امراض جسماني اعلام مى نماید که ...

کاردي راه ربار بان آب تر کند و بران موضع بمالد دفع گردد ...

End (f. 27b):

Notes of a varied nature:

- F.1a. The name 'Alī Akbar Qurbān Ūghlū: على اکبر قربان اوغلو
- F. 1b. *Abjad* numerals.

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 4 folios; paper; 14-16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; incomplete at the end.

(1) F. 28a. Bābā Tāhir (بابا طاهر), *Rubā'īs* (رباعيات).

Beginning (f. 28a): گفت دزدی نکنی شب زلب پر نمکم بهر آن حرف نمکدار نمک گیرم کرد

(2) Ff. 28b – 31b. *Sā'at nāmah-i davāzdahgānah* (ساعت نامه دوازدهگانه). An astrological work with prognostications in tables by an unknown author.

Beginning (f. 28b): در بيان ساعاتي که تعلق بروز دارد بدآنکه دوانزده ساعات نجوم را که در يك روز ...

(3) F. 31b. *Hisāb-i jumal-i kabīr* (حساب جمل کبیر). Prognostications based on the numerical value of names in *abjad* system. Incomplete at the end.

حساب جمل کبیر از جهه دانستن طالع هر کس آول نام مطلوب و مادر مطلوب حساب
کنند که بچه عدد میرسد بعد از آن دوانزده دوانزده طرح کند ...

III. GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل، طلاسم

In Persian and Turkish; undated; 30 folios; paper with watermarks; 13-14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink.

Ff. 32a-62a. Extracts from the stories about king Solomon, Shaykh Bahā al-Dīn with cryptograms.

Beginning (f. 32b): تو چیست انلعون فقک یا نی الله نام من جابر است و جای من بر سر راه است ...

IV. [HUSĀM AL-DĪN ḤASAN AL-KĀTĪ]

[حسام الدين حسن الكاتي]

[SHARḤ -I ĪSĀGHŪJĪ]

[شرح ایساغوچی]

In Arabic; undated; 1 folio; written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink.

(1) F. 63ab. A prayer.

(2) F. 63b. The first folio of Husām al-Dīn Ḥasan al-Kātī's commentary of the Greek philosopher Porphyry's (3rd century) *Isagoge*'s Arabic version by Asīr al-Dīn al-Abharī.

بسم الله الرحمن الرحيم في الوجه الممتنع نظيره الممكّن ...

من تاريخ وفات غفران بناء آخوند ملا باقر في ٥ شهر ربیع الثانی ١٢٤٣.

افوض امری الى الله عبده محمد على:

See other copies: Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 6, p. 394.

232

KASHF-I RUMŪZ

كشف رموز

MS 457 (C.A.S.M).

Undated; 43 folios; paper; 22 x 30cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the end, lacking folios between ff. 8-9.

A treatise on divination with cryptograms by an unknown author.

بسم الله الرحمن الرحيم في الجمل والصلوة على النبي محمد واله خير اما بعد بر خواطر معطر وضمير
منور طالبان جمال وعاشقان فضل وكمال كه ...

End (f. 43a): باب المحبت لحب بنويس این طلس

F. 43b. *Bayts* (in Persian, in violet ink).

HĀFIZ
حافظ
DĪVĀN
دیوان

MS 460 (C.A.S.M).

Dated *Muharram* 19, A.H. 1319 (May 8, A.D. 1918); copied by Mīrzā Muḥammad ‘Alī Khān Ṣādiq; 240 folios; f. 1a is blank; 13 x 19,5cm; 12 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; black cloth binding with pasteboard and white paper doublure; two flyleaves at the end.

The *dīvān* of Hāfiẓ containing his *ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61.I.

خيال چنبر زلفش فربیت میدهد حافظ نگرتا حلقة اقبال نا ممکن نجنبانی
تم الكتاب من كلام امدح المتكلمين وافصح شيخ العارفين وقطب السالكين مولانا مصلح الدين
خواجه حافظ شیرازی قدس سره العزیز بتاريخ ۱۹ شهر محرم الحرام ۱۳۱۹
كتبه العبد الذليل الواثق بمرحمة الملك الجليل والمح الحاج بشفاعة الرسول الكفيل والمجلأء بكرم
سلطان الوكيل وأولاد ائمه الطاهرة الدليل ابن ميرزا محمد عليخان الملقب بصديق الادبار حميد. بتاريخ
محم مطابق ۱۳۱۹ هجری رسول صلی الله علیه وآلہ.

ALIFBĀ-‘I FĀRSĪ VA TURKİ

الف با، فارسي و تركي

MS 461 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; undated; 24 folios (the MS has foliation in Arabic numbers); f. 24b is blank; 17 x 20,5cm; 10-12 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah-* *Nasta’līq* scripts; black ink, the upper part of the text on pages and subtitles in red; marbled paper cover; the cover is worn and its lower edge is torn.

Text-book on Arabic letters, the Persian and Turkish alphabets (ff. 1b-3a). Ff. 3a-6a comprise a review of long vowels; ff. 6a –11b - the marks *fatha*, *kasra*, *damma*, *tanvin*, *hamza*; ff. 11b-13a - letter combination in the words; ff. 13b-22a - composition of sentences in Persian and Turkish; ff. 22b-24a - samples of scripts: *Naskh*, *Nasta’līq*, *Ruq’ah*.

Beginning (f. 1b):

حروفات عربی ...

Seal (f. 1a): لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده يوسف

PERSIAN- TURKISH DICTIONARY

فرهنگ فارسي به عثمانى

MS 462 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; Lower Najlū in Īravān Region; dated A.H. 1284 (A.D. 1867/8); copied by Karbalā’ī Mullā Muḥammad Ḥusayn b. Karbalā’ī Muḥammad; 20 folios; paper with Russian pressmarks

“Конд фиб N 6 Козловой”, “Фабрики N 6 Обревева”; 17,3 x 23cm; 184-22 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink, some of the words are in red, some - in blue, brown and black; cardboard binding with white cloth spine and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the front flyleaf is disjoined from the MS, the endleaf is torn and only a ¼ part has survived; the cover is dirty and damped; the lower cover is worn, the folios in the lower margins are damp stained.

Ff. 1b-20a. Persian-Turkish dictionary by an unknown author. The Persian words are explained in thematic groups, such as bed-clothes, animals, food, cloth-materials, handicrafts, birds, fruits, sharp articles, and also according to their grammatical features, like words with Arabic origin, used in colloquial speech, adjectives and verbs.

Beginning (f. 1b):

بسملة، نام نامها خدا ایزد یزدان داور دادر دادگیر
آد آدلدر تنکری تنکری تنکری تنکری تنکری تنکری
رسیدن رمیدن ریختن
یتسمق اول کمک توکمک

End (f. 20a):

تمت الكتاب لغت فارسي بعون الملك الوهاب على يدي الحقير الفقير المحتاج الى رحمة الله
كربالائي ملا محمد حسين خلف كربلايي محمد قدیم ساکن من محال ایروان در قرية نجلوي سفلی بجهة عاليجناب میرزا
محمد صالح از برای حق اخوتی در شهر ایروان در مسجد حسین علی خان جنت مکان در پانزدهم شهر ربیع الاول فی یوم
جمعه در وقت صبح با تمام رسید ۱۲۸۴.

Notes of birth (on the doublure of the upper cover) dated A.H. 1277, 1285, 1288:

F. 20b. A code: “P 81”.

236

COLLECTION

مجموعه

MS 463 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 1270 (A.D. 1853/4), A.H. 1287 (A.D. 1870/1); copied by Hājī Mīr Javād al-Ḥusaynī; 8 folios; ff. 1ab, 8ab are blank; paper with watermarks; 14,5 x 21cm; 10 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta’līq* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles and interlinear Persian translations in red (7b); f. 7b is set within a frame (red); a simple head piece (f. 1b); contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 2a – 6b. Sharaf al-Dīn Jurjānī, (*الصغرى في المتنق*). شرف الدين جرجاني (Al-Ṣughrā fī al-manṭiq). See about the work and its beginning (f. 2a) MS 74(2).

مثال هذا العدد اما زوج و اما فرد لكنه زوج فليس بفرد لكنه ليس بزوج فهو فرد
لكنه ليس بفرد.

Colophon (f. 6b): تمت الرساله المسممه بالصغرى بعون الله ملك الاعلى . ۱۲۷۰.

(2) F. 7ab. Muḥammad Ṣāliḥ b. Muḥammad Ṣādiq, (محمد صالح بن محمد صادق) (*Risālah-i ḥadīṣ-i arba’īn*). رساله حدیث اربعین. The beginning of the work is in Arabic with interlinear Persian translation by Muḥammad Ṣāliḥ b. Muḥammad Ṣādiq. Incomplete at the end.

بسملة، حمدله، اما بعد بدان ايدک الله تعالى که بموجب حدیث حضرت رسالت پناه صلی الله عليه وآلہ... لهذا این فقیر بی بضاعت محمد صالح بن محمد صادق چهل حدیث مشتمل بر فضیلت حضرت امیر المؤمنین و امام و المتقین ...

Colophon (f. 7a): حرره اقل السادات حاجی میر جواد الحسینی سنہ ۱۲۸۷.

MUHAMMAD MU'MIN B. MUHAMMAD ZAMĀN ḤUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی
TUHFAT AL-MU'MINĪN

تحفة المؤمنين

MS 464 (C.A.S.M).

Dated *Rajab* 10, A.H. 1152 (October 13, A.D. 1739); 338 folios; paper (repaired); 21,5 x 31cm; 22 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century; some of the folios are disjoined from the spine.

See about the work MS 18.

بسم الله الرحمن الرحيم...
Beginning (f. 1b): بسملة. سبحانك الله يا قدوس يا طبيب النفوس اتهم لنا انوار معرفتك شكر شيريني...
End (f. 338a): وغير ان گذارند طیوری که بران نشیند پای بست کردند والله اعلم بالصواب.
Colophon (f. 338a): قد وقع الفراغ وختم سیاق من هذه السواد النسخه الشريفه كريمه المباركه الموسومه بتحفة المؤمنين فيعاشر شهر رجب المرجب سنة ۱۱۵۲.

COLLECTION

مجموعه

MS 465 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 126 folios; black leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants and a blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1259 (A.D. 1843); copied by Mullā Muḥammad Khān; 40 folios; paper; 16,5 x 21cm; 15-16 lines to the page written in *Shikastah- Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink.

(1) Ff. 1b-33b. Bahā al-Dīn Muḥammad Tirmizī (بها الدين محمد ترمذى), *Tanbīh al-ghāfiṭīn* (تنبيه الغافلين). See about the work MS 154.

بسم الله الرحمن الرحيم...
Beginning (f. 1b): ...جهنن گوید مؤلف این رساله و محرر این مقال الفقیر الحقیر الواثق...
End (f. 33b): نیز اگر دوستوری اگر بر یک آخر به بندی اگر هم رنگ نشودن همه خوی شوند.
Colophon (f. 33b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب كاتب الحروف الحقير الفقير ملا محمد خان غفر الله له ولوالديه.

(2) Ff. 34a-40b. Narratives (روايات). The narratives are about Prophet Muḥammad, Mūsā in questions and answers.

بسم الله الرحمن الرحيم...
Beginning (f. 34a): اعرابی آمد پیش حضرت رسالت پناه و صلی الله عليه وآلہ که سوال که گفت...
End (f. 40b): یا موسی عرش عظیم یکیست سیصد قایمه دارد و هر قایمه جندان باشد و سیصد کرسی.
Colophon (f. 34b): سنہ ۱۲۵۹

II. COLLECTION

مجموعه

Undated; 86 folios; ff. 65a, 125b-126a are blank; paper with Russian pressmarks ‘Воскресенское бумажное фабрика’; 16,5 x 21cm; 14 lines to the page (2) written in *Shikastah-Nasta 'līq* and *Naskh* scripts; black ink.

(1) Ff. 41a-50a. An Arabic-Persian-Turkish dictionary (فرهنگ عربی - فارسی - عثمانی). The Arabic, Persian, Turkish equivalents are written one under another in one column and arranged in alphabetical order of the Arabic words.

انقیاد - گردن نهادن - بویون قویمچ

تمت الكتاب لغت بعیون المنان در روز چهارشنبه.

(2) Ff. 50b – 125a. Narratives (روايات). The narratives are about the history of Shiite martyrs. The work contains also prayers and cryptograms ascribed to the Shiite leaders.

بسملة. راوی گوید که چون صفوف قتال راست شد از هر دو جانب چشم میان میدان گذاشتند تا
بسمت بر حرب که کند و امام حسین بیفرمود...

حضرت رسول ۴ فرمود هر که این دعا بود در وقت دیماه نو سه بار بخواند خدا تعالی شر آنماه را ز
باز دارد.

(3) F. 126b. *Qaṣīda* (قصیده). The *qaṣīda* by an unknown author is devoted to Imām Rizā.

شکر الله شد نصیبم مشهدی شاه رضا یافتم بوی بهشت از مرقد شاه شاه رضا

Notes of birth (on doublure A, f. 1a) and some war affairs: تاریخ دعوای روسیه و یالوت سنه ۱۳۲۳

تاریخ دعوای روسیه و عثمانلو در سرزمین بایزید فی ۲ ربیع الثانی ۱۲۹۴. تاریخ دعوای مسلمان و ارمنی ۱۳۲۳

239

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAZVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 468 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4); copied by Muḥammad ‘Alī; 190 folios; paper with watermarks; 21 x 31cm; 20-23 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damped at the edges; repaired; lacking one folio at the beginning.

See about the work and its end (f. 190a) MS 3.

بابرویش خرم و سیراب است و متعال تهی دستی از خریدار شفاعتش در بازار قیامت نایاب پاکیزه
گوهری از ساحل تجرد خود را بچار موجہ عناصر ازان افکنده ...

وکرمه تم الكتاب سنه ۱۲۳۹ محمد علی.

Colophon (f. 190a):

صاحب این کتاب اسد ولد حاجی اسماعیل (f. 189a) Asad b. Ḥājī Ismā‘il
Hasan b. Karklū Adīgūzal f. 190a صاحب این کتاب حسن ولد کرکلی ادیگوژل علی ابراهیم

F. 190a. Note about the occupation of Nakhjavān by Russian troops in A.H. 1240 (A.D. 1824/5):

تسلط یافتن روسیه به بلده نخجوان در روانه ... سنه ۱۲۴۰.

F. 190b. Scribbling.

Seals (f. 189b) سلام علی ابراهیم (f. 190b), عبده یزدان علی

MUKHTĀR NĀMAH

مختارنامه

MS 469 (C.A.S.M).

Undated; 188 folios; paper; 15,5 x 20,3cm; 14 lines to the page written in *Naskh*, *Shikastah* and *Nasta'līq* scripts; black ink; brown leather flexicover with white paper doublure; repaired in the 19th century; damp spotted; incomplete at the beginning and at the end.

An unknown author's work about the events which happened after the martyrdom of Shiite Imāms and concerning Mukhtār, one of the followers of Prophet Muḥammad, who took revenge on the murderers of Imām Ḥusayn.

بعد از ان امیر مختار علیه الرحمة خواست خروج کند که جمعی خوارجی را به جهنم واصل کند
آن معلوم نان با خبر گشتند...

End (f. 188b): ابوالفورس رازی و مسعود قزوینی را طلب کرد ایشان آمدند و خدمت کردند...

COLLECTION

مجموعه

MS 471 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Zī Qa'dah* 22, A.H. 1301 (September 12, A.D. 1884); 162 folios; paper with pressmarks; 17 x 22cm; 10-12 lines to the page written in mixed and *Naskh* scripts, black ink with subtitles in red; green artificial leather cover with black leather spine, and corners, pink coloured doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; repaired; incomplete at the beginning.

(1) Ff. 1a –57b. Astrology (اخترشناسی). A treatise on astrology and medicine based on the speeches of Prophet Muḥammad, legends and superstitions. The work is full of prayers and cryptograms.

Beginning (f. 1a): من الجن والانس ومحب قوله سابه وساحق کاهن ...
باب دوم طالع ثور هر آن بیماری که طالع ثور باشد دلیل کند که روز یکشنبه ...
A subtitle: باب دوم طالع ثور هر آن بیماری که طالع ثور باشد دلیل کند که روز یکشنبه ...

End (f. 57b): و نحف فرقان محمد المصطفی صلی الله علیه و آله وسلم.

(2) Ff. 58a - 73b. Geomancy, cryptograms (رمل، طلاسم).
Beginning (f. 58a): باب دوم از مقام چهارم در ذکر بعضی ادعیه ما ثوره مذکوره در کقب مشهوره از آنجلمه دعا،
جوشن کبیر است ...

End (f. 73b): شرح دعا تکری این طلسم را نوشه به چهارگوشه آب ندیده گذاشته بچهار گوشه مزرعه

(3) Ff. 74a – 138b. *Ta'bīr-i khvāb* (تعبیر خواب). An anonymous work on interpretation of dreams.

Beginning (f. 74a): بسم الله الرحمن الرحيم ...
End (f. 138b): وصلی الله علی سیدنا ونبينا محمد وآلہ اجمعین وسلم تسليماً کثیر اکثیراً.

(4) Ff. 139a – 162b. *Tāla' nāmah-i Jālīnūs* (طالع نامه جالینوس). *Abjad* numbers, astrology, prayers and prognostication ascribed to the Greek physician Claudio Galen, who lived in the 2nd century B.C.

Beginning (f. 139a): ابجد صغیر اینست
باب اول حمل طالع نامه جالینوس
جالینوس حکیم گوید که خداوند این طالع حمل خانه مریخ است
باب هر بیمارگی جنین و پریان گرفته باشد این عزیمت را بر روزی بیماری.
تمام شد ۲۲ ماه ذی قعده سنه ۱۳۰۱.

SANĀ'Ī

سنائي

HADĪQAT AL-HAQĪQAT

حديقت الحقيقة

MS 472 (C.A.S.M).

Undated; 108 folios (has foliation in the opposite direction); wove paper; 14,5 x 23,5cm; varied number of lines to the page written in small *Nasta'līq*, arranged in 1, 2, 3, columns, and in the outer margins; entire text and the columns set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; an illuminated head piece (f. 2a); catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants and a grey paper doublure; two flyleaves at the beginning and three at the end (ff. 1a- 2b, 106a-108b); damped; repaired and rebound; the colophon is partially erased.

Abū al-Majd Majdūd b. Ādam Sanā'ī's (d. A.H. 545 (A.D. 1150) *masnavī* entitled *Hadīqat al-Haqīqat va Sharī'at al-tarīqat* written in A.H. 525 (A.D. 1131). The copy contains a preface in prose (ff. 3b – 6a).

كتاب حديقه جناب حكيم سنائي: Title (f. 3a)

بسم الله الرحمن الرحيم الخفيات الضمائر الحكيم تحيات السرائر المتنزه عن
الامثال والنظائر...

ای درون پرورد برون آرایی وی خرد بخش بیخرد آرایی Beginning (of the preface on f. 3b):

گر توانید که گهی بدعما یاد دارند جملگی مارا End (f. 105a):

تمت هذا الكتاب تمام شد روز دوشنبه ... Colophon (f. 105a):

Ownership notes:

On f. 2a by Aghamalyan in Russian Aramaian,

كتاب فقير حقير كمنه عبد الصمد سمرقندى -، On f. 3a by 'Abd al-Šamad Samarqandī

این كتاب از آن پسر قلندری سمرقند عبد الصمدزاده -

Seals (f. 106b (in Armenian) «ի հիշտուակ իւր հօր և եղբօր ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱՆՆԵՐԻ:

Նուեր Աննա Արխիպեանի»; «Հայաստանի Համալսարանի գրադարան ինւ. № 14284»:

Scribe exercises on f. 3a (on the paper used for repairing the MS) f. 105b (in the margin, on the paper used for repairing the MS): عبد الصمد قلندر اوغلی

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 550. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. I, pp. 570-2. Browne, Persian manuscripts, p. 294-5, etc.

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 474 (C.A.S.M.).

Tabrīz; dated *Jumādā I* 18, A.H. 1244 (November 26, A.D. 1829); copied by Fath Allah b. Muhammād 'Alī Ashtīyānī; 94 folios (has also pagination in Arabic numerals ۱-۹۸۶); wove paper; 14,5 x 21cm; 10 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns; black ink;

catchwords at the bottom of each verso page; the binding is smaller than the folios; black leather flexicover, framed with fillets and a running pattern, white paper doublure; damp stained, some quires are disjoined from the spine.

The *dīvān* of Hāfiẓ containing only his *ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61.I.

End (f. 94a):

فی ۱۸ شهر جمادی الاول سنه ۱۲۴۴ در حالت کدورت وکلال و ملال و پریشانی و برهخوردگی احوال در دار السلطنه تبریز مردم خیر علی ید الاقل فتح الله بن محمد علی اشتیانی القمی بحسب الخواهش شخص عزیز با تمیز تبریزی مسوده شد انشاء الله مرضی و مطبوع خاطر شریف و عنصر کسیف گردد زیاده یادنویس صورت ندارد نوشته شد.

On f. 1a is the name Ioakim M Aghamalyan in Russian: Иоаким М Агамалян.

Seals: on B doublure «ի հիշատակ իւր հօր և եղբօր ՄԵԼԻՔ-ԱՂԱՄԱԼԵԱՆԵՐԻ: Նուեր Անսա Արմիպեանի»; «Հայաստանի Համալսարանի գրադարանի ինւ. № 14284»:

244

COLLECTION

مجموعه

MS 475 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; undated; 94 folios; ff. 10b-11b, 14a, 71b-72a are blank; paper with Russian pressmarks Л.Ф. В. СЕРГИЕВА; 17,5 x 22cm; 20-24 lines to the page written in mixed and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; incomplete at the beginning and at the end; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a-16a. Astrology (اخترشناسی).

Beginning (f. 1a): گوید روز یا شب اگر پرسند بچند ساعت آن روز یا آنشب آید بصاحب طالع ...

End (f. 16a): افراد را طرح کنند اگر یکی بماند همسایه و اگر دو بماند اهل خانه و اگر سه بماند بیگانه. تمت.

(2) Ff. 16b – 71b, 72b-94b. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 16b): بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله قاعده در بيان
دانستن غرض و سبب و ضمیر و سرو حصول ولا حصول ...

End (f. 71b): یا در پیش جماعتی که ازان هر سه یا در زیر زمین کرده باشد. تمت و الله اعلم بالصواب.

Beginning (f. 72b): بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد واله الطيبین الطاهرين بعد بر ضمایر:
ارباب ...
End (f. 94b): دلالت کند در سفر

245

TRANSLATIONS FROM THE NEWSPAPERS OF S. PETERSBOURG

ترجمه از روزنامه‌های سنت پطربورغ

MS 476 (C.A.S.M.).

İşfahān; translated by Muḥammad ‘Alī b. Faṭḥallah, Khānah’zād ‘Alī, Mīrzā Muḥammad; dated *Safar*, A.H. 1302 (November 20 - December 19, A.D. 1884); 39 folios; f. 1a is blank; tinted (blue) paper; 20,5 x 32,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with rubrication; black painted white cardboard binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

170

Articles translated into Persian from the Russian newspapers of St. Petersbourg in 1829, 1881-84 about the Russian Navy, palaces built by Empress Ekaterina, the royal life, political events in Europe, Russia, Ottoman Empire, India, America, Egypt etc.

Rossiye. Ruznamah-novol minoyisid chendii ast ke wazart bahr-e دولت روس barayin qeyide shde ke
... bجهه محافظت ممالک روس از دشمن‌های خارجی ...

Colophons: ترجمة چاکر جان نثار محمد علی بن فتح الله خان فراشخلوت همایونی (f. 25a)
ترجمه خانه زاد علی (f. 39b)

On the doublure of the lower cover: ترجمة جان نثار میرزا محمد مترجم انگلیسی صفر سنه ۱۳۰۲

Flyleaf b. Note on the contents of the MS (in Russian): Переводъ дневника.

Ownership notes (in Armenian and English): Սոյն պարսկերեն գիրքը պատկանելի է ... (անունը չնշված) /// օգ. 20 1896, This Persian book belongs to /// August 20 1896.

Seal (f. 39b): «Հայաստանի Համալսարանի գրադարան ինւ. № 14270»

246

WORD-BOOK

كتاب لغت

MS 477 (C.A.S.M.).

Undated; 24 folios; paper; 20 x 14,5cm; 12 lines to the page written in *Ta'līq* and *Shikastah* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end; repaired, the sequence of the folios was broken during its restoration.

A student's exercise book which contains Persian words with their synonyms and Turkish equivalents.

خدا ایزد دادر دادگر دادرس فریادرس کردگار آفریدگار پروردگار بیچون بیکون یزدان ...
End (f. 24b): خدایت میکشد - الله سنی اولدورر

247

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ZĀD AL-MA‘ĀD

زاد المعاد

MS 480 (C.A.S.M.).

Tabrīz; dated A.H. 1260 (A.D. 1844); copied by Muḥammad ‘Alī b. Muḥammad Shafī‘ ‘Alī Tabrīzī for Bahman Mīrzā b. ‘Abbās Mīrzā; 458 folios; paper; 22,5 x 36cm; 14 lines to the page written in *Naskh-i jali*; entire text set within a complex frame (gold, blue, black); black ink with subtitles in gold; circular medallion with floral design set within a complex frame (gold, blue, back, red) on f. 2a; an illuminated fine head piece on f. 3b; ff. 3b –4a have interlinear gilding and border decorations; glazed pictorial hardcover with oil painted doublure; 2 flyleaves at the beginning and 3 at the end.

This work of Muḥammad Bāqir Majlisī contains prayers and religious instructions for usual and special days. The author states in the preface that it is the abridgement of his larger work *Baḥr al-anvār*. The work consists of a preface (مقدمه), 14 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

171

Beginning (f. 3b): بسم الله الرحمن الرحيم اللهم إجعل العبادة وسيلة لنيل السعادة في الآخرة والأولى والصلوة على سيد الورى
محمد وعترية أئمة الهدى اما بعد بنده خاطى محمد باقر بن محمد تقى ...

End (f. 457b): الحمد لله اولا" واخرا والصلوة على سيد المرسلين محمد واله الاطهرين الاقديسين ولعنة الله على
اعدائهم اجمعين.

حسب الفرمایش نواب اشرف ارفع والا بهمن میرزا که وليعهد مغفور نایب: (ff. 2b-3a, 281b-282a):
السلطنه العليه عباس میرزا بن خاقان خلدآشيان فتحعلی شاه قاجار را بهمن فرزند وسرکار اقدس اعليحضرت محمد شاه
راکھین برادر و فرمان فرمای کل ممالک آذربایجان است در سنّة ۱۲۶۰ هزار و دویست و شصت که در دار السلطنه تبریز
تشریف داشتند بنده درگاه محمد علی بن محمد شفیع تبریزی را بتحریر کتاب مستطاب زادالمعاد که وسیله فزون شاد و
سداد است بجهة تلاوت خود سرکار مأمور فرمودند. امثلاً" الامر العالی شروع گردید والله المعین.

f. 458ab در سنّه هزار و دویست و شصت از هجرت حضرت خیر الانام و خاتم الانبیا الكرام محمد بن عبد الله عليه التحیه السلم
نواب اشرف و ارفع والا بهمن میرزا حفظه الله تعالى که وليعهد مغفور نایب السلطنه العليه عباس میرزا بن خاقان خلدآشيان
السلطان فتحعلی شاه قاجار بهمن فرزند و با سرکار اقدس اعلى حضرت محمد شاه غازی خلدالله ملکه (458b) یکدرج واختر
یکبرج و فرمانفرمای کل ممالک آذربایجان اقل العباد محمد علی بن محمد شفیع خطاط تبریزی را بر تنمیق نسخه شریفه
زادالمعاد مأمور فرمودند چون غالباً" کتاب مستطاب زادالمعاد در لیالی و اسحار ماه مبارک رمضان ضرور و در کار و تزايد
اعمار موجب ضعف ابصارا بود لهذا سهولت تلاوت منظور نظر مبارک نواب والا افتاد از میان خطوط خط جلی راتعین
فرمودند بنده درگاه خلائق پناه موافقاً" الحكم و مطابقاً" الامر بخط نسخ جلی بعون الله القادر العلی در مدت دو سال از ترقیم
این کتاب خیریت مال و سعادت اشتعال فراغت حاصل نمود و در تمامیت اینمدت روز بروز از نواب والا حرسه الله تعالى
مشمول مرحمتهای بیکران و عنایتهای شایان گردید و بعد از اتمام خدمت و انجام کتابت مبلغ پانصد اشرافی تومنان هدّه
نخودی بصیغه انعامرا مرحّمت و مجداً" بخدمت جدگانه مأمور فرمودند که بان وسیله همه اوقات مشمول عنایات گشته
برفاهیت مشغول خدمت و دعاگوئی دوام دولت باشد.

Seals of Bahman Mīrzā:

f. 2a (in the centre circular medallion): بهمن میرزا بن نایب السلطنه عباس میرزا

f. 3b (in the centre of head piece): یگانه گوهر درخسروی بهمن نامی

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 21. Pertsch, Verzeichnis pp. 257-8, etc.

248

MUQADDAS-I ARDABĪLĪ مقدس اردبیلی HADĪQAT AL-SHĪ‘A, VOL. II حدیقة الشیعه، جلد ۲

MS 486 (C.A.S.M.).

İsfahān; dated *Rabi‘ I* 15, A.H. 1110 (September 21, A.D. 1698); 334 folios; ff. 333a-334a are blank;
paper with watermarks; 19,5 x 33cm; 20 lines to the page written in *Shikastah-Nasta’līq* (the substituted part:
the first 4 folios, etc.), and *Nasta’līq* (the rest: 5a-331b) scripts; black ink with rubrication in red;
black leather binding with pasteboard and red leather doublure; two flyleaves at the beginning and two at
the end (the flyleaves are included in foliation); the MS has been repaired in the 19th century, when the
first 4 folios were substituted with new ones; commentaries dated A.H. 1266-67 (A.D. 1849-51) (ff. 1b-
3a, 332b) were added in the margins.

Mullā Ahmād b. Muḥammad Arḍabīlī, known as Muqaddas-i Arḍabīlī (d. 1585) was one of the
famous *faqīhs* of his time. The first volume of *Hadīqat al-Shī‘a* is devoted to the life of Prophet
Muhammad and rejection of Sufism. The second volume contains the biographies of Shiīte Imāms and a
review of the doctrine of Imāmate.

حديقة الشيعه
بسملة، زيب و آرایش آغاز و انجام نحوت و صفات انبیاکه اعظم و اوصیای Beginning (f. 3b)، also copied on f. 1b:
کرام حمد و بیان ملکیت علام که در ورقی از اوراق حديقة صفت و شیل بر وحدانت بر چندانست که صحایف روزگار و دفاتر ...
این نفر ضعیف را حق تعالی از دوستان امیر المؤمنین علیه السلام حساب کنند بحق مجهر واله واله
الظاهرين آیین يا رب العالمين.

تمت الكتاب جلد الثاني من كتاب حديقه الشيعه في يوم الخميس يا من في عشر الثاني من شهر
الثالث في سنه العاشر من مایة الثاني بعد الالف في دار السلطنه اصفهان.

Ownership notes:

مال ملا رحیم گوکجه f. 1a

مال مختاراص زوجه این حقیر سید بگم است از بابت صداق f. 3a

F. 332a. A legend about Shiite Saints and Imāms.

F. 332b. Prayers for some purposes; Imām ‘Alī’s speech (من کلام امیر المؤمنین).

F. 331a. Note of purchase of the MS for 6 *manāts* in Rajab A.H. 1266 (A.D. 1850):

قد اشتريت هذه النسخه الشريفه بالبيع الصحيح الشرعي بثمن ست منات جديد الضرب روسیه في ۱۹ شهر رجب المرجب
في سنه ست وستين بعد مایتن والف من هجرة خیر المرسلین صلی الله علیه واله اجمعین سنه ۱۲۶۶.

Seals: (f. 3a) // محمد رحیم (f. 14b), مهر محمد بن احمد قاسم (f. 11a), عبد الحسین حیدر (f. 11a)

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 5, pp. 46-7, 658. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (2352, 2753), vol. 9, p. 960.

249

MUHAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZĀR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدی بن ابی ذر النراقی

MUHRIQ AL-QULŪB

حرق القلوب

MS 487 (C.A.S.M.).

Undated; 119 folios; tinted (blue) paper; 21 x 35cm; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink, spaces are left blank for subtitles, brown leather cover over pasteboard with doublures of lithograph paper; incomplete at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 20.

End (f. 119b):

و در روز اربعین وارد کربلاي معلا شدند...

250

KALĪM

کلیم

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

MS 492 (C.A.S.M.).

Undated; 9 folios; paper; 10,7 x 17,5cm; 15 lines to the page (in the centre) and 24- in the margins written in *Nasta’līq* script; arranged in 2 columns; entire text and each column set within a complex frame (gold, black); black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

The *ghazals* of Mīrzā Abū Ṭālib Kalīm Hamadānī (d. in 1652).

Beginning (f. 1a):	لب از شراب کام نگردیده تر مرا	چون شنید شکسته نمیجانه وجود
End (f. 9b):	کارما گر نیست دلخواهش نگیرد کار نیک	از تغافلها که دارد کار فردا دشت

251

‘ABDALLAH AL-‘ĀLAM

عبد الله العلم

TAQVĪM

تقویم

MS 493 (C.A.S.M.).

Lāhījān; dated *Jumādā* II A.H. 1169 (March 3 – April 1, A.D. 1756); 17 folios; paper with chain lines; 14 x 21,2cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

An astrological and astronomical calendar with tables and the zodiac signs of the year 1170 of Lunar Hijrā (A.D. 1756/7) with prognostications according to the astronomical table of Ulugh Beg, called also *Zīj-i Gurgānī*.

Beginning (f. 1a): بالیمن والسعادة والاقبال تجدد سال فرخنده فال عالم و قدموم مرت لزوم بهار خرم ووصول کوکبة نیر اعظم بمجاذرات نقطه اعتدال ربعی بعد از انقضاض دو ساعت...

End (f. 17a): در عمارت عالی ملاحظه فرمایند در آب روان بنگرد.

F. 17b. An astrological table.

252

‘IMĀD-I BĀGH-I NAVĪ

عماد باغ نوی

SHARH-I QAŞIDA-‘I KHVĀJAH QAVĀMĪ GANJAH

شرح قصيدة خواجه قوامی گنجه

MS 495 (C.A.S.M.).

Dated *Safar* 17, A.D. 1024 (March 18, A.D. 1615); copied by Muhammad ‘Alī; 56 folios; tinted (blue) paper; 11 x 17,5cm; 14 lines to the page written in small *Nasta’līq*; entire text set within a complex frame (black, gold); black ink; an illuminated head piece on f. 1b; border decorations with gold floral ornaments on blue background ff. 1b, 2a; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and one at the end.

‘Imād-i Bāgh-i Navī’s commentary on Khvājah Qavāmī Ganjah’s (d. A.H. 574 (A.D. 1178/9) *qaşida* written for Amīr Ghīyāṣ al-Dīn, son of Quṭb al-Dīn Sulaymān, *vazīr* of Shāh Shujā Muzaffarid (1362/3 – 1383/4).

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد بی حد و ثنای بی عد صانعی را که بحکمت شامله و قدرت کامله اصناف مصنوعات و انواع منظومات که بحور عظمت و کبریا مکمون و ناپیدا بودند ...

End (f. 56a): روز و شب جز سخا مبادت شغل سال و به جز طرب مبادت کار

Colophon (f. 56a): تمام شد شرح قصيدة خواجه قوامی گنجه تصنیف عماد باغ باامر امیر غیاث الدین محمد در کتابخانه سلطان محمد ملکشاه بتاریخ هفدهم صفر سنّة ١٠٢٤ در دار السلطنه ... بخط محمد علی.

See other copies: Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 2, p. 55.

174

COLLECTION

مجموعه

MS 500 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Ramazān* 10, A.H. 1252 (December 20, A.D. 1836); 125 folios; ff. 123b-125b are blank; paper; 16 x 21cm; 12 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; marginal commentaries (ff. 5a, 51b-52a); black flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants framed with four fillets and a running pattern, the doublure is of a white paper; damped at the edges; 4 flyleaves at the beginning and 4 at the end; the first four and the last four folios, added later, are smaller than the rest.

(1) Ff. 1b – 4b, in Persian. [Sharaf al-Dīn Jurjānī] [شرف الدين جرجاني], *Al-Ṣughrā fī al-mantiq* (الصغرى) (في المنطق). See the MS 74(2) and 236(1).

هذا كتاب صغرى: Title (f. 1b)

تمت هذه النسخة المسمى بصغرى في يوم اربع في ١٠ شهر رمضان المبارك سنه مائتان واثنان وخمسون بعد الف هجرة النبوية.
Colophon (f. 4b):

(2) Ff. 5b – 23a, in Persian. [Sharaf al-Dīn ‘Alī Jurjānī] [شرف الدين جرجاني], *Al-Kubrā fī al-mantiq* (الكبرى في المنطق). See about the work and its beginning MS 74(3) the end - MS 140.

هذا كتاب كبرى من مؤلفات سيد شريف نور الله مرقده...: Title (f. 5b)

قد تمت هذه الكتاب الشريف المسمى بالكبرى يوم الجمعة في ثلثة عشر من شهر رمضان المبارك
وكان السنه اثنين وخمسين ومائتين والوف من الهجره سنه ١٢٥٢.
Colophon (f. 23a):

(3) Ff. 23a –24a (in the margin), in Persian. *Akhbār* (أخبار). A narrative from the history of Prophet Muhammad and Shiīte Imāms.

در اخبار آمده است که حقتعلی در دریا درختی آفریده است که نام آن درخت مبارکات است ...
Beginning (f. 23a):

(4) Ff. 24b –51a, in Arabic. [Ḥusām al-Dīn Ḥasan al-Kātī] [حسام الدين حسن الكاتي] [Sharḥ-i Īsāghūjī] [شرح ايساغوجي]. Ḥusām al-Dīn Ḥasan al-Kātī's commentary of translation of the Greek philosopher Porphyry's (3rd century) *Isagoge*'s Arabic version by Asīr al-Dīn al-Abharī.

هذا كتاب شرح ايساغوجي: Title (f. 24b)

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله الواجب وجوده الممتنع نظيره الممكن سواه وغيره الصادر باختياره شره وخيره ...
Beginning (f. 24b):

هذا اخر ما كتبناه من الاوراق لايضاح مافي كتاب ايساغوجي.
End (f. 51a):
Colophon (f. 51a):

قد تمت هذه الكتاب المسمى بایساغوجی في يوم احد في خامس عشر شهر رمضان المبارك سنه ١٢٥٢.

(5). Ff. 52b – 123a, in Arabic. Mullā ‘Abdallah (ملا عبدالله) *Hāshiyah* (حاشيه). Mullā ‘Abdallah's commentary on Qāsim Ḥabīballah's work about eloquent style and logics.

هذا كتاب حاشيه ملا عبد الله: Title (f. 52b)

بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله افتح بحمد الله بعد البسملة ابتداء بخير الكلام واقتداء بحديث خير الانام عليه واله والصلوة والسلام فان قلت حديث ...
Beginning (f. 52b):

هذا اشارة الى العمل وكونه اشبه بالمقصود ظاهر بلا المقصد من العلم العمل جعلنا الله وايا كور من الراسخين في القرین وارزقنا بفضله وجوده سعادة الدارين بحق نبيه محمد خير البرية اجمعين وآلله وعزته الطاهرين انه اية خير موفق ومعين.
End (f. 123a):

تمت هذه النسخه الشريفه في يوم الجمعة في ١٥ شهر محرم الحرام سنة ثلاثة وخمسون وماتا الف: Colophon (f. 123a): من الهجرة النبوية اللهم اغفر له ولوالديه ولجميع المؤمنين والمؤمنات بحق محمد وآلله الطاهرين.

(6) Ff. 53b-123a (in the upper margin), in Arabic. Qāsim Ḥabīballah (قاسم حبيب الله), *Ghāyat al-Tahzīb al-kalām fī tahrīr al-manṭiq wa al-kalām min taqrīb 'aqā' yid al-Islām* (غاية تهذيب الكلام في تحرير المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقائد الاسلام). (تهذيب الكلام في تحرير المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقائد الاسلام).

الحمد لله الذي هدانا سؤل الطريق وجعل لنا التوفيق خير رفيق ... وهذا غایة تهذيب الكلام في تحرير Beginning (f. 53b): المنطق والكلام وتقريب المرام من تقرير عقائد الاسلام جعلناه تبصره لمن حاول التبصر لدى الافهام ...سمى حبيب الله... End (f. 123a): وهذا ما المقصود است والله اعلم بالاصواب. تمت

Flyleaf A,B, 1a in Arabic. Paragraphs of Arabic grammar (syntax).

Flyleaf Ba, Muhammad Taqī Majlisī (محمد تقى المجلسى), *Rīyādat al-shar'iyya* (رياضة الشرعية). An abstract of the work with an invocation from the Qurān.

طريق رياضة الشرعية قال الفاضل المحدث مولانا محمد تقى المجلسى في شرح من لا يحضره Beginning: الفقيه في طريق الرياضة الشرعية ما هذه صورته والذى ...

Flyleaf Bb, in Arabic. 'Ilm al-shakhs (علم الشخص). A paragraph from philosophy.

Flyleaf Aa, C, 51a (in the margins), in Persian and Arabic. Divination and cryptograms.

Flyleaf Aa. A note about a debt from the purchase of new books for 6,5 manāts:

قرض از بابت کتابها جدید خریدن شش منات و نیم

این رباعی در اخراج نمودن هر حرف از حروف سوره مبارکه قل رسول الله است Flyleaf Aa. A note about rubā'ī: مثلًا "متکلم در قلب حرف ضایف کرفته باشد یا حروف دیگر از حروف سوره مزبور را باشد نه غیر از آن ایندست. Seal (flylef Da): المتوكل على الله الغني عبده محمد نبی

254

MUHAMMAD TAQĪ TŪPCHĪ

محمد تقى توپچى

BAZM ĀRĀ

بزم آرا

MS 503 (C.A.S.M).

Khuy; dated Muḥarram, A.H. 1258 (February 12-March 14, A.D. 1842); copied by Ibrāhīm b. Ḥājī Javānmard Khuyī for Muhammad Taqī Sultān Tūpchī-i Dihkhvārqānī; 135 folios; ff. 1ab, 2a, 134a-135b are blank; paper; 14 x 21cm; 15 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq* scripts; black ink with rubrication in red; entire text set within a complex frame (blue, red); glazed pictorial cover with pasteboard and oil painted doublure; the covers are damaged and the paintings are cracked.

Mīrzā Muḥammad Taqī Sultān Tūpchī wrote this book by order of the crown prince 'Abbās Mīrzā to refute the theological ideas of Christianity and Judaism and to defend the Islamic ideology. The work contains many extracts from the Armenian version of the Holy Bible and consists of 5 chapters (باب) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 2b): بسمة. حمد و سپاس بیقیاس و ستایش بی اقتباس حکیم کامل و علیم قابل را که اشیاء عالم و اجزاء آدم بآن وجود مظہریست...

End (f. 133b): و بنابرالضرورات يتبع المخطوطات متوقع از اصحاب کرم و متضرع از ارباب شیم آنسست که ذیل عفو بنقصان و عیوب آن بکشند و بنده خاکسار را بامتحان نکشند.

Colophon (f. 134a): با تمام پیوست تسویه این کتاب مستطاب که مسمی به بزم آراست بحسب الخواهش اصالت و

نجابت بنیان نیابت و بسالت ارکان سلالة الاشراف و الاعیان محمد تقی سلطان توپچی دهخوارقانی لازال قباله وادام اجلاله
فی بلدۀ خوئین بیدی القانی ابراهیم بن حاجی جوانمرد خویی فی شهر محرم الحرام من شهرسته ۱۲۵۸ مطابق اود شیل
خیریت دلیل.

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 1, p. 403. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3080), vol. 11, p. 2025.

COLLECTION

مجموعه

MS 504 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; Īravān; dated *Sha'bān* 23, A.H. 1275 (March 28, A.D. 1859), *Shawwāl*, A.H. 1275 (May 4-June 2, A.D. 1859); copied by ‘Alī b. ‘Abdallah Mūsavī; 83 folios; ff. 53b-55a, 83ab are blank; paper; 17,5 x 25cm; 23 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a fillet and running pattern, white paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; the folios are disjoined from the spine.

(1) Ff. 1b – 53a, in Arabic. Hājī Mullā Pāshā (حاجی ملا پاشا) (*Tazkirat sīgh al-‘uqud*) تذكرة صیغ (العقود). ‘Abd al-Jānī Qurbān al-Īravānī’s (known as Hājī Mullā Pāshā) work on Arabic grammar and juridical basis of various civil acts in five chapters (مطلب) (مقدمة) and an epilogue (خاتمة).

بسم الله، أما بعد فيقول العبد الجانى على بن الحاج قربان الايروانى ان بعض المؤمنين طلب مني ان اكتب رساله في صيغ النكاح فاجبت مطلوبه واضفت اليه مطالب لطيفة...

هذا آخر ما اردنا جمعه في هذا الكتاب وقد وفقنا لاتمامه ببركة الائمه الاطياب فله الحمد على ما وفقه واولانا والشكر على ما اعطانا وسئلته التوفيق لما يحب ويرضى بمحمد وآلہ اصحاب الهدى.

Colophon (f. 53a): وقد وقع الفراغ من التأليف قریب العصر من يوم الخميس تاسع عشر شهر ذى القعدة الحرام من ۱۲۷۵ شهور السنة الرابعة والسبعين بعد المائتين والالف من الهجرة النبوية على هاجرها وآلہ آلاف التحية والثنا، قد فرغ سنة الكاتب الفقیر على بن عبد الله الموسوى من تسويد هذا الكتاب الموسوم بتذكرة صيغ عقود العلامة المدقق والمفاضل المحقق الاستاد الاعظم مخزن المعانى على حاجی ملا على بن الحاج قربان الايروانى المشهور بحاجی ملا پاشا شفاه الله ونجاه من مرضه حتى ينتفع اكثر الطالب قریب غروب الشمس من يوم الثلاثاء ثالث عشرین شهر شعبان المعظم من شهور السنة الخامسة والسبعين بعد المائتين والالف من الهجرة النبوية على هاجرها وآلہ آلاف التحية والثنا، سنة ۱۲۷۵.

A statement about the correctness of the work and its correspondence to the original (f. 53a):

قابلت هذه النسخه الاصل في خدمة المصنف من اولها الى آخره والمظنون انها صحيحة والعلم عند الله. تم.

(2) Ff. 55b – 82a, in Persian. Hājī Mullā Pāshā (حاجی ملا پاشا) (*Tuhfat al-ṭullāb*). The Persian translation of the work in Arabic described above (MS 504(1)).

بسم الله، أما بعد چنین گوید عبد جانی على بن الحاج قربان الايروانی مشهور بحاجی ملا پاشا که این رساله ایست مختصره موسومه بتحفة الطالب در بیان بسیاری از صیغ عقود و ایقاعات که اغلب اوقات بآنها احتیاج افتاد...

ورفتار جهان با این حال خواهد شد تا بهظور دولت قائم آل محمد.

Colophon: ... ولنقطع الكلام في هذا المقام فانه اخر ما اردنا ذكره في هذه الرساله وقد وفقنا الله تعالى لاتمامها بعد الزوال من يوم الاحد التاسع عشر من شهر محرم الحرام من سنة خمس وسبعين بعد الف مائين وقد كان ابتداء التأليف في تاسع عشر شهر ذى الحجه من سنة ۱۲۷۶ فوصل زمان التأليف من الابتداء إلى الانتهاء شهرا واحدا فله الحمد على توفيقه وانعامه اولا واخرا وباطنا وظاهرا" والمرجو من اخواني المؤمنين ان يمنوا علي بالصفح من الزلل واصلاح ما فيها من الخلل ليمن الله عليهم بالصفح من سياتهم والتجاوز على ثمارتهم فان السهو والنسيان كالطبيعة الثانية للانسان الله من

عصمة الحفظ المنان وان يشيعونى لصالح الدعا، والاستغفار عند ذكرهم لى سيمما فى الانسحار ويبقى الخط فى القرطاس
دهراً" وكانته ذميم في التراب هذه صورة خط المصنف دام كله على روسنا وفيضه على صدورنا وقد وقع الفراغ على التنسيخ
والتسطير قريب العصر من يوم الاثنين من شهر شوال من سنه التأليف والتصنيف وانا العبد الجانى سيد على بن اقا مير
عبد الله الايروانى في سنة ١٢٧٥.

F. 1a An owner's note by Qurbān: هذا الكتاب للمحرر ... قربا[ن]

256

SAHĪFA AL-KĀMILA

صحيفه الكامله

MS 506 (C.A.S.M).

In Arabic with interlinear Persian translation; dated A.H. 1120 (A.D. 1708/9); 242 folios; paper with watermarks; 16 x 25cm; 16 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'liq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with the Persian interlinear translation in red; catchwords at the bottom of each verso page; brown leather full binding with gold stamped onlays in the form of central mandorla and two pendants with the inscription 'يا فتاح', a for-edge flap and an envelope flap with the same inscription, the doublure is of black leather; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning and in the middle (between ff. 4-5); damp stained; repaired in the 19th century.

Sahīfa al-kāmila is a collection of prayers, known also as the prayer book of the fourth Shiite Imām 'Alī Zayn al-'Ābidīn, which was handed down to the future generations by Al-Mutawakkil b. Harūn Thakaffī.

في شهر ربیع الاول من سنه ستة عشرة وخمسمائة قراءة عليه وانا اسمع
در ماه ربیع الاول از سال پانصد و شانزده در حالی که میخواستم برو و من میشنیدم گفت ...
End (f. 242b, in Arabic): والحمد لله رب العالمین
(f. 242b, in Persian) و شنا و ستایش مر خدایا که پروردگار عالمیان است.
Colophon (f. 242b): قد تمت الصحيفه الكامله بعون الله الملك الواхی في سنه ١١٢٠

عباسقلی بن محبعلی:

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 1399.

257

HAKĪM AL-DĪN IDRĪS B. HUSĀM AL-DĪN 'ALĪ BIDLĪSĪ

حكيم الدين ادريس بن حسام الدين البدليسي

HASHT BIHISHT

هشت بهشت

MS 509 (C.A.S.M.).

Undated; 306 folios; paper; 16 x 27,5cm; 25 lines to the page written in small *Naskh* script; entire text set within a complex frame (gold, red, black); black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; black leather binding with brown leather spine and white paper doublure.

Hakīm al-Dīn Idrīs b. Husām al-Dīn Bidlīsī was the secretary of the Āq-Quyūnlū ruler Ya‘qūb (1478-90). Then, in 1501, he took service with Ottoman Sultān Bayazid II (1481-1512), and his successor Sultān Selīm (1512-20). His *Hasht bihisht* is a history of the first eight Ottoman Sultāns. The MS contains the first five parts.

178

بسملة. تبارک الذی بیده الملک وهو علی کل شی قدیر ... ای سلطان ملک لم یزل و مالک ملکت
لایزال وی پادشاه عالم پناه کشور رحمت و افضل
آه میکرد خاکش زشکوه و تابناکی حاجت که خلق شد ز پاکی آخر القسم الخامس من کتاب هشت بهشت.:
F. 3a, in the margin. A *vaqf* statement, dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4) by Ḥasan Pāshā bequeathing
the MS to his sons and heirs.

F. 2a. A *rubā'ī* in Persian.

كتاب تاريخ هشت بهشت مشتمل بر هشت جلد بخط شریف مؤلف
مبارک باشد

Seal (f. 3a): توفيق از خداحسن///

See other copies: Storey, vol. 2, pp. 1255-61. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 216-8, etc.

258

COLLECTION

مجموعه

MS 514 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 162 folios; 12 x 20cm; brown leather cover
framed with a running pattern and red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

I. MALIK MUHAMMAD B. SULTĀN HUSAYN İŞFAHĀNĪ
ملک محمد بن سلطان حسین اصفهانی
'İLM-I HISĀB
علم حساب

In Persian, dated *Jumādā II* 18, A.H. 1055 (August 11, A.D. 1645); 18 folios; ff. 1a, 18b are blank;
yellowish polished paper; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red.

Malik Muhammad b. Sultān Husayn İsfahānī states in his preface, that 'Alī Qūshchī's work on
arithmetic sometimes did not satisfy the students' interests and they needed other works as well. He also
states that he has translated this work from Arabic. The work consists of 7 chapters (فصل).

بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة على نبيه محمد خير الانام وآلہ واولادہ البررة الكرام اما بعد:
بر ارباب دانش و اصحاب بینش مخفی نیست که ...

End (f. 18a): بهمین مقدار اکتفاء نمود تا موجب اطباب و باعث املاک اولی الباب نباشد والله اعلم بالصواب والیه المرجع:
والماتا.

Colophon (f. 18a): تم في يوم الاحد الثامن عشر شهر جمادى الثانى في ١٠٥٥ .

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4417), vol. 13, p. 3379.

II. COLLECTION

مجموعه

Dated A.H. 1255 (A.D. 1839/40) (1); *Safar* 15, A.H. 1260 (March 7, A.D. 1844) (2); A.H. 1264
(A.D. 1847/8) (3); A.H. 1285 (A.D. 1868/9) (4); polygraphic work: one of the copyists is 'Alī b. Ahmad
al-Mūsavī (2); copied for Mīrzā Abū al-Hasan (1); 140 folios; f. 19a is blank; tinted (blue, green) paper

with watermarks; 10, 17 (4), 17 –18 (3) lines to the page written in *Naskh* (1, 3) and *Nasta'līq* (2, 4) scripts; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 19a-71a, in Arabic. Shaykh Bahā al-Dīn al-‘Āmilī (شيخ بها الدين العاملی) *Khulāṣat al-Ḥisāb* (خلاصة الحساب). Muhammad b. Husayn Bahā al-Dīn al-‘Āmilī's work on mathematics in 10 chapters (باب).

Beginning (f. 19a): بسم الله الرحمن الرحيم يَا مَن لَا يُحِيطُ بِجَمِيعِ نَعْمَهُ عَدْ وَلَا يَتَّهِي تَضَاعِفُ ...
End (f. 71a): كثِيرًا مِنْ مَطْلُوبِهَا حَرَى بِالصِّيَانَةِ وَالْكَتَمَانِ حَقِيقَةً بِالْاَسْتِنَارِ عَنِ اَكْثَرِ اَهْلِ هَذَا الزَّمَانِ فَأَحْفَظْ وَصَيْتِي إِلَيْكَ: وَاللهُ حَفِيظٌ عَلَيْكَ.

Colophon (f. 71a): وَاللهُ حَفِيظٌ عَلَيْكَ حَسْبُ الْخَوَاهِشِ مَخْدُومٌ مَكْرُمٌ وَمَشْفُقٌ مُعْظَمٌ مَيْرَزاً اَبُو الْحَسَنِ خَلْفُ مَرْحَمَتٍ وَغَفَرَ لَهُ پَنَاهٌ اَقاً اَبُو طَالِبٍ طَابَ شَرَاهٌ وَجَعَلَى الْخَيْرِ مَثَواً سَمْتَ تَحْرِيرٍ پَذِيرَتٍ . ۱۲۵۵.

See other copies: Catalogue of the Mingana Collection of Manuscripts, vol. IV, p. 351. *Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 3, pp. 21, 436, etc.

(2) Ff. 71b – 134b, in Persian. Muḥammad ‘Alī Qūshchī (محمد على قوشجي) *Risālah dar hay’at* (رساله) (در هیئت). Muḥammad ‘Alī Qūshchī's (d. A.H. 879 (A.D. 1474/5) work on astronomy in a preface (مقدمه), an epilogue (خاتمه) and two chapters (مقالات).

Beginning (f. 71b): بسم الله الرحمن الرحيم حمد له اما بعد این کتاب مشتمل است بر مقدمه و دو مقاله و خاتمه و مقدمه در بیان آنچه: پیش از شروع در این علم دانستن است ...

End (f. 134b): وَاصْغِرُ ثُوَابِ مَرْصُودٍ دُوَيْسَتْ وَبِيَسْتْ وَسَهْ بِرَابِرِ زَمِينٍ اَسْتْ وَاللَّهُمَّ اعْلَمُ بِالصَّوَابِ .
Colophon (f. 134b): وَالْيَهُ الْمَرْجَعُ وَالْمَابُ تَمُّ فِي يَوْمِ الثَّلَاثَاءِ خَامِسُ عَشَرٍ مِنْ شَهْرِ صَفَرٍ خَتَمَ اللَّهُ بِالْخَيْرِ وَالظَّفَرِ سَنَةَ ۱۲۶۰ مَاتِينَ وَسَتِينَ بَعْدَ الْأَلْفِ وَإِنَّ أَقْلَعَ الْعَبَادُ عَمَلاً "وَأَكْثَرُهُمْ ذَلَّلَا عَلَى بْنِ اَحْمَدَ الْمُوسَوِيِّ .

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1223-4. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 110. Pertsch, Verzeichnis, pp. 282-4, etc.

(3) Ff. 135a-138a, in Arabic and Persian. Prayer, cryptograms (دعای طلاسم).

Beginning (f. 135a): دعا مجرب در قضا حاجات مشهد تضرع و مناجاة
End (f. 138a): ای بابا زودی توئک بدوبیا" چوبی چوبی بجوز زیر پا تا پایمالی زین غلطها.
Colophon (f. 138a): سنه ۱۲۶۴.

(4) Ff. 138b – 162a. Shaykh Bahā al-Dīn al-‘Āmilī (شيخ بها الدين العاملی) *Haftād bāb* (هفتاد باب). Shaykh Bahā al-Dīn al-‘Āmilī's work on astrology.

Beginning (f. 138b): بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خاتم الانبياء والمرسلين محمد واله الطاهرين صلوا وائمه الى يوم الدين و ...

End (f. 162a): وَإِنَّ رَسَالَةَ هَفْتَادِ بَابِ بَيَارِيِّ وَاسْتَعْنَاتِ خَالِقِ وَهَابِ در روز دوشنبه بیست نهم ربیع الاول
Colophon (f. 162a): تمام شد رساله هفتاد باب بيارى واستعانت خالق وهاب در روز دوشنبه بیست نهم ربیع الاول
ابتدای اسد هوا بسیار گرم زردالو و توت و بالالو و خیار فراوان و حاکم میرزا اعلی ترک حکمهای غریب میکند و از مقارنات اتفاقیه فوت حاجی ملا یوسف میرزا عبد الوهاب و نسبت قتل باقا سید ناصر وقت اتمام دو ساعت از روز مذکور رفته مكان اتمام مکتبخانه دار الحزن تاریخ اتمام سنه ۱۲۸۵.

(5) F. 162b. A panegyric devoted to Imām ‘Alī by an unknown author.

Beginning (f. 162b): باسم على كه تو خواهی نام انعالیجنباب افتتابست آفتتاب ع ل ی

F. 134b (in the margin). Note about a debt, dated A.H. 1264 (A.D. 1847/8).

Scribbling on the flyleaves.

JĀMĪ'

جامی

LAVĀ'ĪH

لوابیح

MS 516 (C.A.S.M).

Tabrīz; dated A.H. 1297 (A.D. 1879/80); copied by Muḥammad Ḥusayn Tafrishī; 52 folios; paper; 10 x 17cm; 7 diagonal lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text set within a complex frame (red, blue, gold, black); coloured decorations in the outer corners of the pages; black ink; black leather flexicover with white paper doublure; folios are disjoined from one another and the spine.

'Abd al-Rahman Jāmī's work with *sūfī* contents.

Beginning (f. 1b): بسمة لا احصى ثنا عليك كيف وكل ثنا يعود اليك جل عن ...

End (f. 52a): خواemosh که مرغ رام رازم ندهی تمت الكتاب بعون الملك الوهاب

Colophon (f. 52a): حرره محمد حسين تفرشی سنہ ۱۲۹۷ .

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 44. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 762, 765. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 49, etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 519 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 44 folios; 11,5 x 17cm; red artificial leather cover over pasteboard with black artificial leather spine and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

I. GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل، طلاسم

Undated; 39 folios; paper; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink.

Ff. 1a-39b. Cryptograms for some purposes.

Beginning (f. 1a): و اسم سگ ایشان را که قطیم است نیز نویسنده.

II. KHVĀB' NĀMAH-I HAZRAT-I YŪSUF

خواب نامه حضرت یوسف

Undated; 5 folios; tinted (blue) paper; varied number of lines to the page *Naskh*; black ink.

Ff. 40b-44b. An interpretation of the dream of Yūsif the Beautiful.

Beginning (f. 40b): بسمة، حمد له، بدانکه تعبیر خواب علم شریعت حضرت یوسف ...

End (f. 44b): بعد از آن راحتی بلید صدقه باید دارد

COLLECTION

مجموعه

MS 520 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; 86 folios; 15,5 x 22cm; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

I. MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ZĀD AL-MA‘ĀD

زاد المعاد

Undated; 80 folios; paper with watermarks; 17 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; incomplete at the end.

Ff. 1b-80b. See about the work and its beginning (1b) MS 247.

End (f. 80b): روایت کرده اند که حضرت امام جعفر صادق علیه السلام از زیارت کرد ...

II. DIVINATION

رمل

Undated; 6 folios (ff. 81a-86b); paper with watermarks; 19 lines to the page written in *Naskh* script; black ink; incomplete at the beginning and at the end.

Beginning (f. 81a):

احکام و مردم رمال درین باب عاجز و سرگردان مانده اند

End (f. 86b):

این حال چنین بود و اگر در بنات افتاد عدد ان شکل که در انجا بود و گویم چندان.

F. 1b. Notes of birth and death.

HĀFIZ

حافظ

KULLĪYĀT

کلیات

MS 523 (C.A.S.M.).

Undated; 231 folios; paper; 12 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script arranged in one and two columns; entire text set within a complex frame (blue, gold, black); black ink; illuminated head pieces and ‘unvāns (with floral ornaments) (ff. 1b, 7b, 17b), interlinear gilding on ff. 1b, 2a; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding with gold stamped central mandorla and two pendants over pasteboard and red leather doublure with gold and blue cut central mandorla and two pendants; damp stained.

Hāfiẓ’s *dīvān* with the preface of Muḥammad Gulandām.

دیباچه دیوان حضرت خواجه حافظ شیرازی Title (f. 1b):

بسم الله، حمد بيهيد و ثناءي بيعيد و سپاس بيقياس خداوندي راكه ... Beginning (f. 1b):

I. Ff. 7b-17b. <i>Qaṣīdas</i> .		
Beginning (f. 7b):	يعنى غلام شاهم و سوگند میخورم	جوزا سحر نهاد حمایل برابر
II. Ff. 17b-198b. <i>Ghazals</i> .		الایا ایها الساقی ادر کاسا" و ناولها
Beginning (f. 18b):	که عشق اسان نمود اول ولی افتاد مشکلها	
III. Ff. 198b-206a. <i>Qaṭ'as</i> .		
Beginning (f. 198b):	زانکه از وی کس وفاداری ندید	دل منه بردنبی و اسباب او
IV. Ff. 206b-209a. <i>Tarjī'band</i> . See the beginning MS 157, II.		
V. Ff. 209a – 212b. <i>Tarkībband</i> . See the beginning MS 182, V.		
VI. Ff. 212b - 221a. <i>Masnavīs</i> . See the beginning 83, II.		
VII. Ff. 221a - 231a. <i>Rubā'is</i> . See the beginning MS 182, VII.		
End (f. 231b):	هشیار ازان نیم که می نیست مرا می هست ولی حریف می نایابست.	

F. 1a. Ownership notes by Muḥammad Amīn and Muṣṭafā Shawkat:

صاحب و مالک محمد امین عن خلفاً مكتوبی حضرت صدر عالیٰ ۲۱۴
من کتب الفقیر مصطفی شوکت عن خلفاء امدى المولوى سه ۲۱۱.

On f. 231b is a note in Turkish dated A.H. 1055 (A.D. 1645/6):

تاریخ کوزکوزایتم داعی یقدم شرحه چکدم تا بو زکر تسمیم تاریخم اتسوننر حساب. سنه ۱۰۵۵ ۲۳۱b

F. 231b. A *bayt* in Turkish.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 628-63. Browne, Persian manuscripts, p. 348-9. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 719-725, 1563-5, etc.

263

[FĀRIGH GĪLĀNĪ]

[فارغ گیلانی]

[VILĀYAT NĀMAH-I AMĪR AL-MŪ'MINĪN]

[ولايت نامه امير المؤمنين]

MS 525 (C.A.S.M).

Undated; 182 folios; paper; 15 x 20cm; 2 column; 15 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; brown leather flexicover with yellow paper doublure; the cover is damaged.

Ḩusayn b. Ḥasan Fārigh Gīlānī wrote this *masnavī* about the life of Imām ‘Alī in A.H. 1000 (A.D. 1591/2).

Beginning (f. 1b):	و غیره هالک	بسم الله الرحمن الرحيم
	سر آن نامه نام آن معیوب	که زنامش دوگون یافت وجود
End (f. 181a):	دھر باز نامه به پیش ولی	به بیرون شد آندم ز پیش علی

ز ناصر بماند این سخن یادگار شباباد برآل احمد شرار

Ff. 181b-182b. *Bayts* by an unknown author dated A.H. 1262 (A.D. 1845/6).

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 669.

264

COLLECTION

مجموعه

MS 528 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated *Jumādā I* 3, A.H. 1257 (June 23, A.D. 1841) (6); copied by ‘Alī b. Ḥājī Mullā Ṣādiq Nakhijavānī (6); 217 folios; paper with watermarks; 22,5 x

31cm; 22 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'līq* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

(1) Ff. 1b – 204b, in Persian. Muḥammad Maḥdī b. Abī Zar al-Nirāqī (محمد مهدی بن ابی ذر النراقی), *Muhrīq al-qulūb* (محرق القلوب). See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 204b) MS 20.

(2) Ff. 196b-203a (in the margins), in Persian. Extracts from *hadīses* about the Imāms.

(3) F. 204b (in the margin), in Persian. Moral advices.

و هر که چشمش را پر کند از نظر کردن بسوی کسی که براو حرام باشد ...

(4) Ff. 205a–216b, in Turkish. *Ghazals* and legends about Shiīte martyrs (غزلیات و روایات در باره) (شهادت ائمه).

چو ایچدی جام شهادت امیر کل عرب قالوب حسینیه مشتاق بینوا زینب نه قدر در دیله فکر ایدی:

من شکسته دعا میکنم بدین آینین زردی صدق بگویید شیعیان آمين.

(5) Ff. 207b-216a (in the margin), in Persian. Narratives (روایات) The narratives are about the Shiīte Imāms collected from the *hadīses* and other works.

در بیان آداب تجارت از حضرت امیر المؤمنین منقول است که بر منبر میفرمود که ای گروه سوداکران اول یاد گیرید مسایل تجارت را پس بعد از آن مشغول تجارت شوید ...

واز حضرت رسول منقول است که هر که جهود یا ترسا یا گبری را ببیند بگوید الحمد لله الذى فضلنى علیک با الاسلام دنيا و با القران كتاباً وبمحمد نبياً وبعلی اماماً وبالمؤمنين اخواناً و تا الكعبه قبله خدا میان او و کافران در جهنم جمع نکند.

(6) F. 217b, in Persian (in oblique lines). About *jihād* (در باره جهاد). A short paragraph about *jihād*.

وجهادی که در زبان غیبت امام می باشد انشت که دفع ضرر کافران و مخالفان از شیعیان بکنند... قد فرغت من تسوید هذه النسخة في يوم سه شنبه في ثالث شهر جمادی الاول في هذه السنة ١٢٥٧: من هجره النبویه تمت الكتاب على يدي الفقیر الحقیر کثیر العصیان على بن حاجی ملا صادق نخجوانی ساکن شتو.

Notes about some events:

On f. 1a is the date of Shāh Nāṣir al-Dīn Qajar' arrival at Īravān in A.H. 1295 (A.D. 1878):
تاریخ تشریف آوردن قبله عالم ناصرالدین شاه بایروان ... سنه ۱۲۹۵

On ff. 1b, 217a is a note about the high prices of food in Īravān in A.H. 1296 and 1297 (1878-1880).

265

MUHAMMAD RAFĪ‘ AL-DĪN VĀ‘IZ B. FATH ALLAH QAΖVĪNĪ

محمد رفیع الدین واعظ بن فتح الله قزوینی

ABVĀB AL-JINĀN

ابواب الجنان

MS 529 (C.A.S.M.).

Marand; dated *Muharram* 22, A.H. 1216 (June 4, A.D. 1801); copied by Ghafār b. Samī‘; 243 folios; paper; 21,5 x 30,7cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; pink artificial leather binding with blue cloth spine, pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and the end (f. 243b) MS 3, the beginning (f. 1b) - MS 39.

Title (f. 1b):

هذا كتاب ابواب الجنان

تمام شد كتاب مستطاب ابواب الجنان واعظ قزوين عليه الرحمة والغفران بذست كاتب فقير
حقیر محتاج برحمت پروردگار غفار بن محمد سمیع قصبه طيبة مرند ملا داود در روز پنجم شنبه بیست و دویم شهر محرم

الحرام سنہ ۱۲۱۶.

صاحب این حکیم مرحوم // سنہ ۱۲۱۶. صاحب این کتاب ابواب الجنان مشهدی موسیٰ رضا ولد حاجی اسمعیل تبریزی

Mashhadī Mūsā Rizā (f. 243b) ساکن گنجہ سنہ ۱۲۲۹.

266

PANEGYRIC (QAŞIDA) PRAISING FATH ‘ALĪ SHĀH QAJAR

قصیدہ در مدح فتحعلی شاه قاجار

MS 532 (C.A.S.M.).

Undated; 1 scroll; paper; 17 x 141cm; 59 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text arranged in two columns and set within a complex frame (green, black, blue); black ink.

An anonymous panegyric written in praise of Fath ‘Alī Shah Qajar.

في مدح السلطان الاعظم والخاقان الاكرم السلطان بن سلطان والخاقان بن خاقان فتحعلی شاه قاجار: Title

شهنشاه توئی ان ظل ذو الجلال که هست صفات ذات خدائی بذات تو مضمر Beginning:

نيافريد و نخواهد هم آفرين دگر تو ان کسی که شبیه تو قادر يکتا

End: عدوی جاه ترا باد جابقعرسقرا. محب نجت ترا بادر فلك مسكن

267

HIKĀYAT-I HUSAYN KURD

حکایت حسین کرد

MS 534 (C.A.S.M.).

Undated; 94 folios; paper; 18,5 x 22,5 cm; 21-22 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; coloured miniatures on ff. 3b, 4b, 6a, 7b, 8b, 10a, 14b, 17b, 19b, 22a, 28a, 32b, 33b, 38a, 39b, 43a, 51a, 55a, 59a, 62a, 67a, 71a, 73a, 79b, 82b, 87a, 91a, 93b, 94b; brown leather binding framed with a running pattern, white paper doublure; folios are damp stained; incomplete at the end.

An epic narrative about the exploits of the shepherd Husayn Kurd.

اما راویان اخبار و طوطیان شکرشکن شیرین گفتار و نغمہ سرایان بلبل چون مدح از راه دانشوری بدینگونه روایت کرده اند که در عهد شاه عباس جنت مکان...

End (f. 94b): که مستمری هر ساله به پای تخت شاه عباس بفرستند و حسین قره قیطاق ازین کرد حسین اکبر را تعظیم گردانید یا بخلقه رکاب گذاشت خداوردی...

268

ABŪ AL-QĀSIM FIRDAWSĪ

ابو القاسم حسن فردوسی

SHĀHNĀMAH

شاهنامه

MS 535 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 3, A.H. 1245 (May 26, A.D. 1830); copied by Muḥammad Ḥusayn Aghā Valī for Muḥammad Karīm Khān Bīdashahrī; 390 folios; paper; 23,5 x 35,5cm; 27 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in four columns and diagonally in the margins; entire text and each column set within a complex frame (black, golden, blue); black ink; illuminated double page head pieces in

185

polychrome and gold with border decorations and interlinear gilding on ff. 1b, 7b, 206b; coloured miniatures on ff. 42b, 48a, 63a, b, 68b, 81a, 91b, 111a, 112b, 117b, 121b, 123b, 125b, 126b, 127b, 132a, 133b, 153b, 154b, 157b, 167a, 182a, 201a, 216b, 223b, 230b, 237b, 247a, 263a, 277a, 294a, 328a, 336a, b, 340b, 347a, 348a, 350a, 354a, b, 356b, 357b, 358a, 361a, b 362a, b, 364b, 366a, b, 369a, 370b, 372a, 375a, 378a, 379b; lacquer pasteboard binding with battle scenes and pictorial doublure.

Abū al- Qāsim Firdawsī's *Shāhnāmah* with the preface of Baysunghur written in A.H. 829 (A.D. 1425/6). The MS has several additions from epic narratives, particularly the *Gurshasp nāmah*, *Barzū nāmah*, inserted after the *Bījan* and *Manījah* story.

افتتاح سخن ان به که کنند اهل کمال   به شنای ملک خدای متعال

هزاران درود و هزاران هزار   زما بر علی صاحب ذو الفقار

Colophon (f. 385a):   تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمام شد كتاب شاهنامه من كلام افصح المتكلمين وقدوة العارفین:

شيخ ابو القاسم طوسى المتخلص بفردوسى عليه الرحمة بتاريخ سيم شهر ذى الحجه الحرام در يوم چهارشنبه سنه ۱۲۴۵.

حسب الفرموده عاليجاه رفيع جايگاه عزت و اقبال همراه شهامت و بسالت انتباه عمده الخوانين و العظام محمد كريم خان

بیدشهری بيد حقير فقير بندۀ خاطی محمد حسین بن علی محمد اغا ولی سمت تحریر یافت.

See other copies: *Munzavī*, vol. 2, pp. 991-3.

269

MAJMU' AL-ASRĀR MARĀTIB

مجموع الاصرار مراتب

MS 537 (C.A.S.M.).

Undated; 181 folios; paper; 11,5 x 18,5cm; 13-15 lines to the page written in *Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink with invocations from the Qurān and subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

The work of an unknown author on Sufism and its principal ideas in a preface (مقدمه), 21 chapters (فصل) and an epilogue (ختمه).

عمل نموده حقیقت و اصطلاحات هر کدام ازین مذکورات را في الجمله رقم پذیر قلم نامحرم گردانید:

End (f. 181b):   شعر ملکت دنیا برای کارتست جمله.

270

'ALĪ AKBAR B. QĀSIM KHĀN ŪRAKZAY

علی اکبر بن قاسم خان اورکزی

GULSHAN-I AFGHĀN

گلشن افغان

MS 538 (C.A.S.M.).

In Pashto and Persian; autograph document; Pīshāvar; undated; bound by Bahā al-Dīn Pīshāvarī; 225 folios; ff. 1ab, 7b – 14a, 21b, 36ab, 39b-40a, 42b, 50ab, 53b – 54a, 70b, 77a, 78a, 88b- 89a, 97a, 100a, 101a, 130b, 137b, 147b – 148a, 152b-153a, 163b, 164b, 167b, 168b, 169b, 170b – 171a, 174a, 177b, 179a-180b, 188a, 194a-195a, 196b, 198a, 199b, 201a, 205a, 206a, 208a are blank; wove paper; 17,5 x 28,5cm; varied number of lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in one and two columns

186

and set within a complex frame (gold, black, red, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces on ff. 14b, 82a, 89b, 101b, 153b; ff. 78b-79a have fine decorations and invocations from the Qurān in *Naskh*; miniatures on ff. 195b, 196a, 197a, 198b, 199a, 200b, 201b, 202ab, 203b, 204a, 205b, 206b, 207a, 208b, 209b, 210b, 211b, 212a, some of them have commentaries by the author (ff. 197b, 200a, 201b, 212b); black leather pasteboard binding with embossed gold motifs with red leather doublure, the spine has the following inscription: (عمل بها الدين پشاوری) (the first 7 folios are added later by copyist Abū al-Hasan and dated A.H. 1277; the folios and the covers are disjoined from one another and the spine.

‘Alī Akbar was an Afghan, born in between 1736 and 1740. In 1762 he took service with Nūr al-Dīn Pupalzay, the viceroy of Ahmād Shāh Durrānī in Kashmīr. Most of his poems have *ṣūfī* contents as the author himself belonged to the *ṣūfī* order of *Naqshbandīs*. The MS contains a collection of *bayts* in Pashto as well as works in Persian: *qaṣīdas*, *ghazals*, *rubā’īs*, *mukhammases*, *muṭāyibāts*, *tarjī’bands*, etc. It is supposed that the author himself was the scribe and miniaturist of the MS.

I. Ff. 1a – 7a, in Persian. *Qaṣīdas*, *ghazals*, *rubā’īs* and a *tarjī’band* by the following Persian poets: Halālī (7a), Jāmī (2a, 77b), Sa‘adī (138a).

II. Ff. 14b-18a, in Persian. The preface of the *dīvān* written by the author.

Beginning (f. 14b):

بسمة، آلم ذالک الكتاب لاریب فيه

الله الحمد قبل كل کلام بصفات الجلال والاكرام

سپاس و ستایش بی پایان و حمد و ثنای فراوان مر متکلمی را سزاوار است که زبان هر حامد بچندین لغات مخالفه گویا
گردانید...

III. Ff. 18b-76b, in Pashto. *Ghazals*, *qaṣīdas*, *rubā’īs*.

زره می بل هغه دلبر په اوردم کا چه می ورک په دغه اورد ستر کونم کا

IV. Ff. 78b-79b, in Arabic. Calligraphic specimens.

V. Ff. 79b-81b, in Persian. Author’s preface to the *tarjī’band* dedicated to Shāh-i Naqshband Muḥammad Bahā al-Dīn, the founder of *Naqshbandī* order;

بعد از حمد و ثنای قادر لایزال و درود نامعده برسول یزد متعال غرض فقیر شکسته ضمیر: احقر علی اکبر بن قاسم اورکنی ...

VI. Ff. 82a-88a, in Persian. *Tarjī’band*.

Beginning (f. 82a):

بسمة، شاه شاهان و عاشق مولی سیدا آل پرور والا

VII. Ff. 89b-100b, in Persian. *Qaṣīdas*, *masnavīs*, *ghazals*, *rubā’īs*.

Beginning (f. 89b):

بعد حمد خدا و نعمت رسول باد رحمت برآل آن مقبول

VIII. Ff. 101b – 105a, in Persian. *Ilahī nāmah* (الهی نامه). *Masnavī*.

الحمد لله رب العالمين والصلوة على رسوله والله واصحابه اما بعد این اللهی نامه ایست
متضمن عشق و محبت که در هنگام استیلای اشواق واهب العطیه از طبیعت اشنای بحر مودت سرزده...

Beginning (f. 101b):

اللهی يا اللهی يا اللهی بذات پاک خود بی اشتباہ

IX. Ff. 105b-128b, in Persian. Stories and tales (قصه، حکایات) in verse (*masnavī*).

قصه در بیان وزیری که پسر نداشت و عاقبت تولد شدن اورا چهل پسر یکجا و بالغ شدن آنها: و کدخدائی نمودن ایشان در یکروز و وفات یافتن همه شان و عروس در شب اول و فقیر شدن وزیر

Beginning (f. 105b):

شنیدم عجب قصه سوزناک ز شخصی گرانمایه دانای پاک

X. Ff. 129a-137a, in Persian. *Ghazals*.

Title (f. 129a):

غزل از ملحقات که روافض در دیوان احمد جام به تهمت الحق نموده اند

- آن امام الهدی ولی خدا
- Beginning (f. 129a): او هدایت دهد باهل هدا
- XI. Ff. 138a- 139a, in Persian. *Maw'izat nāmah* (موعظت نامه). Sermon of Mīr Shāh.
- Title (f. 138a): موعظت نامه عطوفت علامه مولای و استادی قبله مکرم میرشاه
- Beginning (f. 138a): معظم که برای این احقر مرقوم فرموده بودند تبرکاً "تحریر پیوست نظم من کلام سعدی
- خوش وقت شوریدگان غمش اگر زخم بینند و گر مرهمش
- XII. Ff. 139b-145b, in Persian. Stories about Pūlāv Shāh.
- Title (f. 139b): جنگنامه شاه جم پولاو شاه همراه تبه خان برای مزاج نگارش یافت
- Beginning (f. 139b): روزی در لهجی پوره پرکنه کامراج بخطه کشمیر اتفاق قصه شنیدن عداوت حضرت پولاو
- و تبه با همیگر شده ...
- XIII. Ff. 145b- 147a, in Persian. Rustam Banūchī's petition to Sultān Muḥammad and the latter's order issued on this occasion.
- Title (f. 145b): تمہید رقعہ که بجهة بنو جی بقلم آید
- Beginning (f. 145b): بنده درگاه بحسب الخواهش سلطان محمد بن به کامراج پرکنه از پرکنات خطه کشمیر:
- وارده شده ...
- XIV. Ff. 148b – 152a, in Persian. *Mukhammases* on the *ghazals* of Hāfiẓ (حافظ).
- Beginning (f. 148b): لشکر غم زرم هوش و طرب زایل کرد راحت و عیش جهان یکورق باطل کرد
- XV. Ff. 153b – 161a, 166a-167a, 168a, 170a, 171b-172a, 173ab, 174b-177a, 178ab, 181a-183b, 184a-192b, in Persian. *Ghazals*.
- Beginning (f. 153b): الهی درد عشق افکن بجان بیدردمندانرا بنور برق عرفان راه بنما خود پسندانرا
- XVI. Ff. 161b-165b, in Persian. *Qaṣīdas* dedicated to Shāh Nakhshband Khvājah Bahā al-Dīn.
- Title (f. 161b): در منقبت حاجی حضرت خواجه بزرگ
- XVII. Ff. 213a- 225b, in Persian. *Muṭāyibāt* (مطابیبات).
- Beginning (f. 213a): مطابیه نقلست که شخصی در خانه خود یک خری داشت و از ناله خر عاجز شده ...
- Colophon (f. 193ab): مضمون بدست سلک کلک احقر ابوالحسین قلمی شد سنه ۱۲۷۷.
- Literature: Kushev, K biografi Ali Akbara Orakzaya, pp. 114-133.

271

JĀMI' AL-DA'VĀT

جامع الدعوات

MS 539 (C.A.S.M.).

In Arabic with interlinear Persian translation; dated *Rabi'* I 9, A.H. 1121 (May 19, A.D. 1709); copied by Fath 'Alī 'Abbās; 176+1 folios; f. 176b is blank; paper; 8 x 13,5cm; 8 and 16 lines to the page written in *Naskh* script, entire text set within a complex frame (gold, black, red, blue); black ink with subtitles in gold and green, the Persian translation is in red; an illuminated head piece on f. 1b, ff. 1b and 2a have decorated margins with floral design in gold; brown leather binding framed with gold stamped running pattern, pink paper doublure; the first folio (a) with the list of the prayers was added later in A.H. 1294 (A.D. 1877); some folios are disjoined from the spine.

A collection of prayers in Arabic with interlinear Persian translation and commentaries. The collection has a preface in Persian (ff. 1b-2b).

Beginning (f. 1b): دعائیست معروف بدعای علوی مصری از برای هر کاری سخت و هر کار و مهمی دشواری پس خبر:

داد ایشانرا ابوالحسن علی بن حماد مصری گفت ...
و بعد از آن ایندعا بخواند و قل هو الله بخواند
End (f. 175b):
قد وفقنی الله تعالى لاتمام هذه الدعوات المبارکات ووافق الفراغ من تسویدها آخر عشر الاول من: Colophon (f. 176a): شهر الثالث من شهور سنہ احادی وعشرين ومائے بعد الالف من الهجرة النبویہ صل الله علیہ واله وانا العبد الضعیف المحتاج
الى عفو رب الناس فتحعلی بن عباس للاح العزیز الاغر عین التور ونور العین اقا محمد حسین اللهم جعل التوفیق شاملاً" الحال داعیها وقارئها وکاتبها والعمل بما فيها وانه في انعام العام بحق سید الانام سنہ ۱۱۲۱.
F. 1a. The list of prayers added in A.H. 1294 (A.D. 1877) by Husayn 'Alī:
هو الله تعالى
فهرست ادعیه شریفه مسطوره درین نسخه که از کتب معتبره ...
روز جمعه بیست چهارم شهر ربیع الاول سنہ ۱۲۹۴ تحریر شد حرره العبد الاقل حسینعلی.

272

'ALĪ B. MUHAMMAD AL-QŪSHCHĪ
علی بن محمد القوشچی
RISĀLAH DAR HAY'AT
رساله در هیئت

MS 540 (C.A.S.M).

Dated *Rabī' I* 26, A.H. 1036 (December 15, A.D. 1626); 66 folios; f. 66b is blank; paper; 13,5 x 7,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; brown leather cover framed with red, yellow and green coloured decorations over red coloured doublure; incomplete at the beginning; the lower cover disjoined.

See about the work MS 258.II(2).

Beginning (f. 1a): جسم خوانند خط یا مستقیم بود یا متحنی مستقیم آن بود که نقطهای که بر...
The first subtitle (f. 3b): قسم دوم در انچه تعلق بطبعیات دارد
End (f. 66a): و اصغر ثوابت مرصدوده بیست و سه برابر زمین است
Colophon (f. 66a): تمت الرساله المنسوبه الى على القوشچی في يوم الثلاثاء بیست و ششم شهر ربیع الاول سنہ ۱۰۳۶.

273

[MUHARRAM YAZDĪ]
[محرم یزدی]
[MARSĪYAH-I KARBALĀ VA VAQĀYI'-I 'ĀSHŪR]
[مرثیة کربلا و وقایع روز عاشور]

MS 541 (C.A.S.M.).

Undated; 8 folios; paper; 13,5 x 21,2cm; 7 lines to the page written in large *Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (blue, green, gold, brown); black ink; interlinear gilding on ff. 1b-2a; green velvet cover framed with brown leather at the outer edges, green paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the end.

An elegy by Muḥarram Yazdī (d. 1815/6) about the martyrdom of Shiīte Imams in Karbalā written during Shāh Naṣīr al-Dīn Qajar's rule.

Beginning (f. 1b): بگرفته عزا بهر دعای شه ملت در موسم عاشورا در تکیه دولت
End (f. 8b): گر زانکه تو زاری نکنی چشم تری کم منظور سخنگو چه بود کوش سخندا

Scribe exercises on f. 1a.

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 1, p. 366, etc.

189

[MĪRZĀ MUHAMMAD RIZĀ TABRĪZĪ, ‘ABD AL-KARĪM ISHTIHĀVARĪ]

[میرزا محمد رضا تبریزی، عبدالکریم اشتھاری]

ZĪNAT AL-TAVĀRĪKH, VOL. I

زینت التواریخ، جلد ۱

MS 547 (C.A.S.M.).

Undated; 329 folios (the MS has pagination 1-652, which corresponds to the foliation 2-327); paper; 26,5 x 40cm; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text set within a complex frame (red, black, gold, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece and border decorations (f. 1b); glazed pictorial hardcover with brown leather spine and edges and red oil painted paper doublure; one flyleaf at the beginning and three at the end (counted in the foliation); the oil pictures on the cover are cracked and damaged.

Mīrzā Muhammād Rizā Tabrīzī, under the pseudonym Bandah (d. 1808/9), who held the office of *munshī al-mamalik* and ‘Abd al-Karīm Ishtihāvarī wrote by Fath ‘Alī Shāh’s order *Zīnat al-Tawārīkh* comprising a general history of the East and Iran from the creation of the world down to A.H. 1221 (A.D. 1806/7). It consists of a preface (پیرایه) (آغاز) and two part ().

Beginning (f. 2b): بسملة، اول دفتر بنام ایزد دانا صانع و پروردگار وحی و توانا
 End (f. 327a): و هفت بندی بآن حسن تالیف نگفته اند الحمد لله وحده والصلوة علی خیر خلقه و آله لکرام فانها احسن ختم

Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Karapet Sarafov in 1852 (in Russian and Armenian f. 1a):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ в Москве отъ старшины Российскаго въ Тегеране Купечества – Почетнаго Гражданина Карапета Сарафова Александрапольскаго. 15го Ноября 1852 года Тегеранъ.

Երախտագիտուն ընծայաբերութիւն Լազարեանց Բարեգործ Ճեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ ‘ի Մոսկվա ‘ի գլխոյ վաճառականութեան Ռուսաց որ ‘ի Թէհրան, ‘ի պատուանուն քաղաքացւոյ Կարապետէ Սարաֆեանց Աղեքսանդրապոլեցւոյ:

Seal (ff. 1a, 327b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ
 See other copies: Storey, vol. 1, pp. 467-8. Munzavī, vol. 1, pp. 629-30.

NIZĀMĪ

نظمى

KHAMSAH

خمسه

MS 548 (C.A.S.M.).

Bihbihān; dated *Zī Hajjah* 10, A.H. 1087 (February 13, A.D. 1677); copied by Ibn Karīm al-Dīn Madāḥ Shīrāzī; 316 folios; f. 23a is blank; paper; 21,5 x 37,5 cm; 25 lines to the page written in black steady *Nasta’līq* script, arranged in 4 columns and set within a complex frame (red, black, blue, grey); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces on ff. 1b, 23b, 97b, 150b, 208b, coloured

miniatures on ff. 12b, 33a, 37b, 43a, 44b, 53a, 61b, 64a, 85a, 106b, 119a, 121a, 125a, 132a, 134a, 137a, 143b, 160a, 161a, 164b, 174a, 180a, 182b, 185b, 189a, 194a, 198a, 222a, 234b, 241a, 248a, 263b, 269a, 270b, 276b, 297b, 305a, on some folios (34b, 40a, 44a, 45a, 51a, 58a, 65a, 72a, 86a, 90a, 110b, 116b, 120a, 123b, 128a, 129a, 136b, 137a, 165a, 167a, 169a, 170b, 172b, 222b, 226a, 261a, 272b, 273a) blank space is left on some folios for miniatures; crimson leather cover over pasteboard with painted paper doublure; ff. 1-18 and 302-317 are worn and partially torn.

The MS contains Niżāmī's *Makhzan al-asrār* (ff. 1b-22b), *Khusrav va Shīrīn* (ff. 23b-97a), *Laylī va Majnūn* (ff. 97b-150a), *Haft Paykar* (ff. 150b-208a), *Iskandar nāmah* (ff. 208b-316a). See MS 13, 33.

Colophons:

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب سنة ١٠٨٧ . (f. 208a)

تمت الكتاب بحمد الله وحسن توفيقه في عشرين شهر ذى الحجه الحرام سنة ١٠٨٧ وصلى على الله خير خلقه (f. 316a)

محمد وأله اجمعين كاتبه أقل الخليقه ولا شئ في الحقيقة بن كريم الدين حيدر مداد شيرازى ساكن بهبهان

اقا کافوری صاحب جمیع خزانة عامره از دولتخانه برون آورده بتاريخ ٩ (f. 1a):

شهر رمضان سنہ ۱۰۹۰ در کتابخانه جمع شد.

صاحب كتاب انکس است ... سنہ ۱۲۳۱ (f. 316a)

(f. 316b) библиотека Восточных языков.

Notes concerning the work on the doublure of the upper cover: (in Russian) Творенія Низами Генджского (Елизаветпольского)

Хамса (Пятерица) или Пендж – Гендж (Пять сокровищъ)

276

ĀZAR BĪGDILĪ

آذر بیگدلی

ĀTASHKADAH

آتشکده

MS 549 (C.A.S.M.).

Dar al-Abād (Yazd); dated *Muharram* 2, A.H. 1250 (June 10, A.D. 1834); copied by Muḥammad ‘Alī b. Ḥājī Muḥammad Ja’far; 201 folios; paper white (with watermarks) and tinted (blue ff. 1-6); 22 x 35cm; 29 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, arranged in one and four columns within a complex frame (gold, red, black); black ink with subtitles in red, illuminated head piece on f. 1b; black leather binding with coloured decorations and blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ḩājī Luṭf ‘Alī Bīg b. Āqākhān Bīgdilī (Āzar)'s (1721/2 – 1760/1) biographical dictionary in four parts. It contains the biographies of 842 poets arranged in alphabetical order of the places of their birth and life.

Beginning (f. 1b):

بسملة. در طوف حرم دیدم دی مغبچه میگفت کاین خانه بدین خوبی آتشکده
بايستی فروع آتشکده دل و زبانه اخگر زبان سپاس بی قیاس قدیمی است ...

End (f. 201a):

علم شدند بعالم دو جعفر اوزرا ولی تفاوتشن از نسب کنم معلوم

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الاثنين دويم شهر محرم الحرام سنة ١٢٥٠. حسب الخواهش: (f. 201b)

یکی از مخادریم عظام ذوی الاحترام در دارالعباد یعنی در یکی از قرابلوک میبد من اعمال محروم دارالعباد بدست اقل
العباد محمد علی بن حاجی بن المرحوم حاجی محمد جعفر سمت اتمام یافت.

The title is on a paperpiece pasted to the spine: آتشکده

F. 201a. Note of purchase of the MS for 20 *tūmāns*:

٧ شهر ربیع الاول سنه ١٢٤٩ در دار الخلافه تهران بمبلغ بیست تومن ابتداء گشت.

Flyleaf A. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Harutyun Hovhannesian in 1852 (in Russian and Armenian):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных языков въ Москве отъ Арутюна Иоаннисяна Тавризского 15 Ноября 1852 года.

Ելափտագետն ընծայաբերութիւն Լազարյանց բարեգործ Ճեմարանի Արևելեան Լեզուաց որ ի Մոսկվա ի Յարութիւն Յալշաննիսեանէ Դաւրեժեցւոյ 15 նոյեմբերի 1852 ամի, Թեհրան:

بسم الله الرحمن الرحيم والملك الأملاك في خالق الأفلاك و مالك السماك إلى السمك إلى السماء

عبد الله محمد احمد ١٢٤٠. Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ, 201a

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts vol. I, p. 356. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 375. Persische Handschriften, p. 134, 234. Pertsch, Verzeichnis, pp. 624-5, etc.

277

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ŞAFĀ, VOL II

روضۃ الصفا، جلد ۲

MS 555 (C.A.S.M).

Dated *Jumādā I* 10, A.H. 1019 (July 31, A.D. 1610); copied by Abū al-Hasan b. Qulī Kamarah-ī; 382 folios; paper; 18 x 30cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; entire text set within a complex frame (red, blue, gold, black); black ink with rubrication in red; illuminated head piece on f. 1b; red leather binding with gold stamped medallion and red leather doublure.

See about the work MS 1.

عنوان این صحیفه مرادات و فهرست مجموعه سعادات مبنی از حکایت ناقلان سیر عظام سلف و
مبنی بر روایات ناقلان خبر...

هیچ شک نیست که درین اوقات این دعاگو و کرد بیان عرش و مقیمان فرش را واجب بود که دست
بآمین برآورند آمین یارب العالمین والحمد لله وسلم تسلی کثیراً کثیراً.

Colophon (f. 382a): تمت المجلد الثاني في يوم الاثنين عاشر شهر جمادى الاول سنة تسعة عشر والفق على يد المذنب
لمحتاج ابو الحسن بن قلی کمره.

278

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

HAYĀT AL-QULŪB, VOL. II

حيات القلوب، جلد ۲

MS 556 (C.A.S.M.).

Dated *Safar* 1, A.H. 1225 (March 8, A.D. 1810); 437 folios; f. 437ab is blank; paper; 21 x 30,5cm; 27 lines to the page written in *Naskh* script; entire text set within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 1b; glazed oil pictorial paper hardcover with glazed pictorial doublure; 2 flyleaves at the beginning and 6 flyleaves at the end.

See about the work MS 17.

192

بسملة، الحمد لله والصلوة على عباده الذين اصطفى محمد واله خيرة الورى اما بعد اين كتاب دويم
است از کتابهای حیات القلوب از مؤلفات احقر عباد الله محمد باقر بن محمد محمد تقی ...

درگاه رب العالمین مطلع کردند و از حق تعالی مزد میطلبم و از ملامت حق ناشناسان پروا ندارم وهو
حسبی ونعم الوکيل.

Colophon (f. 436a):
باتاريخ غرة شهر صفر المظفر سنة ١٢٢٥.

Flyleaf ba. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Petros Nersesian in 1852 (in Russian and Armenian):

Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ, въ Москвѣ отъ Петроса Нерсесяна Карабагскаго, 15го Ноября, 1852 года, Тегеранъ.

Երախտագէտն ընծայաբերութիւն Լազարեանց բարեգործ ձեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ՝ ՚ի Մոսկուա, ՚ի Պետրոս Ներսեսեան Ղարաբաղեցւոյ, 15 Նոյեմբերի, 1852 ամի Թեհրան:

Seal (ff. 1a, 436b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

JALĀ AL-‘AYŪN

جلا العيون

MS 557 (C.A.S.M).

Dated *Rabi’ I* 23, A.H. 1218 (July 13, A.D. 1803); copied by Abū al-Hasan b. Muḥammad Ni‘frānī for Amīr Muḥammad Ḥusayn; 625 folios (the MS has also pagination 1-1243); laid paper with chain lines; 19 x 31cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with green and copper stamped central medallion, two pendants and four corner pieces, red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Ff. 1b-617b. A work in a preface (باب) (مقدمه) and 14 chapters (باب) on the lives of Prophet Muḥammad, Fātimah and the twelve Imāms by Muḥammad Bāqir b. Muḥammad Taqī Majlisī.

Beginning (f. 1b):
بسملة. ستایش بی مثل و انباز سزاوار خداوند بی نیازی است که تذکر مصائب...

End (f. 622b):
ودین حق برای من خالص باشد باینجا کتاب ختم کردم.

Colophon (f. 622b):
باینجا کتاب ختم کردم تمت الكتاب بعون الملك الوهاب كتبه العبد الأقل ابو الحسن ولد محمد
تعفرانی حسب الخواهش عالیشأن امیر محمد حسین بتحریر این کتاب پرداخته و از مطالعه کنندگان مستعنان مبتدعی است
که هر وقت از اوقات در اوقات و در دهه ماه محرم و سایر ماهها که این کتاب را مطالعه نمایند و فیض یاب کرده بانی کتاب
را و فقیر کاتب را طلب مغفرت از درگاه رب العمرت مسئلت نمایند چنانچه سهولی در ثنوشتن کتاب واقع شده باشد بلطف عمیم
خود عفوم باشید تمامی این کتاب مطابق سال تنگوزئیل سنه ۱۲۱۸ در بیست و سوم شهر ربیع الاول شده بیضه.

Ff. 623a. A cryptogram against locust.

Ff. 623b-4a, in Arabic. Praises of Imām ‘Alī.

Ff. 624b-5a. A *vaqf* statement dated A.H. 1233 (A.D. 1817/8) by ‘Abd al-Ghafār Muḥammad Ḥusayn Nūrānī establishing the MS as property of his heirs.

F. 1a. Notes of birth and death dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30) and A.H. 1246 (A.D. 1830/31).
See other copies: Storey, vol. 1, pp. 584-6. Munzavī, vol. 3, pp. 1605-7.

GHĪYĀS AL-DĪN B. HUMĀM AL-DĪN KHVĀNDAMĪR

غیاث الدین بن همام الدین خواندمیر

HABĪB AL-SIYYAR FĪ AFRĀD AL-BASHAR, VOL. I

حبيب السير في افراد البشر، جلد ١

MS 558 (C.A.S.M).

Dated *Safar* 19, A.H. 1026 (June 26, A.D. 1607); copied by Muḥammad Taqī; 280 folios; ff. 84b-86a, 136b-137a, 214b – 215a are blank; paper; 20,5 x 30,5cm; 28 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text set within a frame of brown and black rules; black ink with subtitles in red; illuminated head piece on ff. 1b, 86b, 137b, 215b; brown leather binding with brown paper doublure; the last 10 folios are damp stained.

Ghīyās al-Dīn b. Humam al-Dīn Khvāndamīr's historiography from the earliest times down to A.H. 930 (A.D. 1523/4) written in 1524 and dedicated to Ḥabīballah Sāvujī, the Commander-in-Chief of Hirāt. The MS contains the first volume.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم...
حبيب السير وقتى تواند بود که ...

End (f. 280a): چون بدها رسم بود اختتام شد سخن من بدعايت تمام...

Colophon (f. 280a): تمام شد مجلد اول از تاریخ حبیب السیر بتوفیق الله تعالیٰ بتاریخ یوم الاحد فی تسع و عشر شهر صفر ختم فی الخیر والظفر سنه ست و عشرين والف من هجرة النبوة المصطفویه وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآلہ اجمعین من مکاتبات حقیر فقیر محمد تقی خواجه محمد مقیم.

Ownership notes: (f. 1a) از مرحوم خواجه تقی نوری من توابع مازندران بهشت نشان بمبلغ یکتومان تبریزی ابتداء
شد. تحریراً بتاریخ شهر شعبان سنه ۱۷۰.
(f. 215a) من متمکنات اقل خلائق محمد حسین.

F. 280b. *Bayts* by Khāqānī.

F. 1b, in the upper margin (in Russian). Note indicating the beginning of the work: “Здесь начало этой рукописи Истории Персии Хондемира XV столетия”.

Seals: (ff. 17a, 55a, 112a, 131a, 174a, 218a), محمد تقی,

(ff. 1b, 280a), سلام على ابراهيم:

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 383-93. Munzavī, vol. 1, pp. 610-2.

ALBUM OF CALLIGRAPHIC SPECIMENS

(مرقع) مجموعه خطوط خوشنویسان

MS 559 (C.A.S.M.).

In Arabic and Persian; 48 folios (accordion book); tinted (pink) thick paper; 19,5 x 30cm; varied number of lines written in *Naskh*, *Nasta’līq* and *Shikastah Nasta’līq* scripts, set within a complex frame (white, red, black) and orange or black borders; black ink; with interlinear gilding and decorations; glazed pictorial binding with pasteboard and glazed black leather doublure.

Calligraphic specimens of the 16th-19th centuries collected in one album. Most of them belong to the hand of Abū Ahmad Muḥammad Shaffī' (b. 1782/3), known as Mīrzā Kūchak and Vişāl-i Shīrāzī. The

album contains also the works by Mīr ‘Imad al-Ḥasanī (d. 1624/5) and ‘Abd al-Majīd Taliqanī (d. 1766/7) (ff. 34, 46).

- (1) Ff. 1-2. Dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3); *Naskh* by Viṣāl.

حرره العبد الاقل وصال الشاعر اخر ليله الخامس شعبان سنة ١٢٤٨ .

- (2) Ff. 3-4. Dated A.H. 1243 (1827/8); *Nasta’līq* with interlinear cloudbands.

ششم شهر صفر المظفر سنة ١٢٤٣ f. 4a .

- (3) On ff. 5-6, 22, 27-28, 41, 42 are undated and unsigned scribe-exercises in *Shikastah Nasta’līq*.

- (4) On f. 7 is an undated and unsigned scribe-exercise in *Ta’līq*; on f. 45 - in *Naskh*.

- (5) On f. 8, 11-12, 17-18, 19-20, 23-26, 31, 32, 35-40, 43, 44 are undated and unsigned scribe-exercises in *Nasta’līq*.

- (6) F. 9. Dated A.H. 1246 (1830/1); *Naskh* by Muḥammad Shaffī‘ (Viṣāl).

قال النبى صلی الله علیه واله وسلم کادا الفقران بگون کفرا" و عنہ ایضا" ...کتبه العبد محمد شفیع فی ١٢٤٦ .

- (7) F. 10. Dated A.H. 1246; *Naskh* by Mīrzā Kūchak (Viṣāl).

حرره العبد الاقل میرزا کوچک سنہ ١٢٤٦ .

- (8) Ff. 13-14. Dated A.H. 1246; *Nasta’līq* by Viṣāl.

العبد وصال ١٢٤٦ .

- (9) F. 15. Dated A.H. 1225 (A.D. 1810); *Naskh* by Muḥammad Shaffī‘ (Viṣāl).

حرره العبد الاقل العاصی محمد شفیع .

- (10) F. 16. Dated A.H. 1225 (A.D. 1810); *Naskh* by Viṣāl.

مسود میرزا وصال ١٢٢٥ .

- (11) F. 21. Exercises in various scripts: *Naskh*, *Nasta’līq*, *Shikastah Nasta’līq*.

- (12) Ff. 29-30. Dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3), *Naskh* by Viṣāl.

حرره الوصال سنہ ١٢٤٨ .

- (13) F. 33. Dated A.H. 1243 (A.D. 1827/8); *Nasta’līq*, *Shikastah Nasta’līq* by Mīrzā Kūchak (Viṣāl).

جهت دوست عزیز الوجود در روز یکشنبه هشتم شهر ربیع الثانی تحریر شد العبد الاقل میرزا کوچک سنہ ١٢٤٣ .

- (14) F. 34. Dated A.H. 1002 (A.D. 1593/4); *Nasta’līq* by ‘Imād al-Ḥasanī.

کتبه الفقیر المذنب عماد الحسینی فی سنہ ١٠٠٢ .

- (15) F. 46. Dated A.H. 1178 (1764/5); *Shikastah Nasta’līq* by ‘Abd al-Majīd.

نقل من خط الاستاد میرزا حسن طاب ثراه فی شهر جمادی الاخر العبد عبد المجید ١١٧٥ .

- (16) Ff. 47, 48. Viṣāl, *Laylī va Majnūn*, bayts from the poem; *Nasta’līq*.

کتبه العبد المذنب وصال الشاعر .

25 lines to the page written in dotted *Naskh* by different hands (one: 1b-4b, the other: 4b-249b); the text is arranged in four columns (the first two pages are in two columns), each column within two red frames; catchwords at the bottom of each verso page, which were cut at some places during its restoration in the 19th century; brownish ink with subtitles in red; illuminated double page frontispieces with an inscription in ornamental *Kufic* script and marginal decorations in the Arabic-Mesopotamian style on ff. 1b and 1g; *Kufic* letters are written in gold, outlined with black ink in the upper and lower panels on ff. 1b and 1g; the letters گ چ پ added to the Arabic alphabet to designate the Persian consonants, are not used in the text in general and the words with these consonants are written with the letters ک چ ب; the words are often vocalized like in Arabic; the original binding is lost, and the whole MS was rebound in a new European binding in the 19th century; the new binding is of brown leather over pasteboard with central medallion, corner pieces and border decorations; the inner cover with the first flyleaf is of marbled paper; 5 flyleaves at the beginning and 6 at the end; incomplete at the end.

According to the note on the flyleaf, the spine of the MS was repaired in the Matenadaran in 1956 by L. Aghabekian. But the whole MS was repaired earlier possibly in Lazarev Institute at the end of the 19th century or the beginning of 20th century. During this restoration the damaged parts of the margins and edges sometimes with catchwords were cut (see ff. 1-12, 198b-211b, 212b-249b) and replaced with new watermarked ‘Д Я’ European paper. The sequence of the folios was mixed during its restoration, on the basis of the existing catchwords the following sequence of the folios can be restored: ff. 1a-26b, 124a-133b, 91a-103b, 80a-89b, 27a-79b, 90ab, 104a-123b, 134a-136b, 139ab, 145a-156b, 137a-138b, 140a-144b, 157b-197b. The outer edge of the folios 155-229 is badly damaged from humidity and the text is partially erased.

F. 1a has a richly decorated cartouche with the inscription (الكتاب المسمى) and a *shamsah* with the following ownership note:

برسم خزانة الصاحب الاعظم مالك رقاب (العام) والامم ملجاً، ملوك (ملك)^{۱۶} العرب والعجم معين الخلايق
في العالم صاحب السيف والعلم المشار اليه بمحاسن الشيم مجبي مراسم العدل في الافق صاحب قران على
الاطلاق شمس الدنيا و الدين غياث الاسلام والمساكين ملجاً، الضعفاً والمساكين اعز الله نصره.

The titles، شمس الدنيا والدين؛ صاحب السيف والعلم most likely refer to Muḥammad Shams al-Dīn Juvaynī, to whom the work was dedicated and whose titles in the formulas noted above appear in the work (3b). There are two dates referring to the time of its composition: A.H. 667 (A.D. 1268/9) (f. 82a) and A.H. 675, *Muharram* (A.D. 1276) (f. 249b). So the copy was made between 1276 and 1284, the time when Shams al-Dīn was put to death.

The MS was received from Al. Myasnikyan State Library in 1956, but at an earlier point it had been in possession of the Lazarev Institute of Oriental Languages in Moscow (see the Institute seals on 1a and flyleaf V(253b)).

The first volume of Zujjājī’s *Humāyūn nāmah*. The title of the work is on f. 6a. The name of the author is mentioned on ff. 4b (4th line) and 16a (14th line).

بمدح توزجاجی نغز گوی بمیدان معنی در افکند گوی f. 4b
نه لعل انک زجاجی نغز گوی منم برد از جرخ گزرنده گوی f. 16a

^{۱۶} The words in the brackets were rewritten over the text later and are supposed to be wrong.

According to its short contents (f. 6ab), the work was intended to be the beginning of a world history in verse from the times of Prophet Muḥammad down to Changīz Khān, comprising a history of the first four Caliphs, Imāms Ḥasan and Ḥusayn, the Marvānid and Abbasid Caliphs, the pre-Islamic Shāhs of Iran (from Kayumars to Yazdigerd), the shāhs of Daylam, Samanids, Buyids, Ghaznavids and Saljuqids. It is dedicated to ‘Alā al-Dīn ‘Aṭā Malik and Muḥammad Shams al-Dīn Juvaynīs, and contains panegyrics to them (see panegyrics dedicated to Muḥammad Shams al-Dīn on f. 3b, 16a, 50a, 81b, 129a, 204a, 215b, 249b, and to Ata Malik Juvaynī f. 4a and 233b).

The MS contains a history of the life and death of Prophet Muḥammad.

The author Ḥakīm Zujjājī born in A.H. 608 (A.D. 1211/2), had studied the Qurān and calligraphy. He was an outstanding court poet and also the *malik al-shu‘arā*.

The work is written in imitation to *Shāhnāmah* and as a continuation to it, in the same *mutaqārib* metre and form.

Beginning 1b	سر خامه چون گیرد از مشک رنگ بقرطاس پازد خردمند جنگ
End 249b	بدينى و عقبي كردم شمار نباشد جز داستان رستگار

Seal (ff. 1a, 254b, Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ).

Note (in Armenian) about the repair of the spine (on the paper-piece pasted to A doublure «Վերականգնված է մեջքի մասը։ Գլխ. վերականգնիչ՝ Լ. Աղաբեկյան։ 1978թ.»:

Flyleaf Ba (in Russian): Поэмы Фирдоси.

Flyleaf Hb n. A note concerning the work: 1 Chahname-i Firdoucy livre royal de Firdoucy mort an 421 de l'hegire qui fut charge de la composition de ce poeme par le Chah Mahmede le Gaznevide. Le sujet de ce celebre poeme heroique est l'histoire des anciennes dynasties de l'Iran.

Literature: Ḥakīm Zajjājī, Homāyun Nāme, edited by ‘Alī Pīrnīyā part I, vol. 1, 2, Tehran, 1383, part II, vol. 1, 2, Tehran, 1391. N. Gevorkian, The Matenadaran unique manuscript of “Homāyun Nāme”, Bulletin of Matenadaran, XIV, Yerevan, 1984, pp. 171-187 (in Armenian).

283

ISKANDAR NĀMAH

اسکندر نامه

MS 562 (C.A.S.M.).

Undated; 192 folios; paper; 19 x 27cm; 20 lines to the page written in *Nasta’līq* script with blank spaces left for subtitles; black ink; brown leather binding with marbled paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the end.

The legendary history of Alexander of Macedon by Pseudo-Calisthenes. It is stated in the preface that during the reign of Safavid Shāh Ṣafī (1629-42), Muḥammad Amīn Kamāl wrote it down according to the narrative recorded by Mawlānā Manūchihrī.

بسملة، افتتاح کلام بنام واجب الاعیان سلطانی سزد با مر نافذ از لی جنود و مجندہ اعیان ممکنات را: (f. 1b)
از سرحد عدم بدارالملک وجود متوجه ساخت...

End (f. 192b): از جای خود برخاست و نگاهی بر آسمان کرد دید که شب بر دست در آمده اما چون سکندر بر پای
خواست آن شخص آزده.

F. 1a. An ownership note in Russian: “Из собрания Петра Фрейда 1818 года”

On flyleaf II (B) is a note about the contents (in French) Livre de prosperité d'Alexandre, très beau manuscrit, Lettriture ext pen Joignoe.

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 275-6.

SURŪRĪ

سروری

MAJMA‘ AL-FURS

مجمع الفرس

MS 564 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah 5*, A.H. 1062 (November 7, A.D. 1652); 251 folios; laid paper; 16 x 27,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); brown leather binding with red and gold stamped central madorla, two pendants framed with gold stamped black leather and red leather doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century; f. 250b is ink spoiled.

See about the work, its beginning (f. 1b) and end (f. 251a) MS 24, 28.

الحمد لله على كل حال فان حمده احسن مقال والصلوة على نبيه محمد ذى المجد والعز والكمال
وعلى آله ذوى الشرف والاقفال تسليماً "تشريفاً" بالقد (؟) والأصال قد فرغ من تسويد هذه الاوراق في يوم الخميس
٢٥ من ذي الحجه المباركه سنه اثنى ستين وalf الهجري فراغاً "آمنا".

F. 251b. *Fards, rubā’is.*

F. 1a. An ownership note:
مما منحه الله تعالى على عبده الآنس بمولاه الآيس عمن سواه نجل الخان بن محمود
محمد كريم خان زند فتحعلى بلغه الله الى ما يتمناه في اخرته ودنياه بحق النبي ومولاه كتب في خامس عشر صفر ختم
بالخير والظفر من سنة ١٢٥٣.

(f. 251b) اين چند کلمه في غره شهر شعبان المعظم جهت يادگاري قلمی شد سنه ١٠٧٦.

Seal (f. 1a, in the margin):
نجل خاقان فتحعلى

TUHFAT AL-MULŪK

تحفة الملوك

MS 565 (C.A.S.M.).

Undated; 11 folios; tinted (blue) paper; 18 x 27,5cm; 7 lines to the page written in *Nasta’līq* script, entire text set within a complex frame (blue, red, orange, pink) and blue paper margins decorated with golden flowers and leaf scrolls; black ink with subtitles in red and gold; illuminated head piece (f. 1b) with a red *Kufic* inscription; brown leather binding with pasteboard and red paper doublure; repaired in the 19th century.

See about the work MS 52.I(4).

Beginning (f. 1b):
بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآلـهـ اجمعـينـ اـيـنـ رسـالـهـ مشـتمـلـ استـ برـ
آنـکـهـ حـکـماءـ اـزـ کـتبـ قدـماـ اختـیـارـ کـرـدـهـ اـنـدـ...

End (f. 11a):
باب چهلـمـ درـ آـنـکـهـ چـهـارـ چـیـزـ رـاـ بـرـ تـکـبرـ تـکـرـ مـرـوتـ رـاـ کـسـالـتـ دـوـلـتـ رـاـ نـاسـپـاسـیـ نـعـمـتـ رـاـ بـیدـادـ
قوـتـ رـاـ.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرآبادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 567 (C.A.S.M).

Ḩājī Tarkhān (Astrakhan); dated *Rabi‘ II*, A.H. 1242 (November 2 – December 1, A.D. 1826); copied by Muḥammad Ibrāhīm b. Āqā Muḥammad Bāqir for Āqā Abū al-Qāsim b. Ḥājī Muḥammad ‘Alī; 237 folios; paper; 15,5 x 25,5cm; 19 lines to the page written in *Shikastah* script; entire text set within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; gold stamped red leather binding with blue paper doublure.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 22.

وکیفیت حالات و اشعب و فتنه آن زمان که از حد و حصر افزون و تقریر آن از حوصله زبان بیرون
End (f. 238a): است تحریر خواهد نمود انشا الله تعالى.

تاریخ نادری بجهت جناب صاحبی قبله و امیدگاهی بندگان پناهی عمومی ام اقا ابو القاسم خلف: Colophon (f. 238a): مرحمت پناه حاجی محمد علی رشتی در بلده حاجی ترخان قلمی و مستدعاً از لطف عصیم ملاحظه کنندگان چنانست که هرگاه در حین مطالعه سهوی و خطای ملحوظ نظر فیض اثر ایشان گردد عفو فرمایند کتبه عبد المذهب محمد ابراهیم بن مرحوم اقا محمد باقر بتاریخ شهر ربیع الثانی سنه ۱۲۴۲.

TUHFAT AL-VUZARĀ

تحفة الوزرا

MS 568 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1242 (A.D. 1826/1827); copied by ‘Abbās; 23 folios; ff. 22b-23a are blank; thick paper; 15,5 x 25cm; 9 lines to the page written in *Nasta’līq* script, entire text set within a complex frame (blue, gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b) and interlinear gilding with cloudbands; lacquer leather pasteboard binding, gold speckled ground with central panel and border decorated with scrolling vine motifs, glazed red paper doublure.

A book of moral advices to *vazīrs* in 40 chapters by an unknown author.

بسم الله رب العالمين والصلوة والسلام على محمد وآلله أجمعين. أما بعد این کتاب مشتمل
است برآنکه حکماء از کتب قدما اختیار کرده اند ...
Beginning (f. 1b): باسلاف او فخر محراب منبر اعنی بندگان عزت نشان سعادت و اقبال همعنان صاحب صاحب اختیار ازلی: End (f. 22a): برگزیده حضرت لمیزی میرزا محمد علی وزیر سرورشته دارمملکت فارس که انشا الله معنی و زفوناه مکانا علیا در باره
ایشان صادقت.

Colophon (f. 22a): مرقوم قلم شکسته رقم عباس گردید امید که امر بضبط فرموده ۱۲۴۲.
See other copies: Vorozheykina, Opisanie, vol. 7, pp. 95-9. Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 3, p. 214. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3259.4), vol. 11, p. 2220.

ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی

NİŞĀB AL-ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

MS 569 (C.A.S.M).

Undated; 150 folios; thick paper with Russian pressmarks УФЛП 1826; 19 x 24,5cm; 6 lines to the page written in *Nasta'lıq* script; black ink with subtitles in red; brown leather binding with white paper doublure; three flyleaves at the beginning and three at the end.

See about the work and the beginning (f. 4b) MS 174.

End (f. 147a): باداندر جوار رحمت حق پدر و مادر و معلم ما دارد ولد ذکریا.

Seal (f. 1b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

ARABIC – PERSIAN - TURKISH DICTIONARY

فرهنج عربی فارسی عثمانی

MS 570 (C.A.S.M.).

In Persian, Arabic and Turkish; Bākū; dated 1829; 71 folios; ff. 67b, 69a-71b are blank; paper; 18 x 23,5cm; 8 lines to the page written in *Shikastah Nasta'lıq* script, arranged in 1 and 3 columns; entire text set within a frame (red); black ink; blue paper cover pasted over black leather binding with pasteboard and white paper doublure.

Ff. 1b- 68ab. An Arabic-Persian-Turkish dictionary by unknown author who begins his work with the beginning of Abū Naşr Farrāhī's *Nişāb al-Şabiyyān* (ff. 1b-2a), then adds writes an Arabic-Persian-Turkish dictionary based on *Nişāb al-Şabiyyān* (ff. 2b-59a), the rest (f. 59b- 66b, 68ab) contains Arabic-Persian-Turkish equivalents without any order.

See about the work and the beginning of *Nişāb al-Şabiyyān* (f. 1b) MS 174.

عرب آله دیر آله رحمن دیر - فارسی خدادایر - ترکی دیر تانزی

End (of the dictionary f. 59a): عرب ادیپ در ... فارسی آموز دیر - ترکی دیر اوکرن

End (f. 68b): هویدا ظاهر ///

On f. 67a is a note in Persian about the bad days in the month and the months of the Lunar Hijrā Calendar. Beginning: هفت روز نحس باشد در ماه ...

On f. 1a is a note about the contents of the MS (in Russian): Переводъ съ арабскаго на фарсицкой съ фарсицкаго на турецкий или на тюрко-адербиджанский. № 9

Генвар, 15-го числа 1829 года въ Городе Баку.

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدين محمد الرومي
MASNAVİ-I MA'NAVİ

مثنوی معنوی

MS 572 (C.A.S.M).

Bihbihān, Isfahān; dated A.H. 1068 (A.D. 1657/8), A.H. 1066 (A.D. 1656); copied by Muhammed Mīr al-Khādim b. Muhammed Rahīm; 294 folios; ff. 1b-2a, 295ab are blank; paper; 13,5 x 23cm; 25 lines to the page written in *Nasta' līq* and *Naskh* scripts, arranged in four columns; black ink with subtitles in red; light brown leather binding with pasteboard and lilac paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired and rebound, the two first folios, the last folio and the flyleaves were added during the restoration of the MS.

See MS 152, 169. The MS contains all the six parts (دفتر).

I. Ff. 2b-50b. *Daftar I.*

Beginning (f. 2b): هذا الكتاب المثنوي و هو اصول اصول الدين في كشف اسرار الوصول...
بسملة، بشنو اين نی چون حکایت میکند از جدائیها شکایت میکند 3a

II. Ff. 51b-90b. *Daftar II.*

Beginning (f. 51b): بسملة، بيان بعضی از حکمت تاخیر این مجلد دوم که اگر جمله حکمت الهی بنده را معلوم شود...
مدتی این مثنوی تاخیر شد مهلتی بایست تا خون شر شد

III. Ff. 91a-144a. *Daftar III.*

Beginning (f. 91a): الحكم جنود الله يقوی بها ارواح المریدین نیزه علمهم عن شائبة الجهل...
ای ضیاء الحق حسام الدین بیار این نیوم دفتر گذشت شد سربار

IV. Ff. 145b-189b. *Daftar IV.*

Beginning (f. 145b): بسملة، الدفتر الرابع من المثنوي المولوي المعنوی
الطعن الرابع الى احسن المرابع

V. Ff. 189b-241b. *Daftar V.*

Beginning (f. 189b): بسملة، بدانید و آگاه باشید که شریعت همچو شمعیت ره مینماید شه حسام الدین کج نورانجم:
است طالب آغاز سفر پنجم است ...
ای ضیاء الحق حسام الدین راد اوستادان صفارا اوستاد

VI. Ff. 242b-294a. *Daftar VI.*

Beginning (f. 242b): بسملة، این مجلد ششم است از دفترهای مثنوی و تبیان معنوی که مصباح ظلام و شبہت و
خیالات شک و زینت باشد ...

ای ضیاء الحق حسام الدین بسی میل میجو شد تقسیم سادسی
قصه کوته کن که رفتم در حجاب هبین خمس والله اعلم بالصواب

End (f. 294a): ۲۲ شهر جمادی الاول سنه ۱۰۶۸ در اصفهان سمت تحریر یافت. f. 50b
Colophons: f. 90b
محرم ۱۰۶۸ در مدرسه اصفهان نوشته شد.

f. 144a غره شهر جمادی الاول سنه ۱۰۶۸ در اصفهان با تمام رسید ۱۰۹۸

f. 188a عرش جی و جرخ جی ای ذولیاب فهم کن والله اعلم بالصواب غره شهر رجب سنه ۱۰۶۶
منتصف شهر رجب سنه ۱۰۶۶ در معبد آقایی نوشته شد. f. 241b

f. 294a ۱۸ شهر شوال سنه ۱۰۶۶ در قصبه بهبهان با تمام رسید ...جهة منیر الخادم بن محمد رحیم.

Seal (ff. 1b, 294ab): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

F. 1a. A note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Vartan Martirosian in 1852 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных Языков в Москве, от Вартана Мартиросян Назарянца Ордубадского 15 Ноября, 1852года.

Երախտագետն ընծայաբերութիւն Լազարեանց բարեգործ ձեմարանի Արեւելեան լեզուաց, որ՝ ի Մոսկվա, ի Վարդանայ Մարտիրոսեանէ Նազարբեկեանց Օրդուքաղցւոյ ի 15 նոյեմբերի 1852 ամի: Թեհրան:

291

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 573 (C.A.S.M).

Undated; 146 folios (has also another foliation and a pagination); thick paper; 14,5 x 22,5cm; 12-13 lines to the page written in *Nasta'līq* script arranged in two columns with polychrome and set within a complex frame (red, green, blue, gold, black); black ink with subtitles in red; ornamented head piece in gold and polychrom (f. 1b); catchwords at the bottom of each verso page; red leather binding with central medallion, two pendants and white paper doublure; damp stained, ff. 141-146 cut from the inner margin.

The *dīvān* of Hāfiż containing the following works:

I. Ff. 1b-54a, 55b-139b. *Ghazals*. See the beginning MS 61.I.

II. F. 54a-55b. A *qaṣīda*.

Beginning:

سپیده دم که صبا بوی لطف جان کرد جمن زلطف هو انگشتربرخبان گیرد

III. Ff. 139b-143b. *Masnavīs*.

Beginning (f. 139b):

سرفتنه دارد دگر روزگار من ز مستی و فتنه چشم پار

IV. Ff. 143b-144b. *Qat'as*.

Beginning (f. 143b):

بگوش جان رهنی منهی ندارد داد رحضرت احدي لا اله الا الله

V. Ff. 144b-146a. *Rubā'īs*. See the beginning in MS 157, IV.

End (f. 146a):

گفتم دهن تهی گفت حافظ گفتا شادی همه لطیفه گویان صلوات. تم بالخير

Seal (ff. 2a, 145a): عبده بخشیار ۱۲۳۶

F. 146b. A name and scribbling: میرزا ابو الفتح

Notes in Russian concerning the contents:

F. 1b (in the upper margin). Это здесь начало рукописи.

F. 2a. Собрание стихотворений персидского поэта Хафиза XIV столетия

292

COLLECTION

مجموعه

MS 574 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; Khuy; dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30); copied by Karbalā'ī 'Alī Mīrzā Īravānī; 110 folios; ff. 104a-106b are blank; paper; 16 x 22cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; black leather binding framed with

202

running pattern, blue paper doublure; two flyleaves at the beginning and six at the end; some folios are disjoined from the spine.

(1) Ff. 1b – 80b. Mīrzā Muḥammad Maḥdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرآبادی), *Inshā'* (انشاء). See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 80b) MS 75.

والحمد لله على اتمامه واختتامه تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب في ٩ شهر رجب المرجب
في يوم الثلاثاء في وقت الظهر على يد احقر الطلاب حسن بن كربلاي على ميرزا ايروانى غفر الله له ولوالديه واحسن اليهما
والله في مدرسه حسين خان خويي سنة ١٢٤٥.

(2) Ff. 81a-82a. Mīrzā Muḥammad Maḥdī Khān Astarābādī (میرزا محمد مهدی خان استرآبادی), *Inshā'* (انشاء). Some letters from the collection.

ايضا، تعزيت بالله برسلامتى ووصف خزان از انشاء ميرزا مهدى است.
برگ ريزان است از رنگين فصل خزان ...

(3) Ff. 82b – 103b. *Kitāb-i tarasul va inshā'āt-i mutafarriqah* (كتاب ترسل و انشاءات متفرقه). Copies of various deeds of purchase, civil acts and other documents dated A.H. 1241 (A.D. 1825/6), A.H. 1242 (A.D. 1826/7), A.H. 1246 (A.D. 1830/1).

Beginning (f. 82b): صورت قباله
الحمد لله الذى احل البيع والشرى وجرم العصب والربوا ...
Seals: (f. 80b) (ff. 1a,103b) Институт Восточных Языковъ Лазаревыхъ

293

ISKANDAR BĪG TURKIMĀN (MUNSHĪ)

اسکندر بیگ ترکمان (منشی)

TĀRĪKH-I ‘ĀLAM ĀRĀ-YI ‘ABBĀSĪ, VOL I

تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفة اول

MS 575 (C.A.S.M.).

Dated *Rabī‘ I* 27, A.H. 1212 (September 19, A.D. 1797); 338 folios; f. 309a is blank; paper; 13 x 23cm; 17 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with pasteboard, blue paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work MS 2. The MS contains the first volume (صحیفه) entirely (ff. 2b-308a) and the second - partially (ff. 309b-338b).

بسملة، پرده گشایی در میداریم چون نشر محمد کبریاری الهی که بیرون از دایره عقول و اوهام است:
در مقرر سلطنت ابدی الاتصال نزول اجلال فرمودند.

End (f. 338b): تمام شد جلد اول تاریخ جهان آرای عباسی بتاریخ یوم چارشنبه ۲۷ شهر ربیع الاول سنه ۱۲۱۲. (f. 308a)
تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في سنة ١٢١٢. (f. 338b)

محمد بن على ١٢٣٣: Seal (f. 338b)

294

COLLECTION

مجموعه

MS 576 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Russian and Turkish; 34 folios; 17,5 x 22cm; paper; coloured paper cover over pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 30a-33b were attached upside down during restoration.

203

I. GRAPHIC COPIES OF COINS

Undated; 17 folios; ff. 1a, 2a, 3a, 4a, 5a, 6a, 7a, 8a, 9a, 10a, 11a, 12a, 13a, 14a, 15a, 16a, 17a are blank.

Ff. 1b –17b. The two-side copies of arabographic coins kept in the Museum of Fuchsiano with the following title: ‘Ex Muzeo n. Orientali Fuchsiano’ (in the upper margin) and Lion Kalmon sculps Casani 1816 (in the lower margin).

II. ПЕРЕВОДЫ СЪ РОССИЙСКАГО ЯЗЫКА НА ТАТАРСКИЙ УЧЕНИКА КАПИТОНА БУТЛЯРОВА КО МЫТНЕМЫ ПУБЛИЧНАМУ ЭКЗАМЕНЫ, 1811 (TURKISH TRANSLATIONS FROM RUSSIAN LANGUAGE FOR THE PUBLIC EXAMINE BY THE STUDENT QAPITON BUTLIAROV, 1811)

In Russian and Turkish; Moscow (Lazarev Institute), dated 1811; 11 folios (has foliation in graphite 1-11 corresponding to ff. 18b-28b); f. 27b is blank; varied number of lines to the page written in *Naskh* script, entire text set within a frame (black); black ink.

Ff. 18b –28b. Student Kapiton Butliarov’s examine on translation from Russian into Turkish.

Title (f. 18b): Переводы съ Российского языка на татарский ученика Капитона Бутлярова ко мытнемы публичному Экзамену, 1811.

بر کوب سوز اشوجه سقراطن غایت فصاحت و بлагوت او گرنمکه تلامشنه و
فیکسوف آدن

Beginning of the Russian (f. 19a): Один болтуң желаль весьма учиться у Сократа красноречіе.

حمد ایتمک ایله عجایلیوب او شال زیاده بختاک منفعتی حصل قیلدو قیغه عجایبلدی

End of the Russian (f. 27a): благославеніемъ Божіємъ весьма удачную толю получил въ великое удивленіе пришель.

Colophon (f. 28b): روسيه لسانيدن تاتار لسانلريکه طالب قاپيتون بوتلروف خيکي افشا مجمع اوچوندور سنہ ۱۸۱۱
حزمیران نك ۲۸ نده

III. COLLECTION OF TALES AND NARRATIONS

مجموعه حکایات و روایات

In Persian; undated; 33 folios; thick tinted (blue) paper; 17,5 x 21,5cm; 17-19 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; incomplete at the beginning.

Ff. 29a-51a. Tales and narratives about the king of Maghrib, son of Yemeni king.

اما همه وقت پادشاه دران فکر بود که وسیله پیدا شود که دختر را بیاورد...

حکایت پسر پادشاه یمن و عابد و دختر پادشاه حسین و داستان آنها

صاحب این کتابرا بمطلب مدعای خرجهان برساند بحق لحمد و آله اجمعین هر که خط مرا سیاه کند آتش:
دوزخش کباب کند.

Seal (flyleaf A): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

COLLECTION

مجموعه

MS 577 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; undated; polygraphic work: one of the copyists is 'Abd al-Khāliq; 75 folios; f. 65b is blank; paper with watermarks; 13,5 x 22cm; varied number of lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq* scripts; arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; brown leather binding with gold stamped central medallion, four cornerpieces framed with a running pattern and marbled paper doublure; 4 flyleaves at the beginning and 2 at the end; repaired; ff. 26-29 substituted with new ones; damp stained; lacking folios between ff. 1 and 2, 25 and 26.

(1) Ff. 1a-24a, in Turkish. *Div name* (ديو نامه). Divination. Incomplete at the beginning.

بغای اولوم اویی عقرب ترور کون برجیفه کلسه قتیغ رحمت کورکای خط اغريغی یورکیده بولگای عقرب برجی ربیع الآخر ای نینک اون برى ترور اما سفر اویی ...
وما ارسلنا الا مبشرًا وندیرًا ياحى يا قيوم يا ذا الجلال والاكرام برحمتك يا ارحم الراحمين.

(2) Ff. 24a-30a, in Turkish. *Vaṣiyet name-i Peyghamber* (وصیت‌نامه پیغمبر). The last will of Prophet Muḥammad.

نینک یتجی وصیت نامه الحضرت صلی // خلیفة روم ایتور لار ایکی یل لقوه علت غه کرفتار بولدوم
جمیع حکیم ...

و باخ و بوستان لارینک و آلتون و کموش لارینک و فاقیلمسی و ای امتت لاریم فی نینک قیلغان بو وصیتیم فی عمل: End (f. 30a):
قیلينک لار قیامت دامی نینک برلان قوپارسیز لار من جمال الله فی سیز لار کا کورست ماکونجه من کورکاین می نینک بو وصیتیم تاریخ
میک یوز قرق بش داپتیلاری خلیفة روم ایتور بو وصیت نامه داخلان یوقتور و الله و الله تمت تمام.
بو وصیتیم تاریخ میک یوز قرق بش داپتیلاری خلیفة روم ایتو بو وصیت نامه داخلان یوقتور و الله و الله تمت تمام.

Colophon (f. 30a): (وصیت‌نامه پیغمبر).

Beginning (f. 30b): بسملة، دایم ایتای خداغه حمد و ثنا بزرگ اولدور کونکول که نور صفا
ملک صانع قدیم حکیم خالق رازق رؤف رحم ...
End (f. 32b): بفضلک وکرمک بر حمک یا ارحم الراحمین بو وصیت نامه بولغا قدس سونک الله الله قرآن اقوسونلار
نامه تمام والسلام والاکرام

(4) Ff. 32b-3b, in Turkish. *Vaṣiyet name-i Peyghamber* (وصیت‌نامه پیغمبر).

Beginning (f. 32b): بسمله الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين و بعده حسين فلی
عزیز لار غه واقع بولوبدرلار ...
منیک یوزوم قرا بولسون آمین و رب العالمین بر حمتك.

(5) Ff. 33b-7a, in Turkish. *Vaṣiyat nāmah-i Peyghambar* (وصیت‌نامه پیغمبر).

Beginning (f. 33b): ای تکری نینک قل لاری الله تعالی نینک امرینی عرض قیلدوچ و شریف تکیز لار برله و جان و اخلاص
کیز لار بیله بو وصیت نامه ...

قلبه من الکدر و امتناء جوفه من الکفر و آستوى عنده من الذهب و الحجر و انقطع الى الله تعالی من جميع البشر. End (f. 37a):

(6) F. 75a, in Turkish. A recipe of black ink (سیاه مرکب اعلا).

Beginning (f. 75a): یکرمی مثقال صمق اون مثقال مازو سکیز مثقال ئوك پراز یوز التیش مثقال سو ...
End (f. 75a): سون ایبغ هم بولماسون سوق هم بولماسون قایناتغان سوبی ایچ کودیک اورتا بولسون.

(7) Ff. 37b – 39a, in Persian. *Fāl nāmah* (فال‌نامه). Fortune-telling, the authorship of which is ascribed to Imām Ja'far b. Muḥammad Ṣādiq.

Beginning (f. 37b): بسملة، الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين والصلوة والسلام على رسوله... بدانکه این فال نامه بغايت مجربست و معمه از قول دربار حضرت امام همام جعفر بن محمد الصادق...

(8) Ff. 39b – 55a, in Arabic and Persian. *Sūrahs of the Qurān* (سوره قران). Extracts from 30 *Sūrahs* of the Qurān from *Sūrah al-Baqqara* (سورة البقره) to *Sūrah al-Rūm* (سورة الروم) in two columns. The first column is in Arabic and the second - in Persian.

Beginning (f. 39b): سوره البقرة
و آتیه الله الملك و الحکمة ولایت پادشاهی مسلم بود

(9) Ff. 55b – 65a, in Arabic and Persian. Abū Naṣr Farrāḥī (أبو نصر فراهي) *Niṣāb al-Ṣabiyān* (الصبيان). See about the work and the beginning MS 174. The work has interlinear Turkish commentaries. (نصاب)

End (65a): غدو نسا و بامداد است شب عشاوقت خفتن قلنسوه کلاه

(10) F. 66a, in Persian. *Ḥisāb-i shamsī* (حساب شمسی). About *shamsī* numerals.

(11) Ff. 66b – 71a, in Persian. Mawlānā Sharīf b. Muḥammad al-Ḥusaynī (الحسيني), *Risālah min ‘amal al-yūm va al-layl* (رساله من عمل اليوم و الليل). Divination and prognostications.

Beginning (f. 66b): بسملة، والله يهدى من يشأ إلى صراط مستقيم ونحمد ونصلى ...

End (f. 71a): اینست عمل اکابر اولیا رزقنا لله رزقا" واسعا" من برکاتهم قد تمت الرساله من عمل اليوم واللیله من تالیفات قطب الاقطاب غوث الاصحاب استاذی مخدومی مرشدی سیدی مولانا شریف بن محمد الحسینی الى یوم الدین.

(12) Ff. 71b – 74a, in Persian. Geomancy (رمل).

Beginning (f. 71b): احکام گرفتن ماه اگر در ماه محرم ماه کیرد از سوی مغرب بزرگی بمیرد ...

End (f. 74a): اگر شب بجنبد مردم بکارهای خیر مشغول شوند والله اعلم

Colophon (f. 30a): بو وصیتم تاریخ میک یوز قرق بش داپتیلدی خلیفه روم ایتو بو وصیت نامه داخلان یوقتور والله تمت تمام

(13) Ff. 1a-8b (in the margin), in Arabic. The speech of the Prophet قال النبي عليه السلام

Ff. 23b-4a (in the margin), 55a, 74ab, in Persian. *Fards, bayts, rubā’īs, munājāts, qat’as;*

F. 54b (in the margin). از کار سلطان نیکوئی.

Note on the doublure of the lower cover: کتابلرک بریسی تاتار لسانندہ یازیلمش هم ده اسمی آنک وصیت نامه

COLLECTION

مجموعه

MS 578 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 138 folios; ff. 136b, 137a are blank; 14 x 22,5cm; red leather cover with gold and black stamped central mandorla, two pendants and four corner pieces over pasteboard, brown paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end.

I. SŪRAHS OF THE QURĀN AND PRAYERS

سوره قران وادعیه

In Arabic and Persian; dated A.H. 1128 (A.D. 1715/6); copied by ‘Abd al-Ghafūr; 35 folios; laid paper with chain lines; 11 lines to the page written the main text in *Naskh*, the marginal commentaries and instructions- in *Nasta’līq* scripts; entire text set within a complex frame (gold, yellow); black ink with subtitles in gold and red, the instructions concerning prayers in red; illuminated head piece on f. 1b, border decorations and interlinear gilding with cloudbands on ff. 1b, 2a; *Sūrah*-headings and the titles of the prayers in white over gold and black floral background; damp stained.

Ff. 1b-35b. *Sūrahs* of the Qurān in Arabic and instructions about prayers, *āyats* and narratives (f. 15b) from the history of Shiism in Persian.

The following *Sūrahs* are included:

سورة السجدة (f. 1b), سورة يس (f. 3b), سورة الفتح (f. 8a).
سورة الملك (f. 12a), سورة النبأ (f. 14a), سورة الصافات (f. 15b), سورة فاتحه (f. 27a), سورة الواقعة (f. 27a).
سورة الطلاق (f. 30a), سورة المزمل (f. 32a), سورة المنشر (f. 33a), سورة القدر (f. 33b), سورة الفيل (f. 34a), سورة قريش (f. 34b), سورة النصر (f. 34b), سورة الكافرين (f. 34b), سورة الاخلاص (f. 35a).
سورة افلق (f. 35a), سورة الناس (f. 35a).

Beginning (f. 1b):
سورة السجدة ثلثون آية وهى مكية
بسم الله، ألم تنزل الكتاب لرب فيه من رب العالمين ...
End (f. 35b): هرگاه بنزد سلاطین روند این آیه را بخوانند تا محفوظ باشد از جهه چشم بد بخوانند. وما هو الا ذكر
العالمين.

Colophon (f. 15b): كتبه تراب الاقدام [sic] المؤمنين عبد الغفور في سنة ١١٢٨.

II. PRAYERS

ادعیه

In Arabic and Persian; dated *Sha'bān* 3, A.H. 1127 (August 4, A.H. 1715); polygraphic work, copied by Muḥammad ‘Alī, Muḥammad Ḥusayn, Ahmād Tabrīzī; 103 folios; paper with watermarks; 9 or 18 lines (with interlinear translation) to the page separated with interlinear gold and black lines on ff. 36b-129b, written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink with Persian interlinear translations in red; subtitles in white on gold background.

Ff. 36a-138a. Prayers and *āyats* in Arabic with interlinear Persian translation (ff. 36a-136a), commentaries and instructions concerning them.

از ادریش علیه الرحمن از حضرت امام جعفر صادق علیه السلام روایت کرده که هرگاه دشوار شود: Beginning (f. 36a).
پیش از خوردن این دعا را بخوانند و بعد از آن بخورد. End (f. 137b):

كتبه تراب الاقدام المؤمنين احمد التبريزی f. 50a

قد تمت هذه السور والدعوات بعون خالق الأرض والسموات على يدي المذنب
المقصر في ثالث شهر شعبان المعظم سنة ١١٢٧ سبع وعشرين مائة بعد الف وكانتها صاحبها تمت.
f. 93a (the Arabic part)

تمام شد این سورها ودعاهای بیاری آفریننده زمین و آسمانها بر دست گناهکار f. 93a (the Persian part)
صاحب تقصیر در سیم ماه شعبان که بزرگست شأن او در سال هزار و صد و بیست و هفت.

f. 136a (the Arabic part) كتبه على سبيل الاستعجال وانا تراب اقادام المؤمنين محمد حسين.
f. 136a (the Persian part) و رحمت فرستد الله بر حضرت محمد وآل او همگی ترجمه گردانید راداعی f. 136a (the Persian part)
قدیمی محمد علی الهی وفقک الله بحق النبي واله.

این کتاب ادعیه از مال اقل خلق الله احمد بن مرحوم عباسعلی: ‘Alī: f. 1a. Ownership note by Ahmād b. ‘Abbās: خان تركمان تبریزی طاب ثراه هر کس بذدد یا طمع کند بلعنت خدا و رسول گرفتار شود سنه ١٢٥٣.

F. 36b, in the margin. An anathema for those who would covet the MS or steal it:

هر کس طمع کند یا بذدد بلعنت خدا و رسول گرفتار شود سنه ١٢٥٣.
عبده الراجي احمد بن محمد علی (f. 1a, 50a, 136b) Seal: (f. 1a) ١٢٤٥

TUZŪKĀT-I TĪMŪR

تزوکات تیمور

MS 579 (C.A.S.M).

Qulhak; dated A.H. 1243 (A.D. 1827/8); copied by Yūsuf; 80 folios; ff. 76b-80b are blank; paper; 15,5 x 22cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; brown leather flexicover with blind stamped fillets.

Tīmūr Lang's reforms and advices concerning state administration, translated by Abū Ṭālib al-Husaynī. The MS contains the part referring to Tīmūr's reforms and consists of two chapters (کنگاش) and (تدبیرات).

Beginning (f. 1b): و کنگاش امور ملک‌گیری و جهانداری و لشکر شکنی و دشمن را بدام آوردن...
 End (f. 76a): بیست و هشت اویماق که بتماق نرسیده اند.
 Colophon (f. 76a): تزوکات تیمور شاه در تاریخ بیست و دوم شهر شعبان المعلم در قریة قلهک شمیران در منزل
 جناب مستر من صاحب انگریز که نایب جناب جلالت مآب وزیر مختار انگریز بود در هنگامی که بتدریسی و مشق ایشان
 مشغول بودم تحریر شد العبد یوسف . ۱۲۴۳

See other copies: Munzavī, vol. 1, pp. 601-3.

SAYFĪ

سیفی
 'ARŪZ
 عروض

MS 581 (C.A.S.M.).

Dated *Sha'bān* 14, A.H. 1269 (May 23, A.D. 1853); 39 folios; paper; 13,5 x 21,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; brown leather cover with pasteboard and coloured paper doublure; the folios disjoined from the spine.

Mawlānā Sayfī Bukhārī, named 'Arūzī wrote his work on Persian prosody in A.H. 896 (A.D. 1490/1).

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم الذي جعل علم العروض ميزان الاشعار والصلة على صاحب ديوان الرساله:
 واهل بيته الاطهار اما بعد...
 End (f. 39a): هو مفاعلن كسامن مفاعيلن هرفع.

Colophon (f. 39a): في يوم سه شنبه چهاردهم شهر شعبان المعلم سنة ۱۲۶۹ والسلام.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 525. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1133-4. Pertsch, Verzeichnis p. 142, etc.

SA'ADĪ

سعدي
 KULLIYĀT
 کلیات

MS 582 (C.A.S.M.).

Isfahān; dated *Rabi'* I 24, A.H. 1221 (June 11, A.D. 1806); copied by Muḥammad Ṣādiq b. Muḥammad Raftī Shīrāzī; 370 folios; paper; 13 x 21cm; 15 lines to the page in the center and 30 in the margins written in *Nasta'līq* script; arranged in two columns and diagonally in the margins within a frame

(gold); black ink with subtitles in red; illuminated head pieces (ff. 2b, 27b, 78b, 170a) with border decoration and interlinear gilding (ff.. 2b, 3a, 27b, 28a, 78b, 79a), thirty illuminated vignettes inside the text block; glazed pictorial pasteboard binding with pictorial doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the cover is cracked.

Collection of Sa‘adī’s works in prose and verse containing the following works:

I. Ff. 1b-2a *Fihrist* (فهرست).

Title (f. 1b): فهرست کلیات افصح الشعرا المتقدمین والمتأخرین شیخ الشیوخ مصلح الدین سعدی شیرازی قدس‌سره

II. Ff. 2b-3b. *Dībāchah* (دیباچه). See MS 117.I.

III. Ff. 3b-6a. *Risālah-i avval dar taqrīr-i dībāchah* (رساله اول در تقریر دیباچه). See MS 117.II.

IV Ff. 6a-16b. *Risālah-i duvvum dar majlis-i panjgānah* (رساله دوم در مجلس پنجگانه). See MS 117.III.

V. F. 17ab. *Risālah-i sivum dar su‘al-i şāhib dīvān* (رساله سوم در سوال صاحب دیوان). See MS 117.IV.

VI. F. 18ab. *Risālah-i chahārum dar ‘aql va ‘ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق). See 117.V.

VII. Ff. 19b-24b. *Risālah-i panjum dar naṣīḥat al-mulūk* (رساله پنجم در نصیحت الملوك). See MS 117.VI.

VIII. Ff. 25a-27a. *Risālah-i shishum dar si risālah* (رساله ششم در سه رساله). See MS 117.VII.

IX. Ff. 27b-78a. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

X. Ff. 78b – 147a. *Būstān* (بوستان); See MS 102.

XI. Ff. 147a – 170a. *Qaṣā’id al-fārsīyah* (قصاید الفارسیه).

Beginning: شکر و سپاس و منت و عزت خدایرا پروردگار خلق و خداوند کبریا

XII. Ff. 170a-172a. *Mu’ammās va lughazəz* (معمیات و لغزیات).

Beginning: دیدم دو جوانرا که همی عربیه فقیر هر دو زیکی اصل نه همشکل و نه همتا

XIII. Ff. 172b-175a. *Kitāb al-marāṣī* (كتاب المراثي). See MS 117.XI.

XIV. Ff. 175a-178b. *Kitāb al-muṣalsāt va al-mulam ‘āt* (كتاب مثلثات و الملمعات). See MS 117.XII.

XV. Ff. 179a-185b. *Kitāb al-tarjī’āt* (كتاب الترجيعات). See MS 117.XIV.

XVI. Ff. 186a-257b. *Kitāb-i ṭayyibāt* (كتاب طیبات). See MS 117.XV.

XVII. Ff. 258a-290a. *Kitāb al-badāyi* (كتاب البدایع).

Beginning: الحمد لله رب العالمين على ناد من نعمه عن اسمه وعلا ...

XVIII. Ff. 290b-302a. *Kitāb al-khavātīm* (كتاب الخواتيم).

Beginning: سپاس و شکر بی پایان خدارا که صنعش در وجود آورده مارا ...

XIX. Ff. 302a-311a. *Dīvān-i ghazalīyyāt-i qadīm* (ديوان غزلیات قدیم).

Beginning: صبا خیال رویت نه چنان نشست مارا که زدل بردن کنم بقیامت این هوا را ...

XX. Ff. 311a-323a. *Kitāb-i şāhibīyyah* (كتاب صاحبیه).

Beginning: بسمة، الحمد لله على نعمه وايد المزيد من كرمه وأشهد ان لا إله الا الله ...

XXI. Ff. 323b-337b. *Kitāb al-muqaṭṭa’āt* (كتاب المقطعات).

Beginning: دلا نگر که نجوی هیچگونه مجال یقین بدان که تمام زمانه بحر یکحال ...

XXII. Ff. 337b-355a. *Kitāb-i rubā’īyyāt* (كتاب رباعیات).

Beginning: ایکاش که مردم آن صنم دیدندی یا گفتن دلستانش بشنیدندی

XXIII. Ff. 355b-357b. *Kitāb al-mufradāt* (كتاب في المفردات).

Beginning: من سخن راست نوشتم اگر ش راست نخوانی جرم لیلاج چه باشد که تو شطرنج ندانی ...

XXIV. Ff. 357b-363b. *Kitāb-i muṭayyibāt* (sic) (كتاب مطابیات) or *Muẓ̬hakāt* (خوبیات). مضحكات.

Beginning: قال السعدى لزهنى بعض ابناء الملوك ...

XXV. Ff. 364a-369b. *Kitāb al-hazalīyyāt al-khabīsāt* (كتاب الهزليات الخبيثات).

Beginning: اللعن الشيطان والشتم الحيطان لعنا لا يشبعه الزمان ...

تمت الكتاب المصنفات مولانا شیخ الشیوخ فی عهده و قدوة المحققین ... مصلح الدین اسلام و المسلمين
 شیخ سعدی الشیرازی قدس سره.
 کتبه حقیر الفقیر المسکین تراب اقدام علماء العالمین و عرفاء ... ابن محمد صادق محمد رفیع (f. 369b):
 الشیرازی بتاریخ بوم السبّت بیست چهارم شهر ربیع الاول سنّه ۱۲۲۱ در نهایت ملال و پریشانی احوال در دارالسلطنه
 اصفهان بهشت نشان توفیق اتمام یافت خدایرا و نبی راه هزار شکر و سلام که این کتاب بدست فقیر گشت تمام.

300

SA‘ADĪ

سعدی

KULLIYĀT

کلیات

MS 583 (C.A.S.M).

Dated *Rabi‘ II* 17, A.H. 1257 (June 8, A.D. 1841); 332 folios; ff. 146b, 189b are blank; paper with watermarks; 13 x 20,5cm; 15 lines to the page in the middle and 28 – in the margins written in *Shikastah Nasta’līq* script; the text is arranged in one and two columns and diagonally in the margins within a complex frame (black, green, red and blue); black ink, illuminated head pieces on ff. 1b, 23a, 69a, 141a, 175a, 190a, 264b, 322b, a miniature on f. 14a; the lower cover is of brown leather with yellow and brown stamping over pasteboard and paper doublure, the upper cover of the original binding is lost and substituted with new one; one flyleaf at the beginning and one at the end; the head pieces and the text at some places are erased; incomplete at the beginning.

Collection of Sa‘adī’s works in prose and verse containing the following works:

I. Ff. 1b-5a. *Dībāchah* (دیباچه).

Beginning: بسم الله، بخشاینده که تار عنکبوت را شد عصمت دوستان گردد بجباریکه پیش شد ضعیف ...

II. Ff. 5a –14b. *Majālis-i Khamsah* (مجالس خمسه). See MS 117.III.

III. Ff. 14b-15b. *Risālah-i Sivum Khvājah Ṣāhibqarān va su ‘al-i Shams al-Dīn Ṣāhibdīvān*.

(رساله سیم خواجه صاحبقران سوال شمس الدین صاحب دیوان) See MS 117.IV.

IV. Ff. 15b-16a. *Risālah-i chahārum dar ‘aql va ‘ishq* (رساله چهارم در عقل و عشق). See MS 117.V.

V. Ff. 16b-21a. *Kitāb-i naṣīḥat al-mulūk* (كتاب نصيحت الملوك). See MS 117.VI.

VI. Ff. 21a-22b. *Risālah ḡalāṣah* (رساله ثلاثة). See MS 117.VII.

VII. Ff. 23a-68b. *Gulistān* (گلستان). See MS 51.

VIII. Ff. 69a – 138b. *Būstān* (بوستان). See MS 102.

IX. Ff. 139a-140b. *Ta’arubāt va mu’ammayyāt* (تعریبات و معمیات).

Beginning: بود مرد لطیف صاحب طبع گفتن شعر نیک میدانست

X. Ff. 141a-146a. *Qaṣā’id-i ‘arabī* (قصاید عربی).

Beginning: جلست يخفى المدامع لا تجرى فلما طفى الماء على السكرى

XI. Ff. 147a-174b. *Qaṣā’id* (قصاید). See MS 299.XI.

XII. Ff. 175a-189a *Ṣāhibīyyah* (صاحبیه).

Beginning: نگین ختم رسالت محمد عربی ینفع روز قیامت محمد مختار

XIII. Ff. 190a-195b. *Tarjī’āt* (ترجمیات). See MS 117.XIV.

XIV. Ff. 195b-318a. *Tayyibāt* (طیبات). See MS 117.XV.

XV. Ff. 318a-322a. *Muz̄hakāt* (مضحکات). See MS 299.XXIV.

XVI. Ff. 322b-332a. *Rubā’īyyāt* (رباعیات).

Beginning: هر ساعتم اندرون بجوشد خون را واکاهی نیست مردم بپروزنا

كتبت بسعى الذكر في ام بعدى فياد الجلال اغفرالكاتب سعدي.

Colophons:

End	تمت رساله بتاريخ ۲۲ شهر صفر المظفر سنه ۱۲۵۷ (f. 22b)
	بتاريخ سيزدهم صفر المظفر سنه ۱۲۵۷ (f. 68b)
	قد فرغ من تحرير الكتاب الموسوم ببوستان شيخ سعدي شيرازى عليه الرحمة الغفران بتاريخ چهارشنبه (f. 138b)
	۱۲ ربیع الثانی سنه ۱۲۵۷
	تمت كتاب مطابقات بعون الملك الوهاب. (f. 318)
	تمت كتاب المضحكات الهزليات بعون القاضي الحاجات بتاريخ ۱۵ شهر ربیع الثانی من شهور سنه ۳۲۲ هـ
	۱۲۵۷ من الهجره نبویه.
	تمت کلیات افصح المتكلمين شیخ مصلح الدین سعدي في ۱۷ شهر ربیع الثانی ۱۲۵۷ هـ
	در یوم شنبه هفدهم شهر جمادی اول ۱۲۶۱ (f. 333a); کلیات سعدي (f. 1a)

Notes: در یوم شنبه هفدهم شهر جمادی اول ۱۲۶۱ (f. 333a); کلیات سعدي (f. 1a); کلیات سعدي (f. 138b)

301

HĀTIFĪ

هاتفي

KHUSRAV VA SHĪRĪN

خسرو و شیرین

MS 584 (C.A.S.M).

Dated *Muharram* A.H. 922 (March, A.D. 1516); copied by ‘Alī al-Husaynī; 69 folios; f. 69ab is blank; paper; 13,5 x 22cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in two columns within a complex frame (gold, blue, purple); black ink with subtitles in gold and purple; a circular medallion (shamsah) on f. 1a; miniatures on ff. 1b, 2a; an illuminated head piece on f. 2b and an endpiece on f. 68a; dark brown leather cover with copper coloured stamped mandorla, two pendants and four cornerpieces, over pasteboard and red leather doublure; damped at the edges.

Another *masnavī* from ‘Abdallah Hātifī Khabūshānī Jāmī’s (d. A.H. 927 (A.D. 1520/1) *Khamsah*.

Beginning (f. 2b):	خداوندا بعشقم زندگی ده بفرقم تاج عز بندگی نه
End (f. 68a):	بنيکوئی چنان کن نامدارش که باشد بر سعادت ختم کارش
Colophon (f. 68a):	تمت على يد العبد المذنب على الحسيني الكاتب في اواخر شهر محرم الحرام سنه اثنى عشرين وتسعمائه الهجريه.

عبدالحسيني:

See other copies: Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, p. 647. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 2, p. 240, etc.

302

SA‘ADĪ

سعدي

BŪSTĀN

بوستان

MS 585 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi‘ II* 2, A.H. 1230 (March 14, A.D. 1815); 144 folios; paper with chain lines; 15 x 20,5c m; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in 2 cplumns; black ink with subtitles in red; dark brown leather flexicover with leather spine and white paper doublure; the binding is smaller than the folios; damp stained; repaired.

See the beginning (f. 1a) and the end (f. 144b) MS 102, 117, VIII:

تحريرا" في دويم شهر ربیع الثانی سنه الف و ماتین و ثلثون صاحب این کتاب میرزا ... ولد ملا زمان: Seals: (f. 144b) 4 illegible seals, (f. 81b); (f. 1a) Институт Восточных Языковъ Лазаревыхъ.

303

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

ديوان

MS 587 (C.A.S.M).

Pitirbūrgh (St. Petersburg); dated *Rabi' I* 26, A.H. 1251 (July 22, A.D. 1835); copied by Mīrzā Amīn b. Ja'far Lārjānī; 138 folios; f. 19a is blank; paper; 17 x 21cm; 10-11 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in two columns within a complex frame (green, red, pink, blue); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; green leather cover with gold stamping, over pasteboard with pink paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end.

The MS contains the *dīvān* of Hāfiẓ with preface in prose (ff. 3b-19a) see MS 262. The *dīvān* consists of the following works:

I. Ff. 19b-133b. *Ghazals*. See the beginning MS 61.I.

II.Ff. 133b-136a. *Sāqī nāmahs*.

Beginning (f. 133b): بیا ساقی از بیوفایی عمر بر ترس در من کن گدائی عمر

III. Ff. 136a-138b. *Rubā'īs*. See the beginning MS 157, IV.

End (f. 138b): گفتم محتنست گفت که حافظ گفتا شادی همه لطیفة گوین صلوان

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب در روز ۲۶ شهر ربیع الاول سنة ۱۲۵۱ در شهر پطربورغ بحیز: Colophon (f. 138b) تحریر پذیرفته شد بنظر دوستان و برادران رسیده بنظر عنایت گردانیده باشند و عفو خواهند کرد در حال بو خستگی و با غ تحریر پذیرفته کاتب الحروف میرزا امین بن مرحوم ملا جعفر لاریجانی.

On f. 2b is a note in Russian concerning the contents of the MS and its script.

304

[S. ROBERT BELLARMINE]

[س. روبرت بلارمین]

[INTIKHĀB-I 'AQĀYID VA 'AMALIYYĀT-I DĪN 'ISAVĪYYĀN]

[انتخاب عقاید و عملیات دین عیسوبیان]

MS 588 (C.A.S.M.).

Tabrīz; dated A.H. 1248 (A.D. 1832/3); copied by Mīrzā 'Abdallah al-Rahīm Kirmānī for Sātūr Khān; 71 folios; tinted (red, green, yellow, white) paper with watermarks; 14,5 x 20,5cm; 10 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text set within two frames (blue, red rules); black ink with subtitles, the words "سوال" and "جواب" in red; brown leather with yellow stamping and green paper doublure; incomplete at the beginning.

212

کتولکی) The main dogmas of Christianity in questions and answers, where many religious terms (سکرمنت، سنت مریم، سانت اکریسیه and names like St. Mariam, Jesus Christ, etc, are explained in accordance with the Catholic doctrine. The work consists of 15 chapters (فصل). The title of the work and the name of its author are not mentioned in the text, but they have been identified by comparison with the selected translation of the ‘*Disputationes de controversiis christiana fidei*’ of the Jesuit Father St. Robert (1542-1621).

میکند بدل و اقرار می نماید بزبان حضرت ایشوع را... مگر اعتقاد بدل بسته نیست اگر بزبان
اقرار نکرده باشد ...

End (f. 71b): احسناتی که ارتکاب آن موجب حصول آن قدرناز و نعیم جاودان است.

Colophon (f. 71b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب بنابر خواهش عاليجاه عزت و سعادت همراه ساطور خان

مسيحي صورت اتمام پذيرفت اميد که چشم از عيوب خطوط آن پوشيده حرره ميرزا عبدالرحيم الكرمانى سنه ١٢٤٨.

Seal (ff. 1a, 71b): Институт Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

See other copies: Catalogue des Manuscrits persans, par Francis Richard, Paris, 1989, p. 37.

305

SA'ADĪ

سعدي

GULISTĀN

گلستان

MS 589 (C.A.S.M).

Undated; 117 folios; paper with watermarks; (f. 1) 11 x 18cm, (ff. 2-117) 15 x 21cm; 12 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta'līq* scripts, entire text set within a complex frame (green, red, pink, blue); black ink with subtitles in red; marbled paper pasted over brown leather binding with pasteboard and white paper doublure; incomplete at the beginning; one flyleaf at the beginning and one at the end; the first three folios were added later.

See about the work, its beginning (f. 3a) and the end (f. 117b) MS 51, 151e.

Colophon (f. 117b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الخميس بيست و چهارم شهر ذى قعده تحرير پذيرفت.

Seal (f. 1a): Институт Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

306

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرابادی

TĀRĪKH-I NĀDIRĪ

تاریخ نادری

MS 590 (C.A.S.M.).

Undated; 109 folios; ff. 1ab, 2b-3a, 11a-12b, 103a-109b are blank; paper with watermarks; 14 x 21cm; 14 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink, empty spaces left for the most of subtitles; subtitles on ff. 19a-58a in red; black leather flexicover; incomplete at the end; the cover is worn out and torn in the upper and lower parts of the spine.

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 22.

End (f. 106a):

و قلع و قمع مخصوصین روانه ساختند.

F. 2a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Markar Avetiskhānyan in 1853 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных Языковъ въ Москве, Отъ Маркара Аветисъ-Ханяна Гарабекянца Тавризского. 5-го Октября, 1853 года. Тавризъ.

Երախտագետն ընծայաբերութիւն Լազարեանց Բարեգործ Ճեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ՝ Ի Մոսկվայ Աւետիս-Խանեանէ Լարաբէկեանց Դաւրէժցւոյ: 5-ն Հոկտեմբերի, 1853 ամի Դաւրէժ:

Seals (ff. 3a, 106b): Институт Восточных Языковъ Лазаревыхъ, (91a)

307

ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهمي

NIŞĀB AL- ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

MS 593 (C.A.S.M.).

Dated *Sha'bān* 15, A.H. 1188 (October 21, A.D. 1774); 42 folios; paper with watermarks; 16,5 x 20cm; 7 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script, arranged in two columns within a frame (black); black ink with subtitles in red and often in the margins; a head piece (not in Persian style) on f. 1b; brown leather cover over pasteboard with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (1b) MS 174.

End (f. 46a):

صد هزاران هزار رحمت حق هر زمان باد بر معلم ما

تمت الكتاب نصاب در التاريخ ۱۵ شهر شعبان المعتشم سنة ۱۱۸۸ ودر صفحات بعد مندرجات مختلف که در سالهای بعد اضافه شده موجه داشت.

F. 46ab. Medical recipes.

F. 46a. Scribbling.

Seal (f. 1b and flyleaf B): Институт Восточных Языковъ Лазаревыхъ

308

COLLECTION

مجموعه

MS 595 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Rabī' II* 15, A.H. 1240 (December 7, A.D. 1824) (4); *Jumādā I* 5, A.H. 1260 (May 23, A.D. 1844) (6); copied by 'Alī Akbar b. 'Abdallah Khurāsānī (6); 147 folios; ff. 32ab, 135a-147b are blank; paper with gilted edges; 13 x 20,5cm; 14 lines to the page written in *Ruq'aḥ* script; black ink with subtitles in red; green leather binding with gold stamping in European style and green paper doublure; 9 flyleaves at the beginning and 8 at the end.

214

(1) Ff. 1b – 15b. [Abū Ma’shar Ja’far b. Muḥammad al-Balkhī] (ابو معاشر جعفر بن محمد بلخی), *Aḥkām-i davāzdah burj* (احکام دوازده برج). Abū Ma’shar Ja’far b. Muḥammad Balkhī’s (d. A.D 885/6) work on astrology.

Beginning (f. 1b):

سوال از متن و جان

از تن و جان بنگر بخداوند طالع اکبر خداوند طالع سخن بود یا راجع یا ...

End (f. 15b):

حوت سی و چهار ستاره است و الله اعلم الحقایق الامور.

See other copies: *Fihrist-i nuskhahā-yi khaṭṭī-i fārsī-i mu’assasi-i khāvarshināsī-i*.... Russia, p. 4.

(2) Ff. 15b – 18a. *Inqilāb al-Rūh fī al-Badan* (انقلاب الروح في البدن). Advices for each day collected from the works of Galen and other philosophers.

Beginning (f. 15b): بسمة، الحمد لله، این بابیست از کشتن روح در بدن بهر موضع و اجزا از گفتار حکمای قدیم...

End (f. 18a): از گفتار جالینوس حکیم و استادان راست و داناییان که ایشانرا هم علم مسلم بودند تا غافل را بکار اید
والله اعلم بالصواب والله المرجع وايمان.

(3) Ff. 18a-31b. *Barāhīn al-Qaṣā* (براهین القضا). A treatise on astrology by an unknown author.

Beginning (f. 18a): بسمة، چون طالع نهادی بعد از سوال که خداوند طالع در طالع بود از حال تن و جان بود...

End (f. 31b): یا بکوکب راجع رسد ان کار باز افتد والله اعلم.

(4) Ff. 33a – 85b. *Risālah dar hay’at* (رساله در هیئت). An extract from an unidentified work on astrology and astronomy.

Beginning (f. 33a): شناسند خداوند ساعات معوجه بشب چون خواهند ضرب کنند ساعات معوجه را در اجزای ساعات نظر...

End (f. 85b): وبالله التوفيق والمنه اينست بتمامی کارهای تسایر که ذکر.

Colophon (f. 85b): تمت الكتاب بعون الملك الوهاب وحسن توفيقه وصلى الله على محمد واله الطيبين
الطاھرین بتاريخ ١٥ ربیع الثانی سنہ ١٢٤٠.

(5) Ff. 85b – 87b. *Faṣl fī ma’arifat al-damīr* (فصل في معرفة الضمير). An extract about the spirit from an unidentified work on astrology and astronomy.

Beginning (f. 85b): اتفاق است خداوندان این علم را که ضمیر خداوند مسئله از دلیل طالع پدید اید و دلیل طالع ان
ستاره بود که اورا شهادت بیشتر باشد...

End (f. 87b): والله تعالي اعلم بالصواب تمت الضمير.

(6) Ff. 87b- 134b. Muḥammad ‘Alī Qūshchī (محمد علی قوشچی), *Risālah dar hay’at* (رساله در هیئت).

See about the work, its beginning and the end MS 258.II(2).

Colophon (f. 134b): تمت الكتاب في خميس من شهر جمادى الاول في سنة ١٢٦٠ على يد اقل خلق الله على اكبر بن عبد الله الخراسانى.

F. 2a. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Astvatsatur Movsesian of Hamadan in 1853 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому благотворительному Институту Восточных Языковъ въ Москве, отъ Аствацатура Мовсесяна Гамаданского. Тавризъ, 5го Октября, 1853 года.

Երախտագետն ընծայաբերութիւն Լազարեանց Բարեգործ Ճեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ՝ ՚ի Մոսկվա յԱստվածառությա Մովսեսեանէ Համալանցւոյ: 5-ն Հոկտեմբերի, 1853 ամի Դաւթէ:

Seal (ff. 1a, 134b): Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهي

NIŞĀB AL- ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

MS 597 (C.A.S.M).

Tiflis; dated *Ramazān* 20, A.H. 1245 (March 15, A.D. 1830); copied by Garsivan b. Pārsādān Chechefof; 104 folios; paper; 16 x 20,5cm; 6 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles and commentaries in the margins in red; coloured paper cover framed with cloth at the outer edges, over pasteboard and white paper doublure.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 174.

End (f. 101b): فردا بنزد شمر غنیمت دان نامه چون ختم شد بنام خدا

تمت الكتاب نصاب الصبيان بعون الملك الوهاب على يد اول العباد كرسون بن

پارسانان چجروف تفليس غفر له الوالديه واحسن اليهما واليه تحريراً في بيسم شهر رمضان المبارك

مطابق سنة ١٢٤٥ تمام شد مطابق ٢٩ فورال سنه ١٨٣٠^{١٧}.

Ownership notes:

- F. 1a (in Armenian). «Կ գրոց Կարսավետի Սերովետանց այս գիրքն է բառարան».

- F. 1a صاحبه این کتاب آخوند مهدی، این کتاب تعلق بن آخوند قاسم

Seal: (f. 1a) 2 illegible seals; (ff. 1b, 10a, 103b, 163b) ‘ՀԽՍՀ Ա.Լ. Մյասնիկյանի անվան Պետական Համբային Գրադարան’.

Ff. 102a- 104a. Prognostications about the beginning of the Arabic months.

Notes about gifting the MS to the Republic of Armenia: 1b, 71b, 97b, 163b (in Armenian) «ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ Ի ՑԻՇԱԾԱԿ ՑՈՒՂԱԲԵՐ ՍԵՐՈԲՅԱՆ-ԻՆՃԻԿՅԱՆԻ» ի 23-ն հունվարի 1929, Թիֆլիս.

MUHAMMAD B. ‘ABD AL-KHĀLIQ B. MA’RŪF

محمد بن عبدالخالق بن معروف

KANZ AL-LUGHAT

كتنز اللغة

MS 598 (C.A.S.M.).

Dated *Shawwāl* 9, A. H. 1019 (January 5, A.D. 1610); 283 folios; paper; 15 x 20cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with subtitles and words in Arabic in red; black leather binding with brown leather doublure framed at the edges with blind stamped leather; two flyleaves at the beginning and one at the end; the lower cover is lost, both the folios and the cover damped.

See about the work and its beginning (f. 3b) MS 26.

ياني جمع يويو ست يلى برابر و نزديك ميشود او فعل مضارع است و مشتق از ولی است.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم التاسع من شهر العاشر من سنة التاسع من عشر الثاني من مائة الاولى من الف الثاني من الهجرة النبوية والسلام والاكرام.

F. 1b. Persian equivalents of some Arabic words.

^{١٧} Ramazan 20, A.H. 1245 correponds to March 15, A.D. 1830.

F. 3a. Jāmī, *bayts*.

Ownership notes by: Ākhūnd Mulla ‘Alī (f. 1a) صاحب کتاب آخوند ملا علی ساکن بوزچالو.
 Mulla Muḥammad (f. 4a, in the upper margin) صاحب کتاب اللغة الکنز ملا محمد نام طلبه حقیر ملا خلیفه
 مرحوم ساکن محل بورچلو من اعمال تفليس.
 Mulla Muḥammad (f. 283b) صاحب ملا محمد.

مرتضی بتاریخ ۲۲ شهر جمادی الآخر ... سنّه ۱۲۱۴.

Notes about borrowing of the books: یک جلد کتاب صرف میر در نزد ملا سنجی ولد ملا ایمان. (f. 1a)
 یک جلد بیاض خوب در نزد ملا محمد ولد مقانلو.
 طلب عالیجناب ملا صادق مکتبدار ایروان از ملا محمد.
 امانت ملا محمد ولد اخوند ملا خلیفه مرحوم نزد کسان.
 در نزد میر حیدر علی تکلو یک جلد کتاب لغت.
 در نزد ملا تقی ولد مشهدی اقا میرزا یک جلد کتاب قصص فارسی.
 در نزد ملا // ولد ایمان یک جلد صرف میر.
 در نزد ملا محمد تقی مقانلو بزرگ یک جلد بیاض ادعیه.
 در نزد شاه حسین ولد کربلاشی حسن مرحوم یک جلد رساله من.
 تصنیفات حاجی ملا محمد در نزد رساله مذکور سواد جواب شیخ تجلی دارد.

2a. Note about the birth of Fātimah Bigum, the daughter of Sultān Ḫusayn on A.H. 1146 (A.D. 1733/4): در حینیکه جمع اسباب سور و سرور می و آمده بود نجف سلطان وارد و جند بهجت هشتمت دستور ولادت نوباوۀ بهارستان دولت و اقبال شاهرخ میرزا خلف ارجمند شاهزاده رضاقلی میرزا متواصل و متوصل شد که روز یکشنبه ایام فرخنده مآل دوانزدهم شهر شوال مطابق سال میمنت مثال و هو هزار و صد و چهل و شش هجری بعد از انقضای مدت سه ساعت /// مطهره محذره سراقد سلطنت فاطمه سلطان بکم بنت خاقان شهید سلطان حسین نورالله مضجعه قدم بعرصه وجود گذاشته از وزیدن نسیم بهجت شمیم این مژده بروح پرور گلهای نگارستان برخ شده که اگر و شکوفها راز شگفتگی و انبساط از حدائق دلهای شگفته گشته کرام شد. مرتضی بتاریخ ۲۲ شهر جمادی الآخر ... سنّه ۱۲۱۴.

311

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 599 (C.A.S.M.).

Bumbay; dated Ramażān 1, A.H. 1257 (October 17, A.D. 1841); copied by Muḥammad Ma‘ṣūm b. Ḥājī Muḥammad Ja’far Iṣfahānī for Ḥājī ‘Abd al-Rasūl and Ḥājī Mīrzā Muḥammad Shaffī; 152 folios; paper with watermarks; 15 x 19,5cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; the text arranged in one and two columns, on ff. 18a-25b set within a frame (black); coloured miniatures of Qajar period on ff. 54a, 55b, 58b, 61b, 62a, 64a, 65b, 68b, 74a, 75b, 77a, 80a, 86b, 89a, 91a, 93a, 96b, 102a, 105a, 110a, 116b, 129a, 131b, 138a, 141a, 144a, 146a, 152a; glazed pictorial paperback binding with oil painted doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 56.

End (f. 156a): هر که خواند دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کارم.

Aین کتاب یوسف و زلیخا در بندر بنبی در خدمت خدایگان فخرالحاجان حاجی عبد الرسول Colophon (f. 156a): صاحب و حاجی میرزا محمد شفیع صاحب در غره شهر رمضان المبارک سنّه ۱۲۵۷ نوشته گردید کتبه حقیر محمد معصوم خلف مرحمت پناه جنت و رضوان ارمگاه حاجی محمد جعفر اصفهانی.

Flyleaf Aa. Note about gifting the MS to the Lazarev Institute of Eastern Languages by Alexander Kuzinov in 1852 (in Russian and Armenian): Признательное приношение Лазаревскому

благотворительному Институту Восточныхъ Языковъ въ Москвѣ отъ Александра Кузинова Тифлисскаго, 15го Ноября, 1852 года, Тегеранъ.

Երախտագէտն ընծայաբերութիւն Լազարեանց բարեգործ ձեմարանի Արևելեան Լեզուաց, որ ‘ի Մոսկովա, ‘ի Ալեքսանդր Կուզինով Թիֆլիզեալոյ, 15 Նոյեմբերի, 1852 ամի Թէհրան:

Seal: ff. 2a, 156a Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ

312

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 600 (C.A.S.M.).

Dated *Shawwāl* 29, A.H. 1146 (April 4, A.D. 1724); copied by Muhammad 'Alī Bīg Chakanī Shīrvānī; 141 folios; paper with watermarks; 15 x 19cm; 10 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with a running pattern, blue paper doublure; one flyleaf at the end; some folios are disjoined from the spine, damp stained near to the spine and at the edges, with worm eaten parts; ff. 137-141 have signs of burn; lacking folios between ff. 27-28, f. 42 follows f. 44.

See about the work and its beginning MS 51.

End (f. 141a):

والصلوة على محمد واله الى يوم البعثة والقيام.

تمت الكتاب بعون الله الملك المنان حسن توفيق على يد العبد الضعيف الحقير الى محتاج رحمة

الله محمد على بيک چکنی شیروانی این کتاب نوشتہ بصفحة روزگار و یادگار فی یاد تمام شد بوقت پیشین روز یکشنبه.

تاریخ بیست نهم شهر شوال المکرم سنہ ۱۱۴۶

The doublures of the covers are the letters of the comendant of Shakī dated A.H. 1242 (A.D. 1826/7).

Seal: (ff. 1b, 140b) «Ա. Աշտանիկյանի անվան Պետական Հանրային Գրադարան». АрмССР, им. А.Л. Мясникяна».

F. 141ab. Scribbling.

313

IBN SHAMS AL-DĪN MUHAMMAD SHARĪF (KĀSHIF)

ابن شمس الدين محمد شريف المختلص بكاشف

SIRĀJ AL-MUNĪR

سراج المنیر

MS 601 (C.A.S.M.).

Undated; 56 folios; polished and tinted (light brown, yellow, reddish) paper; 13,5 x 19,5cm; 10 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (black, blue, gold); black ink; an illuminated head piece on f. 1b, border decorations on ff. 1b and 2a, all folios have corner pieces; glazed brown pictorial paperback binding with red paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 106.

End (f. 55b):

بنظر العجایب و مظہر الغرایب علی بن ابی طالب علیہ السلام.

218

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 603 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Qa'dah*, A.H. 990 (December, A.D. 1582); copied by Muḥammad b. 'Uṣmān; 147 folios; paper; 12 x 18,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; the text is arranged in one and two columns; black leather binding framed with running pattern and pink paper doublure; one flyleaf at the end; repaired, the first 8 pages were added in the 19th century during the restoration of the MS.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 51.

End (f. 147b):

اطلب بنفسك من خبر تبديه من بعد ذلك غفانا

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد اضعف العباد محمد بن عثمان عفى عنه في اواسط شهر ذي القعده سنة ٩٩٠.

عبدالراجي ماركار مسيحي (f. 1b), عبد الراجي الحسيني مسعود (flyleaf)

(ff. 1a, 147b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

COLLECTION

مجموعه

MS 607 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 119 folios; 8,5 x 17,5cm; black leather flexicover framed with blind stamped running pattern of the doublure's red leather; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century.

I. SHAYKH BAHĀ AL-DĪN AL-‘ĀMILĪ

شيخ بها الدين العامل

NĀN VA HALVĀ

نان و حلوا

Dated *Rajab* 12, A.H. 1069 (April 15, A.D. 1658); 12 folios; paper; 15 lines to the page written in *Naskh*, *Nasta'līq* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; arranged in 2 columns.

(1) Ff. 1a-12b. See about the work and the beginning (f. 1a), 105(17).

سایه ای خنده قلای سواد فهمه ما معینه ده الاخوا

فَيَوْمُ الْخَمِيسِ، اثْنَتَهُ عَشَرَ مِنْ شَهْرِ حَبْرٍ، حَبْرُ الْمَرْجَعِ تَسْعَ وَسِتَّينَ وَالْفَ منْ هَجَرَهُ التَّوْبَةُ ۱۰۶۹.

(2) Ff. 1a – 5a, in the margin. Jāmī, *Yūsuf* va Zulaykhā. See about the work and the beginning MS 56.

End (f. 5a): از آن در خوان سو، در گاه مادا سانهان برد همراه مادا

(3) F. 13a, in Arabic, *Nasīr al-Dīn Tūsī*, the epithets of Shiīte Imāms.

II. JĀMĪ
 جامی
 SUBHAT AL-ABRĀR
 سبحة الابرار

Undated; 106 folios; ff. 116a-119b are blank; paper; 14 lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in one and two columns; black ink.

Ff. 14b-115b. Jāmī's fourth poem of *Haft Awrang* entitled *Subhat al-abrār*.

Beginning (f. 1b): سبحة الابرار بسمه سبحانه
 المنة لله كه بخون گرخفتم يكچند چو غنچه عاقبت بشگفتمن

End (f. 115b): حسن مقطع چو بود رسم کهن قطع کردیم بدین تکند سخن

Seal (f. 1a, 115b): Институт Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

316

GANJ-I GAWHAR
 گنج گوهر

MS 609 (C.A.S.M.).

Undated; 61 folios; f. 61ab is blank; gold sprinkled paper; 10,5 x 17cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; arranged in two columns within a complex frame (black, gold, pink); black ink with subtitles in red, on ff. 16a-47b spaces are left blank for subtitles; illuminated head piece (f. 1b); light brown flexicover; 4 flyleaves at the beginning and 4 at the end.

A *masnavī* of an unknown author discussing various religious and philosophical questions of Islam and sufism.

Beginning (f. 1b): نامه ام را نام گنج گوهر است مخزن دل نخستین جوهر است

End (f. 60b): اشهى سیرى و تم الادلار لا صبح با كمیل اطف التراج

Colophon (f. 119b): قد تمت الرساله المسممه بگنج گوهر

Note about gifting the MS to I. E. Krimski, by A. K. Gorster in 1902 (in Russian) (f. 1a): Моему дорогому учителю И. Е. Крымскому оть А. К. Горстера. Тегеран 31 Август 1902.

В библиотеку Лазаревского Института Восточныхъ Языковъ.

On f. 60b is a note about the number of *bayts* in the poem: عدد ابيات كتاب هزار و ششصد و نواد يك

317

[SHARAF AL-DĪN YAZDĪ]
 [شرف الدین یزدی]
 KITĀB-I ḤULAL
 كتاب حلل

MS 610 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 848 (A.D. 1444/5); 73 folios; thick paper; 11,5 x 16,5cm; 15 lines to the page written in *Naskh* script; names in red; the text arranged in one and two columns; black ink; coloured paper cover over brown leather binding with pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained at the edges.

220

A work on *mu‘ammās*, written in A.H. 848 (A.D. 1444/5). The author’s name is not mentioned in the MS, but the beginning of the work is the same as that of a version of Sharaf al-Dīn Yazdī’s work on the same subject. The work begins with a panegyric to Sultān Muḥammad, then scrutinizes the rules of writing *mu‘ammās* and their functions.

Beginning (f. 5b):

حسن مطلع جز بحمد ذو الجلال نیست ممکن وان بسعی مامحال

End (f. 72b):

برجهانی که اثابه قران در جهان از نصرت او شد عیان

تا جهان باشد بعدهش بادشاد دم بدم از دولتی نوشاد باد

Colophon (f. 72b):

تمت الكتاب بعون الله وحسن توفيقه در تاريخ سنه ٨٤٨.

Ff. 2a-5a, 73ab. Passages about *mu‘ammās* by later hand.

Note of purchase (f. 2a): كتاب حل بمبلغ دویست و سی ابیات شد:

Names (f. 6a, in the margin) Шъ Ин. Ивана Егіазарова.

Seals: (f. 5b) ٩٨٨...احمد يا الملك الواثق حاجی محمد (ff. 5b, 73ab) the Russian post seal,

(ff. 2b, 74b) Институтъ Восточныхъ Языковъ Лазаревыхъ.

See other copies: Āghāznāmah, vol. III, nuskahāyi fārsī, Qum, 1385, p. 379.

SAYYID ‘ALĪ B. MUHAMMAD AL-HUSAYNĪ

سید علی بن محمد الحسینی

ŞAHİFAH-I ‘ALAVIYYAH VA TUHFAH-I MURTAZAVIYYAH

صحیفة علویہ و تحفہ مرتضویہ

MS 618 (C.A.S.M.).

Undated; 195 folios; f. 195ab is blank; paper; 13,5 x 22,5cm; 24 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in gold with decorations; entire text set within a complex frame (red, golden, blue); illuminated head piece on f. 1b, ff. 1b, 2a have border decorations; interlinear gold lining; glazed oil pictorial cardboard binding with oil painted doublure.

Sayyid ‘Alī b. Muḥammad Ḫusaynī’s translation of Śāliḥ b. Abdallah’s collection of prayers known as *Sāḥīfah al-‘alāviyyah wa tuhfah al-murtadaviyyah* in Arabic done in 1714 by Safavid Shāh Sultān Ḫusayn’s order.

Beginning (f. 1b): بسملة، مفتاح فلاح ومصباح صباح حمد كسيست تعالی شانه وعظم سلطانه که کوکب اقبال فرمان: روایان خورشید نشان را بحر زیمانی سعادت جاودان ذروده پیمان اوج عز شأن گردانید...

End (f. 194a): پس احتیاج نیست بسوی تعریف کردن و موافقت کرده است.

Colophon (f. 194a): فارغ شدن از املاء آن بنوشتند دیگری بعد از مسوده کردن اکثر آنرا مؤلف آن خادم محدثان کمترین آفریده خدا در زمین او و محتاج ترین ایشان در بندگان خود بنده گناهکار و لاغر تعیکش عبد الله پسر صالح ... روز دوشنبه هفدهم از ماه یازدهم از سال ششم از دهه سیم از صد دویم از هزار دویم از هجرت محمدیه نبویه مصطفویه براو باد هزار سلام صلوات.

In the margins are extracts of the narratives and stories about Shiism, Imām ‘Alī, Shiite martyrs, commentaries and advices addressed to the prayers.

COLLECTION

مجموعه

MS 622 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian; Tīrān; dated A.H. 1266 (A.D. 1849/50); copied by ‘Alī Akbar al-Ḥusaynī Tafrīshī; 253 folios; f. 221a is blank; paper; 15,5 x 26cm; 21 lines to the page written in *Naskh* (202b-249b), and the rest -in *Shikastah Nasta’līq* scripts; entire text set within a complex frame (black, green, red); black ink with subtitles in red; graphite paintings on ff. 1b-21a; coloured miniatures on ff. 49b, 51ab, 52ab, 53ab, 54b, 55a, 56b, 57b, 58a, 59ab, 61a (a note, indicating that Rustam Khān b. Aḥmad was painted in the miniature), 65b, 66ab, 68b, 69b, 70ab, 71ab, 72ab, 73ab, 74a, 75b, 77a, 78b, 79b, 81b, 82a, 83a, 84a, 86b, 88b, 91b, brown leather binding with pasteboard and black leather doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 1a- 173b, 222b-249b. ‘Abd al-Razzāq b. Najaf Qulī Dunbulī (عبد الرزاق بن نجفقلی دنبلی), *Tārīkh-i Danābilah* (تاریخ دنابلہ). ‘Abd al-Razzāq b. Najaf Qulī (1762/3-1826/7) wrote a history of the Danabilah tribe from the times of ‘Abbāsid Caliphs down to the beginning of the 19th century. But the present work has a continuation down to the second half of the 19th century, written by another author, possibly Rustam b. Aḥmad.

بسمة، ذکر طبقه سلاطین پیشدادیان کیومرث بن قلبان بن نوش بن شیث بن آدم...
بیان مرغ بستم نامه سردادم سوی یارش کرانیارست میترسم که بگشايد بمنقارش.

(2) Ff. 174a – 178a, 201b-202a. Astrology (اخترشناسی). Astrological drafts, divination and prognostications about Rustam b. Aḥmad, his birthday horoscope.

(3) Ff. 178a – 220b. *Ishārat al-adīyān* (اشارت الادیان). A treatise on the principles of the Yazdani religion by an unknown author.

بسمة. نامه شت جی افرام ابناهم به یزدان از نیش و خوی بدو زشت گمراه کنده براه ناخوب
برنده رنج دهنده ازار رساننده ...

End (f. 220b): در دریای گوهر یزدانی اتمام یافت کرار هی نامه یزدانی ۱۲۶۶.

(4) Ff. 250a – 253b. Narratives (روایت). The legend refers to the early history of the Arabic Caliphate.

Beginning (f. 250a): در روزگار عربی از سفر عربستان حجاز مصر و مملکت حبس و دریا روم دارد تبریز بهجت
انگیز شدم

End (f. 253b): اندر تیر ماه یوم دیگر سخت پنهان میبردند که ارز عبان هم اگه نمایند.

Colophons: (f. 173b) نتیجه چه نوح رسد بتاریخ یوم یکشنبه پنجم شهر ربیع الاول در دارالخلافه طهران در مدرسه
مرحوم مشهد صالح صورت اتمام پذیرفت کتبه انحرف علی اکبر الحسین تفرشی خلف مرحوم حاجی اسماعیل حاجی میرزا
طلب ۱۲۶۶.

(f. 220b) ۱۲۶۶

Notes of *vaqf* endowment dated A.H. 1266 (A.D. 1850) by Rustam b. Aḥmad establishing the MS as the property of his heirs (ff. 1b, 178b).

عبده الراجی رستم بن احمد

On flyleaves is a legend in *masnavī* by an unknown author on religious theme.
See other copies: Storey, vol. 2, pp. 1088-9. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh*, (3210), vol. 11, p. 2166.

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDĪ KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدی خان استرآبادی

INSHĀ'

انشاء

MS 623 (C.A.S.M).

Najlū (village in Īravān province); dated *Rajab* 8, A.H. 1239 (March 9, A.D. 1824); copied by Mashhadī ‘Alī Vafādār; 63 folios; paper; 16 x 22cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script within a frame (gold); black ink with subtitles in red; blue paper cover with cloth spine.

See about the work and the beginning (f. 1b) MS 75.

مباشرين امر داشته از قول و فعل او تخلف وتجاوز جايز و روا ثدارند.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب المشهور بالانشاء، ميرزا مهدى خان جلد پنجم من كتاب او علا يد

اضعف عباد الله حقير الفقير المذنب المحتاج الى رحمة الله تعالى على... مشهدى وفادار على ساكن نجلو غفر الله له و

والديهما در روز سه شنبه في ٨ شهر رجب المرجب في تاريخ سنہ ١٢٣٩.

HĀJĪ MULLĀ PĀSHĀ

حاجی ملا پاشا

HIDĀYAT AL-ANĀM

هدایت الانام

MS 624 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1273 (A.D. 1856/7) (f. 20a); 73 folios; ff. 1a, 66a, 67b-71a, 72a-73a are blank; paper (blue, green, white, pink) with pressmark in the upper outer corner “CANSON”; 13 x 21cm; 14 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; white paper cover; the cover is worn out at the edges, the upper part of the back cover torn.

Hājī Mullā Pāshā (‘Abd al-Jānī ‘Alī b. Hājī Qurbān al-Īravānī) wrote this work on Shiīte theology in A.H. 1273 (A.D. 1856/7). It deals with the problems of monotheism and justice, the Prophets, Imāms and the life after death. The work consists of a preface (خاتمه) (مقدمه), an epilogue (باب) (خاتمه) and five chapters.

بسملة. حمدله، اما بعد چنین گوید عبد جانی علی بن حاجی قربان ایروانی مشهور بحاجی ملا پاشا که این رساله ایست مختصر در بیان آنچه واجب است بر هر بشر ...

و در امر بتوحید از برای دفع اینحالت چند وجه گفته اند.

In the margins. Legends extracted from various works such as Mīrzā Muḥammad Shāfi’s *Majma’ al-ma’arif* (ff. 33a, 66b-67a), the works of Abī Ja’far Muḥammad b. ‘Alī Bāqir (f. 44a), ‘Alī b. Ibrāhīm (f. 44b), *hadiṣes* (f. 39a), *Tafsīr* of a *hadiṣ* by ‘Alī al-Īravānī (f. 73b), etc.

COLLECTION

مجموعه

MS 626 (C.A.S.M.).

Undated; 149 folios; f. 1b is blank; 18 x 13cm; black leather cover with yellow and green stamped central mandorla and two pendants over pasteboard and marbled paper doublure; one flyleaf at the beginning (paginated) and one at the end; damp stained; the covers are half disjoined from the spine;

repaired in the 19th century, when the succession of the folios was broken (the beginning of the work is on f. 61a); ff. 28a-54b should be between ff. 67 and 68; incomplete at the beginning.

I. MEDICINE

رساله در طب

32 folios; yellowish paper; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red.

Ff. 2a-27b. Extract of an unidentified work on medicine and treatment of diseases.

Beginning (f. 2a):

درد امعاء علیا است بدین ادویه احتقان نماید ...

II. COLLECTION

مجموعه

116 folios; paper; 14 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red and brown.

(1) Ff. 28a-38b, 61a-149b. Zayn al-Dīn Abū Ibrāhīm Ismā'īl b. Ḥusayn Gurgānī (زين الدين ابو ابراهيم) (خپی علائی), (اسماعیل بن حسین گرگانی). See about the work MS 128(1).

یک بابست... دوم اندر اشارت کردن بعلاج بیماری رامها از سرتا پای و آن هیجده بابست ...

باب هفدهم اندر باد کردن بیماریهای زنان

و آنچه از مری و گرمی خون باشد ضعیف شود و خون رقیق باشد.

کرد رکھاء ان دور ب محل و موضع داء و رنج می رسانند بدانکه بدن بمنزلة زمین باک قالمست ...

از همه رنجها و زحمتها بدن او صحیح باشد والله اعلم بالصواب.

(2) Ff. 38b-60b. A list of drugs and medical plants in alphabetical order.

Beginning (f. 38): بیروز نوش

از داروها، گزینست بادها، سطبر تحلیل کند قولنج معض و فراشی ...

End (f. 60b): سبیده درم مغز خیار جنبرد درم قند یازده ...

F. 1a. A medical recipe.

In the margins. Medical recipes and methods of treatment of certain diseases.

Doublure A. Ownership note by Ḥājī Shādiq

Seal (ff. 1a, 8a, flyleaf A): Ա. ՄՅԱՍՆԻԿՅԱՆԻ Ա.ՆՎԱՆ.Հ.Ա.Խ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ,
P.A. Публичная Библиотека 7/XI – 1922.

Undated; 14 folios; paper; 16,2 x 24,2cm; varied number of lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one in the end; repaired.

A collection of copies of civil acts, certificates on commercial and land affairs. One of the documents (10b) is dated A.H. 1294 (A.D. 1877).

شهد دهد محمد // ولد عباس ساکن شاه نیه شهادت داد که محمد بیک پدر اقا بیک اوزن او به
بخدمه احمد بیک یاور مراغه بقتل رسیده است

The MS has been the paper pasteboard of the binding of the MS 49.

324

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل و طلاسم

MS 641 (C.A.S.M).

Undated; 10 folios; ff. 1a, 8a are blank; paper; 18,5 x 22,5cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; folios 7 –10 during restoration were attached to the MS upside down; the MS had primarily formed a part of the MS 398(C.A.S.M.).

Seal (f. 1a): ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԽԱԶԻԿ ԴԱԴԵԱՆ 1897.

325

COLLECTION

مجموعه

MS 643 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; undated; polygraphic work: one of the copyists is Muḥammad Hāshim b. Abū al- Qāsim; 362 folios; ff. 58a,b, 80a,b, 107b-108b, 111b-112b, 123a – 127b, 159b, 173b-175a, 182a,b, 354b, 360a – 362b are blank; paper; 11,5 x 19,5cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; brown leather cover with paper doublure (damped); the first two folios are lost; the upper cover is half torn; the MS has another foliation in Arabic numerals which shows that of 655 folios 362 have survived, folios are lacking between ff. 21-23, 34-35, 97-98; f. 169ab has many text corrections.

(1) *Qat’as* of the *masnawīs* of the following authors:

Amīr Khusrav Dihlavī (ff. 2b, 11b), Āqā Ahmād Qazvīnī (f. 20a), ‘Abd al-Hay (f. 24b), Fawqī (f. 42b), Firdawsī (f. 10a), Fużūlī (f. 11a), Ḥājī Luṭf ‘Alī Bīg’s *Yūsuf* va *Zulaykhā* (f. 52b), Ḥātam (f. 39a), Ibn Yamīn (f. 11b), Ja’far Bīg (f. 11a), Jāmī (ff. 4a-6b, 8b-9b, 19b), Mihrī’s *Sarāpā Ātash* (f. 29a), Mīrzā ‘Alī Tajallī’s *Mi’rāj-i Khīyāl* (f. 25a), Mīrzā Dāvud’s *Sarāpāy* (f. 45a), Mīrzā Ja’far Rāhib (f. 3a), Mīrzā Muḥammad ‘Alī (ff. 7b, 8b), Mīrzā Qāsim (ff. 11a, 42b), Mīrzā Rīzā (f. 21a), Muḥammad Qulī Salīm’s *Qazā* va *qadar* (f. 22a), [Muḥammad Rīzā Nū’ī Khabūshanī’s] *Suz* va *Gudāz* (f. 31b), Muṭahar, *Qazā* va *qadar* (f. 49a), Navā’ī (f. 20a), Nazīrī (f. 10b), Sa’adī (ff. 2a, 7b-8a, 10b, 11a), Ṣabā (f. 14a), Ṣā’ib (f. 10a), Sawdāgarzādah (f. 17a), Ṣubḥ-i Zulālī (f. 20a), Ṭālib Kalīm (f. 37b), Vahshī (ff. 9b-10a), Zabījī (f. 13b),

(2) *Hajvs* by:

Fawqī *Hajv-i zan-i khayyāt* (f. 41a), Humām (f. 30b), Mīrzā Najaf Khān (f. 43a).

(3) *Munājāts* by:

225

Ahlī (f. 122a), Anīsī Shāmlū (f. 85a), ‘Aṭṭār (f. 116b), Hātifī (ff. 120b, 122b), ‘Imād Faqīh (f. 116b), Jāmī (ff. 113b, 117ab, 118a, 119a, 121a), Kalīm, *Shāhanshāh nāmah* (f. 113a), Khusrav (f. 117a), Lā (ff. 120b, 121b), Lālah Qalam (f. 116a), Maḥmūd Ayāz (f. 85a), Mīrzā Qāsim Junābadī (f. 107a), Muḥammad Qulī (f. 107a), Niẓāmī, *Makhzan al-asrār* (ff. 109a-110a, 116a), Sa‘adī (f. 116b), Salīm (f. 119ab), Shaykh Bahā al-Dīn Muḥammad (f. 6b), Sulaymān Sāvuji (f. 107a), Vā‘iz (ff. 99a, 115b).

(4) *Tarjī*'s by:

Hāfiẓ (f. 134a), Ḥayratī (f. 157a), Jāmī (f. 150a), Kalīm (f. 147b), Mīrzā Dārāb (f. 135b), Mīrzā Qulī Salīm (f. 151b), Nażīrī (f. 130a), Niẓām (f. 154b), Qāsim Anvār (f. 144b), Rāzī (f. 142b), Sa‘adī (f. 128a), ‘Ubayd Zākānī (f. 141b), ‘Urfī (f. 139b), Vahshī (f. 136a).

(5) *Mukhammases* by:

‘Abd al-Ḥusayn (ff. 160b, 161a, 170b), ‘Abd al-Hay (f. 164b), Hāfiẓ (f. 168a), Navāī (f. 164b), Hasrat (f. 160a), Ḥayratī (f. 162a), Mahjūr (f. 162a), Mīrzā Muḥammad Ḥusayn (f. 162b), Mīrzā Na‘īm (f. 165a), Muḥammad Hāshim Bīg Maṭlab (f. 171a), Qadīm (f. 170a), Qaṣṣāb Kāshī (f. 165a), Şā’ib (ff. 162b, 170b), Shamīm (ff. 162b-163b), Tughrā (f. 166a), Vā‘iz (f. 161a).

(6) *Musaddases, muraba's and tarkīb'bands* by:

Bahāyī (f. 179b), Şādiqī (ff. 177b, 178b), Vahshī (ff. 176a, 177a).

(7) *Ghazals* by:

‘Abd al-Mullā (ff. 309a, 310a, 311a), Āhī (f. 283b), ‘Āshiqa (f. 310a), ‘Aṣṣār (f. 228a), ‘Aṭṭār (f. 275a), Azal (f. 310a), ‘Azīmāyi Nīshāpūrī (f. 312a), Fawqī Yazdī (f. 261a), Hāfiẓ (ff. 196a, 247a), Ḥakīm (f. 309a), Halālī (f. 195a), Ḥaydar (f. 289b), Ḥayratī (ff. 285b, 312ab), Ḥayyāt (f. 205a), Humāyūn (f. 258a), Ḥusayn Shītāb (f. 305a), ‘Īsā Kashmīrī (f. 225b), ‘Iṣmat (f. 309a), Kalīm (f. 208a), Khādim (f. 250a), Khān Masrūr (f. 312b), Khīzr Bīg (f. 308b), Khusrav (f. 309b), Khvājah Aṣaffī (f. 272a), Luṭf ‘Alī Bīg (f. 306a), Maghribī (f. 297b), Mahdī (f. 304b), Mānī Shīrāzī (f. 270b), Mashriqī (f. 308b), Masrūr (f. 306a), Mihrī (f. 309b), Mīrzā ‘Abdallāh Burūjirdī (f. 306b), Mīrzā ‘Abd al-Naqī Tabīb (f. 306a), Mīrzā Na‘īm (ff. 307b, 308a), Muḥammad Hājī (f. 308a), Muḥīt (ff. 305b, 310b), Najīb (f. 185b), Nażīrī (ff. 220b, 313b, 316a), Nijāt (f. 309a), Niẓām (f. 289b), Qāsim (f. 291b), Qaṣṣāb (f. 183a), Qudsī (f. 307a), Rīzā (f. 253b), Sa‘adī (f. 304a), Şādiqī (f. 233a), Şaffī Qulī Bīg (ff. 236a, 305b, 309b), Salīm (f. 230a), Sayyidī (f. 187b), Shāhidī (f. 269a), Shapūr (f. 307a), Shawkat (f. 245a), Shuhrat Mashhadī (f. 305a), Tālib Amulī (ff. 240a, 311a), Ṭarzī Afshār (ff. 307a, 311b, 313b), ‘Urfī (f. 195b), Vahshī (ff. 222b, 322a), Vālihī (f. 189b), Vāqif Kalīm (f. 302a), Yūsuf (f. 309a), Zābiṭ (f. 311a).

(8) *Mutafarriqahs* by:

Azal (f. 326b), Kamāl (ff. 328b, 329b, 332a), Khāqānī (f. 326b), Luṭf ‘Alī Bīg Āzar (f. 333a), Mīrzā Şādiq (f. 332a), Mīrzā Taqī Shīrāzād (f. 329b), Muḥammad Şāliḥ (f. 332a), Mukhliṭ (f. 327a), Tāhir Naşrābādī (f. 330b).

(9) *Rubā'īs* by:

Anvarī (f. 351a), Āqā Rīzā Qazvīnī (f. 334a, 336a), Aṣaffī (f. 350b), Aṣar (f. 345b), ‘Aṭṭār (f. 340a), Fawqī (f. 350b), Firdawṣī (f. 354a), Ḥayratī (f. 350a), Kalīm (f. 344a), Khān-i Shāmlū (f. 345b), Khusrav Dihlavī (f. 351a), Majzūb (f. 353a), Muḥammad Qulī Salīm (f. 337a), Nażīrī (f. 339a), Qabūl (f. 346b), Sa‘adī (f. 345a), Şādiqī (ff. 334a, 335ab), Shāhidī (f. 350a), Shāh Qāsim Anvār (f. 351a), Shawkat (f. 340a), Tālib Āmulī (f. 335a), ‘Urfī (f. 348b), Zābiṭ (f. 339b).

(10) *Fards* by:

Hāfiẓ (f. 358b), Jāmī (f. 356a).

(11) Ff. 60a-84b. *Fiqh* (فقه). Extract from an unidentified work on Islamic jurisprudence in 6 parts (رشحه) and 4 chapters (نهج), where various questions referring to the rules of praying (*namāz*), fasting (*sūm*), alms (*zakāt*), pilgrimage (*haj*), Holy war (*jihād*) are considered.

تمثیل درین باب که آب رحمت اولیامظہر او ناس خلائقست و مظہر آن آب با...
دستشان مفتاح گنج رحمت است تا کران ان گنجها اید بدست
تاقیامت گر بگویم زین کلام صدقیامت بگزند دین ناتمام.

(12) f. 359a. Two private letters dated A.H. 1306 (A.D. 1888/9).

(13) f. 111a. A paragraph from a deed of purchase dated A.H. 1286 (A.D. 1869/70).

حرره ابن محمد قدیر محمد غفر زنوبهما و سیر عیوبهما (f. 79b)
این چند کلمه در حال کدورت و افسردگی بتاریخ شهر ربیع المربوط سنه ۱۱۷۸ قلمی شد حرره الفقیر (f. 175b)
قلمی شد حرره الفقیر الحقیر محمد هاشم بن ابو القاسم الاصفهانی الاصلی.

F. 359b. Note about gifting the MS to the Matenadaran in 1960 by Paruyr Tevosyan (in Armenian):

Նվիրում եմ Երեվանի Պետական Մատենադարանին ի հիշատակ Թբիլիսաբնակ Թեվոսյան Պարույր Եղիշեի. 27 VII 1960թ. Երեվան:

326

GEOMANCY AND CRYPTOGRAMS

رمل و طلاسم

MS 654 (C.A.S.M.).

Undated; 78 folios; paper; 17 x 20,5cm; 10 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah* scripts; black ink with subtitles in red; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and two at the end; repaired; incomplete at the end.

Geomancy with tales about fairies and demons.

Beginning (f. 1a): بسملة، آهيا "الحق شراهيا" و بحق اجبارت بحق ماتلى في القرآن ... باب پرى هفت
End (f. 78b): گفت پرى چه نام دارى و مقام تو در كجا است.

327

COLLECTION

مجموعه

MS 658 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; undated; 52 folios; ff. 18a, 44a, 45a are blank; paper; 17 x 10,5cm; varied number of lines to the page written in *Nasta'līq* and *Shikastah-Nasta'līq* scripts, arranged in 1 (ff. 1a-8a, 9b, 51ab) and 2 (ff. 9a, 10ab, 12b-17b) columns within a frame (red) (ff. 18-43); black ink with subtitles in red; brown paper cover over pasteboard with brown leather spine and edges; incomplete at the end; damaged; some folios are disjoined from the spine, ff. 11, 12, 35, 48, 50 are partially torn; missing folios between ff. 2 and 3, 11 and 12, the text is partially erased on some folios.

(1) F. 1a, in Turkish. The names of the sons of Jelal al-Din (اسامي اولاد جلال الدين).

Beginning: اول جلال الدين اوغلانلارى اول محمد سعيد ... عباس الدين ينه كشاف الدين ...

227

(2) Ff. 1b-3a, 5ab, 8ab, 9b, 52ab, the doublure of the back cover, in Turkish and Arabic. Magic ساحری). Magic and divination with prayers and cryptograms.

خواجی بها الدين ختمی اول یوز صلوات بینه یوز لا الله الا الله یوزنجی مرتبه سنده...
ندیم اشهدان لا الله الا الله و اشهدان محمد عبده و رسوله آمین یا رب العالمین تم.

(3) Ff. 3b-4b, in Turkish. *Der iman mujmel* (در ایمان مجل) A short passage about the faith.

قبول قیلیدیم مسلماناق دیننی و هر نه کم مسلماناق دینی ایچنده دور و بیز ارمن کافرننک کفرلکندين و هر نه: کم کفر دینی ایچنده دور ...

End (f. 4b): ندیم اشهدان لا الله الا الله و اشهدان محمد عبده و رسوله آمین یا رب العالمین تم.

(4) Ff. 6a-8a, in Turkish. *Qirq farz* (فرق فرض). A treatise on 40 duties of a Muslim by an unknown author.

فرق فرض بونده در کل انکلا غل بلوب عمد قبلعه بیل باغلا غل

غیرلارنی یوزکا قیاس قیل اخی بلدنکنی بلدورک کابول سخی

(5) F. 9a, in Turkish. *Munājāt* (مناجات). A prayer in verse.

Beginning: اول قلم یازاتدی قدرت برله دنبانی

(6) F. 10ab, in Turkish. *Fī Bayān al-Tawhīd* (فی بیان التوحید). A paragraph on monotheism.

کی امر قیلیدی بنکا اول جلیل جمله سینه اینانوب قیلیدیم قبول

(7) Ff. 12b-17b, in Persian. *Sa‘adī* (سعدی), *Munājāt* (مناجات). *Sa‘adī*'s moral-ethic poem.

Beginning (f. 12b): کریما ببخشای بر حال ما که هستیم اسیر کمند هدا

(8) Ff. 18b-27b, in Turkish. ‘Abd al-Laṭīf (عبداللطیف), *Ibrat-namā* (عبرت نما). A collection of prayers addressed to the God.

عبرة نما من تاليف اهل آلهی (18b): Title

Beginning (f. 18b): خدا اسمی بیلان ایلدم اخراج اوزلکدن غیر لکاس قلمه محتاج

End (f. 27b): فضلنک ایلدن قلنکنی قلم ملول بونه امتاری ایله قبول

(9) F. 28a, in Turkish. A commentary on an advice (بیان نصیحت).

Beginning: نمازه اوله کور لازم خندانی ذکر قیل دایم

(10) Ff. 28b-43b, in Turkish. An anthology (بیاض). The names of the following poets are mentioned: ‘Alīshér Nava’ī (ff. 36a, 39a, 42b), Fuzūlī (ff. 33ab, 38b-9a, 40b-1b), Huveyda (Khoja Nazar Oghlū, d. 1781), Kemal (ff. 32ab, 36a-37a).

کل ای جان استه جانانی کم اولدر مطلب اعلى جنبدان کوزات انى کم اولدر مقصود اقصى ...

End (f. 43b): که ترجوکوب جدا دین ینک غمخوار دعا خیرنکله یاد ایت برئی بیار

(11) F. 44b, in Turkish. About praying during fasting. (فی نمان). The rules of praying during fasting.

Beginning: اول اشرقا نمازی ایکی رکعتدن اون ایکی کاچاقا اوقوسنک دورسن بولور...

(12) Ff. 45b – 50a, in Persian. [Nām-i Haq] [نام حق]. A short treatise on *fiqh*.

Beginning (f. 45b): ابتدایکن بمحمد خدای جز بحمد خدای لب مگشای

End (f. 50a): نمک و سرکه کردها بخشد روزه باقی سست گرو فرونکشید

(13) f. 51ab, in Turkish. Fragment of a MS with religious contents.

Beginning (f. 51a): صحابلر کیلو بن کورسن یعنی دنیا دین بحمدی لثوب قالمق اوچون ...

Colophons: f. 8a ۱۸۶۵

f. 9a ۱۸۶۵

F. 11a. Note (with graphite) حاراسی کیتابن بولدہ بو یازعوجی حاراسی احمد بن عصا اوغلی

F. 3a. Scribbling.

COLLECTION

مجموعه

MS 660 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; 203 folios (foliation in Arabic numerals (۱-۴۲۵) which corresponds to ff. 1a-200b); 14 x 21,5 cm; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; some folios are substituted with new ones; damp and dirt stained; the text at some places is discoloured; lacking folios between ff. 134-5.

I. ANTHOLOGY

بیاض

In Persian; dated A.H. 1265 (A.D. 1848/9), A.H. 1267 (A.D. 1850/1); copied by Jūzjānī; 40 folios; Eastern paper marbled in the margins; varied number of lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in two columns; black ink with subtitles in red.

The MS contains the works of the following authors:

(1) The following works by Jāmī (جامی):

A. Ff. 1b-21a. *Tuhfat al-Ahrār*. The beginning of the work and a few *qaṣīdas*.

Beginning

بسم الله الرحمن الرحيم هست صلای سرخوان کریم

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 645.

B. Ff. 27a-31b. *Silsilah al-żahab*. Extracts.

C. Ff. 38a-40a. *Qaṣīdas*, *qaṭ'as*, *mu'ammās* and *rubā'īs*.

(2) Ff. 21b-26b. Amīr Khusrav Dihlavī (امیر خسرو دھلوی). Parts of the poems *Duvalrānī-i Khizr Khānī* (f. 21b), *Khusrav va Shīrīn* (f. 22b), *Laylī va Majnūn* (f. 23b), *Iskandar nāmah* (f. 24a).

(3) Ff. 33b-37b. Khvājah 'Iṣmat Bukhārī (خواجہ عصمت بخاری), *Muṣamman-i shamsīyyah* (مثمن) (شمسیہ).

خواجہ عصمت بخاری این مثمن شمسیہ از نعمت شاه انبیاست: Title (f. 33b)

دوانش کنن چرخ زمرد پیرز اختر جیشند خر که بنلین شب راقبہ از زر ساختند Beginning (f. 33b):

(4) F. 40b. Mu'īn (معین), *Munājāt* (مناقجات).

ای کریمی که در سرای وجود دست جودت در کرم بگشود

تحریراً فی تاریخ سنہ ۱۲۶۵ f. 13a

کتبہ المذنب آل جوزجانی f. 20b

f. 26b ۱۲۶۵

f. 28a ۱۲۶۷

II. COLLECTION

مجموعه

In Persian, Arabic and Turkish; Hirāt, Shām; dated A.H. 1269 –1279 (A.D. 1852-63); polygraphic work: copied by Jūzjānī, Khudābakhsh b. Muḥammad Qāsim, Sayyid Qulī Qipchāq; 90 folios; ff. 71a, 73b-74a, 93a, 108b are blank; paper white and tinted (blue); the text is arranged in 1 column in the middle and in the margins; 15 lines to the page in the middle and 30 - in the margins written in *Naskh*, *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles in red.

(1) F. 41a, in Persian and Arabic. *Fatvās* (فتاوی).

Beginning: بسم الله، درینمسئله که بشریعت رسول اکرم وصلی الله تعالى عليه وآلہ وسلم وبمذہب مذهب سراج ام
حضرت امام اعظم رحمة الله عليه...
حضرت امام اعظم رحمة الله عليه...

(2) Ff. 41b-42b, in Persian. [Şūfi Allahyar] (صوفی الله یار), [Maslak al-Mutaqīn] (مسلک المتقین).

A treatise in verse on the principles of the Hanafi doctrine in 4 books with a short foreword about the faith. The first book was written in A.H. 1111 (A.D. 1699/70).

Beginning (f. 41b): حمد بیحد ثنای بی اعداد بخدای که نور ایمان داد

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 702. Persische Handschriften, p. 241, 272, etc.

(3) F. 43a, in Arabic. A prayer (دعا).

(4) F. 43a (in the margin), in Persian. Muḥammad Ṣāliḥ al-Kirmānī (محمد صالح الكرمانی), *Rubā'is* (رباعیات).

(5) Ff. 43b-48a, in Arabic. *Tafsīr-i ḥadīṣ al-rasūl* (تفسیر حدیث الرسول). An extract from the *Rawżat al-‘ulamā* containing a commentary of traditions about Prophet Muḥammad's life.

باب زهدا العلماً وبعد هم عن السلطان Subtitle: باب زهدا العلماً وبعد هم عن السلطان

قال قه يعلق احكام كثيره بالسلطان لكن كل من صار... Beginning (f. 43b):

(6) Ff. 48b – 53a, in Persian and Arabic. Ḥusayn Vā‘iż Kāshīfī (حسین واعظ کاشفی), *Tafsīr-i Husaynī* (تفسیر حسینی). Extracts of Ḥusayn Vā‘iż Kāshīfī's commentary on the Qurān.

(7) F. 53b, in Arabic. A speech addressed to God (الكلام الى الله).

Beginning (f. 48b): احب الكلام الى الله اربع سبحان الله والحمد لله ولا الله الا الله والله اكبر لا يضرك بما يهم بذات ...

(8) Ff. 54a-55b, in Arabic and Persian. The names of the God (اسماء الله).

Beginning (f. 54a): بسم الله، واسماء الله تعالى الحسنی التي امرنا بالدعا بهما تسعه تسعون اسماء من احصاها دخل: الجنۃ...

End (f. 55b): تمت الاسماء الحسنی المتبكرة.

(9) F. 54a (in the margin) in Persian. [Shahāb al-Dīn Qāzī Ahmād] (شهاب الدين قاضي احمد), *Bahr al-mavāj* (بحر المواج). A narrative about Imām ‘Alī from the Qurān *Tafsīr* entitled *Bahr al-mavāj*.

روایت کرده اند امیر المؤمنین علی کرم الله وجه در استسقا یعنی در طلب یاران بیرون آمد... Beginning (f. 54a):

نین و يجعل لكم جنایت دید يجعل لكم انها را. End (f. 54a):

(10) Ff. 56a –69b, in Persian, Arabic. Muḥammad Shakir b. Shaykh Badr al-Dīn Ahmād Sahrindī (محمد شاکر بن شیخ بدر الدین احمد سهرندی). *Husnāt al-Haramayn* (حسنات الحرمين). The Persian translation of Khvājah Muḥammad Ma‘ṣūm's *Husnāt al-Haramayn* by Muḥammad Shākir b. Mullā Badr al-Dīn Sahrindī (d. 1660/1). The work is on Prophet Muḥammad's pilgrimage based on *hadīses*. It consists of three chapters (فصل) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 56a): بسم الله الذي جعل جنان اولیايه مهیطا العجایب ... اما بعد كمترین معتصمان الطاف
ایزدی محمد شاکر بن شیخ بدر الدین احمد سرهندي ...

End (f. 69b): مکل بجواهر در سر من گذاشت انتهى راقم حروف گوید.

(11) F. 70ab, in Arabic. [Muḥammad ‘Alī al-Hakīm] (محمد على الحكم), *Tafsīr-i Zayn a-qiṣāṣ* (تفسیر) (زین القصص). An extract from the work about prognostication based on the Qurān.

Beginning (f. 70a): طریقه استخاره

روی عن بعض المشايخ ان من كان له مهم فليجدد الوضؤ ...

End (f. 70b): ابنة بعض ملوك بنا اسرائیل وهى التي فتنت هاروت وماروت و كان اسمها ناسید.

(12) Ff. 71b-73a, in Persian. *Vasīlat al-nījāt* (وسیله النجاة). An extract of the work containing the 8th chapter, which is a commentary of the *hadīṣ* about Prophet Muḥammad.

فصل هشتم از کتاب وسیله النجاة در بیان شرف مدینه با سکینه و زیارت آنحضرت ...
ای عزیز بدانکه شرف و کرامت مکان بحمرت و عزت مکین باشد...

اللهم صل علی سیدنا محمد فی الاولین والآخرین وعلى آلہ اصحابہ اجمعین الطیبین الطاھرین وسلم :
تسلیماً کثیر اکثیراً.

(13) Ff. 74b-76b, 94b, in Persian. [Shaykh Bahā al-Dīn Sarhindī], *Makṭūbāt-i Sharīf* (مکتوبات شریف).

Beginning (f. 74b): من جلد ثالث مکتوبات شریف
مکتوب نود و نهم بجناب سیادت مآب و ارشاد پناه در اظهار شکر نعم طاهر و باطن که مفاض از برکات اکابر
ماورالنهر است ...

Subtitles: f. 75b من جلد اول مکتوب شریفه
مکتوب صد و سی و هشتم بشیخ بها الدین سرهندي صدور یافته در مذمت.
مکتوب صد و چهل و هشتم بملأ صادق کابلی صدور یافت در بیان آنکه ... f. 76a
مکتوب صد و چهل و نهم نیز بملأ صادق کابلی صدور یافت. f. 76b
مکتوب پنجاه هشتم بسیادت مآبی سید محمود صدر یافت در بیان آنکه این ... f. 94b

(14) F. 77a, in Persian. Shaykh Muḥammad Ṣādiq (شیخ محمد صادق), *Masnavī* (مثنوی).

Beginning: گفار شیخ محمد صادق قدسره
بتهائی چنین تمیل دلم چیست وزین تنها نشستن حاصلم چیست ...

(15) *Fards*, *bayts*, *rubā'īs*, *ghazals* and *qaṣīdas* of various authors. The names of the following authors are mentioned: 'Abdallah Anṣārī (f. 115b in the margin), Amīr Khusrav Dihlavī (f. 94b), 'Aṭṭār (f. 127b in the margin), Bīḍil (ff. 77a, 91b-92a, 95a in the margin), Jāmī (f. 115ab, *Yūsuf* va *Zulaykhā* f. 124a, a *ghazal* on f. 126a in the margin), Khayyām (f. 94b), Khvājah 'Iṣmat Bukhārī (ff. 120b, 123a), Khvājū Kirmānī (f. 117ab), Mu‘īn Sīyar (ff. 116ab in the margin, 118a, 126b), Sanā'ī (f. 94a).

(16) Ff. 77b-78a, in Arabic with interlinear Persian translation. 'Alī b. Abī Ṭālib (علی بن ابی طالب), *Qaṣīda* (قصیده).

Beginning (in Arabic): يدق خفاه عن فهم الله کی
Beginning (in Persian): خدا رانیست با بندہ بسی الطاف نهانی که نبود فهم آن الطاف شأن و من انسانی

(17) F. 78a, in Persian. [Shaykh Aḥmad Sarhindī], *Dāyirah* (دایره). An extract from the work on the psychological types of people.

Beginning: نفس بر جهار قسم است : اماره لوامه ملهمه مطمئنه ...
End: از دایره ایمان بیرون رفته باشد مشکل العارفین.

(18) Ff. 78b-85a, 95a, in Persian. Mullā Muḥammad Kāngarāh-ī (ملا محمد کانگرهای), A treatise about the *Naqshbandī* order (رساله در طریقه نقشبندیه).

Beginning (f. 78b): بسم الله الرحمن الرحيم ... ما كنا لننهدي... باعث تحرير اين چند سطور آنکه...
End (f. 85a): برای ترغیب تشویق طلاب تحریر نموده شد الحمد لله اولاً "آخرًا" باطنًا" وظاهرًا" از الصلة
والسلام على محمد الذي ارسله الله تعالى لا هيه ناصرًا.

(19) Ff. 85b-86a, in Arabic. Shaykh Aḥmad b. 'Abd al-Aḥmad al-Sahrindī (شیخ احمد) (بن عبد الاحمد الفاروقی السهرندي), Biography (شرح حال).

Beginning (f. 85b): نسبة الى سهرندي بكسر السين المهمله وسكون الهاء وكسر الراء وسكون النون والدال المهمله
بلده عظيمه بين دهلي ولاهور ...

رسالة رد الشيعة وتعليقات العوارف وشرح الرباعيات للخواجہ عبدالباقي وغیرها وبالله التوفيق.

(20) Ff. 86b – 87a, in Persian. About various meals.

باید دانست که هر غذایی که مجامعت را قوت دهد سه صفت داشته باشد...

End (f. 87a): مجبوب تو روز انشاء الله تعالى.

(21) Ff. 87b- 89a, in Persian. Jāmī (جامی), *Marsīyah* (مرثیه). The elegy was written on his son's death.

این کهن باغ که گل پهلوی خاراست درو نیست یکدل که نه زان خار فکار است درو

(22) (in the margins), in Persian. The works of the following authors: Amīr Khusrav Dihlavī (ff. 89b, 92b), ‘Aṭṭār, *Tazkirat al-aūlīyā* (ff. 91a, 92b), Bīdil (ff. 91b, 92a), Charkhī (f. 90a), Ḥusayn Vā‘iẓ (f. 89a), Jāmī (f. 89b), Majnūn ‘Āmirī (f. 91b), Rizā (f. 92b), Rūmī (f. 89a), Sa‘adī (f. 91a).

(23) F. 123a, in Persian. Charkhī (چرخی), *Tafsīr* (تفسیر). Extracts from Ya’qūb b. ‘Uṣmān b. Muḥammad Ghaznavī Charkhī Shīrāzī’s (d. A.H. 851 (A.D. 1447/8) commentary on the Qurān.

(24) F. 90b, 112b-114a, in Persian with Turkish translation in the margins. *Munājāt* (مناجات).

در مناجات قاضی الحاجات Title (f. 90b):

پادشاهها جرم مارادر گذار ما گنه کاریم و تو امر کار Beginning (f. 90b):

(25) F. 91a, in Arabic. ‘Alī b. Abī Ṭalib (علی بن ابی طالب) Speeches (مقولات).

من مقولات حضرت خلیفه الرابع امیر المؤمنین کرم الله وجهه Title:

رضینا قشمة الحبار فینا لنا علم ولا عداء مالا... Beginning:

(26) F. 94b (in the margin), 120a, in Persian. Ḥusayn Vā‘iẓ Kāshifī (حسین واعظ کاشفی), *Tafsīr-i Husaynī* (تفسیر حسینی). Extracts.

(27) Ff. 96a-97a, 110b-111a, 111b-112a, 130a, in Arabic. *Khuṭbahs* (خطب).

f. 94a (in the margin) f. 97a خطبة آخری، f. 96a خطبة جمعه

ff. 110b-111a ff. 111b – 112a خطبة عید رمضان المبارک، خطبة عید اضحی

f. 130a خطبه متبرکه حضرت ابو البشر آدم ۱۲۷۹

(28) Ff. 97b – 102a, in Turkish. [Sheykh Ahmet Sarhindi] [Dayire]. An extract from the Turkish translation of Shaykh Ahmet Sarhindi's *Dāyirah* (see the MS 328, II, 17).

بسم الله الرحمن الرحيم، حمد الله رب العالمين، صلوات الله على نبينا محمد وآله وآل بيته وصحبه أجمعين، آمين. Beginning (f. 97b):

ایچون کتب انزال ایدوب...

کشف سلوک دایره سید مرید اولن کمینه مرشد قهاد اسمی تعلیم ایده قطع دایره ایچون بومقداری ایله: اکتفا اولنندی زیرا بونلری ضبطی مشکل در انجق همان طالب حق اولنلرہ تنبیه ایچون اوله انتھی عرفۃ طیبہ دن دایره لر یازلری خط ایو اولمزینه چوخ طلبہ اولدی سبب.

(29) Ff. 102b-103b, in Arabic and Turkish. Abū Ḥanīfah (ابو حنیفه), *Qaṣīda-i maymūnah* (قصيدة میمونه). A *qaṣīda* from Imām Nasafī's *Tuhfah* with a Turkish preface in prose. The authorship of the *qaṣīdas* is ascribed to Abū Ḥanīfah.

قصيدة میمونه دره مکنونه حضرت امام اعظم سراج ام کوفی صوفی رحمة الله تعالى عليه واسعه: ورضي الله عنه

امام نسفي تحفه اولوكتابنده ذكر ايدر که شمس الائمه حلواتی حضرتلى ببوردلر واقعده بن عباس رضي الله عنهم حضرتلىنى كوردم ببوردلر که يا شمس الائمه امام ابو حنیفه ... هذه القصيدة المیمونه.

بسمة، يا سيد السادات جئتک قاصداً" ارجوا رضاک واحتمی بحمماکا

(30) F. 104a, in Arabic. Kūfī Ṣūfī (کوفی صوفی), *Munājāt* (مناجات).

(31) Ff. 104b, 120a, in Persian. ‘Abdallah Anṣārī (عبدالله انصاری), *Kanz al-Sālikīn* (کنز السالکین). Extracts from the work.

نعت رسول خداست صل الله وسلام

خواجه کوتین ختم المرسلین صدر عالم رحمت للعالمین

(اربعین) (32) Ff. 105a – 108a, in Persian. *Jāmī* (جامی), *Arba‘in* (or *Chihil hadīṣ*).

بسملة، صحیح‌ترین حدیثی که راویان مجاسر دین و محدثان مدارس یقین املاک‌مند ... اما بعد این چهل کلمه است از آن کلمات که سهولت فهم و حفظ را بنظم فارسی ترجمه کرده می‌آید...

تم الأربعين بعون الله الملك المعين لنا ظمه المترجم قدس سره اربعينهای سالکان جامی هست بهر وصول صدر قبول نبود از فضل حق عجیب و غریب که بدین اربعین سی بوصول تحریرا".

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, p. 762. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4542), vol. 13, p. 3487, etc.

(33) F. 109a, in Arabic and Persian. Calligraphic specimen (خط خوشنویسی). The calligraphic specimen is in *Naskh* and *Nasta’līq* dated A.H. 1312 (A.D. 1894/5).

(34) F. 109a (in the margin), in Persian. *Sharḥ-i maṣnavī ma‘navī* (شرح مشنوی معنوی). An extract from unknown commentary of *Maṣnavī-i ma‘navī*.

ای بسا پدر که در صورت پسراست دای
بسا پسر که در معنی پدراست و لهذا

(35) Ff. 109b-110a, in Persian. About the lawful lineage of *Naqshbandī* leaders (در بیان شجره طیبه) (حضرات نقشبندیه).

بعضی دوستان این شجره طیبه را بدین نمط در سلک نظم کشیده اند تا طلاق حفظ آن آسان گردد.

(36) In Persian and Turkish. *Qaṣīdas* and *munājāts* of an unknown authors praising God (ff. 120a-128b), Prophet Muhammad (ff. 114b-115a, 116ab), Imām ‘Alī (f. 117a), Imām Husayn (f. 117b), Imām Mūsā (f. 117b), about monotheism (f. 116a).

تمت الاسماء الحسنی المتبركة. ۱۲۷۳. (f. 55b):

تمت این رساله بیوایت موافق این معرفت افتاد و وجه تسمیه پیدا شد الحمد لله على ذلك تمت (الرساله). ۱۲۷۵.

تمت القصيدة الشريفه ۱۲۷۳. (f. 78a):

(f. 78a, in the margin) ۱۳۰۱

سنة ۱۲۷۳. (f. 85a):

تم بید العبد المذنب الخاطئ خدابخش بن المرحوم النسرور محمد قاسم الheroی ببلدة هرات سنة ۱۲۷۳
ببلدة طیبه شام شریف حین رجوع از حرمين شریفین صباح یوم جمعه پانزدهم شهر صفر (f. 86a).
المظفر طرح نزول انداخته شد الحمد لله على ذلك ... سنه ۱۲۷۷
(f. 87b, in the margin) ۱۲۷۱

حرره جوزجانی المذنب غفر الله. (f. 92b):

(f. 95b) والسلام ۱۲۶۹.

(f. 102a) ۱۲۷۴

في بلده طیبه شام شریف حسین غلبه وجع الا ضراس ۱۲۷۴. (f. 103b, in the margin):

حرره العبد المذنب سید قلی قپچاق (f. 104a):

في سنه ۱۲۸۱ الحمد لله على ذلك (f. 108a):

(f. 118a) ۱۲۷۳

(f. 123b) ۱۲۶۹

(f. 124b) ۱۲۷۱

تمت القصيدة المیمونه في بلده طیبه شام شریف حسین غلبه وجع الا ضراس ۱۲۷۴. (f. 103b, in the margin):

تمت كتابة تذكرة الخلفاء من نسخه كتبهای ناظمها اعنی فقیر عباد الله الغني محمد صالح بن (f. 128a):

جمال الدين الكرمانی كتبه الجوزجانی ۱۲۷۵.

تمت المناقب .١٢٧١ (f. 128b).

.١٢٧٩ (f. 130a)

III. 'ALĪSHĪR NAVĀ'Ī

على شير نوائي

MAHBŪB AL-QULŪB

محبوب القلوب

In Chaghatai; undated; 47 folios; European paper; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red, often missing; incomplete at the end.

Ff. 129b-175b. 'Alīshīr Navā'ī's work on ethics written in 1500. *Mahbūb al-qulūb* consists of a preface and three parts. The work is incomplete in the MS.

Beginning (f. 129b): بسمة، حمد انکاکیم ذاتیغرا انچه کیم سزاوار دور آیتسه بولماس و شنا...

The last subtitle (ff. 174a-5b): قناعت ذکریدا

End (f. 175b): قویلاریغه سالیپ ترک اوچون اطفال و عیال لاریغه کیلتورور ایرادیلار و اندین بیکانلار هم آخرت نجاتیغه امیدواریولور ایرادیلار قناعت نتیجه‌سی.

F. 131a. Scribe exercises on.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Turkish Manuscripts, pp. 275-76. Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Tahran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, s. 54; Asitane-i Kuds-i Rezevi Kütüphanesi (Meşhed), s. 119.

IV. COLLECTION

مجموعه

In Turkish and Arabic; Qūrghān, a district in Khvājah Kāzirūn; dated A.H. 1344-1345 (1926-27); copied by Mehmed Qasim; 14 folios; ff. 178a, 181a, 187b-188a are blank; tinted (green, blue) paper with pressmark; varied number of lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in 2 and 3 columns; black ink.

(1) Ff. 176b-189b, in Turkish. Mawlānā Muhammed Taqī Khoja Mu'mīn (مولانا محمد تقى خوجه) (قصیده‌ها, ترجیع‌بندها). *Qaṣīdās, tarjī'bands* (مؤمنین).

Beginning (f. 176b): بو کونلرده يرانلار شول دم انلرنه غنيمت دور...

(2) F. 188b, in Arabic. About the religious controversies between *ḥanīfiyya* and *shāfi'iyya* (من اعاجيب). (با وقع بين بعض العماء، الحنفية والشافعية).

حکی ان ابا المعالی من علماء الشافعیة. الصندلی من علمائنا حضرا فی مجلس بعض السلاطین... فاستحسنے من حضره واستسلم ابو یوسف القاضی بفضلہ وکمالہ.

Colophons: يوم چارشنبه ٨ ربیع الاول سنہ ١٣٤٥ تحریر یافت فی بلڈه // قورغان من جوار (f. 189b) خواجه کازرونى علیه الرحمة والمغفرة راقم محرر رجامند محمد قاسم.

(f. 179b, 180b) كھترین بندہ افتادہ محمد قاسم ١٣٤٥ (f. 179b)

من کتب محمد قاسم ١٣٤٤ (f. 179b)

من کتب بندہ افتادہ محمد قاسم ١٣٤٥ محمد قاسم [امضا]. (f. 180b)

(f. 182a) یکشنبه غرہ ماہ محرم ١٣٤٥

(f. 190b) ضعیف احقر محمد قاسم ١٣٤٤

(f. 191b) حقیر محمد قاسم.

V. ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهي

NIŞĀB AL- ŞABIYĀN

نصاب الصبيان

Undated; 12 folios; paper; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in 2 columns; the Arabic part is in black ink with subtitles and next two lines in red, the Persian part is in red, too; damp stained; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

Ff. 192a –203b. See about the work MS 174.

عصب پى ديليه جوش است و درع زره - وهيق كمند دولي انصل و معبله بيكان

القطעה الثالثه في بحرئيل

The first subtitle of the MS (f. 192a):

حرفست رکن جانب مرصادره گذر دشنام سب قذب قبيح اسب يدغا

End (f. 203b):

329

COLLECTION

مجموعه

MS 741 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; Anqarā; dated A.H. 1196 – 7 (A.D. 1781-3); copied by Muḥammad al-Mar‘ashī, known as Qāzī Zādah; 159 folios; paper with watermarks; 16 x 23cm; red leather flexicover with blind stamped central mandorla, framed with three fillets, the doublure is of red leather; the lower part of the spine is torn; the quire with ff. 152-7 is disjoined from the spine; ff. 146-9 at the lower and the upper outer edges repaired; damp stained.

I. COLLECTION

مجموعه

In Persian, Turkish and Arabic; Anqara. Qāzī ‘Asker medrese; dated A.H. 1197 (A.D. 1782/3); 53 folios; ff. 1b, 3b, 4b-7b, 8b-10b, 53b are blank; paper with watermarks; 21 lines to the page written in *Nasta'līq* (f. 109a) and *Ruq'ah* (f. 146a) scripts, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 2a-4a, in Turkish. Documents (اسناد).

Beginning (f. 2a): باعث الوثيقه احمد بن على محضرنده دعوطا و تقرير كلام ايدوب

(2) Ff. 11b – 41b, in Arabic. Abū Sa‘id Muḥammad al-Khādamī, *Khaza'in al-Javāhir wa makhāzin al-zawāhir* (خزانة الجواهر و مخازن الزواهر). Arabic dictionary where the word *Allah* and the expression *Bismillah al-Rahman al-Rahīm* are explained.

بسملة، الذى جعل البسملة الشريفة للافتتاح الرحمن الذى جعلها لوصول كل بركة...

و توضيح المحمل من رموزه والرحمن من البسمله صفة الرب والرحيم منها صفة محمد قال الله
بالمؤمنين رؤف الرحيم وبه كمال الوجود و بالرحيم.

(3) Ff. 41b-42b, in Arabic. Philosophy (فلسفه).

اما علوم الفلسفه علم الفلسفه هو استكمال النفس بالعلم والعمل وهو علم باحوال اعيان
الموجودات على ما هي عليه في نفس الامر بحسب الطاقه البشر يه فالمنطق المعرق قايتونيه تعصم...

235

انتهى باختصار طريقه محمدیه شرح خادمی.

(4) Ff. 43a- 47a, in Arabic. *Kāfi fi ‘ilm al-‘arūd va al-qawāfi* (كافي في علم العروض والقوافي). A work of an unknown author on Arabic prosody.

بسملة، الحمد لله على الانعام والشكر له على الالهام والصلوة والسلام على سيدنا محمد خير الانام وعلى الله وصحابه السادة الاعلام وبعد فهذا تاليف كافي في علم العروض والقوافي والله الموفق ...

قال مؤلفه هذا اخر ما اردنا جمعه ولله الحمد اولاً "واخراً" وسراً "وعلانية".

(5) Ff. 47b – 53a, in Arabic. Ibrāhīm al-Hasan Bimākānāt (*Tasa’īt min ‘arṣat al-iḥtijāj wa al-istiqlāl*) (ابراهيم الحسن بما كانات). A philosophical work based on Jurjānī’s works about logics *al-Šughrá* and *al-Kubrā*.

بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة على حبيبه الذى ارسل رحمة للعالمين وعلى خادمی Beginning (f. 47b): شريعته اجمعین وبعد فيقول الفقیر اللوزی ابراهیم الحسنی لما كانت الرساله الموسومة بسعی من عرصه الاحتجاج والاستدلال ...

فاللایق للناظرة المصنف في هذه الرساله وشرحها ان لا يحوم حولهما بسو القصد والظن ومن الله في فقه التوفيق والعون.

Colophons: (f. 41b) تمت التمت البسمله ويتمامها تم العالم خلقا وابداعا ولنختم الكلام بختام سيد الانام عليه افضل الصلوة والسلام واله البرره الكرام تم على يد محمد المرعشى المدعى بقاضى زاده اكرمه الله بالفلاح والسعادة وفي شهر انقروى وفي مدرسة قاضى عسکر وفي يوم احد وفي شهر نصف صفر وفي سال ستة وسبعين ومائة والف من الارتدى بالعزة والشرف.

(f. 47a) تم الكتاب المسمى بالكافی في علمي العروض والقوافی في يد الضعیف محمد المرعشی المدعی بقاضی زاده اكرمه الله بالفلاح والسعادة وفي بلده انقروى وفي شهر محرم وفي مدرسه قاضی عسکر وفي يوم ثلثه وفي سنه تسعین وسبعين ومائة والف سنه ١١٩٧ . (f. 53a) تمت سنه ١١٩٧ .

F. 1a. The list of the works in the MS: ١ شرح للخادمی ... معلومات قره داود

F. 1a. Ownership note by the scribe Muḥammad al-Mar‘ashī Qāzī Zādah:

استصحب العبد الحقیر الفقیر السيد محمد المرعشی المدعى بقاضی زاده

On ff. 2a, 3a are *bayts* of an unidentified author in Turkish.

On f. 3a are *bayts* and *rubā’īs* by Sa‘adī and Ḥāfiẓ.

On f. 8a are some words in Persian and their Turkish equivalents.

On f. 11a are *bayts* in Persian.

Ff. 2b-3a, 8a. Scribe exercises.

II. COLLECTION

مجموعه

In Persian, Turkish and Arabic; Anqara; dated *Şafar*, A.H. 1196 (January 16-February 14, A.D. 1782), *Zī Hajjah* 2, A.H. 1196 (November 8, A.D. 1782); copied by Muḥammad al-Mar‘ashī Qāzī Zādah; 104 folios; ff. 83ab, 86b-93a, 97a-101b, 102b, 108a, 127b-133b, 142a-5b are blank; paper with watermarks; 16 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns, set within a frame (red, ff. 54b-58b); black ink with subtitles in red.

(1) F. 54a, in Persian. *Jāmī* (جامی), *Ghazal* (غزل).

Beginning: سعادت ان کسی دارد بوقت و صبح بیدارست دلا برخیز طاعت کن که طاعت به زهر کارست

(2) Ff. 54b– 82b, in Persian, Turkish. Farīd al-Dīn ‘Attār (فرید الدین عطار), *Pand nāmah* (پندنامه). Attār's poem with marginal glosses in Turkish.

Beginning (f. 54b):	بسملة، حمد بیحد آن خدای پاک را آنکه ایمان داد مشتی خاک را رحمت حق باد بروح کسی کین نصایح را بخواند او سی
End (f. 82b):	

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, Vol. II, p. 579-80. Browne, Persian manuscripts, p. 311-2. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 613, 616. Pertsch, Verzeichnis, pp. 774-6.

(3) F. 84a, in Turkish. *Mu‘ammās* (معماها).

(4) Ff. 84b – 86a, in Persian. Jāmī (جامی), *Mu‘ammā-i aşghar* (معمای اصغر).

Beginning (f. 84b):	بسملة، چواز حمد و تحييت یافتی کام بدان ای در معنی طالب نام
End (f. 86a):	بنام ایزد زهی در کرامی که سفت الماس نوک بحک جامی چو فیضی قدسی آمد چای تو بیخ نباشد گر کندش فیض تاریخ برابر از کرم فرخنده باد بتشریف قبول ارزند باد

See other copies: Katalog vostochnykh rukopisey AN TajSSR, vol. 2, p. 256.

(5) Ff. 93b – 96a, in Persian. Jāmī (جامی), *Lujjat al-asrār* (لجة الاسرار).

Beginning (f. 93b): کنگر ایوان شه کز کاخ کیوان برترست رخنه هادان کاش بدیوار حصار دین در است

(6) Ff. 103b – 107a, in Arabic. *Sharḥ Tuḥfa Shāhidī* (شرح تحفة شاهدی). A commentary on Shāhidī's Persian-Turkish dictionary.

Beginning (f. 103b):	بسملة، الحمد لله الذي ركب تفاعيل ابد انتامن اوتاد الاعصاب وفواصل العظام...
End (f. 107a):	هذا اخر ما اوردنا ايراده في هذه الرساله الحمد لله الذي اعطانا الاقتدار على بيان سبق والصلة على رسوله الذي ارشدنا على اشرف النسق تمت.

(7) F. 107b, in Arabic. Abū ‘Abdallah Muḥammad known as Abī al-Jīsh (ابو عبد الله محمد المعروف). A paragraph of an unidentified work of the author.

Beginning:	بسملة، احمد الله واتوكل عليه واصلى على محمد والله... وبعد فيقول الفقير الى الله الغني ابو عبد الله محمد
	المعروف بابي الجيش الاندلسي قصد ساقى هذه المختصر ان اذكر علل الاعاريض الاربعه ...

(8) Ff. 108b – 127a, in Persian, Turkish. *Tuhfah-i Shāhidī* (تحفة شاهدی). See about the work MS 179.

(9) Ff. 134a – 141b, in Arabic, Turkish. *Şarf va nahv-i zabān-i fārsī* (صرف و نحو زبان فارسی). The work of an unknown author on Persian inflexion.

Beginning (f. 134a):	اعلم كما ان العرفيون جعلوا الفعل و ما اشتق ميزان
End (f. 141b):	فقط نحو پسرک وبحشرکة وغير هما وقدم سبب الانحصار في الصفتين مرا راتمت بعون الله الملك الوهاب.

(10) Ff. 146a-9a, in Turkish. *Ma'lūmāt-i Davud Efendi* (معلومات داود افندی). Davud Efendi's work where some religious terms and words are explained.

Beginning (f. 146a):	بسملة، معلوم اولاک الله عظيم الشأن حضرتلينك ماتريديه لره کوره يکرمی ایکی صفاتی
	واردر سکزی صفت حقیقتیه درکه خارجده حقیقت موجوده اولوب ...

End (f. 149a):	ابتداء مستند دیدیکدن صکره نتکیم اهل سنتک و امام رازینکدن مذهبی در صخر اولمان.
Colophons:	تمت الرساله بعون الله الملك المتنان قد فرغ الرساله من يد عبد الضعيف النحيف محمد المرعشی (82b) زاده اکر[مه] الله بالفلاح والسعادة في وقت الظهر وفي بلده انقره وفي مدرسه قاضی عسکر وفي يوم الاحد وفي شهر صفر وفي سنہ ۱۱۹۶.

قد فرغ [sic] هذا الرساله في يد محمد المرعشی المدعی بقاضی زاده اکرمه الله تعالى بالفلاح والسعادة وفي وقت (f. 107a)
العصر وفي بلده انقره وفي مدرسه قاضی عسکر وفي شهر محرم وفي سنہ ۱۱۹۶.

تمت الرساله بعون الله الملك الوهاب وفي يد محمد المرعشی المدعی بقاضی زاده اکرمه الله (f. 127a, in the margin)

بالفلاح والسعادة وفي شهر اخر ذى الحجه وفي يوم اثنين وفي مدرسة قاضى عسکر وفي سنه ١١٩٦.

Note concerning the contents of the MS f. 157b (written with graphite): "Koranvorschriften. Arabisch. Moral lection. Persisch".

Ff. 102a, 149b. Scribe exercises.

III. GEOMETRY

هندسه

In Persian; undated; 2 folios (a bifolium); paper; 15,2 x 20,5cm; varied number of lines written in mixed script; black ink.

Ff.158a-159b. An extract from an unidentified work on geometry.

مقاله سیوم درمساحت این مشتمل است بر مقدمه و سه باب اول در بیان اصطلاحات هر چه
قابل اشاره حی بود اگر بهیچوجه قیمت پذیر نباشد...

End (f. 159b):
و حاصل ضرب قاعده اوست در ارتفاع او والله اعلم بالصواب.

Ownership note on the doublure: A EX LIBRIS, 3.8.4., HAROUTUNE HAZARIAN.

330

HĀFIΖ
حافظ
DĪVĀN
دیوان

MS 810 (C.A.S.M).

Undated; 155 folios; paper; 16 x 21,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; the text arranged in one and two columns within red rules; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; new flyleaves- one at the beginning and one at the end; old flyleaves: two at the beginning and two at the end; repaired.

The *dīvān* of Hāfiż consisted of:

I. Ff. 2b-150b. *Ghazals*. See the beginning of MS 61.I.

II. F. 75a. A *qaṣīda*. See the beginning of MS 291.II.

III. Ff. 150b-152a. *Qat'as*.

Beginning (f. 150b): دلا دیدی که آن فرزانه فرزند چه دیداند زخم این طاق رنگین

IV. Ff. 152a-155b. *Rubā'īs*. See the beginning of MS 157, IV.

هنگام گل و پسنده بیاران سرمست نوش باش دلس که زندگانی اینست

Note: on the back doublure: EX LIBRIS, 3.8.4., HAROUTUNE HAZARIAN 114.

331

COLLECTION

مجموعه

MS 848 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 1160 (A.D. 1747) (2), A.H. 1222 (A.D. 1807/8) (4), A.H. 1224 (A.D. 1809/1810) (3); copied by Ibrāhīm (2); 118 folios (has foliation in Arabic numerals ١-١١٨, which corresponds to ff. 3b-114b); ff. 1b, 2b are blank; paper with laid lines; 14 x

19,5cm; 22 lines to the page written in *Nasta’līq* and *Ruq‘ah* scripts; black ink with subtitles in red; brown leather cover with blind stamped central mandorla over pasteboard and yellow paper doublure; damp stained; the cover is worn and half torn.

The Persian text of Sa‘adī’s *Gulistān* with interlinear Turkish translation written by a later hand.

(1) Ff. 3a-114b, in Persian. Sa‘adī (سعدی), *Gulistān* (گلستان).

See about the work, its beginning (3b) and the end (114b) MS 51.

(2) Ff. 3b – 114b, in Turkish. Sa‘adī (سعدی), *Gulistān* (گلستان). A Turkish translation of Sa‘adī’s *Gulistān*.

يعنى شكر اول عزيز و جليل اللهم در كه اكا طاعت و عبادت اتمك ايده قول كند و ديديغون اولور شكر: (f. 3b):
اللهه در ايده الله كه ...

مبدل او لميه وكتاب قبول دولتندن محروم او لميه والصلوات والسلام على خير خلقه محمد وآلله اجمعين.

(3) F. 116ab, in Turkish. About the *abjad* numbers (در حساب ابجد).

Beginning (f. 3b):
بسملة، حمد اول عالمه که آدمه تعلی اسماء قلدی و مدح اول صانعه که هر اسمه منشی قلدی و نیجه عامیلری:
علم غیبدن عالمه قلدی اما بعد بر کون ...

(4) F. 117ab, in Turkish. *Qışşah-i Julüs-i Humâyûn* (قصة جلوس همایون). A paragraph about the circumstances of Salīm III’s accession to the throne and his abdication (1789-1807).

سبب تبدیلات و تغییرات و باعث جلوس همایون و تحویلات بو درکه سلطان سلیم خان قره دکز...

(5) F. 117b, in Turkish. A history of Sultân Muştâfâ b. ‘Abd al-Ḥamîd’s reign (تاریخ سلطان مصطفی) (بن عبد الحمید).

Beginning: حمد الله کلدی هنگام نظام و عدل و داد ... سعد و اقبالیله سلطان مصطفی ایتدی جلوس ...

(6) F. 118ab, in Turkish. Medical recipes (نسخ طبی).

Colophons: بو گلستان بیک یوز التمش سنده سندہ قرائت اولنوب تکمیلاً شمعی شرح گلستان ایجینه تحریر (f. 3a).

اولنمشدر غفلت اولنميي من محب مخلص ابراهيم في ۱۷ محرم سنہ ۱۱۶۰.

سنة ۱۲۲۴. (f. 116b).

سنة ۱۲۲۲. (f. 117b).

F. 1a. The table of *Gulistān*’s contents.

Ff. 1a, 114, 115a, in Turkish. *Ghazals* by an unknown author.

F. 115a. Arabic alphabet and its numerical equivalents.

F. 118b, in Turkish. *Bayts* by an unknown author.

F. 2a, in Persian. *Bayts* by an unknown author.

F. 115b. The copy of the beginning of the work (3) by later hand.

Earlier ownership:

F. 3a. Note of purchase of the MS: اشتريت عن هذه المجموعه الطيفه [sic] في اوائل شهر رجب سنة ۱۱۳۴.

F. 114b. Ownership note by Murâd: صاحبه العبد الفقير مراد

An ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS, ፩.፻.፪., HAROUTUNE HAZARIAN.

F. 114b. A note concerning the number of the folios in Turkish and Armenian:

١٤٦ Համարքն հմլթ թղթերն պյուս այս بو کتابն یازلى کاغذն շمله عددی

Seals: (f. 3a) (f. 114b) (f. 3a); احمد // (f. 114b) (f. 3a); مظہر نور الہی ابراہیم . ۱۱۷۵ .

COLLECTION

مجموعه

MS 851 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Shamākhī; dated *Sha'bān*, A.H. 1123 (September 14 – October 13, A.D. 1711); 117 folios; paper; 11,5 x 20cm; 14 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink; paper cover; damp stained; the outer edges of the first 11 folios of the MS are worn and partially torn.

(1) F. 1b, in Persian. *Fāl nāmah* (فالنامه). The beginning of the *Fāl nāmah*, the authorship of which is ascribed to Imām Ja'far Ṣādiq.

بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على نبينا محمد والآله والجمعين بدانكه این فال نامه ایست...

(2) Ff. 2a-3a, in Arabic with interlinear Persian translation. *Sūrahs* of the Qurān (سور قرآن). Extracts of the following *Sūrahs*: سورة العنكبوت، سورة الروم، سورة القصص.

(3) F. 4a, in Arabic. Prayer (دعا).

(4) Ff. 4b – 116a, in Persian. Shaykh Bahā al-Dīn al-Āmilī (شیخ بها الدين العاملی), *Jāmi'-i Abbāsī* (جامع عباسی). See about the work and its beginning MS 59.

End (f. 116a): درین وقت کل مبلغ که وجه اجاره است بوارث میرسد.

Colophon (f. 3b): بتاريخ شهر شعبان المعموم سنہ ۱۱۲۳ در سنہ تو شقان ئیل در بلده قاهره شماخی تمام شد.

Ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS, 3.β.4., HAROUTUNE HAZARIAN.

SA'ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 877 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 10, A.H. 1252 (February 16, A.D. 1837); copied by 'Abdallah Shukrī b. Ni'mān; 109 folios; paper with watermarks; 13 x 17,6cm; 15 lines to the page written in *Ruq'ah* script, border decorations on ff. 3a, 12b, 17b, 22b, 38b, 50b, 61b, 72b, 83b, 95b, 106b; black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 1b; brown leather full binding with central mandorla, two pendants, fore-edge and envelope flaps, yellow paper doublure; one flyleaf at the end; f. 107b is discoloured from humidity.

See about the work, the beginning (f. 1b) and end (f. 108b) MS 51.

تمت تمام عبد الله شكرى بن نعمان زاد الله معرفته كما اجازنى الاستاذ الكامل احمد شاكر مولد ... تحريراً سنہ ۱۲۵۲ ذو حجه شهر یوم ۱۰.

An ownership note on a paper piece pasted to A doublure EX LIBRIS 3.β.4. Haroutune Hazarian.

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدين محمد الرومي

MAŞNAVİ-I MA'NAVİ

مثنوی معنوی

MS 878 (C.A.S.M).

Undated; 351 folios; ff. 57b-58a, 172a, 223b-225a are blank; paper; 10,5 x 18,5cm; 21 lines to the page in the middle and 38 lines in the margins written in *Nasta'līq* script; the text arranged in two columns and diagonally in the margins within a complex frame (gold, blue, black); black ink with subtitles in red; brown leather full binding with gold stamped central mandorla, for-edge, envelope flaps and pink paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; some folios and quires are disjoined from the spine.

The MS contains the I (ff. 1b-57a), II (ff. 58b-171b), IV (ff. 172b-223a), V (ff. 292b-351b) and VI (ff. 225b-290b) *daftars* of the *masnavī*.

بسم الله، هذا كتاب المثنوي المعنوی وهو اصول اصول الدين في كشف اسرار الوصول...
تمت المجلد الخامس.

همچنین فرمود مولانای ما گنج رحمان پیشوای اتقیا

Flyleaf A (in Turkish). Note of purchase by Sulaymān Panāh.

Ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS 3.8.4. Haroutune Hazarian.

Seal (f. 3a): // المصطفی

MĪR SHAYKH B. NŪR AL-DĪN MUHAMMAD AL-PŪRĀNĪ

میر شیخ بن نور الدین محمد الپورانی

SHARH-I 'ILM-I FARĀYIZ

شرح علم فرایض

MS 885 (C.A.S.M.).

Undated; 80 folios; paper; 13 x 18,5cm; 25 lines to the page written in *Naskh* (ff. 1-3) and mixed scripts; black ink with rubrication and underlining in red; catchwords at the bottom of each verso page; binding is lost; incomplete in the middle (between ff. 3-4).

Mīr Shaykh b. Nūr al-Dīn Muhammād al-Pūrānī's Persian commentary on Shaykh al-Islam Zāhir al-Dīn Madāyanī's work about the Islamic jurisprudence concerning inheritance.

بسم الله، الحمد لله الذي جعل العلماء، ورثة الانبياء، وفرض طلب العلم على كل سلم من الفقراء، والاغنياء:Beginning (f. 1b):
و حصة دختر صفت و يك شود و حصة مولاي عتاقه و مaitake شود والله تعالى اعلم.
End (f. 80b):

Notes on f. 1a:

- Concerning the contents: فرایض فارسی

- A note of purchase of the MS ٣٠١ تملکت ببيع صحيح قيمة

- A note of transfer of the MS's ownership to Miftāh al-Dīn: انتقال متنه الى الفقير مفتاح الدين

- An owner's note by Muhammad 'Urfān: قد شرف تملکه الفقیر محمد عرفان:

On a paper piece pasted to f. 1a: EX LIBRIS 3.8.4. Haroutune Hazarian 243.

Seals (1a): عبده مفتاح الدين محمد شريف . ١٢٤٩

See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy, vol. 2, p. 20. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 4, p. 253.

SA'ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 900 (C.A.S.M).

Undated; 128 folios; paper; 13 x 20cm; 17 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns within a frame (red); black ink with subtitles in red; binding is lost; one flyleaf at the end; incomplete at the beginning.

See about the work and its end (f. 128b) – MS 102, 117.

Beginning (f. 1a):

چنان پهن خوان کرم گسترد که سیمربع در فاف قسمت خورد

The first subtitle (f. 2b):

نعت حضرت سید المرسلین صلی الله علیه وسلم.

Marginal notes and interlinear Turkish equivalents of some words.

An ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS Յ.Բ.Հ. Haroutune Hazarian.

SUNBUL'ZĀDAH VIHBĪ

سنبل زاده وهبی

TUHFAH-I VIHBĪ

تحفة وهبی

MS 933 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; dated A.H. 1254 (A.D. 1838/9); copied by Abdallah Shukri b. Ni'mān; 49 folios; paper with chain lines and watermarks; 19,5 x 14,5cm; 15 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in one and two columns within a frame (red); black ink; red leather cover with paper doublure.

Ff. 1b-49a. See about the work MS 41, II.

Colophon (f. 49a) عبده شکر بن نعمان این کتابی نوشته بود. ربیع اولن ابتداسنده بتمام سنه ۱۲۵۴

Note (in graphite) concerning the contents of the MS in German (f. 49b): «Türkische Lobgedichte über God, Krf. Abdüllah Schükrü. Jahr. 1253»:

An ownership note on a paper pasted to B doublure: EX LIBRIS Յ.Բ.Հ. HAROUTUNE HAZARIAN.

COLLECTION

مجموعه

MS 937 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; 47 folios; 13,5 x 19,3 cm; paperback binding with pasteboard and paper doublure; the upper part of the folios damped, ink leakage from humidity over the writing area on ff. 1-26.

I. FARĪD AL-DĪN ‘AṬṬĀR

فرييد الدين عطار

PAND NĀMAH

پند نامه

In Persian; undated; paper; 17 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red.

Ff. 1b-26b. Farīd al-Dīn ‘Aṭṭār’s moral *masnavī*. See MS 329.II(2).

هر که خواند خط من امد میدارم از آن از برای روح سن یک فاتحه خواند دو آن تمام گشت وبالله العونه
الرون.

II. SHĀHIDĪ

شاهدى

TUHFĀH-I SHĀHIDĪ

تحفة شاهدى

In Turkish and Persian; dated A.H. 1033 (A.D. 1623/4); copied by ‘Amid al-Husayn; 21 folios; f. 27a is blank; paper with watermarks; 13 x 19cm; 13 lines to the page written in *Nasta’līq* script; arranged in 2 columns; black ink; folios are disjoined from the spine; the text incomplete on ff. 32b, 37b, 41b, 42b.

Ff. 27b-47b. See about the work MS 179, 329.II(8).

صچک و اللیل یوزک ایتی نور رحک النک ندر نور علی نور

شاهدی یه هر کم ايلرسه دعا این محشرده شفاعت مصطفا

قد وقع هذا التنميق عميد الحسين غفراتله ولوالديه واحسن اليهما واليه في سنه ثلاثين وثلاث
والف .١٠٣٣

Ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS 3.8.4. Haroutune Hazarian.

339

COLLECTION

مجموعه

MS 939 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; 149+1 folios (has foliation Arabic numerals ۱-۲۹, which corresponds to 4a-59a); ff. 17a, 23b, 33a, 43b, 51a, 53a, 60b, 61a, 62b, 63b, 64a, 67b, 137a, 149b are blank; 12 x 18,5 cm; white paper pasted over brown leather binding framed with gold stamped running pattern and yellow paper doublure; damp stained, the upper and the lower parts of the spine are torn; lacking folios between ff. 51-52, 57-58.

I. COLLECTION

مجموعه

In Turkish and Arabic; dated *Sha'bān*, A.H. 996 (June 26- July 25, A.D. 1588); copied by Dāvud b. Muḥammad Salānīkī; 59 folios (has also foliation in Hindu-Arabic numerals); paper with watermarks; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red and gold; this MS contains a

number of single leaf inserts with additions and remarks (ff. 12, 17, 19, 21, 23, 29, 31, 33 35, 38, 40, 49, 51, 53, 58) written in later hand.

(1) F. 1a, in Turkish. Preface (مقدمه). The preface is about the privileges of the collection (المبيّنات مجموعه سى).

(2) Ff. 2ab, 3a, in Turkish and Arabic. *Fatvās* (فتاوی). *Fatvās* issued on different cases, extracted from the works of Qāzīzāde, Abū al-Sa‘ūd, ‘Alī Efendī.

(3) F. 1b, in Arabic. Analysis of sentences.

(4) Ff. 2a, 58a, in Turkish. Medical recipes (نسخ طبی).

Beginning (f. 2a): قاقوله كبار (درم ٥) قاقوله صغير (درم ٥) زنجيل أبيض (درم ٥) بياض كونلک (درم ٥) خالص افيون (درم ٤) ...

Beginning (f. 58a): يومورتا اقنى دوكملی تا كويك اولسون بعده بر قاشيق زيتون ياغى اتملى حل اتملى يانىق يره پامبوق ايله سورىلى مجريدر

(5) Ff. 3b – 59a, in Arabic with Turkish commentaries. Abī ‘Abbās al-Nāṭīfī *Jumal al-Aḥkām* (ابي عباس الناطفي). A collection of Islamic laws with marginal additions and corrections. Lacking folios in the middle.

A. F. 3b, in Turkish. The contents of *Jumal al-aḥkām* (لامام الناطفي).

B. F. 4a, in Arabic. A preface by a later hand.

كتاب جمل الاحكام تصنيف الشیخ الامام العامل الاوحد الزاهد الورع ابی العباس الناطفی تقدمه (الله برحمته وجميع المسلمين امین فی البرهانیه فی بیان ادب الوضؤ و منها ان يتشهد عند الفراغ من الوضؤ...).

Beginning (f. 4b): احكام النساء
قال ابو العباس سمعت الشیخ ابا الحسن بن سراقه يقول المرأة اذا رأت دم الحیض ...

End (f. 59a): وصوم التطوع لا يكره في جميع الأيام إلا في خمسة أيام والله تعالى أعلم بالصواب.

Colophon (f. 59a): كتبه الفقير داود بن محمد السلاويكي في شهر شعبان المعظم سنة ستة وتسعون وتسعمايه.

(6) F. 59b, in Arabic. An abridgement of the controversies between *Shaftī* and *Hanīfī* Imāms on various items of Islamic jurisprudence (المختصر في الفقه الخلاف بين الامامين الشافعی وابی حنیفة).

Beginning: الحمد لله رب العالمين وصلی الله على سیدنا محمد واله وصحبه اجمعین اما بعد فانی جمعت فی هذا المختصر فی الفقه الخلاف بین الامامین الاعظمن الشافعی وابی حنیفة ...

F. 2a Ownership note: من کتب العبد الفقیر // عامله الله بلطفه الله //

II. COLLECTION

مجموعه

In Arabic and Turkish; undated; 20 folios; ff. 60b-61a, 62b, 63b-64a, 67b, 78ab are blank; paper; 22-23 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red.

(1) Ff. 60a-62a, in Arabic. Prayers, cryptograms.

Beginning (f. 60a): حرز المسافر من كل سارق وسبع وموذى ...

(2) F. 63a, in Arabic. *Fiqh Hanīfī* (فقہ حنیفہ).

Beginning: اعلم ان الفقهاء على سبع طبقات الاولى طبقة المجتهدين في الشرع كالائمه الاربعه ...

(3) Ff. 64b-66a, in Arabic. Shaykh Sa‘ad al-Dīn Shāfi‘ī, (شيخ سعد الدين الشافعی) ‘Aqīdat (عقيدة). A work in verse on *Shaftī* ideology.

Beginning (f. 64b): صلی الله علی سیدنا محمد وعلی آلہ وصحبہ وسلم تسلیما

كذاك سلام الله ثم رضاوه على الآل والازواج والصحاب سرمندا الملك العقيدة بعون الله تعالى.

(4) Ff. 66b-67a, in Turkish. *Leyla raghayib ve berat ve qader* (ليله رغایب و برات و قدر). About Prophet Muhammad's birthday, common prayer on Friday *Rajab* and rules during some religious ceremonies and prayers.

Beginning (f. 66b): رجب اینک اول جمعه سی کیجه سندہ جماعت و اشتهرارايله قلنان نماز کبه رغایب دیرلر

(5) Ff. 68a-71a, in Turkish. *Qāzīzāde* (قاضی زاده), *Risāle* (رساله). A treatise on the Islamic faith and the duties of a Muslim.

Title (f. 68a): رسالتة في بيان الایمان والاسلام اجمالاً وفي بيان الفرض والواجب والسنّة وبيان ما شرع من الاعمال: وما ابتدع منها كالرغائب والقدر وصلة البرات للفاضل العلمي المشهور بقاضى زاده شيخ السلطان مراد رحمهما الله تعالى وهو عالم فاضل محى شريعة رسول الله وطريقته عليه السلام.

Beginning (f. 68a): بسم الله الرحمن الرحيم أصلح الله عصام الدين وبضاعة أهل اليقين والصلة والسلام على افضل: المرسلين وعلى آله وصحبه المصلين والمتقدسين ...

End (f. 71a): باطلله بو سوزلری او قیه لر.

Colophon (f. 71a): تمت الرساله الشريفه الفاضل قاضى زاده افندي رحمه الله تعالى.

(6) Ff. 71b-73b, in Arabic. *Qāzīzādah*, *Risālah* (رساله). An autobiography.

Title (f. 71b): رسالته معموله لما وقع من الصغر الى الكبر للفاضل العلمي المشهور بقاضى زاده

Beginning (f. 71b): يقول العبد الفقير الى رب الناس محمد بن مصطفى بن الياس المعروف بقاضى زاده جعل الله التقوى زاده ووافر كل يوم ...

End (f. 73b): فزال الاشكال عنى جميعاً في حق الشیخ الاکبر قدس سره الانور بحمد لله الذي هدانا لهذا وما كانا لنهندهی لولا ان هدانا الله.

Colophon (73b): تم الرساله لقاضى زاده.

(7) F. 74a, in Turkish. *Fī Zābiṭah Ma'rīfat Laylat al-Qadar al-Mubarakah* (في ضابطه معرفة ليلة القدر) (المباركه).

Beginning: نقل الشیخ ابی الحسن الجرانی انه قال منذ بلغت ما فاتتني ليلة القدر روایتدر شیخ بدر الدین دن منقولدر: که بالغ اوللدن برى قدر...

(8) F. 74a (in the margin), in Turkish. A paragraph from an unidentified work on Islamic philosophy.

(9) Ff. 74b-77b, in Arabic. *Jalāl al-Dīn al-Sīyūṭī*, *Aḥadīṣ* (احادیث). (جلال الدين السيوطي).

Beginning (f. 74b): الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى وصلی الله على سیدنا محمد عبده ورسوله ...

اخراج بن المبارك في الزاهدي عن الحسن قال بين الفتحتين اربعون سنه الاولى يمت الله تعالى بها كل حی والاخری يبعث الله تعالى بها كل میت هذا قضت واعتمدت عليه فيها قررت انفا والحمد لله وحق وحده وصلی الله على من بنی بعده وعلى الله واصحابه وتابعه واحبابه هذه رساله الكشف عن مجاوزه هذه الامه عن الالف لحافظ عصر الامه فريد الدهر جلال الدين السيوطي.

III. [SHAYKH ‘UŞMĀN MAGHRIBĪ]

[شيخ عثمان مغربي]

RISĀLAH-I JĀM-I JAHĀN NAMĀH

رسالة جام جهان نماء

In Persian; dated A.H. 998 (A.H. 1589/90); copied by Davud b. Muhammed; 10 folios; f. 87b is blank; paper; 17 lines to the page written in *Nasta’liq* script; black ink.

Ff. 79b-87a. A treatise on monotheism and Islamic perception of the world. The author's name is not mentioned in the text. It was identified through comparison with the description of Shaykh ‘Uşmān Maghrībī's work's copies. The work consists of two parts (دایره).

بسملة، لا حول ولا قوة الا بالله محمد بی حد وشكر بی عد سزای ذاتی که وحدتش...
وبر همین اختصار کنیم که وقت عزیز است و کاری مهم ازین در پیش است.
تم تمت بعون الله الملك المنان بید الفقیر عبد المذکب داود بن محمد سنہ ۹۹۸

F. 79a (in the margin), Mullā Jalāl al-Dīn Davānī, A *qaṣīda*.

See other copies: Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 45. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhana-yi Millī, vol. 5, p. 355. Fihrist-i kitābkhana-yi markazi-yi dānishgāh..., (2594), vol. 9, p. 1434.

IV. COLLECTION

مجموعه

In Persian and Arabic; undated; 8 folios; ff. 88a-89a, 95a are blank; paper; 12 lines to the page written in *Nasta’līq* script; arranged in 2 columns; black ink.

(1). Ff. 89b-94b, in Persian. Jāmī, *Ruba’īs*.

حمدًا لله نبو بالحمد حقيق در بحر نوایلش همه ذرات غریق
وصل ارچه محالست تمنا میکن دری زن دمی نال و تقاضا میکن

(2). F. 95b, in Arabic. Shaykh Muḥammad Murādī, *Tarīqat al-Naqshbandīyah* (طريقة النقشبندية). An extract from the work.

هذه الطريقة العليّة النقشبندية أخذها الفقير الحقير المعترف بالعجز والتقصير السيد محمد عن الشيخ العارف الكامل قطب العارفين مرشد السالكين سيدنا ومولانا وشيخنا الشيخ محمد مراد ...

V. COLLECTION

مجموعه

In Arabic and Turkish; undated; copied by Fayzallah, ‘Abdallah; 54 folios; ff. 96a, 113b-114a, 139b, 148a, 149b are blank; paper; 25 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink.

(1) Ff. 96b-113a, in Arabic. Zayn b. Ibrāhīm b. Muḥammad known as Ibn Najīm al-Hanafī (زين بن) (رساله), *Risālah*. A commentary on some terms in Arabic.

بسملة، الحمد لله الواحد الاصد الصمد الذي لا يحيط به فكر ولا يحده حصر ... وبعد يقول العبد الضعيف زين بن ابراهيم بن محمد الشهير بابن نجيم الحنفي قد سالني ...

End (f. 113a): محکو الله (؟) تعالی ثبت بحكمة وهو ایجاب الفعل على هذا الوصف وانماسمی حکم الله في عرف الفقهاء، والمتكلمين بطريق المجاز انتهي والله اعلم بالصواب.

(2) Ff. 114b-115a, in Arabic. Abū al-Sa‘ūd (ابو السعود), About the numbers (في الحساب).

بسملة، الحمد لله حق حمده والصلوة على من لانتی بعده فلما كان من المسئلة الآتية ذكرها ...

(3) Ff. 115b-116a, 133b-136a, in Arabic. *Tafsīr Qurān* (تفسير قرآن). Extracts from an unknown commentary on the Qurān.

Beginning (f. 115b): ولا تنكحوا التي نكحها آبا ؤكم وانما ذكرها دون من لانه اريديبه الصفة ... وقيل مصدريه على اراده المفعول من المصدر من النساء بيان مانكح ...

(4) Ff. 116b-132a, in Arabic. Al-Sayyid ‘Abd al-Rahmān b. Sulaymān (السيد عبد الرحمن بن سليمان) (رساله), *Risālah*. A treatise on Islamic jurisprudence.

بسملة، الحمد لله عظيم البرهان وعميم الاحسان والصلوة على رسوله محمد ...

(5) Ff. 132b-133a, 136b-138a, 140a-143a, in Turkish. Abū al-Sa‘ūd (ابو السعود), Alī Efendī (علي) (فتاوی)، *Fatvās* (افتدی).

Beginning (f. 132b): صوفیون طایفه سندن زید و عمرو هر نمازک فرایض و سنتنده باشندن سواک چقاروب اغزینه:

وصقوب...

(6) Ff. 137b-8a, in Turkish. Abū al-Sa‘ūd (علي افندى), Alī Efendi (ابو السعود), *Bāb al-Da‘wá* (باب الدعوى). Decisions on various social-economic issues.

باب الدعوى زيد بـ مقدار يـ اـ يـ اـ جـون مـ لـ كـ دـ رـ دـ يـ بـ يـ بـ نـهـ اـ قـ اـ مـ اـ تـ اـ يـ لـ سـ ...

(7) Ff. 138b-139a, in Arabic. Abī ‘Abdallah b. As’ad al-Yāfi (ابي عبد الله بن اسعد اليافعي), *Tārīkh al-Yāfi* (تاريخ الياقبي), Prayer (دعا).

من اراد ان تقوى معدته على الطعام فليضع يده على معدته ثم يقول كرنت ده نه ...

(8) F. 141b, in Turkish. The birthday of Seyyid Mehmed Emin's son.

Beginning: اوغلـمـ السـيـدـ مـحـمـدـ بيـكـ يـوزـ يـدـىـ سـنهـ سـىـ صـفـرـ ...

(9) F. 142a, in Arabic and Turkish. *Du’ā* (دعا). Prayer with instructions about how to read it in order to achieve aim.

هر مراد اـ يـ اـ جـونـ دورـتـ يـوزـ قـرقـ طـقـوـزـ كـرهـ حـسـبـنـاـ اللـهـ وـنـعـمـ الوـكـيلـ دـيهـ اـنـشـاءـ اللـهـ تـعـالـىـ مـرـادـىـ حـاـصـلـ اـولـهـ ...

(10) F. 142b, in Turkish. Medical recipe (نسخه طبی).

Beginning: قـشـرـ کـابـلـیـ سـنـامـکـیـ قـرـهـ هـلـیـلـهـ مـصـطـکـیـ کـلـ قـرـوـسـیـ سـکـرـ بـوـ جـمـلـهـ بـرـاـبـرـ سـحـقـ وـسـفـوـفـ اـیدـوـبـ اـخـشـامـ وـ صـبـاحـ بـاـیـکـیـشـرـ دـرـهـ مـقـدـارـیـ اـسـتـعـمـالـ اـیـدـهـلـرـ کـوـزـ عـلـیـلـرـ یـنـهـ بـغـایـتـ مـجـرـیدـ ...

(11) Ff. 143b-147a, 148b, 149a, in Arabic. *Fī Tarjī’ al-Bayanāt* (في ترجيع البينات). Opinions of lawyers (Mawlānā Rahmatallah Efendi, Abī Ḥanīfah, Abī Yūsuf) on various issues.

Title (f. 145b): تـرـجـعـ الـبـيـنـاتـ لـمـوـلـانـاـ رـحـمـةـ اللـهـ اـفـنـدـىـ

الـماءـ ذـوـاتـ الـقـيـمـ عـنـدـ اـبـيـ حـنـيـفـهـ وـابـيـ يـوسـفـ رـحـمـهـمـاـ اللـهـ وـرـحـمـاـ اـجـادـهـمـ الـعـظـامـ وـاسـلـاـفـهـمـ وـالـكـرـامـ ...

Colophons: كـتبـةـ الـفـقـيرـ السـيـدـ فـيـضـ اللـهـ عـفـىـ عـنـهـ f. 136b

كتـبةـ الـفـقـيرـ عـبـدـ اللـهـ عـفـىـ عـنـهـ f. 143a

سلـیـمانـ بـنـ عـثـمـانـ بـوـلاقـ شـاهـدـ عـلـیـ بـنـ اـبـرـاهـیـمـ چـوـپـدـرـ شـاهـدـ ...

An ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS 3.6.7. Haroutune Hazarian.

Seal (f. 2a): العـبـدـ الـفـقـيرـ //

340

COLLECTION

مجموعه

MS 965 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; undated; 54 folios; ff. 5a, 7a, 18b, 48a are blank; paper; 10,5 x 16,6cm; marbled paper cover; incomplete at the end; folios lacking (sometimes cut out) between ff. 25-26, 32-3, 30-31, 42-43, 47-8, 50-51, the spine of the cover is worn.

I. HAQĪQĪ

حقیقی

SELECTIONS FROM DĪVĀN

منتخبی از دیوان

In Persian; undated; 30 folios; 12 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in two columns within a complex frame (black, gold, blue); black ink.

Ff. 1b – 30b. Haqīqī is the literary pseudonym of Qara Quyunlu Jahānshāh (d. 1467), who wrote poems both in Persian and Turkish. The part contains only *ghazals*.

Beginning (f. 1b):	تا جان خویشن بصفاتش فدا کنم	میخواستم که شرح آله‌ی ادا کنم
End (f. 30b):	بزیر سروقت خاک بلند آور	توارش من بیچاره کن زهر تفیسی
Seal (f. 1a):	محمد صادق:	

II. COLLECTION

مجموعه

In Turkish; undated; 24 folios; 10 lines to the page written in *Naskh* (f. 31a) and *Nasta'līq* (ff. 31b-54b) scripts; arranged in two columns within a complex frame (gold, blue); black ink.

(1) F. 31a. *Taqvīm* (تقویم). A calendar of the 12 months in a table. The instructions for using the calendar is below the table.

اگر ایک اولین بلمنک دیلرسک هر ایک التنده غی عددی نقطه لى

(2) Ff. 31b-54b. *Dīvān-i Haqīqī* (دیوان حقیقی). The *dīvān* contains Haqīqī's *ghazals* (ff. 31b-52b) and *toyuqs* (ff. 53a-4b) and is incomplete at the end.

ای خط و خالتک کلام الله هم الکتاب حسرتکدن دیده عشاوند او لوپدر غرق آب

مهر عشقنک اولدی استاد و کونکل عالمی دوطی فرح شاد کونکل //

Ownership note on a paper piece pasted to A doublure: EX LIBRIS 3.8.4. Haroutune Hazarian, 265. See other copies: Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, Tehran Üniversitesi Merkez Kütüphanesi, s. 58. Literature: Karakoyunlu Cihanşah Hakiki'nin Türkçe Şiirleri, Hazırlayan Prof. Dr. Muhsin Macit, (www.Ekitap.kulturturizm.gov.tr).

341

RISĀLAH DAR ḤURŪF

رساله در حروف

MS 972 (C.A.S.M).

Iskandarīyah; dated A.H. 1252 (A.D. 1836); copied by ‘Urfī b. Muṣṭafā; 225 folios; ff. 2a-7a, 223a-224a are blank; paper; 12,5 x 16cm; 15 lines to the page written in mixed script, arranged in 2 columns; black ink; brown leather binding with fore-edge, envelope flaps and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

A treatise on the magic power of the letters based on Islamic theology.

بسملة، در اول کلام قدیم و کتاب عظیم ج ۵ و میفرماید که ابتداء، خلقت ازینجا نه از اوراق دیگر که اینها مبنی بر سوالات است...

واسمه الله نیزان حروف چهار کلمه است که متمم سو کلمه است که جمیع اسماء الله از ان سو مرکب است و السلام.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب من يد ضعيف العباد غرفى بن مصطفى عن ساكن اسكندرية من: محله بيجان؟ في ماہ رمضان اول سنہ اثنتی و خمسین و مائتین والف.

F. 1b A *bayt* in Turkish.

Ff. 221b-222b, in Arabic, Turkish. Invocations from the Qurān, prayers and *rubā'īs*.

Ownership note on f. 1b: EX LIBRIS 3.8.4 Haroutune Hazarian.

FARĪD AL-DĪN ‘AṬṬĀR

فرييد الدين عطار

MANTIQ AL-ṬAYR

منطق الطير

MS 977 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Qa‘dah* A.H. 830 (August 24 – September 23, A.D. 1427); 81 folios; paper; 12 x 16,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; arranged in two columns; black ink with subtitles in red; brown leather full binding with blind stamped central mandorla, for-edge, envelope flaps and marbled paper doublure; one flyleaf at the beginning; incomplete at the beginning; damp stained; f. 81a added in later period.

Farīd al-Dīn Muḥammad b. Abū Bakr b. Ibrāhīm ‘Aṭṭār Nīshāpūrī’s (d. A.D. 1230) allegoric poem.

Beginning (f. 2a): آنج جان مرد را شوری دمد ازدها را صوره موری دمد

End (f. 81a): بادشاهان خالق الغریش این کتاب شد تمام الله اعلم بالصواب.

Colophon (f. 81a): فرغ من تحریر هذه النسخة الشريفة بالحقيقة والحقيقة في پنج شهر ذى القعده سنہ ثلثین وثمانائة.

The title is on the front flyleaf: كتاب منطق الطير فرييد الدين عطار

F. 2a. *Vaqf* statement by Ḥarīm ‘Alī Bābā Yādigār: وقف حريم على بابا يادگار بسقوقجه لى عمر اغا

Ownership note on a paper piece pasted to the A doublure: EX LIBRIS 3.β.2. HAROUTUNE HAZARIAN.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II. p. 576, I. Browne, Persian manuscripts, p. 312. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 613-4, 618, 620. Pertsch, Verzeichnis, p. 777, etc.

SUNBUL'ZĀDAH VIHBĪ

سنبل زاده وهبی

TUHFAH-I VIHBĪ

تحفة وهبی

MS 983 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; undated; 51 folios; ff. 1b, 2a, 51ab are blank; paper with watermarks; 11 x 16,6cm; 15 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in one and two columns; black ink; illuminated head piece (f. 2b); coloured paper cover with flap, over pasteboard and marbled paper doublure, the spine and the edges of brown leather; the upper and lower parts of the for-edge flap are torn; MS is damped.

See about the work, its beginning (f. 2b) and the end (f. 50b) MS 41,II.

Ownership note on a paper piece pasted to f. 1b: EX LIBRIS, 3.β.2., HAROUTUNE HAZARIAN.

F. 51a (in German). Note concerning the contents of the MS. Wörterbuch Iranisch-alttürkisch, Verf.: Tühfe'i Wehbi, Türkischer Gezandter in Iran. Jahr: 750.

F. 1a. Scribbling.

COLLECTION

مجموعه

MS 994 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Arabic and Turkish; Astarābād; dated *Safar* 22, A.H. 1130 (January 25, A.D. 1718), beginning of *Rabī‘ I*, 1130 (February, A.D. 1718); copied by Ahmad al-Hayāt; 177 folios; ff. 2b, 3a, 4b, 5ab, 168b-170a, 172b-173a are blank; paper; 10 x 13,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; black leather full binding with blind stamped fillets, fore-edge and envelope flaps; repaired in the 19th century.

(1) F. 1b, in Persian. *Tafsīr hadīs* (تفسير حدیث). An extract from commentary on a *hadīs* with Turkish translation in the margins.

قال النبی علیه السلام الحیا، من الایمان صدق رسول هر گاه که ایمان باور ازان وجه که باور چیزی: را میتوان داشت ...

(2) Ff. 3b – 4a, in Persian. [Sharḥ-i Muḥabbat nāmah-i Ilahī] (شرح محبت نامه الهی). An extract from the commentary of *Muḥabbat nāmah-i Ilahī*.

حضرت فضل خدا در اول محبت نامه آله‌ی آورده است که بسم الله الرحمن الرحيم هو که تقسیم وجه کتابة خط حضرت آدم و حوا پس برین تقدیر میتواند بود.

(3) F. 6a, in Arabic. A citation from the Qurān.

(4) Ff. 6b-156a, in Persian. [Muḥabbat nāmah-i Ilahī] (محبت نامه الهی). A mystical work about Ādam and Ḥavā based on the Qurān and *hadīses*. The title of the work is not mentioned in the MS. They were identified through comparison. Its beginning and contents are the same as in a manuscript kept in Berlin entitled *Muḥabbat nāmah-i Ilahī*.

Beginning (f. 6b): بسملة، هو در تقسیم وجه آدم و حوا و بشناس و بخوان ای خوانین خطوط وجه کریم آدم علیه السلام که حضرت رسالت ۴ فرموده است...

End (f. 155b): پس منزل اخر همه از علماء و زاهدان و حکماء و شهداء بعالی عشق آله‌ی میکشد که اذا قتلته فانادسته صدق الله.

See other copies: Pertsch, Verzeichnis, p. 298-9, No. 264,1.

(5) Ff. 6b-156b (in the margin), 167b-177b, in Turkish. A Turkish translation of the work (4).

تعريف قوت السيد شریف و آن قوت در جمیع مراتب موجودات سریان و سیران دارد...

(6) Ff. 156b-157a, in Arabic. Astrology (اخترشناسی).

Beginning: بسم الله الرحمن الرحيم خلق السموات[sic] والارض وما بينهما في ستة ايام ...

(7) Ff. 157b-167a. *Lughat-i Astarābādī* (لغت استرابادی).

Beginning (f. 157b): بسملة، اذراواتی آکه خنانه واتی اوی اژهکو از براء ان گفت انکه ایشانرا گفت اورد از انجا یادها یایا یقیضله

End (f. 167b): بداد با را مسلط کرده شود بران کافران

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد الحمير بندة بندهگان قدیر اسلام بن احمد الحیاط

غفر الله ذنبه وستر عیوبه في اوایل ربیع الاول في هجرة النبویة سنہ تسع وعشرون و مائیة و الف.

تمت في شهر صفر يوم ۲۲ در روز یک شنبه در وقت مغرب في سنہ ثلثون و مائیة و الف. (f. 167a)

Ownership note on a paper piece pasted to the A Doublure: EX LIBRIS 3.8.4. HAROUTUNE HAZARIAN.

COLLECTION

مجموعه

MS 997 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; Hamadān; dated *Rabī‘ II* 14, A.H. 1218 (August 3, A.D. 1803); copied by Imām Qulī b. Najaf Qulī; 153 folios; laid paper with chain lines; 10,5 x 15,5cm; 11 lines to the page written in *Naskh* and *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; brown leather with blind stamped central mandorla, two pendants, 4 corner pieces framed with a running pattern, white paper doublure; ink spotted.

(1) Ff. 1a-4a, 148ab (in the margin), 150a – 152b, 153b, in Arabic, Persian. Prayers (ادعیه).

(2) F. 2ab, in Persian. A narrative (روایت). The narration is about Angel Jabra’īl and Imām Mūsā.

روایت است که روزی جبرئیل امداد از سود خدای تعالی و برسول سلام گو و گفت یا محمد خدای تعالی:

محمد علی بن محمد باقر (f. 2a):
 (3) Ff. 4b – 148a, in Persian. Muḥammad ‘Alī b. Muḥammad Bāqir Iṣfahānī known as Bihbihānī (اصفهانی), *Radd al-Shabḥāt* (رد الشبهات) (Aqā Muḥammad ‘Alī Iṣfahānī d. A.H. 1216 (A.D. 1801/2) wrote the work in A.H. 1215 by Fatḥ ‘Alī Shāh’s order to refute the doctrines of Judaism and Christianity in favour of Islam. The work consists of a preface (مقدمه), three parts (بحث) and an epilogue (خاتمه).

Beginning (f. 4b): بسم الله الرحمن الرحيم على نواله مصليا على احمده وصحابه وآلـهـ التوابعين لفعله و قالـهـ ظرائف ظرائف
 فصحـاـيـ شـيرـيـنـ مـقـالـ وـ لـطـايـفـ طـوـايـفـ اـهـلـ دـانـشـ وـ كـمـالـ ...ـ چـينـ گـويـدـ مـذـنـبـ قـاـصـرـ جـانـىـ مـحـمـدـ عـلـىـ بـنـ مـحـمـدـ باـقـرـ اـصـفـهـانـيـ ...ـ مشـهـورـ بـبـهـانـيـ ...ـ

End (f. 148a): والصلوة على ختم الرساله محمد وصحابه وآلـهـ اجمعـيـنـ عـلـيـهـمـ السـلاـمـ .

Colophon (f. 148a): تمام شد كتاب رد الشبهات من تاليف مرحمت وغفران پناه رضوان مكان خلد آشيان مجتهـدـ العـصـرـ وـ الزـمانـ مـولـانـىـ مـرـحـومـ جـنـابـ آـخـونـدـ آـقاـ مـحـمـدـ عـلـىـ طـابـ ثـرـاهـ بـتـارـيخـ يـوـمـ ١٤ـ شـهـرـ رـبـيعـ الثـانـىـ در تـارـيـخـ سنـهـ ١٢١٨ـ درـ بلـدـ هـمدـانـ درـ حـيـنـىـ كـهـ اـيـنـ پـيـرـ شـكـسـتـهـ پـرـيـشـانـ درـ انـجـاـ گـوشـهـ نـشـينـ وـ اـمـيدـ عـفـوـ گـذـارـشـاتـ اـيـامـ ماـضـىـ رـاـزـدرـگـاهـ قـاضـىـ الحاجـاتـ سـائـلـ وـ اـمـيدـوارـ بـولـائـمـىـ الـجـهـارـ عـلـيـهـمـ السـلاـمـ بـوـدـ وـ مـيـباـشـدـ بـحرـمـةـ مـحـمـدـ وـ آلـهـ الـاطـهـارـ حرـرـهـ العـاصـىـ العـبـدـ الـاـقلـ اـمامـقـلـىـ اـشـتـهـارـدـىـ بـنـ نـجـفـقـلـىـ غـفـرـ اللـهـ .

(4) Ff. 148b-150a, in Persian. Muḥammad Maḥdī b. Abī Zar al-Nirāqī (محمد مهدی بن ابی ذر النراقی), *Muhrīq al-qulūb* (محرق القلوب). An extract from the work.

Beginning (f. 148b): گـفـتـهـ مـنـ کـتـابـ مـحـرـقـ الـقـلـوـبـ عـنـ کـلـامـ مـلاـ مـهـدـیـ نـرـاقـیـ اـزـ عـلـیـ بـنـ مـحـمـدـ صـوـفـیـ کـهـ درـ عـصـرـ اـيـامـ مـحـمـدـ باـقـرـ بـوـدـ نـقـلـ کـرـدـهـ اـنـدـ کـهـ شـيـطـانـ بـمـنـ گـفـتـ توـ کـيـسـتـيـ ...ـ

End (f. 150a): وـ شـدائـ وـ مـصـيبـاتـ متـوـسلـ بـعـلـىـ مـيـشـدـنـ وـ اوـراـ شـفـيـعـ خـودـ مـيـکـرـدـنـ .

Cryptograms, numbers and tables on the doublures.

F. 150ab, the numerical value of the months of lunar *Hijrā* in *abjad* numbers.

F. 153ab, *abjad* numbers and *bayts*.

F. 153ab. Scribbling.

JĀMĪ

جامی

DĪVĀN

دیوان

MS 998 (C.A.S.M).

Dated *Rajab* 20, A.H. 1122 (September 14, A.D. 1710); 224 folios; paper; 14,7 x 23cm; 18 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; arranged in one and two columns; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

Jāmī compiled the *dīvān* of his works in A.H. 884 (A.D. 1479/80), where he arranged his *qaṣīdas* according to their contents. The *dīvān* in the MS contains:

I. Ff. 1a-4a. A preface in prose.

Beginning (f. 1a):

نظم و مشکفل شعرا اند و یکی نبشد و متصدی شغل آن ارباب

II. Ff. 4b-51b. *Qaṣīdas*.

Beginning:

زان پیش کز مداد دهم خامه را مدد جویم مدد زفضل تو ای مفضل احد

III. Ff. 52a-224b. *Qhazals*.

Beginning:

بسم الله الرحمن الرحيم اعظم اسماء عليم حكيم

End (f. 224b):

ساخت یا نعمت غم مرغ ولم زانکه بخواست هرگز انجه بلبل این باع خدای طربی

تمت القصاید بعون الملك الواحد في تاريخ ٢٠ بیست شهر رجب المرجب سنہ ١١٢٢ من

الحجرة النبوية صلى الله

See other copies: *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (1413), vol. 8, p. 87. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, pp. 744-8, etc.

TAQVĪM

تقویم

MS 999 (C.A.S.M.).

Undated; 17 folios; paper; 14 x 24,2cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script with tables (ff. 1b-2a, 16b-17a); black ink with rubrication in gold: the following title placed at the upper part of ff. 3b-17a: شاه ناصر الدین قاجار السلطان بن السلطان بن السلطان; illuminated head piece (f. 1b); lilac paper pasteboard framed with leather, dark lilac paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end.

The astrological calendar of the year 1272 of lunar *Hijrā* (A.D. 1855/6).

An ownership note on a paper piece pasted to the doublure of the upper cover: "EX LIBRIS ژ.پ.ح. HAROUTUNE HAZARIAN.

SHARH-I FIRQAH'HĀ-YI MAZHABĪ-I HINDŪSTĀN

شرح فرقه های مذهبی هندوستان

MS 1002 (C.A.S.M.).

Bināris; dated 1800; 85 folios; ff. 1a-3a, 84b-85b are blank; paper; 12 x 16cm; 9 lines to the page written in *Nasta'līq* script; entire text set within a complex frame (red, yellow, black); black ink with

rubrication; miniatures on ff. 7a, 8b, 9b, 11ab, 12a, 13ab, 14b, 15ab, 17a, 19a, 20a, 22a, 23b, 24b, 25a, 26b, 28ab, 29ab, 30ab, 31b, 32ab, 33a, 34a, 35b, 38a, 44a, 45b, 48ab, 50b, 54b, 55b, 56a, 57a, etc; brown leather binding with pasteboard and grey paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 3b-72a. An account of the tenets and sects of India.

Beginning (f. 3b):

هو المتعال

چون اقتضای رباني و خواهش بزداني مقتضی آن شد که عالم کون و فساد از خلوتکده بطون بمنصه ظهور جلوه گر گردد...
و بیکجا واقع در تفصیل و شمار یک نوشته شده است در سنه یکهزار و هشتصد عیسوی.

End (f. 72a): (2) Ff. 72b – 84a. *Tafsīl-i khānah shumārī-i baladah-i Bināris* (Statistic data about the population of Bināris and its castes).

F. 1a. Note concerning the contents: “A Description of the Tenets, Kites and Mysteries of the numerous Sects of India with paintings of their respective personal appearance also an Account of the Vedanta School Hindu Philosophy: a statistical Description of the Cities of Banares as it was A. D 1800 (erased)”.

Ownership note on a paper piece pasted to the doublure of A Cover: EX LIBRIS 3.B.4.
HAROUTUNE HAZARIAN.

349

MUHAMMAD ḤUSAYN B. KHALAF TABRĪZĪ KNOWN AS BURHĀN

محمد حسین بن خلف تبریزی متخلص به برهان

BURHĀN-I QĀTI'

برهان قاطع

MS 1018 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 17, A.H. 1251 (April 4, A.D. 1836); copied Muḥammad Mahdī Khurāsānī; 462 folios; paper; 21,5 x 31cm; 25 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink; glazed pictorial binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Muhammad Husayn b. Khalaf Tabrizi's dictionary written in A.H. 1062 (A.D. 1651/2) with explanations of Persian and Arabic words. The dictionary consists of 9 parts (فایده), comprising information about Persian language and 29 chapters (گفتار).

Beginning (f. 1b): بسمة، بهترین لغتی که متکلمان بدیع البیان محفل زبان آرایی و نیکوترین نکته‌ای که منشیان
انجمن سخن پیرائی زمان ...

End (f. 461b): والله اعلم بالصواب.

Colophon (f. 461b): بتاریخ یوم دوشنبه هفدهم شهر ذی الحرام من شهر سنه ۱۲۵۱ بسعی اقل خلیفه محمد مهدی:
خوراسانی سمت تحریر یافت تمت بالخبر.

Earlier ownership:

F. 461b. Note about gifting the MS to Doctor Tiryakyan dated *Muharram* 21, A.H. 1322 (A.D. 1905):
بیادگار دوستانه خدمت جناب ایوب باب دکتر تیراکیان تقدیم نمود ۲۱ محرم ۱۳۲۲

Note of the purchase of the MS for 16 *tūmāns* by Muḥammad Nāṣir b. Muḥammad Ibrāhīm in A.H. 1303 (A.D. 1885/6):
بتاریخ یوم پانزدهم شهر شوال المکرم ۱۳۰۳ این کتاب // را بمبلغ شانزده تومان دراراج شمران
ابتیاع نمود الیون دخل فی ملکی وکان الله مالک الملک علی بن محمد ناصر بن محمد ابراهیم بن جان محمد قاجار دولو.

هو المالك. قد اتفق الاتمام الكتاب البرهان ومن عوارى الزمان دخل في ملكي وكل الاشياء، ملك خالق الاشياء، وانا العبد
الاثم بن على اصغر دباغ غفر له محمد هاشم في شهر محرم الحرام سنة ١٢٥٢ .

Seals: (ff. 1b, 461b) (1a), العبد الراحي يوسف سنة ١٢٥٢ (1a), محمد هاشم //

See other copies: Rieu, Catalogue, vol. II, p. 500. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1347-9, Browne, Persian manuscripts, p. 230. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 82, etc.

350

COLLECTION

مجموعه

MS 1035 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 1065 (A.D. 1654) (1), A.H. 1094 (A.D. 1682/3) (3); polygraphic work: one of the copyists is Ibn Ibrāhīm Tīmūr Rūmlū (1); 97 folios, f. 1a is blank; paper; 16 x 21,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in 1 (94b-7b), 2 (1b-48b) and 4 (50b-89b) columns; black ink with subtitles in red; the upper cover is of black leather (the lower cover is lost and substituted with blue paper) with blind stamped central mandorla and two pendants, disjoined from the spine; the first folio is torn; damped.

(1) Ff. 1b – 48b, in Turkish. *Fuzūlī* (فضولی), (*Dīvān*) . The MS contains the poet's foreword in prose (1b-4b), his *ghazals* (4b-43a), *tarjī'bands* (43b-44b, 46b-47a), *sāqī nāmah* (44a-b), *mukhammases* (45ab, 46ab), *musaddases* (45b-46a, in circular writing), *rubā'īs* (47a-48b).

Title (f. 1b):

كتاب ديوان فضولي
حمد بيد اول متكلّم نطق آفرينه كه سفينه اميد سكان بحار //
The beginning of the foreword (f. 1b):
Beginning (f. 4b):
قد انار العشق للعشاق منهاج الهدا سالك راه حقيقة عشقه ايلر اقتدا
ثابتة نعمت حيات ايدي ارادح معار فنكله ايدان قلوب
End (f. 47a):
Colophon (f. 47a): تمت بتاريخ يوم چهارشنبه دهم شهر شوال ختم الخبر [sic] والاقبال سنة ستة و خمسين بعد الف
كتبة الفقير الحقير ابن ابراهيم تيمور روملو عفى عنها

See other copies: Rieu, Catalogue of The Turkish Manuscripts, pp. 207-8. Flügel, Die arabischen, persischen, turkischen handschriften, pp. 638-39; Die Arabischen, Persischen und Türkischen Handschriften der Universitätsbibliothek zu Uppsala, p. 339.

Literature: A History of Ottoman Poetry, Volume III, pp. 82-3.

(2) Ff. 49a-50a, in Persian. *Bayts*, *rubā'īs* and parts of different *masnavīs*. The names of the following authors are mentioned: *Jarbadaqānī* (f. 50a), *Al-Şadrī Qumī* (f. 49a), *Şā'ib* (f. 49b).

(3) Ff. 50b –89b, in Turkish. *Fuzūlī* (فضولی), (*Leylī Mejnūn*) (ليلي مجنون). The poem begins with a preface in prose and verse (50b-51a).

Title (f. 50b): كتاب ليلى مجنون افصح المتكلمين فضولي بغدادي
Beginning of the preface (f. 50b): اي نشه حسني عشقه تاثير قيلن عشقيله بنای کونی تعمير قيلن...
Beginning (f. 51a) الحمد لواهـ المـکارـم والـشـکر لـصـاحـبـ المـراـحـمـ...
End (f. 89b): شاعـرـلـقـ اـفـتـیـ رـایـدـبـ سـنـکـ کـزـبـیـ اوـزـ بـکـاـ شـعـارـ اـیدـبـ سـنـکـ
Colophon (f. 89b): تمام ديوان فضولي سنة ١٠٩٤

See other copies: Rieu, Catalogue of the Turkish Manuscripts, p. 206. Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 6, p. 173.

(4) Ff. 90a-92b, in Persian. Abū Ṭālib al-Husaynī (ابو طالب الحسینی), *Sharḥ-i Ṭārum-i Khalkhāl* (شرح طارم خلخال).

بسمة، ای نامه زخامة اللهی توقيع نمای مهر و ماهی Beginning (f. 90a):

(5) F. 93a, in Persian. Ḥayratī (حیرتی), *Bayts* (ایبات).

(6) F. 93b, in Persian. The dates of the coronation and death of the Safavid Shāhs down to Shāh ‘Abbās II (تاریخ جلوس وفات پادشاهان صفویه).

(7) F. 93b, in Persian. *Qabz* (قبض). A quittance dated A.H. 1079 (A.D. 1668/9).

قبض داد و قبول نمود رفعت و معالی پناه ساروخان بیک یوزباشی خمرلو بانکه مبلغ هفت تومان پنجهزار: دینار تبریزی قبضی رایجی المعاملات از بابت مالوجهات و وجوهات سنه تنگوز نیل فی غرہ شهر محرم الحرام سنه ۱۰۷۹.

End:

(8) Ff. 94b – 97b, in Turkish. *Khaṭṭiyat min kelam-i Timuri* (خطیات من کلام تیموری). A treatise on the eloquent style in Turkish.

بسمة، حمد بیحد بیغایت و ثنای بیعد بی نهایت اول مصور بی آلتہ که جمیع موجودات بیر لمعه پرتو...

End: و بیله آقابیه ملازمت ایلمک نعوذ بالله تمت فی خطیات بعون الملک الوهاب.

F. 1a, in Persian. *Bayts* by an unknown author.

F. 50b. A note: این کتاب مشهور ثلثین ثمن است

F. 94a. Scribbling.

Seal (ff. 1a, 94b): عبده الراجی محمد ۱۰۲۱

351

ANTHOLOGY

سفینه بیاض

MS 1036 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Muharram* 7, A.H. 1107 (August 18, A.D. 1695) (207b); *Zī Qa‘dah*, A.H. 1112 (A.D. 1701); A.H. 1198 (A.D. 1783/4) (210b); polygraphic work: the copyists are Abū al-Fath Tajallī (191b), Muḥammad Laṭīf (210b); composed for Khvājah Qāsim ‘Alī (207b), Muḥammad Raft‘ Bīg Rashtī (191b); 221 folios; ff. 1a, 14a, 15b, 48a, 49b, 66a-67b, 68b-69a, 70a-71b, 72b-79b, 119a-121b, 123a-137a, 138b-141a, 142b-144b, 145b-146b, 147b, 149b, 150b-152a, 153a, 155a, 157a, 158b-159a, 184a, 185b-187b, 188b, 190a-191a, 192a, 193b, 196b, 198a, 199b, 201b, 203a, 204a-205b, 206b, 211b, 213a-215a, 216b, 217b, 219b are blank (some of the blank leaves are framed and have decorated borders); paper: tinted (white, yellow, blue) and polished, major part of the folios are gold (ff. 2-3, 5, 137) and silver sprinkled in the margins or entirely, with silhouetted floral decorations (32a-39b, 40b, 41b-42b, 43b-46a, 47a, 68b-69a), miniatures are on thick paper (ff. 1, 2, 14, 15); 12 x 21cm; (ff. 6b-14a) 16 lines to the page, (ff. 15b-71a) 8 lines to the page, on the rest varied number of lines (often diagonal) to the page written in *Nasta’līq* and *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; the text arranged in one and two columns, ff. 62a-118b are with marginal continuation of the text, set within a complex frame (gold, black, red), ff. 16a-69b, 218-219a have interlinear gold and black lining; ff. 2a, 71b-73a, 122b-123a, 139b-140a, 141b-144a, 186b-193a, 204a-205b, 220ab are with decorated (often with simple floral design) margins; miniatures (ff. 1b, 4b, 14b, 15a (with the following note: 48b, 49a with verses from میر منصور در قم صورتی در صفحه بروجه هستم) (صورتی در صفحه بروجه هستم میر منصور در قم 97b, 98a, 137b, 138a, 185a, 221a; calligraphic specimens with interlinear gilding

(ff. 4a, 5a, 6a, 141b, 142a), cloudbands and floral decorations; ff. 71b and 72a are lithograph pictures with animals having the notes of the publishers ‘N de B Fe 1594’ and ‘N de Briun 1594’, illuminated head pieces on ff. 6b, 58b, 186b; gold stamped black leather binding with pasteboard and brown leather doublure; folios are damp stained at the edges; the upper cover is half torn from the spine.

The MS is a collection of various prefaces (دیباچه), narratives (روايات), letters (مکاتبات), poems, calligraphic specimens (خطوط خوشنویسان) and miniatures:

(1) The prefaces are the following:

A. F. 3ab. Muḥammad ‘Alī Bīg (محمد علی بیگ), *Dībāchah* (دیباچه). Muḥammad ‘Alī Bīg, Shāh Ṣafī I’s (1629-42) envoy in India, writes in the preface of his work that he was sent there to improve the relations between Iran and India. In India he compiled a collection of 19000 moral advices and proverbs in 8 volumes, the first of which contains *qaṣīdas* and *qaṭ‘as*, the second- *tarkīb’bands* and *tarjī’bands*, the third – *ghazals* and the fourth – *muṭāyibāt*.

رمز تکوین و سر ایجاد متخلق با خلاف روف بالعباد سرمایه هوشمندی دلها آسوده پیرایه راحت بخش
جانها زفسوده ...

B. F. 4a. *Dībāchah* (دیباچه). A preface of an unknown author.

بسملة، سپاس بیقياس بار خدایی را که بسبب آنکه هیچ عقل راقوت اطلاع حقیقت او نیست ...

C. F. 5b. Shaykh Fayzī (شیخ فیضی), *Dībāchah* (دیباچه).

بسملة، اهم ارباب عقول سلیمه و اصحاب طبایع مستقیمه مبداه هرگاه و مطلع هر گفتار حمد ثنای
آفریدگاریست ...

D. Ff. 9b-11b. *Dībāchah-i safīnah-i bayāz* (دیباچه سفینه بیاض). A preface of an unknown author.

هو العزیز موجدی که تمامت عقول عشره و افلاک تسعه مبدأ ایجاد و دودمان امکانرا طفیل موجود: (b)
بتشریف ابداع و اختراع مشرف گردانید

(2) Ff. 2ab, 12a-13b. *Mukātibāt* (مکاتبات). Letters referring to Safavid period.

زهی مربع نشین بیت الحرام حضور که محترمان حريم قربش را از لباس تعلق عربانی ناگزیرست.
مکتوبی که خواجه رشید در تعریف فصل ربیع بشیروانشاه ملک شیروان نوشه: (f. 12ab)

بسملة و آن خداوند ذوالجلال و آن کریم بیزوال و آن صور بی ملال و آن پادشاه لم یزل و لا یزال را
نام میبرم که کشتی زین خورشید عالم افروز را بدستیاری ملاح ...
Title (f. 13b): من خلیفه سلطان

(3) Ff. 6b-9a. A legend about the world creation (روایتی درباره خلقت عالم).

چون خطاب مستطاب انى جاعل في الارض خلیفة بمسامع محامع سکان بسیط هامون و بساط
بو قلمون رسید تمامی تمعنکفان ...
خمس دیگر وضع نمودیم سه شد.

End (f. 9a):

(4) Calligraphic specimens (خطوط خوشنویسان):

A. Ff. 5a, 6a. In *Shikastah Nasta’līq* signed by ‘Alī b. Zayn al-‘Ābidīn (العابدین علی بن الحسین زین).

B. Ff. 141b, 142a. In *Nasta’līq*, signed by ‘Abd al-Rashīd: f. 141b حرره عبد الرشید غفرله

C. F. 217a. In *Shikastah*, signed by Muḥammad Rahīm Lāhījī, dated *Zī Hajjah*, A.H. 1112 (A.D. 1701) بتاریخ شهر ذی قعده سنه ۱۱۱۲ قلمی شد بید عبد المذنب الراجی محمد رحیم الحسینی لاھیجی:

(5) Ff. 16a-40a. Poems of the following poets:

a) Ff. 16a-34a. Mullā Amirī (ملا امری), *Tarjī’* (ترجمی).

کرد چون شاه عشق عدم ظهور اولا خواست بهر خود دستور Beginning (f. 16a):

b) Ff. 34a – 40a. Nuşratī Tabrīzī (نصرتی تبریزی), *Qazā va qadar* (قضايا و قدر).

Beginning (f. 34a):

شندم روزی از مرد کهن سال زیری قامتش خم گشته چون دال

c) *Rubā'īs* by Abū Sayyid (f. 54a), Jalāl Farāhānī (f. 56a), Kalīm (f. 84b), Khān Ahmād (f. 148a), Khayyām (f. 58a), Mīrzā Ibrāhīm Adham (f. 52b), Rūzbihān (f. 40b), Ṣafī Rashtī (f. 148a), Ṣā'ib (f. 40b), Sanā'ī (f. 40b), Shawkat Bukhārā'ī (ff. 80a-84a, 89b, 150a, 157b, 202a, 216a), Surūrī Rashtī (f. 58a), Tūfān (f. 40a), Tughrā (f. 92a), Vālihī Qumī (f. 40b).

d) *Ghazals* by Bīdil (f. 191b), Ḥamza Khān (f. 168b), Ḥasan Khān Hirātī (f. 200a), ‘Imād Faqīh (f. 46a), Jalāl Asar (f. 44a), Jāmī (ff. 156ab, 194a-196a), Kalīm (f. 84b), Kulbī (f. 42b), Manzūr (f. 51b), Mīr Sayyidī (ff. 207a, 209a, 212b), Mīrzā ‘Alī Tajallī (ff. 43b, 145a, 149a, 152b), Mīrzā Qāsim (f. 149a), Muḥammad Jān Qudsī (f. 42a), Muḥammad Qulī Salīm (f. 49a), Mumtāz (ff. 188a, 192b-193a, 204b), Mushtāq (f. 217a), Naẓīrī (f. 158a), Nijāt Salmah (f. 212b), Qāsim Mashhadī (f. 86b), Qāzī (f. 42a), Rāzī (f. 189a), Ṣafī Qulī Bīg (ff. 52a, 147a, 211a), Ṣā'ib (ff. 153a, 161b-166b, 209ab, 212a, 215b), Sāmi' (f. 189b), Shaykh Abūl Qāsim (f. 43a), Shawkat (ff. 47a, 80a-84a, 89b, 145a, 148b), Tālib Āmulī (f. 86a), Tughrā (f. 92a), ‘Urfī (f. 42b), Vā‘iz (ff. 155b, 198b).

e) *Qasīdas* by: Kishvarī (f. 50a), Mīrzā Ibrāhīm Adham (f. 62a).

f) *Qat'as* by: Anvarī (f. 52a), Khaskhān (f. 52b), Manzūr (f. 51b), Ṣā'ib (f. 52b), Ṣafī Qulī Bīg (f. 52a).

g) *Fards* by Māvajī (f. 60a), Mīrzā Kufrī (f. 65a), Kalīm (ff. 58a, 68a), Tālib (ff. 58a, 68a).

h) F. 54a. Sayyid Ḥusaynī (سید حسینی), *Zād al-Musāfirīn* (زاد المسافرین).

این طرفه حکایتیست سنگر روزی زقضا مگر سکندر

i) F. 122ab. Ḥakīm Ruknā (حکیم رکنا), *Qazā va qadar* (قضايا و قدر).

Beginning:

شندم روزی از پاکیزه رائی سرای عاریت را کدخدائی

See other copies: Rieu, Supplement, p. 234. Ethé, Catalogue of the Persian manuscripts, p. 848.

j) Ff. 169a-183b. Mīrzā ‘Alī Tajallī (میرزا علی رضا [تجلى], *Mi'rāj-i khīyāl*). See MS 116(6).

Beginning (f. 169a):

در سرم دیگر همای عشق یار ریخت طرح آشیان از خارخار

k) Ff. 218a – 219a. Mihrī (مهری), *Ta'rīf Sarāpāy* (تعريف سراپای).

Beginning (f. 218a):

ای بت چابک شیرین حرکات جلوه باز تو چون آب حیات

(6) Ff. 98b-104b. *Sharh-i rubā'īyāt-i Shaykh Abū Sa'īd* (شرح رباعیات شیخ ابو سعید). A commentary on Shaykh Abū Sa'īd's *rubā'īs* by an unknown author.

که این رباعیات کو کرد احمد است و بسیار عزیز و در وصول سعادت و حصول مدعیات...

تم رباعیات ابو سعید ابو الخیر علیه الرحمه.

حسب التکلیف محمد رفیع بیک رشتی مرقوم قلم شکسته رقم گردید العبد ابو الفتح تجلی 191b

العبد الاقل ابو الفتح حسین تفرشی 200b

بتاریخ یوم ۷ شهر محرم الحرام سنه ۱۱۰۷ حسب التکلیف

مجموعه اوصاف پسندیده خواجه قاسمعلی قلمی نموده شد

حرره العبد الضعیف النحیف محمد لطیف نمقه بایا سنه ۱۱۹۸ f. 210b

F. 1a. Ownership note by Āqā Karim: هذا کتاب [sic] من تملکات عالیشان معلی مکان من ارکان قبله گاهی

اقا کرم ///

Note in Armenian stating that it was the *dīvān* of Ḥakīm Shafā'ī f. 221b: «Պիվանի հաքիմ Շափակի»:

MĪRZĀ KĀZIM

میرزا کاظم

INSHĀ'

انشا،

MS 1038 (C.A.S.M.).

In Persian and Turkish; dated *Jumādā II*, A.H. 1265 (April 24- May 23, A.D. 1849); 27 folios; ff. 1a-3a, 26a, 27a are blank; paper with pressmarks; 11,4 x 21cm (oblong); 17 (straight and oblique) lines to the page written in *Nasta' līq* script; black ink with rubrication in red; two flyleaves at the beginning and two at the end; blue velvet cover framed with stamped leather over pasteboard with pink paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; damped; B doublure is torn; the ties of the spine are loose; ff. 4-7, 10-3, 20-1 disjoined from the spine; the edges of the folios torn.

A collection of private letters in Persian (ff. 4b-17a) and Turkish (ff. 3b-4b, 17b-20a). The collection has a preface in Turkish.

Beginning (in Turkish) (f. 3b):

بر قاصد خوشخبر هنرور یعنی روش کلام شکر . مکتوب شریفنه کی کتوردی

جواب احوال پرسانی f. 6b

در باب دوستی نوشته f. 7a

بهجهه تکلیف عروسی عادل سلطان نوشته f. 7b

شرح اشتیاق f. 8a

شرح شکایت دوری f. 9b

مکتوب دیگر بهجهه دوستی قلمی شد f. 10b

صحیفه دویگر بهجهه دوستان f. 11a

بهجهه کسی از مرض صحت یافته شود f. 12a

بهجهه دوستی از دوستان و فادرار در موسم بهار از یکدیگر جدا شده اظهار شوق نموده f. 12b

بهجهه یکی در مسجد پیش نمازی نموده باشد f. 13a

جواب اورانوشه f. 13b

بهجهه دوستی که صاحب آزار باشد f. 14a

بهجهه یکی از دوستان که خوش نویس بوده باشد قلمی کرده f. 14b

بهجهه دوستی نوشته گله کرده f. 15b

جواب اورانوشه f. 16a

بهجهه اظهار دوستی باطنی f. 16b

بهجهه دوستی که بتازگی او طاق تعمیر نموده باشد f. 17a

کاغذ ترکی یکی از دوستان بیوفایی نموده مراسله نوشته f. 17b

جواب اورانوشه f. 18a

ایضاً" کاغذ ترکی بهجهه یکی ضرب او گرفته باشد f. 18b

جواب او باز بترکی قلمی شد f. 19a

تمام شد تحریراً" فی غره جمادی الثانی ۱۲۶۵

Colophon (f. 25b):

F. 26b. Scribbling.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 1039 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1202 (A.D. 1787/8); copied by Nazar 'Alī Shaydāyī; 141 folios; ff. 1ab, 5b, 16a-31b, 32b – 48a, 50b-84a, 92b, 93b – 100a, 102b, 114a, 117b-122a, 127b – 141b are blank; laid paper with chain lines; 10 x 21cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'īq* script; black ink; red leather flexicover framed at the edges with the brown leather of doublure.

An anthology of Persian poetry compiled by Muhammed Qulī with a preface in prose.

بسمة، زهر گلسته اندیشه که از گلزار ضمیر خمسه آرایان افکار بر شاخصار این اوراق دمیده ...

The works of the following poets are included in the collection.

(1) Parts of the following *masnavīs*: Shaykh Bahā'ī, *Nān va halvā* (f. 15b), *Tūfān* (ff. 3b-4b), *Vahshī* (f. 85a).

(2) *Rubā'īs*: Abū Sa'īd (f. 127a), Ḥakīm Suhaylī (f. 32a), Jāmī (f. 32a), Sultān Husayn Mīrzā (f. 32a), Valī 'Alī Bīg Shayda (f. 127a).

(3) *Mukhammases*: Burhān (ff. 115a, 111a, 87a-86a), Mīrzā 'Askar Shīrvānī (f. 113a), Mushtāq (107a).

(4) *Ghazals*: 'Ārif (f. 90a), 'Āshiq (ff. 106b – 105b), Fawqī (ff. 102a, 104b), Ḥāfiẓ (f. 103ba), Halālī (ff. 105a, 48b-50a), Hijrā (ff. 110a-108b), Jāmī (ff. 89b-88b), Shararī (f. 85b), Tabībī (f. 106b).

(5) Ff. 6a-15a. Sayyid Muhammed Naṣīr al-Dīn Iṣfahānī (سید محمد نصیر الدین اصفهانی) [*Bahārīyyah-i pīr va javān*]. Sayyid Muhammed Naṣīr al-Dīn Iṣfahānī (d. A.H. 1183 (A.D. 1769/70)), the author was an outstanding physician and a poet.

شبی بانو جوانی گفت پیری کهن دردی کشی صافی ضمیری

بدین صحر اگذشن صعب کاری است بخون غلطیده اش هر صو شکاری است

See other copies: *Fihrist-i Nusakh-i khatṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 6, p. 370, 875. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (4501, 4716), vol. 13, p. 3450, vol. 14, p. 3663.

(6) F. 115b. Mīr Sayyid Mu'ammā'ī (میر سید محمد معماعی). Some words with their numerical value in *abjad* number.

Beginning:

شاه نجف عالم
۴۳۹ ۱۴۱

(7) F. 115b. Astrology (اخترشناسی). The astrological prognostication ascribed to Naṣīr Al-Dīn Tūsī.

Beginning:

ما بتعلق بروية الاهليه

و محقق طوسی بر حمۃ الله بنظم آورده که هر ماہ را چه چیز دیدن مبارک باشد

Colophons: لمحرره الجانی نظر علی الشیدایی (گیلانی) (f. 126a)

نظر علی نکو اینها نوشته نقاش نظر علی نکو نوشته است اینها نوشته نقاش (f. 141b)

F. 1a, Arabic. A praise of God and a *bayt* in Persian.

F. 141b (in Armenian). «ոտանաւոր», and a *fard* in Persian.

f. 1a. Scribe exercise.

COLLECTION

مجموعه

MS 1040 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 95 folios; ff. 1b, 43b, 44a, 52a, 54a-95b are blank; paper with watermarks, and tinted (blue); 9,5 x 18cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with names in red; black leather flexicover with white paper doublure.

(1) An anthology where the names of the poets often are missing like it is in the case with the *ghazals* of Jāmī (f. 5b), Kalīm (f. 2b), Sa‘adī (f. 9a). At some places the names of the authors are noted wrongly as it is with the works of Jāmī (f. 3b), and sometimes they are erased (f. 5a).

The names of the following poets are written:

Hāfiẓ (ff. 4a, 6b, 7a, 12b-14a, 15a-16b, 18b, 21a, 38a), Halālī (ff. 11a, 25a), Jāmī (ff. 3b, 4b, 5b, 11b, 24b), Kalīm (ff. 2b, 40ab, 41b), Laṭīf (f. 34b), Muḥtasham (ff. 7b-8b, 24a, 28a, 31b, 34a, 40a), Mushtāq (ff. 2ab, 5a), Niẓāmī (f. 10a), Rafīq (f. 14b), Sa‘adī (ff. 9a, 10a-11a, 12a, 28b, 30b), ‘Abbās II (Safavid Shāh f. 3a), Shawkat (ff. 8a, 31b), Surūrī (f. 3a), Tūfānī (ff. 8b, 27b), ‘Urfī (f. 2a).

(2) Ff. 32a – 33b, 42a-53a. Private letters (مکاتبات).

Beginning: آرزوی گل گشت لاله و اشتیاق طلعت آن مشکین غزاله نرکس دارم

Seal (f. 1a): عبده // خاص محلی.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 1042 (C.A.S.M.).

Undated; 73 folios; ff. 12b-13a, 15a-73b are blank; paper with watermarks; 6,5 x 15cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script, the text arranged in two columns within a frame (green or gold); black ink with names in red; illuminated head piece (f. 1b); cloth cover framed with the brown leather of the doublure; ff. 1-5 are older than the rest and damped in the middle, close to the spine.

The names of not all authors are mentioned. Only the following names are mentioned:

- (1) *Ghazals* by Bābā Ṭāhir (f. 2b), Shawkat (ff. 4b-5a), Sa‘adī (ff. 5b-8a, 10a).
- (2) Parts of *maṣnavīs* by Amīr Khusrav Dihlavī (f. 3a), Jāmī (f. 9a) and Rafīq (f. 9b).

MU‘AMMĀS

معاها

MS 1070 (C.A.S.M.).

Undated; 82 folios; paper; 10,5 x 17,5cm; 17 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in two columns; black ink with names in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end; repaired; the folios are worn at the edges.

A collection of *mu‘ammā*'s by an unknown author arranged in alphabetical order.

Beginning (f. 1a):

شد جهان زله جو عشقش نردم زالی آشفته دران زله بماند همدم

End (f. 82b):

با دل این رزم پریشان گفتا چکنی گفتمش از بهر خدا

Ownership note on a paper piece pasted to f. 1a by Vahe Samuelyan (in Armenian) “Վահե
Սամուելյան Հայեալ 21/1-65”.

357

SA‘ADĪ

سعدی

BŪSTĀN

بوستان

MS 1097 (C.A.S.M.).

Undated; 136 folios; paper; 17,5 x 30,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, text arranged in two columns within a complex frame (red, black, blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); contemporary binding; two flyleaves at the beginning and one at the end; f. 136b must follow f. 101b; repaired; damp stained.

See the beginning (f. 1b) and the end (f. 135a) MS 102.

Colophon (f. 135a):
باتمام رسید بعون ملک الوهاب نسخة متبرکه کتاب بوستان من تصنیف حضرت شیخ سعدی
شیرازی رحمة الله عليه.

358

COLLECTION

مجموعه

MS 1120 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; wove paper; 13 x 21cm; 11 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; the sequence of the folios 40a-77b is broken.

(1) Ff. 1a- 9b, in Persian and Arabic. Prayers and instructions concerning their performance (ادعیه و)
دستورات در باب ادای آن).

Beginning (f. 1a):
وهب لنا من لدنك رحمة انك انت الواهب ...

End (f. 9b):
واستعملنى صلحاً" واجعلنى من الشكريين سبحان.

(2) Ff. 10a-22a, in Arabic. *Khuṭab* (خطب) (f. 13a). (خطبه عيد) (f. 10a). (خطبه عيد) (f. 15a)
خطبه نکح (f. 17a). (خطبه جمعه).

Beginning (f. 10a):
سبحان من شرح صدور الصداقين بكلمة...

End (f. 22a):
بعد از فاتحه ایت الكرسى یکبار و لا بلاف ده بار تاحق اسقاط باشد ادا کرده شده.

(3) Ff. 22b- 24b, in Persian. *Mukhtasar-i Īmān* (مختصر ایمان).

Beginning (f. 22b):
بسملة. الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام [sic] على رسوله محمد واله واصحبه
[sic] اجمعين...

End (f. 24b):
مستحکم و موفق الله تعالى او ربناه عصمت خودش نکاه دارد آمین رب العالمين تمت.

261

(4) Ff. 25a-26b, in Persian. *Isnād-i chihil ribā* (اسناد چهل ریا). Geomancy based on citations from the Qurān ascribed to Imām Ja'far al-Ṣādiq.

Beginning (f. 25a): بسم الله الرحمن الرحيم، إما بدان كه اى مقتدائ صادق در قران عظيم و متابعه رسول كريم از قران
جمع كرده شد. اين جهل ربنا هر كه اين جهل ربنا صد بار روز بخواند صد بار شب بخواند.

(5) Ff. 26b-77b, in Arabic. *Sūrah of the Qurān* (سور قران). Extracts from the following *Sūrah*:

سورة الفاتحة(26b)، سورة البقرة (27b)، سورة آل عمران (27b)، سورة المائدة (28a)، سورة الإعراف (28b)،
سورة يونس (28b)، سورة إبراهيم (28b)، سورة الكهف (29a)، سورة طه (29a)، سورة الانبياء (29a)
سورة المؤمنون (29b)، سورة الفرقان (29b)، سورة السجدة (29b)، سورة المؤمنون (29b)، سورة الحشر (30a)
سورة الممتحنة (30a)، سورة التحرير (30b)، [سورة التكاثر] (30a)، سورة العصر (40a)، سورة الهمزة (40a)
سورة الفيل (40b)، سورة قريش (41a)، سورة الماعون (41a)، سورة الكوثر (41b)، سورة الكفرون (41b)
سورة النصر (42a)، سورة المسد (42a)، سورة الاخلاص (42b)، سورة الفلق (42b)، سورة الناس (43a)
سورة الطارق (44a)، سورة الاعلى (44b)، سورة الغاشية (45a)، سورة العلق (46a)، سورة القدر (46b)
سورة البينة (47a)، سورة زلزلة (47b)، سورة البلد (48a)، سورة الشمس (49a)، سورة الليل (49b)، سورة يس (59b)
(59b)، سورة الفتح (65b)، سورة الواقعه (70b)، سورة الملك (74a)، سورة النبا (77a)

(6) Ff. 30b-31a, in Arabic. *Munājāt* (مناجات).

Beginning (f. 30b): اللهم اجعل القرآن لنا في الدنيا قريناً وفي سكرار

(7) Ff. 31b-32b, in Persian. About Shiite Imāms (در باره امامان).

Beginning (f. 31b): چهار یار برگزیده حسن رضا و امام حسین شهید دشت کربلا...

(8) Ff. 33a-39b, in Persian and Arabic. *Sūrah-i Sūryānī* (Ziyā al-Dīn Nakhshabī's (d. A.H. 751 (A.D. 1350/1) Persian translation of the prayer, the authorship of which was ascribed to 'Abdallah b. 'Abbās. The work, named also *Du'ā-i Sūryānī*, has a foreword in verse by Nakhshabī.

Beginning of the foreword (f. 33a): و به نستعین هست کلید در گنج یقین
سورة سوريانى اينست

بسم الله. چنین گفتند مارا اهل استاد بروح باكه ايشان نور حق باد...

End (f. 34a): بخوان مسکین یقین اکنون دعا را بگو معنی تو این منظومه هارا

Beginning (of the prayer) (f. 34a): ابن عباس رضي الله عنها بزيان عربي نظم كرده مولينا ضيا الدين
نخشبي جعل الجنة مثواه سوره سوريانى اينست.

بسم الله. انا الموجود فاطبني تجدني ...

End (f. 39b): کس ندارد جز که مارا کنم بيدا بعالم //

See other copies: Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 46.

(1) A collection of mostly anonymous poems. The names of the following poets are mentioned:

a) (in Persian part) Amīr Khusrav Dihlavī (f. 44b), Fayzī (f. 42a), Hāfiẓ (f. 24a), Hayratī (f. 43b-41b), Muhtasham (f. 44a), Mushtaq (f. 42b), Qaṣṣāb (f. 41b, 43b), Tarzī Afshār (f. 43b).

b) (in Turkish part) Fuzūlī (ff. 1b, 4a-5a, 8b-10a), Huseyni (22b), Melik Ganjruy (f. 24b). A number of *ghazals*, *nūḥahs*, *rubā'ī's*, *mukhammases*, *baḥr-i ṭavīls* are written without mentioning the names of their authors (ff. 2ab, 6a-7a, 33b, 18b-20b, 22b, 40a-37b, 46ba).

(2) Ff. 5b, 12b-18a, in Arabic. Prayers (ادعیه).

Notes about debts: (f. 11b)
مبلغ بیست پنجهزار دینار تفلیسی طلب دارد از آدی گوزل پانزدهم شهر ذیقعده:
تنگری و سردی ولدی نوروز علی مبلغ یک تومان در پنج ماه شعبان (f. 23a)

360

HĀJĪ KALBĀSĪ

حاجی کلباسی

NUKHBAH DAR VĀJIBĀT VA MUHIMĀT AZ FURŪGH-I DĪNĪYAH

نخبه در واجبات و مهمات از فروغ دینیه

MS 1144 (C.A.S.M.).

Dated *Zī Hajjah* 23, A.H. 1259 (January 14, A.D. 1844); copied by Maḥmūd b. Ḥusayn Khuyī; 100 folios; f. 2a is blank; paper; 17 x 21cm; 14 lines to the page written in *Shikastah*, *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; marginal commentaries by a different hand; brown leather flexicover with white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; ff. 1-10 have oil stains.

Hājī Muḥammad Ibrāhīm Isfahānī's (known as Hājī Kalbāsī) (1766/7-1845/6) treatise on various theological and juridical issues of Islam. The work consists of 4 chapters (مقصد), discussing questions of ceremonial washing, prayers, alms and fasting.

بسملة، حمد و ثنای بیحد واحصا مخصوص بارگاه کبریا است که جواهر بجار معرفتش کنز الفواید (f. 2b):
آمال و آمانی را جامع دوانی و داروی مرحمتش در ازاله سواد عدم از چهراً ممکنات کافی ...
و روزهٔ مستحب صحیح نیست از کسیکه در ذمهٔ او روزهٔ واجب باشد مگر آنکه قادر نباشد بر او واجب که
جایز است.

قد تمت الرساله الشریفه الموسومه بالنخبه من تصنیفات افضل الفقهاء واعلم العلما، اعني
مولانا حاجی ملا محمد ابراهیم کلباسی سلمه الله تعالیٰ علی یدی الحقیر الفقیر کثیر التقصیر المحتاج الی رحمة الله الغنی
محمد بن حسین خوئی فی یوم الاثنین وقت الظہر ۲۳ شهر ذی حجه الحرام سنہ ۱۲۵۹.

Note of transfer of ownership to Karbalā'ī Kāzim (flyleaf A):

قد انتقل الی العبد الجانی کربلائی کاظم ... یکچتاقلو

Flyleaf B. An astrological prognostication.

درین تاریخ سنہ ۱۲۴۲ حساب چهار است و بعد از آن به شش و بعد نیز بچهار و بعد آن باز باول رجوع کند.
در هر سال همین عمل کند. تمام شد روزنامه از خاجه نصیر طوسی رحمة الله عليه والوالدیه سنہ ۱۲۷۳.

توکل علی الله عبده کاظم (f. 100b):

See other copies: *Fihrist-i Nuskahayi khaṭṭī-i Kitābkhāna-yi Dānishkadaḥ-i Huqūq*, p. 216.

KITĀB-I ARBA'ĪN

كتاب اربعين

MS 1145 (C.A.S.M.).

Dated *Rabi' II*, A.H. 1257 (May 23 – June 21, A.D. 1841); 171 folios; ff. 2a, 168a-169b are blank; paper; 16 x 21cm; 14 lines to the page written in *Shikastah* script; black ink with subtitles in red and brown; binding is lacking; one flyleaf at the beginning and one at the end (included in foliation); the text is full of mistakes.

40 *ḥadīṣes* with Persian translation in 40 chapters (فصل).

بسمة، حمد و شکر و ثنا و ستایش و سپاس و منت بیقیاس بعد و آلاء نعما و عطابی صوری و معنوی: (f. 2b) از سفلی و علوی آفریدگار...

چونکه دل مقصود در خویش دید عزلتی از گفت کردم در کشید.

End (f. 167b): تا هزار پنجاهفت هجری یافت انجام این کتاب اربعین جمله را بخش ای خدای لایزال خواندن این نسخه و کردن عمل تمت الكتاب بعون الملك وهاب فی تاريخ شهر ربیع الثانی سنہ ۱۲۵۷.

Notes of a varied nature:

f. 1a فی ۱ ماه فورال ۱۸۷۸ جناب ابراهیم صفیر بن صفر علی مرحوم در دیوانخانه بعد از آتش‌گشایی مزبور الباقي چهل و یک منات و شصت و شش کپک...

f. 1a تاریخ تحويل عید نوروز در ۱۹ نهم شهر صفر المظفر در روز سه شنبه مقدار سه ساعت یکدقیقه کهن از آفتاب گذشته تحويل گردید سنہ ۱۲۵۹.

Ff. 170a-171a. Poems praising Prophet Muḥammad.

Beginning: که برخمان حال ادای مصطفی صلوات که آرزوی دلت سیرباغ رضوانست...

MUZAFFAR B. MUHAMMAD ḤUSAYN AL-SHAFA'I

مظفر بن محمد حسین الشفائی

QARĀBĀDĪN

قرابادین

MS 1146 (C.A.S.M.).

Undated; 172 folios; paper; 14,5 x 20,5cm; 13 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red and brown; one flyleaf at the end; brown leather flexicover with blue paper doublure; one flyleaf at the end.

A complete pharmacopeia, arranged in alphabetical order by Muẓaffar b. Muḥammad al-Ḥusaynī al-Shafā'i, a native of Kāshān who died A.H. 963 (A.D. 1556).

Beginning (f. 1b): بسمة، الحمد لله الحكيم العليم والصلوة على من اوتى الحكمة... اما بعد پوشیده نماند که فقیر حقیر ...مظفر بن محمد الحسین الشفائی...

End (f. 171b): و در ظروف شیوه کنند و سرش محکم بندند. تمام شد.

F. 1a. A medical recipe.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, Add. 26310. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1264-5. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 1, p. 285, vol. 9, pp. 354-6, etc.

ANTHOLOGY

بیاض

MS 1147 (C.A.S.M).

In Persian and Turkish; undated; polygraphic work; 64 folios; ff. 23b, 30b-47a, 48b-49a, 59b are blank; laid paper with chain lines to the page; 9,5 x 19 cm (oblong); the text written in different directions; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; black leather flexicover with blind stamped central mandorla, two pendants with the inscription: فتاج یا. framed with the brown leather of doublure; damp stained; lacking folios between ff. 50-51, 62-63.

I. The parts in Persian contain:

Ghazals, *mukhammases*, *rubā'īs*, *fards* and *masnavīs* by different authors. The names of the following poets are mentioned in the text: 'Ājiz (ff. 21b-23a), 'Ārif (f. 25b), Jāmī's *Silsilāt al-Zahab* (f. 58b), Kalīm (f. 15b), Khayyām (ff. 1a, 2a), Muḥammad Qulī Salīm (f. 60a), Muḥtasham (f. 1a), Niẓāmī's *Laylī va Majnūn* (ff. 2b-10b, 61b), Sā'ib (f. 64b), Sayyid Nasīm (ff. 12b-15a), Tāhir Vahīd (f. 63a).

II. The parts in Turkish contain:

Poems by unknown authors (ff. 16a-21a) including *mukhammases* (19b-21a), *bayts* (47b, 51a), *rubā'īs* (48a, 49b, 50b). The names of the following poets are mentioned: 'Ājiz (ff. 28a-9a), 'Ārif (f. 25b), Mehmed Emīn (f. 25a), Nejati (ff. 50a, 51b), Nishāt (ff. 26a, 27a, 54b-55a), Rendi (f. 26b), Şaleh (ff. 52a-53b), Sherefī (28b, 29b, 30a).

ZAYN AL-DĪN ABŪ IBRĀHĪM ISMA‘IL B. HUSAYN GURGĀNĪ

زین الدین ابو ابراهیم اسماعیل بن حسین گرگانی

ZAKHĪRAH-’I KHVĀRAZMSHĀHĪ, VOL. I

ذخیره خوارزمشاهی، جلد ۱

MS 1149 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 877-879 (A.D. 1472-1475), the binding is dated A.D. 1747; copied by Naṣrallah b. Kamāl al-Dīn b. ‘Abdallah al-Husaynī; 307 folios; ff. 219b, 220a, 306a – 307a, 308ab are blank; paper; 26 x 36cm; 25 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text set within a complex frame (gold, grey and black); black ink with subtitles in red and black; numerous notes and commentaries in Armenian and Persian in the margins; brown leather binding with an inscription in Armenian over wood with cotton cloth doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end; the first page is damaged.

Zayn al-Dīn Ibrāhīm Gurgānī (or al-Jurjānī) (d. A.H. 531 (A.D.1136) was the first notable physician, who wrote in Persian. *Zakhīrah-’i Khvārazmshāhī* is a comprehensive medical compendium divided into nine books to which a tenth book (on simple and compound medicines) was later added. Even though viewed as a Persian adaptation of Avicenna's 'al-Qānūn fī al-Tibb', *Zakhīrah-’i Khvārazmshāhī* was enriched by Gurgānī's extensive knowledge of the medical literature of the time. The MS contains the first 5 chapters (كتاب): I (ff. 3b-50b), II (ff. 50b-99b), III (ff. 100a-188b), IV (ff. 189a – 219a), V (ff. 220b – 305a).

Beginning (f. 1a):

معروفند و بیشتر مردمان معنی آن دانند و بتازی گفتن سبکتر باشد ...

End (f. 305a):

والله اعلم بالصواب.

تم المجلد الاول من كتاب ذخيرة خوارزمشاهى ويتلوه المجلد الثانى الجزء رابع من Colophons: ff. 188b-189a
 القسم الثانى من الكتاب الثالث تمام شد مجلد اول از ذخيرة خوارزمشاهى بعون حق تعالى ودر عقب آن می آيد مجلد دوم
 جزو چهارم از بخش دوم از كتاب سیم در شناختن قصد و حاجت بحمد خداي عز و جل ... في تاريخ ثالث شعبان المعظم
 سنه سبع وسبعين وثمانمايه الهلاليه الهجريه على يد الضعيف النحيف الى الله الغني نصر الله بن كمال الدين بن عبد الله
 بن عبدالرزاق بن سليمان الحسيني غفر الله له ولوالديه.

تمام شد كتاب پنجم از ذخيرة خوارزم شاهى بحمد الله تعالى ومنه وحسن توفيقه على يد الضعيف النحيف الى
 الله الغني نصر الله بن كمال الدين عبد الله الحسيني غفر الله له ولوالديه من قال آمينا.

An inscription in Armenian on the cover of the MS stating that the binding was prepared in memory of Tsatur, son of Doctor Minas in 1747: ՅԻՇԱՍԱԿ է ՅԻՍՈՒՄ Ի ՔՐԻՍՏՈՍ]Ի ԾԱՌԱՅ ԲԺԻՇԿ
 ԼՈՒՄԱՑՈՒԹԻ ՄԻՆԱՍԻ ՈՐԴԻ ԾԱՏՈՒՐԻՆ ԹԻՎՆ ՓՐԿԾԻՆ ՌԵՋԽԵ (1747) ՆԻՐՀԱՆ ԱՄՍԻՆ Թ
 ՈՒՄՆ ԶՈՒՂԱՅ.

F. 307b. Notes by Armenian doctors of New Julfa in Armenian approving the contents of the MS:

Տէր Գրիգորս որէ բժիշկ հաւանութիւն ետու այս գրկիս
 Ես բժիշկ Մինաս դի Ծառուր որէ յավանութիւն ետու այս գրկիս որէ զախիրէ Էլմշայի ով որ
 գարդայ մին բերն աղորմի տայ ամէն

Ownership note on a paper piece pasted to A flyleaf: EX LIBRIS, Յ.Բ.Հ., HAROUTUNE HAZARIAN.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1245-6. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 466. Browne, Persian manuscripts, p. 211. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute, p. 149, etc.

365

MUHAMMAD MAHDĪ B. ABĪ ZAR AL-NIRĀQĪ

محمد مهدی بن ابی ذر التراقی

MUHRIQ AL-QULŪB

محرق القلوب

MS 1192 (C.A.S.M.).

Dated *Sha'bān* 29, A.H. 1226 (September 19, A.D. 1811); 235 folios; paper; 30,5 x 19,5cm; 19 lines to the page written in *Nasta'līq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; dark brown leather cover with central mandorla, two pendants framed with a fillet, over pasteboard with blue paper doublure; one flyleaf at the end; the cover is damaged.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 234b) MS 20.

Colophon (f. 234b):
 وقع الفراغ من تسويده يوم الخميس سلخ شهر شعبان المعظم من شهر سنه ١٢٢٦ سادس عشرين:
 ومايتين بعد الالف من الهجرة النبوية ٤ اللهم اغفر لكاتبه ولوالديه ولقاريء ولمسحبيه ولمن سمعه ولمن جلس في مجلس
 قراء به غفر الله لمن دعا كاتبه بعد القراءة.

F. 1b. A *vaqf* statement dated A.H. 1282 (A.D. 1865/6) by Karbalā'ī Āqā Mīr Muhsin constituting the MS as the property of Qubah's Muslims:

هو الواقف على السرائر

...وحبس مخلد نمود عاليجناب ... سلاله الاعيان خير الزيارين كربلائي آقا مير محسن بن آقا مير مهدى دون شرعى من محال ...
 اين يكجلد كتاب مستطاب ماتم كده ... بمحرق القلوب برکافه شيعه اثنا عشریه که در اطراف آنها واللیل تلاوت نمایند و بطاق
 نسیان نگذارند... اشخاص ناقابل ندهند و ثواب وقف مفوض داشتند لفیف را بخودشان ولفیف دیگر را واگذار بزوجة خود
 المسماة بخاتم کوچیک بنت مرحوم مغفور ملبابا که در يوم لا ينفع مآل ولا ينسون عابد و دیگر پس از ایشان باولاد
 صالح ایشان والعباد با الله پس از انقراض ایشان بمؤمنیکه اهلیت وقف را دارند وصیغه وقف بر طریق شرع جاری گردید
 ومن بدلہ بعد ما سمعه ها واثمه على الدين یبدلونه وكان ذلك في شهر رمضان المبارك في مطابق سنه ١٢٨٢.

MUHAMMAD BĀQIR B. MUHAMMAD TAQĪ MAJLISĪ

محمد باقر بن محمد تقی مجلسی

ZĀD AL-MA‘ĀD

زاد المعا德

MS 1193 (C.A.S.M.).

Undated; 267 folios; paper; 19 x 29,5cm; 18 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; black leather binding with cloth spine, pasteboard and yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the folios are disjoined from the spine, ff. 113-267 were substituted with new ones.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 247.

ایمانی آنست که هر که از این رساله منتفع گردد در حال حیوة یا بعد از وفات بدعای رحمت مغفرت
این شکسته مستحق دعا را یاد کند

F. 1b. A *vaqf* statement dated A.H. 1239 (A.D. 1823/4) by Karbalā’ī Ḥasan Khān constituting the MS as the property of Ākhūnd Mullā Muḥammad and his sons.

Seals: (f. 1b, 267b) //1311, (f. 1b) عبده حسن خان ۱۲۳۰

MĪRZĀ MUHAMMAD MAHDI KHĀN ASTARĀBĀDĪ

میرزا محمد مهدیخان استرآبادی

DURRAH-I NĀDIRAH

درة نادره

MS 1198 (C.A.S.M.).

Undated; 316 folios; paper; 20 x 32,5cm; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* and *Naskh* scripts; entire text set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; gold stamped dark brown leather binding with pasteboard and coloured paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

See about the work, the beginning (f. 1b) and the end (f. 316a) MS 7.

An ownership note on a paper piece pasted to the doublure: EX LIBRIS, 3.6.4., HAROUTUNE HAZARIAN.

[YA‘QŪB CHARKHĪ]

[يعقوب چرخی]

TAFSĪR-I QURĀN

تفسیر قرآن

MS 1218 (C.A.S.M.).

Dated *Rabī‘ I*, A.H. 1096 (February 5-March 7, A.D. 1685); 131 folios; paper; 12,5 x 19,5cm; 11 lines to the page written in *Nasta’līq* script, entire text set within a complex frame (red, blue and gold); black ink with subtitles and phrases, which were explained, in red; illuminated head piece on f. 1b; red

leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants, paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end (included in foliation).

A commentary on the Qurān by Ya'qūb b. Usmān b. Maḥmūd b. Muḥammad al-Ghaznavī Charkhī (A.H. 762-851 (A.D. 1360/1-1447/8)). The MS contains the part from *Sūrah al-nabā* to the end. The author was a Shaykh and a theologian of the *Nakhshbandī* order of Islam.

The author's name was not mentioned in the manuscript and it was identified through comparison with the MS. 3437 in the Parliament Library of Tehrān.

بسملة، عم یتیسآ، لون اصل عم عن مابوده است یعنی از چه سوال میکنند و میپرسند یکدیگر را اهل (f. 3b):
مکه التساعل از یکدیگر پرسیدن باز تفسیر کرد و گفت جل جلاله...

زود نسیانرا مبدل کن بعلم من همه جهلم مرا کن جمله علم امین و رب العالمین ربنا توفت مسلمین واو (f. 130b):
خلتا الحبشه بسلام امنین بر حمتك يا ارحم الاجمعين.

Colophon (f. 130b):
قد فرغ في ربيع الاول سنة ستة وتسعين سنة ١٤٩٦.

Seal: (f. 1b) (f. 130b) علام محمد غلام ۱۲۱۸ (f. 1b), علام محمد

F. 131ab. *Rubā'īs* by an unknown author.

See other copies: Storey, vol. 1, pp. 120-1. Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, p. 107. Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 44. Fihrist-i kitābkhāna-yi majlis-i shawra, ms 3437.

369

'ABDALLAH JĀBIR AL-ANSĀRĪ

عبد الله جابر الانصارى

ILAHI NĀMAH

الهي نامه

MS 1289 (C.A.S.M.).

Dated *Ramazān* 27, A.H. 1314 (March 1, A.D. 1897); copied by Ahmād Rāshīdī Efendī; 14 folios; square lined paper; 17 x 25cm; 16 lines to the page written in *Naskh* script; entire text set within a rule (grey); the main text is in red, verses - in black ink; cardboard binding; the folios are disjoined from the spine.

Extracts from Shaykh Abū Isma'īl 'Abdallah Anṣārī's (1006-1088) work in versified prose.

الهي نامه لعبد الله جابر الانصارى (f. 1a):

اجزای بشر، جالب تعجیل فنادر اباقای اثر موجب تحصیل بقدار

Beginning (f. 1b):
بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خير خلقه محمد واله اجمعين. قال شيخ الامام
المحقق عبد الله جابر الانصارى قدس - روحه ونور...

End (f. 13b):
کسی نیست به مرند از تو ولیکن اندر خور خود بجرعه یا جامی.

Colophons:
تحرير شدی افندیرا شیخ یعقوب افضلها حضرتی یذاولدن اثر باد f. 1a

f. 12b تمت الرسالة الموسومة بالهي نامه بمنه وجوده واحسانه سنة ۱۳۱۴ رمضان ۲۷.

F. 14a, in Turkish. A *mīṣra'* by an unknown author.

F. 1a. Note about gifting the MS to Shaykh Ya'qūb by Ahmād Rūshdī.

See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3729), vol. 12, p. 2725.

268

KARĪM AL-DĪN DASHT BAYĀZĪ

كریم الدين دشت بیاضی

SHARH-I NIŞĀB AL-ŞABIYĀN

شرح نصاب الصبيان

MS 1290 (C.A.S.M.).

Undated; 114 folios; paper; 15 x 21cm; 16-18 lines to the page written in mixed script; black ink; cardboard binding with cloth spine, leather edges and (brown and white) paper doublure; three flyleaves at the beginning; incomplete at the end.

A commentary of Abū Naṣr Farrāhī's *Niṣāb al-Şabiyyān* by Muḥammad b. Faṣīḥ b. Muḥammad known as Karīm al-Dīn Dasht Bayāzī. See MS 46 (3).

بسملة، حمد و ثناءً نامحدود و شكر و سپاس نامعهود حضرت عليم معبود و كريم واجب الوجود را...
Beginning (f. 1b):
End (f. 114b): وشيخ بخصوص بحيوان کرده جون سرفه را جز در حیوان استعمال نمیکند.

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 1480 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1148 (A.D. 1735/6); 161 folios; paper; 15,5 x 21cm; 11 lines to the page written in mixed script, the text arranged in 2 columns within a complex frame (black, red); black ink with subtitles in red; cardboard binding with cloth spine; one flyleaf at the beginning and one at the end; damp stained; the cover and the outer edges are worn.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 160b) MS 56.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الاربعاء بعد ازان الظهر سنة الف ومائة واربعون
وثمان من الهجرة النبوية [sic] ١١٤٨

F. 160b. Ownership note: تمث الكتاب بعون الله الملك الوهاب في يوم الاربعاء بعد ازان الظهر در سنه الف ومائة
واربعون والالف من الهجرة النبوية وبعد صاحبه ومالكه محمد پیری ...

SA‘ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

MS 1481 (C.A.S.M.).

Undated; 11 folios; paper with watermarks; 13,5 x 20cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; papercover; lacking folios in the middle.

Extracts from Sa‘adī’s *Gulistān* with Turkish interlinear and marginal commentaries.

See the beginning (f. 1b) MS 51.

End (f. 11a):

که نه رغیب کفتش کوشند در کریمی دوصد گنه دارد.

Colophon (f. 11a):
تمت الكتاب الگلستان بعون الملك المستعان غراسمه درین كتاب جنانکه رسم مؤلفان است از شعر:
متقدمان بطريق استعاره تلفيفي نرفت كهن جامه خويش پيراستن به از جامه عاري خواستن ...

373

COLLECTION

مجموعه

MS 1482 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; 104 folios; 14,3 x 20,8cm; paper cover pasted over black leather with pasteboard and white paper doublure, brown leather spine; repaired in the 19th century; the first folio is substituted with new one; the quires are disjoined from the spine, ff. 2-14 are attached to a new quire spine; the cover is worn out; lacking folios between ff. 15-16, 64-65.

I. SA‘ADĪ

سعدی

GULISTĀN

گلستان

Dated A.H. 1099 (A.D. 1687/8); copied by Mullā Muhsin; 88 folios; paper with watermarks; 13 lines to the page written in *Nasta’liq* script; black ink with subtitles in red; marginal corrections.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 88a) MS 51.

انا المستى وانت مولى محسن ها قد اسارت واطلب الا حسانا. تمام شد كتاب گلستان بتوفيق رب
المستuan هو حسبنا وعليه الشكران في سنة ١٠٩٩.

Ff. 1a, 88b, in Persian. *Ghazals* and *bayts* by an unknown author.

II. [MUŞLIH AL-DİN AL-SURŪRĪ]

[مصلح الدين السروري]

SHARH-I GULISTĀN

شرح گلستان

Undated; 16 folios; paper with watermarks; 20 lines to the page written in *Ruq‘ah* script; black ink with subtitles in red.

Ff. 89b-104a, in Arabic. A commentary on Sa‘adī’s *Gulistān* written by order of Sultān Muṣṭafā, son of Sultān Sulaymān. The author’s name was not mentioned in the text and it was identified in result of comparison with the description of a MS kept in the National Library of France. The work in the MS is not complete.

Beginning (f. 89b): بسم الله الرحمن الرحيم

هذه اعلم ان لقط سبزه بالهاء بمعنى النبات الآخر ولفظ سبزه بلا هاء بمعنى اللون الآخر

End (f. 104a): Ff. 89a, 104b, in Persian. *Bayts* by an unknown author.

A and B doublures. Scribbling.

See other copies: Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds, p. 304. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 11, p. 187.

270

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 1559 (C.A.S.M.).

Undated; 17 folios; paper; 16 x 20cm; 18 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; coloured miniatures on ff. 1a, 4b, 8a, 10a-b, 11b, 13b, 15b, 16a; binding is lost; incomplete at the beginning; the older part is undated; the MS was repaired in *Rajab*, A.H. 1290 (A.D. 1873/4) when some parts of the folios were restored.

The story of Yūsuf and Zulaykhā in prose. The author's name is not mentioned in the MS, which contains the 12th and 13th chapters (باب).

Beginning (f. 1a):	صاع من میگوید که برادران یوسف چون بنزد پدر آمدند گفتن که یوسف را گرگ بخورده...
The first subtitle (f. 9a):	باب دوازدهم در بیان بیرون آمدن یعقوب با جمیع فرزندان بجانب مصر.
End (f. 17a):	بلی زان نگهت باع بقا یافت از آن نگهت بوی خلد بشتابت.
Colophon (f. 17a):	تمام شد کتاب یوسف زلیخا در اول ماه رب المربج سنه ۱۲۹۰.

COLLECTION

مجموعه

MS 1580 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 58 folios; ff. 29b-30a, 58a are blank; paper; 15 x 25cm; 13 lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with subtitles in red; green paperback binding with copper stamped central mandorla, two pendants framed with running pattern, over pasteboard with white paper doublure; damp stained.

(1) Ff. 1b – 29a, in Arabic. Sūrahs of Qurān (سور قران). The part contains the following *Sūrahs* entirely:

	سورة الفاتحة
Beginning (f. 1b):	بسم الله الرحمن الرحيم ملك يوم الدين
سورة يس (2a), سورة الفتح (6a), سورة الواقعة (9a), سورة الملك (11b), سورة النازعات (14b), سورة عبس (15b).	
سورة كورت (التكوير) (16b), سورة انفطرت (الانفطار) (17a), سورة المطففين (17b), سورة انشقت (الاشقاق) (19a).	
سورة البروج (19b), سورة الطارق (20a), سورة الاعلى (20b), سورة الغاشية (21a), سورة الفجر (21b), سورة البلد مکیه (22b), سورة الشمس مکیة (23a), سورة الليل (23b), سورة الضحى (24a), سورة الم نشرح مکیه (24a), سورة التین (24b).	
سورة القدر (25a), سورة البينة (25a), سورة الزلزلة (26a), سورة العدایات (26a), سورة القارعة (26b).	
سورة العلق (24b), سورة التکاشر (26b), سورة العصر (27a), سورة الهمزة (27a), سورة الفیل (27a), سورة لا يلاف (27b).	
سورة الماعون (27b), سورة الكفرون (28a), سورة النصر (28a), سورة الحطب (28a), سورة الاخلاص (28b), سورة الفلق (28b), سورة الناس (28b).	
End (f. 29a):	تمت الكتب [sic]

(2) Ff. 30b – 57b, in Arabic and Persian. Prayers (ادعیه). Prayers read for some purposes (ff. 30b-33b) with interlinear Persian translation. This part has a preface in Persian (f. 34ab).

از برای طلب حاجات از پادشاه سه صد و بیست بار بخواند البته مرادات (of the Persian) f. 30b

او حاصل شود ...

بسملة، انا الموجود فطلبني تجدني فان تطلب سوای لم تجدنى (of the Arabic) f. 30b
بسملة، الحمد لله رب العالمين والسلام على عباده الذين المصطفى اما بدانکه (of the Persian preface) f. 34a
ای مقتدای صادق بقران عظیم و بمتابعت رسول کریم صلی الله علیه وسلم این جهل ربنا آیات معظمات برای حاجت دعا
یافتن قرب حضرت کبریا از قران عظیم انتخاب کرده جمع نموده شد
يا ارحم الراحمین تمت تمت بنسخه شریفة.

End (f. 57b):

F. 56b. The Turkish interlinear translations of some words.

Notes of a varied nature:

F. 1a. Note in Turkish: Fatiha suresi ve diger sureler.

B doublure: صلی الله علیه وسلم افندیمز حضرت‌ترنیک نعل شریف‌نک در علیه یه نقلی تاریخی^۴ ایول سنه ۱۲۸۹هـ

F. 58b. Notes of death.

376

[SAYYID MUHAMMAD NAŞİR AL-DİN İŞFAHĀNĪ]

[سید محمد نصیر الدین اصفهانی]

[BAHĀRĪYYAH-I PİR VA JAVĀN]

[بهاریہ پیر و جوان]

MS 1611 (C.A.S.M).

Undated; 31 folios; ff. 1a-8a, 9b, 24a-30b are blank; paper; 6 x 9cm; 9 lines to the page written in *Shikastah Nasta 'līq* script; the text is arranged in 2 columns and set within a complex frame (gold, black); black ink; illuminated head piece on f. 10b; border decorations and interlinear gilding on ff. 10b – 11a; coloured oil paperback cover over wood with oil painted coloured paper doublure; folios are disjoined from the spine.

See about the work and its beginning (f. 10b) MS 353(5).

حق جویای حق راز مینما افت زکار اهل حال مشکل گشا افشت End (f. 23a):

A note about gifting the MS to Yahya al-Tabātabā'ī by Naşır al-Mulk (f. 23b):

جناب وزیر نصیر الملک است بجهة یادگاری این کتاب را داده است یحیی الطباطبائی

Ff. 8b, 9a, in Persian. *Bayts* by an unknown author.

F. 31ab. The beginning of the poem by Harutyun Tiryakyan signed «3. Թիրիաքեան»:

عبد یحیی الحسین: Seal (ff. 10a, 23b)

377

NİZĀMĪ

نظمی

KHUSRAV VA SHĪRĪN

خسرو و شیرین

MS 1743 (C.A.S.M.).

Undated; 83 folios; laid paper with single chain lines; 21 x 30,8cm; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta 'līq* script; the text arranged in 4 columns each within a complex frame (black, gold); black ink with subtitles in red; illuminated head piece (f. 1b); Qajar period miniatures on ff. 12a, 16a, 19b, 27a, 47a, 55b, 65b; incomplete at the end.

See the beginning (f. 1b) MS 13.

End (f. 83a):

خداؤندا بحق نیک مردان که مارا عاقبت محمود گردان.

272

NIZĀMĪ

نظمی

MAKHZAN AL-ASRĀR, HAFT PAYKAR, ISKANDAR NĀMAH

مخزن الاسران، هفت پیکر، اسکندر نامه

MS 1744 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1241 (A.D. 1825/6); 174 folios; paper with watermarks; 18,5 x 29,5cm; 25 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in 4 columns; black ink with titles in red; miniatures on ff. 21b, 30b, 38b, 49b, 56b, 108b, 123a, 128a, 159b, illuminated head pieces on ff. 1b, 24a; brown leather binding with blind stamped central mandorla, two pendants framed with 3 fillets and running pattern, yellow paper doublure.

The MS contains Niẓāmī's *Makhzan al-asrār* (ff. 1b-23b), *Haft Paykar* (ff. 24a-72b) and *Iskandar nāmah* (ff. 73a-174b). See the beginnings MS 13, 33.

Colophons:

تمت الكلام بعون الملك العلام في شهر رجب ... سنة ١٢٤١ f. 23b

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في تاريخ شهر شوال ... f. 72b

تمت بعون الله تعالى ... f. 174b

SANĀ'I

سنائی

SELECTIONS FROM HADĪQAT AL-HAQIQAT

منتخبات از حدیقت الحقیقت

MS 1745 (C.A.S.M.).

Undated; 32 folios; f. 32ab is blank; thick paper; 16,5 x 27cm; 11 lines to the page written in *Nasta'līq* script; entire text set in two columns within a complex frame (red, gold, blue, black); black ink; interlinear gilding with floral decorations on all pages; illuminated head piece on f. 2b; red leather binding with lilac paper doublure; repaired in the 19th century; folios are disjoined from the spine with damp and oil stains.

See about the work MS 242.

Beginning (f. 2b):

[حمد بیحد صفات] یزدانرا مدح بی قدح ذات سلطانرا

End (f. 31b):

شرم دار از خدای خالق بار و آنکه از خلق هیچ شرم مدار

See other copies: Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, No. 536.

ZAKARYĀ AL-QAZVĪNĪ

ذكریا القزوینی

'AJĀ'IB AL-MAKHLŪQĀT VA GHARĀ'IB AL-MAWJŪDĀT, v. I

عجائب المخلوقات و غرائب الموجودات، جلد ۱

MS 1746 (C.A.S.M.).

Undated; 435 folios, ff. 1b – 3b, 434a-435b is blank; Eastern paper with laid lines; 16,5 x 27cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red and often missing; illustrations with images of animals, birds, human beings, plants, etc. are almost on each page; black leather full binding with fore-edge and envelope flaps, central yellow medallion, pasteboard and brown leather doublure (binding is damaged); two flyleaves at the beginning and one at the end, there are catchwords at

the bottom of each verso page; incomplete at the beginning, between ff. 206-207, 293-294; the folios and quires are disjoined from the spine.

A Persian translation of Zakaryā b. Muḥammad b. Maḥmūd al- Qazvīnī's (1203/4-1283/4) famous cosmological work '*Ajā'ib al-Makhlūqāt wa Gharā'ib al-Ma'jūdāt*. It is supposed to be done no later than in the 15th century. The work consists of two parts, the first is devoted to astronomy and astrology, the geology and zoology, the second part is a geography. The MS contains only the first part.

Beginning (f. 4a): از آتش دوزخ اعتراض کند که این حکم عدل بود و لطفی از الطاف باری جل و علی ...
End (f. 433a): و ابو الريحان گفت شنیدم که در عهد کیانیان روباه طیاری بود و آنرا مبارک شمردندی و بر لفظ مبارک
این کتاب را ختم کردم.

F. 1a. Ownership note by Ahmad Markāvī: هذا الكتاب فلك العبد الفقير المتوكل على مولاه احمد
سرجان مرکاوی وصل لیده هدیة من اسیوط هدیه مرا شود فی یوم الاثنین ۲۹ الحجه الموافق دیسمبر [۱۹۴۳]

Notes referring to the contents of the MS in Arabic and Turkish: (f. 1a) علم الفلک.
وهو يحتوي على علم الفلك والطبيور والأشجار وفوائد شتى في مخلوقات الله من الأسماك ولا حوش والجن.
برگ درخت موز برينصورت f. 433b

f. 433b The number of the folios is 418: بو کتاب ورق ننک قدری تورد یوز اون سکن
See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 462-3. Rieu, Supplement, p. 98. Browne, Persian manuscripts, p. 208. Pertsch, Verzeichnis, pp. 366-7, etc.

381

[BAKHTĪYĀR NĀMAH]
[بختیارنامه]

MS 1747 (C.A.S.M.).

Undated; 71 folios; thick paper with laid and chain lines; 12,5 x 20cm; 11 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text set within a complex frame (gold, blue, brown); black ink; illuminated head pieces pasted on ff. 1b, 42b; miniatures overpasted to ff. 3a, 13a, 21a, 63a; brown leather binding with central mandorla (of floral design) and yellow paper doublure; forged MS with head pieces and miniatures of later period overpasted on the original; incomplete at the beginning and at the end; damp stained at the edges.

A collection of stories and tales in 10 chapters (باب).

Beginning (f. 1b): [حرف الف] را فرستاد تا معلوم کند که این عماری پادشاهانه درین زمانه از کیست ...
پادشاه حجاز که بوده است و قضا جگونه میکرده است بگو بشنوم بختیار.

Ownership note in Armenian on a paper pasted to A doublure by Varuzhan Salatyan: «Վարչական Ապահովագործության, Բեյրութ»:

See other copies: Munzavī, vol. 2, pp. 276.

382

'AŞŞĀR

عصار

MIHR VA MUSHTARĪ

مهر و مشتری

MS 1748 (C.A.S.M.).

Undated; 136 folios; thick paper; 12 x 18,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in two columns and set within a complex frame (gold, black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 1b; miniatures on ff. 13a, 30b, 44b, 80b, 98a; black leather binding with gold

274

stamped central mandorla, two pendants, black paper doublure; damp stained; incomplete at the beginning and at the end.

The *masnavī* poem written in A.H. 778 (A.D. 1376/7) by Mawlānā Muḥammad ‘Aṣṣār Tabrīzī, the court poet of Shaykh Ūvays Jalayirid (1356 –1374/5).

Beginning (f. 1b):

آغاز داستان

چنین دارم نتاریخ کهن یاد که در آغاز شاهی بود با داد

The last subtitle (f. 134b):

سپردن شاه شاپور سلطنت را به مر وفات او

End (f. 136a):

ازو این قطعه را بر یاد می دار روانش را بتحسین شاد می دار.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, pp. 626-7. Browne, Persian manuscripts, p. 345. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 718. Pertsch, Verzeichnis, p. 848-9, etc.

383

JĀMĪ

جامی

DĪVĀN

دیوان

MS 1776 (C.A.S.M.).

Undated; 249 folios; paper; 16,6 x 29cm; 17 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns and set within a complex frame (blue, gold, black); black ink; illuminated head pieces on ff. 1b, 50b; catchwords at the bottom of each verso page; black leather binding framed with blind stamped fillet and red paper doublure, three flyleaves at the beginning and three at the end; the upper and lower covers are disjoined from the spine.

The *dīvān* contains:

I. Ff. 1b-8b. A preface in prose.

خوان کرم کرده کریم آشکار گوید بسم الله و دستی بیار...

II. Ff. 8b-35a. *Qaṣīdas*. See the beginning MS 346.II.

III. Ff. 35b-48b. *Tarjī’āt va tarkibāt*.

Beginning (f. 35b): ساغر عیش جاورانه زدیم صبح دم باده شبانه زدیم

IV. Ff. 49a-50a-246a. *Ghazals*. See the beginning MS 346.III.

V. Ff. 246a-249a. *Ruba’īs*.

Beginning (f. 246a) آنکس که لبت داد ترا جان گفته است

Explicit (f. 249b): از کار فروشد ورقی چند دگر تمام شد کار من نظام

384

NIZĀMĪ

نظامی

ISKANDAR NĀMAH

اسکندر نامه

MS 1777 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1287 (A.D. 1870/1); 124 folios; paper; 15,5 x 27cm; 15 lines to the page written in mixed script; entire text arranged in 2 columns and set within a complex frame (red, black); black ink with

subtitles in red; paperback binding with pasteboard and paper doublure; incomplete at the beginning and lacking folios between ff. 114b-115a.

Beginning (f. 1a):

که صاحب دو قرنش از آن بود نام که بر مغرب و مشرق آورد کام

End (f. 124b):

بگو تا بگوید دگر کس درود

Colophon (f. 124b): تمت تمام شد سکندر بحری من تصنیف افصح الشعرا خواجه نظامی... صورت تحریر و تسویید

یافت سنه ۱۲۸۷.

385

KAMĀL AL-DĪN HUSAYN B. ‘ALĪ AL-VĀ‘IZ KĀSHIFĪ

كمال الدين حسين بن على الواقعظ كاشفي

ANVĀR-I SUHAYLĪ

انوار سهیلی

MS 1778 (C.A.S.M.).

Dated *Muharram* 22, A.H. 1244 (August 4, A.D. 1828); 323 folios; ff. 318b, 319b are blank; paper; 14 x 26,5cm; 19 lines to the page written in *Nasta’līq* script, entire text set within a complex frame (red, black); black ink with subtitles in red; red leather binding with pasteboard and white paper doublure (the upper cover is lost); one flyleaf at the end; lacking folios between ff. 1b-2a, 129b-130a.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 313ab) MS 12, 167.

حمد و افر و شکرا متکاثرا بر حضرت باری راغرسیمه که این گلدهسته همیشه بهار چمنستان
معانی را بآبیاری کلک شکسته سلک گمنام زاویه آلام و محسن محزون و پریشان زمان محمد حسن بن محمد فاضل مرحوم
برکی الانصاری طراوتی تازه و نظراتی بی اندازه بخشید از طراز طرۀ حال آن نونهال گلستان کمال و از زیب سنبل کاکل آن
بدر برج جمال یعنی سپهر غرب و بقایت را خورشید و گنجینه مروت و فتوت را کلید اخوی اغريب شیخ محمد یازید سلمه الله
تعالی با القواید العرفان و التوحید رونق پذیر جاوید گردانید اگر چه این بی سروپای کم استعداد را سرمایه آن پایه نبود که
صفحه سیمایی صبحدم را ببلجورد شام ظلام دود آلد سازد اما بجهة احترام خاطر آن ذی احتشام و استدرانک سعادت فرمان
لازم الاعذان آن خلاصه خاندان احسان گوهر اوقات شباروزی را نثار فرق فرمایش نمود و انتظام این در یکتا در رشتہ اختتام
بتاریخ بیست و دویم ماه محرم الحرام مطابق سنه ۱۲۴۴ بود.

Ff. 314a-318a are fragments of different manuscripts:

On ff. 314a-316a are Arabic phrases with Persian commentaries.

On f. 318a is the ending of *bahr-i tavīl* by ‘Azamat Khān:

On f. 319a is a poem by an unknown author in Persian.

On f. 320a are a food recipe and scribbling.

On f. 321ab is a passage about fasting during pilgrimage of Makkah (روزه حاج مکه).

On f. 322ab are notes about debts and incomes.

On f. 323a are mathematical calculations.

On f. 323b is a medical recipe.

276

MUNSHĪ MALIKZĀDAH LA‘LCHAND

منشی ملکزاده لعلچند

NIGĀR NĀMAH-I MUNSHĪ

نگارنامہ منشی

MS 1779 (C.A.S.M.).

Dated *Sāwan* 16, 1592 (August 1, 1592)¹⁸; 225 folios; ff. 2b, 3a are blank; paper with laid lines; 19,5 x 25,5cm; 17 lines to the page written in *Shikastah* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with copper stamping and white paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; the binding has no spine and the folios, and the covers are disjoined from the spine, worm eaten at the edges.

Munshī La‘lchand under the pseudonym Malikzādah states in the preface that he wrote it as a handbook for scribes. The work consists of a preface (دفتر) (دیباچه), two parts each divided into 4 and 5 chapters (صفحه). The first part contains the documents written by Malikzādah, the second part – the documents composed by the other scribes, among whom author mentions the names of Chandarbahān Brahman Lāhurī, Mīrzā Muḥammad Kāzim. The author wrote it when he was 70 years old.

بسم الله، منشى حكمت كامله چون بارادت ازلى بانشاي صحيفه شريفه كاتبات پرداخت ديباچه ...

ذوالفقال والكرام وعلى مسامع البدي الاسلام نگارنامه تصنیف منشی لعلچند.

Colophon (f. 225b): تمام شد بروز سه شنبه وقت سه شهری بتاريخ ۱۶ ماه سائبون سنہ ۱۵۹۲

F. 1ab. A table of *sīyāq* numbers from one to twenty and their Arabic equivalents.

See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy, vol. 3, p. 248. Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. III, p. 985.

MUHIB ‘ALĪ

محب على

INSHĀ’-I FARĀSAT

انشای فرات

MS 1780 (C.A.S.M.).

Dated *Phāgun* 15, 1897 (February 26, 1897)¹⁹; copied by Qutb al-Dīn; 128 folios (has also pagination in Arabic numbers); f. 1a is blank; laid paper; 13,5 x 24cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script, entire text set within a complex frame (red, black); black ink; catchwords at the bottom of each page; red leather binding with copper stamped central mandorla, two pendants, four corner-pieces, pink paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; the binding is disjoined from the textblock.

The author Muhib ‘Alī was a scribe at the state office in Lāhur during the reign of Great Mughul Awrangzīb (‘Ālamgīr) (1658-1707). The work contains private and official letters of the Shāh and high

¹⁸ According to clarification by Dr. Syed Hasan Sardar the date was written in Punjabi calendar, which is still popular among northern Indians.

¹⁹ The date correspondance was defined by Dr. Syed Hasan Sardar.

officials, as well as other documents, reports and petitions written in an eloquent style. According to the author, the date of composition is in the title of the work in *abjad* numbers (2b چو در تاریخ سالش فکر کردم - خرد گفته بگو انشاء فراست), which is A.H. 1103 (1691/2).

The title is on flyleaf A: انشای فراست

بسم الله، ارایش عرائس ستایش نیایش معبود ارباب مساجد و کنایس حضرت کبریا که...
Beginning (f. 1b): و چه مضایقه انشاء والله من بعد در انتقای مرضیات اندزات ستوده صفات خواهیم کوشید زیاده
End (f. 128b): نوشتن مناسب ندید.

Colophon (f. 128b): ایام بکام یاد تمام شد انشاء فراست بدست خط فقیر حقیر قطب الدین تحریر بتاریخ ۱۵ ماه پاگون:
سنہ ۱۸۹۷.

388

HĀFIẓ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 1781 (C.A.S.M.).

Undated; 92 folios; Eastern paper; 14,5 x 24,5cm; 17 lines to the page written in mixed script, arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete at the beginning, in the middle (between ff. 15 and 16, 77 and 78) and at the end; repaired.

A part of Hāfiẓ's *dīvān* containing his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): شدم زدست تو شیدای کوه و دشت هنوز نمیکنی بترحم نطاق سلسله سست
End (f. 92b): فتنه بینم ازان جادوی مست از شراب ذوق می یابم ازان چاه زنجان از نمک

Ff. 14b, 15b (in the margins). *Bayts* by an unknown author dated A.H. 1212 (A.D. 1796/7).

389

NIZĀMĪ

نظمی

ISKANDAR NĀMAH

اسکندر نامه

MS 1782 (C.A.S.M.).

Undated; 230 folios; paper; 13 x 23,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; entire text arranged in 2 columns within a complex frame (red, yellow, gold, green and black); black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 3b; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and two at the end; incomplete at the end; repaired.

See the beginning MS 36.

الهی مرانکس که این خط نوشت عفو کن گناهان بخط بهشت. تحریر یافت.

F. 1b. A copy of a petition to Qāzī Ahmād

عربیضه ساز بمقام گوینده خدمت ... خداوندی والا ملا جناب قاضی قلی احمد خان صورت قلمی نمود

Ff. 1a-2b. Cryptograms.

278

F. 229b. A *bayt*.

Notes of a varied nature:

F. 3a. Note concerning borrowing the MS این سکندر نامه قبض احمدی

F. 1a. A date بتأريخ ۱۵ ماه ساون

F. 230ab. Scribbling.

390

MUHAMMAD HAYDAR

محمد حیدر

SHUJĀ‘-I HAYDARĪ

شجاع حیدری

MS 1785 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1245 (A.D. 1829/30); copied for Mīrzā Ṣāḥib-jīv; 115 folios; yellowish paper; 15,5 x 24,2 cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; red leather binding with yellow paper doublure; two flyleaves at the beginning and two at the end; the folios and covers are disjoined from the spine; incomplete at the end.

A cosmographic work composed during Great Mughul Jahāngīr's reign (1605-1628). It describes the nature, countries and towns of Tūrān, India, Khotān, Egypt, etc and mentions some unusual facts about them. The work was written on the basis of the information gathered by people sent to different countries. The author himself was sent to Tāshkent, Iran and Tūrān.

Beginning (f. 1b): بسملة، سپاس بى قیاس مر خالقى راکه طبقات آسمان و زمین رادر هوا متعلق داشته ...

End (f. 115a): و شکر آنرا می شکافند و از بطون ماهی مروارید یروق می آرند فقط.

Colophon (f. 115a): صورت اتمام یافت مسمی به شجاع حیدری بتأريخ فلان روز يكشنبه ۱۲۴۵ بجهة // خاطر

حضرت فضائل و کمالات دستگاه میرزا صاحب جیو

See other copies: Munzavi, vol. 1, p. 226.

391

COLLECTION

مجموعه

MS 1786 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated *Rajab* 17, A.H. 1123 (September 1, A.D. 1711) (1), A.H. 1123 (A.D. 1711/2) (3); 188 folios; ff. 1a, 188ab are blank; paper; 13 x 22,7cm; 18 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles in red; cardboard binding with dark brown leather spine and corners; one flyleaf at the end; incomplete at the end; the writing area and cover partially are worm eaten; folios are disjoined from the spine.

(1) Ff. 1b- 81b. Ḥusayn b. ‘Ālim b. al-Ḥusayn (حسین بن عالم الحسین), *Nuzhat al-arwāh* (نزهۃ الانوار). A treatise on sufism with comments on spiritual life, written both in prose and verse. The author was the famous poet Fakhr al-Sa‘adat known as Amīr Ḥusaynī. He wrote this work in 28 chapters (فصل) in A.H. 711 (A.D. 1311/2).

Beginning (f. 1b): بسملة، الحمد لله رب العالمين على كل حال في مقال والصلوة والسلام على رسوله محمد وعلى الله اجمعين سيدنا ومولانا الشيخ الاجل والانعام والاكمل مرشد الانعام في الايام سلاله النبوية ...

End (f. 81b): از حال ایشان خبر میدهد محفوظ ماند انشاء الله تعالى والله اعلم بالصواب.

279

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, p. 40. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 997-1001. Catalogue Des Manuscrits Persans I, p. 75, etc.

(2) Ff. 83a – 163b. *Farīd al-Dīn Ganj Shakar* (فرید الدین گنج شکر), (*Rāḥat al-qulūb*). *Farīd al-Dīn Mas’ūd Ganj Shakar’s* (d. A.H. 664 (A.D. 1265/6) ideas and speeches about religious and theological issues recorded by his adept *Nizām al-Dīn Badā’ūnī*.

این جواهر گنج الهام ربانی و این زواهر فضل علوم مبانی از ربان در ریازگوهر نشان بندگی ملک المشايخ شیخ شیوخ العالم قطب علماء الدنيا والدين... نظامی سبک باش یاران شدند تو ماندی و بس غمگساران شدند.

End (f. 163b):

See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi instituta narodov, part 1, p. 234.

(3) Ff. 164a – 187b. *Farīd Ajūd Hīnī* (فرید اجود هینی). Moral and philosophical speeches and conversations with stories from the life of Muslim *shaykhs* and *darvishes* written by *Farīd Ajūd Hīnī* in A.H. 584 (A.D. 1188/9).

این سلوک اسرار الهی و این فواید انوار بامتناهی از لفظ درر بارگوهر نثار ملک المشايخ سلطان الطريقه برہان الحقیقه انبیاس السالکین امام العالمین...

فواید که از زبان مخدوم عالمیان شنوده شد برین موجب ثبت کرده آمد الحمد لله رب العالمین بعون الله وحسن توفیقہ.

تمت هذا الكتاب في التاريخ السابع عشر من شهر رجب المرجب سنة ثلاثة وعشرون والفا مائة من هجرته النبوية الحمد لله رب العالمين على كل حال وفي كل حين.

تمت كتاب راحت القلوب ملفوظ حضرت قطب الأقطاب شیخ فرید گنج شکر قدس الله سره العزيز بتاريخ f. 163b سید هفتم شهر ذی قعده شد جلوس.

تمت هذا الكتاب في التاريخ السابع عشر من شهر شعبان المعظم ... جلوس بهادر شاهی مطابق سنة ثلاثة وعشرين والفا من هجرته النبوية.

(4) Ff. 81b (in the margin) – 82b, in Turkish. Poems (*ghazals*, *masnavīs*) by an unknown author.

392

BADR AL-DĪN MUHAMMAD CHĀCH (OR SHĀSH)

بدر الدین محمد چاج (یا شاش)

DIVĀN

دیوان

MS 1787 (C.A.S.M.).

Dated *Şafar* 18, A.H. 1125 (March 16, A.D. 1713); patron: ‘Abd al-Khāliq Chasbū; 78 folios; paper; 15,5 x 26cm; 17 lines to the page written in *Nasta’līq* script; entire text arranged in one and two columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; 4 flyleaves at the beginning and 2 at the end; repaired; some folios are torn; incomplete at the beginning.

Badr al-Dīn Muḥammad Chāch (d. A.H. 746 (A.D. 1345/6)) was the court poet of the Turkic Sultān Muḥammad Tughlūq (1325-1351) of Dilhī. The MS contains the poet’s *dīvān* consisted of *qaṣīdas*, few *ghazals* (ff. 1a-64b), *qaṭ’as* (68b-75b) and *rubā’īs* (75b-78a).

بنی مثال ازان فایقی تو در عالم که ذهن پاک تو کشاف مفضلات نبی است

خوناب زفرقدان بر رخ بدر از نرکس زهره ابروی جادوی اوست

تمت تمام شد هذا الكتاب دیوان بدر چاج بجهة مخدوم مهربان مظہر فیض سبحان حضرت منان

عبد الخالق چسو سلمه الله روز پنځښې هژدهم صفر سنه یکهزار و یکصد و بیست و پنج هجری بتحریر آمد.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 712-3. Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR, vol. 1, p. 136.

KALĪM

کلیم

DĪVĀN

دیوان

MS 1788 (C.A.S.M).

Undated; 287 folios; paper; 11,8 x 21cm; 15 lines to the page written in *Nasta' līq* script; arranged in one and two columns within a complex frame (black, red, gold and blue); black ink with subtitles in red; illuminated head piece on f. 1b; binding is lost; incomplete at the end; the folios and quires are disjoined from one another.

The *dīvān* (*ghazals*, *qaṣīdas*, *tarkīb'bands*, *tarjī'bands* and *masnavīs*) of Mīrzā Abū Ṭālib Kalīm of Hamadān (d. 1652).

بدل کردم بمستی عاقبت زهدزیانی را رسانیدم بآب از یمن می بنياد تقوی را

از کل شخص از بفرض زیسته در مانده باب پل شکسته

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 686. Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 854-6.

COLLECTION

مجموعه

MS 1789 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian, Turkish and Arabic; undated; polygraphic work: one of the copyists is Muhammad Husayn; 45 folios (has foliation in Arabic numerals (۵-۱۷۴)); ff. 6a, 11a, 26ab, 27b-28a, 30b, 36a are blank; paper; 14,5 x 26,5cm (oblong); varied number of lines to the page written in *Naskh*, *Shikastah* and *Nasta' līq* scripts; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; ff. 27a, 28b, 31b have ink leakage from humidity and the text is illegible; the foliation in Arabic numerals shows that the first 50 folios are lost, 77 folios are missing between ff. 2-3, 2 folios - between ff. 11-12, one folio –between ff. 15-16.

(1) Poems of various authors, the following names are mentioned: Bahrām (ff. 32a-34b, 35b), Shams al-Dīn Tabrīzī (f. 30a), Muḥī al-Dīn (f. 12b).

a) *Qaṣīda*s (ff. 3a-5b, 16a, 17ab, 19b 21a, 22ab) devoted to Muḥī al-Dīn and *munājāts* (ff. 6b, 18a-19a, 20b, 21b, 23ab, 24ab, 25ab, 29a, 20b, 25b, 30ab). Muḥī al-Dīn ‘Abd al-Qādir known as Ghawṣ al-‘Aẓam (d. A.H. 561 (A.D. 1165/6), was a famous mistic poet of the 12th century.

b) Ff. 45b-37a. *Mawlūd Sharīf* (مولود شریف). Poems of unknown authors devoted to the birth of Prophet Muhammad.

(2) Ff. 11b, 10b-8a, in Arabic. Praises of God and Prophet Muhammad (الحمد لله والحمد للرسول الله).

(3) Ff. 11a, 12a. Cryptograms (طلاسم).

(4) Ff. 45a, 46b, in Persian. *Mukātibāt* (مکاتبات). Private letters.

مولود شریف بحسب بالخاطر سیادت پناه و شرافت دستگاه محب جانی و دوست حقانی برگزین Colophon (f. 45b): درگاه شاهنشاه سید پیر شاهین سید مبارک شاه سکنه کوتوبا دراز خاندان گیلانی و دودمان جیلانی بدستخط فقیر حقیر

F. 14b. A date. سنه ۱۸۹۶

F. 14ab, the numerical value of some words according to *abjad* system.

F. 46a. Scribbling.

395

COLLECTION

مجموعه

MS 1790 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; undated; polygraphic work; 22 folios; paper; 15 x 28,5cm (oblong); 17 lines to the page written in *Shikastah* script; contemporary binding; two flyleaves at the beginning and two at the end; repaired; incomplete at the end and lacking pages in the middle.

- (1) Ff. 1a, 4b. *Sīyāq* numbers and calculations.
- (2) F. 1b. Magic tables.
- (3) Ff. 2a-3b. Medical recipes.
- (4) F. 5ab, in Turkish. Private Letters.
- (5) Ff. 6a-7b, 22ab, in Turkish. Poems and verses. The names of the authors are not mentioned.
- (6) Ff. 8a-21b, in Persian. Poems and verses. The names of the following authors are mentioned:
Mukhammases by Fadvī (f. 14b), Nazīrī (ff. 8b, 9a);
Ghazals by Amīr Khusrav (f. 21b), Halālī (ff. 15b, 16b, 17a-19b, 20b), Jāmī (f. 20a), Maḥmūd (f. 21a), Shīvdā (ff. 10ab, 11ab);
- (7) F. 4a. Jāmī, *Yūsuf va Zulaykhā*. The beginning part of the *masnavī*.

396

[KAMĀL]

[کمال]

GHAZALS

غزلیات

MS 1791 (C.A.S.M.).

Undated; 6 folios; paper; 14,4 x 20,7cm; 10 lines to the page written in *Nasta’līq* script; the poems arranged in one and two columns each within a frame (brown); contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

A part of Kamāl [al-Dīn b. Mas‘ūd Khujandī’s ?] *ghazals*.

Beginning (f. 1a):

جام بده جان ستان روی پیچ از میان عاشق ببی ما یه را عیش زمانست سود

End (f. 6b):

زیادت میکنی سوز دل نا شکر خنده نمک برریش اگر زیر جراحت سوختن کرد

282

[DASHTĪ]

[دشتی]

DĪVĀN

دیوان

MS 1797 (C.A.S.M.).

Undated; 137 folios; ff. 1a, 137b are blank; paper; 15,5 x 22,2cm; 11 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns, each within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; red leather cover framed with blind stamped fillets and running pattern; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Muhammad Khān Dashtī, who lived in A.H. 1246-1298 (1830/1-1880/1.), was the governor of Dashtī region in Iran and one of the outstanding poets of his time. The MS contains his dīvān consisted of:

I. Ff. 1b-32a. *Qaṣīdas* (panegyrics) devoted to Imām ‘Alī (ff. 1b-25b), Shiite martyrs Ḥusayn and Ḥasan (ff. 27ab), Āqā Buzurg (ff. 15b-18b), Shāh Naṣīr al-Dīn Qajar (ff. 26b-32a), prince Bahrām Mīrzā (ff. 14a-15a), Mawlānā Mīrzā Muḥammad Dāvarī (ff. 12b-32a). Among them:

a) Ff. 1b-4a. *Shamsiyyah* [sic] بشمسيه في مدح امام المشارق والمغارب على بن ابي طالب).

هر صبحم که سرزند از خاور آفتاب کسب ضیا کند زرخ دلبر آفتاب Beginning (f. 1b):

b) Ff. 4b-7b. *Nūr al-Baṣr* (القصيدة المشتهر بنور البصر في منقبت امام الهمام على بن ابي طالب).

مردمان از مردمان در درد و رنجند و عذاب من زدست مردمان چشم خویش در عتاب Beginning (f. 4b):

II. Ff. 32b-52b. *Tarkīb'bands*.

التركيب اثنى عشر فصلاً على الترتيب في المراثي مولانا ابن عبدالله الحسين عليه السلام: Title (f. 32b):

بند اول Beginning (f. 32b):

بسملة، روزی که افرید جهان بلا دادند قدر حوصله قسمت بانیا

III. Ff. 53a-62a. *Tarjī'band*.

الترجع في بيان طريقة وتوضيح الحقيقة والعرفان Title (f. 53a):

بند اول Beginning (f. 53a):

بسملة، ای بیاد تو رنج راحت جان وی بعشق تو درد چون درمان

IV. Ff. 57a-60a. *Qat'as*.

ای بیاد تو رنج راحت جان وی بعشق تو درد چون درمان Beginning (f. 57a):

V. Ff. 60a-62b. Satyric poems:

a) *Muṭāyībāt*.

خان قاجاریکه در خط و علم برتری زابن مقله و ادریس Beginning (f. 60a):

b) *Hazalīyyāt*.

سبیل و ریش تو زآلایش می و معشوق نیای تا بسرآلوده اند از کم و بیش Beginning (f. 60b):

VI. Ff. 62b-133b. *Ghazals* (كتاب الغزلیات).

ساختم منزل عشق تو نخستین دل را از ازل بهر تو پرداختم این منزل را Beginning (f. 62b):

VII. Ff. 134a-137a. *Rubā'īs* (في الرباعيات).

با انکه متاع طاعتی نیست مرا از حسن عمل بضاعتی نیست مرا Beginning (f. 134a):

پایه سخنم از شرف و رفعت و جاه چون عقد ثریا گذرد از سر ما End (f. 137a):

Seal (ff. 1a, 137b): ԱԽՈ ՅՈՒՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ 1960 ՆՈՐ – ԶՈՒԴՆԱ

SHARAF B. SHAMS AL-DĪN BIDLĪSĪ

شرف بن شمس الدین بدلیسی

SHARAF NĀMAH

شرف نامه

MS 1799 (C.A.S.M.).

Undated; 206 folios; paper; 36,5 x 23cm; 21 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink with subtitles and dates in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

A history of Kurds written by Sharaf Khān Bidlīsī in A.H. 1005 (A.D. 1596/7). The work consists of a preface (مقدمه) (صحیفه), 4 parts (خاتمه) (مقدمه) and an epilogue (توضیح و عیان احوال امرا و حکام و عظمای عظیم الشأن باتمام رسید).

Beginning (f. 1b):
بسم الله الرحمن الرحيم
افتتاح سخن حمد و ثناء پادشاهی باید که ثنای ستایش از ضمیر منیر خورشید چهانگیر:
تا مدارج سپهر برین برآید ...

End (f. 206a):
توضیح و عیان احوال امرا و حکام و عظمای عظیم الشأن باتمام رسید.
See other copies: Storey, vol. 2, pp. 1097-1100.

NIZĀMĪ

نظمی

SHARAF NĀMAH

شرف نامه

MS 1801 (C.A.S.M.).

Undated; 2 folios (a bifolium); paper; 34,5 x 20,5; 19 lines to the page written in *Nasta’līq* script, black ink: the title written in *sulus* script with white inside a gold lobed medallion, enclosed in a rectangular panel; arranged in 4 columns within a frame of gold rules and richly decorated margins; double illuminated head piece on f. 1b with title in white; border decorations and interlinear gilding.

The beginning of the first part of Nizāmī’s *Iskandar nāmah*, entitled *Sharaf nāmah*.

See about the work and its beginning MS 36.VI.

End (f. 2b):
امیدم چنانست از این بارگاه که چون من شوم دور این بارگاه

COLLECTION

مجموعه

MS 1807 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 1339 (A.D. 1920/1); copied by Naṣīr al-Dīn for Mīrzā Javād; 55 folios; ff. 1a, 26a-55b are blank; 32 x 11cm; varied number of lines to the page written in *Nasta’līq* with the elements of *Naskh*; black ink; black marbled paper over pasteboard with green doublure; three flyleaves at the beginning and one at the end; the lower part of the folios disjoined from the spine.

(1). Lawḥī's poems:

a) in Turkish. (ff. 1b-9b) *ghazals*, (ff. 10a-2b, 19b-22a) *qaṭ'us*, (ff. 22b-25a) *rubā'is*.

b) in Persian. (f. 17b). A *qaṣida* written 30 years ago in Shūshī, and *ghazals* (ff. 18a-9a, 26a).

نه قدر ایله انسان جهانده حمد و ثنا سنک حضورکه لايق دکل دبیه ردا نا: Beginning (f. 1b)
اکر خواهی نکردی گردخواری چو لوحی از دلت دور آز کن آز End (f. 26a):

(2). Ff. 13a-16b, in Persian. *Armaghān*. A passage from the memories of an English woman about the conflict between the colonists of the United Kingdom and the native population of India in A.H. 1332 (A.D. 1913).

از کتاب ارمغان که اوقات توقف در کوکاز مسطور داشته است نقل مینماید طلبان کابل فرمایند که: Beginning (f. 13a)
گاهی درب اطاق بسته را اندکی باز گذاشتند بی شکی از دخول و استنشاق هوای نوی روح حیوانی نشاط و طرب کرد...
بناء، علی ذالک وقوع معروضه فوقیه قویاً مینماید و در حجب عیبیه چها مستنداست کسی نداند و
نخواهد دانست ولی در کلام را ختم حاضرین و آیندگان بعد را سلام میرساند. End (f. 16b):

(3). Ff. 16b-17a, in Persian. A letter to Mīrzā Jalāl beginning with a moral tale.

داستان ذیل را در طی مکتوبی باخوی مرحوم باکی بر سبیل نصیحت مرقوم داشته است... Beginning of the tale (f. 16b):

صورت نامه ایست که بجناب میرزا جلال سلمه الله تعالی از تهران نگاشته است... Beginning of the letter (f. 17a):

(4) Ff. 25b-26a, in Turkish. *Hikāyat* (حکایت). The *hikāyat* was an extract from the author's work entitled "Milh".

ایضاء میرزا جواد جنابلری زبد عمره تعالی ترکجه اولان انشاء ورملدی کورمکلاک کزرو و تمناسنده Beginning (f. 25b): او لمغه بناء بر نمونه ایجون حکایه زینه یی دان؟ ملح آدی تالیف ایتدکم کتابدن یازبیور وقت ورماع مساعد اولمه مغه کوره زیاده سدن پک چوق خجالت ایله مفرننده بولنور..

بسمله. فاضل التحریر الحاج میرزا علی اکبر اعلی الله تعالی مقامه نجل نبیسی الک ایتكی خلیل میرزا جواد Colophon (f. 1b): حفظه الله تعالی تمناسنے بناء بن علیل بن الحاج صالح رحمة الله عليه نصیر الدین کثیر القصیر برسبیل یادکار یازبیور شوال المکرم

۱۳۳۹

نصیر بک لوحی تخلصک نوز، «N 75، آلى یازدیغی تورکی و فارسی شعرلر» Note about the contents of the MS on a white paper pasted to A cover:

On a green paper package (in Russian) Диван Ловхи (XVI в.), переписан в. нач. XIX в., N 3.

401

COLLECTION

مجموعه

MS 1815 (C.A.S.M.).

In Persian, Turkish; undated; 171 folios; paper (tinted ff. 113-144); 11,5 x 19,5cm; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink; brown leather cover with white paper doublure; lacking folios between ff. 92-93; damp stained at the outer edges.

(1) F. 1a. Arabic numerals and *sīyāq* numbers.

(2) Ff. 1b-92a, in Persian. *Inshā'* (انشاء). A manual for scribes which contains forms of official letters and other documents, as well as some copies of documents from the Safavid and Afsharid periods.

مکتوب که عالیحضرت سلالة النجبا العظام میرزا ابوالحسن بعالیحضرت میرزا زین العابدین
نوشته بود...

Subtitles: f. 8b جواب مراسله میرزا ابوالحسن که حاجی زین العابدین نوشته بود

مکتوب که عالیحضرت سلاطین التجا العظام میرزا ابوالحسن عالیحضرت میرزا زین العابدین نوشته بود
 مکتوب پدر و عم و خال f. 15a
 مکتوب سادات f. 15b
 مکتوب امرا و سلاطین f. 15b
 جواب مکتوب امرا و سلاطین f. 16a
 مکتوب وزرا f. 16b
 عرضه داشت داعی فلان f. 17a
 در تهنیت نکاح f. 18a
 در تهنیت ولادت f. 18a
 در تهنیت قدم سلطان f. 19a
 بسید و قاضی نوشته f. 23b
 مراسله که عالیجاه فتحعلی خان ولد حسین خان قبیه عالیجاه مصطفی قلی خان قراجهداغ نوشته بود f. 25b
 مکتوب بیکی از معشوق دلنواز نوشته شده است f. 32a
 جواب مراسله پادشاه f. 38b
 خطاب سادات عالیمقدار f. 42b
 جواب سیادت مرتبه f. 43a
 فتح نامه همایون f. 44b
 تعزیت نامه f. 74b
 فتح نامه دار السلطنه هرات قبل از جلوس بولایت آذربایجان فرستاد f. 82a
 مکتوب که از نام شاه عباس جنت مکان رومیان نوشته بودند f. 91b

(3) Ff. 93a-97a, 170a-171b, in Persian. Astrological prognostications and cryptograms.

(4) F. 93b, in Turkish. A *ghazal*.

(5) Ff. 97b – 170a, in Persian. *Hikāyāt* (حکایات). Moral tales about Shāh Farukhzād.

بسملة، در فضیلت حکم چون شاه فرخزاد از امور سلطنت و تفحص ضبط مملکت فارغ شد...

حکایت آن نیز است که زنرا بر از داری بیازمود کل چهره گفت چگونه است آن حکایت.

Seals: (f. 1b) باکو (f. 170b) (a copy) (عبده اولیاقلی ۱۰۲۵)

Note on the upper cover (in Russian): (Копии писем царей и вельмож XIV-XVI век).

Undated; 18 folios; tinted (blue) paper; 16,5 x 20cm; 14 lines to the page written in *Nasta’līq* script, arranged in one and two columns; black ink; binding is lost; the sequence of the folios is broken; folios damped; incomplete at the beginning and at the end.

A part of Hāfiẓ’s *dīvān* containing his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): شب تار است وره وادی ایمن در پیش آتش طور کجا وعده و و بدار کجاست

End (f. 18b): خنده جام می و زلف چو زنجیر نگار ای بسا توبه که چون توبه حافظ شکست

[ZUHŪRĪ]

[ظهوری]

GHAZALS

غزلیات

MS 1825 (C.A.S.M).

Undated; 6 folios; paper; 18,5 x 23cm; 15 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

See about the author MS 125.

Beginning (f. 1a):

هرگیاهی که از زمین روید وحده لاشریک له گوید

End (f. 6b):

پی نور بود دیده ام از گریه در فراق ایند کلم بدیده کورم ضیا رسید.

[SHARḤ AL-‘AWĀMIL FĪ AL-NAHŪ]

[شرح العوامل في النحو]

MS 1833 (C.A.S.M.).

Undated; 21 folios; paper; 12 x 19cm; 18 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with subtitles in red; unbound; incomplete at the beginning and at the end; folios are disjoined from the spine.

An extract from a Persian commentary on ‘Abd al-Qāhir b. ‘Abd al-Raḥman Jurjānī’s *Al-awamil fī al-nahū* by an unknown author.

Beginning (f. 1a): زید یعنی آمد مرازید که جاء عامل است و زید را رفع داده است تا که فاعل او باشد ...

النوع الثاني

The first subtitle (f. 7b): النوع احادي عشر

The last subtitle (f. 17b): ... فاستغنی عن الاضافة تمام الاسم اما التنوين نحو

End (f. 21b):

COLLECTION

مجموعه

MS 1834 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; Tīhrān; dated A.H. 1284 (A.D. 1867/8); copied by Ibrāhīm Chāvūsh Tīhrānī; 16 folios; ff. 1a, 12ab, 14b-16b are blank; paper; 11,5 x 18cm; 12 (1) and 9 (2) lines to the page written in mixed script; arranged in two columns; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

Two *masnavīs* by an unknown author:

(1) Ff. 1b – 11b. *Kitāb-i Naṣūḥ* (كتاب نصوح).

Beginning (f. 1b): بسم الله، بنام آنکه عالم را بنا کرد زبانم همچو بلبل آشنا کرد

End (f. 11b): ملک بامیش از چشمش نهان شد نصوح از نو شهنشاه جهان شد

Colophon (f. 11b): تمام شد کتاب نصوح در شهر شعبان المعظم سنه ١٢٨٤.

(2) Ff. 13a-14a. *Hikāyat-i Jabra 'il va mard-i 'Ābid* (حكایت جبرائل و مرد عابد).

Beginning (f. 13a):	در جزیره عابدی با صد تعب روز شب میبود در طاعت رب
End (f. 14a):	طوطیا بشنو همین ویاده عقل بگزین جمله اشیا باده
Colophons (f. 14a):	تمام گردید بید اقل الرایزنین ابراهیم چاوش طهرانی .

406

COLLECTION

مجموعه

MS 1835 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; undated; 16 folios; ff. 1a-3a, 4a, 9a-11a, 14b-15a are blank; paper with lining (copybook); 14 x 21cm; varied number of lines to the page written in *Naskh* and *Nasta'līq* scripts; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end.

- (1) F. 3b. The birthdays of Prophet Muḥammad and the first 4 Caliphs.
- (2) Ff. 4b, 16b. Aphorisms (Abū Rayhān Bīrūnī (f. 4b), Abū ‘Alī b. Sīnā (ff. 5b, 16b) .
- (3) F. 5a. Abū ‘Alī B. Sīnā’s short biography.
- (4) *Rubā’īs* by ‘Abbās Qulī Āqā Qudsī (f. 7a), Abū ‘Alī b. Sīnā (f. 6b), Abū Rayhān Bīrūnī (ff. 4b-6a), Abū al-Ḥasan Kharqānī (f. 6b), ‘Alī Imām (f. 7b).
- (5) F. 8b. ‘Abbās Qulī Āqā Qudsī, *Qazā va qadar*.
- (6) Extracts from the following works:

A *ḥadīṣ* (f. 8a), an *āyat* from the Qurān (f. 11b), *Kitāb al-‘aqāyid al-Islām* (f. 13b) كتاب حادیث (f. 8a), آیة من سورۃ نوح (f. 11b), کتاب العقاید الاسلامی (العقاید الاسلامی), Ākhūnd Mullā ‘Abd al-Razzāq Lāhījī’s *Sarmāyah-i Īmān* (f. 15b), Ākhūnd Mullā Muḥammad Taqī Kāshānī’s *Hidāyat al-Talibīn*.

407

GEOMANCY, CRYPTOGRAMS

رمل و طلاسم

MS 1841 (C.A.S.M.).

In Persian, Arabic, Turkish; undated; 19 folios; paper; 12,5 x 18cm (oblong); 10 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with rubrication in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired, the folios are attached in different directions and not in right sequence; incomplete at the beginning and at the end.

408

MĪRKHVAND

میرخوند

RAWZAT AL-ṢAFĀ, VOL. IV

روضۃ الصفا، جلد ۴

MS 1886 (C.A.S.M.).

Undated; 164 folios; wove paper; 22,5 x 33,5cm; 25 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red or missing; binding is lost; incomplete at the beginning and at the end; quires are disjoined from one another.

288

The fourth volume of Mīkhvand's *Rawżat al-ṣafā* contains the history of the dynasties contemporary to the Abbasid Caliphs down to their extinction by Tīmūr Lang. The MS contains the part on the history of the Atabegs of Luristān, Qaznavids and Seljuqs.

اودر گذشت و حکومت لرستان بادونگر مفوض گشت و او با برادر خود احمد را...

منشور حکومت لرستان بنام برادرش اتابک احمد ثبت افتاد

ذکر حکومت کیا پزرگ امید

و اسمای منقولان در بعضی از تواریخ مسطور است.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. I, pp. 90-1; Browne, Persian Manuscripts, p. 107, 111, etc.

409

HĀFIZ

حافظ

KULLIYĀT

کلیات

MS 1892 (C.A.S.M.).

İsfahān; dated *Sha'bān* 6, A.H. 1094 (July 31, A.D. A.D. 1683); copied by Rāzī Naqī; 169 folios; f. 8a is blank; paper; 8,5 x 14,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* (the older part) and *Shikastah Nasta'līq* scripts; arranged in one and two columns within a complex frame (gold, blue, black); illuminated head pieces on ff. 4b, 8b; interlinear gilding on ff. 4b, 5a, 8b, 9a; catchwords at the bottom of each verso page, brown leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants framed with two fillets and a running pattern, over wood with yellow paper doublure; 3 flyleaves at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century; when some of the original folios (ff. 1-7, 169) were substituted with new ones.

Hāfiẓ's *dīvān* with a preface in prose. See about the work and its beginning (f. 4b) MS 262.

The *dīvān* contains:

- I. Ff. 8b-154b. *Ghazals*. See the beginning MS 61.
- II. Ff. 155b-160b. *Qat'as*. See the beginning MS 262.III.
- III. Ff. 160b-165b. *Masnavīs*. See the beginning MS 83II.
- IV. Ff. 166a-168b. *Ruba'iis*. See the beginning MS 157IV.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب في محروسه اصفهان صانها الله (f. 169a)
... روز شنبه ششم شعبان المعلم سنة ١٠٩٤ حرر رضي نقى (f. 155b)

مال کنیز زهراء خیر النساء

Seal (f. 4a): خاتم بالا

410

MUHAMMAD MU'MIN B. MUHAMMAD ZAMĀN HUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی

TUHFAT AL-MU'MINĪN

تحفة المؤمنين

MS 1893 (C.A.S.M.).

Kirmān; dated *Rabi'* I 13, A.H. 1182 (July 28, A.H. 1768); copied by Rājī b. Muhammad Muhsin; 408 folios; ff. 1a, 408ab are blank; paper with chain lines; 19,5 x 29,5cm; 23 lines to the page written in

289

Naskh script; black ink with subtitles in red; red leather cover framed with blind stamped fillets and a running pattern over pasteboard with yellow paper doublure; one flyleaf at the beginning; the lower cover and the folios are disjoined from one another.

See about the work and its beginning (f. 2b) MS 18, 237.

طیوری که بران نشیند پای بست گردد والسلام علی من اتبع الهدی.
End (f. 406b):

قد فرغ من تسویده في يوم السبت ثالث عشر الثاني من شهر الثالث من السنة الثانية من العشر
التابع من المایه .. الثانية من الالف الثاني من الهجره النبویه المصطفویه على يد العبد الصعیف المذکوب الراجی بن المرحوم
محمد الكارگزاری محسن في بلده کرمان.

Ff. 1b-2a, 407ab. Medical recipes.

Seal (ff. 1b, 2ab): الراجی // نصر الله

411

COLLECTION

مجموعه

MS 1894 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 169 folios; ff. 150a-169b are blank; paper; 14 x 20cm; red paper over brown leather binding with pasteboard and lilac paper doublure; one flyleaf at the beginning; ff. 6-12 disjoined from the spine.

I. TREATIES

عهداً نامه ها

Dated A.H. 1308 (A.D. 1890/1); 10 folios; ff. 1a, 4b, 5a, 10ab are blank; paper; 17 lines to the page written in *Shikastah Nasta'liq* script; black ink.

Ff. 1a-10b. Copies of treaties concluded between Iran and Great Britain in 1809 and 1812.

عهداً نامه دولت ایران و دولت انگلیس بتوسط میرزا شفیع معتمد الدوله و حاجی محمد حسین خان
مستوفی الممالک و سرهنگ جنس بارونت وزیر مختار انگلیس در طهران بتاريخ ۲۵ محرم الحرام سنہ ۱۲۳۴ در طهران
منعقد شده.

صورت عهداً نامه که وکلای دولت علیه ایران با سرگوار او زلی ایلچی دولت بهیه انگلیس دفع ثانی بسته اند بتاريخ (f. 5b)
۱۹ صفر سنہ ۱۲۲۷ در سال تو شقان ثیل ۱۳۰۸ نوشتم.

Colophon (f. 4a): دو فقره عهداً نامه با دولت انگلیس است

II. TREATIES

عهداً نامه ها

Dated A.H. 1307 (A.D. 1889/90); 48 folios (the MS has foliation in Arabic numerals); ff. 11b, 16b, 27b – 28b, 29b-30a, 51a, 55a-58b are blank; paper; 15 lines to the page written in mixed script; black ink.

Ff. 11a – 58b. Copies of treaties concluded by Iran with Ottoman Turkey and Russian Empire in the 19th century.

مقاؤله نامه با دولت عثمان و بعضی نسخه جات راجع بآن است در مأموریت جانب معین الملک (f. 11a)
 حاجی محسن خان منعقد شده است.

290

صورت مقاوله نامه است که در میان نظارت دولت علیه ایران و نظارت جلیله خارجه عثمانیه منعقد شده است.

ترجمه پروتوكول قانون نامه در باب حق تملک خارجه در اسلامبول. f. 17a

مسوده عهدنامه دوستی و تجارتی فیما بین دولتين ایران و عثمانی بتوسط جناب جلالتماب حاجی میرزا حسین خان سفیر کبیر دولت علیه ایران مقیم در دولت علیه عثمانی. f. 20b

تا این تاریخ هنوز این عهدنامه منعقد نشده تنها همان مسوده است.

عهدنامه ترکمان چای با دولت روس اخلاصنامچه که بعد از آن نوشته شده است. f. 29a

سوانح تلگراف جناب مستطاب اجل اکرم میرزا عباس خان قوام الدوله وزیر امور خارجه به ظله بتاريخ غره شهر ۳۰b جمادی الآخر ۱۳۰۶ سیچان شیل ۱۸۸۸ میلادی.

فهرست این کتابچه: عهدنامه سرحد با روس در ترکمان چای. f. 31a

عهدنامه تجارتی ترکمان چای. f. 39b

عهدنامه تشریفات. 44a

عهدنامه خسارت جنگ روس

مهاجرت نامه f. 47a

بعینه یک نسخه بهمین مضمون قراردادنامه در جلد اول در صفحه ۱۹۳ روپه الصفا است که در سنه ۴7b

۱۲۷۱ یا سنه ۱۲۷۱ گذاشته شده مابین دولتين ایران و روس که بواسطه میرزا آقا خان صدر اعظم و آنچکوف ایلچی روس.

تدبیراتی که بجهة دفع افلاس جمع و رفع حیله جات در شکسته ها لازم آن از قرار فقرات ذیل است. f. 51b

این نسخه از نمره روزنامه آخر ۲۳ ذی حجه ۱۲۹۲ تا ۱۲۹۲ تا تندگوز شیل استنساخ شد بتاريخ ۲۴ شعبان ۱۳۰۷: Colophon (f. 12a):

بارس شیل نسخه ازین مقاوله نامه جناب قوام الدوله وزیر امور خارجه نزد جناب مستطاب امیر نظام فرستاده بودند که در تبریز معمول بدارند بخوانند بدنهن بکارگذاری مهام خارجه.

حسینقلی (f. 149b): ۱۳۰۷

Ff. 59a-151a contain the following lithograph books in Persian:

I. Ff. 59a-98b. Yūsuf, son of Mīrzā Kāzim Tabrīzī (یوسف خلف میرزا کاظم تبریزی), *Risālah mawsūm bi yak kalamah* (رساله موسوم به یک کلمه), Paris, A.H. 1287 (A.D. 1870/1).

II. Ff. 99a – 122b. Ḥasan Khudādād Azarbāyjānī, the first assistant of the Ambassador of Iran in Vien (یادگار) (حسن خداداد آذربایجانی نایب اول سفارت دولت علیه وین), Good memories from the monuments of Vien (حسن از آثار وین), Vien, A.H. 1299 (A.D. 1881/2).

III. Ff. 123a – 141b. Ibrāhīm Munshī (ابراهیم منشی), Book about the disease of cholera and its treatment (کتاب تحقیق و چگونگی مرض وبا علاج آن), *Ramazān* 10, A.H. 1307 (May 1, A.D. 1890).

IV. Ff. 144b-149b. The reports of doctors Bābāyiv, Kāstāliddī, Kārmīk, Mīrzā Muḥammad Ḥakīmbāshī and Mīrzā Ja’far about the health problems of people, read at the meeting in the house of Amīr Nizām. *Ramazān*, A.H. 1307 (A.D. 1890).

تمت الرباعيات ۱۲۸۳.

(2) Ff. 72b-81a. Mawlānā Shams Tabrīzī (مولانا شمس تبریزی), *Tarjī' (ترجیع)*.

محرمی کو که از خود آرم پرده از روی کار بردارم
بیست یکم شهر شوال المکرم با تمام رسید.

F. 81b. Ownership note by Christian Minas ibn Nazar, dated A.H. 1283 (A.D. 1866/7):

از مال خالص میناس عیسیوی بن نظر ۱۲۸۳.

413

[PĪR JAMĀL ARDISTĀNĪ]

[پیر جمال اردستانی]

FATH AL-ABVĀB

فتح الابواب

MS 1903 (C.A.S.M.).

Undated; 89 folios; paper; 9,5 x 17cm; 12 lines to the page written in *Nasta'liq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles and invocations from the Qurān in red; illuminated head piece on f. 2b, minatures on ff. 2b, 5b, 21b, 31a, 49b, 55b, 67a, 84a; red leather cover with brown leather spine and white paper doublure; one flyleaf at the end; incomplete at the end; damp stained at the upper edges of the folios.

Jamāl al-Dīn Ardistānī (known as Pīr-i Jamāl) wrote his mistic *masnavī* entitled *Bayān haqā'iq aḥvāl al-Muṣṭafā'* in 1471. *Fath al-abvāb* is the title of a part of this *masnavī*.

كتاب فتح الابواب Title (f. 2b):

استقامت یافته و ترک و تازی احسن الحال بی حجاب بر تخت بخت بی زوال جام زلال بی ملال از پنجه ساقی دوران می نوشند ...

End (f. 88b): و آنکه نشنید آن نفس از مرد حق کم شد اندر حرف و تصویر ورق.

F. 2a. A cryptogram and calculations in *sīyāq*.

F. 1a. Note in Armenian about being gifted to the Matenadaran by Hasmik Gulmasyan.
See other copies:.. Munzavī, vol. 3, p. 1725.

414

NAŞRALLAH ISHAQĪ

نصرالله اشحقی

DĪVĀN

ديوان

MS 1904 (C.A.S.M.).

In Persian, Turkish; Tabrīz; dated 1320 of the solar *Hijrā* (A.D. 1941); 134 folios; ff. 1a-5b, 8b, 16a, 20b, 22b, 23b, 26b, 27b, 28b, 29b, 30b, 31b, 32b, 33b, 34b, 35b, 36b, 37b, 38b, 39b, 40b, 41b, 42b, 43b, 45b, 46b, 47b, 48b, 50b, 51b, 52b, 53b, 54b, 56b, 57b, 58b, 59b, 60b, 61b, 62b, 63b, 64b, 65b, 66b, 68b, 69b, 70b, 71b, 72b, 73b, 75b, 76b, 77b, 78b, 79b, 80b, 81b, 82b, 83b, 84b, 85b, 86b, 87b, 88b, 89b, 90b, 91b, 92b, 93b, 94b, 95b, 96b, 97b, 98b, 99b, 100b, 101b, 102b, 103b, 105b, 106b, 107b, 108b, 110b, 111b, 112b, 114b, 115b, 116b, 117b, 118b, 119b, 120b, 121b, 122b, 123b, 124b, 125b, 126b, 127b, 128b, 129b, 130b, 131b, 132b, 134b are blank; thick paper; 20,5 x 28,5cm; varied number of lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink with rubrication; flower paintings with coloured ink and graphite;

292

cardboard binding with artifical leather spine and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end.

(1) Ff. 6a-63a, in Persian. Naṣrallah Ishaqī's *dīvān* containing poems about flowers written in the poetical forms of *maṣnavī*, *ghazal*, etc. (ff. 6a-25b), a *qaṭ'a* (27a), a *muraba'* (49a) *ghazals* (26a, 28a-48a, 49b-52a, 55a-59a) and *rubā'īs* (60a-63a).

فصل گلهای دیوان نصرالله اسحقی بیات ماکو، دری
لب دریا

Beginning (f. 6a):
چرا دریا جو قلب من براز جوش و خروش است مگر آن هم دل خود را ببک سنگین دلی بست

End (f. 63a):
چه خوش باشد که هر صبح دما پرسی زحالم شوی اگه زحال زارد درمانم نمائی.

(2) Ff. 64a-134a, in Turkish. The continuation of the *dīvān*: poems about flowers (64a-80a), *ghazals* (81a-122a, 129a), *mukhammases* (123a-8a), a *türkü* (130a), *rubā'īs* (131a-2a) and *koshmas* (133a-4a), as well as selective free translations of the first part.

Beginning (f. 64a):
قیزیل کل قیزیل کلوم کل آچدی عطری کونلومه ساچدی

End (f. 134a):
واسیز یار یارا می نه بیر آچار نه با غلار

Colophon (on the upper cover and f. 3a):
تبریز ۱۳۲۰ هجری شمسی

415

LUGHĀT-I FĀRSI TURKİ 'ARABİ

لغات فارسی ترکی عربی

MS 1968 (C.A.S.M.).

Undated; 90 folios (foliation in Arabic numerals ۲-۱۴۵, corresponding to ff. 1a-90b); ff. 21a, 22ab, 23b-25b; 39a, 42b, 48b-49a, 50ab, 51b, 53a-54a, 57a-58a, 62a-63a, 66a, 72b, 76b, 82a, 85b, 86a are blank; western paper with watermarks; 16,5 x 10,5cm; 12 lines to the page written in *Naskh* script; arranged in 3 columns; Persian words are in red, the rest-in black ink; binding is lost; the MS is kept in a paper envelope; the upper marginal part of the folios 1-34 and their lower outer edge are mice eaten; damp stained; incomplete at the beginning and at the end.

A Persian-Turkish-Arabic dictionary by an unknown author. The word equivalents are arranged in alphabetical order and in groups divided according to the parts of speech. Sometimes the word equivalents are given with synonyms, word combinations and plural forms (in Arabic). The dictionary also contains the Persian numerals from 1 to 100, and the alphabet (f. 40b). The text has corrections and additions. There are Armenian translations of the words on ff. 43a, 44a, 65a, 69a, 89a.

لغات فارسی ترکی عربی
The title is in blue ink (f. 1a):

افزودن ارتمنق الزیاده //

Beginning (f. 1a):
کاڭ بىسىت بىكسماط //

End (f. 90b):
اولسون استر غىرى //

و بىكسماطك //

F. 2a. Note about gifting the MS to the Matenadaran by Grigor Barseghian from Damascus in 1978 (in Armenian): “Նվեր Հայաստանի Մատենադարանին Գրիգոր Գէորգի Բարսեղեանէ”

Դամասկոս, 26/2/ 1978».

COLLECTION

مجموعه

MS 1999 (C.A.S.M.).

A collection of unbound specimens of Iranian art:

(1) A miniature painted in Qajar style on a piece of ivory forming part of a pencil-case; (late 18th and early 19th century).

(2) A folio of a lithograph *Laylī va Majnūn* in Turkish (15,5 x 21,5).

(3) A miniature painting of Nizāmī's *Khusrav va Shīrīn*, with the verses written arround the painting in *Nasta'liq* script; (1 folio; paper; gouache).

(4) A miniature painting of a peri riding a composite lion with many heads, faces and parts of bodies in Indian style; 1 folio; 22 x 32,5cm; the inner border of meandering floral vine with polychrome rules within ginger margins; opaque pigments and gold on paper.

(5) A miniature of a seated dervish with a golden cloak on his shoulders. The miniature is painted in the 17th century İsfahānī style (1 folio; 11 x 14cm; black ink and gold highlights on paper).

(6) A miniature of a youngman with blue oriental robe in the 17th century İsfahānī style (1 folio; 9 x 13,5cm; traditional techniques with Indian ink and colouring).

(7) A miniature painting of a young girl with fan in the 17th century İsfahānī style, the backside is a paragraph copy of *Shāhnāmah* (1 folio; 20 x 30,5cm; the techniques of black ink with colouring is used).

(8) A tinted portrait in the 17th-century İsfahānī style by an unknown painter of the Qajar period: a young Persian courtier with a cup; 1 folio; 19 x 28,5cm, the techniques of black ink with colouring is used; polychrome inner borders within lilac margins painted with Qajar period brushed faunal drawings in gold.

(9) A miniature painting of a youngman sitting under a tree and writing, (in the 17th century İsfahānī style; 1 folio; 19,2 x 31,5cm; the techniques of black ink with colouring is used).

(10) A miniature painting of a *sūfī* gathering on a bank of river (in the 17th century İsfahānī style; 1 folios; 19,3 x 28cm; with the a verse in *Nasta'liq* around the miniature).

(11) A calligraphy exercise in *Dīvānī* script by Muhammed Hasan; dated A.H. 1293 (A.D. 1876). 1 folio; 15,5 x 25,2cm.

شهر ذی الحجه سنہ ۱۲۹۳۔ مشغله العبد الاقل محمد حسن

(12) A miniature painting of an audience at the Shāh's court (in the 17th century Hirāt style; 1 folio; 19,2 x 27cm).

(13) A miniature painting of Sultān Baysunghur (in the 15th century Hirāt style with seals of Great Mughul 'Ālamgīr; 1 folio, 16,5 x 24cm).

السلطان بایسنقر بهادر خان خلد الله ملکه و سلطنت

در بلده حجبه تلناد اور نگ آباد ابتدیاع شد دهم شعبان

(14) A glazed oil painting of a woman tailor during her work (on a paper pasteboard, which had been the backside of a mirror; 9 x 14cm).

(15, 16) A miniature painting of a sitting woman (glazed pictorial card; 4,5 x 6,5cm).

(17, 18) A miniature painting of a dancing woman (glazed pictorial card; 4,5 x 6,5cm).

(19) A miniature painting of a youngman giving an apple to a girl (in the 17th century İsfahānī style; the techniques of black ink with colouring is used).

Ownership: Luiza Aslanyan

SHAYKH AHMAD SARHINDĪ

شیخ احمد سرهندي

DĀYIRAH

دایره

MS 2001 (C.A.S.M).

Undated; 16 folios; paper; 15,5 x 24,7cm; 13 lines to the page written in *Nasta'liq* script; black ink; contemporary binding attached to the original binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired.

The collection of *ṣūfī* ideas in *dāyirahs* by Shaykh Ahmād Sarhindī, known as Muqaddas-i alaf-i Sānī, head of the *Naqshbandī* order. They are about:

a) (ff. 1b-15a) the essence of man, his spirit, its composition, the elements and motion of the world, etc.

Beginning (f. 1b): بسمة، بعد از حمد و صلوات بر سالکان این راه پوشیده نمانت که مخلص درویشان دروس محمد مرافاتایکه از حضرت شیخ تعليم یافته ...

End (f. 15a): کسی که کثرت مراقبات درین مقامات عالیه مینماید در بساطت و پیر یکی هر مقام فرق میتواند کرد والله: اعلم بالصواب والله المرجع والماب تمت.

b) (ff. 15b-16b) the cutting spear, eternity and the truth of *Ramazān*.

Beginning (f. 15b): در بیان بعض مقامات که از راه سلوک علیحده افتاده و حضرت مجدد بیان فرموده اند ...

End (f. 16b): حضرت مجدد الف ثانی شیخ احمد سرحدی فاروقی دایره حقیقت عیسوی نیز بیان فرمودند جونکه راه: سلوک نیست ذکرش موقوف الحمد لله على الاتمام.

Seal (ff. 1a, 2a 16b), (on the original binding, ff. 16b, 1ab) ‘عبد السلام’.

[‘ĀQIL]

[عاقل]

LAYLĪ VA MAJNŪN

ليلی و مجنون

MS 2003 (C.A.S.M.).

Undated; 167 folios; ff. 21b, 22a are blank; laid paper; 14,5 x 20,5cm; 10-11 lines to the page written in mixed script, arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red; brown leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants and four corner pieces framed with a running pattern, over pasteboard with green paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; lacking folios between ff. 89-90.

A version of *Laylī Majnūn*, the *masnavī* poem written by ‘Āqil, later than the works of Nizāmī, Jāmī, Hātīfī. The author's name is not mentioned in the MS.

Beginning (f. 1b): بسمة، از کلک زبان سخن بتحریر گویند معانیان به تقریر
End (f. 167a): آن مادر قیس پیر چیران فریاد بزد که له بعزمیزان

Earlier ownership:

F. 1a, flyleaf A. Ownership note by ‘Abd al-Ghafūr: ۱۳۱۹... این کتاب از آن عبد الغفور ...

Flyleaf A. The name Ahmād Fazl: احمد فضل

Seals: (ff. 1b, 9b, 167ab, in Armenian) ‘عبد السلام’ (ff. 1a, 9a, 167b, in red)

F. 1a. Scribbling.
Literature: Āghāznāmah, vol. III, nuskahāyi fārsī, p. 40.

419

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 2004 (C.A.S.M.).

Undated; 106 folios; paper; 11,5 x 19,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'liq* script; arranged in one and two columns within a complex frame (red, grey); black ink; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired and rebound; with folios added later; incomplete at the beginning and at the end.

A part of Hāfiẓ's *dīvān* containing his *ghazals*.

Beginning (f. 1a): بر تخت جم که تاجش معراج آفتاد است همت نکر که موری این حقارت آمد
End (f. 106b): قیاس کردم تدبیر عقل در ره عشق جو شبی است که در بحر میکشد رقمی

Seal (f. 1a): عبد السلام

F. 1a. The name Muhammad Taqī: محمد تقی

420

ABŪ NAŞR FARRĀHĪ

ابو نصر فراهی

NIŞĀB AL- ŞABIYĀN

نصاب الصبیان

MS 2035 (C.A.S.M.).

Undated; 28 folios; paper; 15,5 x 21,5cm; 7 lines to the page written in *Nasta'liq* and *Naskh* scripts; black ink with rubrication in red; catchwords at the bottom of each verso page; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the beginning and in the middle (ff. 22-23); with interlinear and marginal commentaries.

See about the work MS 174.

Beginning (f. 1a): ان مفح کزو غضل شد چاک
End (f. 28b): مقود افسادست و محلة و علیقه توبره

421

JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

MS 2038 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 962 (A.D. 1554/5); copied by Rūhalla b. Nūrallah; 165 folios; paper; 10,5 x 17,3cm; arranged in 2 columns within a complex frame (black, gold, blue); 13 lines to the page written in

296

Nasta’līq and (ff. 18a-23b, 74a-111b) in *Shikastah Nasta’līq* scripts; black ink with subtitles in gold, and red (ff. 18a-23b, 74a-111b); illuminated head piece on f. 1b and end piece on f. 164a; interlinear gilding on ff. 1b-2a; coloured miniatures on ff. 25b, 35a, 50a, 60b, 65b, 131a, 141b, 164a; circular medallion (*shamsah*) (ff. 1a, 164b); miscellaneous notes in the margins in red by later hand; black leather binding with central mandorla and two pendants over pasteboard and white paper doublure; the colours of some of the miniatures are faded and some of them are repainted; some of the original folios were substituted with new ones (ff. 18a-23b, 74a-111b) in the 19th century.

See about the work, its beginning (f. 1b) and the end (f. 164a) MS 56.

تم بعون الله الملك المنان على يدي العبد الحقير روح الله بن نور الله سنه ٩٦٢

Notes of a varied nature:

F. 1a. Ownership note by Āyyīnah Bigum: مال مختص زوجة حقير آیینه بیکم است از بابت صداق

F. 164a, in the margin. Note of purchase of the MS for 3 *manāt* dated A.H. 1262 (A.D. 1845/6):

اشترىت هذه النسخه // بثمن ثلث مرات جزو قرارى ثلث الف دينار واثنى وعشرين مبلغ و نصف // تاريخ فى سادس وعشرين قمر شوال المكرم سنة ١٢٦٢ والله اعلم بالصواب.

Note: 1a تاریخ نشستن حقیر حیدر در دکان فی شهر ذی قعده الحرام

Seals: (ff. 1a, 164a) (f. 164a); عبد الحسين حيدر ١٢١٨

Marginal commentaries of later period in red.

422

[AMSALAH]

[امثله]

MS 2040 (C.A.S.M).

Undated; 25 folios; f. 25ab is blank; paper; 17,5 x 21,5cm; 10-15 lines to the page written in mixed script; black ink; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; damaged: some of the folios are discoloured because of humidity, some of the folios are partially (ff. 22-25) torn; incomplete at the beginning and at the end; repaired.

See about the work MS 148.

که جمع مذکور غایب ماضی، بنا کنیم و که علامت جمع مذکور غایب بود آخرش درآوردیم

فصل سیم از اسم فاعل، تین شش، و حه هار میگ دد

فصل نهم و از استفهام بزر

طلب فهم کرد از دو قاعده مخاطبه ها،

F. 7a. Ownership note by Mulla Karbalā'ī Qadīm dated A.H. 1287 (A.D. 1869/70):

مال ملا کریلائے، قدیم بن مرجووم کریلائے، ... سنہ ۱۲۸۷

F. 7a, in the margin. Notes of birth dated A.H. 1292, 1287, 1289.

423

COLLECTION

مجموعه

MS 2041 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Arabic; dated *Ramazān*, A.H. 1309 (March 30-April 29, A.D. 1891); copied by Muḥammad Rizā for Khusrav Khān (3); 71 folios; ff. 1ab, 65b-71b are blank; paper; 6,5 x 10,5 cm; 17-18 lines to the page written in *Naskh* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end;

repaired; incomplete at the beginning; a small fragment of the first folio have survived; some parts of the text on ff. 21a, 33a, 34a, 38a are overcrossed with graphite.

(1) Ff. 2a-3a, in Persian. Ḥabīballah b. Asadallah b. Amīr Aṣlān Khān Dunbulī, known as Lisān al-Vilāyat, (دیباچه), حبیب الله بن اسد الله بن امیر اصلاحخان دنبلي خوئی متخلص بلسان الولاية).

ارواح العالمین فداء وعلیه وآبایه وابنایه آلاف السلام این ذرہ گمنام رو سیاه حبیب الله بن اسد الله: Beginning (f. 2a): بن امیر اصلاحخان دنبلي خوئی را که مدعوبه تبل مولا و متخلص بلسان الولاية...

پس از استشاره و تحصیل اذن از حضرت خان معظم له باینخدمت اقدام و اینک غیر عبارت حدیث و ترجمه و شرح آنرا ذیلا " واستدللا " بجای دیباچه نگاشته و استدعای توفیق از حضرت ورود و شفیق می‌نمایم.

(2) Ff. 3b-7a, in Arabic. Muḥammad Bahā al-Dīn ‘Āmilī, (محمد بها الدين عاملي) Arba‘ in hadīṣ (اربعين حدیث).

Beginning (f. 3b): بسمة، بالسند المتصل الى الشیخ الصدوّق ثقہ الاسلام محمد بن بابویه قمی عن ...
End (f. 7a): الحديث وشرحه وبيانه الى هنا وها نحن نشرع في المقصود بعون الملك الودود.

See other copies: Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3847, 2299), vol. 9, p. 934, vol. 12, p. 2827.

(3) Ff. 7b – 65a, in Persian. Parvīz Salmāsī, (پرویز سلامی), Javāhir al-kalām (or Vajīzah) جواهر) (الكلام (وجیزه). Parvīz Salmāsī, a ḫūfī of the 19th century is the author of this work on five principles of spiritual perfection (*Tarīqat*): fasting, silence, keeping awake, isolation and praying.

Beginning (f. 7b): هو الاجل جل جلاله
Basmala, al-hamdu lillah rabb al-awlam wal-anām wal-ṣalawat wal-salām ʻalā ašraf al-makūnat ...

End (f. 65a): دوستانت غرق نور بیحساب همچو عیسی همنشین با آفتاب.
Colophon (f. 65a): راقمه خاکپای فقراء حقه سلسلة علیة رضویة علی صاحبها السلام والتحیة محمد رضا ویشیقی:

بهجهه سرکار ولایت نشان پیرزاده نیشان آقای خسرو خان زاد الله ویشنقی فی ٤ شهر رمضان المبارک ۱۳۰۹.

F. 65a (in the margin), The author's note, according to which he had primarily entitled his work *Vajīzah*, but later by the advice of some of his friends he changed it and entitled *Javāhir al-kalām*.

مخفى نماند که این بی بضاعت گم نام در اول و هله این چند ورق بی نظم و نسق را ز جهه (f. 65a, in the margin) اختصارش نام نهاده بودم به وجیزه پس از مدتی یک نفر از اصدقاء با صدق که در صبح و مسأء صاحب کشف و شهود و سایر حالات عجیب باطنیه است حکایت نمود که در خواب به زیارت حضرت حجۃ‌الله فی الارضین والسموات مشرف شده دیدم که همین وجیزه دریدیه آلهی آنحضرت علیه السلام است بعد از آن عجین فرمودند جواهر الاخبار و مفتاح المرا // است لهذا ثانیا" بعد از ان اقدام بسجدات شکر // باین اسم مبارک کردید. الحمد لله علی هدایة ومنه التوفیق صحیح است از متن.

See other copies: Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī, vol. 6, p. 680. Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh..., (3319), vol. 11, p. 2306.

Collective volume with texts in Persian; Samarqand; dated *Jumādā I* 25, A.H. 1333 (April 10, A.D. 1915) (2); *Ṣafar* 1, A.H. 1334 (December 9, A.D. 1915) (1); *Muḥarram* 17, A.H. 1334 (December 25, A.D. 1915) (3); copied by Mir Muḥammad; 114 folios (has pagination in Arabic numbers); ff. 19b, 60ab are blank; paper; 15,5 x 26,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* script; arranged in one and two columns within a complex frame (blue, green, red); illuminated simple head pieces on ff. 5b, 20b, 61b;

incomplete at the end; black and gold stamped red artificial leather cover over wood with lithograph paper doublure.

(1) Ff. 5a-19a. ‘Abdallah Anṣārī (عبدالله انصاری), *Munājāts and rubā’īs* (مناجات و رباعیات).

Beginning (f. 5b):	بسملة، ای زدردت خستگانرا بوى درمان ياد قوم عاشقانرا مونس جان آمده
End (f. 19a):	بنگر چه فرای و از کجا می آيی میدانی چه میکنی کجا خواهی رفت تمام شد مجذب دیوان عبد الله انصاری.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 975, etc.

(2) Ff. 20a-59b. Shāhī (شاهی), Selections from *dīvān* (منتخبی از دیوان).

Beginning (f. 20b):	بیا ای از خط مبرنت هزاران داغ بر دلها مرو گذاشک مشتاقان نجوم آغشته منزلها
End (f. 59b):	این کتابت روز جمعه شد تمام شد بتوفیق خدای لاینام

(3) Ff. 61a-109b. Maḥvī (محوی), *Ghazals* (غزلیات). Maḥvī was the pseudonym of Mīr Mughīṣ al-Dīn Hamadānī who died in A.H. 1020 (A.D. 1611/2).

Beginning (f. 61b):	بسملة، الايا ايها الساقی بده جامی بوستان را که مخمورم ازان جامی که دادی در ازل
End (f. 109b):	خط در ورق دهر بیاند صد سال بیچاره نویسنده که در خاک رود

Colophons: f.5a الحمد لله رب العالمين والعاقبة للمتقين قال الشيخ الانام وقدوته الايام سالك مسالك شريعت ومساک مناسک طریقت شفت الاسرار الحقیقت بربان العارفین وسلطان الواضلین ومرشد السالکین وقطب المحققین مجذوب حضرت باری خواجه عبد الله انصاری رحمة الله من مناجات ورباعیات سنه ۱۳۳۴ غره صفر قدتم.

f. 19a کتبه فقیر حقیر میر محمد غره شهر صفر سنه ۱۳۳۴ .

f. 59b تمام شد دیوان شاهی رحمة الله عليه بتاريخ ۲۵ شهر جمادی الاول سنه ۱۳۳۳ هجری

f. 109b کتبه فقیر حقیر ملا میر محمد در مدرسه عاریف جان بای در سمرقند فردوس مانند ورز ضمن تحصیل نوشته شد که انسان را لا سهو باشد هر کسیکه مطالعه این نمایند بدعای خیر یادآورند در تاریخ ۱۷ شهر محرم الحرام ... در سنه ۱۳۳۴ .

425

BĪDIL

بیدل

DĪVĀN

دیوان

MS 2047 (C.A.S.M.).

Undated; 150 folios; ff. 1ab, 2b, 149a, 150a are blank; paper; 14 x 26cm; 13 lines to the page written in *Shikastah* script; arranged in 2 columns; black ink; half leather binding with green paper cover, pasteboard and marbled paper doublure; incomplete at the end.

See about the poet MS 218. The MS contains the poet's *ghazals*.

Beginning (f. 3b):	باوج کبریا کز پهلوی عجزاست راه آنجا سرموئی گر اینجا خم شوی بشکن کلاه آنجا
End (f. 148b):	مشق بیکاری مala قدم پیدا شد چرا گوش منکر بیطاقیها درایا باشد دلی دارد چه مشکل گر بد بودی آشنا باشد.

F. 3a. The author's name میرزا بیدل

F. 149b. A *bayt* (with graphite).

F. 150b. *Bayts* by Ṭabīb.

F. 2a. Scribbling.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, p. 911. Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 88.

MAWLĀNĀ JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD AL-RŪMĪ

مولانا جلال الدين محمد الرومي
MASNAVİ-I MA'NAVİ

مثنوی معنوی

MS 2048 (C.A.S.M.).

Dated the end of *Shawwāl*, A.H. 1283 (March, A.D. 1284); *Şafar* 20, A.H. 1284 (June 23, A.D. 1867), *Rabī' II*, A.H. 1284 (August, A.D. 1867); bound by Mullā Muḥammad; 576 folios; ff. 1a-3b, 169b-170a, 357b- 361a, 573b-576b are blank; paper; 13,5 x 24cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in two columns, each column set within a frame (red); black ink with subtitles in red; red glazed paper (with inscription 'دری ملا محمد ۱۸۶۱') pasted over green leather with pasteboard and white paper doublure, the back cover is repaired; two flyleaves at the beginning and two at the end.

The MS contains the III (ff. 4b-169a)²⁰, V (ff. 170b-357a) and VI (ff. 361b-573a) *daftars*.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب دفتر چهارم مثنوی من کلام مولانای روم روز پنجم شنبه در آخر ۱۶۹a ماه شوال اتمام یافت سنه ۱۲۸۳.

تمام دفتر پنجم از مثنوی مولوی روم بتاريخ بیستم ماه سفر سنه ۱۲۸۴.

f. 357a
وقد وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة الشريفة الميمونة المسمى بمثنوی مولانا الرومي في ربیع الثانی [من] شهر ۵۷۳a سنه ۱۲۸۴. على يد العبد الضعيف التحیف من شأنه انه تراسی في اقدم العلماء بل احقر منه غفر الله تعالى ذنوبه وذنوب آمره وذنوب جميع المؤمنین والمؤمنات امین.

HIZĀR VA YIK SHAB

هزار و یک شب

MS 2048 (C.A.S.M.).

Undated; 113 folios; tinted (yellow and orange) paper; 13,5 x 22cm; 13-16 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns and set within a frame (black); black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; incomplete at the beginning and at the end.

An extract from the Persian translation of the Arabic collection of stories and tales entitled "One Thousand and One Nights". The MS contains the stories of the 10th-28th nights.

Beginning (f. 1a):	چنین گویند که در مازندران دختر بازرگانی بعفرخور خصال و حور مثال...
First subtitle (f. 5a):	داستان شب دهم زبان بازرگان و عذر خواستن شوی
Last subtitle (f. 112b):	داستان شب بیست هشتم شیر و سیاه گوش خانه و اخلاص دادن او خود را
End (f. 113b):	و این موضع مسکن سلطان سیاه است ای سیاه گوش ترا چه محل که درین محل هزیر جا کند...

²⁰ The third daftar in the MS is mentioned the fourth.

ŞŪFĪ ALLAHYĀR

صوفی الله يار

MASLAK AL-MUTAQĪN

مسلک المتقین

MS 2054 (C.A.S.M).

Undated; bound by Mullā Niāzūfī; 380 folios; paper; 15,5 x 26,5cm; 17 lines to the page written in *Nasta'līq* script, entire text arranged in 2 and 1 columns within a complex frame (red, blue); black ink with subtitles in red; red stamped green paper cover (عمل ملا اصحابا نیازوفی) over pasteboard and coloured paper doublure.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 328.II(2).

End (f. 380b):

من میخواهم ای شریف جمال تو هم اگه نباشی از اینحال
تمت تمت الكتاب.

شد بتوفیق خدای لاینام این کتابت روز پنجشنبه تمام
این کتاب // ابو حنیفه وقت صوفی الله يار

MAJD AL-DĪN ‘ALĪ AL-ḤUSAYNĪ KNOWN AS MAJDI

مجد الدين على الحسيني متخلص بمجدى

ZĪNAT AL-MAJĀLIS

زیست المجالس

MS 2070 (C.A.S.M.).

Undated; 51 folios; paper; 21,2 x 31cm; 25 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the end.

Majd al-Dīn ‘Alī Ḥusaynī wrote his *Zīnat al-majālis* in A.H. 1004 (A.D. 1595/6). It is a collection of moral stories in 9 parts (جزء), each consisted of 10 chapters (فصل). The MS contains the first part not entirely.

Beginning (f. 1b): بسم الله الرحمن الرحيم

... شد هر دو گون ازو معمور ...

End (f. 51b): هیچ کس در زهد و درع با تو برابری نمیتواند کرد و ذکر حسب و نسب تو از آن مشهورتر است که محتاج
بیان باشد.

See other copies: Rieu, Catalogue of the Persian Manuscripts, vol. II, p. 758-9. Rieu, Supplement, 249, etc.

BAHĀ AL-DĪN MUHAMMAD B. ḤUSAYN ‘ĀMILĪ

بهاء الدين محمد بن حسين عاملي

MIFTĀH-I FILĀH

مفتاح فلاح

MS 2072 (C.A.S.M.).

In Persian and Arabic; dated A.H. 1091 (A.D. 1680); 172 folios; paper with watermarks; 11,5 x 19 cm; 14-17 lines to the page written in *Naskh* script; brown leather cover with blind stamped fillets over

pasteboard and marbled paper doublure; two flyleaves at the beginning and four at the end; repaired in A.H. 1300 (A.D. 1882/3), when the first four pages were added with the foreword and notes in the margins by Muḥammad Ibrāhīm al-Mushtarī al-Ṭūsī.

Bahā al-Dīn Muḥammad al-‘Āmilī’s (d. 1620/1) *Miftāḥ al-Filāḥ* prayer-book with its Persian translation by Jamāl al-Dīn Muḥammad b. Ḥusayn Khvānsārī (d. 1713) done during Shāh ‘Abbās II-s reign. The work consists of 6 chapters. See also MS 318.

Beginning (f. 1b): بسم الله الذي عطر قلوب العاشقين بانواع لطائف الوصال و روح صدور المشتاقين
باصناف بداييع الاماال ... سپاس بيقياس مر خدائی را جل جلاله سزاست ...

End (f. 171b): غرض این قلیل البضااعة از ترجمة این کتاب شریف عموم النفع و شمول الفائدہ ان بود که سودمند بهمه: طوایف انام از خواص و عوام پس اول وانسب است چنین برد که سوره فاتحه نیز مانند اینها و دعای سابقه ترجمه شود و جایی که احتیاج بتوضیحی باشد قلمی نمایند پس برین نهنج سلوک نموده.

Colophons (f. 171b): تمت ۱۰۹۱ .

The restorer Muḥammad Ibrāhīm’s preface (f. 2b-3a): اقل الحاج محمد ابراهيم المتخلص بالمشترى الطوسي
و ملقب بحسام الشعرا... در این سال فرخنده فال که سنه ۱۳۰۲ هجری است در دار الخلافة ناصری طهران این کتاب مفتاح الفلاح شیخ محقق و تحریر موفق بها الله و الدين محمد العاملی را که جمال الدین محمد بن حسین خوانساری شرحش از عربی بفارسی ترجمه کرده است بدست امد عربیه فقی کل سطرمنه من ... روصی المعنی و فی کل شطر منه عقد من الدیری اوراق دیباچه کتاب را مندرس و قطعه قطعه دیدم سعی و تفحص بسیار کرده تا نسخه دیگر بچنگ آوردم که شیخ بهائی رحمة الله فرموده بود چنین گوید کمترین بندگان از روی عمل و بیشترین آنها از راه تفرس محمد مشتهر ببهاء الدين عاملی ...

Seal (f. 172b): لا اله الا الله الملك الحق المبين عبده مقیم

See other copies: Rieu, Supplement, p. 4. *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 2, p. 181.

431

COLLECTION

مجموعه

MS 2078 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; Makkah; dated *Rabi’ I* 1, A.H. 1291 (April 18, A.D. 1874); copied by Ahmad Bukhārī; 340 folios; ff. 1a, 181a are blank; paper; 14 x 20,5cm; 11 lines to the page written in *Nasta’līq* and *Naskh* scripts, arranged in one and two columns and set within a frame (red); black ink with subtitles in red; contemporary binding; repaired; two flyleaves at the beginning and two at the end.

(1) Ff. 1b-178b. Ḥaydar Muḥammad b. Yādgār Shaykhī (حسیدر محمد بن یادگار شیخی), *Naṣīḥat nāmah* (نصیحت نامه). A treatise on ethics with moral advices by Ḥaydar Muḥammad b. Yadgar Shaykhī from Nūrābād written in A.H. 1134 (A.D. 1721/2). The work consists of 22 chapters (فصل).

Beginning (f. 1b): بسم الله الذي رافع السموات بغير سد و خالق موجودات بلا مقصدا...

End (f. 178b): راست پندار هر چه میگوییم تو بعمر دو روزه مهمانی

See other copies: *Nuskahayi Kitābkhāna-yi Markaz va Markaz Asnād-i...*, vol. 17, pp. 210, 8746.

(2) Ff. 179a-180b. A narrative (روایت). A narrative from Prophet Muḥammad’s life.

Beginning (f. 179a): نقلست که روزی رسول صلی الله علیه وسلم پریشان نشسته بودند...

End (f. 180b): کلمه لا اله الا الله محمد رسول الله را از زبان ما دور نگردانی و زوال ایمان هیچ امت محمد

مصطفی صلی الله علیه قلم راروا مداری آمین یارب العالمین. تمت

(3) Ff. 181b-271a. Muḥammad b. ‘Alī Ḥisfahānī (محمد بن علی اصفهانی), *Tanbīh al-ghāfiṭīn* (تنبیه). A treatise on ethics based on *hadīṣes*.

بسملة، الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على رسوله محمد وآله واصحاب اجمعين بدانکه: Beginning (f. 181b):
این کتاب مختصری است در بیان پند و وعظ که از احادیث صحیحة رسول اکرم ...

End (f. 271a): در هر نفسی هزار حسرت دارم زآن عمر که بی یاد تو چون میگذرد...

(4) Ff. 271b-287a. *Fāl nāmah* (فال نامه).

بسملة، الله ایزد سبحانه و تعالی ازین فال نامه معتبره که بقول ایمه دین مسلمین اجمعین را منفعت باد اگر خواهی که فال مصحف گیری...

End (f. 287a): هر که حضرت پیغمبر علیه السلام را در خواب بیند مراد هر دو جهان او حاصل کرد.

(5) Ff. 287b – 293a. *Ta ‘bīr nāmah-i khvāb* (تعییر نامه خواب). A work on the interpretation of dreams consisted of 12 chapters.

بسملة، الحمد لله... بدانکه تعییر نامه خواب علم شریف این است...
End (f. 293a): و نقاهه در خواب بیند از پادشاهان مقام یابد و بزرگ شود و الله اعلم بالصواب تمت.

(6) Ff. 293b-335a. Farīd al-Dīn ‘Attār (فرید الدین عطار), *Pand nāmah* (پندنامه). See the beginning and the end of the work MS 329.II(2) and MS 338.I.

(7) Ff. 335b–339b. A narrative (روایت). The narrative refers to the events happened in Lebanon during a pilgrimage.

نقلست که عزیزی فرمودند که با جماعتی عزیمت لبنان کردیم زاهدی که آنجا مقیم بود سه
شبانه روز طلب کردیم...

End (f. 339b): کار ما اینچنین است مرحله دنیا آخرت برسد.

(8) F. 340a, Arabic. Prayer (دعا).

(9) F. 340b. Maghribī (مغربی), *ghazal* (غزل).

تمت الكتاب نصیحت نامه فی بلده مکه المکرمه قاهره علی ید اضعف عباد احمد بخاری نامزاد فی واحد ربيع اول سنه ۱۲۹۱.

تمت پند شیخ عطار بعون الله الملك فی ید ضعیف احمد بخاری ربيع ثانی سنه ۱۲۹۱ f. 235a.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب علی ید ضعیف العباد نامزاد احمد بخاری فی بلده مکه مشرفه ربيع اول ۲۶ سنه ۱۲۹۱ f. 271a.

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب تمت تمام شد ۱۲۹۱ f. 287a.

تمت تمام شد ۱۲۹۱ f. 339b.

See about the work and its beginning (f. 1b) MS 247.

قدری از احکام انها را در این رساله کثیره الفایده ایراد نمودیم.
ملتمس از برادران ایمانی آنست که هر که از این رساله منتفع گردد در حال حیوه یا بعد از وفات
این شکسته را بدعائی رحمت و مغفرت مستحق دعا را یاد کند و ختم بفضل الله سبحانه و تأییده بر سنه ۱۲۴۳ه.

433

HĀJĪ ZAYN AL-‘ĀBIDĪN
 حاجی زین العابدین
SĪYĀHAT NĀMAH-I IBRĀHĪM BĪG
سیاحتنامه ابراهیم بیگ

MS 2098 (C.A.S.M.).

Undated; 69 folios; paper; 18 x 22cm; 14 lines to the page written in *Nasta’līq* script; black ink; black cardboard binding with red artificial leather spine and red paper doublure; two flyleaves at the beginning and one at the end; the first and the last folios are damaged and repaired; lacking few folios at the beginning.

The travel book of Hājī Zayn al-‘Ābidīn, a merchant of Stanbul, who passed through the territories of Asia Minor, South Caucasus, Iran and Egypt at the end of the 19th century.

Beginning (f. 1a): و خورد و خواب و پوشак بهمان و تیره که از نیاکان خود دیده بود رفتار مینمود...
End (f. 69b): و توفیق از خداوند یکتاست. این ... که یاد شد از ما یارب از فضل خویش در گذران

See other copies: *Munzavī*, vol. 1, p. 135.

434

COLLECTION

مجموعه

MS 2166 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; undated; 126 folios; paper; 15 x 21cm; 17 lines to the page written in mixed script; black ink with subtitles in red; repaired; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired; incomplete at the end.

(1) Ff. 1b-42b. Yūsuf b. Muḥammad Yūsuf al-Ṭabīb (یوسف بن محمد یوسف الطبیب), *Jāmi’ al-Favā’id* (جامع الفواید). Yūsuf b. Muḥammad known as Yūsufī, was a Persian physician of the 16th century who wrote his *Jāmi’ al-Fava’id* to explain the difficult parts of his earlier work on general therapeutics entitled ‘Ilāj al-amrāz.

Beginning (f. 1b): بسملة، حمد نامحدود حکیمی را که بقانون و حکمت کامل الضاعة رحمت رافع انواع امراض و دافع اصناف اعراض است ...

End (f. 42b): از بهر طلاب زسیر و پس ازان خاکستر تاک و سرکه بروی افزایی. تمت بالخبر.
See other copies: *Munzavī*, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3393-5, Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1261-2. A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts, pp. 115-23, etc.

(2) Ff. 42b-53b. Yūsuf b. Muḥammad Yūsuf al-Ṭabīb (یوسف بن محمد یوسف الطبیب), *Favā’id-i akhiyār* (فواید اخیار). A treatise of the same author on medicine written in A.H. 913 (A.D. 1507/8) containing advices about the useful and harmful herbs and animals.

304

Beginning (f. 42b): بدان چونکه گفتی سپاس و درود که از فن طب است این قطعه فواید...
End (f. 53b): و سر دیگ را پوشیده باتش ملایم طبع دهنده و میل نمایند.

See other copies: *Munzavī*, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3610-1, A Descriptive and Analytical Catalogue, pp. 251-4. *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 5, p. 402-3

(3) Ff. 54b – 126b. Muḥammad Mahdī b. ‘Alī Naqī al- Sharīf (محمد مهدی بن علی نقی الشریف), *Zād al-Musāfirīn* (زاد المسافرین). Muḥammad Mahdī b. ‘Alī Naqī’s medical work entitled also as *Tadbīr-i Musāfirīn* written in A.H. 1140, *Safar* (A.D. 1727). It contains advices and instructions about how to keep healthy during travels and about treatment of some diseases that may occur on the way.

Beginning (f. 54b): بسملة، سپاس افزون از خواهش بیماران بشفاء و ستایش متجاوز از شوق دردمدنان بلقا نثار
بارگاه طبیی است مهربان که ...

End (f. 126b): علاج ان که اب بسیار گرم بر سر ریزد که بمجرور شدن حرارت.

See other copies: *Munzavī*, *Fihristvārah*, v. 5, p. 3493, *Fihrist-i Nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī*, vol. 3, p. 53, vol. 5, p. 263, 489. *Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi dānishgāh...*, (1984.1, 2546, 4328), vol. 8, p. 593, vol. 10, p. 1290, etc.

435

COLLECTION

مجموعه

MS 2169 (C.A.S.M).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; dated A.H. 1227 (A.D. 1812); 77 folios; paper; 12,8 x 20,3cm; 17 lines to the page (3) written in mixed script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red; brown leather binding with pasteboard and white (damped) paper doublure; one flyleaf at the beginning and two at the end.

(1) Ff. 1a, 70b, 74a-75b. Cryptograms (طلاسم).

(2) Ff. 1b-3a, in Turkish. *Bakht nāmah* (بختنامه). Prayer for state's welfare ascribed to Prophet Muḥammad.

Beginning (f. 1b): بسملة، اسناد دعای بختنامه الحضرت محمد مصطفیٰ صلی الله علیه وسلم...

(3) Ff. 3b-69a, in Persian. Uṣmān b. Ḥāfiẓ Rahmān Qulī al-Ṭāliqānī (عثمان بن حافظ رحمن قلی) (*الطالقاني*), *Khulāṣat al-rusūm* (خلاصه الرسوم). A treatise on the rules of Qurān reading written by Ākhūnd Mullā Uṣmān b. Ḥāfiẓ Rahmān Qulī Ṭāliqānī in 1674/5.

Beginning (f. 3b): بسملة، الحمد لله الذي انزل القرآن العظيم على نبيه والصلوة على رسول الذي او جد الخلايقه
جله وعلى آله واصح الدين نيقادون على كل امره ونهيه واعطا الله بقاعده على اضعف عبده و...

End (f. 69a): اما جنه بتح جيم بهشت را گويند والله اعلم بالصواب.

See other copies: Storey, vol. 1, p. 225. *Sobranie vostochnykh rukopisey AN UzbSSR*, vol. 4, p. 116.

(4) F. 70a, in Persian. Ibn ‘Abbās (ابن عباس), *Tafsīr-i abjad* (تفسیر ابجد).

Beginning: تفسیر ابجد روایت کرده شده است از ابن عباس تفسیر ابجد را باین طریقه که ابجد المعنی ابی آدم الطاعه و شد في اكل الشجره...

(5) Ff. 71a – 72b, in Persian. Sajāvandī (سجادوندی), *Rumūz-i qārī* (رموز قاری). Extracts from Muḥammad b. Abī Yazīd Tayfūr Ghaznavī Sajāvandī's (d. A.H. 1165) work on Qurān reading.

Beginning (f. 71a): آنچه شیخ سجادوندی گفته است شش است...

End (f. 72b): نقل است امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه درسی شب رمضان باین طریقه عمل کرده اند والله تعالى

علم بالصواب.

(6) Ff. 73a, 76b, 77a, in Persian and Turkish. *Bayts* by unknown authors.

(7) F. 73b, in Persian. *Uṣūl-i dīn* (أصول دین), A paragraph on the 8 principles of Islam doctrine.

Colophon (f. 69b): سنه ۱۲۲۷.

Ff. 76a, 77b. Scribe exercises.

436

MUHAMMAD MU'MIN B. MUHAMMAD ZAMĀN ḤUSAYNĪ TANKĀBUNĪ

محمد مؤمن بن محمد زمان حسینی تنکابنی

TUHFAT AL-MU'MINĪN

تحفة المؤمنين

MS 2171 (C.A.S.M.).

Undated; 372 folios; paper; 17 x 29cm; 27 lines to the page written in *Naskh* script; black ink with subtitles in red; marginal notes and commentaries about medicines and treating methods; contemporary binding; one flyleaf at the beginning and two at the end; repaired; incomplete at the beginning and at the end.

See about the work MS 18.

وریزه و گلش سفید و تمرش در ادویه چشم زکوس// خنوس اخیروس است ادرک عربیست

امراض راس

وله علتی که سر را // دهد منکوس کند و گاه مرتفع دارد ...

437

HĀFIZ

حافظ

DĪVĀN

دیوان

MS 2178 (C.A.S.M.).

Undated; 220 folios; paper; 15,5 x 26,5cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in 2 columns; black ink; catchwords at the bottom of each verso page; yellow paper pasted over violet stamped leather binding with pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; damped.

Hāfiẓ's *dīvān* containing his:

I. Ff. 1b-189b. *Ghazals*. See the beginning (f. 1b) MS 61.I.

II. Ff. 189b-192a. *Tarjī'band*. See the beginning MS 157, II.

III. Ff. 192a-3b. *Tarkībband*. See the beginning MS 182, V.

IV. Ff. 193b-5a. *Mukhammases*.

در عشق تو ای صنم چنانم گر هستی خویش در کمان در

V. Ff. 195a-200b. *Masnavīs*. See the beginning MS 83, II

VI. Ff. 200b-205a, 216b-218a. *Qat'as*.

بگذشت فرصت ای برادر در کرم روی چون منع باشد

VII. Ff. 205b-216b. *Rubā'īs*.

306

چون باده زغم چه بایدت جوشیدن با لشکر غم چه بایدت کوشیدن
Beginning: Ff. 218b-220b Scribbling and abjad numbers.
F. 217a. A note of a date: A.H. 1276.

438

JALĀL AL-DĪN MAHMŪD B. ABĪ BAKR

جلال الدين محمود بن ابی بکر
TARJUMA AL- MUKHTAŞAR
ترجمه المختصر

MS 2179 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1296 (1878/9); copied by Mullā Qurbān Nāzār b. Shāhib Nāzār; 300 folios; f. 300b is blank; paper; 15 x 26,2cm; 23 lines to the page written in *Nasta'liq* and mixed script; black ink with subtitles in red; the binding is lost; incomplete at the beginning.

The Persian translation of an Arabic treatise on Islamic jurisprudence, written by Jalāl al-Dīn b. Abī Bakr in A.H. 1210 (A.D. 1795/6). The work begins with the enumeration of places which according to Abū Yūsuf's *Tax-book* pay *kharaj*. The work consists of 47 books (كتاب) each divided into chapters (فصل). The chapters are about fasting, pilgrimage, marriage, divorce, faith, purchase, lease and other issues related to Islamic jurisprudence. The book has the following subtitles: (5a), كتاب الصوم (12a), كتاب المكاتب این كتاب (111a), العتاق كتاب (101a), كتاب الطلاق (48b), كتاب الرضاع (47a), كتاب النكاح (30a), الحج (167b), كتاب الهبه (164b), كتاب القسمة (158b), كتاب الشفعه (135b), كتاب البيع در لغت (114a), كتاب الایمان (197b), كتاب الرهن (190a), كتاب الغصب (185a), كتاب الوديعه (183a), كتاب العارية (180a), كتاب الاجاره (171a), كتاب المضاربة (215a), كتاب الشرکت (211b), الوکالت كتاب (204a), كتاب الكفالة کفالت (198a), كتاب الحواله (218b), كتاب الوقف (224a), كتاب الشرب (222a), كتاب احیاء الموات (221a), كتاب المساقات (220a), كتاب المزارعة (226a), كتاب الصيد يکل (235b), كتاب الاصحیه (233b), كتاب الذبایح (231b), الاشربة كتاب (231a), كتاب الكرھیة (237b), كتاب الاقرار (252b), كتاب شهادة (246b), كتاب لقضاء (240b), كتاب المفقود (240a), وآلايق كتاب اللقیط واللقطه (254b), كتاب الجهاد (270a), كتاب السرقة بسرقه (267b), كتاب الحدود (263a), كتاب الصلح (261a), الدعوی كتاب (279b), كتاب الخنثی (297b), كتاب الوصایا (292b), كتاب الحجه و الاذن (288b), كتاب الاکراه (287a), كتاب الديات (297a)

انرا عجم و قید گويند کردن اتفاقی است نه احترازی...

و عمماً تفی القلم فی تحریر شرحنا هذا الكتاب بعون الملك الوهاب وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآلہ:
End (f. 299b):
واصحابه اجمعین برحمتك يا ارحم الراحمين.

وقد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة المسمى بترجمة المختصر من ۱۲۱ (؟) مصنفات:
Colophon (ff. 299b-300a):
جلال الدين محمود بن ابی بکر فی سنه الف و مائتين سنه وتسعون على يد عبد الضعیف النحیف الراجی من رحمة الله باری
ملا قربان نظر بن صاحب نظر بیک من بلاد فرسی فی جوینو قریة من قراء نصف اللهم اغفر له ولوالدیه ولاستاذه ولجمیع
المؤمنین والمؤمنات والمسلمین والمسلمات وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآلہ واصحابه اجمعین برحمتك يا ارحم
الراحمین سنه ۱۲۹۶.

...سنہ هزار و دو صد نو و شش بود که این نسخه شریف در اخیر شهر رمضان المبارک یوم دوشنبه تمام شد. f. 300a
تمت و صلی الله علی خیر خلقه محمد وآلہ واصحابه و ازواجه و زیاراته و سلم سنه ۱۲۹۶ تمت سنه ۱۲۹۶

JALĀL AL-DĪN MUHAMMAD DAVĀNĪ

جلال الدين محمد دواني

RISĀLAH DAR AHKĀM-I FIQH

رساله در احکام فقه

MS 2180 (C.A.S.M.).

Undated; 446 folios; f. 1a is blank; paper; 15 x 26,3cm; (ff. 1-49) 11,5 x 26; 19 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; binding is lost; the quires disjoined from one another; ff. 1-49 are cut at the outer edges; incomplete at the end.

Jalāl al-Dīn Muhammād Davānī's (d. A.H. 907 (A.D. 1501)) work on Islamic jurisprudence. The work consists of two parts: the first is about the rules of praying, ceremonial washing, alms, fasting, marriage, etc; the second - on the question of purchase, lease, last will, and other civil acts. The parts also are divided into chapters (كتاب) and (فصل).

Beginning (f. 1b): بسم الله، حمد بيحد و سپاس صانع را که بسبب ادائی فرایض و واجبات و سنن مرتبه عباد را بدرجۀ اعلا رسانید...

End (f. 446b): و اگر دابه گریزد از پدر و مادر ایشان ملک ایشان میشود چرا که دابه را.

See other copies: The Chester Beatty Library; A Catalogue of the Persian Manuscripts and Miniatures, p. 95.

MARVAZĪ

مروذی

RAWZAT AL-SHUHADĀ ZUBDAT AL-JAŪHARĪ

روضۃ الشہدا زبدۃ الجوہری

MS 2184 (C.A.S.M.).

Undated; 54 folios; ff. 34ab, 54b are blank; Eastern paper with laid lines; 16 x 26,2cm; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script; black ink with subtitles in red; catchwords at the bottom of each verso page; paper cover; one flyleaf at the beginning and two at the end; incomplete in the middle and at the end.

A treatise about the life of Prophet Muḥammad and Shiīte martyrs in 5 parts (آتشکده), each divided into smaller chapters (شعله), a preface (مقدمه) and an epilogue (خاتمه). The author who names himself Marvazī states in the preface that he wrote an abridgement of Jawharī's *Tūfān al-bukā* in A.H. 1270 (A.D. 1853/4). The MS contains the preface and the first three parts (آتشکده).

Beginning (f. 1a): بسم الله الرحمن الرحيم والصلوة والسلام على رسوله محمد وآلها اجمعين اما بعد بدانکه حضرت صبور بی ملال و شکور بی زوال عظمت عطیاته و...

End (f. 54a): کردن زده به جهنم فرستاد الا لعنته الله على القوم الظالمين.

See other copies: Munzavī, vol. 3, p. 1665.

COLLECTION

مجموعه

MS 2189 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; 68 folios; f. 63a is blank; laid paper; 14,3 x 24,3cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red;

light brown leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants framed with two running patterns, over pasteboard with white paper doublure; incomplete at the end; the upper cover is lost; the text is full of mistakes.

(1) Ff. 1b – 9a. [Mawlavī Sharaf al-Dīn Bukhārī] [مولوی شرف الدین بخاری], *Muqaddamat al-ṣalvat* (مقدمة الصلوة). A *masnavī* about praying, fasting and ablution written in A.D. 1353.

بسملة، نام حق بر زبان همی رانم که بجان و دلش میخوانم
هر که از ما کند به بیکی یاد نام او در جهان به نیکی باد.
تمت الكتاب به عنوان الملك وهاب.

See other copies: Ethé, Catalogue of Persian Manuscripts, vol. 1, pp. 1373-4. Pertsch, Verzeichnis, p. 254-5.

(2) Ff. 9a – 18a. *Muhimāt al-Muslamīn* (مهمات المسلمين). A treatise of an unknown author on Islamic theology and jurisprudence, where its main ideas about faith, praying, fasting, alms and inheritance are discussed in dialogues. The work consists of four chapters (فصل).

بسملة، بدان اسعدک الله في اندارین این کتابیست بیان معرفت ایمان واسلام و نماز و روزه و نکوه و حج و فریضه و سنت و احکام و اركان نماز و این کتاب ره بهمهات المسلمين نام نهاده شد...
که انرا کس ندادند و نخواهد و انسانیت و الله اعلم بالصواب تمت.

(3) Ff. 18b – 40b. *Muhimāt al-Muslamīn* (مهمات المسلمين). The continuation of the work mentioned above (2) considering the main duties of a Muslim in respect of monotheism (علم توحید), praying (نماز), and fasting (علم روزه)، (علم).

بسملة، قال النبي عليه السلام طلب العلم فريضة على كل مسلم ومسلمة صدق يا رسول الله گفتند: حضرت رسول صلى عليه وسلم طلب کردن علم فريضه یست....

کسی که نماز نماز نخند مسلمان باشد نیافت. تمت الكتاب.

See other copies: Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy, vol. 2, p. 231-2. Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library, p. 54.

(4) Ff. 41a – 62b. *Farīd al-Dīn ‘Aṭṭār* (فرید الدین عطان), *Pand nāmah* (پندنامه). See the beginning MS 329II(2).

(5) Ff. 63b - 68a. *Hikāyat* (حکایت). The story is about Shīrzād.

بسملة، آن قادری که قدرتس از نی شکر کند از خار خشک غنچه صد برگ برگشاد...

End (f. 68a): شد بتوفيق خدای لاینم پند روز یکشنبه تمام.

F. 1a. *Nażīrī*, A *ghazal*.

Ff. 1a, 68b. Scribbling.

442

SA'ADĪ

سعدي

BŪSTĀN

بوستان

MS 2191 (C.A.S.M.).

Undated; 107 folios; paper with chain lines; 16,5 x 23cm; 21 lines to the page written in mixed script; arranged in 2 columns; black ink with subtitles in red; paperback binding with brown leather edges and spine; one flyleaf at the beginning.

See the beginning (f. 1b) MS 102.

End (f. 106a): اجماعت نیاورد ام الا اميد خدایار بمغفorum مکن نا اميد.

MS 2193 (C.A.S.M).

Dated A.H. 1169 (A.D. 1755/6); 108 folios (the MS has also foliation in Arabic numerals (١-٩٩), written with mistakes); paper; 17,2 x 21,5cm; 15 lines to the page written in mixed script; black ink with rubrication in red; the text has Turkish interlinear and marginal partial translations; brown leather binding with pasteboard and white paper doublure, the spine repaired with other leather; one flyleaf at the beginning; the cover is cracked.

See the beginning (f. 2b) and the end (f. 106b) MS 51.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب والحمد لله على التحرير تمت الكتاب بعناية الله تعالى
وبعون عنائي النبي كتبه هذه النسخة الشريفة المباركة في مدرسه ملا عبد الرشيد بن قدر محمد غفر الله ... في تاريخ ١١٦٩.

F. 1a. The list of the subtitles of Gulistān.

F. 1a in Turkish. *Bayts*.

F. 108a, in Arabic. A praise of God and an extract from the Qurān;

F. 108b. Names.

F. 2a. Scribe exercises.

MS 2196 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; undated; 47 folios; paper; 13 x 22cm; 15 lines to the page written in mixed script, arranged in one and two columns; black ink subtitles in red; green leather cover with blind stamped central mandorla, two pendants framed with running pattern over pasteboard and a doublure of another MS piece; damp stained; incomplete at the end.

The contents of the MS is almost the same as that of the MS 441.

(1) Ff. 1b – 7a. [Mawlavī Sharaf al-Dīn Bukhārī] [مولوی شرف الدين بخارى], *Muqaddamat al-ṣalvat* (مقدمة الصلوة). See about the work and its beginning (f. 1b) MS 441(1).

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب.

(2) Ff. 7b – 32b. *Muhimāt al-Muslāmīn* (مهمات المسلمين). See about the work MS 441(2).

تمت الكتاب بعون الملك الوهاب شد بتوفيق خدا لا يأبه.

(3) Ff. 33b – 40a. *Muhimāt al-Muslāmīn* (مهمات المسلمين). See about the work MS 441(3).

هر که خواند دعا طمع دارم زانکه من بنده گنه کار تمت.

(4) Ff. 40a – 47b. *Farīd al-Dīn ‘Attār* (فرید الدين عطار), *Pand nāmah* (پندنامه). See the beginning MS 329.II(2).

F. 34a. An ownership note by ‘Abd al-‘Alīm Jān: این کتاب ملا عبد العلیم جان:

f. 33a. Scribbling.

COLLECTION

مجموعه

MS 2200 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and Turkish; undated; 92 folios; 12 x 19,5cm; black stamped red paper over pasteboard with lilac paper doublure; quires disjoined from the spine; incomplete at the end and in the middle (ff. 28-29, 76-77).

I. COLLECTION

مجموعه

In Persian; undated; 20 folios; f. 19a is blank; tinted (green, yellow, orange) paper; 15-16 lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script, arranged in one and two columns; black ink with rubrication in red.

(1) F. 1a. A medical recipe (نمسخه طبی). A recipe for the eye-pain.

Beginning (f. 1a): اجزای داروی درد چشم ...

(2) Ff. 1b- 18b. Jāmī (لیلی و مجنون), *Laylī va Majnūn* (جامی). See the beginning of MS 51.III. The work is not complete.

End (f. 18b): ورز آنکه بخاستن زدی رای فریاد کنان بجستی زجائی

(3). Ff. 19b – 20a. Qādirī (قادری), *Qasīda* (قصیده).

Beginning (f. 20a): الهی کن بحمد خویشن گویا زبانم را بدروصف خود همچون صدف واکن دهانم را

II. JĀMĪ

جامی

YŪSUF VA ZULAYKHĀ

یوسف و زلیخا

In Persian; undated; 56 folios; tinted (green, yellow, orange) paper; 10-11 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in two columns; black ink with subtitles in red (ff. 23b, 30b, 32a, 34b).

Ff. 21a-76b. A part of the poem.

Beginning (f. 21a): ازان یاری کزو در شادی و غم نبودش با کسی پیوند محکم

The first subtitle (f. 23b): آغاز حسد بردن اخوان و دور انداختن یوسف را علیه السلام از پدرش یعقوب ...

End (f. 76b): لبیش با خلق در گفتار می بود ولی جان دوشربا یار میبود.

III. ANTHOLOGY

بیاض

In Persian; undated; 6 folios; f. 80b is blank; paper; varied number of lines to the page written in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink with the names of the authors in red.

Ff. 77a-82b. *Ghazals* and parts of *masnavīs* by the following authors: Bīdil (f. 78ab), Hāfiẓ (ff. 77ab, 81a-82a); Qādirī (f. 77ab).

IV. ETHICS

اخلاق

In Persian and Turkish; undated; 9 folios; paper; 15 lines to the page written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns; black ink with subtitles in red.

Ff. 83a – 92b. An extract of an unidentified work on ethics. The part contains the chapters V, VI entirely and the chapters IV, VII - partially.

- Beginning (f. 83a): واد خلوا لابیات من ابوابها واطلبوا الااغراض من اسیباهـا...
 The first subtitle (f. 84b): رشـحـه پنجم در ترک خواب و نتایج بیداری بدانکه سپـهـر موجب معرفـت نفس باشد.
 The last subtitle (f. 90b): رشـحـه هـفـتم در ترـك راحـت و تحـمـل بلا و محـنـت يعني صـبـرـ نـمـودـ.
 End (f. 90b): یوسـفـ چـینـی و اـینـ عـالـمـ جـوـ چـاهـ وـینـ رسـنـ صـبـرـ است بـرـایـ آـلـهـ.

V. ŞĀ'IB

صائب

GHAZALS

غزلـیـات

In Persian; undated; copied by Mīrzā Hidāyat; 2 folios (Ff. 91a-92b); laid paper; the text is written in different directions in *Shikastah Nasta'līq* script; black ink.

- Beginning (f. 91a): آلهـیـ آـلـهـیـ درـینـ رـوزـگـارـ کـرمـ بـیـازـ نـامـ بـهـ نـیـکـیـ بـرـارـ.
 End (f. 92b): اـزـ بـرـایـ کـامـ دـنـیـاـ خـوـیـشـ غـمـگـینـ مـکـنـ پـشتـ پـاـ زـنـ بـرـ دـوـ عـالـمـ دـسـتـ رـبـاـ اللـهـ مـکـنـ.
 F. 79b. Scribbling.

446

LISĀNĪ

لسـانـیـ

GHAZALS

غـزلـیـات

MS 2205 (C.A.S.M.).

Dated A.H. 1199 (A.D.1784/5); 53 folios; f. 1a is blank; paper; 16 x 26,5cm; 14 lines to the page in the center and 14- in the outer margins (1b-45b), written in *Nasta'līq* script, arranged in one and two columns within a complex frame (black, blue, red); illuminated head piece on f. 1b and fine decorations in free spaces within the frame; cloth binding with pasteboard and white paper doublure; one flyleaf at the beginning and one at the end; repaired in the 19th century when the sequence of folios was broken.

The MS contains Vajīh al-Dīn 'Abdallah Lisānī's (d. A.D. 1534/5) *ghazals*.

- Beginning (f. 1b): قطـعـ نـظـرـ زـيـارـانـ شـرـطـ وـفـاـ تـبـاشـدـ چـشمـ منـ اـينـ تـغـافـلـ غـيرـ اـزـ جـفـاـ.
 End (f. 53a): حقـاـ کـهـ زـ مـشـرقـ دـلـشـ پـرـ تـزـنـدـ خـبـرـ مـهـرـ عـلـیـ وـ یـازـدـهـ فـرـزـنـدـشـ.
 Colophon (f. 53a): سنـهـ ۱۱۹۹.

COLLECTION

مجموعه

MS 2231 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian; dated A.H. 913 (A.D. 1507/8) (1); 61 folios; f. 61b is blank; paper; 13x18cm; 14 (1) and 11 (2) lines to the page written in *Ta'līq* script; arranged in one and two columns; black ink with subtitles and interlinear commentaries in red; only a part of the lower cover has survived; the folios are disjoined; damp stained; ff. 37-41 are torn at the upper edges.

(1) Ff. 1b-23b. Rashīd Vaṭvāṭ (رشید و طوطاط), *Hamd va ṣanā* (حمد و ثنا). Rashīd al-Dīn Sa‘d al-Mulk Muḥammad b. ‘Abd al-Jalīl ‘Umār Kātibī’s (known as Rashīd Vaṭvāṭ) Arabic-Persian dictionary *Hamd va ṣanā*, containing a minimal number of words necessary for people who study Arabic. The dictionary consists of a preface and three chapters (فصل).

بسم الله الرحمن الرحيم، حمد و شفاعة رب مثاث، وألت و مختبر عـرب، غير خـتن، و عـلت، داود و تـحـات، و آفرـين ... Beginning (f. 1b):

صالیه و طالع نشک مرد و بید مرد استاداء و انتها اول و آخر.

Colophon (f. 23b): ۹۱۳

See other copies: Baevskiy, Opisanie, vol. 5, p. 14. Catalogue of the Persian Manuscripts found in the National Library Cyril and Methodius by Jemshid Sayyar, p. 77-9.

(2) Ff. 24a-36b. Muḥammad b. Aḥmad al-Ītās (محمد بن احمد الیاس), *Tuhfat al-hādīyyah* (تحفة الہادیہ). A treatise on Persian lexicology where the words are considered with their grammatical forms and Arabic equivalents. The work consists of 10 parts (قسم) and 4 chapters (فصل). Incomplete at the end.

كتاب لغة المسمى، تحفة الهادية (f. 24a):

بسم الله الرحمن الرحيم، السلام على النبي الامي المختار اما بعد جنين
Beginning (f. 24a):

و، حقد گنحشک بتحشک بر سته.

(3) Ff. 37a-41b. An extract from an unidentified work on Persian lexicography. Incomplete at the beginning and at the end

Beginning (f. 37a): رستن و رهیدن رفو کردن راندن رندیدن رفتن رفتیدن رسیدن رسیدن رمیدن الرا المکسوره رستن و

باب الدال المضمومه درودن و درویدن و دوختن و دوزیدن.

(4) Ft. 42b-61a. Ḥasan b. ‘Abd al-Mu‘min b. ‘Alī Khuyī (حسن بن عبد المؤمن بن على الخوي), *Nasīb al-Fitīyān* va *nasīb al-tabiyān* (نصيب الفتیان ونسبة التبیان). An Arabic-Persian dictionary in verse by Ḥasan b. ‘Abd al-Mu‘min b. ‘Alī Khuyī known as Husām al-Dīn Khuyī, a Persian poet of the 13th century. The dictionary, written in imitation of Abū Naṣr Farrāhī’s *Niṣāb al-Ṣabiyān*, has a short preface in prose and consists of 355 *bayts*.

هذا كتاب اللغة المسمى الفتیان ونسیب التبیان : Title (f. 42a)

بسم الله الرحمن الرحيم... بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Beginning (f. 42b): ...چنین گوید ناقل این لغات و قایل این ابیات الحسن بن عبد المؤمن بن علی
الخوئی،

حسام شاعر از معنیست ساحر زمی قادر سخن الله اکبر.
ت. الکتاب بالعربي - نون - الفتاح من درست القراءان والحمد لله رب العالمين - آنچه از ۹۱۳

Ef. 1a, 24a, 42a Scribe exercises

11. 1a, 2 1a, 42a. Select exercises.
other copies: Baevskiy. Opisanie, vol.

See other copies. Davyshy, Opisaniye, vol. 3, p. 31.

BĪDIL

بیدل

DĪVĀN

دیوان

MS 2239 (C.A.S.M).

Undated; 229 folios; paper; 15 x 25cm; 15 lines to the page written in *Nasta’līq* with the elements of *Shikastah*, arranged in one and two columns; black ink; binding is lost; damp stained; incomplete at the beginning and at the end.

The MS contains Mīrzā ‘Abd al-Qādir Bīdil’s (d. A.H. 1133 (1720/1) *ghazals* and *rubā’īs*.

تحیر تسلیم ساز حیرت دیگر نمی بینم خمیدن میکشد بیدل کمان ناتوانانرا

End (f. 229b): توافق دگر در اهل عالم می بود غیر از وضع صلاحی ماتم می بود

COLLECTION

مجموعه

MS 2247 (C.A.S.M.).

Collective volume with texts in Persian and French; undated; 23 folios; lined paper with watermarks and red rules; 13 x 19: 12 x 18,4cm; varied number of lines to the page written in *Nasta’līq* script; black and violet ink; white artificial leather binding with pasteboard and white paper doublure.

The collection was compiled by Mīrzā ‘Alī Muqtadir.

(1) Ff. 1ab, 16b-17a, 19b-20a. Documents (انشاء). Copies of petitions and reports, private letters of Mīrzā ‘Alī Muqtadir, one of them dated A.H. 1301 (A.D. 1883/4).

وزارت جلیله دربار اعظم مقام محترم جلیله علوم ... Beginning (f. 1a):

(2) Poems by various authors. The names of the following poets are mentioned: Ḥāfiẓ (f. 6b), Ibn Yamīn (f. 7b), Nāṣir Khusrav (ff. 3a, 15a), Rūdakī (f. 9b), Sa‘adī (ff. 4a, 5b, 7a), Sanā’ī (f. 3a).

(3) ff. 3b, 4b, 5a, 5b, 7ab, 8a-10b, 11b-16a. An Arabic-Persian dictionary (-). A work where the Arabic-Persian equivalents are arranged in alphabetical order and some rules of Arabic grammar are explained.

(4) F. 14ab. *Pand va ḥikmat* (پند و حکمت). Proverbs and moral advices.

(5) Ff. 23a-20b (in opposite direction), in French. La Mode d’emploie de la chambre de correspondance dans la banque Imperiale de Perse, The way of working in the office of correspondence in Persian Imperial Bank.

(6) Ff. 19a-17a, in French, La definition du mot budget, The definition of the word “Budget”;

On f. 23b is the name ‘Ali Moghtader’ in Latin letters.

MS 2534 (C.A.S.M).

Undated; 72 folios; f. 72a is blank; paper; 13 x 21,5cm; 13 lines to the page written in *Nasta'līq* script; the text on ff. 1-22 is set within a frame (blue); black ink with subtitles in red; light brown paper cover over pasteboard with brown leather edges, spine and white paper doublure; the folios are disjoined from one another; the upper cover is lost; incomplete at the beginning and between ff. 1-2, 3-4, 30-31.

See about the work MS 51.

Beginning (f. 1a):

با بدان یار گشت همسر لوط خاندان نبوتش گم شد

The first subtitle (f. 14a):

باب دوم در اخلاق درویشان

End (f. 71b): تمام شد کتاب گلستان و الله المستعان بحسن توفيق باري تعالي... الحمد لله رب العالمين والصلوات على خير خلقه محمد واله واصحابه اجمعين.

Doublure, f. 72b, in Persian and Turkish. *Bayts*.

In the margins: Persian proverbs, advices and stories.

On f. 1a is a note in Armenian about gifting the MS to Matenadaran by Mihran Minasyan: “Մուէքը Երևանի Սբ. Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին:

Միհրան Մինասյան: Հալէպ: 2 փետր. 2011”:

Seal (ff. 1a, 71b): ՄՄ ★ ՄԻՀՐԱՆ ՄԻՆԱՍՅԱՆ ★ ԳՐԱԴԱՐԱՆ ★ MIHRAN MINASSIAN LIBRARY.

INDEXES

INDEX OF TITLES

94 (1)	ابجد كبير	219(5)	باب شرائط الاخلاص in Turkish
105 (18)	آب زلال	339.V(6)	باب الدعوى in Turkish
3, 6, 39, 160, 239, 265	ابواب الجنان	110 (2)	بازنامه
350(5)	ابيات حيرتى	95	بحر الفضائل في منافع الافاصل
276	آتشكده	16	بحر المعارف
339.II(9) in Arabic	احاديث (جلال الدين السيوطي)	328.II(9)	بحر الموج
308(1)	احكام دوازده برج	435(2)	بختنامه in Turkish
99	احوال ناصر خسرو	381	بختيارنامه
67 (5), 135, 189, 196 (1), 241 (1), 244 (1), 319 (2), 344 (6), 353 (7)	اخترشناسي	308(3)	براهين القضا
		122	برهان جامع
29	اختيارات بديعى، جلد ١	349	برهان قاطع
445.IV	اخلاق	254	بزم آرا
123	اخلاق ناصرى	102, 117.VIII, 192, 194.II, 220, 302, 336	بوستان
116 (14), 178 (4, 12), 211, 223,	ادعىه، دعا	357, 442	بهاريء پير و جوان
296 (I, II), 339.V(7,9), 345 (1), 358(1), 359 (2),		353(5), 376	بياض
	375 (2)	52.III, 58, 97, 118, 132, 327(10), 328.I,	
328.II(32)	اربعين (جامى)	353, 355, 363, 412, 445.III	
423(2)	اربعين حدیث	208	بيان احوالات
137	ارمنى دلنے مخلوط اولنتموش فرس قدیم الفاظلری	327(9) in Turkish	بيان نصیحت
327(1) in Turkish	اسامى اولاد جلال الدين		
33, 283	اسکندر نامه	84.II	پند لقمان
36, 275, 378, 384, 389, 399	اسکندر نامه (نظمى)	329.II(2), 431(6), 441 (4), 444(4)	پندنامه (عطار)
328.II(8)	اسمه الله	84.I	پندنامه (میر محسن قراباغى)
329.I(1) in Turkish	اسناد	449(4)	پند و حکمت
358(4)	اسناد چهل ربا	319(1)	تاریخ دنبله
319(3)	اشارت الاديان	11, 31, 293	تاریخ عالم آرای عباسی، صحیفة اول
224	اشعار (میر عاصی)	2	تاریخ عالم آرای عباسی صحیفة ۲، مقصد ۱
435(7)	اصول دین	22, 30, 168, 286, 306	تاریخ نادری
234	الف با، فارسى و ترکى	226(2)	تبصرة في الميراث in Arabic
369	الھی نامه	14	تجزیة الامصار و تزجیة الاعصار، جلد ۱
148, 166.I, 206 (1), 422	امثله	127	تحفة الابرار
304	انتخاب عقاید و عملیات دین عیسویان	328.I(1)A, 52.II(10)	تحفة الاحرار
67(7), 449(1)	انشاء	98 (2)	تحفة الذاكرين
352	انشاء (میرزا کاظم)	255 (2)	تحفة الطالب
75, 170, 183	انشاء (میرزا محمد مهدی خان استرابادی)	285, 52.I(4)	تحفة الملوك
201, 215, 292 (1), 320, 401 (2)		18, 237, 410, 436	تحفة المؤمنین
194.I	انشاء و ترسل	287	تحفة الوزراء
387	انشاء فراتست	447(2)	تحفة الہادیہ
308(2)	انقلاب الروح في البدن	179, 329.II(8), 338	تحفة شاهدی
12, 167, 385	انوار سهیلی		

186	تحفة عباسى	280	حبيب السير في افراد البشر، جلد ١
41.II, 337, 343	تحفة وهبى	81(2)	حدائق السحر في دقائق الشعر
255(1)	تذكرة صيغ العقود	242	حديقة الحقيقة
245	ترجمه از روزنامجات سنت پطربورغ	248	حديقة الشيعه، جلد ٢
205.II	ترجمه الصلوات	231.II(3)	حساب جمل كبير
438	ترجمه المختصر	295(10)	حساب شمسي
94.6	ترجمة دو حدیث	328.II(10)	حسنات الحرمين
351(5a)	ترجميغ ملا امرى	5, 187	حق اليقين في اصول الدين
118(3)	ترجميغ بند ناصر خسرو	116(10), 200.I(7), 270.IX, 294.III,	حكايات، حكايات،
297	تزويگات تیمور	400(4), 401(5), 441(5)	
	تسعی في عرصة الاحتجاج والاستدلال in Arabic		حكايات تاجر بغدادى
329.I(5)			حكايات جبرئيل و مرد عابد
166.III	التصريف الكلام in Arabic	267	حكايات حسين كرد
67(2), 90, 114(3), 196(3), 204(2),	تعبير خواب	116(2)	حکمت و پند
241(3)		447(1)	حمد و ثنا
431(5)	تعبير نامه خواب	4, 19	حمله حيدرى
94 (3)	تعريف امام حسين	17	حيات القلوب، جلد ١
94 (10)	تعريف امير المؤمنين	278	حيات القلوب، جلد ٢
105(2), 132(3), 351(5k)	تعريف سراپای (مهری)		
105(3)	تعريف سراپای (ميرزا على رضا تجلی)	50, 73, 89, 175	خزان و بهار
328.II(6,26)	تفسير (حسینی)	329.I(2)	خزائن الجواهر و مخازن الزواهر
328.II(23), 368	تفسير (چرخی)	132(6)	خسرؤ و شیرین (Anonymous)
435 (4)	تفسير ابجد	328.I(2)	خسرؤ و شیرین (امیر خسرؤ دهلوی)
344(1)	تفسير حديث	13, 36, 275, 377, 416(3)	خسرؤ و شیرین (نظامي)
328.II(5)	تفسير حديث الرسول	301	خسرؤ و شیرین (هاتفی)
328.II(11)	تفسير زین القصص	328.II(27), 358(2)	خطب
339.V(3)	تفسير قران	281, 328.II(33), 351(4)	خطوط خوشنویسان
251, 340.II(1), 347	تقويم	350(8)	خطیبات من کلام تیموری
143.I	تقويم شرعى	128(1), 322.II(1)	خفی علائی
154, 172(4),	تنبیه الغافلین (بها الدين الترمذی)	258.II(1)	خلاصة الحساب
238.I(1)		47.IV, 101	خلاصة الحساب فارسى
431(3)	تنبیه الغافلین (محمد بن على اصفهانی)	435(3)	خلاصة الرسوم
146, 202	تیمورنامه (یا ظفرنامه) هاتفی	260.II	خواب نامه حضرت یوسف
55.I	جامع الآیات وجامع الاخبار	200.I(6)	خواص اسمها الله
271	جامع الدعوات	34	خواص الحیوان
59, 332(4)	جامع عباسى	68(4)	خواص عنانگوئی
434(1)	جامع الفواید	78	داستان سلطان ملک شاه
279	جلا العيون	27	دستور العلاج
339.I(5)	جمل الاحکام	328.II(17, 27), 417	دایره
119	جنگ مناقب	178(5)	در احکام غسل
423(3)	جواهر الكلام (وجیزه (see also	327(3)	در ایمان مجمل in Turkish
253(5)	حاشیه in Arabic	142(4)	در باره روغن
		328.II(20)	در باره انواع غزاهما

158(3)	در باره ماههای هجری قمری	رساله (السید عبد الرحمن بن سلیمان) in Arabic
145, 150	دریندانمه	
328.II(35)	در بیان شجره طیبه حضرات نقشبندیه	رساله (محمد باقر مجلسی)
331(3)	در حساب ابجد	رساله (مولانا عصمت) in Arabic
142(3)	در صفت مروارید	رساله آیت
203(3)	دروقایع کربلا	رساله البدی in Arabic
7, 15, 21, 57, 158(1), 367	دره نادره	رساله جام جهان نماد
200.I(8)	دعای صیغه	رساله جفر
177	دفتر حساب مشهدی علی اکبر	رساله حدیث اربعین
115(2)	دقایق الحقایق	رساله حسنه
109	دوازده برج	رساله الصوم
65(7)	In Arabic دوازده کلمه	رساله در احکام فقه
139	دو فرمان	رساله در اصول و عقاید اسلام
129(3)	دو کلمه	رساله در باره زیارت به مکه معظمه
52.III(2), 100, 328.I(2)	دولراتی خضر خان	رساله در بیان بعضی صیغها
351(1A,B,C,D), 423(1)	دیباچه	رساله در بیان عشق و محبت و حالات او
392	دیوان بدر الدین محمد چاچ (یا شاش)	رساله در توحید
218, 425, 448	دیوان بیدل	رساله در حروف
346, 383	دیوان جامی	رساله در رد یهودیه
60, 83, 153, 157, 182, 209, 233, 243,	دیوان حافظ	رساله در طب
262, 291, 303, 330, 388, 402, 409, 419, 437	دیوان حسن دهلوی	رساله در طریقة نقشبندیه
86	دیوان حقیقی	رساله در عالم غیب
340.II(2)	دیوان دشتی	رساله در علم دین و فقه
397	دیوان شاهی	رساله در علم قوانی
144	دیوان طاهر وحید	رساله در علم معما
130	دیوان عاشق	رساله در معالجه دعائی و دوائي
132(1)	دیوان عرفی	رساله در نماز
37	دیوان فضولی in Turkish	رساله در هیئت
350(1)	دیوان کلیم	رساله در هیئت قوشچی
393	دیوان نشاط	رساله مختصر
159	دیوان نصرالله اسحقی	رساله من عمل الیوم واللیل
413	دیوان وفائی	رساله همایون
48(1)	دیوان نامه	رساله یائیه فی لسان الفرسی
295(1)	ذخیره خوارزمشاهی	رمل, 67(1), 68(1,7,8), 178(3), 181, 195, 196(1,4), 199, 200.I(3), 204(1), 210, 211, 222, 223, 231.III, 241(2), 244(2), 260.I, 261, 295(12), 324, 326, 407
128(3), 364	راحت القلوب	رموز قاری
391(2)	رباعیات بابا طاهر اوریان	روايت, روایات (1)
118(4), 231.II(1)	رباعیات محمد شفیع مورکوزلو	63.I, 94(2), 108(5), 112(4,5), 172(1,7), 193, 203(1,4), 227(2), 238.I(2,5), 319(4), 345(2), 431(2,7)
171(2)	رد الشبهات	روضة ریاضی
345(3)	رساله (تفی کرمانی)	440 رساله الشهدا زبدة الجوهري
171(1)	رساله (جمال الدین محمد خوانساری)	
104(1,5)	رساله (زین بن ابراهیم...الحنفی)	
339.V(1)	in Arabic	

9	روضة الصفا، جلد ۱ (میرخوتد)	328.II(19)	شرح حال شیخ احمد
1, 277	روضة الصفا، جلد ۲	157	شرح خطبہ آدم
23	روضة الصفا، جلد ۳	200.II(4)	شرح دعای بزرگوار
408	روضة الصفا، جلد ۴	351(6)	شرح رباعیات شیخ ابو سعید
185	روضة الصفا، جلد ۵	142(1) in Arabic	الشرح الرساله الفاضل المھشی
351(5h)	زاد المسافرین (سید حسینی)	350(4)	شرح طارم خلخال
434(3)	زاد المسافرین (محمد مهدی بن علی نقی)	335	شرح علم فرایض
247, 261.I, 366, 432	زاد المعاد	404	شرح العوامل في النحو
205.I(1)	زهرالریاض	348	شرح فرقه های مذهبی هندوستان
217	زیج صبائی	252	شرح قصيدة خواجه قوامی گنجه
274	زینت التواریخ، جلد ۱	373.II	شرح گلستان
429	زینت المجالس	328.II(34)	شرح مثنوی معنوی
25, 32	زینة المدایع	344(2)	شرح محبت نامه الہی
231.II(2)	ساعت نامه دوازدهگانه	46(3), 370	شرح نصاب صبیان
105(16)	ساقی نامه (بابا فغانی)	398	شرف نامه
52.II(4D)	ساقی نامه (حکیم پرتوی)	399	شرف نامه (اسکندر نامه نظامی See also
52.II(4A)	ساقی نامه (خواجه حسین)	42	شمیع یقین (یا آئینہ دین)
52.II(4E)	ساقی نامه (طالب)	74(1)	شواهد
105(11)	ساقی نامه (طبیب)	8	صاعقه الرا
125, 52.II(4F)	ساقی نامه (ظهوری)	129(6)	صحت و مرض
52.II(4B)	ساقی نامه (ملا محمد صوفی)	256	صحیفه الكامله
52.II(4C)	ساقی نامه (ملک قمی)	318	صحیفه علویه و تحفه مرتضویه
105(1)	ساقی نامه (محمد شفیع مراغه اخگر)	166.II	صرف میر
105(13)	ساقی نامه (میر عبد الفتاح الموسوی)	166.V	صرف و نحو عربی
38.I, 315.II	سبحة الابرار	329.II(9)	صرف و نحو زبان فارسی
106, 111, 313	سراج المنیر	72(5)	صغر جامع
351	سرپوای مهری (تعریف سرپای مهری see سفینه بیاض	74(2), 236(1), 253(1)	الصغری فی المنطق
143.IV(3)	سواد و قفنامه شاه عباس اعلی	98(4)	صفت ثبوت ثابت
295(8), 296.I, 332(2), 358(5), 375(1)	سور قران	323	صورت شهود اقبیک ولد محمد بیک
358(8)	سوره سوریانی	204(3), 216	طالع نامه
105(12), 116(12)	سوز و گذاز (نوعی خبوشانی)	241(4)	طالع نامه جالینوس
295(6)	سیاه مرکب اعلا	143.IV(2)	طريقه غالب مغلوب
433	سیاحت‌نامه ابراهیم بیگ	339.IV(2)	طريقه النقشبندیه
163	شاهنامه (in prose)	67(1), 114(2), 178(12), 196(1,4)	طلسم، طلامس
268	شاهنامه	199, 210, 221, 222, 223, 231.III, 241(2),	(1)
103	شاه و درویش	258.II(3), 260.I, 324, 326, 394(3), 407, 435(1)	
390	شجاع حیدری	164	ظفرنامه شامی
253(4), 231.IV(2)	شرح ایساغوجی in Arabic	327(8)	عبرت نما in Turkish
131	شرح تجوید ابو القاسم قاری	63.III	عروض
329.II(6)	شرح تحفه شاهدی in Arabic	85	عروض (ابو القاسم الفراهانی)
		298	عروض (سیفی)

339.II(3)	عقيدة in Arabic	362	قرابادين
166.IV, 176.II	العوامل في النحو in Arabic	327(4)	فرق فرض in Turkish
258.I	علم حساب	48(2)	قصايد (ميرزا عبد الرسول (مداد) شوشتري)
81(3)	عون الخطاطر	118(10)	قصايد و غزليات (وفائي ششتري)
80	عون المحصلين	331(4)	قصة جلوس همایون
411.I,II	عهدهنامه ها	118(8)	قصیده (پروین طهرانی)
197	عهدهنامه امام على	118(7)	قصیده (خاکی)
161, 198	عهدهنامه محمد پیغمبر	266	قصیده در مدح فتحعلی شاه قاجار
229	عين البكا	118(11)	قصیده (شاه طاهر)
		118(12)	قصیده (عرفی)
143.IV(4)	غرة ماه	328.II(16)	قصیده (على بن ابى طالب)
253(6)	غاية تهذيب الكلام في تحرير المنطق والكلام	445.I(3)	قصیده (قادرى)
173(2)	غزليات (سروش)	118(5)	قصیده (مدھوش)
41.I, 445.V	غزليات (صائب)	328.II(29)	قصیده میمونه
403	غزليات (ظهوری)	118(6)	قصیده هایت
207	غزليات (عاشق اصفهانی)	351(5i), 273	قضايا و قدر (حکیم رکنا)
396	غزليات (كمال)	105(7), 116(5)	قضايا و قدر (محمد قلی سلیم)
446	غزليات (لسانی)	351(5b)	قضايا و قدر (نصرتی تبریزی)
424(3)	غزليات (محوی)	105(6)	قضايا و قدر (نصیب گیلانی)
70, 295(7), 332(1), 431(4)	فالنامه	329.I(4)	كافی في علم العروض والقوافي in Arabic
328.II(1), 339.I(2), 339.V(5)	فتاوی	74(3), 140, 166.VI, 253(2)	الکبری في المنطق
413	فتح الابواب	361	كتاب اربعين
449(3), 46(1)	فرهنگ عربی بفارسی	292(3)	كتاب ترسل و انشاءات متفرقه
289(2), 338.II(1)	فرهنگ عربی فارسی عثمانی	317	كتاب حل
137(1), 235	فرهنگ فارسی به عثمانی	68(2)	كتاب فلاحت
138(1)	فرهنگ مختصر فارسی به عثمانی	40	كتاب قهرمان قاتل
308(5)	فصل في معرفة الضمير	246	كتاب لغت
91	فقه جعفری، جلد اول	405(1)	كتاب نصوح
339.II(2)	فقه حنفیه	113	كشف الاسرار في معرفة الاحجار
44	فقه فارسی	232	كشف رموز
121	فقه منظوم	328.II(7)	الكلام الى الله in Arabic
143.II, 329.I(3)	فلسفه	262, 409	كليات حافظ
434(2)	فواید اخیار	117, 299, 300	كليات سعدی
391(3)	فواید السالکین	328.II(31)	كنز السالکین
104(4)	في الصوم in Arabic	26, 228, 310	كنز اللغت
327(6)	في بيان التوحيد in Turkish	116(8)	كنوز الرموز
339.V(11)	في ترجيع البيانات in Arabic		
339.V(2)	في الحساب ابو السعود in Arabic	10	گرشاسب‌نامه
339.II(7)	في ضابطه معرفة ليلة القدر المباركة	116.11	گزارشها
327(11)	في نیماز in Turkish	51, 107, 117.VII, 151, 190, 212, 305, 312, 333, 372, 373.I, 443, 450	گلستان سعدی
172(2), 295(13)	قال النبي	331(2)	in Turkish
350(7)	قبض	270	گلشن افغان

316	گنج گوهر	240	مختارنامه
35	گوهر مراد	94(8)	مختصری از وصایای جناب رسول خدا
329.II(5)	لجة الاسرار	79	مختصر در بیان مهمات مناسک عمرة و حج
415	لغات فارسی ترکی عربی	136	مختصر در معرفت تقویم (بیرجندي)
344(7)	لغت استرابادی	47.V(2), 120	مختصر در معرفت تقویم (رویانی)
47.I, 63.IV(2), 158(4)	لغت بدیعی	358(3)	مختصر ایمان
87	لغت نعمت الله	124	مختصر علم حساب
49, 88	لوامع الاشراق في مكارم الاخلاق		المختصر في الفقه الخلاف بين الامامين الشافعى وابى
259	لواجوں	339.I(6)	حنیفة
339.II(4)	لیله رغایب و برات و قدر in Turkish	13, 36.II, 275, 325(3), 378	مخزن الاسرار (نظمی)
350(3)	لیلی مجنوں فضولی in Turkish	214.I	مخزن الاسرار (حیدر ترکیگوی)
132(4), 200.II(1)	لیلی و مجنوں Anonymous	82(2)	مرات الافکار
38.III, 445.I(2)	لیلی و مجنوں (جامی)	149	مراسلات
328.I(2)	لیلی و مجنوں (دھلوی)	328.II(21)	مرثیة جامی
418	لیلی و مجنوں (عاقل)	116(13)	مرثیة محتشم کاشانی
105(14)	لیلی و مجنوں (میرزا مهدی)	273	مرثیة کربلا و وقایع روز عاشور
36.IV, 105(4), 275	لیلی و مجنوں (نظمی)	281, 214	مرقع
66(1)	لیلی و مجنوں (هاتفی)	328.II(2), 428	مسلک المتقین
328.I(3)	مثنوی شمسیہ	165	مصابیب الابرار و نوایب الاخیار
328.II(14)	مثنوی شیخ محمد صادق	155	صبح الطریق
152, 169, 290, 334, 426	مثنوی معنوی	116(6), 325(1), 351(5)j,	معراج خیال
24, 28, 93, 284	مجمع الفرس	114(1)	معراج نامه ابو القاسم
138	مجمع اللغات	329.I(10)	معلومات داود افندی in Turkish
269	مجموع الاسرار مراتب	65(6), 329.II(3), 356	معما، معماها
60	مجموع الحکماء.	329.II(4)	معمای اصغر
41, 46, 47, 52, 53, 55, 61, 63, 65, 66, 67	مجموعه	81(1)	معیار جمالی و مفتاح ابو اسحقی
68, 70, 74, 77, 81, 82, 84, 94, 98, 104, 108, 110, 112, 114-116, 128, 129, 142, 143, 150, 158, 166, 171-173, 176, 178, 184, 194, 196, 200, 203-206, 219, 226, 227, 295, 296, 315, 319, 322, 325, 327, 328, 331, 332, 338-340, 344, 345, 350, 354, 358, 359, 373, 375, 391, 394, 395, 400, 401, 405, 406, 411, 416, 423, 424, 431, 434, 435, 441, 444, 445, 447, 449		مفتاح دقایق	
225	مجموعه حکایات و روایات	430	مفتاح فلاج
213	مجموعه حکم و حکایات	441(1), 444(1)	مقدمة الصلوة
344(4)	محبت نامه الہی	328.II(25)	مقولات علی بن ابی طالب
	محبت نامه see محبت نامه	47.III, 54, 70(3), 351(2), 354(2), 394(4)	مکاتبات
328.III	محبوب القلوب	328.II(13)	مکتوبات شریف
20, 96, 227(1), 249, 264(1), 345(4)	حرق القلوب	200.I(4)	مکتوبات عشقی
365		327(7)	مناجات (سعدی)
94(9)	محرم نامہ	424(1)	مناجات (عبدالله انصاری)
		328.II(30)	مناجات (کوفی صوفی)
		328.I(4)	مناجات (مولای معین)
		379	منتخبات از حدیقت الحقیقت
		188	منتخبات جامع الحکایات
		66(2)	منتخبی از دیوان حافظ
		340.I	منتخبی از دیوان حقیقی
		156	منتخبی از دیوان سعدی
		424(2)	منتخبی از دیوان شاهی
		250	منتخبی از دیوان کلیم

61.I	منتخبی از دیوان کمال	133, 423(3)	وجیزه
173(1)	منتخبی از دیوان نشاط	328.II(12)	وسیله النجاة
116(1)	منشات	295(2, 3, 4, 5)	وصیت‌نامه پیغمبر
76	منشات (برهمن)	94(11)	وصیت‌نامه علی
92	منشات (میرزا محمد صادق)	158(2)	وقفناچه
141	منشات (میرزا محمد مسلم)	263	ولايت نامه امير المؤمنين
342	منطق الطیر	52.II(5)	ویس و رامین
230	منهج الصادقین فی الزام المخالفین		
382	مهر و مشتری	321	هدایت الانام
441(2,3), 444(2,3)	مهماں المسلمين	105(9)	هراس مماس
327(12)	نام حق	427	هزار و یک شب
105(17), 315.I	نان و حلوا	257	هشت بهشت
360	نخبه در ارجابات و مهمات از فروغ دینیه	258.II(4)	هفتاد باب
391(1)	نزهه الارواح	162	هفت اقلیم
178(14), 331(6)	in Turkish, نسخه (نسخ) طبی	38	هفت اورنگ جامی
339.V(10), 445.I(1)		52.I(3), 105(8), 143.III	هفت‌بند حسن کاشی
200.I(5)	نسخه بجهت حرارت عشق	13, 36, 43, 275, 378	هفت پیکر نظامی
116(4)	نسخه بجهة عشق	282	همایون نامه
81(5), 14, 176.I, 194.II(2), 288,	نصاب الصبيان	329.III	هندسه
289(1), 295(9), 307, 309, 328.V, 420			
447(4)	نصیب الفتیان و تنسیب التبیان	374	یوسف و زلیخا anonymous
431(1)	نصیحت نامه	38.II, 56, 132(5), 134, 147,	یوسف و زلیخا (جامی)
105(5)	نگارستان جنی	311, 315(2), 328.II(15), 371, 374, 395(7), 421,	
386	نگارنامه منشی	445.II	
67(3)I	نوحه سینه زن	325(1)	یوسف و زلیخا (حاجی لطفعلی بیگ)
118(1), 178(8)	نوحه‌ها	71	یوسف و زلیخا (ناظم هراتی)

AUTHOR INDEX

- Abī Shāmlū 52.III(2)
 Abū ‘Abdallah Muḥammad known as Abī al-Jīsh, in Arabic 329.II(7)
 Abū ‘Alī b. Sīnā, see Ibn Sīnā
 Abū al-Faraj 105
 Abū Ḥanīfah 328.II(29)
 Abū al-Ḥasan Kharqānī 406(4)
 Abū al-Ḥasan Manjīk 52.III(5)
 Abū Muḥannaf, in Arabic 227(2)
 Abū Naṣr Farrāhī, see Farrāhī
 Abū al-Qāsim 114(1), 351(5d)
 Abū al- Qāsim al-Qārī, see al-Qārī
 Abū Rayhān Bīrūnī, see Bīrūnī
 Abū Sa‘īd 105, 351(5c,6), 353(2)
 Abū Sa‘īd Muḥammad al-Khādamī in Arabic 329.I(2)
 Abu al-Sa‘ud in Turkish and Arabic 219(4), 339.V(2,5,6)
 Abū Ṭālib al-Ḥusaynī 297, 350(4)
 Adīb Ṣābir Tirmidī 58
 Afshār 105,
 Āhī (Jaghatā’ī) 58, 325(7)
 Ahlī 61.II(4), 105, 325(3)
 Aḥmad Abī Ṭālib 8
 Ahmed in Turkish 219(4)
 Akhgyar (Muḥammad Shafī‘ Marāghah-i) 105, 108(1)
 Allahi in Turkish 219(4)
 Amīd Ray 52.II(2)
 Amīr Barmī Hamadānī 52.II(2)
 Amīr Fayzī, see Fayzī
 Amirī 351(5a)
 Amīr Khusrav, see Dihlavī (Amīr Khusrav)
 Anīsī Shāmlū 325(3)
 Anṣārī ‘Alī B. al-Ḥusayn, known as Hājī Zayn al-‘Aṭṭār (preface p. 9), 29
 Anṣārī (Shaykh Abū Isma‘il ‘Abdallah) 328.II(15,31), 369, 424(1)
 Anvarī 52.I(6)II(2)III(3,4), 58, 105, 325(9), 351(5f)
 Āqā Aḥmad Qazvīnī 325(1)
 Āqā Muḥammad Bāqir Vafā’ī 58
 Āqā Muḥammad Māzandarānī 105
 Āqā Rażī Iṣfahānī 52.II(3)
 Āqā Rizā Qazvīnī 325(9)
 Aqdasī 52.III(1,2)
 Ardabīlī (Mullā Aḥmad b. Muḥammad Ardabīlī, known as Muqaddas-i Ardabīlī) 248
 Ardabīlī (Nizām al-Dīn Mullā Aḥmad) 74(1)
 Ardistānī (Pīr-i Jamāl) 413
 Aśar 325(9)
 Aṣaffī 116(3), 325(7,9)
 Astarābādī (Ibrāhīm B. Valīallah) 171(4), 180
 Astarābādī, Mīrzā Muḥammad Mahdī Khān 7, 15, 21, 22, 30, 57, 75, 158(1,2), 168, 170, 183, 201, 215, 286, 292(1,2), 306, 320, 367
 Awḥadī 52.III(1), 58
 Azal 325(7, 8)
 Āzar Bīgdilī (Hājī Luṭf ‘Alī Bīg b. Āqākhān Bīgdilī) 52.III(5), 58, 105, 108(1), 119, 276, 325(8)
 Azraqī 52.III(3)
 ‘Abbās I (Safavid Shāh) 52.II(6)
 ‘Abbās II (Safavid Shāh) 354
 ‘Abbās Qulī Āqā Qudsī 406(4,5)
 ‘Abd in Turkish 219(4)
 ‘Abd al-Ḥay 325(1,5)
 ‘Abd al-Ḥusayn 325(5)
 ‘Abdallah al-‘Alam 251
 ‘Abd al-Laṭīf in Turkish 327(8)
 ‘Abd al-Razzāq b. Najaf Qulī Dunbulī, see Dunbulī
 ‘Abd al-Ṣamad Hamadānī 16
 ‘Abd al-Vāsi’ 52.II(2)
 ‘Abd al-Vāsi‘ Jabalī 58
 ‘Abdī 52.III(2)
 ‘Abidi in Turkish 219(4)
 ‘Ajamī (Shaykh Muhsin) 68(6)
 ‘Ājiz 363.I.II
 ‘Alavī 116(3)
 ‘Alevi in Turkish 219(4)
 ‘Ali in Turkish 219(4)
 ‘Alī Afzal Qazvīnī, see Qazvīnī

- ‘Alī b. Abī Ṭālib 65(7), 94(11), 105(19), 197,
 200.I(3), 216, 328.II(16, 25, 36), 406(4)
 ‘Alī b. Muḥī al-Dīn al-Jāmi‘ī al-Āmilīn, in
 Arabic 226(2)
 ‘Alī Efendī 339.I.(2), V(5,6)
 ‘Alī Javīd 105
 ‘Alī Naqī 52.III(1), 58, 200.I(1)
 ‘Alī Qulī Bīg 52.II(2)
 ‘Alī Rizā Ishtihāvarī 274
 ‘Alī Zayn al-‘Ābidīn 256
 ‘Amāk Gīlānī 105
 ‘Amīd Bukhārī 52.III(1)
 ‘Āqil 418
 ‘Arāqī 200.I(1)
 ‘Arfani, in Turkish 219(4)
 ‘Ārif 353(4), 363.I.II
 ‘Arifi in Turkish 219(4)
 ‘Arūzī, see Sayfī Bukhārī
 ‘Asheq Alte, in Turkish 219(4)
 ‘Asheq Omer, in Turkish 219(4)
 ‘Asheq Zolfī, in Turkish 219(4)
 ‘Āshiq (Āqā Muḥammad Iṣfahānī) 58, 132(1),
 200.I(1), 207, 325(7), 353(4)
 ‘Aṣṣār (Mawlānā Muḥammad ‘Aṣṣār Tabrīzī)
 325(7), 382
 ‘Atṭār (Farīd al-Dīn Muḥammad b. Abū Bakr b.
 Ibrāhīm ‘Atṭār Nīshāpūrī) 52.III(2), 105,
 200.I(1), 325(3,7,9), 328.II(15,22),
 329.II(2), 338.I, 342, 412(1), 431(6), 441(4),
 444(4)
 ‘Azīmāyi Nīshāpūrī 325(7)
- Bābā Afżalī 61.II(4)
 Bābā Faghānī, see Faghānī
 Bābā Tāhir (Ūriyān) 52.III(2), 108(1), 116(3),
 118(4), 231.II(1), 355(1), 412(1)
 Badī‘ī Tabrīzī 47.I, 58, 63.IV(2), 158(4)
 Badr al-Dīn Muḥammad Chāch (or Shāsh) 392
 Bahā al-Dīn Muḥammad 52.III(2,5), 59,
 105(17), 143.IV(3), 200.I(1,2), 208, 231.III,
 258.II(1,4), 315.I, 325(3,6), 332(4), 353(1),
 423(2), 430,
 Bahā al-Dīn Tirmizī’s (or Sarmadi, Samarqandī
 154, 172(4), 238(1)
- Bahāyi, see Bahā al-Dīn Muḥammad
 Bahrām 394(1)
 Balkhī (Abū Ma’shar Ja’far b. Muḥammad)
 308(1)
 Baqi in Turkish 219(4)
 Bayram Khān Bahārlū 218
 Bazīl (Muḥammad Rafī‘ Khān) 4, 19
 Bellarmine S. Robert 304
 Bīdil (Mīrzā ‘Abd al-Qādir) 218, 328.II(15,22),
 351(5d), 425, 445.III, 448
 Bidlīsī (Ḥakīm al-Dīn Idrīs b. Husām al-Dīn)
 preface p. 8, 257
 Bidlīsī (Sharaf Khān b. Shams al-Dīn), preface
 p. 8, 398
 Bīrjindī or Barjandī (Nīzām al-Dīn ‘Abd al-’Alī)
 136
 Bīrūnī 406(2,4)
 Bīstāmī 61.II(4)
 Brahman (Chandarbhān) 76
 Burhān 353(3)
 Burhān (Muḥammad Ḥusayn b. Khalaf Tabrīzī)
 349
 Burūjirdī (Muḥammad Naqī b. Aḥmad) 229
- Charkhī (Ya’qūb b. Usmān b. Maḥmūd b.
 Muḥammad al-Ghaznavī Charkhī)
 328.II(22,23), 368
- Damīrī (Kamāl al-Dīn Muḥammad) 34
 Darvīsh Majīd Ṭāliqānī 58
 Dasht Bayāzī (Karīm al-Dīn) 46(3), 370
 Dasht Bayāzī (Mawlānā Valī) 52.III(1,5), 58
 Dashtī (Muḥammad Khān) 397
 Davānī (Jalāl al-Dīn Muḥammad b. As‘ad) 49,
 88, 339.III, 439
 Davud Efendi 329.II(10)
 Derbendī (Mullā Aḥmed Fā’iz) 67(3a)
 Dihlavī (Amīr Ḥasan, known also as Khvājah
 Ḥasan) 86
 Dihlavī (Amīr Khusrav) 52.III(1,2), 100,
 325(1,9), 328.I(2).II(15,22), 355(2),
 359(1a), 395(6)
 Dunbulī, ‘Abd al-Razzāq b. Najaf Qulī (preface
 8), 319

- Dunbulī (Habīballah b. Asadallah b. Amīr Aşlān Khān) 423(1)
- Al-Fāḍil al-Mahshī 142(1)
- Fadvī 395(6)
- Faghānī 52.II(3), 105, 105(16)
- Fahmī 200.I(1)
- Fakhr al-Dawlah 105
- Fakhrī Qazvīnī 58
- Falakī Shīrvānī 58
- Fānī (Mīrzā Muḥammad Ḥasan) 105
- Faqiri in Turkish 219(4)
- Farāhānī (Mīrzā Abū al-Qāsim *Qāyim-maqām*) 85
- Farīb Tīhrānī 105
- Farīd al-Dīn Ganj Shakar 391(2)
- Farīd Ajūd Hīmī 391(3)
- Farīdūn Amīrzādah 82(2)
- Farrāhī 46(3)*, 81(5), 174, 176.I, 194.II(2), 288, 289(1), 295(9), 307, 309, 328.V, 370*, 420, 447(4)*
- Fārsī (Muhammad Ja’far b. Muhammad Ṣāfi al-Fārsī) 91, 133
- Faryād Gyarmā 105
- Faṣīḥī 52.III(1), 105
- Fatḥ ‘Alī Khān 108(2)
- Fatḥ ‘Alī Khān Kāshī 108(1)
- Fathallah b. Shukrallah al-Sharīf al-Kāshānī 230
- Fawqī 200.II(2), 325(1,2,7,9), 353(4)
- Fayzī 52.II(3).III(1), 119, 351(1C), 359(1a)
- Feraqi in Turkish 219(4)
- Filānī 200.I(4a)
- Firdawsī Abū al-Qāsim (preface p. 8), 10, 52.III(2), 58, 268, 325(1,9)
- Furi in Turkish 219(4)
- Fuzūlī 52.II(2), 129(6), 325(1), 327(10), 350(1,3), 359(1b)
- Galen Claudio 241(4)
- Ghazalī 61.II(4)
- Ghīyās al-Dīn b. Humam al-Dīn Khvāndamīr, see Khvāndamīr
- Ghīyās al-Dīn (Manṣūr) 52.II(3)
- Gīlānī (or Lāhījī) Hasan b. ‘Abd al-Razzāq 42
- Gīlānī (Husayn b. Ḥasan Fārīgh) 263
- Gülshani in Turkish 219(4)
- Gūnābādī Sultān ‘Alī (preface p. 9) 27
- Gurgānī, Zayn al-Dīn Isma‘īl (preface pp. 7, 9), 128(1,3), 322.II(1), 364
- Hāfiẓ-i Shīrāzī (Khvājah Shams al-Dīn Muḥammad b. Kamāl al-Dīn) 58, 60, 66(2), 83, 97, 108, 116(3), 119, 132(2), 143(on covers), 153, 157, 182, 200.I(1), 209, 214.II, 233, 243, 262, 270.XIV, 291, 303, 325(4,5,7,10), 329.I, 330, 353(4), 354(I), 359(1a), 388, 402, 409, 419, 437, 445.III, 449(2)
- Hājī Haravī 52.III(4)
- Hājī Lutf ‘Alī Bīg Āzar, see Āzar Bīgdilī
- Hājī Muḥammad Karīm Khān 129(1)
- Hājī Mullā Pāshā (‘Abd al-Jānī ‘Ali b. Hājī Qurbān al-Īravānī), in Arabic and Persian 255(1,2), 321
- Hājī Tāhir Jarbadānī 52.III(1)
- Hājī Zayn al-Ābidīn 433
- Hājī Zayn al-Āṭṭār, see Anṣārī ‘Alī B. al-Husayn,
- Haki in Turkish 219(4)
- Hakīm 325(7)
- Hakīm al-Dīn Idrīs b. Husām al-Dīn Bidlīsī, see Bidlīsī
- Hakīm Awḥadī, see Awḥadī
- Hakīm Partavī 52.II(4D)
- Hakīm Rūdakī, see Rūdakī
- Hakīm Ruknā 351(5i)
- Hakīm Shafā’ī 52.II(8), 351
- Hakīm Suhaylī 353(2)
- Hakīm Ṭufaylī, see Ṭufaylī
- Hakīm Zayn al-Dīn Azraqī 52.III(3)
- Hakīm Zujjājī, see Zujjājī
- Halālī Jaghatā’ī (Badr al-Dīn) 58, 103, 108(1), 270.I, 325(7), 353(4), 354(1), 395(6)
- Hāmid 105
- Hamza Khān 351(5d)
- Al-Ḥanafī (Zayn b. Ibrāhīm b. Muḥammad known as B. Naṣīm al-Ḥanafī) in Arabic 339.V(1)

- Ḥaqīqī (Qara Quyunlu Jahānshāh) 340.I.II
 Ḥarīf Jandaqī 200.I(1)
 Ḥasan in Turkish 219(4)
 Ḥasan Dihlavī, see Dihlavī
 Ḥasan b. ‘Abd al-Razzāq, see Gīlānī
 Ḥasan Kāshī 52.I(3), 105(8), 143.III
 Ḥasan Khān Hirātī 351(5d)
 Hāshimī 52.III(2)
 ḥasrat 325(5)
 ḥātam (Kāshānī) 58, 325(1)
 ḥātif (Iṣfahānī) 58, 105, 118(2)
 Hatifi in Turkish 219(4)
 ḥātifī (‘Abdallah ḥātifī Khabūshānī Jāmī)
     66(1), 108(1), 146, 202, 301, 325(3)
 Havas 105, 108(1)
 Hayālī in Turkish 219(4)
 Hāyat 118(6), 119
 ḥaydar Mu‘ammāyī 61.II(4)
 ḥaydar Muhammad b. Yādgār Shaykhī 431(1)
 ḥaydar Turkīgūy (or Khvārizmī) in Chaghatay
     214.I
 ḥayratī 325(4,5), 350(5)
 ḥayrati in Turkish 219(4)
 ḥayvānī 105
 ḥazītūnī 52.II(2), 58
 Hedayı in Turkish 219(4)
 Hijrā (Tafrishī) 58, 353(4)
 Humām 325(2)
 Humāy Marvazī, see Marvazī
 Humāyūn 325(7)
 Husayn b. ‘Ālim b. al-Husayn 391(1)
 Husayn Shītāb 325(7)
 Husaynī (Amīr Burhān al-Dīn ‘Aṭā’allah b.
     Maḥmūd) 81(4)
 Husaynī (Sayyid ‘Alī b. Muhammad) 318
 Husaynī (Sharīf b. Muhammad) 295(11)
 Husayn Tabrīzī 52.I(6)
 ḥuseyn, in Turkish 219(4)
 ḥuseyni, in Turkish 359(1b)
 Hüveydā, in Turkish 67(3b), 327(10)
 Ibn ‘Abbās 435(4)
 Ibn Abū al-Hadīd al-‘Alavīyah, in Arabic
     63.IV(1)
- Ibn ‘Āshūr ‘Abd al-Laṭīf Tabrīzī 80
 Ibn Badr 119
 Ibn Shams al-Dīn Muhammad Sharīf Kāshif, see
     Kāshif
 Ibn Sīnā 406(2,4)
 Ibn Yamīn 325(1), 449(2)
 Ibrahim, in Turkish 219(4)
 Ibrāhīm al-Ḥasan Bimākānāt, in Arabic 329.I(5)
 Imām Qulī 105
 Imāmvirdī 52.III(1)
 Iṣfahānī (Malik Muhammad b. Sulṭān Husayn)
     258.I
 Iṣfahānī (Muhammad b. ‘Alī) 431(3)
 Iṣfahānī (Sayyid Muhammad Naṣīr al-Dīn)
     353(5), 376
 Iṣfahānī (Shams al-Dīn Muhammad Shams
     Fakhrī Iṣfahānī) 81 (1)
 Iskandar Bīg Turkimān (Munshī) (preface p. 8),
     2, 11, 31, 293
 Iṣmat 97, 142(2), 325(7)
 ‘Imād-i Bāgh-i Navī 252
 ‘Imād Faqīh 325(3), 351(5d)
 ‘Ināyatalla 105
 ‘Īsā Kashmīrī 325(7)
 ‘Iz al-Dīn Shīrvānī 58
- Ja’far Bīg 325(1)
 Ja’far Ṣādiq 52.I(1), 70.I, 114(3), 204(2),
     295(7), 332(1), 358(4)
 Ja’feri in Turkish 219(4)
 Jalāl al-Dīn b. Abī Bakr 438
 Jalāl al-Dīn Davānī see Davānī
 Jalāl Asar 351(5d)
 Jalāl Farāhānī 351(5c)
 Jamāl al-Dīn ‘Abd al-Razzāq 52.II(8). III(1,3)
 Jamāl al-Dīn Ardīstānī (Pīr-i Jamāl) 413
 Jāmī (Nūr al-Dīn ‘Abd al-Rahmān) 38,
     52.II(10).III(2), 56, 58, 97, 105, 108(1),
     116(3), 121(2), 132(2,5), 134, 143, 147,
     200.I(1,2), 219(1,2), 259, 270.I, 311,
     315.I(2).II, 325(1, 3, 4, 10), 328.I(1).II(15,
     21, 22, 32), 329.II(1, 4, 5), 339.IV(1), 346,
     351(5d), 353(2, 4), 354(1), 355(2), 363.I,
     371, 383, 395(6,7), 418, 421, 445.I(2).II

- Jamī'i in Turkish 219(4)
Janbī 105(5)
Jarbadaqānī 350(2)
Javād Ḥusaynī 208
Jifati in Turkish 219(4)
Jurjānī ('Abd al-Qādir b. 'Abd al-Rahmān) in Arabic 166.III, 176.II, 404
Jurjānī (Mīr Sayyid Sharīf) 166.II
Jurjānī (Sharaf al-Dīn) 74(2,3), 140, 166.VI, 236(1), 253(1,2), 329.I(5)*
Kalīm (Mīrzā Abū Tālib Kalīm Hamadānī) 105, 116(3), 200.I(1), 250, 325(3,4,7,9), 351(5c,d,g), 354(1), 363.I, 393
Kalīnī 8
Kalīnī (Muhammad b. Ya'qūb) in Arabic 65(2)
Kamāl 52.I(5,6), 58, 61.I, 97, 119, 325(8), 396
Kāshī 119
Kāshī (Mawlānā Muhammad Muhsin) 105(18)
Kāshīf (Ibn Shams al-Dīn Muhammad Sharīf) 50,73, 89, 106, 111, 175, 313
Kāshīfī (Husayn Vā'iż) 328.II(6,26)
Kāshīfī (Kamāl ad-Dīn Husayn b. 'Alī Vā'iż) 12, 167, 385
Al-Kātī (Husām al-Dīn Ḥasan), in Arabic 231.IV, 253(4)
Kemal 327(10)
Kemal Pasha'zade 115(1,2), 219(4)
Khādim 325(7)
Khākī 118(7)
Khān Ahmad 351(5c)
Khān Masrūr 325(7)
Khān-i Shāmlū 325(9)
Khāqānī 52.III(3), 58, 61.II(4), 105, 178(10), 280, 325(8)
Khaskhān 351(5f)
Khaṭayi in Turkish 219(4)
Khāvirānī (Muhammad Abū al-Ḥasan) 113
Khayyām (Ghiyyāṣ al-Dīn Abū al-Fath 'Umar b. Ibrāhīm Khayyām Nīshābūrī) 105, 116(3), 328.II(15), 351(5c), 363.I, 412(1)
Khazānah (Muhammad b. Qavām b. Maḥmūd Badr Khazānah) 95
Khazīn Lāhījī 58
Khiyali in Turkish 219(4)
Khīzr Bīg 325(7)
Khunā'ī 52.II(2,3)
Khurram 108(1)
Khusrav 108(1), 325(3)
Khuyī (Ḥasan b. 'Abd al-Mu'min b. 'Alī) 447(4)
Khuyī (Muhammad Qāsim B. Ibrāhīm) 98(2)
Khvājah Aṣafī 325(7)
Khvājah Ḥusayn 52.II(4A)
Khvājah 'Iṣmat Bukhārī 328.I(3).II(15)
Khvājah Nāṣirī 116(3)
Khvājū Kirmānī 119, 328.II(15)
Khvāndamīr (Ghīyāṣ al-Dīn b. Humām al-Dīn) preface p. 8, 280
Khvānsārī (Jamāl al-Dīn Muḥammad) 104(1,5), 430
Kirmānī (Zayn al-'Ābidīn b. Ja'far) 129(1)
Kishvarī 351(5e)
Kūfī Sūfī 328.II(29)
Kūhari in Turkish 219(4)
Kulbī 351(5d)
Lā 325(3)
Lāhījī ('Abd al-Razzāq b. 'Alī b. al-Ḥusayn) 35, 406(6)
Lālah Qalam 325(3)
La'lchand (Malikzādah) 386
Lāmi' Jurjānī 58
Laṭīf 354(1)
Lawhī 400(1)
Lisānī (Vajīh al-Dīn 'Abdallāh) 446
Luqmān 84.II
Madhūsh 118(5)
Maghribī 325(7), 431(9)
Maghribī (Shaykh 'Usmān) 339.III
Mahdī 325(7)
Mahdī Bīg Asbarlū 58
Mahjūr 325(5)
Maḥmūd 395(6)
Maḥmūd Ayāz 325(3)
Maḥvī 424(3)
Majdī (Majd al-Dīn 'Alī Ḥusaynī) 429
Majīd Baylaqānī 52.II(2)
Majid Hamgar 58

- Majlisī (Muhammad Bāqir b. Muhammad Taqī) 5, 17, 65(4), 94(6,7), 104(2,3), 187, 247, 261.I, 278, 279, 366, 432
- Majnūn ‘Āmirī 328.II(22)
- Majzūb 52.III(1), 325(9)
- Malik 58
- Malik Qumī 52.II(3)
- Malikzādah (Munshī La‘lchand) 386
- Mānī Shīrāzī 325(7)
- Manūchihr Shaṣtkallah 58
- Manzūr 351(5d)
- Marvazī 440
- Marvazī (Muhammad Ṣādiq Humāy Marvazī) 25, 32, 186
- Mashhadī ‘Alī Akbar 177
- Mashriqī 325(7)
- Masrūr 325(7)
- Māvajī 351(5g)
- Mawjī 108(1)
- Mawlānā Vahshī, see Vahshī
- Mejnuni, in Turkish 219(4)
- Mehmed Emīn, in Turkish 363.II
- Melik Ganjruy, in Turkish 359(1b)
- Mīr ‘Alī Bīg Dāghistānī 116(11)
- Mīrī 105(2), 132(3), 325(1,7), 351(5k)
- Mīr ‘Āqilī 52.III(2)
- Mīr ‘Āṣī Rashtī Iṣfahānī 224
- Mīr Hājī 119
- Mīrkhwand, Muhammad b. Khāvandshāh (preface p. 8), 1, 9, 23, 185, 277, 408
- Mīr Rāzī, see Rāzī
- Mīr Samarqandī 58
- Mīr Sanjār Kāshānī 58
- Mīr Vālihī Qumī, see Vālihī Qumī
- Mirazi, in Tukish 219(4)
- Mīrzā ‘Abdallah Burūjirdī 325(7)
- Mīrzā ‘Askar Shīrvānī 353(3)
- Mīrzā Dārāb 325(4)
- Mīrzā Dāvud 325(1)
- Mīrzā Faṣīḥī, see Faṣīḥī
- Mīrzā Fathallah 58
- Mīrzā Ghāzī 52.II(3)
- Mīrzā Ibrāhīm 108(1)
- Mīrzā Ibrāhīm Adham 351(5c,e)
- Mīrzā Ja’far Rāhib 325(1)
- Mīrzā Kāzim 352
- Mīrzā Kufrī 351(5g)
- Mīrzā Mahdī 105(14)
- Mīrzā Mahdī Astarābādī, see Astarābādī
- Mīrzā Muhammad ‘Alī 325(1)
- Mīrzā Muhammad Husayn 325(5)
- Mīrzā Muhammad Khalaf 65(3)
- Mīrzā Muhammad Musallam (preface p. 9), 141
- Mīrzā Muhammad Nāṣirī 116(3)
- Mīrzā Muhammad Ṣādiq Mawlavī 116(3)
- Mīrzā Muhammad Ṣādiq Muṣṭawfī 92
- Mīrzā Muhammad Taqī 138
- Mīrzā Najaf Khān 325(2)
- Mīrzā Na‘īm 325(5,7)
- Mīrzā Qāsim 325(1)
- Mīrzā Rīzā 325(1)
- Mīrzā Sa’ad al-Dīn 105(15)
- Mīrzā Ṣādiq 325(8)
- Mīrzā Ṣāhib al-Fawq al-Dīn Muṣṭafā (Fawqī), see Fawqī
- Mīrzā Taqī Shīrzād 325(8)
- Mīrzā Yūsuf 145
- Mu‘ammā’ī (Mīr Sayyid) 353(6)
- Muhammad (Prophet) 72(1), 90, 94(8), 161, 172(2), 198, 219(3), 295(2,13)
- Muhammad Amīn Kamāl 283
- Muhammad ‘Alī b. Qirk’allah 129(5)
- Muhammad ‘Alī al-Hakīm 328.II(11)
- Muhammad ‘Alī b. Muhammad Bāqir Iṣfahānī 345(3)
- Muhammad ‘Alī Bīg 351(1A)
- Muhammad ‘Aūfī 188*
- Muhammad b. Ahmād Ilīyās 447(2)
- Muhammad b. ‘Abd al-Khāliq Ma‘rūf 26, 228, 310
- Muhammad b. Isma‘īl (known as Abū ‘Alī) 205.I(1)
- Muhammad Bāqir b. Muhammad Taqī, see Majlisī
- Muhammad Bāqir Dāmād 52.II(3), 200.I(2)
- Muhammad Hājī 325(7)
- Muhammad Hāshim Bīg Maṭlab 325(5)
- Muhammad Haydar 390

- Muhammad Husayn Īravānī 231.I
 Muhammad b. Ḥusām 119
 Muhammad Jān Qudsī 351(5d)
 Muhammad Jani, in Turkish 219(4)
 Muhammad Kāngarah-ī 328.II(18)
 Muhammad Mahdī b. ‘Alī Naqī al-Sharīf 434(3)
 Muhammad Mu‘min Tankābunī, see Tankābunī
 Muhammad Qulī 325, 353
 Muhammad Qulī Salīm, see Salīm
 Muhammad Rīzā Tabrīzī (Bandah) 274
 Muhammad Ṣādiq 328.II(14)
 Muhammad Ṣāliḥ 325(8)
 Muhammad Ṣāliḥ al-Kirmānī 328.II(4)
 Muhammad Ṣāliḥ b. ‘Abd al-Vāsi‘ 143.I
 Muhammad Ṣāliḥ b. Muhammad Ṣādiq 236(2)
 Muhammad Shafī‘ Mūrqūzlū 171(2)
 Muhammad Sūfī 52.II(2,4B),III(1,2)
 Muhammad Taqī Kāshānī 406(6)
 Muhammed Taqī Khoja Mu‘mīn in Turkish 328.IV(1)
 Muḥarram Yazdī 273
 Muḥī al-Dīn (‘Abd al-Qādir known as Ghawṣ al-‘Azam) 394(1)
 Muhib ‘Alī 387
 Muhib ‘Alī b. Niẓām al-Dīn ‘Alī Khalīfah 110(2)
 Muhibt 325(7)
 Muhsin b. Murtazā 205.II
 Muhtasham 52.III(2), 58, 97, 108(1), 116(13), 132(2), 178(11), 200.I(1), 354(1), 359(1a), 363.I
 Mukhlīt 325(8)
 Mullā ‘Abdallah, in Arabic 253(5)
 Mu‘min 200.I(1)
 Mu‘īn 328.I(4)
 Mu‘īn Sīyar 328.II(15)
 Mumtāz 351(5d)
 Munshī, see Iskandar Bīg Turkimān
 Munshī La‘lchand (Malikzādah) 386
 Muqaddas-i Ardabīlī, see Ardabīlī
 Murādī (Shaykh Muhammad), in Arabic 339.IV(2)
 Murid Oghlu in Turkish 219(4)
- Mūsavī Marāghī (Mīr ‘Abd al-Fattāḥ) 105, 105(13)
 Muṣṭafaqī 52.III(3)
 Muṣhtāq Iṣfahānī 58, 200.I(1), 351(5d), 353(3), 354(1), 359(1a)
 Muṣliḥ al-Dīn Surūrī, see Surūrī
 Muṭahar (Kāshmīrī) 52.III(5), 325(1)
 Al-Mutawakkil b. Harūn Thakafī 256
 Muṭrībī 97
 Mużaffar b. Muhammad al-Ḥusaynī al-Shafā’ī, see Shafā’ī
 Mużaffar Kāshī 105
- Na‘i in Turkish 219(4)
 Najīb 325(7)
 Najīb al-Dīn Jarpaḍiqānī 52.II(2)
 Naṣīb 105, 105(6), 116(3)
 Nasimi in Turkish 219(4)
 Naṣīr al-Dīn Tūsī, see Tūsī
 Naṣīr b. Khusrav b. Ḥāriṣ ‘Alavī Qubādiyyānī 58, 99, 118(3), 449(2)
 Naṣīr Hamadānī 200.I(5)
 Naṣrallah Ishaqī 414
 Al-Nāṭifī (Abī ‘Abbās) in Arabic 339.I(5)
 Nāṭiq 116(3)
 Navā’ī 325(1), 327(10), 328.III
 Nāzīm Hirātī 71, 105
 Nażīrī 52.II(3), 97, 325(1,4,7,9), 351(5d), 395(6)
 Nejati, in Turkish 219(4), 363.II
 Nīzātī (Mīrzā Ahmād) 61.II(4), 105
 Nījāt 325(7)
 Nījāt Salmah 351(5d)
 Ni’mat al-Dawlah 201(2)
 Ni’mat’allah (Ni’mat’allah b. Ahmād b. Qāzī Mubarak al-Rūmī) 87
 Nīmgar (Khvājah Muḥammad) 52.II(2)
 Nirāqī (Muḥammad Mahdī B. Abī Zar) 20, 96, 227(1), 249, 264(1), 345(4), 365
 Nishāt (Mīrzā ‘Abd al-Vahāb Mu’tamid al-Dawlah, known as Nishāt) 159, 164, 173(1), 363.II
 Niẓām (Astarābādī) 58, 105, 119, 325(4,7)
 Niẓām al-Dīn Shāmī, see Shāmī

- Nizāmī (Jamāl al-Dīn Abū Muḥammad Ilīyās b. Yūsuf) 13, 36, 52.III(2), 105(4), 275, 325(3), 354(1), 363.I, 377, 378, 399, 416(3)
- Nizām Mu‘ammā’ī 119
- Nū’ī Khabūshānī (Mullā Muḥammad Rīzā) 105(12), 116(12), 325(1)
- Al-Nūndākī (Muḥammad b. ‘Alī) 126
- Nuṣratī Tabrīzī 351(5b)
- Osman 219(4)
- Parvīn Tīhrānī 118(8)
- Parvīz Salmāsī 423(3)
- Pīr-i Jamāl (Jamāl al-Dīn Ardistānī) 413
- Al-Pūrānī (Mīr Shaykh b. Nūr al-Dīn Muḥammad) 335
- Qabūl 325(9)
- Qadīm 325(5)
- Qādirī 445.I(3).III
- Qalandarii Yahya in Turkish 219(4)
- Qarābāghī (Mīr Muhsin b. Mīr Ahmad Āqāmīrzādah) 84.I
- Qarari in Turkish 219(4)
- al-Qārī (Abū al- Qāsim) 63.V(1), 131*
- Qāsim 325(7)
- Qāsim Anvār 105, 325(4,9)
- Qāsim Ḥabīballah, in Arabic 253(6)
- Qāsim Mashhadī 351(5d)
- Qaṣṣāb 97, 200.I(1), 325(5,7), 359(1a)
- Qavāmī Ganjah 252*
- Qāzī 351(5d)
- Qāzī Nūrī 52.III(1)
- Qāzīzāde, in Turkish and Arabic 339.II(5,6)
- Qazvīnī (‘Alī Afzal b. Muḥammad Amīn Qāti’ Qazvīnī) preface p. 9, 64
- Qazvīnī (Muḥammad Raffī’ al-Dīn Vā’iẓ b. Fath Allah) 3, 6, 39, 160, 239, 265
- Qazvīnī (Zakaryā b. Muḥammad b. Maḥmūd al-Qazvīnī) 380
- Qudratī 52.III(5)
- Qudsī 325(7), 406(4,5)
- Qurbani, in Turkish 219(4)
- Quri, in Turkish 219(4)
- Qūshchī (‘Alī b. Muḥammad) 47.IV,V(1), 101, 258.II(2), 272, 308(6)
- Qūshī 105
- Rafīq 105, 108(1), 119, 200.I(1), 355(2)
- Rafīq Iṣfahānī 58
- Rashīd Vaṭvāt (Muḥammad b. Muḥammad ‘Abd al-Jalīl al-‘Umarī Rashīd al-Dīn) 58, 81(2), 447(1)
- Ravindī Quṭb al-Dīn 94(9)*
- Rāzī 58, 108(1), 325(4), 351(5d)
- Rāzī (Khvājah Mīrzā Amīn Aḥmad) 162
- Rendī, in Turkish 363.II
- Rīyāzī 77(1)
- Rīzā 325(7), 328.II(22)
- Rūdakī 52.II(8), 449(2)
- Rūhī in Turkish 219(4)
- Rūmī (Jalāl al-Dīn M. b. Bahā al-Dīn M. Khatībī) 152, 169, 290, 328.II(22), 334, 426
- Rūyānī (‘Abd al-Qādir) 47.V(2)
- Rūzbihān 351(5c)
- Sa‘adī Shīrāzī (Abū Muḥammad Muṣliḥ al-Dīn b. ‘Abdallāh) 51, 52.III(7), 58, 61.II(2), 97, 102, 105, 107, 108(1), 117, 119, 132(2), 151, 156, 178(9), 190, 192, 194.II, 200.I(1)II(2), 212, 220, 270.I, 299, 300, 302, 305, 312, 314, 325(1,3,4,7), 327(7), 328.II(22), 331, 333, 336, 354(1), 355, 357, 372, 373.I, 442, 443, 449(2), 450
- Sa‘ad al-Dīn 105(15)
- Sa‘ad al-Dīn Shāfi‘ī in Arabic 339.II(5)
- Şabā (Qamarī) 58, 325(1)
- Şabaḥī 200.I(1)
- Şabī al-Baṭṭanī 217
- Şadiq 119
- Şadiqī 325(7)
- Al-Şadrī Qumī 350(2)
- Şafī Qulī Bīg 105, 116(3), 325(7), 351(5d,f)
- Şafī Rashtī 351(5c)
- Sahrindī (Muḥammad Shakir b. Shaykh Badr al-Dīn Aḥmad) 328.II(10,17)

- Al-Sahrindī (Shaykh Aḥmad b. ‘Abd al-Aḥmad al-Fārūqī) in Arabic 328.II(19), in Persian 417
 Şā’ib (Mīrzā Muḥammad ‘Alī) 41.I, 61.II(4), 105, 108(1), 325(1,5), 350(2), 351(5c,d,f), 363.I, 445.V
 Sajāvandī (Muḥammad b. Abī Yazīd Tayfūr Ghaznavī) 435(5)
 Saleh, in Turkish 363.II
 Salīm (Muḥammad Qulī) 52.III(2,5), 105(7), 116(5), 325(1,3,4,7,9), 351(5d), 363.I
 Salmān 52.III(3)
 Salmān (Abū al-Ma‘ālī Mas‘ūd Sa‘d) 52.III(7)
 Salmān Sāvujī 58, 325(3)
 Salmāsī (Allah Qulī b. Shāh Mīrzā Maḥzūn) 165
 Sanā’ī (Abū al-Majd Majdūd b. Ādam) 52.II(3).III(1,2), 58, 242, 328.II(15), 351(5c), 379, 449(2)
 Sarājah ‘Alī Takallū 52.III(1)
 Sarāj al-Dīn Qamarī 58
 Sarhindī (Shaykh Bahā al-Dīn) 328.II(13)
 Sarhindī (Shaykh Aḥmad) see Al-Sahrindī (Shaykh Aḥmad b. ‘Abd al-Aḥmad al-Fārūqī)
 Sawdāgarzādah 325(1)
 Sayel Oghli, in Turkish 219(4)
 Sayfī Bukhārī (‘Arūzī) 298
 Sāyil 119
 Sayyid 200.I(4b)
 Sayyid ‘Abd al-Raḥman b. Sulaymān, in Arabic 339.V(4)
 Sayyid b. Ṭavus Muhammed b. Ahmed 203(4)
 Sayyid Ḥusaynī 351(5h)
 Sayyid Rāzī, see Rāzī 58
 Sayyid Rīzā Nīshāpūrī 200.I(1)
 Sayyid Zū al-fiqār 58
 Sayyidī 325(7)
 Seyri in Turkish 219(4)
 Shafā’ī, Muẓaffar b. Muḥammad al-Ḥusaynī (preface p. 9), 362
 Shāhab 108(1)
 Shahāb al-Dīn ‘Abdallah b. Fazlallah Shīrāzī, see Vaṣṣāf
 Shahāb al-Dīn ‘Abd al-Raḥman 52.II(8)
 Shahāb al-Dīn Ghaznavī 58
 Shahāb al-Dīn Qāzī Aḥmad 328.II(9)
 Shāh Shujā’ 119
 Shāh Ṭāhir 58, 118(11)
 Shāhī (Āq Malik b. Jamāl al-Dīn Fīrūzkūhī, known as Shāhī) 144, 424(2)
 Shāhidī 97, 179, 325(7,9), 329.II(6,8), 338.II
 Shamīm 325(5)
 Shams al-Dīn Muḥammad Shams Fakhrī İsfahānī, see İsfahānī
 Shams al-Dīn Tabrīzī 394(1)
 Shams Tabrīzī 412(2)
 Shāmī, Niżām al-Dīn (preface p. 8), 164
 Shanī 200.I(1)
 Sha‘nī Tikillū 52.III(1), 58
 Shapūr 325(7)
 Sharāb ‘Āmirī 58
 Sharaf al-Dīn Bukhārī 441(1)
 Sharaf al-Dīn Jurjānī, see Jurjānī
 Sharaf al-Dīn Yazdī 317
 Sharaf Jahān 58
 Sharaf Khān Bidlīsī, see Bidlīsī
 Shararī 353(4)
 Shawkat 325(7,9), 354(1), 355
 Shaykh Bahāyī, see Bahā al-Dīn Muḥammad
 Shaykh Fayzī, see Fayzī
 Shaykhī 121
 Shereftī, in Turkish 363.II
 Shīvdā 395(6)
 Shuhrat Mashhadī 325(7)
 Shukūh 108(1)
 Shu‘lah İsfahānī 58
 Shushtarī (Mīrzā ‘Abd al-Rasūl Madāḥ-i Shushtarī)
 Sipahi in Turkish 219(4)
 Sīyūtī (Jalāl al-Dīn) 74(1)*, 339.II(9)
 Subh-i Zulālī 325(1)
 Sūfī Allāhyār 328.II(2), 428
 Sulaymān Khān 124
 Sultān ‘Alī Gūnābādī, see Gūnābādī
 Sultān Ḥusayn Mīrzā 353(2)
 Sultān Muḥammad Astarābādī 119
 Sultan Sulayman, in Turkish 219(4)
 Sunbul’zādah Vihbī, see Vihbī
 Surūrī (Muḥammad Qāsim b. Ḥajī Muḥammad Kāshānī) 24, 28, 93, 284, 354(1)
 Surūrī (Muṣliḥ al-Dīn), in Arabic 373.II
 Surūrī Rashtī 351(5c)
 Surūsh (Muḥammad ‘Alī) 118(1), 173(2)
 Ṭabāṭabā’ī (Mīr Sayyid ‘Alī) 62, 205.I(1)

- Ṭabīb (Mīrzā ‘Abd al-Naqī) 105, 105(11),
 325(7), 425
 Ṭabīb Iṣfahānī 58
 Ṭabībī 353(4)
 Tabrīzī (Mīrzā Ahmad Mujtahid b. Luṭf ‘Alī
 Tabrīzī) 45, 53(2)
 Tabrīzī, Muḥammad Ḥusayn b. Khalaf 349
 Tabrīzī (Muḥammad Karīm b. Mahdī Qulī) 122
 Tabrīzī (Muḥammad Taqī) 34
 Tabrīzī Qārī (Muṣṭafā b. Ibrāhīm) 127
 Tāhir 52.III(1,2,6)
 Tāhir Naṣrābādī 325(7,8)
 Tāhir Qumī 105
 Tāhir Vahīd (‘Imād al-dawlah Mīrzā
 Muḥammad) 130, 363.I
 Tajallī (Mīrzā ‘Alī Rīzā) 105(3), 116(6), 325(1),
 351(5d,j)
 Tale’ in Turkish 219(4)
 Tālib 52.II(4E).III(1), 105, 351(5g)
 Tālib Amulī 325(7), 351(5d,g)
 Talibi in Turkish 219(4)
 Tāliqānī (Uṣmān b. Hāfiẓ Rahmān Qulī) 435(3)
 Tankābūnī, Muḥammad Mu‘min b. Muḥammad
     Zamān Ḥusayni preface p. 9, 18, 237, 410,
     436
 Taqī Kirmānī 171(1)
 Tarzī 105
 Tarzī Afshār 325(7), 359(1a)
 Tasmi in Turkish 219(4)
 Al-Tāyī (Abū ‘Abdallah Muḥammad b.
     ‘Abdallah b. Malik al-Tāyī) 80*
 Tūfān 105, 108(1), 351(5c), 354(1)
 Tufaylī 52.III(1), 58
 Tughrā 325(5c)
 Tughrul 105
 Tüpchī (Mīrzā Muḥammad Taqī Sultān) 254
 Turkīgūy (Haydar), see Haydar Turkīgūy
 Tūsī (Naṣīr al-Dīn) 65(5), 123, 172(3), 181,
     315.I(3), 353(7)
 Al-Tustarī al-Hanafī (Muḥammad b. As’ad b.
     ‘Abdallah) 188
 Umīd Tihrānī 58
 Īrakzay (‘Alī Akbar b. Qāsim Khān) 270
     ‘Ubayd Zākānī 58, 325(4)
     ‘Ubaydī in Turkish 219(4)
     ‘Unsurī Balkhī 58
     ‘Urfī Shīrāzī (Hājī Sayyid Muḥammad b. Zayn
         al-Dīn ‘Alī Shīrāzī) 37, 58, 105(9), 108(1),
         118(12), 325(4, 7, 9), 351(5d), 354(1)
 Vafā 200.I(1)
 Vafā’ī (Hājī Mullā Fathallah b. Ākhūnd Mullā
     Hasan) 48(1)
 Vafā’ī Shushtarī 118(10)
 Vahmī 52.III(5)
 Vahshī 52.III(2), 58, 200.I(1), 325(1,4,6,7),
     353(1)
 Vā’iz 325(3), 351(5d)
 Valī ‘Alī Bīg Shayda 353(2)
 Vālihī Qumī 52.II(2,3).III(2), 325(7), 351(5c)
 Vāqif 325(7)
 Vaṣṣāf (Shahāb al-Dīn ‘Abdallah b. Fażlallah
     Shīrāzī) preface p. 8), 7, 14
 Vihbī, Sunbul’zādah (Muḥammad b. Rashid) 41.II,
     337, 343
 Al-Yāfi’ī (Abī ‘Abdallah b. As’ad)
 Yaḥya in Turkish 219(4)
 Yaḥya Efendī in Turkish 219(4)
 Yazdī (Hasan b. Muḥammad ‘Alī) 155
 Yūsuf 97, 325(7)
 Yūsufī (Yūsuf b. Muḥammad Yūsuf al-Ṭabīb)
     434(1,2)
 Zabījī 325(1)
 Zābiṭ 325(7,9)
 Zahīr Fāryābī 52.III(1), 58, 105
 Zahīrī 105
 Za’if, in Turkish 219(4)
 Zakaryā b. Muḥammad b. Maḥmūd al- Qazvīnī, see
     Qazvīnī Zakaryā
 Zakī 52.II(2)
 Zati, in Turkish 219(4)
 Zayn al-Dīn Isma’īl Gurgānī, see Gurgānī
 Ziyā al-Dīn Nakhshabī 358(8)
 Zujjājī, Ḥakīm (preface p. 8), 282
 Zuhūrī (Nūr al-Dīn Muḥammad Zuhūrī Tarshīzī)
     52.II(4F).III(6), 105, 125, 403

INDEX OF COPYISTS AND CALLIGRAPHERS

- Abū al-Fatḥ Tajallī 351
 Abū al-Hasan b. Muḥammad Ni‘frānī 279
 Abū al-Hasan b. Qulī Kamarah-i 277
 Abū al-Hasan Muḥammad Salīm 39
 Aḥmad Bukhārī 431
 Aḥmad al-Ḥayāt 344
 Aḥmad al-Ḥusaynī 55.I
 Aḥmad Rashīdī Efendī 369
 Aḥmad Tabrīzī 296.II
 Allahvirdī b. Ḥājī Muḥammad 46.II
 Āqā Buzurg Pāshā 108
 Āqā Ḥājī 143.III
 ‘Abbās 287
 ‘Abd al-‘Alī b. ‘Abdallah Sayfī 36
 ‘Abd al-‘Alī b. Hidāyatallah al-Ḥusaynī 74(1)
 ‘Abd al-Ghafūr 296.I
 ‘Abd al-Khāliq 295
 ‘Abdallah 74(3), 339.V
 ‘Abdallah Shukrī b. Ni‘mān 333, 337
 ‘Abd al-Majīd 281(15)
 ‘Abd al-Maṭlab b. Ja’far al-Ḥusaynī 32
 ‘Abd al-Rashīd 351(4B)
 ‘Abd al-Razzāq Dunbulī 61
 ‘Abd al-Şamad b. Muḥammad Ḥasan 64
 ‘Ajamī (Ḥājī) 169
 ‘Alī Akbar al-Ḥusaynī Tafrīshī 319
 ‘Alī Akbar b. ‘Abdallah Khurāsānī 308(6)
 ‘Alī Aşqar İrvānī 226(1)
 ‘Alī b. ‘Abdallah Mūsavī 255
 ‘Alī b. Aḥmad al-Mūsavī 258.II(2)
 ‘Alī b. Ḥājī Mullā Ṣādiq Nakhijavānī 264(6)
 ‘Alī al-Ḥusaynī 301
 ‘Alī b. Mashhadī Ṣilāḥ 147
 ‘Alī b. Muḥammad Rizā Tabrīzī 99
 ‘Alī b. Zayn al-‘Abidīn 14, 351(4A)
 ‘Alī Efendī al-Shehīr in Turkish 150
 ‘Alī Khān Bīg Ardabīlī 185
 ‘Alī Muḥammad b. Malik Amīd 17
 ‘Amid al-Ḥusayn 338.II
 ‘Azīm Qarājadāghī 57
 Bābā b. Mullā ‘Alī Akbar Dilmaqānī 155
 Bābā (Mullā) 127
 Bīgnazar (Mullā) 142(1)
 Davud b. Muḥammad Salānīkī 339.I.III
 Farajullah Tabrīzī 45
 Fatḥ Allah b. Muḥammad ‘Alī Ashtīyānī 243
 Fatḥ ‘Alī 148
 Fatḥ ‘Alī ‘Abbās 271
 Fayzallah 339.V
 Garsivan b. Pārsādān Chechefof 309
 Ghafār 166.VI
 Ghafār b. Samī‘ 265
 Ghulām ‘Alī b. Karbalā’ī Yūsuf 98(2)
 Habīballah 52.II
 Ḥājī Bīg 205.III
 Ḥājī Mīr Javād al-Ḥusaynī 236
 Ḥasan ‘Alī Shikāyatī 108
 Ḥasan b. Ḥusayn Mūsavī 131
 Ḥasan b. Karbalā’ī Ja’far 12
 Ḥusayn ‘Alī Kamtar 40
 Ḥusayn Ashtīyānī 70.I
 Ḥusayn b. Muḥammad 191
 Ḥusayn ‘Alī‘abādī (Ḥājī Mullā) 2
 Ibn Karīm al-Dīn Madāḥ Shīrāzī 275
 Ibn Khvājah Ḥusayn Qurbān Qulī Kajūrī 227
 Ibn Mashhadī Ḥusayn Bābā 3
 Ibn Muḥammad Naqī Nakhchavānī 13
 Ibrāhīm 331(2)
 Ibrāhīm b. Aḥmad 102
 Ibrāhīm b. Babuallah 24
 Ibrāhīm Chāvūsh Tīhrānī 405
 Ibrāhīm b. Ḥājī Javānmard Khuyī 254
 Ibrāhīm Tīmūr Rūmlū 350(1)
 ‘Imād al-Ḥasanī 281(14)
 Imām Qulī b. Najaf Qulī 345

- Ja'far Abū al-Qāsim Tabrīzī 50
 Ja'far Ḥusaynī 200.I
 Jahbar b. Pīr Aḥmad Irzirūmī 87
 Jūzjānī 328.I,II

 Karbalā'ī 'Alī Mīrzā Īravānī 292
 Khān Muḥammad 143.III
 Khānah'zād 'Alī 245
 Khudābakhsh 328.II
 Khvājah Shimshād Muḥarram 'Alī 139

 Mahdī Ākhūndzādah Najlū 72
 Mahdī Qulī 97
 Maḥmūd b. Ḥusayn Khuyī 360
 Maḥmūd b. Muḥammad Kāzim Tabrīzī 129(5)
 Mehmed Qasim 328.IV
 Mīr Ja'far Tirjānī Marandī Īravānī 224
 Mīr Muḥammad 424
 Mīrzā 'Abdallah al-Raḥīm Kirmānī 304
 Mīrzā Abū al-Ḥasan 258.II(1)
 Mīrzā Amīn b. Ja'far Lārījānī 303
 Mīrzā Dāvud 116
 Mīrzā Hidāyat 445.V
 Mīrzā Kūchak, see Viṣāl
 Mīrzā Muḥammad 'Alī b. Ḥājī Mullā 'Abdallah
     Hukminādī 81
 Mīrzā Muḥammad 'Alī Khān Ṣādiq 233
 Mīrzā Muḥammad 245
 Mīrzā Muḥammad Amīn Sāvarī 71
 Mīrzā Muḥammad b. Mashhadī 'Alī 56
 Mīrzā Muḥammad Rafī' Kāmrān al-Ḥusayn 187
 Mīrzā Muḥammad Taqī 138
 Mīrzā Muḥammad Taqī Ārāzūf 84.I
 Mīrzā Rīzā Ḥusaynī Mūsavī 200.I
 Mīrzā Sayyid Muḥammad Shīrāzī 48
 Mīrzā Yazdānbakhsh b. Mīrzā Tātūs 21
 Mīrzā Yūsuf 145
 Muḥammad 'Alī 239, 252, 296.II
 Muḥammad 'Alī b. Fathallah 245
 Muḥammad 'Alī b. Muḥammad Shafī' 'Alī
     Tabrīzī 247
 Muḥammad 'Alī b. Qrkallah 129(4)
 Muḥammad 'Alī Bīg Chakanī Shīrvānī 312
 Muḥammad 'Alī Tabrīzī 161

 Muḥammad b. 'Abd al-Khāliq Ashyānī 4
 Muḥammad b. 'Uṣmān 314
 Muḥammad Dāghistānī 219
 Muḥammad Ḥājī Sa'd al-Dīn Mātamī 77
 Muḥammad Ḥanīfah 98(6)
 Muḥammad Ḥasan b. Ḥājī Rīzā 103
 Muḥammad Hāshim b. Abū al-Qāsim 325
 Muḥammad Ḥusayn 296.II, 394
 Muḥammad Ḥusayn Aghā Valī 268
 Muḥammad Ḥusayn (Ḥājī) 167
 Muḥammad Ḥusayn Tafrišī 259
 Muḥammad Ibrāhīm b. Āqā Muḥammad Bāqī
     286
 Muḥammad Ja'far 6
 Muḥammad Ja'far b. Ḥājī Ḥusayn 'Alī Baqī
     (Muqaddam) 68
 Muḥammad Ja'far b. Tārīvirdī 151
 Muḥammad Khān 238.I
 Muḥammad Laṭīf 351
 Muḥammad Mahdī 200.I
 Muḥammad Mahdī Khurāsānī 349
 Muḥammad al-Mar'ashī, known as Qāzī Zādah
     329
 Muḥammad Ma'sūm b. Ḥājī Muḥammad Ja'far
     Iṣfahānī 311
 Muḥammad Mīr al-Khādim b. Muḥammad
     Raḥīm 290
 Muḥammad Mu'min Tabrīzī 93
 Muḥammad Qarābāghī 66(1)
 Muḥammad Qāsim b. Ḥājī Ghulām 'Alī 94(5)
 Muḥammad Rafī' b. Ḥājī Muḥammad 'Alī
     Mīrzā 129(1,2,3)
 Muḥammad Raḥīm Lāhījī 351(4C)
 Muḥammad Rīzā 423(3)
 Muḥammad Ṣādiq b. Ḥājī Hasan Tabrīzī 118
 Muḥammad Ṣādiq b. Muḥammad Rafī' Shīrāzī
     299
 Muḥammad Tafrīshī 178
 Muḥammad Tāhir b. Muḥammad Qāsim Tabrīzī
     162
 Muḥammad Taqī 280
 Muḥammad Taqī Tabrīzī 78
 Muhsin 373.I
 Mullā Hasan known as Imām al-Īravānī 158

- Mūsā b. Maḥmūd 228
Muṣṭafa Naṭīf 179
Najaf ‘Alī Marāghī 42
Nāṣir al-Dīn Muḥammad b. Muḥammad Qāsim
35
Naṣīr al-Dīn 400
Naṣrallah b. Kamāl al-Dīn b. ‘Abdallah al-
Husaynī 364
Naẓar ‘Alī Shaydāyī 353
Nūr ‘Alī b. Karbalā’ī Ganjalī 201
Qāsim ‘Alī Mūsavī 52.III
Qāsim Khān Khudavīrdūf 149
Qurbān Īravānī (Hājī) 321
Qurbān Naẓar b. Ṣāhib Naẓar 438
Quṭb al-Dīn 387
Rājī b. Muḥammad Muhsin 410
Rāzī Naqī 409
Rūḥallah b. Nūrallah 421
Rustam b. Qarāpāpāq 170
Sayyid Isma‘īl b. Sayyid Ḥasan 134
Sayyid Muḥammed Laṭīf 41.II
Sayyid Qulī Qipchāq 328.II
Tālib Khān 5
Taqī b. Mashhadī Āqā Mīrzā 190
Ustād Allahvīrdī 215
‘Urfī b. Muṣṭafā 341
Viṣāl (Abū Aḥmad Muḥammad Shaffī, known
as Mīrzā Kūchak and Viṣāl-i Shīrāzī)
281(1,6,7,8,9,10,12,13,16)
Yūsuf 297

INDEX OF PLACES OF COPYING

- Anqara. Qāzī ‘Asker medrese 329.I
Ārālīk Kūlānī 147
Astarābād 344
- Baghdād 185
Bākū 289
Başra 1
Bihbihān 275, 290
Bināris 348
Bukhārā 142(1)
Bumbay 311
Būzchālū 148
- Dar al-Abād (Yazd) 276
Darband 24
- Ḩājī Tarkhān (Astrakhan) 286
Hamadān 32, 345
Hirāt 328.II
- Īgidlū (village in Sardārābād region) 98
Īravān 13, 141, 177, 190, 207, 227, 255
Īsfahān 88, 245, 248, 299, 409
Iskandarīyah 341
- Khuy 254
Kirmān 410
Kūrakanlū 134
- Lāhījān 251
- Makkah 431
Marand 265
Moscow 294.II
- Najlū 235, 320
- Pīshāvar 270
Pitrīburkh (St. Petersbourg) 116, 303
- Qārāqayṭāq 116
Qīzchah 4
Qulhak 297
Qūrghān, a district in Khvājah Kāzirūn 328.IV
- Rasht 103
- Şadaqiyān, a village in Salmās 6
Samarqand 125, 424
Shām 328.II
Shamākhī 332
Shūshī 84.I, 138
- Ṭabas 71
Tabrīz 12, 14, 118, 139, 161, 215, 243, 247, 259,
304, 414
- Tamīr Khān Shūrah 145
Tehrān 319, 405
Tiflīs 309
- Ūlūkhānlū 56

INDEX OF PATRONS

- Amīr Muḥammad Ḥusayn 279
Āqā Abū al-Qāsim B. Ḥājī Muḥammad ‘Alī 286
Āqā Bīg Ṣādiqū 143
Āqā Muḥammad Ṣūrat 4
‘Abd al-Khāliq Chasbū 392
‘Alī Akbar Khān 108
- Bahman Mīrzā b. ‘Abbās Mīrzā 247
- Ḥājī ‘Abd al-Rasūl 311
Ḥājī Mīrzā Muḥammad Shaffī 311
- Ibn Ḥājī Muḥammad Ṣādiq 45
Imām Qulī Tabrizī 78
‘Īsā Mīr Muḥammad Ḥusayn Raft‘allah 52.III
- Khusrav Khān 423(3)
- Khvājah Qāsim ‘Alī 351
Ma‘ṣūm Bīg 40
Mīrzā Javād 400
Mīrzā Muḥammad Khalīl 68(7)
Mīrzā Ṣāhib-jīv 390
Muḥammad ‘Alī b. Ḥājī Muḥammad Ja’far 276
Muḥammad Bāqir Īravānī 227(1)
Muḥammad Karīm Khān Bīdashahrī 268
Muḥammad Raftī Bīg Rashtī 351
Muḥammad Taqī Sulṭān Tūpchī-i Dihkhvārqānī 254
Muṣṭafā Khān 97
Naṣrallah Khān 97
Sātūr Khān 304

INDEX OF THE NAMES OF BINDERS, OWNERS AND READERS

- Abgar Hovhannisyan 22
 ‘Abdallah İravānī 141
 ‘Abd al-Şamad Qalandarughlī 242
 Acharian H. 161
 Aghamalyan 242
 Aghamalyan, Ioakim M 243
 Ahmād b. ‘Abbās ‘Alī 296
 Ahmād Fazl 418
 Ahmād Khān 227
 Ahmād Rūshdī 369
 Ākhūnd Mahdī 309
 Ākhūnd Mulla ‘Alī 310
 Ākhūnd Mullā Muhammad 366
 Ākhūnd Qāsim 309
 Alexander Kuzinov 311
 Ali Moghtader 449
 Āqā Bīg Şādiqv 143
 Aqa Bek Korchibashev 206
 Āqā Karam 351
 Āqā Qāfūrī 275
 Arkhipian Anna 242, 243
 Asadallah 206
 Asad b. Hājī Ismā‘īl 239
 Aslanyan Luiza 416
 Avetiskhānyan Markar 306
 Āyyīnah Bigum 421
 ‘Abbās Qulī Iravanski 141, 169
 ‘Abd al-‘Alīm Jān 444
 ‘Abd al-‘Āṣī b. Mīrzā Muhammad 228
 ‘Abd al-Ghafār Muhammad Husayn Nūrānī 279
 ‘Abd al-Ghafūr 418
 ‘Abd Hamadānī 148
 ‘Abd al-Şamad Samarqandī 242
 ‘Alī Akbar Qurbān Üghlū 231.I
 Bahā al-Dīn Pīshāvarī 270
 Bahman Mīrzā 247
 Bahrām 39
 Barkhudarian Setrak 219
 Barseghian Avetik 209
 Barseghian Grigor 415
 Barseghian Mesrob 209
 Eghiazarov Ivan 317
 Esayants Hovhannes Beg 182
 Ghafār b. Hājī Muhammad Şādiq 45
 Al-Ghafār Lütf ‘Alī 44
 Gharīb Ughlū 126
 Gorster A. K. 316
 Grigor 364
 Gulmasyan Hasmik 413
 Hājī Husayn Gīlakī 228
 Hājī Mulla Mahdī 227
 Hājī Şādiq 322
 Hakīm 265
 Ḥarīm ‘Alī Bābā Yādigār 342
 Hasan ‘Alī 61
 Hasan b. Karklū Adīgūzal 239
 Hasan Big b. Qāsim Khān Manşūrkhanov 143
 Hasan Pāshā 257
 Hazarian H. 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335,
     336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344,
     348, 364, 367
 Hovhannisyan Avo 397
 Hovhannisyan Harutyun 276
 Husayn ‘Alī 271
 Ismā‘īl 220
 Jamīl b. Sayyid Iravānī 86
 Karbalā’ī Āqā Mīr Muhsin 365
 Karbalā’ī Ḥasan Khān 366
 Karbalā’ī Kāzim 360
 Krimski A. 143,
     Krimski I. E. 316
 Lazarev Yakov 145
 Martirosian Vartan 290

- Mashhadī Haydar 72
 Mashhadī Mūsá 265
 Miftāh al-Dīn 335
 Minas, the son of Tsatur 364
 Minas ibn Nazar 412
 Minasyan Mihran 450
 Mīr Hikmat 142
 Mīrzā Husayn 22
 Mirza Pasha Bek (in Russian) 206
 Mnatsakan Sargisov 190
 Movsesian Astvatsatur of Hamadan 308
 Muhammad Amīn 262
 Muhammad Bāqir Bīg 157
 Muhammad Ibrāhim 430
 Muhammad al-Mar‘ashī Qāzī Zādah 329.I
 Muhammad Nāṣir b. Muhammad Ibrāhīm 349
 Muhammad al-Sa’ad 87
 Muhammad Shams al-Dīn Juvaynī 282
 Muhammad Taqī 419
 Muhammad Taqī b. Ḥājī Ghulām ‘Alī 30
 Muhammad ‘Urfān 335
 Muhammad Vahshī 11
 Muhammad Ya’qub Sultānī 126
 Mullā ‘Alī Akbar 11, 102
 Mulla Karbalā’ī Qadīm 422
 Mullā Mahdī 52
 Mullā Muhammad 310, 426
 Mullā Nīāzūf 428
 Murād 331
 Murād ‘Alī 9
- Murtazá 227
 Muṣṭafā Shawkat 262
 Ovakim 190
 Pechela Bek 206
 Peter Freyd 283
 Petros Nersesian 278
 Qurbān 255
 Rustam b. Aḥmad 188, 319
 Salatyan Varuzhan 381
 Samuelyan Vahe 356
 Sarafiants Karapet 274
 Sayyid ‘Alī Javush’zādah 26
 Serovbiants Karapet 309
 Shaykh Ya’qūb 369
 Shukrallah b. Sa‘īd 227
 Sulaymān Panāh 334
 Tevosyan Paruyr 325
 Tiryakyan 349, 376
 Tsatur, son of Doctor Minas 364
 Ya’qub ‘Alī 126
 Yughaber Serobian, Injikyan 309

,

INDEX OF THE DATED MANUSCRIPTS

- Ramazān*, A.H. 775 (February 14 – March 16, A.D. 1374) 188
- Zī Qa'dah* A.H. 830 (August 24 – September 23, A.D. 1427) 342
- A.H. 848 (A.D. 1444/5) 317
- A.H. 877-879 (A.D. 1472-1475) 364
- A.H. 899 (A.D. 1493/4) 90
- A.H. 907 (A.D. 1501/2) 113
- A.H. 913 (A.D. 1507/8) 447
- Muḥarram* A.H. 922 (March, A.D. 1516) 301
- A.H. 952 (A.D. 1545/6) 38
- Sha'bān* 5, A.H. 957 (August 19, A.D. 1550) 228
- A.H. 962 (A.D. 1554/5) 421
- A.H. 965 (A.D. 1557/8) 157
- Jumādā I*, A.H. 968 (January 18–February 17, A.D. 1561) 36
- A.H. 972 (A.D. 1564/5) 117
- A.H. 975 (A.D. 1567/8) 107
- Zī Qa'dah*, A.H. 990 (December, A.D. 1582) 314
- Muḥarram*, A.H. 992 (January 14 – February 13, A.D. 1584) 77
- Sha'bān*, A.H. 996 (June 26 – July 25, A.D. 1588) 339.I
- A.H. 998 (A.H. 1589/90) 339.III
- Sāwan* 16, 1592 (August 1, 1592) 386
- Rajab* 5, A.H. 1004 (March 5, A.D. 1596) 1
- Jumādā I* 10, A.H. 1019 (July 31, A.D. 1610) 277
- Shawwāl* 9, A.H. 1019 (January 5, A.D. 1610) 310
- Safar* 17, A.D. 1024 (March 18, A.D. 1615) 252
- Safar* 19, A.H. 1026 (June 26, A.D. 1607) 280
- Rabī' I*, A.H. 1030 (February, A.D. 1621) 111
- A.H. 1033 (A.D. 1623/4) 338.II
- Rabī' I* 26, A.H. 1036 (December 15, A.D. 1626) 272
- Sha'bān* 11, A.H. 1041 (March 4, A.D. 1632) 185
- Safar* 12, A.H. 1051 (May 23, A.D. 1641) 52.III
- Jumādā II* 18, A.H. 1055 (August 11, A.D. 1645) 258.I
- Zī Hajjah* 5, A.H. 1062 (November 7, A.D. 1652) 284
- Rabi I* 15, A.H. 1065 (January 20, A.D. 1655) 29
- A.H. 1065 (A.D. 1654) 350(1)
- A.H. 1066 (A.D. 1656) 290
- A.H. 1068 (A.D. 1657/8) 290
- Rajab* 12, A.H. 1069 (April 15, A.D. 1658) 315.I
- Muḥarram* 7, A.H. 1075 (July 31, A.D. 1664) 162
- Rabī' I* 1, A.H. 1075 (September 22, A.D. 1664) 88
- Ramazān* 3, A.H. 1078 (February 16, A.D. 1668) 24
- Ramazān* 23, A.H. 1079 (February 25, A.D. 1669) 35
- Sha'bān* 20, A.H. 1079 (January 24, A.D. 1669) 102
- A.H. 1083 (A.D. 1672/3) 41.I
- Rajab*, A.H. 1085 (October, A.D. 1674) 103
- Zī Hajjah* 10, A.H. 1087 (February 13, A.D. 1677) 275
- A.H. 1091 (A.D. 1680) 82(2), 430
- Zī Hajjah* 22, A.H. 1092 (January 2, A.D. 1682) 110(1)
- Rabī' II* 14, A.H. 1094 (April 12, A.D. 1683) 2
- Sha'bān* 6, A.H. 1094 (July 31, A.D. 1683) 409
- A.H. 1094 (A.D. 1682/3) 350(3)
- Rabī' I*, A.H. 1096 (February 5–March 7, A.D. 1685) 368
- Rajab*, A.H. 1097 (June, A.D. 1686) 164
- A.H. 1099 (A.D. 1687/8) 373.I
- Jumādā I*, A.H. 1105 (December 29–January 28, A.D. 1693) 87
- A.H. 1105 (A.D. 1693/4) 187
- Shawwāl* 2, A.H. 1105 (May 28, A.D. 1694) 197
- Muḥarram* 7, A.H. 1107 (August 18, A.D. 1695) 351
- Rabī' I* 15, A.H. 1110 (September 21, A.D. 1698) 248
- A.H. 1110 (A.D. 1698/9) 143.I
- Jumādā I*, A.H. 1112 (October 14 – November 13, A.D. 1700) 125
- Zī Qa'dah*, A.H. 1112 (A.D. 1701) 351
- A.H. 1120 (A.D. 1708/9) 256
- Rabī' I* 9, A.H. 1121 (May 19, A.D. 1709) 271
- Rajab* 20, A.H. 1122 (September 14, A.D. 1710) 346
- Rajab* 17, A.H. 1123 (September 1, A.D. 1711) 391(1)
- Sha'bān*, A.H. 1123 (September 14 – October 13, A.D. 1711) 332
- A.H. 1123 (A.D. 1711/2) 391(3)
- Safar* 18, A.H. 1125 (March 16, A.D. 1713) 392
- A.H. 1127-1128 (A.D. 1715 - 1716) 18

Sha'bān 3, A.H. 1127 (August 4, A.H. 1715) 296.II
 A.H. 1128 (A.D. 1715/6) 296.I
Rabī' II 2, A.H. 1129 (March 16, A.D. 1717) 39
Safar 22, A.H. 1130 (January 25, A.D. 1718) 344
Sha'bān 14, A.H. 1136 (May 7, A.D. 1724) 121
 A.H. 1138 (A.D. 1725/6) 219(1)
Shawwāl 29, A.H. 1146 (April 4, A.D. 1724) 312
 A.H. 1148 (A.D. 1735/6) 371
Jumādā I 20, A.H. 1151 (September 5, A.D. 1742)
 116
Rajab 10, A.H. 1152 (October 13, A.D. 1739) 237
Rabī' I 12, A.H. 1155 (May 17, A.D. 1742) 116
Muharram, A.H. 1156 (February 25 – March 27,
 A.D. 1743) 12
 A.H. 1160 (A.D. 1747) 331(2)
Jumādā II A.H. 1169 (March 3 – April 1, A.D. 1756)
 251
 A.H. 1169 (A.D. 1755/6) 443
 A.H. 1176 (A.D. 1762/3) 219(2)
Rabī' I 13, A.H. 1182 (July 28, A.H. 1768) 410
Jumādā II 18, A.H. 1185 (September 28, A.D. 1771)
 52.III
Ramazān 7, A.H. 1187 (September 22, A.D. 1773)
 120
Sha'bān 15, A.H. 1188 (October 21, A.D. 1774) 307
Safar, A.H. 1196 (January 16-February 14, A.D.
 1782) 329.II
 A.H. 1197 (A.D. 1782/3) 329.I
 A.H. 1198 (A.D. 1783/4) 351
Rabī' I 17, A.H. 1199 (January 28, A.D. 1785) 93
 A.H. 1199 (A.D. 1784/5) 446
Rajab 16, A.H. 1200 (May 15, A.D. 1786) 129(1)
Shawwāl 14, A.H. 1201 (July 30, A.D. 1787) 42
 A.H. 1202 (A.D. 1787/8) 353
Zī Hajjah 10, A.H. 1204 (August 22, A.D. 1790) 17
 A.H. 1204 (A.D. 1789/90) 217
Rajab, A.H. 1209 (January 22-February 21, A.D.
 1795) 129(3)
Shawwāl, A.H. 1210 (April 9- May 8, A.D. 1796) 73
 A.H. 1210 (A.D. 1795/6) 94(9)
Sha'bān 7, A.H. 1211 (February 5, A.D. 1797) 205(I)
Rabī' I 27, A.H. 1212 (September 19, A.D. 1797)
 293

Sha'bān 14, A.H. 1214 (January 11, A.D. 1800)
 46(2)
Muharram 8, A.H. 1215 (April 1, A.D. 1800) 46(1)
 1800 348
Muharram 22, A.H. 1216 (June 4, A.D. 1801) 265
Rabī' I 23, A.H. 1218 (July 13, A.D. 1803) 279
Rabī' II 14, A.H. 1218 (August 3, A.D. 1803) 345
 A.H. 1219 (A.D. 1804/5) 58
Rabī' I 24, A.H. 1221 (June 11, A.D. 1806) 299
Zī Qa'dah 11, A.H. 1222, (January 10, A.D. 1808)
 205.II
 A.H. 1222 (A.D. 1807/8) 331(4)
Muharram 1, A.H. 1224 (February 16, A.D. 1809)
 68, 131
 A.H. 1224 (A.D. 1809/10) 66(1)
Safar 1, A.H. 1225 (March 8, A.D. 1810) 278
Sha'bān 29, A.H. 1226 (September 19, A.D. 1811)
 365
 A.H. 1226 (A.D. 1811) 191, 294.II
 A.H. 1227 (A.D. 1812) 435
Rabī' I 9, A.H. 1228 (March 12, A.D. 1813) 96
Safar, A.H. 1229 (January 23 – February 21, A.D.
 1814) 106
Zī Qa'dah 8, A.H. 1229 (October 22, A.D. 1814)
 74(1)
Rabī' II 2, A.H. 1230 (March 14, A.D. 1815) 302
 A.H. 1230 (A.D. 1814/5) 108
Jumādā I 14, A.H. 1231 (March 12, A.D. 1816)
 171(4)
 A.H. 1231 (A.D. 1815/1816) 63.V(I)
 A.H. 1232 (A.D. 1816/7) 63.V(II), 69
Rabī' II 12, A.H. 1233 (February 19, A.D. 1818) 62
 A.H. 1233 (A.D. 1817/8) 175
Rabī' II, A.H. 1234 (January 28 – February 26, A.D.
 1819) 5
Zī Hajjah, A.H. 1234 (September 21 – October 20,
 A.D. 1819) 21
 A.H. 1234 (A.D. 1818/9) 227
 A.H. 1235 (A.D. 1819/20) 4, 63.II
Zī Hajjah 7, A.H. 1236 (September 5, A.D. 1821) 20
Jumādā I 24, A.H. 1236 (February 27, A.D. 1821)
 114
Jumādā II 4, A.H. 1237 (February 26, A.D. 1822)
 201

- Jumādā* II 11, A.H. 1237 (March 4, A.D. 1822) 6
Rajab 4, A.H. 1237 (March 27, A.D. 1822) 94(5)
Muḥarram 12, A.H. 1238 (September 29, A.D. 1822) 94(8)
Zī Hajjah 22, A.H. 1238 (August 30, A.D. 1823) 50
A.H. 1238 (A.D. 1822/3) 155
Rabī‘ I 6, A.H. 1239 (November 10, A.D. 1823) 75
Rajab 8, A.H. 1239 (March 9, A.D. 1824) 320
A.H. 1239 (A.D. 1823/4) 239
Rabī‘ II 15, A.H. 1240 (December 7, A.D. 1824) 308(4)
Zī Qa‘dah, A.H. 1240 (June 17- July 17, A.D. 1825) 97
A.H. 1241 (A.D. 1825/6) 378
Rabī‘ II, A.H. 1242 (November 2 – December 1, A.D. 1826) 286
A.H. 1242 (A.D. 1826/1827) 287
Jumādā I 26, A.H. 1243 (November 15, A.D. 1827) 71
A.H. 1243 (A.D. 1827/8) 297, 432
Muḥarram 22, A.H. 1244 (August 4, A.D. 1828) 385
Jumādā I 18, A.H. 1244 (November 26, A.D. 1829) 243
Shawwāl 16, A.H. 1244 (April 21, A.D. 1829) 143
Muḥarram 6, A.H. 1245 (July 8, A.D. 1829) 207
Ramazān 20, A.H. 1245 (March 15, A.D. 1830) 309
1829 289
Zī Hajjah 3, A.H. 1245 (May 26, A.D. 1830) 268
A.H. 1245 (A.D. 1829/30) 229, 292, 390
Jumādā I 2, A.H. 1248 (September 27, A.D. 1832) 190
Ramazān 1, A.H. 1248 (January 22, A.D. 1833) 172(1,3)
A.H. 1248 (A.D. 1832/3) 220, 304
A.H. 1249 (A.D. 1833/4) 32
Muḥarram 2, A.H. 1250 (June 10, A.D. 1834) 276
Rabī‘ I 26, A.H. 1251 (July 22, A.D. 1835) 303
Zī Hajjah 17, A.H. 1251 (April 4, A.D. 1836) 349
Shawwāl, A.H. 1252 (January, A.D. 1837) 65(3)
Ramazān 10, A.H. 1252 (December 20, A.D. 1836) 253
Zī Hajjah 10, A.H. 1252 (February 16, A.D. 1837) 333
A.H. 1252 (A.D. 1836/7) 108, 341
Safar 26, A.H. 1253 (June 1, A.D. 1837) 176.I
Zī Hajjah, A.H. 1253 (February 26 – March 27, A.D. 1838) 63.I
Muḥarram 5, A.H. 1254 (April 1, 1838) 89
Shawwāl, A.H. 1254 (December 18, 1838 – January 16, 1839) 47.III
Zī Qa‘dah A.H. 1254 (January 16 – February 15, A.D. 1839) 151
A.H. 1254 (A.D. 1838/9) 59, 337
Rabī‘ II 11, A.H. 1255 (June 24, A.D. 1839) 65(8)
Zī Hajjah 22, A.H. 1255 (February 26, A.D. 1840) 13
Rabī‘ II 17, A.H. 1257 (June 8, A.D. 1841) 300
Rabī‘ II, A.H. 1257 (May 23 – June 21, A.D. 1841) 361
Jumādā I 3, A.H. 1257 (June 23, A.D. 1841) 264(6)
Jumādā II 24, A.H. 1257 (August 13, A.D. 1841) 53
Ramazān 1, A.H. 1257 (October 17, A.D. 1841) 311
Zī Hajjah 29, A.H. 1257 (February 11, A.D. 1841) 55.I
Muḥarram, A.H. 1258 (February 12-March 14, A.D. 1842) 254
Jumādā I 19, A.H. 1258 (June 28, A.D. 1842) 158
Rajab 15, A.H. 1258 (August 22, A.D. 1842) 45, 134
A.H. 1258 (A.H. 1842/3) 133, 166.VI, 178, 258.II(1)
Rabī‘ II 6, A.H. 1259 (May 6, A.D. 1843) 98(2)
Zī Hajjah 23, A.H. 1259 (January 14, A.D. 1844) 360
A.H. 1259 (A.D. 1843) 56, 180, 238
Jumādā I 5, A.H. 1260 (May 23, A.D. 1844) 308(6)
A.H. 1260 (A.D. 1844) 53, 57, 176.II, 247, 258.II(2)
Jumādā I 10, A.H. 1262 (May 6, A.D. 1846) 182
Muḥarram 21, A.H. 1263 (January 9, A.D. 1847) 98(6)
Safar 28, A.H. 1263 (February 15, A.D. 1847) 8
Jumādā I, A.H. 1263 (April 17 – May 17, A.D. 1847) 81
Rajab 1, A.H. 1263 (June 15, A.D. 1847) 223
Rabī‘ I, A.H. 1264 (February 6 – March 7, A.D. 1848) 67
A.H. 1264 (A.D. 1847/8) 258.II(3)
Safar 21, A.H. 1265 (January 16, A.D. 1849) 171(3), 173
Jumādā II, A.H. 1265 (April 24- May 23, A.D. 1849) 352
A.H. 1265 (A.D. 1848/9) 328.I
A.H. 1266 (A.D. 1849/50) 319

- A.H. 1267 (A.D. 1850) 140, 328.I
Safar 24, A.H. 1268 (December 19, A.D. 1851) 147
Rabī‘ I 28, A.H. 1268 (June 27, A.D. 1852) 30
A.H. 1268 (A.D. 1851/2) 14
Sha'bān 14, A.H. 1269 (May 23, A.D. 1853) 298
A.H. 1269 (A.D. 1852/3) 150A,C
A.H. 1270 (A.D. 1853/4) 236
Jumādā II 15, A.H. 1271 (February 4, A.D. 1855)
    148
Sha'bān 29, A.H. 1272 (March 6, A.D. 1856) 15
A.H. 1272 (A.D. 1855/6) 142(1)
A.H. 1273 (A.D. 1856/7) 321
March 1856 145
Rabī‘ I 14, A.H. 1275 (October 22, A.D. 1858) 91
Sha'bān 23, A.H. 1275 (March 28, A.D. 1859) 255
Shawwāl, A.H. 1275 (May 4-June 2, A.D. 1859) 255
A.H. 1277 (A.D. 1860/1) 19, 78
Sha'bān 9, A.H. 1280 (January 19, A.D. 1864) 64
Jumādā II 20, A.H. 1281 (November 21, A.D. 1864)
    170
Jumādā II 20, A.H. 1282 (October 11, A.D. 1865)
    129(5)
Shawwāl, A.H. 1283 (March, A.D. 1284) 426
A.H. 1283 (A.D. 1866/7) 412
Safar 20, A.H. 1284 (June 23, A.D. 1867) 426
Rabī‘ II, A.H. 1284 (August, A.D. 1867) 426
A.H. 1284 (A.D. 1867/8) 235, 405
A.H. 1285 (A.D. 1868/9) 258.II(4)
Sha'bān 22, A.H. 1287 (November 18, A.D. 1870)
    47.I
A.H. 1287 (A.D. 1870/1) 384, 236
Sha'bān 1, A.H. 1288 (October 16, A.D. 1871) 84.II
A.H. 1289 (A.D. 1872/3) 208
Jumādā I 5, A.H. 1290 (July 1, A.D. 1873) 116
Rabī‘ I 1, A.H. 1291 (April 18, A.D. 1874) 431
Zī Hajjah, A.H. 1294 (December 7, A.D. 1877 –
    January 5, A.D. 1878) 47.V
Safar 22, A.H. 1296 (February 15, A.D. 1879) 51,
    161
A.H. 1296 (1878/9) 438
A.H. 1297 (A.D. 1879/80) 259
Shawwāl, A.H. 1301 (July 25 - August 23, A.D.
    1884) 118
Zī Qa‘dah 22, A.H. 1301 (September 12, A.D. 1884)
    241
A.H. 1301 (A.D. 1883/1884) 184
Safar, A.H. 1302 (November 20 - December 19, A.D.
    1884) 245
Muharram, A.H. 1303 (October 10 – November 9,
    A.D. 1885) 99, 112
A.H. 1304 (A.D. 1886/7) 112
Rabī‘ I 2, A.H. 1305 (November 18, A.D. 1887) 72
A.H. 1305 (A.D. 1887/8) 112
A.H. 1306 (A.D. 1888/9) 177
A.H. 1307 (A.D. 1889/90) 411.II
A.H. 1308 (A.D. 1890/1) 411.I
Safar 15, A.H. 1309 (September 20, A.D. 1891) 84.I
Safar 26, A.H. 1309 (October 1, A.D. 1891) 138(1)
Ramazān, A.H. 1309 (March 30-April 29, A.D. 1891)
    423
A.H. 1309 (A.D. 1891/2) 137
A.H. 1313 (A.D. 1895/6) 48
Phāgun 15, 1897 (February 26, 1897) 387
Ramazān 27, A.H. 1314 (March 1, A.D. 1897) 369
Rajab, A.H. 1316 (November 15-December 15, A.D.
    1898) 226
Muharram 19, A.H. 1319 (May 8, A.D. 1918) 233
Jumādā I 25, A.H. 1333 (April 10, A.D. 1915) 424(2)
Safar 1, A.H. 1334 (December 9, A.D. 1915) 424(1)
A.H. 1339 (A.D. 1920/1) 400
A.H. 1344-1345 (1926-27) 328.IV
1320 of the solar *Hijrā* (A.D. 1941) 414

BIBLIOGRAPHY

- Āghāznāmah, vol. III, nuskahāyi fārsī, Qum, 1385.
- Amirbekyan R.**, La Calligraphie et la Miniature de L'Orient (Collection du Matenadaran), Erevan, 2012.
- Arabische, Türkische und Persische Handschriften der Universitätsbibliothek in Bratislava, Bratislava, 1961.
- Arberry A.J., Minovi M., and Blochet L**, The Chester Beatty Library; A Catalogue of the Persian Manuscripts and Miniatures, Dublin, 1962.
- Baevskiy S.**, Opisanie persidskikh i tajkskikh rukopisey Instituta Narodov Azii (A Description of Persian and Tajik Manuscripts in the Institute of the Nations of Asia), vol. 2, 4, 5, Moscow, 1961, 1962, 1968.
- Bosworth C.**, The Islamic Dynasties: A Chronological and Genealogical table, rev. ed. Edinburgh, 1980.
- Browne E.**, Literary History of Persia, vol. 1-4, Cambridge, 1906-1959.
- Browne E.**, Persian manuscripts in the Library of the University of Cambridge, Cambridge, 1896.
- Catalogue Des Manuscrits Persans I, Ancien Fonds par F. Richard, Paris, 1989.
- Catalogue of the Mingana Collection of Manuscripts, vol. IV, Islamic Arabic Manuscripts by D. Hopwood, J. S. Trimingham, A.F. Beeston, Birmingham, The Sellyoak Colleges Library, 1963.
- Catalogue of the Persian manuscripts in the Austrian National Library and in the Austrian state archives in Vienna, compiled by Iraj Afshar, Tehran-Vienna, 2003.
- Catalogue of the Persian, Turkish, Hindustani and Pushtu Manuscripts in the Bodleian Library, begun by prof. Ed. Sachau, continued and edited by Hermann Ethe, p. I, Oxford, 1889.
- Catalogue of Turkish Manuscripts in the Library of Leiden University and other collections in the Netherlands, prepared by Jan Schmidt, vol. I, Leiden, 2000.
- Derbend-Nameh, or The History of Derbend: translated from a select Turkish Version and Published with the texts and with the notes, illustrative of the history, geography, antiquities etc., occurring throughout the work by Mirza A. Kazem-Beg, St. Petersburg, 1851.
- Deroche F.**, Islamic Codicology: an Introduction to the Study of Manuscripts in Arabic Script, London, 2005.
- Dihkhudā ‘Alī Akbar**, Lughat-nāmah, vols. 1-13, Tehran, 1327-1360.
- Eganyan O., Zeytunyan A., Antabyan P.**, Ts‘uts‘ak dzeragrats‘ Mashtotsi anvan Matenadarani (Catalogue of Manuscripts of Mashtots Matenadaran), vol. I, Yerevan, 1965, v. I, II, Yerevan, 1965, 1970.
- Ethé H.**, Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the India Office, vol. 1, 2, Oxford, 1903, 1937.
- Fihrist-i kitābkhāna-yi markazi-yi danishgāh-i Tihran, vol. 8-14, Tihran, 1339-40.
- Fihrist-i kitābkhāna-yi millī-i Majlis-i Shawra-yi Milli, by Ibn Yusif Shirazi, vol. 1-3, Tihran, 1318-1321.
- Fihrist-i kitābkhāna-yi Majlis-i Shawra-yi Millī, vol. 12, Tihran, 1346.
- Fihrist-i kutub-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-i Fārs, vol. 2, 6, Shiraz, 1351.
- Fihrist-i nusakh-i khaṭṭī Kitābkhāna-yi Millī-i Iran, by Anvar, vol. 1-6, Tihran, 1365-1379.
- Fihrist-i nuskahā-yi khaṭṭī-i fārsī-i mu’assasi-i khāvarshināsī-i farhangistān-i ‘ulūm-i Russia, Akimushkin I., Kushev V., Tehran, 1374
- Fihrist-i nuskahā-yi khaṭṭī-i kitābkhāna-yi Dānishkada-i Huqūq va ‘Ulūm-i Sīāsī va Iqtisādī-I Dānishgāh-i Tihrān, Tihran, 1380.
- Fihrist-i nuskahayi khaṭṭī-i kitābkhāna-yi Jāmi‘-yi Gawhar Shād Mashhad, vol. 4, Mashhad, 1371.
- Fihrist-i nuskaha-yi kitābkhāna-yi Markaz va Markaz-i Asnād-i Dānishgāh-i Tihran, vol. 17, by Dānishpazhuh, Tihran, 1362.
- Flügel G.**, Die arabischen, persischen, turkischen handschriften, der k. u. k. Hofbibliothek zu Wien, I, New York, 1977

- Gacek A.**, Arabic Manuscripts, A Vademecum for Readers, Leiden – Boston, 2009.
- Gevorgyan N.** Humayunnamei matenadaranian ezaki dzeragire (The unique manuscript of Homyunname in Matenadar), Bulletin of Matenadar, 14, Yerevan, 1984, pp. 171-187:
- Gibb E. J. W.**, A History of Ottoman Poetry, Volume IV, Lomdon 1967.
- Hakīm Zajjāji**, Homāyun Nāme, edited by ‘Alī Pīrnīyā, part I, vol. 1, 2 Tehran, 1383, part II, vol. 1,2, Tehran 1391.
- Hashemi H.**, Vocabulary of Codicology and Book Crafts, Illumination, Binding, Paper, Color and Ink, Tehran, 2001.
- Iran Kütüphaneleri Türkçe Yazmalar Kataloğu, hazırlayan Dr. Şadi Aydin, İstanbul, 2008.
- Journal of Islamic Manuscripts, volumes 3-6, Leiden-Boston, 2012-2015.
- Katalog vostochnikh rukopisey Akademii Nauk Tajikskoy SSR (Catalogue of Eastern Manuscripts of the Academy of Sciences TajikSSR), vol. I, Stalinabad, 1960, vol 2,3,4, Dushanbe, 1970.
- Keshavarz F.**, A Descriptive and Analytical Catalogue of Persian Manuscripts in the Library of the Wellcome Institute for the History of Medicine, London, 1986.
- Kostikyan K.**, Persoyazichnye pistsi i perepischiki Zakavkazyia kontsa XVIII - nachala 19 v (The Persian scribes and copyist of South Caucasus in 18th-19th centuries), Armeniya-Iran, Moscow, 2013, pp.87-91.
- Kostikyan K.**, Bzhshkutyaně veraberogh parskeren dzeragrere Erevani Matenadaranum (The Persian manuscripts on Medicine in Yerevan Matenadar), Bulletin of Matenadar, 19, Yerevan, 2012, pp. 263-269.
- Kostikyan K.**, Matenadarani parskeren vaveragrere, Hrovartakner (The Persian Documents of the Matenadar, Decrees) vol. III, IV, Yerevan, 2005, 2008.
- Kostikyan, K. Mkrtumyan G.**, Muhammad margarei ev Ali b. Abu Talib Khalifayi anunits hayeri het knkvats dashnagrere vorpes patmakan pastatghter (Pacts signed with Armenians on behalf of Prophet Muhammad and the Caliph Ali b. Abu Talib as Historical documents), Journal of Armenian Studies, n.3(15), 2015, pp. 118-149.
- Krachkovskiy I. Yu.**, Izbrannye sochineniya (Selected works), vol. 4, Moscow-Leningrad, 1957.
- Kushev V. V.**, K biografi Ali Akbara Orakzaya afganskogo poeta 18-go veka, Bulletin of Matenadar, Yerevan, 1977, pp. 114-133.
- Matenadar, A handlist of the Arabic, Persian and Turkish Manuscript, v. 1-23.
- Matenadar, Archive of Catholicosate, file 1e, doc. 664, 690, Archive of Melik-Shahnazarians, file 241, doc. 27, 39, 43, 44
- Miklukho-Maklay N. D.**, Opisanie persidskikh i tajikskikh rukopisey Instituta Vostokovedeniya, v. 3, Moscow, 1975.
- Minorsky V. F.**, Istorya Shirvana i Derbenda X – XI vekov (History of Shirvan and Derbend in X – XI centuries), Moscow, 1963.
- Mirza Yusuf Nersesov**, A Truthful History, by K. Kostikyan, Yerevan, 2000.
- Munzavī A.**, Fihristvārah-i kitābhāyi fārsī, vol. 1-11, Tihran, 1374-1391.
- Niyazov Kh. H.**, Opisanie persidskikh i tajikskikh rukopisey Instituta Vostokovedeniya (A Description of Persian and Tajik manuscripts in the Institute of Oriental Studies), v. 8, Moscow, 1979.
- Papazyan H.**, Matenadarani parskeren vaveragrere, Hrovartakner (The Persian Documents of the Matenadar, Decrees) vol. I, II, Yerevan, 1956, 1959.
- Papazyan H.**, Matenadarani parskeren dzeragreri patmagrakan arzhekē (The Historical Value of the Persian Manuscripts of the Matenadar), Bulletin of Matenadar, n. 4, Yerevan, 1958, pp. 221-237.

- Persidskie i tajikskie rukopisi gosudarstvennoy publichnoy biblioteki imeni Saltikova Shchedrina (Persian and Tajik Manuscripts in the state Public Library after Saltikov-Shchedrin), v. 1, 2, Leningrad 1988, 1989.
- Persidskie i tajikskie rukopisi Instituta Narodov Azii (Persian and Tajik manuscripts in the Institute of the people of Asia), part 1, Moscow, 1964.
- Persische Handschriften, Wilhelm Heinz, Teil 1, Wiesbaden, 1968.
- Pertsch W.**, Verzeichnis der Persischen Handschriften, Hildesheim, Zurich, New York, 1989,
- Rieu Ch.**, Catalogue of the Persian Manuscripts in the British Museum, vol. I, II, III, Oxford, 1883, photolithographic reprint, 1966.
- Rieu Ch.**, Supplement to the Catalogue of the Persian manuscripts in the British Museum, London, 1895.
- Rieu Ch.**, Catalogue of The Turkish Manuscripts in the British Museum, London, 1888.
- Sayyar J.**, Catalogue of the Persian Manuscripts found in the National Library of Cyril and Methodius by Sofia, 1973.
- Sobranie vostochnykh rukopisey Akademii Nauk Uzbekskoy SSR (Collection of Eastern Manuscripts of the Academy of Sciences, Uzbek SSR), vol. 1- 9, Tashkent, 1952-71.
- Storey Ch.**, Persian Literature (Russian extended publication), vol. 1-3, Moscow, 1972.
- Tbilisskaya kollekcija persidskikh firmanov (The Tbilisi Collection of Persian Firmans), vol. 1, Kutaisi, 1995.
- Ter-Vardanyan G.**, Matenadarani dzeragreri ache 1993-2006 t‘t‘ (The growth of the manuscripts of the Matenadaran in 1993-2006), Bulletin of Matenadaran, 17, Yerevan, 2006, pp. 343-353.
- Tokatlian A.**, Persian Treasures in Erevan (A Selection of Manuscripts from the Matenadaran Collection), Paris, 2013.
- Tumanovich N.**, Opisanie persidskikh i tajikskikh rukopisey Instituta Vostokovedeniya (Description of Persian and Tajik Manuscripts in the Institute of Oriental Studies), v. 6, Moscow, 1981.
- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu Isparta, Ankara, 2000.
- Vorozheykina Z.**, Opisanie Persidskikh i tajikskikh rukopisey Instituta Vostokovedeniya (Description of Persian and Tajik Manuscripts in the Institute of Oriental Studies), vol. 7, Moscow, 1980.
- Zettersteen K. V.**, Die Arabischen, Persischen und Turkischen Handschriften der Universitätsbibliothek zu Uppsala, Uppsala, 1930.

CONTENTS

INTRODUCTION.....	7
MANUSCRIPT DESCRIPTION.....	10
INDEXES.....	316
INDEX OF TITLES	316
AUTHOR INDEX.....	323
INDEX OF COPYISTS AND CALLIGRAPHERS.....	333
INDEX OF PLACES OF COPYING.....	336
INDEX OF PATRONS.....	337
INDEX OF THE NAMES OF BINDERS, OWNERS AND READERS.....	338
INDEX OF THE DATED MANUSCRIPTS	340
BIBLIOGRAPHY.....	344

ՅՈՒՅԱԿ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԻ ՊԱՐՍԿԵՐԵՆ ԶԵՇԱԳՐԵՐԻ
Կազմեց Ք. Պ. Կոստիկյան

CATALOGUE
OF PERSIAN MANUSCRIPTS IN THE MATENADARAN
BY KRISTINE PETROS KOSTIKYAN

ՑՈՒՑԱԿ

ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԻ ՊԱՐՍԿԵՐԵՒ ԶԵՇԱՊԵՐԵՐԻ

Կազմեց Ք. Պ. Կոստիկյան

CATALOGUE

OF PERSIAN MANUSCRIPTS IN THE MATENADARAN

By K. P. Kostikyan

Կազմի ձևավորումը՝ Գ. Գասպարյանի

Պատուեր՝ 2: Տպաքանուկ՝ 500:

Գինը՝ ուսումանագրային:

«Նալբի» հրատարակչության տպագրատուն
Երևան-9, Խանհալյան 28